MDK

Fetczer Ernö, Ganz hajógyári asztalos, festö.

Ö a legjobb a hajógyár iskolájából, aki a javitás alatt álló hajókat festette meg.

A kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szal. A népmüv.miniszt.által rend.kiáll. Magyar Nemzet. 1950.jun.16.

MDK

Fetczer Ernő asztalos

Ganz Hajógyár

Hajógyár, of.

Ifjuságí Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jún.

lo l.

Feterics Irma
grafikus

Részt vett a Varsói Plakát
Biennalen

Sinkovits Péter: A Varsói Plakát Biennálé.
MÜVÉSZET, 1972. október-november - 51. oldal

megvíva

Feth Pál

festő

1755-ben festette a munkácsi rk. templom toronyórájának cimlapját.

Dr Sas Andor: Szabadalmas Munkács városlevéltára. 1376–1850. Munkács 1927. 74. l

Lehoczky: Bereg vm. monographiája 1881. III. 468. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
306 1931.
Érk. 1931 julius 21. n.

Nagytekint

Van szerencsém
hérvárott voltam,ahol a
zett helyreállitási munk
szinén azonositva átvizs
sitásokat Schmidl Ferenc
latokat vezetni fogja,te
ba helyeztem,hogy a munk

Budapest,1931.jul.18-án

M.D.K.

Fetscher Ignác, kártyafestő

felesége 1792-ben halt meg Pozsonyban, 46 éves korában

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 27. old.

FETSCHER, Ignaz festő

1787 Pozsony

An 1998. 242.

1906
pozitív: albumin, 13x17 cm. OMvH ltsz. 14.57
pozitív: brómezüst, 11,5x17cm. OMvH
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Görgő [Szepesgörgő, Spišský Hrhov; Szepes v
R. k. plébániatemplom
1904
Pozitív: brómezüst, 12x16 cm. OMvH ltsz. 48
pozitív: brómezüst, 12x16,5 cm. OMvH ltsz. 3
pozitv: celloidin???? NM ltsz. 5696 12x17
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Görgő [Szepesgörgő, Spišský Hrhov; Szepes v
R. k. plébániatemplom
1904
pozitív: brómezüst, 16,5x12 cm. OMvH ltsz. 4

Görgő [Szepesgörgő, Spišský Hrhov; Szepes v
R. k. plébániatemplom, szentségház
1904
pozitív: albumin, 12,5x17cm. OMvH ltsz. 784

Görgő [Szepesgörgő, Spišský Hrhov; Szepes v
R. k. plébániatemplom, kehely

FETSCHER, Ignatz, pozsonyi kártyafestő

I. F. bürgerl. Kartenmahler, 46 éves felesége meghalt. (1792, 183 l)

Preßburger Zeitung
(Gesuthen)

Fett Jolán

textilművész

Úgy a Derkovits termi kiállításán, mint a TV galériabeli bemutatóján tervsorozatát is mertette. Kiállított tervei „Szerelem", „Fáciltetők stb.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész
MŰVÉSZET, 1970. augusztus - 42.lap

Fett Jolán
textilművész

Leginkabb a rusztikus szöves
módot kedveli, ennek meg-
felelően a rackát alkalmazza
anyaghint.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán textilművész

Fett Jolán Mestere volt.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán

textilmüvész

Ferenczy Noemi nagy bánítómesterétől átvett technikát tovább érlelve dolgozik. Munkáit a hányit fonák oldalán szövi.

Egyed Edit: Fett Jolán textilmüvész.

MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán
textilművész

Eddig a figuratis kompozíciók
ronzották. Művei között most
a „Kompozíció" nagyméretű fali-
szőnyeg nonfiguratív alkotásszerepel.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész.

MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán
textilmüvész

1951-ben végezte az Iparmüvészeti Főiskolát, azóta foglalkozik hárpit szövéssel. Munkáiságat a forma keresés és kiszíleteris jellemzi.

Egyed Edit: Fett Jolán textilmüvész.
MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán
textilművész

17 Munkácsy díjas textilművész
a Derkovits teremben rendezett ki-
állítást. Kiállítását a kép csarnok
Vállalat és a Televízió rendezte.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész
Művészet, 1970. augusztus – 42 lap.

Fett Jolán
textilművész

1970-ben lesz Párizsban
tárlata, ahol több sy művet
fog bemutatni, tervet, karpi-
tot stb.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Fett Jolán
textilművész

Művészi tervének kivitelezője
Szekeresi Julia.

Egyed Edit: Fett Jolán textilművész
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 42.lap

Tett Iolán

Kiállítása nyílt novemberben a Csók Galériában gobelinekből és tervekből.

Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 72. l.

Tett Jolán

Kiállít Hajdúszoboszlón

Dr. Tóth Ervin. Egymost induló biennále

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen

1970. jul. 17.

Fett Jolán

Fett Jolán iparművész kiállitása. Bp, Csók István Galéria. - Ism: /földes/, Nők Lapja, 1967.jan.21. - P.Szabó Éva, Ipari Művészet, 1967.I.59-6o.l. - Horváth György, Magyar Nemzet, 1967.okt.2o. - Geszti László, Művészet, 1967.8.évf.7.sz.36-37.l. - Mikes Ildikó, Művészet, 1967.8.évf.7.sz.36.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 197o.l.sz. 68-1o7. l./

9o. l.

Fett Jolán
textilművész

Ülő-nőalakja már 1968-ban
a Budapesten megrendezett
„Textilfaliképek 68" kiállításán
is látható volt.

Egyed Edit: Kísérleti textiliak . . .
Művészet, 1970. junius - 37 lap

Felt Iolán

neve emlitve

„Textil falikép 68"

Magyar Nemzet 1968 szept 26.

Fett Iván

a „Ülő nő" c. kompozíciója

emlékére

„Textil falikép 68"

Magyar Nemzet 1968 szept. 26.

Tett Jolán

Említve

Magyar Nemzet, Jp. 1970. jún. 16.

Fett Jolán

A Balaton parti sállodák csarnokai-
ben lehet látni gyapjú fonalas kárpit
műveit. A 12 darabból álló „Arás" so-
rozatnak központi motívuma ugyancsak a
a nap.

-bozóky-: Modern Hungarian Tapestry
Design. Daily News, Budapest, 1968. aug 9

Fett Jolán

A Tihony-i motelben szerepel a „Halak" című alkotása; a halak háromszögű, trapézok, trapezoid alakuak; különböző halfeléket mutat be, a háttér fehér és szürke.

-Bozóky- Modern Hungarian Tapestry Design. Daily News, Budapest, 1968. aug 9.

61.

Fett Jolán

A gyapjú fonalakat maga festi ahár csak elődje Ferenczy Noémi. Öt négyzetméteres kompozíciójánál, („Fa ültetés") 25 különféle kék árnyalat alkalmaz.

-bozóky- Modern Hungarian Tapestry Design. Daily News, Budapest. 1968. aug. 9.

Tett Jolón

A Győr-i Szakszervezeti Központ részére „Konstrukció" cimű nagyméretű kárpitjót készíti.

- Cozóky -: Modern Hungarian Painting Design. Daily News, Budapest, 1968. aug. 9

6 l.

Fett Jolán

Ismertek olaj-tempera műveí mint a „Faágak," „Falevelek," „Madarak. A tanulmány kapcsán egy szövegbe nyomott fehete-fehér reprodukció kőzöl „kompozíció" címmel

-Cozóky-Modern Hungarian Tapestry Design; Daily News, Budapest, 1968. VIII. 9. 6 l.

Fett Jolán

sokat utazott és jól ismeri hi magáét a mult és jelen kárpit művészetében. Az 1969-i Lausanne-i Díjnyertes alkalmából mutatta be 7 négyzetméteres kárpit tervét.

-bozóky- Modern Hungarian Tapestry Design. Daily News 1969. aug. 9. Budapest.

61.

Fett Jolán

Szerepel az alábbi fordlaton
Hajdúszoboszlón

N.N.: Országos vázlatkiállítás

Hajdú Bihari Napló 1970 VI. 26

Fett Jolán

Szerepel az alábbi táslatón

N.N: Várlatkiállítás nyílt
Hajdúszoboszlón

Hajdú Bihari Napló 1970 VII. 5

Fett Jolán

Munkácsy díjas iparművész az Iparművészeti Muzeum kamara kiállításán mutatta be szövött falikárpitjait. Az Iparművészeti Főiskolán Schubert Ernő tanítványa volt.

Weiner Mihályné: Fett Jolán kiállítása az Iparművészeti Muzeumban „Művészet, 1968. II. 2. sz. 48 l.

Fett Jolán

Művei kőgül szerepelnek csomós, hurkos, hol bolyhosan puha felületű textúrákat, melyek képesek a dekorativ rajz, ugyanakkor a fény és árnyék víziója hordozására.

Weiner Mihályné: Fett Jolán kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz. 48 l.

Fett Jolán

Kárpitjaival a népművészetből merítő rusztikus hangot ütök meg, így például legutóbb bemutatott pávás kárpitján.

Weiner Mihályné: Fett Jolán kiállítása az Iparművészeti Muzeumban. „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2. sz. 48 f.

Fett Jolán

Mai művészete azonban több, gazdagabb és érettebb, mint a kezdeti dekorativ irányú művek. Zlakrajzat Gadányi-nál tanult, tanácsokat a falkárpitszövéshez Ferenczy Noémitől

Weiner Mihályne: Fett Jolán kiállitása.

„Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2. p. 481.

Fett Jolán

Mai szövőszéke is Ferenczy Noémi rajzai után készült. Kész művek mellett a kiállításon vázlatok, tervek és kartonok is láthatók.

Weiner Mihályné: Fett Jolán kiállítása az Ipar művészeti Muzeumban. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz. 48 l.

Fett Jolán

Figyelemre méltóak kartonjai is, a maguk sokféle rücskös, szálas borzolt felületű kompozicióival. Megvalósult művei a győri SZOT székház, a tihanyi szállóban láthatók.

Weiner Mihályné: Fett Jolán kiállítása az Iparművészeti Muzeumban. „Művészet" folyóirat. 1968. febr. 2. sz. 48 l.

Fett Jolán

A múlt évi velencei Biennálé zsűrije elismerő oklevélre méltatta műveit. Kiemelhetjük művei közül a „Faültető" – az „Ülő nő", és a „Madarat."

Weiner Mihályné: Fett Jolán riállitása az Iparművészeti Muzeumban. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz 481.

Fest Zoltán

Térforma c. műve (eml.)

Szerepel az alábbi Táslaton

Horváth György: Textilbiennálé
Lombathelyen

Magyar Nemzet 1970 IX.9 hold.

Felt Jolán

A Csók Galériában fakszőnyegeket és az azokhoz készült terveket állította ki, továbbá bútorszövet terveket, leszőtt anyagokat. Egyes bútorokon a terveket után elkészített anyagok bekárpitozva láthatók.

A. Szabó Éva: Felt Jolán kiállítása. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 59–60. l.

Fett Folár

Kiállított falikárpitjai három csoportra oszthatók: kurkolt falikárpitok, gobelinek, mai otthonok számára készült kisebb falikárpitok. Gobelinjei közül a Kompozíció c. emlékezik ki elsősorban. Ismerte Ferenczy Noémit, 5 évig tanársegédként dolgozott az Iparművészeti Főiskola textil. szakán.

P. Szabó Éva: Fett Folár kiállítása. — Ipari Művészet, 1967. 1. 12., 59. l.

Fett Iolán

A Főiskolán akakrajzot Gadányi Jenőtől tanult.

P. Szabó Éva: Fett Iolán kiállítása. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 59. l.

Fett Jolán

4.

Első gobelin megbízása a Művelődésügyi Minisztériumtól a IV. Országos Iparművészeti Kiállításon került bemutatásra. Az említett szerv megbízásából készült a Maszkos függöny anyag is, amely több külföldi kiállításon szerepelt.

P. Szabó Éva: Fett Jolán kiállítása. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 60. l.

Felt Iolán

Az V. Országos Iparművészeti Kiállításon a 3 kiállított gobelin közül az egyik a Műv. Min. megbízásából készült, majd a velencei Biennálén került bemutatásra, illetve Rómában, Helsinkiben.

D. Szabó Éva: Felt Iolán kiállítása. – Iparművészet, 1967. 1. sz., 60. l.

Fett Iván

Két kiállításon vett részt az Iparművészeti Vállalat kollektívájával, az egyik az Építőművész Szövetségben, a másik a Csók Galériában volt. Első díját az Ernst Múzeumban a Fiatal Művészek kiállításán nyerte el.

D. Szabó Éva: Fett Iván kiállítása. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 60. l.

Felt Jolán

A kiállított hurkos faliszőnyegekből négy a Tihanyi (!) szálloda részére készült: Vitorlás, Tihanyi hal, Tihanyi madaras, Tihanyi halak. A legnagyobb hurkolt faliszőnyeg (Győr) a SZOT győri kulturkáza részére készült. A kiállítást Attalai Gábor rendezte.

D. Szabó Éva: Felt Jolán kiállítása. – Ipari Művészet. 1967. 1. sz., 60. l.

Fett Jolán

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

iparművész

ZALAI HÍRLAP

1983 AUG 3
1021

Kanizsai kiállításokról

Két, a maga nemében rendhagyó műfajú kiállítást rendezett a nyárra a nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ. A hagyományos kiállítóteremben gobelinekből, míg a színházi előcsarnokban Városunk fejlődése címmel, fotókból és tervekből kínáltak egy csokrot a helybelieknek és a város vendégeinek.

Kezdjük az utóbbi bemutatóval, melyet egy valóságos közönségigény hatására hívtak életre. A város polgárai régtől hiányolták, miért nem bocsátják közszemlére valahol az új, reprezentatív középületek, foghíj-beépítések terveit, továbbá a nagyobb felújításokkal kapcsolatos elképzeléseket. Ugyanakkor az átutazók, s a várossal ismerkedő turisták is időről időre felvetették, hogy egy városfejlesztési bemutató révén alaposabban megismerkedhetnének Kanizsával. A Hevesi mostanában minden közigényre gyorsan reagáló új vezetése ezt a két irányból találkozó ötletet karolta fel, elsőként megrendezve egy dokumentatív, várospolitikai tárlatot.

Többek között három, Kanizsán nagy érdeklődéssel várt új középület tervét láthatjuk, melyek — a dokumentáció jól tanúsítja ezt — megvalósulásuk után a hangulatos belváros valóban méltó díszei lehetnek hamarosan. E tervek szerint a Lenin út 10—12. alá kerülő épület — többek között az új húsáruháznak adva otthont — éppúgy stílszerűen illeszkedik ugyanis patinás környezetébe, akárcsak a volt kisegítő iskolánál létesülő, Béke utcai ház, nemkülönben a Vasemberház mellé kerülő, s máris várakozást keltően jól mutató épület. E dokumentáció tehát eloszlathatja azokat az esetleges kételyeket, melyek a városkép egységét félthetik az újabb beépítések hírére. Hasonló igényű tervek mellett egy sor, látványos, színes városfotó is szerepel a bemutatón, csakugyan kedvet keltve az errejáróban egy váráosnéző sétára. Ugyanakkor a helybeliekben megerősítheti azt a jogos érzést, hogy főleg Kanizsa belvárosa — az adott körülmények között — gazdagodik, sok tekintetben megfiatalodva, új arculatot öltve. (Reméljük, hogy a további években is sort kerítenek majd hasonló kiállításokra.)

A hangulatos gobelin címe: Család.
(Arany Gábor felvétele)

Fett Jolán, Munkácsy-díjas iparművész ritka műfaj, a gobelin-készítés művelője. S hogy nem akármilyen szinten űzi munkásságát, arra többek között az a tény is utalhat, hogy alkotásait Barcelonától Moszkváig sok világvárosban bemutatták, ugyanakkor más művei olyan épületeket díszítenek, mint hazánkban a SZOT-székház, a balatonfüredi Annabella, vagy külhonban a moszkvai KGST-palota és a londoni Marx-ház. A művész egyhelyütt így nyilatkozott alkotói szándékairól: „Vallom, hogy a ma embere igényli a művészettől az igaz érzelmek és küzdelmek inspirálta ábrázolást. ... A XX. század második felében, amikor a művészetet és a művészeti lényeget kétségbe vonó irányzatok vannak, ellenük igyekszem megőrizni a kontinuitást. Koncentrálok az emberalakra ...”

E törekvései elsősorban az expresszív hatású Ikonfal, továbbá a merőben másfajta stílusjegyeket tükröző, álomszerű Két nő, s talán a Család című kompozíción jelentkeznek. Zavaró viszont az Építők című textilkép, mely inkább teátrális hatást kelt, semmint a vállalt feladat aktuális megoldását nyújtaná. E bemutatón kiállított legnagyobb léptékű vállalkozása a Crescendo, ez az 1969-ben keletkezett gobelin, mely ritmusok, színek igazán megragadó együttese. Várható, hogy e bemutató Kanizsán is érdeklődést kelt a gobelin igényes és ritka műfaja iránt.

T. A.

sport — sport

Rádiházán edzőtáborozik a magyar military válogatott

Hétfőn Rádiházán találkoznak az ország legjobb felnőtt és ifjúsági military versenyzői, hogy több, mint három héten keresztül a zalai községben készüljenek a szeptember 8—10-én az ausztriai Mödlingben sorra kerülő Alpesi Kupára. Az edzőtábor vezetője *Török László*, a Magyar Lovas Szövetség military szakágának vezetője. A versenyzőkkel *Monsbart Gábor* vezetőedző mellett két pályaedző, *Grózner Lajos* és *Makkos Vilmos* foglalkozik.

Az edzőtáborozáson hat felnőtt versenyző: *Horváth Zoltán* (Szombathely), *Finta Géza* (Keszthely), *Tóth Sándor* (Rádiháza), *Horkai Gábor* (Enying), *Tuska Pál* (Határőr Dózsa) és *Nagy Sándor* (Kecskemét), valamint négy ifjúsági militarys: *ifj. Herczog Emil* (Kaposvár), *ifj. Fülöp Sándor* (Kecskemét), *Hancsics Tamás* (Pápa) és *Bodorkos Zsolt* (Szombathely) vesz részt.

A válogatott keret tagjai az edzőtáborozás alatt két versenyen is rajthoz állnak. Az egyik színhelye éppen Rádiháza lesz, ahol augusztus 7-én osztrák és jugoszláv lovasok részvételével nemzetközi versenyre kerül sor.

A military válogatott keret tagjai augusztus 20-án Tamásiban szerepelnek a nemzetközi lovasnapok meghívásos versenyén. Az augusztus 23-án záruló rádiházi edzőtáborozás után 26—28-án Enyingen, az OB III. fordulója vár a versenyzőkre, majd ezt követően indulnak Ausztriába az Alpesi Kupára.

Futóvadlövés

Vegyesben is jó szereplés

A Magyar Sportlövő Szövetség nemzetközi versenyén a futóvadlövők 40 vegyeslövéses számában is jól szerepeltek a keszthelyiek. Több világbajnokot felvonultató erős mezőnyben *Ángyán József* a negyedik, *Keczeli Zoltán* az ötödik helyen végzett. A világbajnoki ezüstérmes *Kovács Kálmán* szereplése ezúttal elmaradt a várakozástól, a 10. helyen fejezte be a versenyt.

20 + 20 lövés: 1. Szergej Szavosztyanov (szovjet) 393, 2. Thomas Pfeffer (NDK-beli) 393, 3. Bodnár Tibor (Ú. Dózsa) 391, 4. Ángyán József (MHSZ Keszthelyi Erdész LK) 391, 5. Keczeli Zoltán (MHSZ Keszthelyi Erdész LK) 390, ... 10. Kovács Kálmán (MHSZ Keszthelyi Erdész LK) 383 kör.

MLSZ-vélemény a Siófok ügyében

Élénk visszhangot váltott ki az MLSZ fegyelmi határozata a Siófok NB II-ben szereplő labdarúgó csapata ügyében. Ismeretes: a Siófok július 23-án egy csehszlovák klub, három nappal később pedig a Volán elleni barátságos mérkőzéseken olyan játékosokat is szerepeltetett, akik a totó-visszaélések után hosszabb eltiltást kaptak.

Czékus Lajos, az MLSZ főtitkárhelyettese az üggyel kapcsolatban így nyilatkozott az MTI-nek:

— Az MLSZ a Siófokot érintő határozat meghozatalánál nem az eltiltásnak a lapokban megjelent időpontját vette figyelembe, hanem azt, hogy a döntést már július 20-án minden érintett egyesületnek hivatalosan, írásban elküldték. Így postázták az eltiltást Siófokra is. Ezt az MLSZ postai bélyegzőkeltezéssel igazolni tudja. A július 23-i, illetve 26-i mérkőzésig a Siófoknak a közleményt az MLSZ-től hivatalosan meg kellett kapnia — ha nem látták a lapokban —, miként megkapták a további érintett egyesületek is. A Siófok nemcsak itt követett el mulasztást, hanem a július 23-i mérkőzésen is; akkor nem kért engedélyt az MLSZ-től a csehszlovák csapat elleni találkozóra.

Úszás

Finn győzelmek

A zalaegerszegi városi strandfürdő 50 méteres medencéjében rendezték meg a hét végén a megyei ifjúsági bajnokságot, amelyen rajthoz álltak a finn szakszervezeti válogatott (TUL) versenyzői is. Az északi úszókkal a ZTE és a MÁV NTE versenyzői vették fel a küzdelmet. A finnek kitettek magukért: 8 számban szerezték meg az első helyet.

Eredmények. Fiúk. 100 m gyors: 1. Riku Ameno (TUL) 56,1, 2. Pinomaki (TUL) 57,9, 3. Rundgren (TUL) 1:00,5. **100 m mell:** 1. Draskovich Endre (ZTE) 1:19,3, 2. Pálóczi (ZTE) 1:19,4, 3. Loósz (ZTE) 1:24,2. **100 m pillangó:** 1. Ilkka Pinomaki (TUL) 1:01,9, 2. Pálóczi (ZTE) 1:08,3, 3. Draskovich (ZTE) 1:09,3. **200 m vegyesúszás:** 1. Draskovics Endre (ZTE) 2:32,3, 2. Pálóczi (ZTE) 2:32,8, 3. Rundgren (TUL) 2:42,7. **100 m hát:** 1. Riku Aramo (TUL) 1:06,5, 2. Bánhegyi (ZTE) 1:09,8, 3. Szőlősi (MÁV NTE) 1:15,2. **4x100 m gyorsváltó:** 1. TUL—MÁV NTE vegyes (Pinomaki, Aramo, Szőlősi, Rundgren) 4:05,3, 2. ZTE 4:12,2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 24.

MAGYAR NEMZET

Fett Jolán

Fett Jolán iparművész a szakszervezetek megyei tanácsának új budapesti székháza részére nyolc négyzetméteres gobelint készít.

◇

Fett Jolán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 MÁR 12

MAGYAR NEMZET
Budapest

Fett Jolán textiltervei a Derkovits-teremben

Harmadik önálló kiállítása, s nehéz lenne megszámolni hányadik bemutatkozása ez a Derkovits-terembeli tárlat Fett Jolánnak. Tizenkilenc esztendeje, 1951-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát, s azóta intenzív részese annak a fontos művészeti mozgalomnak, amely felszabadulásunk után kifejlesztette a magyar gobelinművészetet. Tevékenysége 1956 után bontakozott ki teljességében. Első önálló tárlatát már jelentős sikerekkel és megbízásokkal a háta mögött 1966-ban rendezte. Azóta rendszeresen részt vesz gobelinművészeink reprezentatív külföldi tárlatain.

A Derkovits-teremben kiállított művei Fett Jolán új törekvéseit reprezentálják; egy teljes transzpoziciós folyamat fázisait ismerhetjük meg belőlük. A szentendrei rajzok házai, bonyolult térrendszerükkel a motívumkutató munka dokumentumai. Szerkezetük, rendjük, a kínálkozó lehetőségek, az adott motívumok meglátásának és összegyűjtésének fázisait képviseli. Más minőséget jelent a színvázlatok sora. Ezek már műhelymunkák, a további lépések előkészítései. A rajzokkal szemben — s nem csak formai-technikai, de minőségi változásként — bennük a színek precízen hangsúlyozott rendje az elsődleges hatóerő. Tendenciáik kiteljesedését a „kész művek", a különböző méretben megjelenő gobelinek jelentik: a kis formátumú *Kék szemű lány*, a *Maszk* és a *Szomorúság*, valamint a nagy lélegzetű művek köréből itt bemutatott *Kompozíció*, társaival, a *Faültetőkkel* és a *Barna vonalakkal* együtt. Világuk teljességében a technika fegyverzetében, a textilanyag minden lehetőségét kihasználva megvalósított szándékok világosságában mutatja meg Fett Jolán munkásságának kibomlását, a dolgokat rendben tükröző művészet lehetőségeit és eredményeit.

(h. gy.)

dát. Szerdán délután a Gyulai Húsipari Vállalathoz látogatott el, végül megtekintette Gyulán a középkori várat, a vármúzeumot és a várfürdőt.

Bolgár újságíróküldöttség Budapesten

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége meghívására bolgár újságírók öttagú csoportja érkezett Budapestre. Valamennyien haditudósítóként vettek részt a hazánk felszabadításáért vívott harcokban. A küldöttség tagjai: Milko *Grigorov*, a Blgarszki Zsurnaliszt helyettes főszerkesztője, Milko *Bozsilov*, a Zemedelszko Zname szerkesztője, Sztrahil *Dugmediev*, az Otecsesztven Front szerkesztője, Petar *Nikolov*, a Rabotnicseszko Delo szerkesztője és Petar *Nenov*, a szófiai rádió szerkesztője. A vendégek nyolc napot töltenek Magyarországon.

Tanácsi tájékoztató irodák

A Közalkalmazottak Szakszervezetének munkatársai, megvizsgálva a tanácsi ügyfélforgalmat, több megye járási, városi és községi tanácsánál, megállapították, hogy az ügyfelek többsége nem jogi orvoslást, vagy hatósági eljárást kér a tanácsoktól, hanem ügyes-bajos dolgában *tájékoztatást, felvilágosítást.* A tanácsok sokszor nem illetékesek ilyen esetekben és gyakran küldik az ügyefelet más hatósághoz. A szakszervezet korábban is javasolta, hogy a megyék és városok tanácsai-

Fett Jolán

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MAR 13

CSEPEL

Budapest

művész.

— **A TV-galériája** keretében a Derkovits-teremben március 6-án nyitották meg *Fett Jolán* Munkácsy-díjas textilművész kiállítását. A művésznő munkái díszítik többek között a moszkvai KGST-palota egyik termét is. A kiállítás március 19-ig tart nyitva.

1970/

Tett Jolán. Ipatumvész

Szöveryben emlitve: Halas

tás an

1965. dec. 25. Magyar Nemzet.

gobelin az V. Iparművészeti Kiállí-
tásról

Fett Jolán textiltervező M.D.K.

Müve a kiállitásen

Baleg János: A lakás müvészete az V. Magyar Ipar-
müvészeti Kiállitásen
Magyar Nemzet 1965. dec. 25. 4.l.

Fett Jolán textiltervező

A szakszervezetek megyei tanácsának uj győri székháza részére gobelint készit

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 24. 4.1.

Fett Jolán textiltervező

A szakszervezetek megyei tanács ának uj

győri székháza részére gobelint készit

Napló

24. 4.1.

Fett Jolán, ipar-művén 302

Kiállítása nyílt meg a
Gók Galériában.

—: Kis híradó 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. nov. 5.

Tett Jolán. Ipasuúvész

Szöveryben emlitve: Halas gobelin az V. Ipasuúvészeti kiállitás anyagából

1965. dec. 25. Magyar Nemzet.

Fett Jolán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 FEB 28

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Kiállítások

FETT JOLÁN textilművész kiállítása a Derkovits Teremben. Megnyitó: március 6-án.

PAULIKOVITS PÁL üvegplasztikái kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében. Megnyitó: március 6-án.

Fett Jolán

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁR 6

NAPLÓ
Veszprém

1021

Fett Jolán textiliái

Gyűjteményes kiállítás nyílik Budapesten

Az 1951-ben kitüntetéssel diplomázott Fett Jolán textilművész munkásságát ismerik megyénk lakói és vendégei. Négy gobelinje a tihanyi motel, kettő a füredi Annabella szállót díszíti. A moszkvai KGST-palotában is van egy textiliája.

A Munkácsy-díjas művésznő Koppenhágától Velencéig több külföldi és budapesti tárlaton, valamint a szombathelyi biennálén szerepelt sikeresen. Ez év őszi párizsi kiállítása előtt Budapesten, a Derkovits-teremben rendezi meg a Képcsarnok Vállalat és a Televízió képzőművészeti rovata gyűjteményes tárlatát, amelyen 12 gobelint, sok karton-tervet és vázlatot mutat be. Ma pénteken délután 5 órakor nyílik meg a tárlat (VII., Lenin körút 63).

szórakoz
életéről.
Faragó
— Na
együttér
nök. Ró
képp in
módom
foglako
ter ma
vábbial
ne pró
brünni pankrációt. Az en
tonáimat már nem olyan
olyan egyszerű leütni. Na,
menjen szépen. Vegye fel a
télikabátját is, nehogy meg-
fázzon.

Éteri messzeségből érték a szavak Faragó halott fülét. A felszólításra gépiesen cselekedett pontról pontra engedelmeskedve a Gestapo-

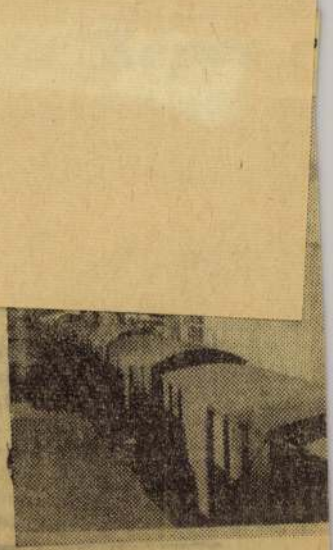

Fett Jolán

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 MÁR 4

Fett Jolán textilművész művei ~~kiállítása~~ március 6-án, pénteken délután nyílik meg a Derkovits Teremben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Fett Jolán

1966 SZEP 1.

fejlesztési alapból.

Gobelin-óriás

Győrött, a Csaba utcában nemrég elkészült SZMT székház nagytermében egy művészi alkotással gazdagszik. A tanácsterem falára egy hatszor két méteres gobelin-óriás kerül, amelyet Fett Jolán budapesti iparművész készített. A színgazdag gobelin győri városrészletet ábrázol. A kép már elkészült, de felszerelésére csak november végén kerül sor, mert Fett Jolán önálló kiállítását november 4-én nyitja meg a Csók Galéria, s azon az óriás gobelin is szerepel.

— A gimnáziumban érettségizettek számára

emlékek [illegible]
téri *Lábas-házban* a „Cél[illegible]
lékek" című kiállítás kapott helyet.

A könyv íróinak érdeme, hogy szemléletes módon vezetik végig a soproni múzeum három épületében az érdeklődőt.

Hiller István, a soproni [illegible] tudományos munka-

MDK

Fett Jolán, szövött-anyag tervező

Az Ipermüv. Váll. Komplex Studiójának 1. textill kiáll. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

Fett Iolán

Szerepelt a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jul 12.

Fett Jolán
iparművész

M.D.K

Részt vett a biennalen.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Művészet, 1966. november - 15 lap.

Fett Jolán, szőnyeg-textil

MDK

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

MDK

Fett Jólán

Fett Jolán /szőnyeg-textil/ résztvett a IV. Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarnok. Budapest 1959. Dec. 18 - 1960.Jan. 31. Kat.

MDK

Fett Jolán

Repr.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

Fett Jolán MDK

nagyméretű "Madaras" gobelinjével
szerepelt a miskolci kállitáson.

L.M.: Iparművésseti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban.
Esszakmagyarország 1963. máj. 10.

MK

Fett Jolán

szerepelt a soproni Festőteremben rendezett kiállitáson.

magyar motivizálásu gobelinje.

/-ó/: A modern iparművészet remekeiből kiállitás nyilt Sopronban.
Esalföld 1963. dec. 3.

Fett Jolán textiltervező M.D.K.

Munkái a kiállitáson

Pöttyös anya g

Vajna Éva: "Művészet a lakásban" Kiállitás a Mednyánszky-teremben

Magyar Nemzet 1964. ottóber 2. 4.1.

Tett Tolán

A Derkovits-teremben kiállítása nyílt.

Magyar Hírlap, 1970. III. 18. 11. l.

Felt Iolán

Munkáival szerepel Manchesterben a Magyar Kultúrális Hét (okt. 8-13.) keretében rendezendő textilművészeti kiállításon.

Heck; Műgyűjtő, 1973/3. sz. 61. l.

FETT JOLAN, iparművész

Szombathelyen fal-és tértextil biennalé volt 1970-ben, jul.17-én.-
Megnyitó ünnepség, előtérben: Fett Jolan: Térforma /vegyes technika, 2 m /. Fekete repr. 537.old

ATTALAI GÁBOR: Gondolatok a szombathelyi fal-és textil biennaléról 587.old

VASI SZEMLE. XXIV.évf. 4.szám. 1970. Szombathely

Fett Jolán

Ez év júniusában mutatta be a budapesti Műcsarnokban tíz éves termését; gyapjúból szőtt kárpit műveinek tervezését, megrajzolását is maga végzi.

Mimi Kratochwill: Tapestries by Jolan Fett.
Daily News, Budapest, 1973 jun. 24.

Fett Jolán

2

Ismert művei a balatonfüredi Annabella szálló halljában, valamint „Halak és jacht" című alkotása a tihanyi szállodában szerepelnek. Kárpitjain jelentős női arcokat ábrázol.

Mimi Kratochwill: Tapestries by Jolan Fett.
Daily News, Budapest, 1973. jun. 24.

Fett Jolán

A tárlat alkalmából hus kisebb méretű kárpit művet mutat be, melyeket „Iconostasis" elnevezéssel állít ki. Reprodukció: egy réplet a „Iconostasis" sorozatból.

Mimi Kratochwill: Tapestries by Jolán Fett. Daily News, Budapest, 1973. jun. 24

Fett Jolán
textiltervező

Művészete tulajdonképen a
a hatvanas évek utolsó-harma-
dában bontakozott ki, Francia-
országi tanulmányútja is erősen
hozzájárult ehhez.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet,1973.julius 46.oldal

Fett Jolán
textilterező

Fett Jolán kiállítása jún. 23—
július 15-ig tart a Múcsarnokban.
Kiállításán vállalatokat, festett kar-
tont, műhelyajtót láthatunk.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973 július — 46 oldal.

Fehl János, textilművész

Kiállít a Műcsarnokban.

– A hét végi kulturális programokról

9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 14.

Fett János, textilművész

Tárlata a Műcsarnokban
látható.

– : A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 9.

Fett Jolán

A prágai képzőművészeti szövetség galériájában júl. 22-ig tart nyitva az a kiállítás, melyen gobleinjei is láthatók.

Fejér Megyei Hírlap, Székesfehérvár, 1972. júl. 15.

Fett Jolán, iparművész

A Műcsarnokban mutatja be gobelinjeit.

– A budapesti kiállítások idei programja 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 20.

Fett Jolán, [ ]

A Gedok Galéria (Nyugat-Berlin) állít ki műveiből.

— : Magyar kiállítások 2.

ESTI HIRLAP, Bn 1972. nov. 11.

Fett Jolán textiltervezőművész

A Mücsarnokban nyitják meg a művész kiállitását junius 23.-án, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 23.
XVII. évf. 25. sz. 2. lap.

Fekete Zoltán

„Nap", falikárpit, gobelin szövés, 1972.
160 x 220 cm

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1972.

Pott Jolán

„Nap", falkárpit, gobelin, 1972.
repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Diallítása, 1972.

Pett Jolán, iparművész, textilművész

A Műcsarnokban nyílt meg tárlata.
Megemlített s' elemzett művei: „Vuddisznók, faultető, Halak, Győr, Cantata profana, Álom, Homokóra, Szűz.

P. Szücs Julianna: Alkalmazkodó alkalmazott művészet.

7

Népszabadság, Bp. 1973 jun. 28.

Fett Jolán, textiltervező

Kiállít a Műcsarnokban.

—: A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp 1973. jún. 30.

Fett Jolán
gobelinművész

A prágai Magyar Kultura Kralovy Vary -i és
Prága- i kiállitásain részt vett.

.-. Magyar müvészek kiállitásai külföldön.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal.

Fett Jolán textilművész

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

309. old.

Felt Jolán

A textil-és ötvöspályázat díjazott művészei között szerepel.

Dvorszky Hedvig: Iparművészek a Csontváry Teremben; Ipari Művészet, 1972/6. sz. 20. l.

Felt Folás

Madaras ornamentikájú kárpitanyagokat mutatott be.

Bahay Erzsébet: Lakástextil-kiállítás; Ipari Művészet, 1972/5. sz. 24. l.

Fett Jolán

Márc. 6-tól kiállítása van a Derkovits-te-
remben.

Magyar Hírlap, 1970. III. 4. 8. l.

Fett Jolán textiltervezőművész

A Tatabányai Népház kiállitó termében rendezett kiállitást a művész. A megnyitó julius 2o.-án lesz, -irja a lap, a kulturális eseményekkel foglalkozó rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juli. 2o.
XVIII. évf. 29. sz. 8. lap.

Pett Jolán
emlitésre méltó munkával vett részt
a Textil és ötvösmunkák bemutatóján a
Csontváry-teremben.

Bojár Iván: Kiállításról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/282 10 old.

Felt Gobelin textilművész

A mai magyar textilművészetet reprezentáló kiállítás nyílt meg Madridban a Modern Művészetek Múzeumában, melyen gobelinjei szerepelnek. (emlitve).

Magyar Hírlap, 1944. jún. 7.

Fett Zoltán

Márc. 6-án kiállítása nyílik a Derkovits-teremben.

Magyar Hírlap, 1970. III. 5. 8. l.

Fett Jolán

Kiállítását Attalai Gábor megnyitotta a Derkovits-teremben.

Magyar Hírlap, 1970. III. 7. 8. l.

Pett Jolán, iparmű vész

L.: Szabó Ivány

5

—: A körmű velődés ---

Nérszava, Bp. 1975. okt. 8.

Fett Jolán ~~fes~~ textilművész

Kiállítása július 15.-én zárul a Műcsarnokban.

Bezáró kiállítások.

Népszava, 1973. júl. 1.

Fett Iolán

Textilmunkái szerepelnek
a Csontvary Teremben rendezett textil-
és ötvösbemutatón

Népszava 1972 október 20
Zsold

Fett Jolán falkárpitja Fett Jolán, iparművész.

FOTÓ: KÉKESDY KÁROLY

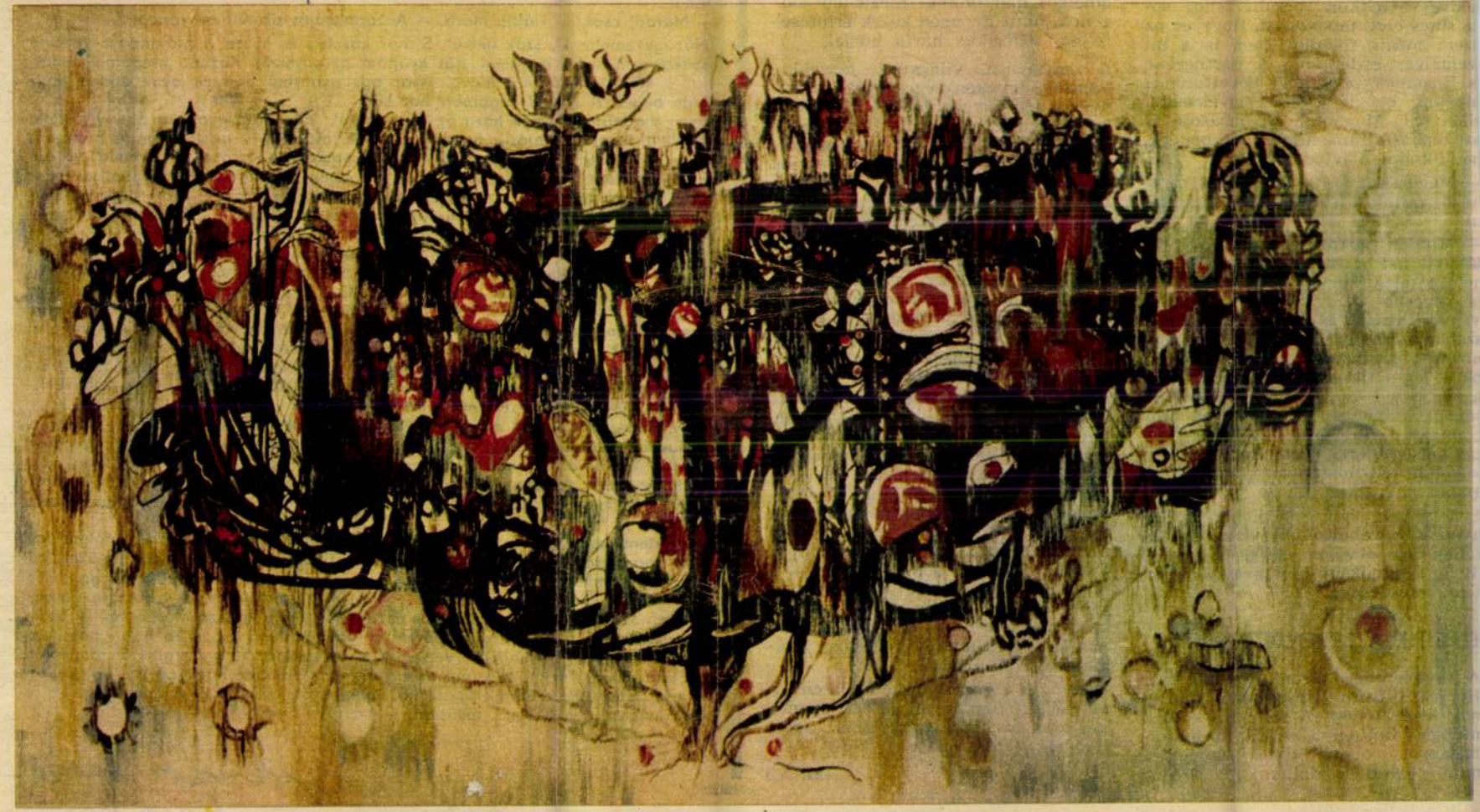

Tükör, Budapest, 1975. nov. 11.

– Honnan volt elegendő tapasztalata ehhez a nagy feladathoz?

– Megítélésem szerint — felel eltűnődve — ekkora beruházáshoz sosincs elég tapasztalat. Hogy ez az üzem mégis fölépült, nem is a mi személyes érdemünk. A partnereké is. Bizonyos az is, hogy követtünk el hibákat, ezt a jövőben igyekszünk elkerülni. Magamon is, másokon is azt tapasztaltam, hogy az ember képes fölnőni a feladatokhoz.

– Mégis, hogyan lehetett e sok szétnyúló vállalati érdeket összehangolni?

– Minden partnerrel meg kellett találnom azt a megoldást, amely lehetővé tette, hogy — legalábbis többé-kevésbé — a saját akaratát érvényesíthesse. Miközben nem volt szabad kemény hangot megütnöm, amely a partnerbe tüskét döfött volna. A legkritikusabb pillanatokban is a párbeszéd törvényeihez kellett tartanom magamat, bármennyire táncoltak is az idegeim. Ez a magatartás kétségtelenül bizonyos megértést követelt. Közben persze fogyott az ember energiája...

Lehetséges, hogy az embereké fogyott, a berendezések viszont megteltek vele. S ez az energia zúg most itt is a savüzem kompresszoraiban, félelmetes erővel.

ÉLESÍTIK A BERENDEZÉSEKET

A savüzemben járunk, ezúttal már Hortváth Imre létesítményi főmérnök kíséretében. A fülembe kiabál, mégsem hallom a szavát. A kompresszorok olyan erővel zengenek, mint Händel Hallelujája. Vajon [illegible] látos technikai finomság! E hálók platinaszálakból szőtt műremekek, amelyek hangtalanul, mégis úgy zengenek, mint gyengéd kezek érintésére egy szférikus hárfa húrjai.

A vegyigyárak világszerte joggal kifogásolt tevékenysége, hogy szennyezik a környezetüket. A közismert jelkép, a vegyi üzemek sárga lánggal éjjel-nappal lobogó vég-gáz tüze révén jelentős mennyiségű nitrózus anyag kerül a levegőbe. A savüzem szovjet tervezői a környezetvédelem követelményeit is szem előtt tartották. Péten, a savgyárban a szennyező nitrózus gázokat földgázzal elégetik, s a 100 méter magas kémény torkán, már alig látható lánggal égve, a korábbi két tizednyivel szemben csupán öt ezreléknyi, tehát elenyészően csekély mennyiségű szennyeződés kerül a levegőbe.

Az új péti gyár szépségével nehéz betelni. A szakemberek nyilván fejlett technikáját, automatikus berendezéseit méltányolják. A kémiában járatlan embert a gyár levegős, könnyed monumentálitása ejti ámulatba, és az a tudományos rafinéria, ahogyan a földgázból és levegőből a műtrágyát, a föld sóját gyártják. Csupán egyetlen mondattal nem tudtam egyetérteni. Horváth Imre, a többi között azt mondta: mindezt azzal a tudattal és szándékkal terveztük és építettük föl, hogy magunknak csináljuk.

Hogyhogy magunknak?! Hiszen a pétisókkal fűszerezett földek termékei arra az asztalra kerülnek, amelyet egy egész ország ül körül.

(M. A.)

csónakomat. El is oldottam, amikor hallom, hogy Pista hala máris a csónakjába zökken, s hatalmasan dobálva magát döngeti a ladik oldalát. De szép ponty lehet...

– Maradj csak! – kiáltja máris. – A kopoltyúját sikerült elkapnom...

Hát így emelte ki, szák nélkül. S már közeleg is, hozza a zsákmányt. A tartó szákot sem hozta magával, hát nyújtom az enyémet. Közben megemeli a halat a két kopoltyújánál fogva. Akár egy gyönyörű bárány, csak éppen hogy nem béget. A súlya? Legalább hat kiló...

Ilyen diadallal vihették haza az argonauták az aranygyapjút, ahogy Pista a ponttyal hazafelé hajózik. Én meg ott ülök továbbra is, mint Jeremiás próféta a Sixtusi Kápolna mennyezetén, államat a markomba támasztva. Jeremiás vállain a Jeruzsálemet sirató bánat ül, az enyémen a részrehajló horgászszerencse iránt lobogó harag. S eszembe jut Kovács Rozi nénémnek, Pista bűbájos anyjának a bölcsessége: kinek mi van kimérve, az jut neki... És ekkor mint mindig, ha Rozi nénémre gondolok, már mosolyognom kell.

A minap mesélte a következőket. Még június elején történt, hogy Mari lánya könnyebben megbetegedett. Kihívták az orvost, Tomajból. A körzeti orvos annak rendjén megvizsgálta a beteget, fölírta a gyógyszereket. Majd a szép, patriarchális szokáshoz híven azt mondja: ha már itt vagyok, kedves Rozi néni, megmérem a maga vérnyomását is. – Megköszönöm, doktor úr! – A művelet megtörténik. Az orvos bólogatva figyeli a műszert, végül azt mondja: Igaz, hogy 170, de maga ezzel a vérnyomással akár 80 éves koráig is elélhet. – Erre a koros hölgy így csattan föl: – Jaj, aranyos doktor úr, de rövidre szabta! Hiszen én a jövő héten leszek nyolcvan éves!

Tény, hogy Rozi néném ezzel a vérnyomással nemcsak szerencsésen túlélte a június 16-i születésnapját, de a legjobb egészségben végigdolgozta az egész nyarat, kapált a szőlőben, rendben tartotta a házat, ringatta a dédunokáját, majd rendben leszüretelt. Csak egyet mulasztott el, az, hogy az én szákomba pontyot varázsoljon. Ez azonban nyilván a magas vérnyomás terhére írandó.

Így történt, hogy ezen a nyáron, a biztató nyitány után inkább filozofálgattam, mint horgásztam. Míg irigyelt társaim pontyfogással töltötték az idejüket, jómagam Hamletre, a még nálam is szerencsétlenebb dán királyfira gondolva „viseltem el a kor gúnycsapásait". Mert mi másnak, mint a szerencse gúnyos fintorának tekinthettem például azt, amikor végre hosszú hetek böjtje után, augusztus végén sikerült egy pontyot megakasztanom, s a szép hal – hatalmas csapással gyönyörű „fincot" vetve – akkor szakadt le a horgomról, amikor a merítőszákkal már-már sikerült rabul ejtenem. Valóban nagy csapás volt, a kor gúnycsapása. Ezek után érthető, ha annak eldöntését, hogy vajon van-e hal a Balatonban, avagy nincs, továbbra is másokra bízom.

Molnár Tamás

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
Ágnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ség.

x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szötte
a. Tímár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

):

978. 130 x 195
b.f. HL CM
it
on.

x 600 cm, 4-es
4. Szötte Hidvégi

Tibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szötte
lye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XXX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
ánosné: 4., 12., 13.,
32. id.
ics Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

FETT Jolán

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

1021

Fett Jolán textiltervező művész

1973.VI.2o.TV. 18.45 /11/ KJ

TÉKA

- Két rövid képzőművészeti hirrel folytatjuk műsorunkkat.

Fet Jolán textil tervező művész kiállitására kerül sor a Műcsarnokban, a kiállitást junius 23-án nyitják meg.

- A Studió Galériában a fiatal képzőművészek állandó bemutatkozási termében Kolotár Erzsébet grafikáit láthatjuk majd junius 2o-tól julius 7-ig.

Fett Jolán, iparművész

Gobelinjeiből nyílik

meg tárlata Tatabányán.

— :o Gobelinek

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 19.

Fett Jolán iparművész

a Műcsarnokban látható a művészně tárlata.

Nógrád, 1943. jún. 27.

Fett Jolán

VI.6-án kiállitás nyilt Madridban, a Modern Művészetek Muzeumában. A kiállitáson szerepelt Németh Éva szövött faliképekkel, Szenes Zsuzsa ötletes eljárással alkotott kompozicióí, Hübner Aranka és Gulás Zsuzsa kézi festésű kárpitokkal, Holti Gizella és Fett Jolán gobelinjei képviselik a többi között a kortárs textilművészetet. A kiállitás Barcelonában, Valenciában, Geromában kerül megrendezésre.

Magyar Hirlap 1974/155 8.

Fett Solán

textiljeinek kiállítása
június 22-én nyílik a
Múcsarnokban

Magyar Nemzet 1973 június 20
4. old.

Fett Solán

1

a Műcsarnokban nyílt

kiállítása

Magyar Nemzet 1973 július 3

4. old.

Fett Jolán

2

1947 és 1951 között

volt az Gyarmiócszeti Főiskola

növendéke, Ferenczy Noémi volt

a mestere

Magyar Nemzet 1973 július 3

4. old.

Fett Tolán

3

„Cantata Profana"
„Kétszakállú"
„Homokóra" c. gobelinjei
emlitve

Magyar Nemzet 1973 július 3
4. old.

Fett Jolán iparművész

gobelinművészetét gyűjteményes
kiállításon kívánja be 1973-ban
a Műcsarnokban

Népszava 1973 január 19
2. old.

Fett Jolán, textilművész

Kiállít Bejrutban.

— :Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 15.

Fett Jolán
testilterező

Méltatás.

Brestyánszky Ilona: Tárgy és alkotója.
Nők Lapja, 1975. okt. 25 - 14 oldal.

Fett Jolán

A Műcsarnok Jubileumi Képzőmű-
vészeti Kiállításan szerepelnek mun-
kái.

Harangozó Márta: Jubileumi Képzőművészeti
kiállítás a Műcsarnokban.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1945. máj.

Fett Jolán

a Jubileumi kiállítás megnyílt a Műcsarnokban, melyen szerepelnek művei.

Harangozó Márta: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Somogyi Néplap, 1975. máj. 4.

Fett Zoltán

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szereplő művei.

Karácsonyi Márta: Jubileumi képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Napló (Versprém), 1947. máj. 3.

Fett Jolán, [ ]

Szerepel a Mussarnokban,

Harangozó Márta: Számvetés harminc évről 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 ápr. 21.

Fett Jolán

1974. júl. 19-én a Tatabányai Népházban gobelin-jeiből kiállítása nyílt.

Népszava, 1974. júl. 20. - 102. ef. 168 sz. 10 p.

Tell Zoltán

iparművészeti kiállítása legnap nyílt meg a Műcsarnokban. A tárlaton falikárpitokkal és gobelinekkel találhat a közönség.

Magyar Hírlap 1973/171 Sold.

Fett Jolán 1.

A kiállítás 10 év munkásságát öleli fel és a sokoldalú iparművésznő tervei és munkái közül csak egyetlen műfajt, a gobelint. Ez a „csak" persze képletesen áll helyt – mint műfaji megszorítás – mert a három teremben annyi a monumentális mű (3,5×6 méteres, 2×4 méteres) hogy nem szövött, hanem festett képekből is nagy teljesítmény lenne.

Ilavas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifirlap 1973/175 6 old

Pett Jolán 2

egymás közelében, vagy sajnos, sokszor egymás-
tól távol, együtt láthatóak a kész művek és
a hozzájuk készült teljes nagyságú tervek, –
kartonok. Utóbbiak hilajdonképpen technikai
megoldásuknál, a kivitel befejezettségénél fog-
va lehetnének önálló képek is, de felfogá-
sük a pozitív-negatív foltok ritmusának
hangzulya, a színfoltok felrakásának szö-
vésre emlékeztető módja elárulja, hogy textil-
ről, nem pedig táblaképről van szó.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/175 6 old.

Fett Jolán 3

Éppen ellentétei a ma is oly gyakori „szövött festményeknek" amelyek még gobelin alakjukban is leleplezik, hogy az alapötlet olajfestékkel, akvarellel vagy ceruzával készült. Még meggyőzőbben bizonyítja az avatott ~~teti~~ textil-művész kezét, ha összevetjük a terveket a kész falkárpitokkal.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/175 6 old.

Feld Zoltán

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat által kezdeményezett „Mai magyar iparművészet" c. sorozat első kötetei foglalkoznak a művekkel is.

Népszava, 1975. aug. 17. 103. évf. 193. sz. 8. p.

Fett Jolán 4

Utóbbiak mindig gazdagabbak színben, éret-
tebbek kifejezésben az előbbieknél – kivéve ta-
lán a „Nap" cimut, amely nem tudja visszaad-
ni a térr zugárzó színességét. Többségüknél
azonban szövésközben valnak igazan
művekké a festett képek. Ebben bizonyára
része van a társművésznek Szelecsényi
Júlia szövőnőnek is (Műcsárnok)

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/175 6old

Fett Jolán ipasmuvén

Munkácsy díjat kapott (II. fok)

Csók galériában rendezett

kiállításáért

Nejmava 1967 IV. 2. 2old.

Fett Jolán
Szamüvész

M.D.K

Falikárpitjait az Szamüvészek
Munkban állította ki.

— Kiállítások
Művészet, 1967 október – 48 kap

M.D.Y

Fett Gólán
újsarművész

1967-ben a Munkácsy díj
II. fokozatát kapta.

—: 1967. évi Munkácsy-díjasok
Művészet, 1967. május - 31 lap.

Fett Jolán, iparművész

Kiállítása nyílt meg a Csók Galériában.

–: Kis hiradó

2

MDK

ESTI HIRLAP 1 [illegible] 1966 [illegible] 5.

Fett Jolán MDK

Textil

Műcsarnok 1960 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK.

Fett Jolán

Kiállitásit hir

Müvészet 1967 okt.p.47.

Fett Jolán
iparművész

M.D.Y

„Halak" című gobelinjével
részt vett a tárlatos.

Szentes Lajos: Néhány gondolat egy iparművészeti
Művészet, 1968. január - 32 lap

MDK

Fett Jolán

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

D. Fett Jolán

Iparművész

lásd

Muthné Fett J.

FETT JOLÁN

Gobelintervei kiállítva az Országos Vázlat kiállításon.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállítások Hajdúszoboszlón.

Népművelés, 1971. január.

Fett Iván textilművész

kiállítása március 6.-án
nyílik meg a Derkovits teremben.

Magyar Nemzet 1970 március 4.
Gold.

-Napló-

MDK

Fett Jolán, gobelinművén

Faültetők c. kén művén s ennek 21 várlatán kívül meg 19 más témájú várlata látható a várlat-kiállításon.

Tóth Endre: Egy úttörő kezdeményezés Hajdúszoboszlón 70-71.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. szept. XXI/9.

Fett Jolán

~~festőművész~~ gobelin-kiállítása. - Tan.: (h. gy.), Magyar Nemzet, 1966. nov. 16.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

266. l.

Tett Jolán

Vaddisznók, 1970., gobelin, 245x168cm
repr.

Vadászati Világkiállítás-Képzőművészeti
Kiállítás, Bp. 1971.

Fett Jolán

Vaddisznók, gobelin
245 × 168 cm

Vadászati Világkiállítás 1971.
Műcsarnok

Fel Jolán

Az Annabellában egy gobelinje látható.

Néhány nő nene közben.

1942. VI. 11.45 Petőfi /6/V.

Fett Jolán
textilkereskedő

Az Ernst Mureumban rendezett
kiállításon részt vett.

Földes Anna: Mostan nincs mintákról álmodom.
Nők Lapja, 1968. nov. – 47 szám

Fett Jolán

gobelinterveit, kartonjait láthattuk az 1970 júliusában rendezett országos hajdúszoboszlói vázlat-kiállításon. Szabó Iván emlékplakett kapta.

Sz. Kurti Katalin: Képzőművészeti kiállítások Hajdúszoboszlon

Népművelés 1971/1 41old

Fett Jolán

textilművész kiállítása a Derkovits teremben. (fotó)

Népművelés 1970/4 45old.

M.D.K

Fett Jolán
épszemüvész

A Munkácsy Mihály dej II. foho-
zatát nyerte el.

—: 1967 kiváló és érdemes művészei ..

Élet és Irodalom, 1967. ápr. 8 – 4 lap

MDK

Fett Jolán iparm.

Artner T: Fiatal képzőm. és iparművészek kiáll.
Szabad Nép, 1955. jun. 29. 4 l.

MDK

Fett Jolán iparmüvész

Domanovszky Gy: Fiatal iparmüvészek. Szabad Müvészet, 1955. 4o8, 4o9 11

MDK

Szomory D: Fiatal festők kiáll. a N.Szal.ban.
Az Est, 1934, dec. 23. 4.l.

MDK

Fett Jolán

4 fiatal iparművész kiállít a Csók galériában

Ezek egyike a fenti művész

/szövött anyag/

Esti Hirlap 161 sz. 1958. jul. 11 2 old.

M.D.K.

Fett Jolán
iparművész

1958-ban a Csók Galériában
kiállításon vett részt

Vajna Éva: Juris Ilolya
Művészet 1961. december. — 21 l.

MDK

Fett Jolán

fiatal képzőművész kiállit a Csók Galériában

/szövött anyagok/

Esti Hirlap 193 sz. 1958. aug. 17 2 old.

M.D.K.

Fett Jolán

Iparmüvésznő kiállitott a Csók galériában.

Havas Lujza:

A lakás müvészete. Kiállitás a csók galériában.

Népszava 1958. aug.19. 195. szám.

M.D.K.

FETT Tolán

szövött függöny

a ferencvárosiak kiállitásán

/s.m./ Kerületi kiállitások Budapesten

Magyar Nemzet 1961. december 5.4.1.

M. D. U

FETT Jolán textiltervező

Részvétel a Ziánitátor

(v. ...a) Fiatal iparművészek Ziáni-
tóisa

Magyar Nemzet 1961. Szept. 5. 4. l.

F

M.D.V.

Fett Jolán
~~á~~parművész

Butorszövete
(repro)

Fedor: Képrőművésznők kiállítása.
Nők Lapja, 1959 máre 12 – 11 szám

MDK

Fett Jolán, IV.é.szövöttanyagterv.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Sze.1950.jun.

Fett Jolán
keramikus

M.D.K.

Méltatás.

Molnár László: A Gellért Szálló új berendezése.
Művészet, 1960. október – 24 kap.

M. Fett Jolán
ipari művész

M.D.K.

Kockás mustrával díszíti
munkáit. — Várlat (repr.)

Urbach Erzsa: A textil studió.

Művészet, 1961. október – 13 l

Fett Jolán

iparművésznő MDK

butorszövetei művészi szinvonaluak, de vigyáznia kell, hogy a diszkrét hangvételre való törekvés ne legyen konvencionális megoldás.

Egy repr. ~~38.o.~~ 40.o.

Lakásrendezési kiállitás a Csók Galériában.

Szabolcsi Hedvig: Fiatal iparművésznők.
Müterem 1956 I. évf. 10. sz. 38-40.o.

MDK

Fett Jolán

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.48

M.D.

Fett Jolán
Gobelin művész

Kiállítását bemutatta
a „Kompozíció" című non-
figuratív művét. — 1966-ban
Vaga professzor elismerésével szólt
Fett Jolán a velencei Biennalen
való szerepléséről.

Gerle László: Fett Jolán kiállításáról
Művészet, 1964. július – 36 lap.

M.D.

Fett Jolán
gobelin művész

A kiállitáson bemutatta az
„Álló alak" hartonját, az
„Ülő alak" cimü gobelinjét.
„Kiállitása" Csók Galeriában
volt.

Mihes Sedikó: Fett Jolán kiállitása
Művészet, 1967. julius - 36 lap

Fett Jolán

Gobelin művész

M.D.K

Diplomamunkáján erősen ér-
ződik Ferenczy Noemi hatása.
~~[illegible]~~ Az utolbi évek
termése mind maga szőtte, a-
zonos méretű kartonvárlatok alapján készül.

Mikos Ildikó: Fett Jolán kiállítása

Művészet, 1967. julius – 36 lap.

Fett Ysláu
iparmúvész

M.D.V.

Szőrött falikipei emlitésre
méltók a tárlaton.

Kotona Imre: Textil falikep, falszőnyeg kiállítás
Művészet, 1968. december - 45 lap.

Tett Jolán

„Térforma", repr.

I. Fal- és Tértextil Bienniálé
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

Fett Jolán

Országos vázlatkiállítást rendezett 1970-ben a Szoborzlói Művelődési Központ és a városi tanács, a művész részvételével.

Szöllősi Gyuláné: Kiállítási társulások Hajdú-Biharban

Hajdú-Bihari Napló, 1972. febr. 15.

Fett Jolán

MDK

Leveles és pöttyös butorszövetével

szerepelt a "Művészet a lakásban" c. kamarakiállításon.

Vajna Éva: "Művészet a lakásban" Kiállitás a Mednyánszky-teremben.

MAGYAR NEMZET 1964 okt. 2.

MDK

Fett Jolán

Gobelineket készit az uj siófoki szállodához.

G.J.:Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink?

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 5.

Fett Jolán MDK

Szerepelt a kiállitáson .melyet májusban/~~sal~~ salgotarjánban, juniusban/~~sal~~ Balassagyarmaton rendeznek meg.

(te):"Modern iparmüvészet"
NOGRÁDI NÉPUJSÁG 1964 máj. 17.

Fett Jolán

Vparmüvén a Munkácsy Mihály díj 2.
fokozatát kapta.

Művének kitüntetése.
Pestmegyei Hírlap, 1967. ápr. 2. 3. o.

Fett Jolán

az Iparművészeti Múzeumban.

Horváth Gyöngy: Körséta öt kiállításon.

Magyar Hírek, 1967. X. 20. 4. o.

M.D.K.

Fett Jolán textiltervező

Gobelin a balatonarácsi Hotel Annabellában,

Magyar Építőművészet 1968/ 6. 45.l.

Fett Jolán

terveri a balatonarácsi új szálloda díszítését

Magyar Nemzet, 1967. X. 14. 4. o. Napló

DIGI

Fett Jolán

iparművész a Munkácsy
Mihály díj 2. fokozatát
kapta.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 2

MDK

Fett Jolán

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban

1968.

Fett Jolán

MDK

Nő, hurkolt gyapju, repr.

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Múzeumban 1968.

M.D.

Fett Jolán
gobelin művész

A Csók Galeriában rendezett tárlatot. Bemutatta a „Faülletők" c. gobelinjét, az „Illő nő"-t a „Győr" cimű szőnyeget.

Gesztl László: Fett Jolán hiállításáról.
Művészet, 1967. nyulius – 36 lap.

Fett Jolán
gobelinművész

MDK

Tervező-iparművész, azelőtt
tanár volt a Főiskolán,
ma az Iparművészeti Vállalat
szövédéjének tervezi textiliárt.

Geszti László: Fett Jolán kiállításáról
Művészet, 1967. julius - 36 lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fett Jolán

NÓGRÁD

Salgótarján

1971 MÁJ 22

1027*

A HORVÁTH ENDRE GALÉRIA TÁRLATAI. A képzőművészeti nevelést szolgálja Balassagyarmaton a galéria kiállítássorozata. Legutóbb a Szabó Lőrinc-emlékkiállítás és Fett Jolán gobelinkiállítása [illegible] aratott osztatlan sikert. előbbinek csaknem kétezer látogatója volt az emlékkönyv alapján. Jelenleg a Mikszáth Kálmán Művelődési Központ képzőművészeti szakkörének kiállítása látható a galériában. Ezt követően képzőművészeti tárlat nyílik miskolci alkotóművész mutatkozik majd be.

6—8 mázsa búza holdanként.

Az állami támogatás eddigi rendszere valamennyire enyhítette a mostoha viszonyok között gazdálkodó, kis szövetkezet gondját. Most azonban, panaszkodik az elnök, méltatlankodnak a vezetők. A támogatási rendszer módosításával ismét megnőttek a gondok

Fett Zoltán

"Térforma" c. munkája említve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 6. l.

Fett Folan

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil falikép 68; Ipari Művészet, 1965. 5-6. sz. 62. l.

Felt Falán

Térformája vegyes technikával készült.

Szíj Rezsőné I. Fal- és Textil Biennálé Szombathelyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 45. l

Fett Jolán

Mint a nyílt absztrakció képviselője szerepelt az 1. Fal- és Tértextil Biennálén Szombathelyen.

Széj Rezső: 1. Fal- és Tértextil Biennálé Szkolyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 44. l.

Fett Solán szőnyegművész

a Kohó és Gépipari Minisz-
térimutól Zopott megbízást - emlitve

- Napló -

Meppen Wanzet 1970 június 16
4. old.

Fett Jolán

művével szerepel a „25 év
iparművészeti alkotásaiból" c. kiállításon
az Iparművészeti Múzeumban.

Magyar Nemzet 1970 április 15.
4. old.

Fett Jolán

Foto és néhány adat a művészről.

1. Fal- és Tértextil Biennálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Fett Jolán

a teheráni magyar kiállitáson mutatja be szőnyeg kompozicióját; szövegbe nyomott reprodukció.

jelnélkül: Daily News, Budapest, 1968. április 6. 21

Fett Jolán

iparmüvész, résztvett a Kultura Kiállitásán.

Perneczki Géza: a Magyar iparmüvészet a nagyvilág küszö
bén

Magyar Nemzet 1968.ápr.23.4.o.

MDK

Fett Jolán, iparművész

A törzsgárda tagja.

(cs. benkő). Angyalföldön épül az iparmű-
vészet palotája 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 30.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPMŰVELÉS

1970 APR

emlékévvé nyilvánította, ü
rozatot rendez.

1021

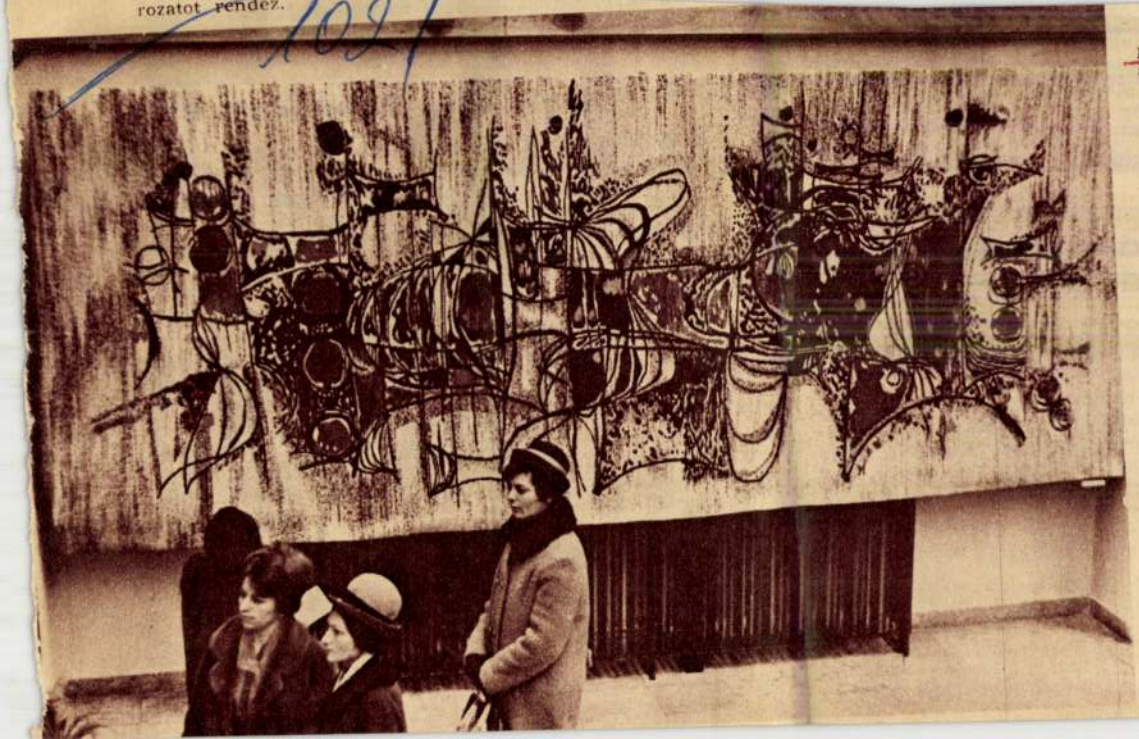

FETT JOLÁN textilművész kiállítása a Derkovits teremben

Hírek

ves természetességgel csendülnek fel a lemezen.

A mesterművek mesteri előadásban hallhatók: *Andor Ilona* értő művészetéről külön hosszan kellene szólni. Többször hallhattuk már e darabokat az ő irányításával a Leőwey Klára Gimnázium Kodály Zoltán Kórusának előadásában, s mindannyiszor — mint most is — megcsodálhattuk tiszta, érett, elbűvölő tolmácsolásukat.

Haydn vonósnégyesek

op. 17. (Qualiton, LPX 11382—84)

op. 20. (Qualiton, LPX 11332—34)

A vonósnégyes története elválaszthatatlan Haydn művészetétől: az ő alkotásaiban éri el klasszikus tökéletességét.

A Hanglemezgyár már korábban hozzákezdett az Op. 76-os úgynevezett Erdődy kvartettekkel a Haydn vonósnégyesek publikálásához, s e késői, érett remekművek után került most sor újabb hat-hat kvartett felvételére. Az Op. 17-tel jelzett sorozat hat darabja már túljutott az

...hangversenyzeneka...
falvy Róbert a mű hősi pá...

—

Fábián Imre: Ernster D...

A *Nagy magyar előad*...
meg Fábián Imre kötete a...
nak ez az első olyan dara...
élő művészt választ tér...
ténak és kitűnő íráskészs...
előnyt jelent: a portré el...
nem bénította meg a köz...
érzékkel vegyíti személye...
napi zenekritikával, riport...
ságból szemléli a művészi eredményeket. A könyv legnagyobb erénye Ernster két szerepének elemzése. Fábián végigkíséri Ernster Rocco- és Gurnemanz-alakítását, és felhívja a figyelmet a nagy előadói produkció miértjeire. Ez a kottapéldákkal illusztrált elemzés igen tanulságos, s egyben jó példája a közönségnevelésnek. A kötetet — elődeihez hasonlóan — gazdag fotóanyag és két hanglemez egészíti ki.

Feuer Mária

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

1971 ÁPR 30.

1021

Fett Jolán

Kulturális mozaik

JÓ ESTÉT, MAGYARORSZÁG, jó estét Nógrád megye! A Televízió felvette a kapcsolatot a megyei művelődésügyi osztállyal abból a célból, hogy a Jó estét, Magyarország című egész estét betöltő műsor keretében megyénket is bemutassa. Az előkészítő munkálatokat már most megkezdik azzal, hogy tanulmányozzák, számba veszik községeinket, ismerkednek városainkkal, a megye életével. Az egyes helyszínek, valamint az adásban szereplő községek kiválasztására csak azután kerül sor.

*

A BALASSAGYARMATI HORVÁTH ENDRE GALÉRIA ismét rangos kiállításnak színhelye. Fett Jolán Munkácsy-díjas textilművész legszebb alkotásaiból nyílik kiállítás április 30-án délután 16 órakor. Egy évvel ezelőtt, ezekben a napokban láthattuk a nagyon tehetséges művésznőt és alkotásait a Tv-Galériájában. Hozzánk nagy sikerű külföldi kiállítások után került most megannyi gobelinje. Egyike-másika megjárta Helsinkit, Moszkvát, Prágát, Rómát, Bukarestet, Hamburgot, Kairót, Madridot és a hazai kiállításokat. A művésznő személyesen tart az érdeklődőknek ismertetőt a gobelinkészítés technikájáról.

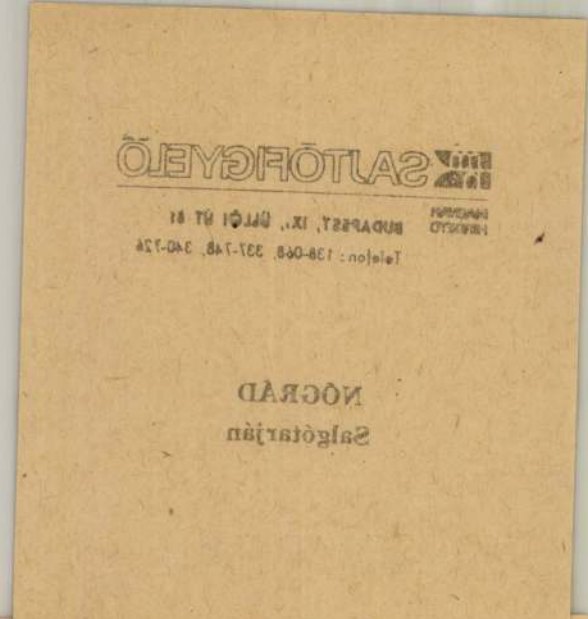

lényeg azonos: élő
emberi tevékenység.
ben, a harmadik öté
nai Kőolajipari Vál
nek morajló gépei r
nikus: „szép munka
hisz' annak értelmé
dig főnökei vannak,
sítanak. A levegő nehéz, a munka piszkos. Mégis: szép munka. Mitől, miért szép a munka? Akkor is, ha piszkos? Ha nehéz?

Marx mondta ki a történelem új irányát is kirajzoló megállapítást: a munka emberi szükségletté válik a jövő társadalmában, a szocializmusban. Illúzió lenne ma arról beszélni, hogy ez így van? Már ma is vannak — s nem is fehér hollókét! — olyanok, akik számára az élet egyet jelent a munkával. Mert elégedettek vele, örömüket lelik benne, mert értelmét látják. Nyomon követhetik, miként épül be munkájuk a nagy egészbe, miként válik annak szerves, soha többé el nem különíthető, alkotó részecskéjévé. Van közöttük kétkezi munkás éppúgy, mint a szellem szerszámát alkotásra fölhasználó. Találni járműlakatost, fúrómestert, mérnököt, mindenféle foglalkozási ágban lelni embert, aki hittel mondja: szép munka.

Szép munkát csak olyan ember végezhet, aki a helyén van, aki úgy érzi, hogy amit ő csinál, s ahogyan csinálja, azt más és úgy nem tudja megtenni. Mégis: ritkán, s akkor

Stencilszám: 998.
Készült: 600 pld.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
Budapest,I., Uri utca 54- 56 sz.

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Iparművész Kiállitási Bizottsága meghivja Önt

F E T T J O L Á N
iparművész

Gobelinek és gobelin tervek

kiállitásának megnyitójára 1967. szeptember 16-án, szombaton délelőtt 11 órakor az Iparművészeti Muzeum Kamaratermébe.

A kiállitást megnyitja: Dr. Weiner Mihályné az Iparművészeti Muzeum igazgatója.

Magyar Képzőművészek Szövetsége
T i t k á r s á g a

Fett Jolan

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Fett Jolán

1967 OKT 14

A balatonarácsi új szálloda díszítését több képző- és iparművészünk tervezi; Fett Jolán, Pécsi László, Armer Ottó, Kátai Mihály, Fabók Gyula és Tury Mária. A Borsod megyei tanács részére tervez pannókat Szentiványi Lajos Kossuth-díjas festőművész.

1024

esett partizánvezér holttestét, de ehhez a katonai hatóságok nem járultak hozzá.

A kormány szóvivője Roberto Guevara megérkezése

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUL 23
Dolgozók Lapja (Komárom)

Fett Jolán iparművésznő
1021

A gobelin művészete

A gobelin köztudottan az iparművészet, s ezen belül is a textilművészet körébe tartozik. Alkalmazott, s nem autonom művészetről van tehát szó Fett Jolán iparművésznő pénteken Tatabányán, a Népház emeleti termében megnyílt kiállítása esetében is. S mégis, a közönség reagálása a maga nemében nem csupán dekoratív faldíszeket készít, s nem is kell elképzelnünk munkáihoz azt az adott belső teret, környezetet, ahol majd funkcionálnak ezek a gobelinek. Itt érhetjük tetten Fett Jolánban a szuverén művészt: mindössze tíz nagyméretű munkát tartalmazó tárlata

is bizonyítja: van ebben az anyagban olyan értékmag, amely önállóvá, szuverénné képes tenni a műveket. Talán az, hogy a gobelineknek illetve terveknek konkrét címben is meghatározható, megfogható, s felismerhető tárgya van? Ez önmagában kevés ahhoz, hogy valóban művészetről beszéljünk. Netán a művek monumentalitása sugallja, hogy a művészi értéket „beleérezzük" a gobelinekbe? (A *Crescendo* mérete: 2 méter 42 cm magas, 5 méter 72 cm széles; a *Tűzmadár* című tervrajz 220x600-as méretű!)

Ha kicsit jobban odafigyelünk, a kiállított két tervvel szemben a nyolc kész gobelin-munka összevetéséből vonhatjuk le az egyik igen fontos következtetést. A terv — minden elvontsága ellenére — nyersebb színhatású, illetve a *Kékszakáll* esetében a figurák megformálása, stb., szinte naturalisztikus jellegű. Átellenben, a már kész alkotásokon, — az anyag, a megformázás sajátosságaiból következően — a vonalas megoldás helyett a színek, formák finom egymásba áttűnése válik uralkodóvá. S itt jön az igazán művészi alkotómunka! A színskálából kiválasztani azokat az átmeneteket, amelyek meghitté, szinte tűnékennyé teszik a gobelineket. Tudni, hogy meddig mehet el az alkotó az absztrahálásban, az elvonatkoztatásban. A *Nap* című mű például nem korongot ábrázol, hanem a napsütés, a fényesség vörös domináns színeivel érzékelteti a választott reális tárgy minőségét. Az említett *Crescendo* is mozgalmasságával, ki-kitörő, majd visszafogott vonalmozgásával válik az elvontság bizonyos szintjén is egyszerre dekoratívvá és értelmezhetővé. A *Hal* című kompozíció — átmenet a közvetlenebb ábrázolási forma felé. Az 1963-as *Nő*, az *Ülő nő* 1966-ból, vagy ugyanekkorról a *Faültető* tiszta, zárt kompozíció, de számomra kevésbé megragadó, mint például az 1971-es *Vaddisznók* című munka, melynek középpontjában a sötétbarna szálmozgás a falka riadt rohanását képes érzékeltetni. Az *Ikonfal* négy fejet, négy karaktert ábrázol kiegyensúlyozottan.

Talán sikerült valamelyest érzékeltetni: az úgynevezett autonom és az alkalmazott művészetek között a határvonalat nem lehet kategorikusan, pontosan megvonni. Fett Jolán — iparművész, aki önmagáért beszél, szükségtelen e gobelinek mostani vagy majdani szűkebb miliőjét is ismerni ahhoz, hogy megértsük, mit mondanak művei.

S még valamiről: a gobelintervezés önálló alkotó tevékenység, a mű kivitelezése elképzelhetetlen kollektív együttmunkálkodás nélkül. S ennek az utóbbi tevékenységnek igencsak összehangoltnak kell lennie ahhoz, hogy az iparművész elképzelte munka kerüljön ki a műhelyből.

Úgy mondanám végül is: nem lehet összevetni az aquarellt, az olajfestményt, az egyedi mázas kerámiát, a művészi értékű gobelint. Mindegyik a maga nemében képviselheti az egyszeri és megismételhetetlen művészi alkotást. Az augusztus 11-ig nyitva tartó kiállítást, ajánlom, ne kerüljék el a Népház vendégei.

(is)

A KISZ politikai jellegének erősítése

A MAGYAR Kommunista Ifjúsági Szövetség a párt ifjúsági szervezete, kommunista jellegű politikai tömegszervezet. Ez azt jelenti, hogy a KISZ tagjaival szemben olyan politikai követelményeket kell támasztani, amelyek teljesítése együttesen biztosítja a szövetség fenti jellegét.

A KISZ központi bizottsága ez év áprilisban hozta meg azt a határozatot, amelyben megfogalmazza a KISZ-tagokkal szembeni politikai követelmények új rendszerét és azokat a sajátos tevékenységi formákat, amelyek keretében ezek teljesíthetők. A KISZ továbbra is soraiba hív és vár minden becsületes magyar fiatalt, aki elfogadja és magáévá teszi a KISZ programját, magatartásával, tetteivel bizonyságát adja annak, hogy méltó a KISZ-tagságra. Attól a fiataltól viszont, aki a szervezet tagja lett, fokozottabban elvárja, hogy legjobb tudása és képességei szerint helytálljon a munkában, a tanulásban és a haza védelmében, ismerje meg a párt eszméit és politikáját, álljon ki érte minden körülmények között, vegyen részt annak megvalósításában.

Alapvető tartalmi, politikai követelmények ezek, amelyek minden KISZ-tagra vonatkoznak. Figyelembe kell venni azonban, hogy a KISZ-tagság rendkívül differenciált életkorú, foglalkozású, műveltségi szintű és érdeklődési körű fiatalokból áll. Ezért az egyes követelmények teljesítését jelentő konkrét tevékenységet más-más módon kell megfogalmazni és megszervezni. Mást kell követelni a textilgyári munkáslánytól, mást a középiskolás diáktól és ismét mást a mérnök- vagy közgazdászfiataloktól.

Ezt a differenciáltságot biztosítja az egyéni feladatvállalások rendszere, amely életkoronként és foglalkozási áganként változó, és igazodik azokhoz a körülményekhez, amelyek a munkahelyek, iskolák, lakóhelyek különbözőségéből adódnak. Ebben a rendszerben a KISZ-tagok egy évre szóló feladatokat vállalnak, amelyeket a KISZ-taggyűlés hagy jóvá és ezek együttesen képezik az alapszervezet egyéves programját. A KISZ-vezetőség köteles gondoskodni arról, hogy az egyéni vállalások teljesítéséhez biztosítsa a szükséges feltételeket, programokat, munkalehetőségeket. A fiatalok egy év után egyénileg adnak számot vállalt feladataik teljesítéséből, munkájuk egészéről. Ezúttal is a KISZ-taggyűlés dönti el, hogy elfogadja-e a munkáról szóló számadást vagy sem.

Az a KISZ-tag, aki becsülettel teljesítette vállalt kötelezettségeit, továbbra is tagja maradhat a szervezetnek, aki viszont önhibájából nem tett eleget ennek, az önmagát zárja ki a KISZ-ből. A központi bizottság bevezette az egyéves tagsági igazolványt, amit azok számára adhat az alapszervezet, akik eleget tettek vállalásaiknak és megtagadhatja azoktól, akik hanyagok, lusták voltak vagy magatartásukkal méltatlanabbá váltak erre.

A tagsági igazolvány kiadásának megtagadása nem jelentheti és nem is jelenti azt, hogy a KISZ eltávolította magától, kiközösítette a fiatalt. Ez nem fegyelmi büntetés, nem örökre vagy hosszabb időre szóló kizárás, hanem a munkának és magatartásnak a minősítése. Joga van a fiatalnak ahhoz, hogy — akár másnap — ismét kérje a szervezetbe való felvételét, ez esetben azonban eleget kell tennie azoknak a próbakövetelményeknek, amit a KISZ minden új belépővel szemben támaszt és amelyek teljesítéséről ugyancsak a taggyűlés előtt kell számot adni.

Bármennyire is szervezetinek látszanak a KISZ központi bizottság intézkedései, ez a határozat mindenekelőtt és mélységesen politikai jellegű és a KISZ tagjainak igényesebb és magasabb színvonalú eszmei, politikai nevelését szolgálja. Növeli a KISZ tagjainak egyéni felelősségérzetét, lehetőséget ad a személyes aktivitás fokozására. Jelentősen hozzájárul annak a célkitűzésnek a megvalósításához, hogy a KISZ tagjai egyénenként is érezzék: több és jobb munkát, politikai elkötelezettséget, cselekvő aktivitást vár tőlük a párt és az ifjúsági szervezet.

ARRA VAN SZÜKSÉG, hogy még ennél is szélesebb körben, a párttagság egészével, a társadalmi és tömegszervezetekkel, munkahelyi vezetőkkel is megismertessük, hogy a maguk területén, sajátos eszközeikkel messzemenően segítsék a KISZ-szervezeteket, azok vezetőit, a határozat végrehajtását.

Petrovszki István

-szovjet
yüttműködés

1970. december 24. Az 1971—75. évi műszaki fejlesztési tervkoordináció eredményeként 400 közösen kidolgozandó témát jelöltek ki, amelyek a műszaki-fejlesztési és gazdasági kérdésekkel foglalkoznak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 ÁPR 12
Kisalföld

Fett Jolán, munkácsy-díjas iparművész

1021

● Fejek.

Fett Jolán kiállítása

Régi technikával készült, modern alkotások igérnek szép látnivalót a győri Műcsarnok kiállítótermében. *Fett Jolán* Munkácsy-díjas iparművész falikárpitjai, színeivel, formáival rendkívül tetszetős munkák. Az igényesen kivitelezett gobleinek az alkotó gazdag képzeletéről, rendkívül árnyalt, finom színérzékéről tanúskodnak. A több mint 20 falikárpit témáiban, méreteiben, ötleteiben is rendkívül változatos. Egész falfelületet beborító, hatalmas Crescendó tobzódik a színekben. Hangulatos, szép kivitelű az Ikonfal, valamint a Fejek című alkotás.

Az érdeklődők, a ma délután 5 órakor nyíló tárlaton tekinthetik meg Fett Jolán munkáit. (Nyitva április 11-től 25-ig.)

Tatabányán

ya – Rába ETO

darúgó-mér-

soron kö-
rkőzését a
labdarúgó-
ereség után
ell a küzdő-
arnak elérni
iesés ellen
n.

k a csepeli
vereség elle-
z benyomást
—2 felállást
ltoztatni, és
ozó helyze-
natkozik ez
a, de a tá-
is kitehettek

közés tanul-
leten beszél-
fiai Farsang
rányításával.
edzőpartne-
atának, aho-
ák, egymás
zőmérkőzést
ltek a szom-
i találkozó-
ült nincs a

csapatban. Mindenki egészséges. Ezért Farsang Ferenc vezető edző Tatabányán a legjobb csapatot küldheti pályára. A rendelkezésre álló játékoskeret a következő: Földes, Palla, Varga, Pozsgai, Sebők, Izsáki, Somogyi, Szabó, Mile, Horváth László, Pénzes, Szokolai, Glázer, ezenkívül a tartalékcsapatból még számíthat az edző több játékosra is. A kínálkozó taktikai hadrendet megszabja az a körülmény, hogy idegenben szerepel a csapat, és meg kell erősíteni a védelmet. De ez semmiképpen sem zárja ki a gyors, széleken vezetett támadások szorgalmazását, és azok eredményes befejezését.

A Rába ETO szurkolói tisztában vannak azzal, hogy a kiesés ellen küzdő Tatabánya mindent elkövet a győzelemért. A két csapat eddigi tatabányai mérkőzései zömében hazai sikereket hoztak. Éppen ennek ismeretében keltene őszinte örömet a zöld-fehér szurkolók körében, ha az egyik bajnoki pontot megszerezné a Rába ETO csapata a bányászvárosban.

Győrött

C—FŐSPED Szállítók

darúgó-mér-

rszegre rán-
II-es labda-
első félidő
reséget szen-

a összeállítá-
lényeges vál-
KFSE elleni
a vasárnapi
Vasárnap a
kor kezdődik

csapaban mégsem várható változtatás, mert az elmúlt vasárnap szereplő csapat nagyon tetszetős és eredményes játékot nyújtott. Jánó, Hannich, Pálos, Szalai és társai fokozatosan rendbejönnek és rendelkezésre állnak.

A FŐSPED Szállítók csapata nem lebecsülendő ellenfél. A MAVDAC-nak úgy kell játszania, mint legutóbb a szentendrei csapat ellen, akkor ismét elismerő vélemények, köszönet és dicséret

1114 FNYV I.

Fett Jolán iparművésznő.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

FETT JOLÁN

IPARMŰVÉSZNŐ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973 JÚNIUS 22-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
BERECZKY LORÁND
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MŰCSARNOK XIV., DÓZSA GYÖRGY ÚT 37

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1973. JÚNIUS 22—JÚLIUS 15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Daily News

1973 JUN 24
1021

Jolan Fett

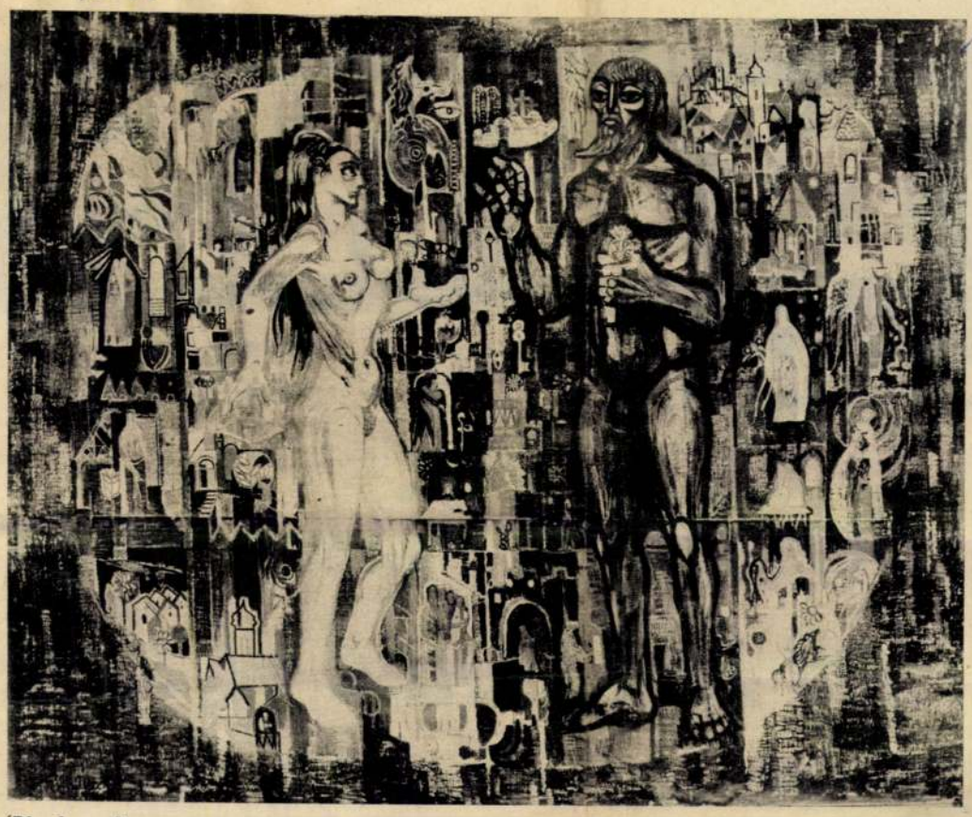

'Bluebeard'

Tapestries by Jolan Fett *on show at the Exhibition Hall*

After beginnings that produced some distinguished works, the art of tapestry-making in this country was launched on a new flowering period during the postwar years, at a time that saw the start of a number of big construction projects and interior designing required the tapestry as a highly effective constituent of interior decoration.

Miss Jolán Fett, one of the leading tapestry artists, took a large share of this activity. For many years she has been contributing her works to competitions; and she often tackles herself the work of execution, the weaving, as well as the preparation of sketches and designs.

The subject often determines the mode of execution of the tapestry. Miss Fett likes to work with the wool of the Hungarian racka sheep—her loop-stitching technique producing a "rustic" surface texture plus the original hues of the sheep's wool (browns, greys and greige), which retain their lustre, combine to produce a quite extraordinary effect. Mauves and lilacs as well as oranges enrich her colour schemes.

Of her works in this class, two are hung at the Annabella Hotel at Balatonfüred, and another—entitled "Fishes and Yacht"—at a hotel in Tihany, both resorts along the northern shore of Lake Balaton.

Female figures are an important feature of Miss Fett's tapestries. In recent years she has been turning her attention more and more towards human heads and expressions in the human existence. This theme has received treatment in fullness in a series of some twenty smaller-size tapestries that make up her "Iconostasis". (An iconostasis is a screen in the Eastern Church on which icons are placed.) This work is shown for the first time as part of the exhibit of a show of Miss Fett's works that was opened on Friday, in the premises of the Exhibition Hall (Műcsarnok) in Budapest.

The exhibit includes the last ten years' crop of Miss Fett's work, including tapestries loaned for the occasion by public institutions as well as works owned by the artist.

The opening ceremony was combined with a programme of baroque music.

Mimi Kratochwill

Detail from 'Iconostasis'

NEWS
Nachrichten
Sunday, 24. 6. 1973
Vol. 7. No. 146 2 Ft

Brezhnev, Nixon enter last full round of talks

CIVIL AIR PACT SIGNED

Deputy Prime Minister Dr. Nguyen Luu Vien who heads the Saigon delegation to the Paris talks between the two sides, Saturday flew back to the French capital with fresh instructions from President Nguyen Van Thieu, government sources said.

Hanoi (VNA) — The 1,200-foot (450 m) Phu Long railway bridge on the road linking Hanoi and Haiphong port has been reopened after damage.

The bridge is North Vietnam's second largest, exceeded only by the giant Long Bien bridge at Hanoi. More than 30 bridges in North Vietnam which were destroyed or damaged by American bombing have been reopened.

Sweden has donated three million kronor (£250,000) worth of medical equipment to the PRG.

Swedish Ambassador Jean Christoph Oberg and Olof Stoph, representative of the Swedish Red Cross Society handed over the equipment to PRG representatives at a ceremony in Hanoi on Friday.

Health aid for Hanoi

Havana — Health ministers of 10 socialist countries have agreed here to provide North Vietnam with medical aid.

The decision—announced Friday—was taken during the 14th meeting of public health ministers of the Soviet Union, the GDR, Bulgaria, North Korea, Czechoslovakia, Hungary, Poland, Mongolia, Rumania, North Vietnam and Cuba. It was the first time the meeting has

WELCOME, MR. BREZHNEV: Soviet Communist Party being greeted by a small crowd of Coast Guard dep Clemente, California, en route to President Nixon's Mex leader kissed the two little girls on their cheeks, then

San Clemente/California, June 23 (AP) — President Nixon and Soviet leader Leonid I. Brezhnev have moved their travelling summit talks to the Western White House to complete the wording of a communiqué ranging from nuclear disarmament to European troop cutbacks.

Brezhnev and Nixon flew together from Washington to California late Friday on the President's jetliner. On the flight to San Clemente President Nixon ordered his jet, Spirit of '76, to swoop over the Grand Canyon for 30 minutes to give Brezhnev a spectacular view.

"It is certainly very beautiful, Mr. President,

azért bír jelentőséggel, mert e tárgyak életre hívását sohasem a művészi intuíció, hanem mindig a műszaki-tudományos fejlődés, a szükségszerűség diktálta.
Az „időmérés fejlődése" az iparművész ínyenceknek ígér csemegét, a XVII–XVIII. századi bizarr ötvösmunkákkal készült órák „személyében", de érdeklődésre tarthat számot a mai modern kor technikáját illetően is az elektronikus- és a kvarcóra, melyeknek százalékos pontosságát öt tizedesjeggyel közelíthetjük meg.
A „tájékozódás a glóbuszon" c. rész az asztrolábiumok, oktánsok és szextánsok birodalma. Bemutatja a tengeri és szárazföldi tájékozódás műszereit és módszereit a legegyszerűbbektől a rádiónavigációs eljárásig.
A térképek világába nyújt bepillantást a „földmérés és geodézia". A többszáz éves térképek mellett olyan eljárásokkal és műszerekkel ismerteti meg a látogatót, amelyek használata századok óta változatlan.
Hogyan számolták ki a görögök a Föld kerületét meglepően pontosan – több mint 3000 éve –, vagy mi a háttere a Sevres-ben lefektetett ősméter történetének? Ilyen és hasonló kérdésekre ad választ a hosszmértékek kialakulásának izgalmas története, a „fokmérések és a méterrendszer" című rész.
Ritka szép, kétszáz évnél is idősebb csillagászati műszereket, távcsöveket, érdekes dokumentumokat állít ki a „csillagászat".
A gravitáció, a hőmérsékletmérés, a fényképezés, a mikroszkópia mind egy-egy rész csak a kiállítás anyagából, amelyek egészen bizonyosan minden érdeklődőnek nyújtanak valami újat, érdekeset, meglepőt.
A „villamosság" klasszikus és modern formákat, 100 éves és egészen új műszereket sorakoztat fel és bepillantást nyújt az elektronika világába is. Magyar gyártmányú készülékek hosszú sorával bizonyítja hazánk előkelő helyét a nemzetközi műszeriparban.
A kiállítás március 8-ától tekinthető meg a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében.

OSZETZKY GÁBOR

ÖTSZÁZ ÉVES A MAGYAR KÖNYVNYOMTATÁS

Ezen a címen nyílt meg a magyar könyv ötszázéves útját bemutató kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban. Az első rész 1711-ig mutatta be a hazai nyomdászat legértékesebb és legérdekesebb termékeit, ezt az 1849-ig tartó korszak könyvei és nyomtatványai követték. Szép számú könyvvel képviseltették magukat a pozsonyi, nagyszombati, lőcsei, bártfai és kolozsvári nyomdák.
A polgári korszak termését – 1944-ig külön csoportban szemlélhették a látogatók, úgyszintén a következő korszakét, s napjaink nyomdatermékeit is. – Könyvtárainkról is áttekintést nyújtott a kiállítás, s csak üdvözölni lehet azt a kezdeményezést, hogy az új magyar könyvművészetet is külön csoportosították, hiszen a művészi magyar könyv meg is érdemli ezt a különleges figyelmet, amely egyúttal nyomdaiparunk teljesítőképességének magas színvonalát is bizonyította.
Élményt okozott a kiállítási katalógus, amelyhez fogható szép kivitelű, magasrendű művészettel megtervezett katalógussal még nem találkoztunk. Az ipari művészet – mert hiszen a könyvművészet a gyártás oldaláról tekintve ebbe a kategóriába tartozik – e katalógusban méltót teremtett az 500 éves magyar könyv múltjához és jelenéhez. A tipográfiai elgondolásért Erdélyi Jánost illeti a dicséret, a kivitelezésért, a kifogástalan nyomdai munkálatért szintén őt. Nem mondjuk, hogy a magyar nyomdászat nem érdemelt volna akár ötször ilyen vastag katalógust, de legalább az, ami megjelenhetett, valóban a nyomdaművészet korszerű eszközeivel, korszerű ízléssel párosulva látott napvilágot.
A katalógusnak mindössze egyetlen megállapításával vitatkozunk. Az új magyar könyvművészetről szóló fejezetben azt olvassuk, hogy „A kapitalista időkben külön vált a tömegigényt kielégítő, áruvá lett könyv és a bibliofiligénynek megfelelő szép könyv. E kétféleség a szocialista könyvkiadásban megszűnt. Ma már nálunk szerves egységben jelentkezik a nagy példányszámú s egyszersmind szép kiállítású könyv". Ehhez rövid megjegyzésünk a következő: a könyv történelme arra mutat, hogy a különválás tömegkönyv és bibliofil könyv között sohasem volt olyan mérvű, mint azt az idézet alapján igazolni lehetne. Másrészt: napjainkban is van bibliofil-könyvkiadó s a többi is hozhat létre bibliofil szépségű könyvet, s az árban is akad jelentős különbség a tömegek számára készülő, sokszor valóban szép könyv és a kisebb réteget képviselő bibliofilek számára előállított művészi (bibliofil) könyv között.
S még valami: ha a sárospataki és a debreceni kollégiumok említésekor az évszámok (1536) – az alapítás évét jelezve – nem maradtak el, akkor a pápaihoz is oda kellett volna tenni az 1531-et, mert időben fél évvel ez a pataki 1531-et is megelőzi!

SZ. R.

FETT JOLÁN KIÁLLÍTÁSA

Az utóbbi évtizedben mindinkább táguló spektrumú modern textilművészetünk konzervatív ágának, a gobelinnek markáns hangvételű egyéniségei közé tartozik Fett Jolán, aki utolsó tíz év alatt készült alkotásainak válogatásával jelentkezett a Műcsarnokban. Kiállítási életünknek rendszeres résztvevője, 1958-ban és 1966-ban a Csók Galériában, majd 1970-ben a Derkovits Teremben volt kiállítása, melyen a szövött anyagok széles skálájával jelentkezett. Új bemutatójának kizárólagos műfaja a gobelin, melyben az utolsó tíz esztendő alatt megtalálta meditációra és a dolgok lényegi összefüggésének kutatására hajlamos egyénisége adekvát kifejezési formáját.

1947-től 51-ig az Iparművészeti Főiskolán Schubert Ernő növendékeként eltöltött évek alatt a klasszikus gobelinművészet formanyelvét tanulmányozta. Itt tanulta meg a mesterség titkait, a képi kifejezés új formáit. Schubert Ernő a népművészet ihlető hatását és a struktúra tiszteletét öntötte növendékeibe. Az ötvenes évek elején azonban az Iparművészeti Főiskola beszűkült légköre új formanyelv kialakítását nem tette lehetővé, ezért megvált a Főiskolától. A kísérletezés, az önvizsgálódás kemény évei következtek ezután. A beruházási munkák, az állami megbízások ez időben nagy lendületet adtak a gobelin fejlődésének. Szállodák, tanácstermek, reprezentatív irodák, házasságkötő-termek, kultúrházak, éttermek igényelték a gobelint, és biztosították a művészek számára oly fontos találkozást a közönséggel. Fett Jolán nagyléptékű stílusának kibontakozását is a közületi megbízások segítették elő. Több falképe készült új, reprezentatív létesítményekbe, a győri SZOT-székház tanácskozótermébe, a szombathelyi kultúrotthonba, a moszkvai KGST-palotába, szállodákba, Tihanyba, Balatonfüredre, legutóbb a Vadászati Világkiállításra. Jelenleg is több nagy megbízáson dolgozik.

Kiállított gobelinjei egyéni formanyelvének kialakulását mutatják. Nagyvonalú, konstruktív téralakítás, erős grafikai jelleg, komoly, behízelgésmentes lényeglátás jellemzi munkáit. A hatvanas években a Magyarországon újjáéledt művészeti avantgarde képviselője a textil területén. 1964-es Halak című művének síkokra bontott kompozíciója a modern építészeti téralakításhoz oly jól illő, absztrakt hangvételű. Színkezelésében, különösen a hatvanas évek közepén készült munkáin, erősen visszafogott, feketés, barnás színhangulatok uralkodnak kevés fehérrel. Figuráinak megoldásaiban ekkor erőteljesen Barcsay Jenő hatása alatt állt. (Vázlatok az Álló Nőkhöz.) Az alakokat az erős kontúrok szinte abroncsba szorítják (Faültetők, Ülő nők). A kiemelt kontúrok már stílusfejlődésének irányára mutatnak, mely a textilbe áttett képből az önálló dekoratív textilformanyelv felé mutat.

A hatvanas évek végén szín- és formavilágára egyaránt felszabadítóan hatott Lurçat művészete. Fantáziája erősödött, formai és technikai megoldásaiban sokoldalúvá vált. Dekoratív absztrakt formanyelvének kialakulását a Crescendo (1939), majd a jelképes NAP-kompozíciók jelzik (1969). Ugyanezt a vonalat képviseli a Vadászati Világkiállítás Vaddisznók című, erősen dekoratív gobelinje, melyen a szilárd, statikus kompozíció már fellazult (1971).

Napjaink visszatérő stílusáramlata, a szecesszió a konstruktivizmussal párosultan jelentkezik a Tűzmadár c. kompozíción (1969). A színek és formák kavargása legújabb művein lecsendesedik, visszakanyarodik a barna, fekete, kevés fehérrel élénkített tónusokhoz, és az erősen grafikusjellegű formaképzéshez, mint az 1973-ra készített Szűz című munkáján.

Palettája melegebbé válik, a tüzes narancsszínek és kékek dekoratív színellentéte uralja a XIV. kerületi házasságkötő-terembe készülő szimbolikus ábrázolású kompozícióját, mely kék tengeren a házasság bárkáját ábrázolja egymásra hajló férfi és nő alakjával. Művészi érdeklődése középpontjában leginkább az ember áll, főleg a nő, a női élet örömei, küzdelmei, a mai ember problémái a társadalmi elidegenedés korszakában. Zenei témák is gyakran megihletik, mint a Kékszakállú (1971) és Cantata Profana kavargó, színes, nagy lélegzetű kompozícióján, mely újra a szecesszió erősödését mutatja művészetében. Lírája erőteljes, komoly, érzelmességtől mentes, erősen gondolati indíttatású.

Kompozíciós módja az egyszerűtől a bonyolult, az összetett felé halad (Cantata Profana). Technikája a hurkostechnika, mely az aubussoni szőnyegszövés, részben a haute lisse hagyományán alapul. Munkáit sajátmaga, vagy munkatársa, Szelecsényi Júlia szövi.

Kiállítása gondolatébresztő, a klasszikus gobelin új útjait, változó világunk új formatörekvéseit egyéni hangvételben mutatja.

P. BRESTYÁNSZKY ILONA

FETT Jolán Iparművészet 1974/2.

Fetl Jolán
textil tervező

M.D.K

Ezuttal lút hurkolt falikép'et
mutatta be a tárlatom

Domanovszky György: Textil falikép 68
Művészet, 1968. december – 46 kép

Fett Jolán

e „Nap" egy stroboszkopikus perspektivát nyujt, maraucs-muskátli piros, halvány sárga sinekkel piltoreszk kék és szürke sávokkal, nap és köd foltokkal; nagyméretü absztrakt mü.

-bozóky- Modern Hungarian Tapestry Design. Daily News, Budapest, 1968. aug 9

61.

MDK

Fett Jolán

szerepelt a kiállitáson.

faliképe

- ffy - : Kézzel szött faliképek, kerámiák, ötvös ékszerek. Az ország legjobb iparmüvészeinek kiállitása a Megyei Müvelödési Házban.

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG. 1964. jun. 25.

Jolán Fett

Balatonboglár, Kapellengalerie: Ausstellung der Textilkünstlerin Jolán Fett und des Schmiedekünstlers János Percz.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1948. máj. 31.

Zoltán Fett

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár (Kapellen-Galerie):
Ausstellung der Kunsthandwerker
Zoltán Fett und des Goldschmiedes
János Perch.

Daily News, 1978. május 16.

Jolán Fett

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár: Ausstellung der Textilkünstlerin Jolán Fett und des Kunstschmiedes János Percz.

Daily News, 1978. jún. 14.

Yalán Fett

Balatonboglár (Kapellengalerie):
Ausstellung der Textilkünstlerin Yalán
Fitt und des Schmiedekünstlers Ynos
Perk.

~~Ausstellungen in der Provinz~~
Daily News 1978. máj. 30.

Fett Jolán iparművész

A Szabadfoglalkozású Képző- és Iparművészek a XIV. kor. i Párthazban kamarajellegű kiállítást rendezett. A résztvevő művészek között van Fett Jolán és Juris Ibolya is. — A művész gobelinjei szerepelnek a kiállításon.

B. i.: Egyedi tárgyak.
Nők Lapja, 1974. dec. 17.

Fett Jolán

Fett Jolán gobelinjeit mutatták
be a tárlaton.

B.I.: Egyedi tárgyak
Nők Lapja, 1974. dec. 14. - 8. lap.

MDK

Fett János

Bojár Iván irása

Budapesti Rundschau 1968 okt.11.

MDK

Fett Jolán

Kiállitási kritika

Magyar -emzet 1968 szept.26.

FETT JOLÁN

1021

Fett Jolán szövött képei

Szerelem 1970—73.

Különös érzés fogja el *Fett Jolán* gobelintárlatán a nézőt. Mintha nem is egy, hanem két alkotó textilképeit állították volna ki a Hatvani Galériában. Az egyik a színes fonalak játékos foltjainak, hatásának mestere, a textil iparművésze, a másik a vonalak embere, grafikus.

Az első pillantásra mindenképpen az előbbi a szimpatikusabb. Ennek a Fett Jolánnak határozott véleménye van a világról, tudja, mit akar elmondani, s azt is pontosan, hogy hogyan.

Virágos című munkája, — melynek vörös és barna hatású indás, leveles, madaras, lepkés hátteréből bomlik ki a rózsa és a tulipán — harmonikusan komponált, kerek egész. Különös varázsa van a motívumokkal zsúfolt félkörívű alap és az azt megszakító sima sáv kontrasztjának.

Nem kevésbé izgalmas például *Nap* című kompozíciója, ahol a narancssal, vörössel izzó tűzgolyó fönt sárgába, lent lilás barnába tűnik át.

Szépen kidolgozott, aprólékos gonddal, derűs színekkel megkomponáltak ezek a hatalmas felületek. Akárcsak a *Crescendóé*, ahol ismét csak a körök, félkörívek feketéjének ritmikus hullámzása érzékelteti a nézővel a zenei szerkezetet.

De lehetne még sorolni a szövött textil adta lehetőségeket tökéletesen kihasználó műveket, a *Makkost*, a szigorú, hideg pirosakkal, zöldekkel, sárgákkal harsányló *Neutront*, vagy — kicsit már vegyesebb érzésekkel — az *Álom* cím.űt.

A vegyes érzések oka, hogy ez utóbbin, az óriás bikáktól rettegő különös nő figurájának feje — enyhén kiríva a kompozícióból — „rajzos" megoldású... A néhány vonallal szinte csak odavetett portrék más képein is majdhogynem meghökkentik a nézőt.

Magnificat, Virágom, Tükrös, Jolán, Lula, Építők...

Ez a másik Fett Jolán. A világot fura titokként átélő, zavaros vágyakkal, félelmekkel küszködő művész, aki ideges hideg, — legtöbbször kék — vonalakkal próbálja elkapni, megfejteni a dolgok lényegét.

Nem igyekszik a néző azonosulni ezekkel a képekkel. És ennek nyilvánvalóan nemcsak az az oka, hogy a derűset, a békéset, az egyszerű tisztát mindig könnyebb vállalni. Sokkal inkább az, hogy az effajta faliképek némelyike esetlegesnek, a textiltől idegennek, legjobb esetben is tanulmánynak tűnik. Így például az egész kommersz megoldású *Család*, a kifejezéstelen tekintettel merengő *Építők*, vagy épp a Jolán, Lula.

Pedig szó sincs arról, hogy Fett Jolán ne tudná mesterfokon megeleveníteni az embert. A hatvani városi tanács nagytermét díszítő *Ünnep*, a szintén csak kartonon látható *Szüret*, avagy a *Faültető* maradandó élményt kínálnak a nézőknek.

Az előbbieken — a témához illően égő — foltokból bomlanak ki az arcok, az alakok. Lüktető mozgásuk, táncuk a lefelé futó lágy fonalszálak ritmusához igazodik a forma és a tartalom nagyszerű egységében. Talán itt egyesül a kínlódva kereső kutató, és a magabiztos művész. Az eredmény mindenképpen az, hogy a monumentális művek túllépnek az egyszerű „szép"-en.

Érdekes, elgondolkodtató ez a hatvani tárlat. Bár már a terembe lépés pillanatában látszik, mégis az írás végére kívánkozik: kerek egésszé azzal válik e kiállítás, hogy nemcsak a belső folyamatokat, de Fényes Tamás fotográfiáinak segítségével a gobelinkészítés egyes munkafázisait is végigkísérheti az érdeklődő.

Fett Jolán munkái november 22-ig láthatók.

Németi Zsuzsa

1981 OKT 12.

NÉPÚJSÁG (HEVES)

SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

gatás viszont megszűnik. Emellett az eddig kedvezőtlen adottságúnak nem jelölt, de az átlagosan 17 aranykorona-értéket meg nem haladó szántókkal rendelkező nagyüzemek *január 1-től külön árkiegészítést kapnak a gabonafélékre, a vágómarha és vágójuh, valamint a bogyós gyümölcsök értékesítése után.* Heves megyében 12 olyan nagyüzem van, amelynek szántói 17 aranykorona alattiak. Ezek 25 százalékos árkiegészítést kapnak a gabona-, és 10 százalékos árkiegészítést a vágómarha, a juh és a bogyós gyümölcs termelés ösztönzésére. Tizennégy olyan gazdaság is van a megyében, ahol a szántóföldek alig haladják meg a 17 aranykoronát. Ezek a gabonatermeléshez 20, a bogyós gyümölcs termeléshez 8, a vágómarha- és a juhhús-termeléshez pedig 7 százalékos árkiegészítésben részesülnek. Az említett üzemek a szakemberek foglalkoztatását elősegítő támogatást és kedvezményt is kapnak. ***Indokolt az is, hogy a jól gazdálkodó üzemek anyagilag érdekeltek legyenek a kedvezőtlen adottságú nagyüzemek gazdálkodásának javítását elősegítő tartós együttműködésben.*** Ennek érdekében gazdasági társaságot hozhatnak létre a kedvezőtlen termőhelyi adottságú gazdaságokkal. Az együttműködésből származó jövedelem után pedig a jövő évtől kezdve a gyengébb földterületű üzemekre vonatkozó feltételek szerint adózhatnak a társu-

A SZOMSZÉDOS S
SEGÍTENEK

Új gépj
Detken

Gépkocsiszervíz jövőre

Az új detki gépjavítóbázis
(Fotó: Szabó Sándor)

Szemerkélt az eső, de ez mit sem vont le a detki Magyar—Bolgár Barátság Termelőszövetkezet vezetőinek örömeből, mert amire három esztendeje vártak, beteljesült. Átvehették pénteken az építőktől az ötvenmillió forint költséggel létesített új gépműhelyt, vele együtt az üzemelő gépeknek emelt vasvázas színeket, az ízléssel kialakított szociális építményt, illetve az üzemi utat, amelyen a négy hektárnyi telep megközelíthető.

A létesítmény szükségét *Szabó Imre* elnök így indokolta: ***Az egyesüléssel megnőtt a gépparkunk, de a környező gazdaságok sem tudták mindmáig folyamatosan biztosítani a sajátjaik karbantartását, vagy éppen a főjavításokat. Jövőre*** ***ka, illetve minden részleg megkezdi a működést, a telep száz szakembernek, segédmunkásnak nyújt megélhetést.*** Ahogy a termelőszövetkezet elnöke megjegyezte, tervük ezen a téren, hogy a traktoristákat, gépkocsivezetőket a téli időszakban szintén itt foglalkoztassák, így biztosítván a belső munkaerő jobb, gazdaságosabb kihasználását.

Ahogyan bevezetőben utaltunk rá, a létesítmény munkálatai igen elhúzódtak, és ez nem nagyon dicséri a Heves megyei Állami Építőipari Vállalatot. A helyzeten több irányú külső segítség változtatott valamelyest. *Így például az összes villamossági munkát a Thorez Bányaüzem dolgozói végezték*

FETT JOLÁN

1021

Galerie der Redoute

Gobelin

Laut Brockhaus ist Gobelin ein kunstvoll gewebter und farblich außerordentlich fein schattierter Bildteppich oder Wandbehang. Es wird auf sog. Basselissestühlen in mühsamer Handarbeit hergestellt und zwar durch mustergemäßes „Einsticken" der verschiedenfarbigen kurzen Schußfadenstücke aus Wolle in die waagerecht gespannte Baumwoll- oder Leinenzwirnkette, unter der sich die Bildvorlage mit Musterkonturen in natürlicher Größe befindet.

Diese genaue Definition des Lexikons wird auf der jüngsten Ausstellung in der Galerie der Redoute elegant, durchschaubar veranschaulicht. An den Wänden der Ausstellungsräume im Erdgeschoß und der Etage hängen „kunstvoll gewebte und farblich außerordentlich fein schattierte Bildteppiche", Erzeugnisse, die im Laufe der letzten fünfzehn Jahre das Gobelinatelier des ungarischen Kunstgewerbe-Unternehmens verließen.

Bildteppiche werden seit Jahrhunderten hergestellt, die ersten echten Gobelins stammen aus dem mittelalterlichen Frankreich und erhielten ihre Bezeichnung nach dem Namen ihrer ersten Herstellerfamilie. In Ungarn kann die Kunst der Gobelin-Technik noch auf keine so große Vergangenheit zurückblicken, die ersten bedeutenden künstlerischen Versuche auf diesem Gebiet datieren aus den Jahren um die Jahrhundertwende, aus der Zeit des Jugendstils, während sie ihren bisherigen Höhepunkt im Schaffen der Künstlerin Noémi Ferenczy erreichten.

Jolán Fett: Wildschweine, 168x245 cm

Wie überall in Europa, erlebt die Gobelin-Kunst auch im heutigen Ungarn eine Renaissance. Dieses repräsentative Genre, das alte Traditionen mit den modernsten Methoden verbindet, das Abstraktes und Figuratives, Volkstümliches und Avantgardistisches zugleich präsentiert, ist als Dekoration öffentlicher Gebäude wie für die individuelle Wohnraumgestaltung ebenfalls gut geeignet. So entstand vor 26 Jahren neben den vielen Privatateliers eine staatliche Kunstwerkstatt — das Gobelinatelier des Kunstgewerbe-Unternehmens. Hier werden Entwürfe namhafter Gobelin-Künstler durch fachkundige „Handwerker" — eigentlich sind sie Mitgestalter, da das „Weben" nicht nur Fingerfertigkeit, sondern Kreativität und einen ausgeprägten Sinn für Ästhetik verlangt — durchgeführt.

Das große Verdienst der auch ansonsten anspruchsvollen Ausstellung ist es, daß man auch in die geheimnisvolle Prozedur dieser „mühsamen Handarbeit" einen Einblick gewinnen kann — junge Mitarbeiterinnen des Gobelinateliers führen an einem Basselissenstuhl den Besuchern diese alte Kunst vor.

-tas-

BUDAPESTER RUNDSCHAU
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 AUG 31

Ist

L

Fü
mitg
kom
fabri
Sept
in de
träch
naue
Drog
ponie
lich zugetragen, daß eine recht lebensfrohe Gruppe Jungarbeiter der Fabrik während des Sommers eine Gesellschaftsreise, organisiert vom Reisebüro der Jugend und Studenten Express, in den Westen unternahm. Diese langhaarigen Jünglinge brachten dann aus dem Westen LSD mit, das sie sich dort zwar besorgt (geklaut) hatten, aber — da ihnen im Grunde genommen eine gesunde Erziehung angediehen war — nicht einzunehmen wagten. Sie redeten nur schrecklich viel davon. Andauernd hieß es im Klub: „Wir haben LSD!" Diese Prahlerei mußte über kurz oder lang auch der Stadt, den Leitern der Fabrik zu Ohren kommen, schon allein deshalb, weil auch einige ihrer Sprößlinge an dem Trip in den Westen teilgenommen hatten. Schließlich brachte die Angelegenheit die ganze Stadt in Bewegung; die Stadtväter und Fabrikleiter sahen die Zeit für gekommen, einen Schlußstrich zu ziehen. Aber wie? Hatte doch niemand einen greifbaren Anhaltspunkt für das tatsächliche Vorhandensein des LSD. Die Jugendlichen tanzten ebenso verzückt, küßten sich ebenso versunken, erledigten ihre Arbeit mit der gleichen Intensität wie zuvor, und für

...er, einer der be... ...ter der mittleren ...er ungarischen ... Autor von No... ...tern, Bühnenstük ...-Preisträger.

... und der Arbei... ...g hast du schon ...heikle Angelegen... ...ost. Könntest du ...ts bekannte Wirk... ...zt nicht erneut in ... der Sache stel...

...erész überlegte ei... ...und meinte dann: „... die Gewerkschafts... kommission es von mir verlangt..."

„Sie verlangt es, Fülöp."

Und so mußte Fülöp Merész in den Jugendklub gehen, mußte er den größten Krakeelern mehr als 30 Schnäpse bezahlen, um in den Besitz des „LSD-Geheimnisses" zu gelangen. Den führenden Persönlichkeiten der Jugendlichen löste sich nur schwer die Zunge, die von Fülöp bezahlten Schnäpse aber schütteten sie ohne Hemmungen hinunter — nicht so wie das LSD.

Nun, nach diesem Opfer brachte Fülöp Merész in Erfahrung, daß das LSD tatsächlich vorhanden, unberührt in einer Hosentasche der Jeans von Fülöp Merész jr. in einer Nylontüte zu finden sei, und das schon seit mehreren Monaten. Fülöp Merész war nicht schlecht erstaunt, zumal sein Sohn gar nicht an der Westreise, sondern zu besagter Zeit an einer Tour in die Sowjetunion teilgenommen hatte. Es konnte also gar nicht davon die Rede sein, daß er das LSD besorgt hatte. Doch die Jungarbeiter hatten sofort eine Erklärung parat:

„Wir haben es ihm gegeben, damit es nicht auffällt."

„Der verfluchte Bengel", murmelte Fülöp Merész.

Danach ging er nach Hau-

Doch die Frau wußte auc... in dieser Sache Bescheid.

„Seit er Lonnernonung be... kommen hat, trägt er ein ...Tuchhose."

„Gucke einer an", staunt... Fülöp Merész und ging zur... Schrank, kramte die er... wähnte Cowboy-Hose her... vor und fand die Tüte nac... einigem Suchen in der vier... ten Tasche. Er nahm sie her... aus, hielt sie vor sich hin... zeigte sie auch seiner Frau...

„Das ist das Zeug?"

„Was denn sonst?", meint... die Frau.

Fülöp Merész stöhnt... dumpf und traurig, was ei... wa bedeutete „daß ich da... erleben mußte?". Eine Weil... drehte er die Tüte in de... Händen. Er hatte das Ge... fühl, als erlaube man sic... nur einen schlechten Scher... mit ihm, als sei das gar kei... LSD. „Na, wir werden ja se... hen", dachte er und wandt... sich seiner Frau zu:

„Was gibt's zum Abend... brot?"

„Kartoffelsuppe", sagte di... Frau.

„Schon wieder?" Und ihr... durchzuckte der Gedanke, ob... man auf Kartoffelsuppe wohl... LSD nehmen könne, denn er... hatte umgehend beschlossen,... es gleich nach dem Abend... essen zu versuchen.

Er schluckte es, nur eine... Messerspitze voll. Er ging... auf den Hof, blickte in die... Ferne, hoch zum Sternen... himmel. In den ersten Minu... ten beschäftigten ihn die

1021 Fett jolán

bb. 21. /a szerk.figy...7.folyt./e

fett jolán	iparmüvésznek. az 5. iparmüvészeti kiállitáson és a csók galériában rendezett önálló kiállitásán bemutatott munkáiért;
gross arnold	grafikusmüvésznek. a mednyánszky teremben 1964-ben rendezett egyéni kiállitásán bemutatott alkotásaiért.
illés gyula	szobrászmüvésznek. a középületeken és köztereken elhelyezett szobraiért és dombormüveiért;
kass János	grafikusmüvésznek. a könyvillusztráció területén végzett munkásságáért;
ridovics László	festőmüvésznek. az 1966. évben rendezett önálló kiállitásán és a ,,9 festő és grafikus,, c. kiállitáson bemutatott munkáiért.

3. fokozatát

bodnár János	belsőépitésznek. a modern lakáskultura területén végzett kiemelkedő munkásságáért;
bozsóki anna	iparmüvésznek. az 5. iparmüvészeti kiállitáson bemutatott alkotásaiért;
ernyei sándor	grafikusmüvésznek. a plakátmüvészet és az alkalmazott grafika területén elért eredményeiért, az 5. plakátkiállitáson bemutatott alkotásaiért;

/folyt.köv./

9.55/e 12 P

Pzk

bb. 21. /szerk.figy...8.folyt./e

hegedüs istván	grafikusművésznek. az illusztráció és plakátművészetben elért eredményeiért;
kovács lászló	belsőépitésznek. több középület belsőépitészeti tervezéséért;
németh józsef	festőművésznek. az 1966-os hódmezővásárhelyi őszi tárlaton és a bécsi collegium hungaricumban rendezett kiállitáson bemutatott alkotásaiért;
réber lászló	grafikusművésznek. a ludas matyiban megjelent karikaturáiért és könyvillusztrációiért;
sós lászló és kemény éva /osztott dij/	grafikusművészeknek. a plakátművészet és az alkalmazott grafika területén elért eredményeikért, valamint politikai plakátjaikért;
várnai györgy	grafikusművésznek. a ludas matyiban és a népszabadságban megjelent karikaturáiért;
végváry gyula	iparművésznek. az ipari uton előállitott kerámiatárgyak magas művészi szinvonaláért. kiállitásokon bemutatott alkotásaiért.

/mti/

-.-

9.58/e 12 12P

MDK.

Fett Jolán

Munkácsy dijat kapott

Délmagyarország 1967 ápr.2.

MDK.

Fett Jolán

Munkácsy dij II. fokozatát kapta

Népszava 1967 ápr.2.

MDK.

Fett Jolán

1967-ben Munkácsy dijas

Élet és irodalom 1967 ápr.8.

MDK

Fett János, iparművész

A Munkácsy M. – díj. II. f.-t kapta.

–: Az idei ivod. és művészeti díjazok 6

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 2.

MNK

Fett Jolán
madaras gobelinnel és antik butorral

szerepelt a Déri Múzeumban 1963 jun 9-én megnyilt kiállításon.

Menyhárt László: Modern iparművészeti kiállítás.

Hajdu-Biharmegyei Napló, 1963. jun. 16.

Fett Jolán, gobelinművész 1954

figurális és halas faliképei nagyon szépek.

Domanovszky György: Az V. bm. Iparművészeti Kiállítás 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1956. jan. 8.

30

Fett Jolán M.D.K.

Gobelin-tervét az Iparművészeti Váll szövőműhelyében kivitelezték / 1 db/

Domanovszky György: A magyar gobelin-művészet husz éve
Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

M.P.K.

MDK

Fett Jolán

szőnyeg-textil

4. Orsz. Iparművv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

M.D.K

Fett Jolán
iparművész

Halas falikárpitját mutatta be
a tárlaton.

Nihes Sedíkó: Textilek az V Iparművészeti Kiállításon.
Művészet, 1966. április - 25 kep

Fett Jolán textiltervező M.D.K.

Négy faliképet keszitett a tihanyi motel részsére, témája : a Balaton

Napló

Magyar Nemzet 1965. junius 24. 4.1.

MDK

Fett Jolán

textil

Képzőművészek Lexikona. Kiáll. 1960. Műcs.

M.D.K.

Fett Zoltán
gobelin művész

Gobelin" (repró)

"

P. Bretyánszky Ilona: Modern gobleinbemutató a Műcsarnok-ban

Művészet, 1963. április

Fett Jolán textiltervező M.N.K.

az Iparművészeti Vállalat szövőműhelyében kivitelezték gobelintervét

Domanovszky György: A magyar gobelin husz éve
Magyar Nemzet 1965. március 7. 9.l.

K

Fett Jolán

iparművész

Schubert Ernő

fanitványa

Ernst Museum Fiatal Képző és Iparművészek kiállításán szöttesével premimot nyert.

Domanovszky Gy.

Fiatal iparművészek

Szabad Művészet

1955. 408, 409. l.

Fett Jolán

cikk

Artner J.: Fiatal képző- és iparművészek kiállítása. Szabad Nép 1955. jún. 29.

MDK

Fett Jolán iparművész

bútorszövetei szerepelnek ezen a Csók-galériabeli kiállításon, amely öt fiatal iparművésznő munkáit mutatja be.

(P. Zs.): Az otthon művészei.

Ország-Világ, Bp. 1958. szeptember 17. 16. l.

MDK

Fett Jolán iparmüv.

A lakás müvészete. Népszava, 1958. aug. 19. 4 l.

MDK

Fett Jolán "p. mű"

szövött textiljei szerepelnek a Csók Galériában rendezett kiállításon.
(A kiállításról fényképek repr.)

M.E.: Öt fiatal iparművésznő.

Nők Lapja, Bp. 1958. szeptember 4.
[14-15. l.]

Fett Jolán
iparművész

M.D.K.

Méltatás.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnokban
Magyar Nemzet, 1959. dec. 24. 6 l.

Fett Jolán MDK

szövött-anyag tervező

Az Iparmüvészeti Vállalat Komplex Studiójának 1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961. aug. 25- szept. 10.

M.D.Ú

Fett Jolán
iparművész

Madarak ármű kompozíciója
a nép művészet pára motivu-
mát használja fel.

László Emőke: Fakkaiptművészetünk ujabb alkotásai
Művészet, 1967. május – 37 lap

M.D.K.

Fett Jolán textiltervező

Munkácsy-dijas

Résztvett az Országos Butorszövet Kiállitáson

Magyar Épitőművészet 1968/2. 96-97.1.

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin:

Halas

Kompozició

Győr

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin:

Vitorlák

Ülő nő

Madaras

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

Fett Jolán
textiltervező

M.D.K.

Textilkijert és szőnyegert az Iparművészeti Vállalat boltjában meglehet venni.

—: Hírek

Művészet, 1964. január – 47 lap.

FETT Jolán textiltervező M.D.K.

Gobelin- tervek

Dutka Mária: Egy monumentális műfaj feléledése
Ankét a korszerű gobelinről

Magyar Nemzet 1962. október 30. 4.l.

Fett Jolán textilltervező
gobelin faliszőnyegével MDK

szerepelt a Herman Otto Muzeumban
rendezett kiállitáson

MOlnár László: Modern iparmüvészeti kiállitás
Miskolcon.
BORSODI SZEMLE, 1963. 3. sz. 82-89. l. 89.lap.

Fett Jolán
iparművész

M.D.K.

Falikárpitjai a modern
lakás díszei.

K.E.: A szép otthon
Nők Lapja, 1964. július 11. — 26 lap.

Fett Jolán

Miskolci Iparművészeti Kiállításon „Madaras" c. gobelinje.

említve.

Napjaink, 1963, 6. szám, 5. lap.

M.D.K.

Fett Jolán textiltervező

Gobelinüte vezéssel 1963 óta foglalkozik.

15 éve végezte el az Iparmüvészeti Főiskolát
Vitorlák,
Tihany-halak,
Tihany-madaras

/h.gy./: Fett Jolán gobelin-kiállitása

Magyar Nemzet 1966. nov. 16. 4.1.

MDK.

Fett Jolán

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

M.D.K.

Fett Jolány textiltervező

müveiből kiállitás a Csók-Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 30. 11. 1.

M.D.K

Fett Jolán
ipanművész

Legszebb alkotásai ma szállodák, könyvtárak kulturtermek falat díszeti.

(földes): Szövőszék
Nők Lapja, 1967. jan. 21 - 16 lap.

Fett Jolán
ipanművész

M.D.K

Összeba Csók Galériában volt kiállítása. A tihanyi szálloda falára tervezte „Balatoni vitorlá-sok ennü gobelinjét –

(Földes): Szövőszék
Nők Lapja, 1967. jan 21 – 16 lap

M.D.

Fett Jolán
eparmüresi

Főiskolás korában Schubert Ernő
tanítványa volt és Ferenczy
Noemi szövösiehe mellett tanult
tovább.

(földes): Szövösiek
Nők Lapja, 1967. január 21 – 16 lap

M.D.K

Fett Jolán
ipanművész

Balatoni iztorlások
Madaras
Halfantária
} repro

(földes): Szövösik
Nők Lapja, 1967. jan. 21 - 16 lap

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin:

Tihany-hal

Tihany-halak

Tihany-madaras

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

Női figurák: faültetés

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin vázlat:

Kompozició háromszög

Női figura sor

Kompozició körös

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin vázlat:

Kompozició arany

" fehér

" narancs

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

gobelin vázlat:

faültetők

Kompozició ritmus

Madár

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

butorszövet kárpit-terv:

Arany

Sárga

Csik

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1965. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

butorszövet kárpit-terv:

Petty

Kobak

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

rusztikus gobelin vázlat:

Levelek

Ágak

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

rusztikus falikép tervek:

Fekete

Virág

Nád

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDK

Fett Jolán iparm.

rusztikus falikép tervek:

Levelek

Kompozició

Barna

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

Fett Jolán

Madaras gobelinje 1963-ban a miskolci iparművészeti kiállításon

Iparművészeti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban

Északmagyarország 1963. máj. 10. 6.l.

MDK

Fett Jolán iparm.

rusztikus falikép tervek:

Piros virág

Sárga virág

Fett J. kiáll. Csók I.Gal. 1966. nov.

MDk

Fett Jolán iparm.

grafika: Női figurák:

Fekete-fehér

Világos

Barna-sárga

Barna-fehér

Fett J. kiáll. Csók I.Cal. 1966. nov.

Fett Jolán textiltervező

M.D.K.

Müve az uj szerzemények között

Páva c. kompozició

h.gy.: Uj magyar gobelinek az Iparmüvészeti Muzeumb
Magy ar Nemzet 1967. jan. 20. 4.l.

MDA.

Fett Jolán

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1966 okt.3o.

Fett Jolán textilte vező

M.D.K.

Müve a kiállitáson

Vásmossy Ferenc: Az V. Orsz. Iparmüvészeti Kiállitásról
Magyar Épitőmüvészet 1966/2. 59-60.l.

MDK.

Fett Jolán

M„nkác sy dijat kapott

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

M.D .Z.

Fett Jolán textiltervező

Műve a velencei biennálén

Horváth György: D vatok és életművek a velencei b
Biennálén
Magyar Nemzet 1966. július 12. 4.l.

Ett dolkt textilforvar

Zoldán Fett.

Balatonboglár, Kapellengalerie:
Werke der Textilkünstlerin Zoldán Fett
und des Kunstschmiedes János Tercs.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1978. jún. 20.

Fett Jolán | Levéltművész

Új képzőművészeti könyvek

A *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat* a Mai magyar művészet sorozatban megjelentette *Kratochwill Ferencné: Fett Jolán, Újvári Béla: Kalló Viktor, Szamosi Ferenc: Schéner Mihály* és *Egri Mária: Szabó Zoltán* című kötetét. A szerzők vázolják a bemutatott művészek eddigi életútját, s ízelítőt adnak legjobb alkotásaikból. Megjelent a Képzőművészeti Zsebkönyvtár két új kötete is: *A magyar kerámia és porcelán* címűt *Katona Imre* írta, s a sorozatban látott napvilágot — már a harmadik magyar nyelvű kiadásban — *Az avantgardizmus, Mario de Micheli* tollából.

Új képző művészeti Könyvek

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 15. 9.

Fett Jolán

A Szabadfoglalkozású Képző és Iparművészek pártalapszervezet kiállításán részt vett a művész.

B.1.: Egyéb tárgyak
Nők Lapja, 1977. dec. 17 - 8 lap.

Tett Jolan, Textilmuvesz

L: Vaszary J.

–: Vaszary-album 2

Esti Hirlap, Bp. 1979. marc. 12.

Gálán Fett

Balatonboglár, Kapelle: Textilien von Gálán Fett.

Ausstellungen in Provinz

Daily News, 1978. jún. 13.

Fett Jolán

Megbízást kapott a művésznő, hogy francia gobelint készítsen Hatvan Városi Tanács tanácsterme részére.

—: 1980. július.
Művészet, 1981. május – 59. lap.

Fett Iolán

Munkácsy díjas

1983-ban érdemes művész lett.

Magyar Nemzet 1983. IV. 2.

Fett Jolán, iparművén

A HATVANI GALÉRIÁBAN kedden megnyílt Fett Jolán Munkácsy-díjas iparművész gobelinkiállítása.

– : Hír

8

Nepszabadság Bp. 1981. szept. 30

Fekt Jolán

MEGHÍVÓ

Fk.: Köteles István

8797 66 FNyV 6

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

FETT JOLÁN

IPARMŰVÉSZNŐ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1966. NOVEMBER 4-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

dr. ARADI NÓRA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST V. VÁCI U. 25

FETT JOLÁN Munkácsy-díjas, érdemes művész tárlata megnyílt a salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeumban. A bemutatón az alkotó szövött faliképei és kárpittervei tekinthetők meg.

Népszabadság, 1984. V. 20.

Tett Jolán, Textilmúvi

h: Terenczy Noémi

Vadas József: Fakó gobelin 12.

Élet és irodalom Bp. 1985 nov. 22. XXIX/47

Fett Jolán ipm, text.

[FETT]

emlékes

FERENCZY NOEM

MŰVÉSZET 1985/10/20,21

Felt Iolán

Kenessei András: Múcsarnok: Magyar gobelin 1945-1985

Magyar Hírlap, 1985. X.23.

1021

Fett Jolán, Munkácsy-díjas textilművész.

1978.V.13. 4,25 N.

Jó reggelt!

- A Balaton déli partjának egyik leglátogatottabb a képzmüvészeti látogatóhelye a boglári kápona tárlat. A tópart első üdülővendégeinek érkeztével megnyilt az első kiállitás is. Junius közepéig Fett Jolán Munkaácsy dijas textilmüvész és Percz János ugyancsak Munkácsy dijas ötvösmüvész alkotásai láthatók a két kápolnában. Nagyméretü figurális textilek idézik a természetet a Tavasz, a Nyár és a Fényváró cimü kompoziciók hangulatukban isillenek a környékhez. A két kápolnában látható térplasztikák harmnóijáukkal hivják fel a látogatók figyelmét. Az idei első kiállitás vendégei a parkban Nemes Attila szobrait tekinthetik meg.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1970. MÁRCIUS 6—19-IG
HÉTKÖZNAP: FÉL 10 — 18 ÓRÁIG
SZOMBATON: 9 — 14 ÓRÁIG
MÁRCIUS 8-ÁN, VASÁRNAP
11—15 ÓRÁIG

A TV GALÉRIÁJA

TELEVÍZIÓS ADÁS:
„T V G A L É R I Á J A"
1970. MÁRCIUS 12-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN
21,10 — 21,50-IG

70. FNYV 6 4842

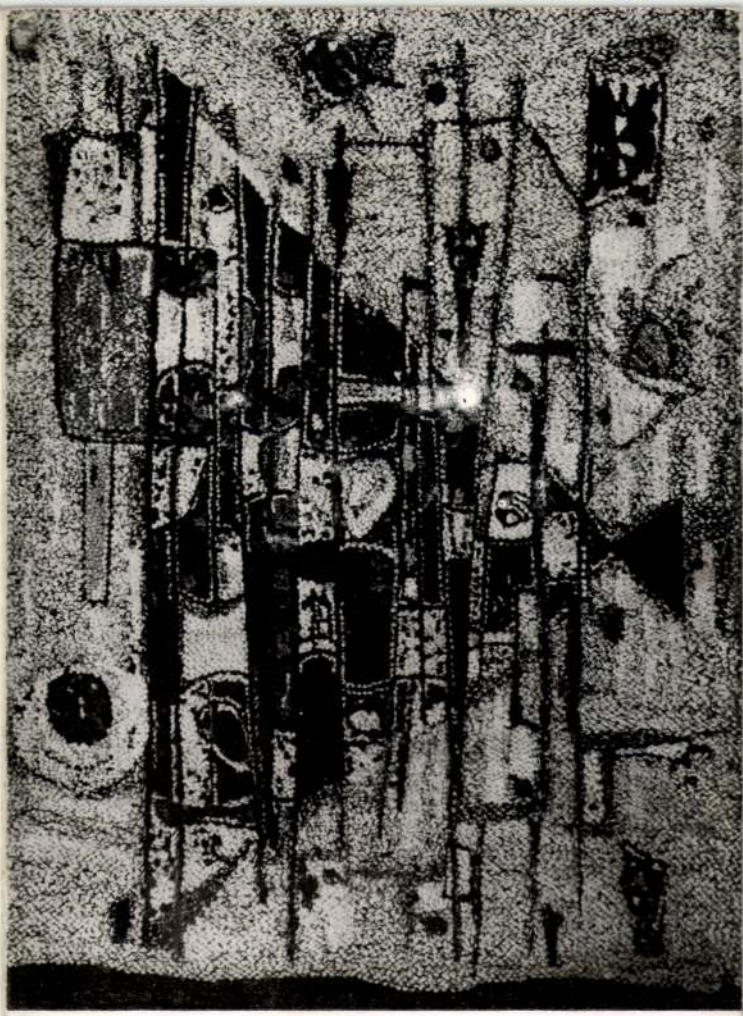

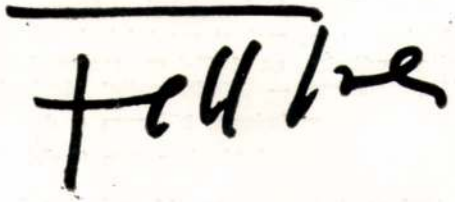

1951-ben szereztem az Iparművészeti Főiskolán kitüntetéses diplomámat. Öt éven át dolgoztam, mint tanársegéd.

1956. tagja lettem a Studiónak.

1958. kiállítottam az 5-ök között, a Csók Galériában, mely után nagyon sokat kisérleteztem, dolgoztam. Résztvettem az Országos Iparművészeti kiállításokon. Segítettek a kisérletekben a Minisztérium állami megbízásai. Résztvettem a Studió kiállításain a Csók Galériában.

1966. a Csók István Galériában mutatkoztam be önálló anyagommal, mely után a Munkácsy-díj II. fokozatát nyertem el.

1967. Kamara kiállításom volt az Iparművészeti Múzeumban.

1968. Tanulmányúton voltam Párizsban.

Kiállítottam: Koppenhága, Helsinki, Moszkva, Prága, Szófia, Bukarest, Róma, a XXXIII. Velencei Biennálé, Lipcse, Röttemburg, Hamburg, Kairó, Madrid, Varsó, Textil falikép 1968. Szombathely — Biennálé stb. London.

Jelenleg meghívásom van kiállítás rendezésre 1970 őszén Párizsban.

Munkáim: Tihany Motel (4 db)
Balatonarács Annabella szálló (2 db)
Győr SzOT Székház (1 db)
KGST Palota Moszkva (1 db)
KGM társalgókban (4 db)

Megbizásom van, melyet most készít az állami gobelin műhely, az 1971-ben megrendezendő Vadászkiállításra — „Vaddisznók" témával.

Iparművészeti Múzeum (1 db)
Magántulajdonban van (4 db)

Az 1970-es kiállításomon 12 gobelinnel, sok karton-tervvel, vázlattal szeretnék a nemzetközi mezőnyben bemutatkozni.

FETT JOLÁN

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
ÉS A TELEVIZIÓ
KÉPZŐMŰVÉSZETI ROVATA
MEGHÍVJA ÖNT

FETT JOLÁN

MUNKÁCSY-DÍJAS TEXTILMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1970. MÁRCIUS 6-ÁN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
A DERKOVITS TEREMBEN
BUDAPEST, VII., LENIN KRT. 63.

MEGNYITJA:
ATTALAI GÁBOR
IPARMŰVÉSZ

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fett Jolán, textilművész

PEST MEGYEI HÍRLAP
1981 MÁJ 24

Makkos 1021

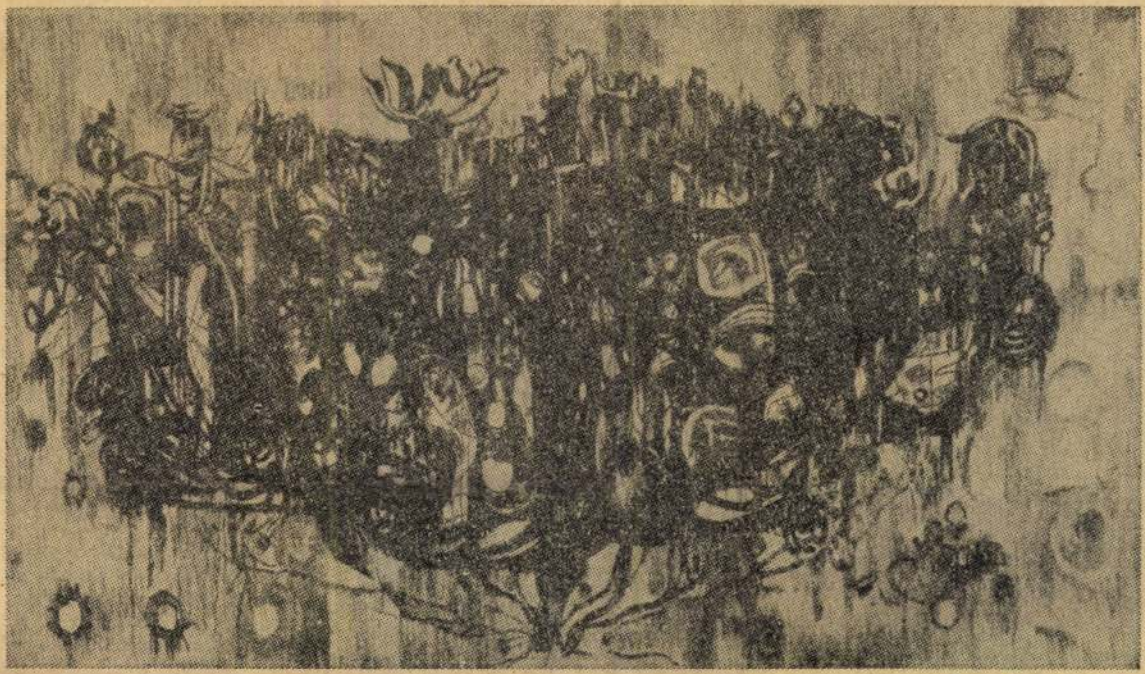

Fett Jolán műve

MATRAHÁZI ZSUZSA

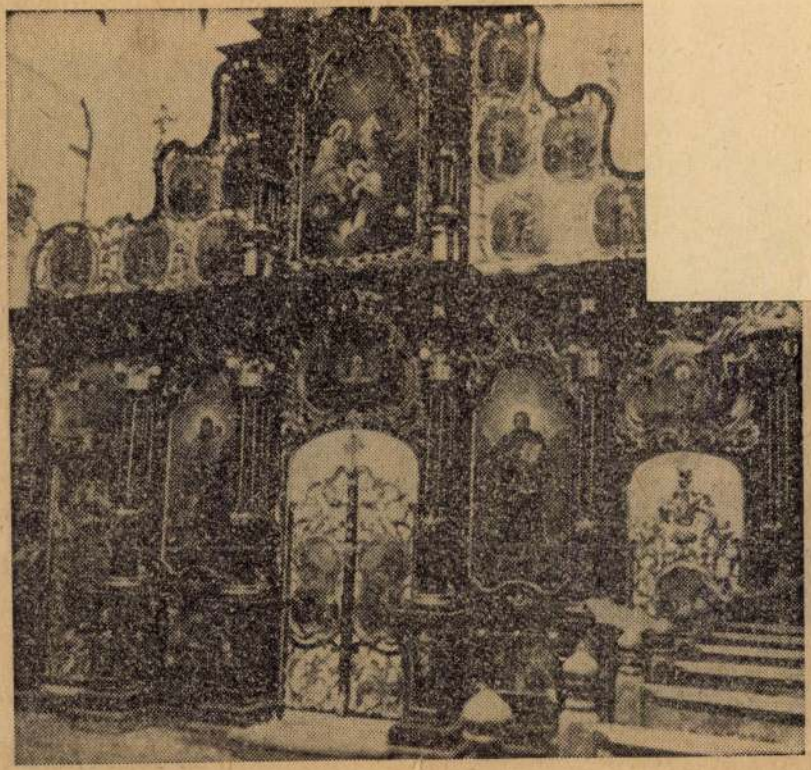

A Blagovesztenszka templom ikonosztáza

történetében egyáltalán nem volt az első ilyen üzlet. A Cse Morva Gépgyártól és a Krupp-cé től már az első világháború el is vettek licencet — akkor szemé gépkocsira.

És még egy apropó, a motor. M a papíron van — március óta egy új, nyolctagú motorcsa konstrukciója, s a *következő évti követelményeinek is megfel gyártmányok prototípusa októb ben készül el.*

A Rábában készült jegyzetek zött az utolsó — ötletnek azonb egyáltalán nem az. A 67 ezer né zetméteres, új gyártócsarnok — a egyébként az olajos-szürke-zöld s nekhez szokott szem számára ü tően ható pirosba, sárgába, zöl öltözött gépeknek ad helyet — lis-tele a legmodernebb, CNC-

Fett Jolán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1958 AUG 17

610

Fiatal iparművésznők a Csók-Galériában

Ma délben nyitották meg a Csók-Galériában — *Fett Jolán, Gaubek Júlia, Gorka Lívia, Juris Ibolya* és *Szabó Erzsébet* iparművészek kiállítását.

Amit a kiállítás nyújt: művészet a javából. Izléses, magasszínvonalú, elmélyült gonddal alakított műtárgyakat látunk. Gaubek Júlia berendezési tárgyai — szellemes konstruációs megoldásaikkal, az anyagszerűség elveit érvényesítő nagystílű előadásmódjukkal — a modern bútortervezés aktuális esztétikai problémáit szemléltetik. Kényelmesek, szépek és elegánsak, egyszerűek, választékos izléssel formáltak. Fett Jolán szövött anyagai nemesen hangzó — szinte zenei — ritmikájukkal gazdagítják, teljessé teszik a tárgyak eredeti művészi koncepcióját.

Juris Ibolya ötletes, kézifestésű sálait és kendőit sokan ismerik — ezen a kiállításon új, magasabb eredményekről számol be: Kínában tett tanulmányútjának értékes tanulságait fogalmazza meg művészi formában.

Gorka Lívia kerámiákkal szerepel. Elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy egyre több önállósággal alakítja tárgyait — kiváló ismerője a technikának, s lírai hangulatokat közvetítő, újszerű motívumokkal gazdagítja a bevált megoldásokat. Széles skálán mutatja be sokoldalú érdeklődésének eredményeit.

Szabó Erzsébet üvegtárgyakat állít ki. Ez az érdekes, nagy hagyományokkal rendelkező művészeti ág valahogyan a „mostohagyerek" szerepében tengődött az elmúlt időkben. A fiatal művésznő — kiállítótársaihoz hasonlóan — a modern iparművészet legjobb törekvéseibe igyekszik belekapcsolódni.

Reméljük, hogy az ipar és kereskedelem illetékesei is felfigyelnek erre a kiállításra.

Cs. M.

...s lottószelvényre ...intot fizetnek

...záporeső ...rológiai Intézet

...tarok idején megélénkülő nyugati, északnyugati szél. A meleg egy-két fokkal mérséklődik. Budapesten ma délelőtt a hőmérséklet 27 fok.

...rel járt ...kásépítő akciója

...át Újpesten a fiatal akciókat tervez a KISZ

...sek. Mint a KISZ-bizottság illetékes munkatársától megtudtuk, most, miután az első akció sikerrel járt, újabb lakásépítő akciókat terveznek hasonlóan kedvező feltételekkel. Az OTP-vel és más illetékes szervekkel már folynak a tárgyalások, melyek remélhetőleg hamarosan eredménnyel zárulnak.

G. Zs.

A Csepeli Vasmű

FETT Nándor

MIKLÓSI-SIKES Csaba: Adatok az erdélyi fényképezés történetéhez = Fotóművészet, XXXIII.évf. 3/4.sz. 1990

26 p.

megyvá

Fett Nándor

aradi ácsmester
1822-1823-ban készítette
az óaradi minorita
templom tornyainak
tisakját, barok stilben

Lakatos Ottó

Arad tört. II. k.
Arad 1881. 44. l. Képe.
U.O. I. K. 188. l. Man

Fotter Ádám, dombóvári kőfaragó.

Dombóváron, a járási-tanácsi pártbizottság előtt áll elkészítés alatt az első világháborúban elesett magyar katonák emlékműve. (Kép.)

O. Gy.: Dombóvár szobrai.
Tolnamegyei Népújság, 1974. jún. 8.

Ø Fetter

antalosmester 1838

l.

A pest-budai árvíz

1838-ban. Bp. 1938.

— 50. l.

Mérnöki, építészmérnöki, gépészmérnöki
és vegyészmérnöki osztályok.

Rösplasztika „Uöi fej" Fetter

Pesti Hirlap. 1932. máj. 10. 7

Képzőművészeti hírek

Fetter Antal épitész

M.D.K.

ÉM Pécsi Terv. Váll.

Pécs, 2. sz. /korsós/sirkamra helyreállitása

Tájékoztató

Müemlékvédelem, 1965/3. 173. l.

Fetter Antal

Pécs, 2. sz. korsós sirkamra helyreállitása M.D.K.

Rövid hirek

Mümelékvédelem, 1965/2. 126. l.

Fetter Antal, [építész]

MDK

A Pécsi Tervező Vállalat építésze. Szórakozá-
sa: apró téglákból a klasszikus római épü-
letek hiteles mását készíti el.

–: A miniatűr épületek művésze 3. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. júl. 2.

Fetter Antal, [építész?]

A pécsi Tervező Vállalat tervezője.
Megépítette a római Pantheon
Kiszinyített mását.

—: Hír

8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. máj. 26. [Vidéki]

ESTI HIRLAP, Br. 1976. jan. 13.

Japánból

Éliás Béla, az MTI tudósítója jelenti:

Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter befejezte ötnapos hivatalos tokiói látogatását és elutazott Japánból.

A szovjet külügyminiszter részt vett a negyedik szovjet—japán miniszteri konzultáción és három alkalommal folytatott hivatalos tárgyalást *Mijazava Kiicsi* japán külügyminiszterrel.

Gromikót fogadta Miki Takeo miniszterelnök, Fukuda miniszterelnök-

mindkét fél egyetérte abban, hogy a baráti és jószomszédi kapcsolato fejlesztése nemcsak a k szomszédos ország, ha nem az ázsiai béke érde keit is szolgálja.

Ugyancsak megállapodta abban, hogy *folytatják* békeszerződés megkötésér irányuló tárgyalásokat. En nek érdekében Mijazava ja pán külügyminiszter *mé az idén ellátogat a Szovjet unióba.*

Gromiko külügyminisz ter ma hazaindulása elő sajtóértekezletet tartot

Pécs több római és törökkori nevezetes épületének méretarányosan kicsinyített, hű mását készítette el a múlt évtizedekben Fetter Antal tervező, a Pécsi Tervező Vállalat nyugdíjasa. Jelenleg a dzsámi makettjén dolgozik.
Képünkön: Fetter Antal munka közben.

Fetter Antal, makettrestaurátor. (Pécs)

A pécsi ókeresztény mauzóleum helyreállítása, védelme. Építész: dr. Bachman Zoltán.

Restaurátori kutatás, kivitelezés:

Pinter Attila (festmények)

Kovács György (szarkofágok)

Fetter Antal (makettek)

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 12-old.

Fetter/Fetter/Ferenc, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1841-ben porczellános. 240.o.

Molnár László: * Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 269.o.

. Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz kiadása. Miskolc

Fetter/Fotter/Ferenc,keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1841-ben porczellános. 240.o.

Molnár László: * Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 259.o.

Herman Ottó Múzeum Evkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz kiadása. Miskolc

Fetter Frigyes.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1932-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Fetter Frigyes

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

N.U.934.VI.10.

Fetter Frigyes

* **Fetter Frigyes képkiállítása** a napokban nyílt meg Szegeden. A fiatal festő, akinek ez az első önálló kiállítása, igen jelentős sajtó- és közönségsikert aratott. Erőteljes tehetség, festői színek, meleg líraiság és művészi temperamentum jellemzik.

M. 931. XII. 8.

M.931.XII.8.

Fetter Frigyes

Csoportkiállításon vesz részt a Nemzeti Szalonban.

Nk 1932. IX. 23.

Fetter Frigyes

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

BH 1932. IX. 25.

Fettler Frigyes

Csoportkiállításon vett részt a Nemzeti Szalonban.

PH. 1932. IV. 23.

Fetter Frigyes

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

dr. 1932. IX. 21.

Tettes Frigyes

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

Reggel 1932. IX. 26.

Fetter Frigyes

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

MO 1932. IV. 27.

Fetter Frigyes

Csoportkiállításon szerepelt a Nemzeti Szalonban.

M. H. 1932. IX. 27.

Feltes Frigyes

Csoportkiállításon szerepel a Nemzeti Szalonban.

Est 1932. IX. 25.

Fetter Frigyes

Kiállítását előkészítik

M. 932 - IX. 21.

örgy ut 41.), készpénzfizetés elleneben.
9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

"Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Fetter Frigyes

Kiállítását előkészítik

N. 4. 932 IX. 21.

özpont meginditotta rotaprintes for-

ó köteteként a

épzőművészeti Élete"

amely a Közoktatásügyi Népbiztosság

a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

ıtkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható

ok 1954-55."

özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Müvészettörténeti Dokumentációs

MDK

Fetter Frigyes

Korcsolyázók, of.

Üzem zárás, "

Bucsu, "

T av.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 4 l.

MDK

Fetter Frigyes

Szerenád, of.

T av.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 4 l.

Ø Fetter János

Dombovár

Pécsi KMT. 1928

Lavaszi

Midll

S. P.

NÉMET SZOBRÁSZ, 1460 körül
Jézus születése
Fadombormű, 76×70 cm.

SVÁB SZOBRÁSZ, 1470 körül
Jézus születése
Fadombormű, 60×44 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1480 körül
Az Atyaisten zenélő angyalokkal (167. kép)
Predella-szoborcsoport, mag. 35 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 149. szám. — Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bp. 1924., 24. l. — Gerevich PA, 218. l. (Képe 219. l.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 100. szám. (Képe hátul.) — Gerevich IPGY, 89. l. (Képe 86. l.)

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1500 körül
Madonna Jézussal (168. kép)
Fa, mag, 170 cm.
Az alistáli templomból. 1941. évi vétel

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1480 körül
Térdelő János evangélista (169. kép)
Fa, mag. 78 cm.

magyar

Fetter József

Nobrán
1933 - 39. a
pécsi Zsolnay
gyárban dolgozott -

Nikelszky Géza
körl -

Fetter József MDK

szobrász

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1933-tól.

70.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Fotter/Fetter/József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1837-ben fő-portzellános. 240.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc.
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Fetter/Fotter/ József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1837-ben fő-portzellános. 240.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc.
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Fotter József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban a porcelán kísérleteket és a gyártást vele és Hüttner Józseffel hozzuk kapcsolatba, akik a harmincas évek végén vezető szerepet töltöttek be és "fő-porcellánosok voltak. 251.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása, Miskolc

Fetter József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1837 körül, mint "főporcellános", valószínüleg Schirhez hasonlóan a szakmai vezető tisztet töltötte be. 244.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

MDK

Fetter József, szobrászm.

1933-tól a Zsolnay gyárban dolgozott kb 6 évig.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői
Pécs. 1949. ápr. 12.

Fetter József

szobrász

Született: Bükkösd 1915

A Zsolnay-gyárban dolgozott: 1933-tól

34[illegible].o. és 75.o. 26. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay - gyár művészete.
Pécs. 1959.

Berzsenyi Társaság nagy ezüstérme,
Fetter K.

Pesti Hirlap. 1932. máj. 10. 7

Képzőmüvészeti hírek

HDK

Fetter Károly szobrász

Nikelszky Géza: Tavaszi képtárlat a Vigadóban.
Dunántul, 1929. márc. 24. 7 l.

MDK

Fetter Károly szobrász

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek,..tárlata...
Dunántul, 1936. nov. 23. 8 l.

MDK

Fetter Károly szobrász

Nikelszky: Pécsi képzőművészek képkiáll.
Dunántul, 1930, ápr. 20. 9 l.

MDK

Fetter Károly

Dr. Kaponya Józsefné arcmása, gipsz

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. VII. kiáll.
1930. nov. 2 l.

MDK

Fetter Károly

Torzó, gipsz
Peukert Mária arcképe, gipsz
Kis Szent Teréz, gipsz
Szent Erzsébet, "

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932. márc. 19 1.

MDK

Fetter Károly

Pécsi tavaszi kiáll. 1931.

megvan

Fetter Károly

kobrász

l.

Nemesvám 40. l

dupl

den Illfluss bei Feldkirch in Vorarlberg,

htensteiner Reichsstraße.

Längenschnitt Profil *E—F.*

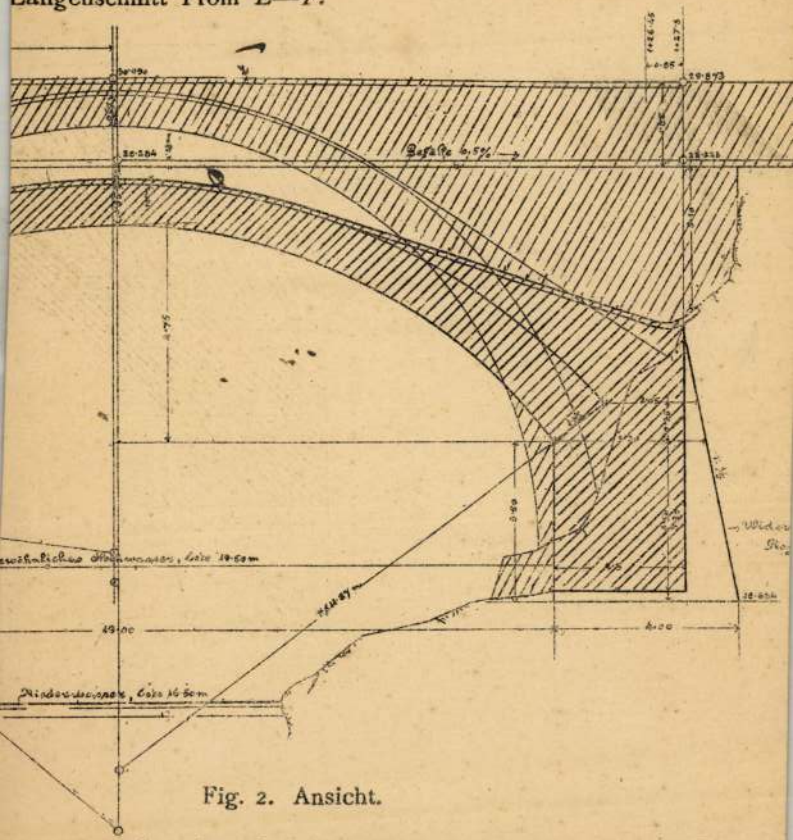

Fig. 2. Ansicht.

Fetter Károly

szobrász

Lakik Dombovár

Pécs: KMT művésztagja

1933.

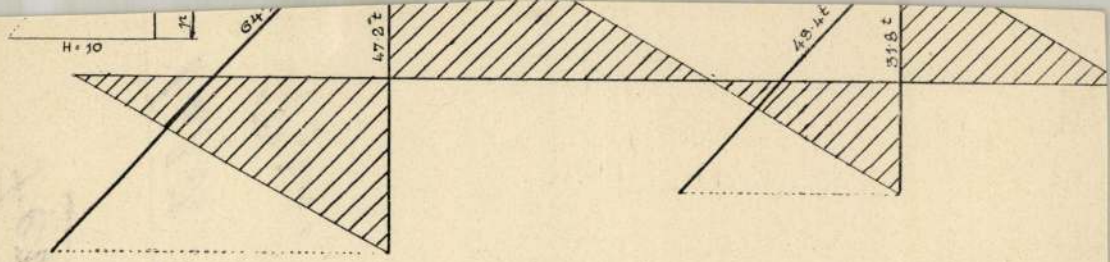

A támpontok feletti nyom

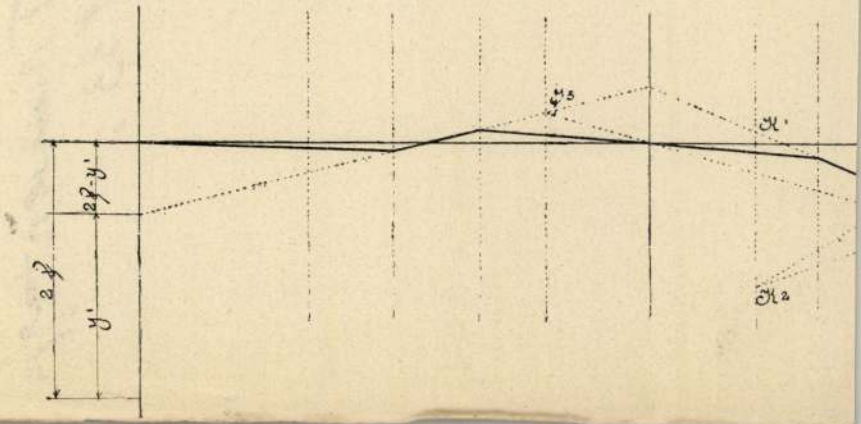

Fetter Károly

+ 1937.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága.
1940. őszi kiállítás katalogusában

elhunyt pécsi művének névsorában

Fetter Károly

nobrán

lárd

Pécsi Képzőm Társ

1933. nyár

dupl

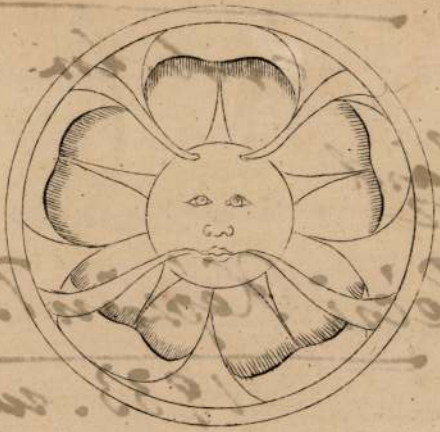

9.

5.

Fetter Károly

Hobrán

l

Pécsi kiáll. 1930. tav

dupl

kaptam. mire én 1700. pe
hogy az nehem tiszta hasz
elmentem bank kölcsönt
és utorási költségre. anya
bironyult ugy hogy sokul tö
arany és eggéb anyagra m
kifiretnem. nos nem sir
jövedelmem volt. de urért
tartozom néhed mert Pes
igy érhetet hogy joltevőm
és légy továbbá is jó indula
tartok számodra három sz
szakmámba bármiféle n
marado

megrova

Fetter Károly

l.

Pécsi KMT 1928

távassi kiáll

10.l

Girolamo Savanarola

Sz. J. képmása

Jenőke

Pieta

Sírba tétel

szobrok

163. kép. *Magyar szobrász 1350 körül: Trónoló Madonna.*

164. kép. *Kassai Jakab: Női szent mellszobra.*

Fetter Károly

l

Pécsi KMT 1929

sav. kiatt

10.P.–

Vak koldus

dr. B. M.-né képen

Szobrok

SCHÄUFFELEIN, HANS LEONHARD (német festő, 1485 körül—1534)

Jézus születése

Körülmetélés (158. kép)

fa, tempera, egyenkint 26×14·5 cm.

Fetter Károly

szobrász

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága 1930. tav. kiáll

Olga, szobor
Beethoven "
Merengés "

Krisztus
Mária
Petőfi
) plakettek

1930 ötei

dr Kaponya József
tit Imre és tit Mária
Rajtautás
kiállás bajcsvárra

Vitézek szobrok
ötei vizsgák
Csenkélet

1931 Tao

Torzó
Szt Imre
Madonna
Márer Antike
Feleségem

gipszek

1931 Ősz

Hondoglalók
Pipáró juhász

gipszek

1932 Ősz

Virág Ferenc pécsi piesp
Zsuzsánna
az éj
da Ákos Ferenc Séremlére

gipszek

Fetter Károly
szobrász

Pécsi kiáll. 1933. január

Éva, gipsz
Tv. Károly és Otto,
gipszrelief
Prohászka Ottokár,
gipszrelief
Krisztus, gipsz-
relief

Toscan iskola a XV. szaza

~~Romanino Girolamo:~~

Szent Jeromos

Az előte

szent testét (a jobb k

dicsfény övezi; h

Kontose ~~[illegible]~~

hol barlangja va

akasztotta és a h

olajfestés,

Ara 4

Ltha:

L bő újjú és

271

~~[illegible]~~

312

~~312.~~ ~~[illegible]~~

FETTER KÁROLY

43. Torso, gipsz ..... 30 P
44. Térdeplő akt, gipsz ..... 30 "
45. Prohászka Ottokár, relief ..... 8 "
46. Akt, gipsz ..... mgt.
47. Dr. Kaponya Józsefné, gipsz ..... mgt.
48. Virág Ferenc pécsi püspök, gipsz ..... mgt.

Pécsi kiáll. 1933. nyári

Fetter Károly

1934 Jao

dr Dory Jenšić
Siremlákterv
akt

) gift

Fetter Károly

szobrász Dombóvár

Dombóvári Kiáll. 1934

Dr Döry Ferencné, gipsz
mgt.

Honfoglalás, gipsz

Éva "

Mária "

Pieta "

Fekvő akt "

Virág Ferenc pécsi
püspök arcmása, gipsz

Beethoven, gipsz

Prohászka püspök
gipsz relief

M. Gy-né arcképe,
mgt.

Fedő agyagból, őskori VIII. 88, 89, 99

1935 Iro

Virág Ter. pécsi pusp.
archépe

Fetter Károly

Pécsi kiáll. 1936. jun.
tavassi kiáll

Krisztus, gipsz

Orsókövek VII. 245.

PARKMOZI

Szombat, julius hó 2. Utoljára!

PARAMOUNT TECHNIKOLOR — FANAMET — -o- SZINES -o- FELVÉTELEK

MISS AMERICA

A női szépség himnusza 6 felvonásban.

Főszerepben: Amerika szépségversenyén első dijakkal kitüntetett hölgyek

Pazar felvételek! Csodás toilettek!

Előadások:

6, háromnegyed 8 és fél 10 órakor.

A két utolsó előadás megerősitett zenekarkisérettel.

Nyitány: **Johann Strauss „A királyné csipkekendője"**

Vezényel **Stefanidesz Sándor karmester.**

Kedvező időben az esti előadások a kertben!

A terem jéggel van hütve!

APOLLO: SZÜNET!

A máriacelli zarándoklat programmja

Pécs, julius 2. — A vasárnap induló máriacelli zarándoklat részletes programmját a következőkben ismerteti a rendezőség:

Julius 3-án, vasárnap egy negyed 6 órakor litánia a belvárosi templomban, fél 6 órakor indulás a főpályaudvarra. A rendezőség kéreti az összes résztvevőket, hogy csomagjaikat 6 óra előtt ne küldjék le az állomásra. Indulás 18 óra 40 perckor. A zarándokok részére fenntartott kocsikban csak a rendezőség által kijelölt helyeket lehet elfoglalni.

Julius 4-én, hétfőn reggel 10 órakor érkezés Wiener Neustadtba, a város megtekintése, ebéd (akik a vasuti vendéglőben akarnak étkezni, a vonaton az egyes csoportok vezetőinél jelentkezzenek.) Indulás 14 órakor. A Wiener-Neustadt és Mürzzuschlag közötti rész az utvonal egyik legszebb része. Érkezés Mürzzuschlagba 16 órakor. Innen autóbuszon indulás Neuberg, Mürzsteg stb. keresztül a Todes Weib érintésével Máriacellbe. Érkezés 18 órakor. 19 órakor körmenetileg bevonulás a kegytemplomba, ahol rövid istentisztelet lesz. 20 órakor vacsora.

Julius 5-én, kedden. Reggel 5 órától kezdve gyóntatás. 8 órakor ünnepélyes szentmise a kegyoltárnál, utána szentbeszéd. 9 órakor reggeli. 10 órakor a máriacelli kincstár és a templom megtekintése. Délután az első autókirándulás. Weischselboden-Hochschwab. Indulás fél 14 órakor, visszaérkezés délután 18 órakor. 19 órakor litánia a bazilikában. 20 órakor vacsora.

Julius 6-án, szerdán. Reggel 7 órakor közös szentmise. 8 órakor reggeli. Fél 10 órakor a második autókirándulás Erlafsee, Mariawasserfall stb. Visszaérkezés déli 12 órakor. Ebéd. Délután szabad idő. 20 órakor vacsora.

Julius 7-én, csütörtökön. Reggel 5 órakor szentmise. 6 órakor indulás a Máriacell-St. Pölteni villamos vasuton. Wienben déli 12 órakor ebéd a „Münchner Hof"-ban. (Mariahilfer Strasse 81.) 13 órakor a Cook és Társa cég autóbuszain kirándulás Schönbrunnba, a kastély és a park megtekintése. Innen Bécsbe a Hofburg, Votivkirche, Kaertnerstrasse, Parlament, Prater stb. megtekintése. Indulás 14 óra 36 perckor.

Julius 8-án, pénteken. Reggel 5 órakor érkezés Pécsre, utána hálaadó istentisztelet a belvárosi plébánia templomban.

Mindazok, akik osztrák pénzt előjegyeztek, szombaton és vasárnap délelőtt 8—12-ig átvehetik a belvárosi templom sekrestyéjében levő irodában.

A Szepessy-emléktábla leleplezése Dombóváron

Pécs, jul. 1. — Dombóvár hirneves költőszülöttének, a világháboruban elesett Szepessy Lászlónak az Erzsébet-utca 48. házszám alatti szülőházán Kocsis László pécsi hitoktató kezdeményezéséből, a hálás község és társadalom áldozatkészségéből elhelyezett emléktáblát a mult vasárnap leplezték le, szép ünnepség keretében. Szepessy László nevét az egész országban ismerik, az Alsódunántúl történeti emlékeit és természeti szépségeit feldolgozó bájos legendái örökbecsüek, megható Mária-dalait minden magyarhoni róm. kat. templomban éneklik, világi dalaiból is neves zeneszerzőink félezernél többet zenésitettek meg és a nép ajkán is elterjedtek.

Az 1907. évi kölni világdalversenyen a 27 éves fiatal dalnok első dijat nyert, mégis kultuszával szerető vármegyéjén kivül alig-alig foglalkoznak. Pedig az elalélt nemzetet elsősorban erkölcsi értékeink és az általuk termelt eszmék képesek elvesztett országrészeinket is visszahóditó erővel felruházni. Megbecsülésükkel, emlékük, szellemük ápolásával önmagunkat; hazánk jövőjét szolgáljuk. Ebből a szempontból Szepessynek teljesen kifogyott 10 kötetnyi müvéből a kiválóbb alkotásokat feltétlenül ujból sajtó alá kellene rendezni, hogy hozzáférhetők legyenek.

A Tolnavármegyei Közmüvelődési Egyesület égisze alatt lefolyt ünnepségen megjelent Szepessy özvegye, két leánya, a barátok és tisztelők nagy száma, az egyesületek, testületek, hatóságok képviselete. Dombovár és a szomszédos községek lakosságának szine-java. Bodnár István, a népszerü, ősz iró ez alkalomra irt gyönyörü ódáját adta elő: Kenézy László főszolgabiró mondott magasszárnyalásu leleplező beszédet, Csonka Imre reálgimnáziumi tanár részletesen ismertette a költő életét és költészetét, Harrai Mária, Pap Gábriella, Hávor Mária, Kőves Sándor középiskolai tanulók nagy hatással Szepessy-költeményeket szavaltak, a Dombóvári Dalkör pedig Szepessy-énekeket adott elő kitünő összhanggal. Végül Takács József főjegyző a község nevében lelkes szavakkal megőrzésre átvette az emléktáblát, majd megkoszoruzták azt a hatóságok, testületek, iskolák és egyesületek hosszú sora. A Fetter Károly dombóvári szobrászmüvész tehetségét dicsérő, müvészi kivitelü emléktábla szövege a következő:

— E házban született a doberdói fennsikon hősi halált halt Szepessy László költő, t. főhadnagy, főgimn. tanár. Hálás emlékül Dombóvár közönsége. „Ha nem hoznák vissza, visszaszáll a lelke... Hiszen a halálát hazájáért lelte." 1880.—1915.

A márványemléktábla felett a virágcsokrot tartó két női alak között, babérkoszoruban a költőnek igen jól sikerült arcképe látható, alatta a költészetet, irodalmat és háborut szimbolizáló lant, toll és kard. A versidézet Szepessynek Krausz Emánuel őrnagy harctéri halálára irt. Idegen sirban cimü költeményéből való.

Az ország első modern leventeotthonának ünnepélyes felavatása

Lánycsók község kettős ünnepet ül vasárnap

Pécs, jul. 1. — A jövő generációjának nagy és problematikus kifejlesztését, egészséges ifjuság nevelését célozta a levente törvény. Automatikus kivitele bár nagyban egységesen folyik, mégis elsőnek Lánycsók község nemesen gondolkodó vezetői és előljárósága, vetették meg alapját a modern nevelésnek, amikor egy lépéssel tovább mentek és az ép testbe nem csupán a torna és test nevelés révén akarnak ép lelket vinni, hanem testi és lelki tisztaságot is. Hiába ágaskodtak lelketlen kutmérgezők, hiába jött le Lánycsók magyar érzelmü népe közé a büntetései elől külföldre szökött Fényes László, mert Lánycsók becsületes népét nem lehetett eltéríteni nagy eszméjétől, nagy munkájától, melyet az ország ujjáépitésénél tüzött ki rendithetetlen akarással maga elé.

Rövid két év alatt a második nagy középületet emeli polgárainak oktatására lelki és testi fejlődésének nemesitésére. Egy évvel ezelőtt nyilt meg a a gazdák olvasóköre és most ünnepélyes keretek közt szentelii be Virág Ferenc megyéspüspök, Albrecht kir. herceg jelenlétében az ország első nagy és modern Népházát, melyre a vármegye vezetői és előkelőségei is nagyban készülnek. A Népház nagyrészben a gazdák áldozatkészségéből készült. Ingyen munka, ingyen fuvar és nagy pénzáldozat tette lehetővé, hogy ebben a németajku községben a magyar kultura otthont találjon. Ebben a törekvésben oroszlán rész jutott Heckenberger Konrád kormányfőtanácsos, plébánosnak, akit népe bálványozásig szeret. Méltó munkatársai a község jegyzője Mészáros Gyula, Hengl Boldizsár, igazgató, vitéz Vértes Antal tanitó levente-parancsnok és a község érdemes birája Plesz József.

Az egész épület egy szép vidéki kastély benyomását teszi. 35 méter hosszu fronttal kelet felé néz. A nagy terem 20 méter hosszu és 8 méter széles. Balról van a szinpad, mely előtt a sülyesztett részben van a zene helye. A szinpad mögött van a tágas leányotthon. Ezalatt van a szuterén, és a fürdő. 11 sorban elhelyezett zuhany ontja hüs vizét a fürdőző leventékre. A fürdés minden héten kétszer kötelező. Jobbra a nagy teremből van a könyvtár és a tanács terem, felette a karzat és a mozgókép-szinház gépháza. A nyugati oldalon a nagy épülethez hozzá van épitve a 400 helyet magában foglaló tribün, melytől jobbra és balra vannak padok. Van kuglizója, szépen elrendezett tere, ahol nagy árnyas fák alatt szórakozhatnak a leventék.

Az épitéshez a polgárság 350 métermázsa gabonát adott össze. Az iparosok személyenkint 10-10 ingyen nappal, a gazdák 10—10 ingyen fuvarral, ezen felül mindenki 10—10 ingyen kézi napszámmal járult hozzá. A tervet Hoffmann László pécsi épitész készitette, mig a munkavezetést v. Balogh Ferenc lánycsóki kőmüvesmester látta el. A

terv megpenditője vitéz Vértes Antal tanitó volt.

A ház szentelés napján lesz a mohácsi járás leventeversenye, melynek keretében nagy történelmi felvonulásokat nemzeti táncokat is fognak bemutatni. Az ünnepség reggel 9 órakor táborimisével kezdődik, melyet Virág Ferenc pécsi püspök fényes segédlettel celebrál. A szentbeszéd után, melyet Virág Ferenc püspök mond, a házfelszentelés történik meg, melyen ünnepi beszédet mondanak Fischer Ferenc dr. főispán és Fischer Béla alispán. Délelőtt zajlik le az atlétikai verseny is. Délután szabadgyakorlatok, nemzeti táncok, irredenta felvonulások és stafétafutás. Itt a leventékhez Albrecht kir. herceg intéz szózatot.

A vidékiek ellátását az előkészitő bizottság magára vállalta. Autóbusz közlekedik Mohács és Pécsről egész nap.

Az ünnepség nagyszabásunak igérkezik, mert az egész megye készül rá, de az ország minden részéből érkezik naponta nagyszámban az érdeklődők jelentkezése.

RÁDIÓ-MŰSOR

Szombat, 1927. július 2.

BUDAPEST (555.6.) 9.30: Hirek, közgazdaság. 11: Zongorahangverseny. 12: Pontos időjelzés, hirek, közgazdaság. 1: Időjárás- és vizállásjelentés. 3: Hirek, közgazdaság. 5: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 5.30: Sportelőadás. Kankovszky Artur felolvasása: Az ökölvivás. 6: Az 1. honvédzenekar hangversenye az Angolparkból. 8: Poldini-est a Studióból. Poldini Ede három kis daljáték Várady Antal meseszövegére. Rádióra feldogozta, hangszerelte és az előadást vezényli Polgár Tibor. Rendezi Innocent Ernő. A kórusrészeket a Szilágyi Erzsébet Leánygimnázium növendékei éneklik, tanáruk: B. Stojanovich Adrienne vezetésével. Bevezetőbeszédet mond Kern Aurél, a Magyar Telefon Hirmondó és Rádió zenei és művészi tanácsadója. 10.15: Pontos időjelzés, hirek, közlemények, lóversenyeredmények. 10.45: Az EMKE-kávéházból Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS (517.2, 577.) 11: Hangverseny. 4.15: Népszerü zene. 7: Drámai kötlemény: Jaurez és Maximilian 10: Tánczene.

BERLIN (484, 566.) 12.30: Mezőgazdaság. 3.30: Gyermekműsor. 4: Higéniai előadás. 4.30: Előadás: A betörő technikája. 5: Felolvasás H. Hesse műveiből. 5.30: Népszerü zene. 6.45: Spanyol nyelvtanfolyam. 7.10: Sportelőadás. 7.35: A szinházi fényképezés uj utjai. 8: Az orosz irodalom története. 8.30: Előadás Mark Twain műveiből. 10.30: Tánczene.

MÜNCHEN (535.7.) 2.30: Gyermekműsor. 3.15: Baromfitenyésztés. 4: A német dalosszövetség hangversenye. 6.30: A nem rozsdásodó acél. 7.45: Hegedühangverseny. 8.15: A motorsport. 8.45: Népszerü zene. 9.20: Rádiószkeccs: Ihre Mission. 10.15: Jazzband. 10.20: Sporthirek.

RÓMA (449.) 2: Tőzsde. 5.20: Gyermekműsor. 5.45: Érek- és zenekari hangverseny. 6.50: Mezőgazdaság. 9.10: Szinházi előadás.

ZÁGRÁB (310.) 8.15: Horvát nyelvtanfolyam. 8.30: Kamarazene. 9.15: Hirek. 10: Népszerü tánczene.

Haas Lipót Linoleum és szőnyegáruháza
Pécs, Király utca 27. szám. Telefon 4—75.
Gyermek flanell takarók gyönyörü mintákban P 3·40-től
Nagy flanell takarók óriási választékban „ 3·70 „
Fürdősapkák gyönyörü kivitelben . . . „—·80 „
Linoleumok gyönyörü perzsa mintákban 200 cm. szélességben, ugyszinten futók a legolcsóbb gyári árban kaphatók

Juniusban 78 pécsi ház cserélt gazdát

Közel fél millió pengő volt a házak vételára

Pécs, jul. 1. — A telekkönyvi hivatalban az elmult hónapban 78 ház cserélt gazdát. Természetesen ezuttal is több öröklés és ajándékozás volt, míg a vétel utján tulajdonba kerülő házaknak 449.050 pengő volt a forgalmi áruk. A gazdát cserélt házak új tulajdonosainak névsora a következő:

Budai külváros (lakház) Horváth Matievics Józseftől Tóth János és neje, vétel 4400 P.

Sánc-utca 1. sz. ház fele id. Zidarics Andrástól Zidarics Imre és tsai, ajándék, összbecsár 8560 P.

Alsó-Puturla-utca 58. sz. ház Róth József és nejétől Wágner János, vétel 3200 P.

Antal-utca 4. sz. ház Velkei Jánosné és tsaitól Goldhammer János és neje, vétel 7200 P.

Tettye-utca 15. sz. ház Obert Rozáliától Csete István és neje, vétel 5800 P.

Makár-utca 72. sz. ház fele Bozó Józsefnétől Bozó József, öröklés.

Megyeri-ut 7. sz. ház Károcs Ferencnétől Peti József és neje, vétel 6240 P.

Papnövelde-utca 4. sz. ház Wizler Henriknétől Baranyamegye közönsége, vétel 42.800 P.

Harangöntő-utca 8., 10. sz. ház fele Sudás Istvántól Sudás István és tsai, öröklés.

Halász-utca 15. sz. ház fele kisk. Bősz Ádám és tsaitól I. Stern Sándor és neje, vétel 18.500.000 K, II. ezektől vette Rüll György és neje, 25.000.000 K.-ért.

Csillag-utca 19. sz. ház Berta Imre és tsaitól Wirth Bálint és neje, vétel 3200 P.

Könvök-utca 19. sz. ház Bradics Teréztől Szalay Károly, öröklés.

Kis-Rókus-utca 2/1. sz. 1/10. része Fábián Ferenctől kisk. Fábián Ferenc és tsai, öröklés.

Szikla-utca 3. sz. ház fele Vlasits Józseftől Vlasits Józsefné, ajándék, becsár 2000 P.

Felsőbalokány-utca 43. számu ház Deák András és tsaitól Boda Borbála, vétel 5600 P.

Alsó-Puturla-utca 70. sz. ház fele Balatinácz Imrétől kisk. Balatinácz Béla, öröklés.

Felső-Balokány-utca 12. sz. ház 1/8 része Lesnyik Páltól Lesnyik János, vétel 5000.000 K.

Ujvilág-utca 6. sz. ház Kun Istvánnétől Dömös Sándor és neje, vétel 8000 P.

Perczel-utca 8. sz. ház dr. Pécsi Jenőtől Preiner Károly és neje, vétel 21.200 P.

Bátory-utca 15. sz. ház fele Ott Mártontól Ott Béla, öröklés.

Kaposvári-utca 3. sz. ház Török Antalnétól Matkovics György és tsai, öröklés.

Klapka-utca 2. sz. ház Fitusz József és nejétől Tóth Imre és Máté Katalin, vétel 5760 P.

Siklósi-utca 12. sz. ¾ és Tábor-utca 4. sz. házak Romeisz Györgytől Romeisz Vilma és tsai, öröklés.

József-utca 23. és Mór-utca 6. sz. házak Kremling Károlytól özv. Kremling Károlyné és tsai, öröklés.

Miklós-utca 1. sz. ház fele Zákonyi Ernőtől dr. Zákonyi Mihály, öröklés.

Alsó-Puturla-utca 6. sz. ház Horváth Andortól Vaozsin Irén és Margit, vétel 10.600 P.

Xavér-utca 6. sz. és Radnics-utca 2. sz. házak Hubert József és nejétől Präger Ignác és tsai, vétel 13.200 P.

Tábornok-utca 10. sz. ház fele Peti Józsefnétől Baranyák Gy. és neje, vétel 4800.

Alajos-utca 6. sz. ház Kossuth Árpádtól dr. Fejes György és neje, vétel 14.000 P.

Rét-utca 11. sz. ház Popovics Györgyné és tsaitól Nagy Endre, vétel 10.000 P.

Szigeti-országut 84. sz. ház Bacsák Béla és nejétől Bach Lászlóné, vétel 14.800 P.

Felső-havi-utca 56. sz. ház Katona József és nejétől Sudár Ferenc és neje, vétel 2400 P.

Csokonay-utca 16. sz. ház Hufnagel János és nejétől Szokol Imre, vétel 7120 P.

Virág-utca 5. sz. ház Gabelics Ema és tsaitól Káta József és neje (Szava), vétel 7360 P.

Virág-utca 7. sz. ház fele kisk. Buttl Rudolf és tsaitól Gerényi Mihály és neje, vétel 2000 P.

Ferenciek-utca. 31. sz. ház Steiner Pál és nejétől Tóth Zoltán és neje, vétel 20.800 P.

Kaposvári-utca 3/1. sz. ház Matkovics György és tsaitól Szünstein Sándorné, vétel 24.000 pengő.

Sörház-utca 17. sz. ház Rotthardt Antal és nejétől Orendy Gusztáv és neje, vétel 11.400 P.

György-utca 20. sz. ház ¾ része Sabacz Teréztől Szijács Imre és neje, vétel 2800 P.

Katalin-utca 15. sz. ház Pataki Károlynétől Jerger József és neje, vétel 8000 P.

Kis-utca 9. sz. ház Kajsza Ferenc és nejétől Horváth Lajos vétel 6800 P.

Garai-utca 4. sz. ház Dóczi Lajos és tsaitól Szilágyi János és neje, vétel 12,800 P.

Péter-utca 12. sz. ház Keglovics Ferenc és nejétől Bernát Ernő és neje, vétel 1400 P.

Mihály-utca 26. sz. ház Fischer Gusztávnétól Rotthardt Antal és neje, vétel 6000 P.

Zidina-környék 5. sz. ház Csirke József és nejétől Szél János és neje, vétel 5600 P.

Gründler-utca 18. sz. ház 1/5 része kisk. Breitenbach Mária és tsaitól Kovács János és neje, vétel 960 P.

Kis-utca 27. sz. ház Csépán Sándor és tsaitól Péter Józsefné, vétel 6400 P.

Szigeti-országut 38. és Kaszárnya-utca 3. sz. házak Hummel Ignác és nejétől Kocsis István és neje, vétel 9200 P.

Megye-utca 3. sz. ház fele Eizer Jánosnétől Eizer Janka és tsai, öröklés.

Árpád-utca 14. sz. ház fele Pelenczei Vilmostól kisk. Pelenczei Jenő, öröklés.

Alsó-Puturla-utca 30/2. sz. ház Schuszter Jánosnétől I. Szentkereszthy József, vétel 2000 P., ettől megvette Visnyei József és neje 2160 P.-ért.

Halas-telep 1. sz. ház fele Boncz Ferenc és Máriától Váli Ilona, vétel 150 millió K.

Petrezselyem-utca 19. sz. ház Jergin Pétertől, Litz Ferenc, vétel 8800 P.

Papnövelde-utca 26. sz. ház Fränkl Rozától özv. Som Istvánné, vétel 10.400 P.

Imre-utca 7. sz. ház Bod Károlytól Fekete Péter és neje, vétel 18.000 P.

Radnics-utca 4. sz. ház fele Hetinácz Istvánnétól Hetinácz István, ajándék, becsár 1600 P.

Felső-Vámház-utca 29. sz. ház özv. Gánter Ferencnétől Bruckner János és neje vétel 11.600 P.

Zolnay-utca 28. sz. ház Hoffer Ferencné és tsaitól Herger Sándor és neje, vétel 24.000 P.

Zidina-környék 5/1. sz. ház Széll János és nejétől Keller József és neje, vétel 1600 P.

József-utca 40. sz. ház Stocker Jánostól I. kisk. Stocker György, öröklés, II. ettől megvette Bányai Béla és neje, 8800 P.-ért.

Mecsek-utca 13. sz. ház fele Fülöp Istvántól özv. Layer Istvánné, vétel 4000 P.

Gáspár-környék 14. sz. ház 63/1134 része Horváth Páltól Horváth Julia és tsai, öröklés.

Nap-utca 12. sz. ház 132/212 része György Ferenc és nejétől Ujpál Péter és tsai, vétel 4800 P.

Citrom-utca 16. sz. ház Virág Ferenc és nejétől Breitner Gerson, vétel 11.840 P.

Szigeti-országut 74. sz. ház fele Kellner Mártontól Kellner Margit és Bela, öröklés.

Felső-Balokány-utca 59. sz. ház Bottyán Mózesnétől Pattantyus József és neje, vétel 4560 P.

Halastelep 14. sz. ház Szőke Józsefnétől Zsivánovics Tivadar, vétel 6240 P.

A londoni holland követ balesete

London, jul. 1. — (Reuter). Jonkherr de **Marees Van Swinderent** Hollandia londoni követét tegnap délután az utcán egy autóbusz elütötte. A követ kettős lábtörést és zúzódásokat szenvedett.

Fetter Károly

vobrány

meghalt 1937.

Pécsi kiáll. Eat

1938.

csak az
elhányt
tasok
kört

Fetter Károly

szobrász

1889 – 1937.

Nemesvári Ernő

M. Művészeti lexikon. Bp. 1938.

40. l.

Fetter Károly

meghalt 1937-ben
Pécsett ?

Pécsi Képzőművesek
és Műbarátok Társa-
sága 1938. tav.
kiáll. katalógusa
9. l.

csak halál
éve

1го марта
1950 г.

Изправление.

Бе́лки прыгали ве́село ветках
дере́вьев в лесу. Белка упала
пря́ма на сонного волка. Волк
вскочил серди́то и хотел её сесть.
Белка спроси́ла его: „Пусти́ меня́"
Волк сказала: „Ла́дно, я пусчу́
тебя́, то́лько скажу́ мне
отчего вы так ве́селы?" Мне всё
скучно. А вы всё играе́те и прыгаете

Szegedi Új Nemzedék 1931. XI. 29.

Fetter Frigyes

Fetter Frigyes képkiállítása

A Festő-utca 6. számú háznak egy igen érdekes lakója van. Hosszúhajú, szuggesztív tekintetű fiatalember. A neve: **Fetter** Frigyes és festőművész. Nincs semmi rajta a bohémek jellegzetességéből; nem visel csokor nyakkendőt, a legegyszerűbb természetességgel nézi a világos, az emberi arcokat. Igy csak az igazi művész tud nézni, aki egyszerre megörökíti lelke kodakján az eléje sorakozó tárgyakat, természetadta szépségeket. Csak a szíve bohém ennek a fiatal művész-embernek, mert magához szeretne ölelni mindenkit, akiben vér és lélek van.

Erdélyi ember, székely, akivel velleszületett a meglátás művészete s aki a szépért, a nagy vonzó ideálokért fel tud áldozni mindent. Olyan tragikusan fájdalmas és élethű egy-egy képe, hogy az alakok kilépnek a vászonról s azt mondják:

— Nézz meg, én vagyok a nyomorgó élet; a munkásember!

Aztán napsütéses derűt lehel a vászonra. Delejes tűzpatakját érezni az aranyló napnak; virág illatot, lombba szökött fák árnyát, ahol varázslatos a magány csendje s templomi áhítattal roskadsz le a természet oltárára...

Sorba mutogatja műtermében a képeket... Közben megtudom, hogy sokat járt külföldön. Legutóbb Párizsban és Németországban töltött huzamosabb időt.

Olyan vándorfecske, aki elindult színdús fantáziájával az erdélyi hegyekből, hogy aztán maradék nélkül adja a szépet, lelke tárházának kincseit...

Minden festménye, kompoziciója örök élmény a szemlélőnek. Friss, új színek, csodálatos meglátások, tobzódnak képein, a művész világának, magányának és életének visszatükröződései.

Egymás után mutatja őket. »Reggel a Tiszán« című festménye olyan mély, olyan élethű, mint amikor ki áll az ember a nyíladozó hajnalban nézni az első napsugárt, ahogy bágyadtan áttöri az ég ködfátyolát s bíborosan futkároz a fák levelein.

Szerelmese a Tiszának, ennek a szeszélyes, lusta, lomha folyónak. A Tisza viszi el művész-lelkének minden üzenetét, álmát. Meg is festette sok formában. »Tutajok a Tiszán«, »Csolnakázás«, »Uszályok«, »Fürdőzők«, »Szegedi strand« képeiben a tiszai festészet örökké maradandó remekeit adja.

Tüneményes könnyedséggel kezeli az ecsetet és festi képeit. Alak mintázási készsége az életet tükrözi vissza; élethűbben, egyszerűbben, mint ahogy éljük.

Megkapó, hogy Párizs mennyire hatott Fetter Frigyesre. »Szajnapart a Notre Dame«-mal című képében csak úgy tobzódik a festői erő, a színkészség a reális élet meglátásaival.

»Játék a Jardin de Luxemburg«-ban az uralkodó hangulat szépségeit vetíti elénk apró színkockákban, olyan varázslatosan, annyi raffinált művészettel, amit csak az Isten-áldotta tehetségű művészek tudnak produkálni.

»Akt szabadban« című festményében finom harmóniáját adja sok oldalú felkészültségének. A visszaverődő víz színe egybeomlik a test és a lombokon átszüremkedő napsütéssel.

A képkiállítás anyagából különösen kiemelkedő festményei még: A Ház előtt, Notre Dame, Férfihalál, Tabán, A kerítésnél, Falu vége és a Háztetők a Quartier Latinban.

Fetter Frigyes képkiállítása ma, vasárnap nyílik meg a Kass-szálloda halljában és két hétig lesz nyitva.

Székely Molnár Imre.

— **Bérbeadják a parádi ásványvizforrást és üveggyárat.** Budapestről jelentik: Az állami üzemek megszüntetésének a programját fokozatosan megvalósitja a kormány. Most a parádi kincstári uradalomhoz tartozó üveggyárra és a híres parádi ásványvizforrásra kerül a sor és ezek bérbeadására szombaton hirdet versenytárgyalást a földmüvelésügyi minisztérium. Az üveggyárra és az ásványvizüzemre együtt a kikiáltási ár huszonötezer pengő évi bér és a bérlet ideje jövő év február elsejétől kezdve tiz év. Az ásványvizforrást külön csak öt évre adják bérbe. A versenytárgyalást december 22-én déli 12 órakor tartják a földmüvelésügyi minisztérium erdészeti főosztályán.

(—) **Mindennapos székszorulás,** vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes »**Ferencz József**« keserűvíz a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől.

NYILTTÉR*)

A »Hirdető Ujság« laptiadó jogát csak átvenni akartam, azonban a közbejött akadályok folytán az átvételtől elállottam.

LAJKÓ ÁGOSTON.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Szeged szab. kir. város zálogházi árverési osarnokában (Oroszlán-u. 6.) az árverésen

visszamaradt zálogtárgyak

délelőtt 9—1-ig és délután 3—6-ig

árusittatnak

Ugymint: háló- és ebédlőberendezések. zongora, szőnyegek, kerékpárok, varrógépek, festmények, bundák. női és férfi ruhák, ruhaanyagok, ágynemüek, fehérnemü

1021

1976. V. 28. Televizió 21,3o VGné

Müvészeti Magazin

- Jó estét kivánok kedves nézőink! A Müvészeti Magazin idén először látogat vidékre, a kétezer éves városba, Pécsre, az egykori Szopiánéba. Kétezer esztendő müvészete minden mástól eltérő, sajátos, egyéni izü, és ezen kivül erőteljes müvészete természetesen nem maradt meg soha a város falain belül. Hatott környezetére! Hogy hogyan? A film segitségével most meghifjuk Önöket egy kis baranyai sétára, amelynek végeztével ismét itt találkozunk.

- Pécsi müsorunkat Baranya megyei, pontosabban Pécs környéki néhány müemlékkel kezdjük. A necseknádasdi templomot látják, amit az utolsó években restauráltak. Temetőkápolna ez pontosabban, amely gótikus stilusban épült, most eredeti szépségében, a tájba illeszkedve áll előttünk. Ezt is azért választottuk, hogy már elvezessük azt a gondolatot, ami általános lesz talán, nézőink is megérzik majd, hogy itt a táj és az épület egységéről egy épitészeti rendről, olyan ökonómiáról van szó, amely végig kiséri Baranya müvészetét és amely egyszerüen összefügg az életmóddal, a tájban elhelyezkedő lehetőségekkel is. Most már a mórfai templomot látják, amely négkorábbi és stilusában gótikus román elemekkel keveredve, és amely alaprajzánan a pécsváradi templomnak a tükörképe. Ami megkülönbözteti a necseknádasdi templomból, az elsősorban nem naga a védelmi rendszer, mert hiszen a lőrés ablakok erre utalnak, hanem ez a nagyon szép román faragványrendszer, és különösen - ahogy ezt a Lexikonok irják - a még tökéletesebb tájbailleszkedés. Nem véletlenül emelünk ki részleteket is ezekből a müemlékekből, hiszen megint csak arra utalnánk, hogy a kézmüvesség, az anyagot kibontó, hozzáértő, de mértéktartó szerepe, nagyon jól láthatják itt most! Ezeken a pillérfőkön, a kapu faragványain, vagy ezekről a mélyre huzódó ablakrendszerekre, a bejáraton, hogy mennyire diktál az anyag. A népi müemlékek épp itt az Órfiui Vizimalom épületén látjuk, amely most Muzeum. Hasonló meggondolásból a célszerüség, szépség ötvözetéből születtek, és ezért is választottuk ki kevésbé ismert, vagy hazánkban nem mindenütt található, ritkán felfedezhető ilyen emlékeket, mert ez a korbeli gazdasági életre, egy ilyen háznak az életmódjára is fényt vet. Amilyen szeretettel munkálták meg, a tornác faragványait, vagy amilyen okosan illesztették ezt a diszitőrendszert ehhez az épülethez, olyan okosan igyekeznek a mához is kapcsolódni épitészek és müvészek. A sellyei talpasház a mult század gazdasgái életének az emlékeit őrizte meg, kis muzeum van itt. Az Ormánság jellegzetes tipusa a talpasház épület. A gazdálkodás és szövőmüvészet emlékei láthatók itt az épületben és maga az

épitkezési mód, melyről felesleges hangsulyoznom, ugyanosak megmutatja ezeket a jegyeket, amelyeknek szemléltetésére ezt a kis rövid összeállitást elkészitettük. A módos polgárok, a módos parasztpolgárok épülete volt ez, és akézmüvességnek a jelenléte, angában az épitkezésben, ezekben a szinte geometrikus fornákat idéző faragványokban is jól megmutatkozik. A fa és a kő, ez a két anyag, amely anyagában is meghatározza ezt a szerkezeti rendet, itt a szerkezeti elemképnek az alkalmazását,is nagyon jól lehet látni, meg diszitését is.
Természetesen nem mehetünk el szó nélkül Baranya egyik legszebb és legjelentősebb müemléke, a Siklósi Vár mellett. Itt sem választottuk azonban a szokványok és a nagyon ismert részleteket, amelyek hát már más adásokból is már ismerősek, hanem megkerestük azokat a téri hatásokat, mint például ez a belső udvar, amely az erőd jellegét jól megmutatja avárnak. Garaiak épitették, majd a Perényieké,utobb a Benyovszkiaké, közben a Battyányiaké és sok vihart és sok vihart kiállt ez a vár, mignem az ötvenes évek közepén resteurálták. Ruszlikus kövei, feljárója, megint csak azt az érzést erősiti az emberben, hogy itt az életmód sok nehézséggel együtt arra az egyszerüségre kényszeritette az épitőket, amely megmutatkozik müemlékben, népmüvészetben és megmutatkozik magában a képzőmüvészetben is.
A villányi Szoborparkban járunk! Ez is egyedülálló látványossága hazánknak, nagyon sokan felkeresik nyaranta, itt külföldi és magyar szobrászok dolgoznak. Ők ugyszólván nagát a hegyet faragják meg, az itteni anyagból dolgoznak és találkoznak, vitatkoznak, dehát ez a munkahely nyaranta lehetőség a nézetek kicserélésére és érvekre, amelyek szobrokkal történnek, és ugyanakkor mindenki számára egyértelmüvé teszik azt a kapcsolatot, amely századunkban sem szünik meg az anyag és a müvész között, és amelyek gondolatot ébresztenek, fornákat idéznek, és egy kicsit a megfaragott kövekben vissza is adják azt, amit a természettől kaptak.

- Baranyai sétánk végeztével a szépen kivilágitott jakubáli Hasszán Dzsáli előtt beszélgetünk. Pécs kétségtelen egyik legérdekesebb polgárával, Fetter Antallal, Ön most már nyugdijas, de egy valamiről nem mondott le!

- Hát igen, arról a bizonyos hobbyról, ami a város-szeretethez füz. Ugyanis én összegyüjtöm a városnak azon anyagait, amelyek az épitkezés és ásatások folytán előkerülnek, hogy az utókornak, és esetlegesen a muzeumi előadóknak is és a

rendelkezésére álljon akkor, ha ők erre nem figyelnek fel. Hát éppen ez az! Hát mért ne figyelnének? Nekik ez a hivatásuk!

- Igen, de mindenhol ők nem lehetnek, és ezért, mivel a szaknámmal is részben hát összefügg, igy hát kötelességemnek tartom ezeket összegyüjteni.

- Mi volt a szakmája?

- Épitész.

- Épitész, volt-e olyan valai az utóbbi időben, amit kifejezetten Ön talált meg, és felhivta a régészek figyelmét erre?

- Igen, a Bercsényi utcában sikerült megtalálni egy rómaikori sir emlékmaradványait, a Jókai Mór utcai épitkezésnél egy római kori oltárkövet sikerült találni, aztán sikerült találni római kori vizvezetékrendszert is, az épitkezés folytán, és egy középkori épület maradványait sikerült megtalálni, amelyet aztán szintén a Muzeum részére bocsátottunk, bocsátottam, jelentettem, ki is szálltak helyszinre, az anyagot el is szállitották és a felmérési munkát azt pedig Ők saját maguk el is végezték. Ugyanakkor ezeket én magam is rögzitettem ugy rajzi alapon, mint például fénykép formájában.

- Sokan vannak ilyenek, akik szorgalomból, magánszorgalomból, a város iránti szeretetből foglalkoznak régészkedéssel?

-.Hát azt nem mondhatnám, hogysokan vagyunk, de kutatószemélyek xx elég sokan vannak, akik a levétári anyagban kutatnak, de Pécs helytörténeti anyagát dolgozzák fel. Jó magam is dolgozok fel helytörténeti anyagot fel.

- A földben levő leleteket hosszu évtizedek óta mentik, ápolják, Muzeumba viszik, mindazok, akiknek ez hivatása, vagy akik erre ugy érzik, hogy hivatásuk van, mert kötelességük. De vajon a középkori várfalakat ugyanilyen könnyü ujra helyreállitani, ujra megmutatni, valószinüleg sok gondot okozhat a Tanácsnak és mindazoknak, akiknek ez tisztük,hogy hogyan helyezzék el azokat a lakókat, akiknek kis házacskái ráépültek a várfalakra, de nagy örön lehet a régészeknek is, a Nemzeti Muzeum munkatársai, helyrégészek dolgoznak, hogy minél többet láthasson az ideérkező ebből

a várfalrészből és minél több hirt adjon ez a multról. A rónai kori és ókeresztény ásatások mellett ez a hatalmas munka a legnagyobb most Pécsett, mert hiszen van már rá példa, hogy a kibontott, megőrzött, konzervált várfalak, a töredékek, milyen csodálatos együttesben, egy ilyen szabadtéri muzeumban, a püspöki palota előtti részen, a Barbakád környékén, illuziókat adnak és emlékeket ébresztenek. Néhány év mulva már körvejárhatjuk a hasonló módon helyrehozott és konzervált városfalakat.

MDK

Fetter Károly szobr.

Dunántúli tav. tárlat. Képzőművészet, 1932. 51.sz.

136.1.

MDK

Fetter Károly

művészeti szakbizottsg. : pót tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Fetter Károly szobrász

Kép és szoborkiáll. Dombóváron. Dunántul, 1927. aug. 26. 2.l.

MDK

Fetter Károly szobr. Dombóvár

Dunántuli Tsv. tárl. kitüntetettjei. Képzőművészet, 1928. 1o.sz.

MDK

Fetter Károly szobrász, Dombóvár

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1937.

máj.

MTA

Fetter Károly szobrász, Dombóvár

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs,
1936. jun. 1o l.

Paks (Tolna)

Tavasz-utca 22. Présház, földsz

(Paks V. és MV. Bp. 1954, 32 - 33 l)

MOK

Fetter Károly, szobrász.

Torzó, gipsz-
Jenkert Mária arcképe "
Kis Szent Ferenc, "
Szent Erzsébet, "

Pécsi Vigadó - A Pécsi Képzőm. és Iparm. Társ. X. Kiáll.
1932 III. 27. - IV. 5. - Kat. 19 l.

Fetter Károly.
szobrászművész

Domborárott, - Marcell György festőművészszel - bemutatkozó kollektív kép- és szoborkiállítása nyílt meg.

Nemzeti Ujság, 1930. dec. 30.

MDK

Fetter Károly

Művei a pécsi képzőm.kiáll.-an.

Cikk: A pécsi képzőm.és műbarátok társ.kiáll.

Képzőművészet, 1932. 166.l.

MDK

Fetter Károly, Dombovár

ezüst éremdijat nyert

A Dunántuli Tav. Tárlat kitüntetettjei. Képzőművészet 1928. lo. sz. 137.l.

MDK

Fetter Károly

A Berzsenyi Társaság kiáll. Kaposvár. Képzőművészet
1928. 1o. sz. 137.l.

Fetter Károly szobrászművész

A dunántuli képzőművészek tav.tárlatán, a Berzsenyi Társaság ezüstérmét kapta.

N.U.951.IV.8.

Letter Kairoly Szobrszemlye

MDK

Fetter Károly szobrász (Dombovár)

Kaposváron, a Dunántuli Tav. Tárlaton, ezüstérmdijat nyert.

Cikk: A Dunántuli Tav. Tárlat ....

Képzőművészet, 1930. 30.sz. 128.lap

MDK

Fetter Károly

"Éva", gipsz

IV;Károly és Ottó, gipszrelief

Prohászka Ottokár, " % "

Pécsi Képzőmüv. és Mübar.Társ. 12.tav.kiáll.

Pécs, 1933. ápr.

3-4 l.

MDK

Fetter Károly

Krisztus, gipszrelief

Pécsi Képzőműv. és Műbar.Társ. 12.tav.kiáll.
Pécs, 1933. ápr. 3-4 l.

MDK

Fetter Károly

Virág Ferenc pécsi püspök, gipsz

Zsuzsanna, gipsz

Az éj, gipsz

Dr.Ákos Ferenc siremlék, fénykép

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ. Pécs, Őszi

11. kiáll. ~~1931. dec.~~ 1932. dec. 1. 1.

MDk

Bécsi képzőm. akadémia egy. összönd. névs.
Fleischer Béca. 186. l.

MDK

Fetter Károly

Honfoglalók, gipsz

Pipázó juhász, "

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ.

Pécs, ~~194~~ 1931. dec. 1.1.

MDK

Fetter Károly

a Társaság elhunyt tagja, megh.: 1937

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Fetter Károly

Virág Ferenc pécsi püspök, gipsz

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1935.

jun. 27 l.

MDK

Fetter Károly

művészeti szakbizotts. póttag

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. 1935. jun.

MDK

Fetter Károly

Pécsi egyházmüv. kiáll. Dunántul, 1929. jun. 12.
5.l.

MDK

Fetter Károly, Dombóvár. szobr.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Fetter Károly

Szerepelt a pécsi művészek őszi tárlatán.

Pó Újság 1932. XII. 20.

Fetter Károly

Berzsenyi Társaság dunántúli őszi találkán Szombathelyen szerepelt.

PH. 929. X. 16.

Fetter Károly
szobrász

Dunántuli Müvészszövetség kiállitása - Kaposvárott a Turul-szálló nagytermében - szép Beethoven fejjel és Krisztus-plalettel szerepel.

Pesti Hirlap
1930.IV.9.

Fetter Károly

— **Képzőművészeti hírek.** *(Az osztrák alpesi kiállítás megnyitása.)* Nagy érdeklődés mellett nyilt meg vasárnap délelőtt az osztrák alpesi kiállitás a Nemzeti Szalonban. A megnyitáson egybegyült közönséget és az idegen osztrák képviseleteket gróf *Calice Ferenc* osztrák követ és dr. *Kunz Adolf* követségi tanácsos fogadták, akik *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatójának kalauzolása mellett tekintették meg a tárlatot. A kiállitás naponként reggel 9-től délután 5 óráig tekinthető meg. — *(Kovács Árpád festőművész nyerte el a Balló festészeti dijat.)* A *Balló Ede-féle festészeti dijra* pályázó művek fölött az erre hivatott bizottság a Nemzeti Szalonban tartott ülésén hozta meg az itéletét. A pályázatra 25 művész küldte be műveit és a bizottság titkos szavazás utján az 1000 pengős dijat *Kovács Árpádnak* itélte oda „Háttal ülő akt" cimü olajfestményéért. A bizottság ezenkivül az alapitványttévő javaslatára 300 pengős jutalomban részesitette *Winkler László* „Akttanulmány" cimü olajfestményét is. — *(A Dunántuli Tavaszi Tárlat dijnyertesei.)* A *Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság* most rendezte meg *Kaposvárott* a dunántuli tavaszi képzőművészeti tárlatot, amelynek dijait a zsüri a következőknek itélte: Kaposvár város nagydiját *Bacskay József* (Kaposvár) festőművésznek „Női portrait" cimü képéért, a Berzseny-Társaság nagy aranyérmét *Pogány Lajos* (Kaposvár) festőművésznek „Mulik az idő" cimü csendéletért, a Zichy Mihály-dijat *Soós István* (Kaposvár) iparművésznek „Tódor János arcképe" cimü pasztellképért, a Rippl-Rónai-dijat *Lovrits Kálmán*, kaposvári festőművésznek „Őszi szinek" cimü pasztellképért, a Berzsenyi-Társaság nagy ezüstérmét *Fetter Károly* (Dombóvár) szobrászművésznek „Női fej" cimü szobráért. A társaság ezüstérmét nyerték *Halvax Gyula* Budapest, *Horkay Péter* Kaposvár, *Hessky István* Szombathely, *Farkas Klári* Kaposvár és *Pazsitzky Sándor* Kaposvár.

PH.932.V.10.

MDK

Fetter Károly, Dombovár

nagy ezüst plakettet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.l.

Fetter Károly: MDK

Dr. Dőry Jenőné, gipsz
Siremlékterv, gippz
Akt, gipsz

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Fetter Károly szobrász, Dombóvár

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 19.sz. 102.l.

Fetter Károly MDK

Honfoglalók, gipsz
Pipázó juhász, gipsz

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társa.
IX. Őszi kiállítás, 1931.

Fetter

Fetter Károly
szobrász

A Berzsenyi szobrot a kaposvári
parkban Fetter Károly készítette.

Erdős Angéla: A Nihlai Remete.
Nők Lapja, 1976. május 8 – 10 oldal.

MDK

Fetter Matild, I.éves tanitójelölt

Angelus, sz.rajz

Kisded imádása, sz.r.

Vázlatok, sz.r.

Pécsi Képzőmüv. és Mübar.Társ. Pécs, 1934. máj.

2. l.

Ø Fetter Matild

Ferkèpzomfoiskèvk
1939 – 41. 141. l.

Horváth: Transdanubien als kunsthis

Horváth Henrik: Szentpéteri József

Horváth Henrik: Gotikus bronzmozsár

Altchristliche Mosaiken

Sántha György: A harcos szentek bi

Juhász Kálmán: Hajdani monostorok

Fallenbüchl Ferenc: A rabváltó tri

~~Fehér Mátyás: A vasvári Szt. Domo~~

Fallenbüchl Ferenc: Az ágostonren

Dedinszky Izabella: Az orgonáról

Szövérffy József: Szent Kristóf

Kneifel Mária: Purkircher György

Schleicher Pál: Oláh Miklós és Er

Erdélyi László: Krónikáink magyar

Callari: I palazzi di Roma

Fetter Matild

volg. isk. rajztanár jelölt

Ferk. pzomfoiskavk
1939-41. 148. l

yos meggyes, várkastély

4 4

ágos Bizottsága

y	száma:		194
	kelte:	IX. 10.	194 4.
	beérkezése:	IX. 30.	194 4.

száma: 35 db nyugta

intézett szám:

na:

ma:

Fetter Menyhért
építőmester
1636–1642 Kőrt
Kassán

Kemény L. Kassai
építőmesterek.
MMÉE-ről.
1904. 83. l.

M.D.K.

Fetter Menyhért, építőmester

neve 1636-1642 körött szerepel a kassai városi jegyzőkönyvekben, mint „magister murarius Bavariam versus oppidum Ablen".

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38.köt. 83.old.

MDK

Fetter Menyhért, ép.mester
1636-1642

magister murarius Bavariam versus oppidum Ablen:
kassai épitömester a 17. sz.-ban.

Kemény Lajos:
Kassai épitömesterek. Barok és rokkoko korszak.
MMKE Közlöny. 1904 évf. 83.l. 28.kötet III.füzet.

Fetter Tibor

Tervezte a pécsi Jónás sírkamra helyreá Mitását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964. 2 sz. 109.1

rdőiv

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

M.D.K.

Fetter Tibor

A pécsi Jónás sirkamra helyrrllitása

Tájékoztató

Müemlékvédelem, 1964/2. 109. l.

Fetter Terér

Zul. Bükkösdön 1889 apr.

1. Rk. tanítóképző

1913/14. II. elsőosztálybeli

muvésznő Bosznay I. str.

Máriavölgyi kastély VI. 247

Fetter Teréz

Nul. Bükkösdön 1889
ápr. 1. Rk.
1914/15. I. Másodéves mu-
vésznőv Glatz Oszkár

Oesterreicher Gábor l. Österreicher G.

Fetter Terék

1913/14, 1914/15 I.

Ferk' pzomfoiskèvk

11. l.

Meldahl tervei szerint. Jardin tanítványa, *Kaspar Frederik Hardsdorff*, aki Párizsban, Soufflot alatt képezte magát, a tiszta neo-hellenizmust plántálta át Dániába. Finom alkotása az Amerleinborg-palotákat összekötő ión oszlopcsarnok.

Harsdorff tanítványa közül a XIX. századeleji dán neoklasszicizmus nagymestere, *Christean Frederik Hansen* a legkülönb, a leégett Christiansborg újjáépítője s a kopenhágai Boldogasszony-templom finom ívelésű alkotója. Tanítványai közül *Peter Malling* a kopenhágai egyetemet építette, míg *Michael Gottlieb Bindesböll* a klaszszicizmus mellett (Thorvaldsen-múzeum) a renaissancenak (Thisted és Stege városházai), sőt a gótikának is mestere vot (hoboro-i templom). A szigorú hellén klasszicizmust képviselték az ifjabb *Hansen*-fivérek, *Hans Christian és Teophil* (i. o); előbbi az athéni Nike-templom rekonstrukciójánál működött közre s ugyanott a nemes ión architektúrájú egyetemet építette, utóbbi a bécsi görög klasszicizmus nagymestere lett, de Athénban is dolgozott (Akadémia). A század második felének jelentékenyebb mesterei: *J. V. Dahlerup*, a kopenhágai román stílusú Jézus-templom, a királyi színház (Ove Petersennel együtt) s a Ny Carlsberg-glyptothéka modern-palladiánus ízlésű alkotója, *I. D. Herholdt*, az egyetemi könyvtár építője, s végül valamennyiük közt a legerősebb. *Martin Nyrop*. Az ő művei leginkább nyerstégla-épületek; a téglával pompásan tud bánni s nagy finom-

MDK

Fettersill /Pettersill?/ Jakab kőmives inas

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

~~D~~ Fettich György dr

Ötvös

L.

Fettich Nándor:

Magyar stílus az
iparművészetben

Bp. 1943. 97, 98 l.
XXI, XXII, tábla

Életrajzi rész
más módon
beszerezni.

Fettich György dr.

lásd

Fettich II.

58 - 69. l.

Fettich

I. 97. l.

képes
táblákkal

Olaszorszag III. 153.

Fettich György dr

ötvös

leisd
2

Fettich Nándor

Magyar stílus az
iparművészetben.
III. k. Bp. 1947

3. l. 48 l.

XX. tabla
XXI. "
XXII "
XXIII "
XXIV "

Wien, III. Jacquingasse 39.

256.

palotájának udvarát ábrázolja az erkélyen két
a feltevitett szőnyegen álló (kerek) asztalon tálcza van
al hat személyre. Mellette hosszú szárú pipa fekszik.
rázstartó, hamústál, (csésze feldőlt), ~~[illegible]~~ hosszú
vátollkötég, szárnyas legyező és pipázó készülék lát-
a perzsaszőnyegen a földön ül, szembe néz és kezében
dig a kocskakövés erkély ~~[illegible]~~ oszlopjához tá-
a merülten balra tekint ~~[illegible]~~. Jobb kezét a korláton nyugtat-
t visel nagy aranyérmekkel s baljában a pipázó
a ablakok egyikéből ~~egy~~ a harmadik hölgy néz ki,
sonycsokor képezi. Szemközt a tetőn galambok verőttek
számlálhatatlan galamb menyiség röpköd. Jelzése alól tal-

29·5 : 95·5 cm.
~~Ára 900 frt.~~

177

Fettich György dr.

Orvos, Fettich Nándor elhúnyt bátyja. Ötvösködött és rajzolt. Öccsére ösztönző hatással volt.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösmüvész; Mügyüjtő, 1973/2. sz. 71. l.

Feltich Nándor

[kardmarkolat]

Müjgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

Fettich Nándor

Régész és ötvösművész. 1971-ben hunyt el. Művei szétszóródtak a világban, a Szovjetszövetől Hollandiáig. 1941-ben kezdett ötvösséggel foglalkozni, miután alaposan ismerte az avar és magyar, szkita és dák ötvösök remekeit. Autodidakta volt, mindössze néhány napig szemlélődött egy ötvösiparosnál.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

Fettich Nándor

Első művein érezhető Szentpétery József hatása, akiről kéziratban maradt monográfiát is írt. Hamarosan a szasszanida művészetet követő kor, meg a régebbi anar és dák ötvösség hagyományaihoz fordult. Ösztönző hatással volt rá bátyja, az ötvösködő dr. Fettich György orvos.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2.sz.11.l.

Fettich Nándor

1957 tavaszán néhány napi munkával rézből (egyetlen lemezből), majd ezüstből egy szivarrsdrbozt (345 x 23 x 7 cm [!]) készített, amelynek fedőlapján a szarvas agancsai messzé a drboz sikja fölé emelkednek. A drbozt Vorosilov marsall kapta ajándékba.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

Fettich Nándor

Sok darabja kelt el a brüsszeli Világkiállításon 1957-ben, barátai, rokonai számára is szívesen készített tálakat, ékszereket, ezüst- vagy rézkarpereceket. Több éven át tanára volt az Iparművészeti Főiskolának, az iparművészetet tanította.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

5.

Fettich Nándor

Háromkötetes monográfiája (Magyar stílus az iparművészetben; 1943-44, 1947) ma már könyvészeti ritkaság. Mint régészt a népnándorláskor és a korai középkor népei, hősei foglalkoztatták. Rólük mintázta pl. Baján anar kovácsi korkú viseletben bemutató vagy a kalandozó magyarok Sankt Gallen-i kalandját bemutató dombormüveket.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

Fettich Nándor

A Nemzeti Múzeum felkérésére Engels Józseffel közösen elkészítette a Bécsben őrzött sín. Attila-kard (X. szdi szablya) aranyocreteinek másolatát.

Erdélyi István: Fettich Nándor, az ötvösművész; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 11. l.

Fettich Nándor
ősvös-régész

Miltatás

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek a Barbariumból.
Müvészet,1975.junius - 7.oldal.

Feltich Nándor

Méltatás

Benedek István: Aszaszív.
Új Tükör, 1979. április 29-24 lap.

M.D.K.

Fettich Nándor
ötvös

Elesett szarvast ábrázoló művén
körplasztikával dolgozik

Tafner Vidor: Szerintés vagy szoborkovácsolás
Művészet, 1962. március — 29 l.

MDK

Fettich Nándor, régész

népvándorlási lószerszámdiszekröl /phalerákról/ irt alapos tanulmányt.

[redacted] Az archeologiai Értesitö XLII kötete. Bp. 1928
Magyar Müvészet. 1930. 658.l.

MDK

Fettich Nándor építész

Magánépitési...engedély. Épitő Ipar, 191e. jun.19. 259. o.

magyar Fettich Nándor

Ötvösés régész

l.

Andrássy Kurta János

A magyar nép

nebrászata. Bp. 1944

17. l.

~~Lobusti Tucapro Vintarett~~

3124

22. Ismeretlen.

(A XVII. századból.)

Zene-estély.

Egy zöld teritővel letakart asztal mellett, a melyen egy szál gyertya ég a réztartóban, három tagu zenélő-társaság van. A balra ülő férfi tizenkét húros lantot ver, a jobbra álló fiatal nő hangjegyből énekel és a mögötte lévő ifjú piccolo-fúvó. A törött nyakú lantot játszó férfi zöld kalapját piros toll disziti; haja, szemöldöke, bajusza, pofa- és kecskeszakálla barna; ingének fodros gallérja széles; köpenyege fekete. A fiatal ember sapkája narancs-sárga. A kibontott haju szőke hölgy öltözete pedig kivágott derekú ruha és fehér kendő, mely kékbe s rózsaszínbe játszik.

Vászon, méretei 73·6 : 100 cm. — Bilkkessy László hagyománya 1884. — Magy. Képt. 425. — Dep. régi 18. és új 34. — Ltsza 543.

FETTICH *Nándor*, archeológus, Acsád (Vas vm.) 1900. Mint a Magyar Nemzeti Múzeum őre, a magyar őstörténeti és azzal kapcsolatos gyűjtemények tudományos feldolgozása, azoknak nemzetközi viszonylatokba való beállítása, valamint ebbe a körbe vágó régészeti anyagok módszeres feltárása terén végez munkát. Múzeumi működését tervszerűen egészíti ki irodalmi munkássága: szerkeszti az Archeologia Hungarica c. kétnyelvű monografia-sorozatot, mely a magyar föld és a magyar őstörténet problémáit van hivatva a nemzetközi tudományosság elé vinni. Főbb munkái: Az avarkori műipar Magyarországon, Budapest, 1926. — A zöldhalompusztai szkita lelet, Budapest, 1928. — Bronzenguss und Nomadenkunst, Prága, 1928. — Jutas und Öskü, Prága, 1931. — Der Schildbuckel von Herpály, Kopenhága, 1931. — A szilágysomlyói második kincs, Budapest, 1932. A honfoglaló magyarság fémművessége, Budapest, 1934. — Egyéb tanulmányai külföldi folyóiratokban jelentek meg.

E-G. I 3591

Pozsony.

A középtért a város és vár
dig jobbra a szölők felé veze
karonfogva vezetett hölgygyel.

Pressburg

fölül jobbra: 477.
alól jobbra: Verlag v. F. Pater

Kny., mér. a vk. 15.

140-95.

Fettich Nándor

iparművész,
végész

cod
3

Kozáky István: Magyar stilus a képzőművészetben. Délvidéki Szemle 1944. 2. sz. 70 és kv. ll.
számos táblával

Fettich a cikk címén előadást tartott a szegedi Egyetembarátok Egyesületében és bemutatta, ezzel kapcsolatban saját iparművészeti kísérleteit. Erről szól a cikk.

Fettich Nándor

Nemzeti Ujság. 1926. aug.

— (Tanulmányut Oroszországban.) *Fettich* Nándor dr., a *Magyar Nemzeti Muzeum* őr. jelenleg a berlini Collegium Hungaricum és a berlini Magyar Tudományos Intézet tagja, a napokban érkezett vissza Berlinbe oroszországi tanulmányutjáról, melyet a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából tett meg. *Fettich* dr. a szkiták, szarmaták, hunok, avarok stb. művészetével foglalkozik és e népek művészetének elemeit a honfoglaláskori magyar művészetre való hatásaiban vizsgálja. E Keletről jövő „barbár" népek művészeti emlékanyagának tudományos szempontból igen jelentős részét teszi ki a magyar muzeumokban összegyüjtött anyag. A kutatásra nézve elmulaszthatatlanul fontos a nagyszámu kiegészitő orosz leletek közvetlen ismerete, melyeknek egyrésze még egyáltalán nem, más része pedig a speciális tudományos kutatás szempontjából ki nem elégitő módon látott napvilágot. A kéthónapos oroszországi tartózkodás alatt sikerült kitüzött föladatát megoldania. A pétervári, moszkvai, kazáni, permi muzeumokban található szkita művészeti emlékanyagról fényképeket és rajzokat készitett. Ez a terjedelmes gyüjtemény, kiegészitve és egybevetve a hazai anyaggal, szélesebb alapot nyujthat az idevonatkozó kutatásoknak, nem csak stilus és motivum, hanem kulturtörténeti elemzés tekintetében is. *Fettich* dr. az orosz szaktudósoknak támogatását azzal igyekezett viszonozni, hogy hazai orosz vonatkozásu fényképanyagot bocsátott rendelkezésükre. A Bibliographiai Központ megbízásából utját egyenesen az oroszországi tudományos körökkel való könyvcserének is.

Ellenbogeni porcellán III. 219

< Fettich Nándor dr >

könyve

< > Népvándorláskori
művészet Magyar-
országon Külön-
lenyomat a Művé-
neti Lexikonból -
Bp. 1925.

Könyvtáramban

[Fettich Nándor]

[-] Adatok a honfogdaláskor archeologiájához. Kny Arch. Ert. 61 kép, 96 l. Bp. 1932

Gent (675)

Nagytekintetű

Műemlékek

A brassoi feke
helyreállitási mű
kozással f. év m
jeztésemre, melyb
tisztelettdijam meg
ünnegek kontalánál
hogy addig is míg
megállapítást

〈Fekete Sándor〉

〈〉 Az oroszországi kereskedelmi utak és az önmagyarság.
3 kép. 10 l. Bp. 1933.

Lent (676)

117265 - 1913 JUL. -9.

III

1913

V.

0 csat.

(Fettich Nándor)

( ) A honfoglaló magyarság anü-
vészete. 8-r 32
kép, 34. l. Bp
1936.

Gent (677)

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1913 évi 15.783 számv. sz.

XIII. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságú
báró Forster
a Műemlékek Orsz.

Folyó évi ..jnius..
becses átiratára van szeren
zetsági tag brassó
utiszámláját 124 K 80 fi

(Fettich Nándor)

(7) A honfoglaló magyarság fémművessége. 4-r. 118 kép 121 l. Bp. 1935

Genf (678)

TELEFON 88-53.

ágos Bizottságának

Budapesten

27-éről kelt átiratára
tilettel értesítem, hogy
munkaveztőnek sem
endeletet nem adtam
n Budapestre utazzon.
ünnepekre, hogy Pesten
lkereshesse, tőlem 3 napi
- mit megadtam.

{Fettich Nándor}

L7 A honfoglaló magyarság fémművessége. I-II. kötet. 4-r. 137 kép, 303 l. Bp. 1937 Genf (679)

ötszáz/:500:/ korona utiá
a budapesti IX.ker.m.kir.
temet másodatban idemellé
hogy dr.Eber László ur ta
köteles.

Ezekről Nagymé
385.sz.a.kelt fölterjeszt
végett értesitem.

Budapest, 1913.j

A miniszt

áll

Nagyméltóságu

báró FORSTER

Müemlékek Országos F

Fettich Nándor

Könyvei

Fettich, Nándor

Die altungarische Kunst. Berlin, 1942.

Szives tudomására adom, hogy folyó évi december hó **31-én pénteken este 8 órától reggelig tartó hangulatos**

Szilveszter estélyt

rendezek, mely alkalommal tisztelettel meghivom kedves tanitványaimat és összes ismerőseimet.

B. U. É. K.

Ha kellemes **Szilveszter estét** óhajt eltölteni, ugy keresse fel tánciskolámat XI.. Horthy Miklós-ut 32. sz. alatt, ahol nagyszabásu **táncversenyt** rendezek. **Malac** és egyéb ajándék kiosztással.

Figyelem! Szilveszterre külön meghivót nem küldök

< Fettich Nándor >

lásd könyve

< . > Magyar stilus az iparmüvészetben. Bp. 1943.

Könyvtáramban

Fettich Nándor

könyvei

Magyar stílus

az iparművészetben.

II. kötet

Bp. 1944

és az III. kötet

Bp. 1947.

Ötvös működéséről

minden adat e

könyvekben

vábbi szakszerű levelezés közvetlenül a cser
hivatott közművelődési intézetek között fo
eszközöltetni.

a muzeum helyzetét egy csapással alapo-
megjavítani. Segédeszközei nem közelítik
g azokat, melyekkel az osztrák vagy a ber-
muzeum rendelkezik.

Könnyen megérthető tehát, hogy új intéze-
alapítását tartózkodva fogadjuk, mert az a
ndolat támad, vajjon ezeknek igényei nem
nek-e visszahatással az iparművészeti mu-
mra? És ez esetben nem volna-e czélsze-
b előbb a meglevőt befejezni, nehogy egy-
re két czélra törekedve, mind a kettő
báztassék? Úgy látszik, mintha ez fenye-
ne.»

*

Az iparművészeti sokszorosítások
nzetközi kicserélése ügyében mult évi szep-
ber 15-től 18-ig Brüsselben congressus
atott, melyen Magyarországot Szalay Imre
ás- és közoktatásügyi m. kir. ministeri
álytanácsos képviselte. A congressusra
narchiánk 2, Anglia 1, Belgium 4, Francziа-
zág 2, Németalföld 1, Németország 2,
szország 1, Portugália 1, Spanyolország 1
küldött küldött. Az osztrák örökös tarto-

Fettich Nándor

Magyar stilus
az iparművészetben
c. művének 3
kötetében minden
ötvösművészeti-
tesen ismerteti,
hagy részét képekben
bemutatja.

zatot úgy szorzunk egy számmal, hogy a
mal. Közös alappal bíró szorzó tényezőkk
juk és a hatvány kitevőket összeadjuk. Két
különböző előjelű tényező szorzata minda
zunk, hogy a többtagu minden egyes tagj
úgy szorzunk többtagúval, hogy az egyik töb
zuk a másik többtagunk minden tag
szám összegének és különbségének szorzata
gével. Negatív szám páros hatványa pozitív,
Két tagu kifejezés négyzetét megkapjuk,
adjuk az első és második tag kétszeres
négyzetét. Két tagu kifejezés kőbét megk
hozzáadjuk az első tag négyzetének háro
ehhez hozzáadjuk az elsőtag háromszo

Fettich Nándor

életrajza

Éber-Gombosi

lex.

I. 319. l.

Dupl

mber hó 13-án délután ½3 órakor fogjuk a
ia-temető halottas házából ugyanoda örök

december hó 30-án, reggel 8 órakor fog az

e örökké élni fog közöttünk!

Miklósné
uliánna
Béla nejével
nával
rmekei

Horváth Ferenc
nejével és gyermekeivel
mint unokaöccse

Sárik-nyomda, Cegléd, Batthyány-u. 8.

Fettich Nándor

l.

Délvidék Szemle

1944.

Korábbi István

cikke

Fettich

II. 70 és ko

ll

Nándor táblavul

ádvice

Olasz majolikák III. 153, 154.

FETTICH Nándor

49-50, 207, 223

Oltványi 1991

osztályon nem kapja meg [illegible]
lét - az MTA főtitkára újabb
hogy megvitassák a különböző
fórumon részt vesz a tudomány

11.) Eredménytelen pályázt
főtitkárhelyettese maximálisa
kutatóintézet vezetésére az á
mélynek (igazgató, igazgatóhe
tató). Ezt követően szakmaila
Jelölő Bizottságot hoz létre,
sos pályáztatásra. A Jelölő B
képviselője, illetőleg az MTA
lője is részt vesz. A meghívá
járás megegyezik a 3-10 ponto

bát dobott le a dünkircheni vár angol hadtápparkjára. Az ellenségnek a dünákban Nieuporttól északnyugatra a németek ellen intézett támadását visszaverték; a német állásokba egy helyen benyomult ellenséget éjjeli szuronyrohammal vetették vissza. A labasséei csatornától délre az angolok megkisérelték a tőlük elfoglalt hadállás visszahódítását. A támadást a németek könnyü szerrel visszaverték.

Január 30. Lengyel-galicziai arczvonalunkon, rövid ágyúharczoktól eltekintve, legnagyobbrészt nyugalom volt. Az utolsó napok heves harczai a Kárpátokban a hágók magaslatainak visszafoglalását eredményezték. Az egy hét óta tartó nehéz hadműveletekben a csapatok a kedvezőtlen időjárás ellenére a legnagyobb kitartással és szivósággal harczoltak, az összes terepnehézségeket többnyire magas hóban legyőzték és ezzel nagy eredményeket értek el. 10,000 oroszt fogtunk el és 6 gépfegyvert zsákmányoltunk. A németek Borlymov környékén, Lovicztól keletre visszaverték az oroszok éjjeli támadásait, súlyos veszteségeket okozva nekik. Kelet-Poroszországban az oroszok sikertelenül támadták a Darkehmentől keletre levő hidfőt, lőtték a tavakból keletre levő megerődített műveket és Löwentin-tótól délkeletre támadást kiséreltek meg, a mely a németek tüzelésében összeomlott. A törökök kaukázusi frontján nincs lényegesebb esemény, Aszerbeidsánban rájuk kedvező fordulatot vesz a Choj környékén egy hét óta folyó ütközet az orosz főhaderő ellen. A török flotta január 28-án sikeresen bombázta a Fekete-tenger nyugati partján fekvő orosz katonai állomást.

Január 31. A Dunajecz és a Nida mentén a tüzérség mindkét oldalon élénk tevékenységet fejtett ki. Tüzérségünknek január 30-án is sikere volt, az ellenség néhány lövészárkot leghevesebb tüzelésünk közben kiürített. Orosz-Lengyelországban az arczvonal többi részén is időnkint ágyúharcz folyt. A Kárpátokban a nap nyugodtabban telt el. Az erdős hegységben néhány közvetlenül a szorosmagaslatoktól északra fekvő állásért még folyik a harcz. Hadseregfőparancsnokságunk összefoglaló jelentést ad ki a Kárpátokban folyt harczokról, mely ezek eredményét abban állapítja meg, hogy a deczember másik felében indított legutóbbi orosz ellenoffenziva óta a keleti szárnyon és a középen némileg visszaszorított kárpáti arczvonalunkat az összes átjárók birtokba vételével ismét helyreállítottuk. A jelentés nagy elismeréssel ismerteti a csapatok rendkívüli teljesítményeit. A németek Lengyelországban Borzimovnál, Lovicztól keletre visszavertek egy orosz támadást, egyéb ujság harczvonalukon nincs. A nyugati harcztéren Flandriában csak tüzérségi harczok folytak. Cuinchynél a labassée-bethunei úttól délre, valamint Carencynál Arrastól északnyugatra a francziáktól egyes lövészárkokat elfoglaltak.

Február 1. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicziában élénk harczi tevékenység folyt. A legtöbb helyen uralkodó kedvező kilátási viszonyok következményekép számos felderítő ütközet és csatározás volt, melyek számunkra némely szakaszon helyi sikereket eredményeztek. A Kárpátokban az általános helyzet a legutóbbi események óta változatlan. A lupkovi nyeregtől nyugatra újabb orosz támadásokat visszautasítottunk. Az erdős hegységben lefolyt ütközetben az ellenség 5 tisztjét és 800 emberét elfogtuk, 2 ágyút és 2 géppuskát zsákmányoltunk. Bukovinában, valamint a déli harcztéren nem változott semmi. A németek a Piliczától délre megujították támadásukat. Lengyelországnak a Visztulától délre fekvő részében továbbra is tért nyertek, a Visztulától északra, Mlavától délnyugatra az oroszokat néhány helységből, melyeket néhány nap előtt a német arczvonal előtt megszállott volt, kiszorították. A nyugoti harcztéren nincs különös esemény.

Február 2. Az általános helyzet változatlan. Lengyelországban a Pilicza középső folyásánál az oroszoknak egy magában álló előretörési kisérletét visszautasitottuk. A Kárpátokban a harczok az arczvonal nyugati szakaszában még tovább folynak. Az arczvonal közepén német csapatok és a mieink eredménynyel harczolnak. A németek támadásai a Visztulától délre előbbre haladnak. Lengyelországban a Visztulától északra Lipnó környékén és Sierpentől északnyugatra orosz lovassággal voltak összeütközések. A nyugati harcztérről tüzérségi harczokon kivül nincs különösebb hír. A német tengerészeti vezérkar figyelmeztetést ad ki, a mely szerint minden rendelkezésére álló hadi eszközzel küzdeni fog az Angliából Franczia-országba való csapat és hadiszer-szállítások ellen.

Ezért óva inti a békés hajózást, hogy a franczia északi és nyugati partvidékhez közeledjék s az Északi-tenger felé való kereskedelmi hajózásnak a Skóczia körüli utat ajánlja.

Február 3. A keleti Beszkidekben az oroszok igen heves ujabb támadásait, melyek éjjel is tartottak, az ellenségnek ujból súlyos veszteségeket okozva, visszavertük. Az erdős hegység középső részében a harczok kedvezően alakulnak. A szövetséges csapatok, melyek 2-án az ellenségtől makacsul védett magaslati állásokat foglaltak el, 1000 foglyot ejtettek és több gépfegyvert zsákmányoltak. A németek a Bzura vidékén visszautasították az orosz éjjeli támadásokat. Wola-Szydloviecka körül még folyik a harcz. Február 1-je óta itt a németek több mint 4000 foglyot ejtettek és 6 gépfegyvert zsákmányoltak. A Visztulától délre a németek támadásai Bolymovtól keletre Humin község elfoglalására vezettek. A Visztulától északra a lovassági harczok az oroszok visszavetésével végződtek. A keletporoszországi határról nincs ujság. A nyugati harcztéren Perthesnél visszautasították a franczia támadásait a német állások ellen, egyebütt csak tüzérségi harczok voltak. A törökök a Kaukázusban legutóbb lefolyt harczok kedvező eredményeiről tesznek jelentést, hasonlóképen a mezopotámiai Korna vidékéről.

A «Jó Pajtás», *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja legújabb, február 7-iki számába *Lévay* József irt szép hazafias verset, *Rákosi* Jenő bájos, magyaros mesét, *Sebők* Zsigmond folytatja *Dörmögő Dömötör* máramarosi harczi kalandjainak elbeszélését, egy czikk bűvészmutatványokat mutat be képekkel, *Faragó* Géza folytatja ellenségeinkről szóló pompás képsorozatát: ezuttal a muszkát rajzolja meg s képéhez *Elek nagyapó* irt verses magyarázatot, *Géczy* Erzsébet kedves czikket ad, *Zsiga bácsi* mulatságos mókát mond el, *Rákosi* Viktor folytatja *A gibraltári összeesküvők* czimű regényét. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *«Jó Pajtás»*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utcza 4.).

HALÁLOZÁSOK.

A harcztereken hősi halált haltak: Keőkeszi Csernyus István érsekuradalmi intéző, tartalékos honvéd huszárhadnagy, a 81. gyalogdandár parancsőrtisztje az északi harcztéren súlyos betegségében, Eperjesen. — Bruoth János breznóbányai adótiszt, a 16. honvédgyalogezred tartalékos had-

Steckenpferd-liliomtejszappan

Bergmann & Co. czégtől, Tetschen, a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. **Ezernyi elismerőleyél!** Sok **legnagyobb** kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a czég helyes nevére! Darabja 80 fillérért kapható gyógyszertárakban, drogériákban, illatszerüzletekben, stb.

Hasonlóképpen kitünő Bergmann Manera liliomkrémje (70 fillér egy tubus). Kitünő szer női kezek gondozására.

MARGIT-CRÉME

a förangu hölgyek kedvencz szépitő szere, az egész világon el van terjedve. P ratlan hatása szerencsés összeállitásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémet utánozzák és hamisitják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készitmény vállal a készitő mindennemü felelősséget. A Margit-créme ártalmatlan, zsirtalan vegytiszta készitmény, amely a külföldön nagy feltünést keltett. Ára 1 K.

Margit-szappan 70 fillér **Margit-pouder 1 K 20 f.**

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.

Kapható minden gyógytárban, illatszer- és drogua-üzletben

Gothard Sándor

Diana Fegyver-atelier

Herény,

Szombathely mellett. (Vas megye.)

A. Jos. Decourny, Herstal és A., Leue & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhirü és legelső rangu galamblövő és vadászfegyvereinek **egyedüli és kizárólagos** képviselete. **E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevrin** luxusfegyvereinek állandó nagy raktára. **Mannlicher-Schönauer** Anticorro- Antinitcsövü, Mignon távcsővel szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, **ejectorosak** 260 kor.-tól, Anticorro- és Antinitcsövü fegyverek 400 kor.-tól minden árban. **A kontinens leggazdagabb luxusfegyverraktára.** Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garanczia. Minden fegyver pontosan belőve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utolérhetlen olcsó.

Árjegyzéket tessék kérni.

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltóláz, hideglelés és szamárköhögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott

Rozsnyay világhirü Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja

Nem keserü és igy gyermekek szivesen veszik. **Milléniumi nagy éremmel kitüntetve** és törvényesen védve. A valód készitmény csomagolópapirosán **Rozsnyay M.** névaláirása látható. 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.

Kapható minden gyógyszertárban. — Készíti a feltaláló:

Rozsnyay Mátyás gyógysz.

Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

természetes égvényes SAVANYÚVIZ

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ

szükséges tudnivalók és orvosi könyvek:

Betegápolástan. A vörös keresztes ápolónők tanfolyamán használt betegápolástan kivonata. Ára K **1.80**

A betegápolás kézikönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Hivatásos betegápolónők és a müvelt közönség számára. Ajánló sorokkal ellátta Müller Kálmán dr. Számos szöveg közé nyomtatott ábrával. Ára K **8.—**

A betegápolók tankönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Számos a szöveg közé nyomtatott ábrával. Ára K **4.20**

Klinikai recipekönyv. Szerkesztette *Müller Vilmos dr.* Az egyetemi klinikák, a budapesti poliklinika és a fővárosi kórházak gyógymódjainak rendelvényeinek gyüjteménye. II. kiadás. Ára K **8.—**

A fertőző betegségekről és az azok ellen való védekezésről. Irta *Gerlóczy Zsigmond dr.* Ára K **1.50**

Útmutató a hadsebészetben. Irta *Prochnov József dr.* 96 ábrával és 6 kőnyomatu táblával Ára K **7.—**

A sebek gyógyulása és a sebkezelés. Irta *Schächter Miksa dr.* Ára K **4.—**

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál

Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám

és minden hazai könyvkereskedésben.

nagya, az északi harctéren szerzett súlyos betegségében elhunyt. — GAZDIK JÁNOS videfalvi tanító, a beszterczebányai 16. honvédgyalogezred zászlósa az északi harctéren 23 éves korában. — SIPOSS KAMILL, Beszterczebánya város fiatal tisztviselője, a bosznia-herczegovinai 3. gyalogezred zászlósa. — SIMON FERENCZ okleveles jegyző, a 62. gyalogezred zászlósa, 30 éves korában, az északi harctéren Chyrow mellett a Jankow-tetőn vívott ütközetben. — MOLNÁR JÓZSEF, a 44. gyalogezred 6. századának tizedese a Grafenorth melletti csatában hősi halált halt. — FILLINGER PÁL egyéves önkéntes alvadász a 16. tábori vadászzászlóaljban, Fillinger Károly székesfővárosi nyug. kereskedelmi iskolai igazgató fia, 21 éves korában a harctéren szerzett tifuszbetegség következtében meghalt a galicziai wadoviczei tábori kórházban. — KACHELMANN OSZKÁR gépészmérnök, gépgyáros és sörgyáros, Barsvármegyei törvényhatósági bizottsági tag a cs. és kir. 6. hegyi tüzérezred szakaszvezetője a déli harctéren szerzett súlyos betegségében, Román a tábori kórházban, 33 éves korában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Zágoni SZABÓ LAJOS birtokos, Tordaaranyosvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, az alsójárai római katholikus egyházközség főgondnoka 78 éves korában, Alsójárán. — BIRÓ IMRE dunaföldvári plébános, 71 éves korában. — STREICHER PÉTER, az Aszódról elnevezett szentkereszti prépost, nyug. esperes, 70 éves korában. — Nagyrévi CZIKE FERENCZ nyug. székesfővárosi iskolaigazgató 64 éves korában, Budapesten. — PACHER DONÁT, a soproni benczés főgimnázium igazgatója és a soproni benczés székház házfőnöke, Balatonfüreden 62 éves korában. — ZSIGMOND GYULA nyug. községi jegyző Zomborban. — FETTICH NÁNDOR építész 58 éves korában, Budapesten. — Dr. LÁZÁR GYÖRGY a Dugonics társaság elnöke Szegedeu. — BRUOTH JÁNOS, Breznóbánya város polgármestere. — Csejthei BORÓZY ELEK földbirtokos, 75 éves korában, Pozsonyban.

MAYER GYULÁNÉ szül. Szüts Olga, orsz. levéltári kez. főigazgató neje, 38 éves korában, Budapesten. Tehetséges irónő volt. Baáry Elemér név alatt sok verse és novellája jelent meg a lapokban; lapunkban is. Tevékeny részt vett a budai jótékonysági és társadalmi mozgalmakban. Szilágyi Sándornak, a nagynevü történetirónak unokahuga volt. Férjén kivül anyja özv. Szüts Ferenczné sz. Alsópetőfalvi Pettkó Irén és nagyszámú rokonság gyászolja. — Özv. SZILASSY SÁNDORNÉ, Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő édesanyja, 88 éves korában, Verebélyen. — Özv. TAVASZY ENDRÉNÉ, szül. Sártory Petronella 77 éves korában, Budapesten. — Özv. RADU JÁNOSNÉ, szül. Major Pareszkava, Radu Demeter görög katholikus megyéspüspök édesanyja, 75 éves korában, Tompaházán. — Özv. ötömösi GERÉBY IMRÉNÉ, szül. Bankós Katalin, Geréby Imre pestmegyei főszolgabiró édesanyja, Budapesten, 69 éves korában. — Özv. HORÁNSZKY ISTVÁNNÉ szül. Medveczky Antónia 75 éves korában, Szolnokon. — GAGYHY ESZTIKE, Gagyhy Dénes tanár és iró, jelenleg honvédtüzér főhadnagy, kis leánya.

SAKKJÁTÉK.

2938. számu feladvány Dehle Ottó, Hamburg.

SÖTÉT.

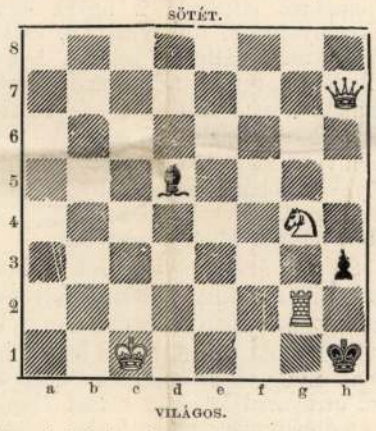

VILÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2932. számu feladvány megfejtése Kuijers L. A.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Bb3—a3	_ Kd4—e5	1. _ _ _		Kd4—e3
2. d3—d4 †	stb.	2. Vb7—b2		stb.
	b		*c*	
1. _ _ _	c5—c4	1. _ _ _		f4—f3
2. Vb7—b6 †	stb.	2. Vb7—b2 †		stb.
	d			
1. _ _ _	h5—h4			
2. Vb7—b2 †	stb.			

A 2933. számu feladvány megfejtése Landesmann H.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Vd2—e3!	d4×e3v. Ff2×e4	1. _ _ _		Vb1×f1
2. Hc5—b3!	stb.	2. b4—b5 †		stb.
	b		*c*	
1. _ _ _	Vb1×b4	1. _ _ _		Vb1—d3
2. Ff1—g2 †	stb.	2. Hc5×d3		
	d		*e*	
1. _ _ _	b6×c5	1. _ _ _		b6—b5
2. Ff1—g2 †	stb.	2. Hc5—b3		stb.
	f		*g*	
1. _ _ _	F. t. sz.	1. _ _ _		Hg6—f8
2. Ve3—d2	stb.	2. Ve3—e5		stb.

A 2934. számu feladvány megfejtése Marin V.-től.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Vg2—f3	_ e4×f3	1. _ _ _		b5—b4
2. Be7—e2;	stb.	2. Vf3—d3 †		stb.
	b		*c*	
1. _ _ _	Hg7—e8	1. _ _ _		Hh5—g3
2. Be7—e6	stb.	2. Hg6—f4		stb.

Helyesen fejtették meg: A «*Budapesti Sakk-kör*» *(Budapest)*. — Németh Péter *(Csongor)*. — Hoffbauer Antal *(Lipótvár)*. — Kintzig Róbert *(Fakert)*. — Székely Jenő *(Győr)*.

Szerkesztői üzenetek.

A háború. Fogyatékos készültség s az irói képesség teljes hiánya az okai, hogy nem közölhetjük.

Nap. Inkább ötlet, mint egy dolognak mély, költői átélése, inkább irodalmi műveltség, mint eredeti költői egyéniség.

Régi pénzek. A háború. Mind a kettőnek, de kivált a másodiknak az alján van erős gondolat, — de a tökéletlen kifejező erő nem birja emelni.

KÉPTALÁNY.

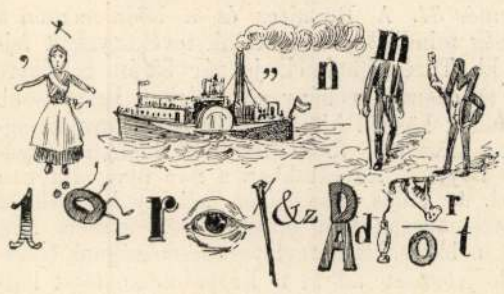

A «Vasárnapi Ujság» 1-sö számában megjelent képtalány megfejtése: *Nyiregyháza.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-utcza 11.
Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utcza 4.

ÉRTESITÉS!

Tudatjuk mindazokat, kik az **olasz rendszerü énektanitásban résztvenni kivántak és tul elfoglaltságunk miatt nem vehettünk fel,** hogy a bevonulások következtében egynéhány leczkehely megüresedett. — Kivánságra csoport-tanitást (3 személy 1 órán) is vállalunk, melyre jelentkezhetnek naponta (kedd kivételével) d. e. 10—4-ig. Erzsébet-körut 41.

Rossi Rosina operaénekesnő, **Erényi R. Antal** énekmester.

Szakszerüen készitett utazási felszerelések

böröndök, táskák, szekrény- és kalap-böröndök, necessairek

megbizható minőségben, előnyösen beszerezhetők az általánosan ismert

HELLER böröndös

czégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21.
(Astoria szálloda épületében)

A czég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

ZONGORÁK. HECKENAST GUSZTÁV
ZONGORATERMEI
·BUDAPEST·GIZELLATÉR·2·
ALAPITVA·1865·TELEFON·1-69·

Saját érdekében

tegyen egy kisérletet az uj szab. amerikai impregnált
FÉMTISZTITÓ KENDŐVEL.
Előnyei: Bárminő fémtárgy gyors és egyszerű kezelésben hónapokig tartó **tükörfényt nyer.** Minden eddigi tüzveszélyes folyékony fémtisztitót fölülmul. Sohasem szárad ki, nem koptat, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. Ára **25** fill., **50** fill., és **1** kor. **Mindenütt kapható. — Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.**
FORAKTAR: FORSTNER JOZSEF GYAROSNÁL BUDAPEST, IV. KER., REÁLTANODA-UTCZA 4. SZ.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHÓDITÁSÁÉRT.

IRTA CHARLES C. TURNER.
FORDITOTTA FRÖHLICH KÁROLY.

Huszonkilencz rendkivül érdekesen megirt fejezetben tárgyalja a szerző korunk e legnagyobb problémáját, a levegő meghódítását. A légi járművek történetét, kisérleteit, diadalait mondja el mindenkihez szólóan. A könyv egyik aktuális fejezetének címe

HÁBORÚ A LEVEGŐBEN.

24 ábrával a szöveg közt és 24 képmelléklettel

Ára kötve 8 korona.

Megjelent az Ismeretterjesztő Könyvtárban.
Franklin-Társulat kiadása.

Minden könyvkereskedésben kapható.

Lohr Mária (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégibb csipketisztitó, vegytisztitó és kelmefestő gyári intézete.

Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85. Telefon: József 2—37.

Fiókok: II. ker., Fő-utcza 27. sz. IV. ker., Eskü-út 6. sz. IV., Keoskeméti-utcza 14. V., Harminczadutcza 4. sz. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. sz. VIII. ker., József-körút 2.

A panamavádak nagy izgalomban tartják Karcag lakosságát

Karcag, január hó

(A Magyarság kiküldött munkatársától). *Panama!* Az egész országot befutotta a hir: Szolnok után Karcag. A vonat ablakából az utasok élénk tekintettel, feszült érdeklődéssel lesik, mikor bukkan elő a sik mezőség napsugaras messzeségéből nagy hirtelenséggel nevezetessé lett alföldi parasztváros. A vizcsikokkal tarkitott fekete szántóföldek fehérházu, apró tanyákkal vannak teleszórva. S odább, jó messzire, szürke felhőréteg sulyosodik az ég aljában, mintha csak a panamahullám takarná el a megvádolt feketére szinezett helységet. De nem! Lassankint templomtornyok emelkednek, nyulnak ki a távoli homályból. Azután mintha hirtelen elénkszaladna sok alacsony, földszintes házával, óriási kiterjedésével a puszták városa. Az utasok között titokzatosan, jelentősen rebben a szó:

— *Karcag!*

A vonat ablakai emberfejektől terhesek Mindenki bámul, szaglász, szimatol, hátha itt gyors átutaztában megérez valamit a panamaszagból.

Az állomás előtt az ujságokat gyömöszölik nagy tömegekben autókba. Nagy keletje van most a pesti lapoknak. A nép, a város közel harmincezer lakosa budapesti ujságokból vár ujabb szenzációkat.

A városba vezető sáros sugárut kétoldalán cementsáv szalad a házsorok előtt. A piactéren szép park közepében áll a ponpáskülsejü városháza. A legszebb épület az egész városban. Ez a cserjékkel zöldelő növényekkel körülvett palota volna tehát a panamák főfészke? De vajjon, csakugyan panamázónak-e itt a harmincezer fönyi lakosság főemberei? Igazak-e a vádak vagy csak ráfogás és rosszakaratu hiresztelés az egész? Megkérdezzük a város polgárait, beszélünk egyszerü emberekkel és jelentősebb városi tényezőkkel. Véleményüket, adataikat ellenőrizzük. Ezek alapján kirajzolódik a karcagi események valódi képe. Ebből megláthető, kiérezhető, *van-e panama Karcagon, vagy nincs.*

Hol van a hősök pénze?

A panamavádak közül talán legsulyosabb *a hősök pénzének állitólagos eltünése.* Hivatalos rendelkezés van arra, hogy minden községben és városban emléket kell állitani a háboru hőseinek. Karcagon már a háboru ideje alatt kezdték a gyüjtést. Közadakozásból és a város évenkénti hozzájárulásából szép összeget szedtek be. Azt mondják, a kamatokkal együtt *negyvenhétezer pengőnek kellene lenni.* És ez a pénz, a panamahirek szerint, *nincsen meg.* Ezzel szemben az érdekelt tényezők azt mondják: *a pénz megvan.* A valóság az, hogy a hősök pénzét betették a karcagi városi takarékpénztárba. A takaréknak tartozik a város főügyésze, *Szánthó* József dr. közel hatvanezer pengővel. A városban azután szájról-szájra járt a suttogás, hogy a takarékpénztár a hősök pénzét azért nem tudja kifizetni, mert *a főügyész nem törleszti az adósságát, sőt még kamatot sem fizet.* Ilyenformán hozták összefüggésbe az üggyel *Borbély* György főispán adósságát is. *Borbély György még főispánsága előtt, mint földbirtokos, tizezer pengőt vett fel a takaréktól.* A városban elterjedt és megerősödött az a felfogás, hogy a hősök emlékmüvét azért nem lehetett eddig felállitani, mert a főügyésznél és a főispánnál kölcsönben van a hősök pénze. Az igazság az, hogy a főügyész és a főispán csakugyan tartozik ezekkel az összegekkel, ámde *nem lehet azt mondani, hogy nálunk van a hősök pénze.* Az emlékmüre összegyüjtött pénzt betették a takarékpénztárba. A városi bank azonban *nemcsak a főügyésznek és a főispánnak adott kölcsönt, hanem körülbelül kétmillió pengőt helyezett ki kisebb-nagyobb összegekben.* A bank különben azt mondja, hogy a hősök pénzét *még soha senki nem kérte az intézettől.* Ha kérték volna, a bank kifizette volna, mert *nem fizetésképtelen.* Ezzel szemben egyes karcagi polgárok azt hangoztatják, hogy a takarék, ha rákerülne a sor, nem tudná folyósitani a negyvenhétezer pengőt, mert a tőkéje olyan ingatlanokra van kihelyezve, amelyeket időközben *védett birtokká* nyilvánitottak, tehát nem tudnák behajtani a kinnlevőségeket. A védett birtokok körül fennállanak bizonyos nehézségek, az igaz. Erre azt mondja a bank, hogy amikor Szánthó főügyésznek és a jelenlegi főispánnak, meg a többi adósnak kifizették a pénzt, *akkor még nem lehetett látni, hogy a védettség következtében később esetleg nehézségek következhetnek be.* A főügyész adóssága különben be van kebelezve a *saját házára, a feleségének és a nemrégen elhunyt apósának a birtokára is.* Ezek is védett ingatlanok. A főügyész háza azonban *szabad.* Többoldalról szerzett információ alapján megállapitható, hogy a ház értéke jelenleg mintegy *husz-huszonötezer pengő lehet.* A főügyészt a városi bank már be is pörölte, mert nem fizetett kamatokat. Jelenleg a *főügyész fizetése és lakáspénze le van tiltva a városi takarék javára.*

Helyes-e, hogy városi főtisztviselők a városi banktól vesznek kölcsönt?

A hősök pénze tehát *jogilag megvan.* Bent van a városi takarékpénztárban. Többen felteszik azután a kérdést: nem lett volna-e helyesebb, ha a városi főtisztviselők nem a város fenhatósága és ellenőrzése alatt álló városi banktól, hanem más pénzintézettől vettek volna kölcsönt? Bizonyos erkölcsi összeférhetetlenséget látnak abban, hogy a főügyész adósa legyen a városi takaréknak és a pénzintézet, mint nemfizető féllel szemben kényelen legyen birói eljárást inditani. Ámde ez régi szokás volt a városban. A főügyész is csak régi ismerős ajtón kopogtatott a hatvanezer pengős kölcsönért.

Bizonyos visszatetszést keltett a városban egy másik dolog is. Azt beszélik, hogy *Szántha* Miklós, a városi bank ügyésze, szintén tartozott hatvanezer pengővel a banknak. Ez az összeg 85 holdas birtokára volt betáblázva. Legutóbb a bank igazgatósága hozzájárult ahhoz, hogy Szántha ingatlanáról a terhet töröljék és *Rimaszombati* István kétszázölven holdnyi védett birtokát fogadják el a kölcsön biztositékául. Egyes karcagi polgárok ezt *bejelentették Szolnok vármegye alispánjának.* Az alispán intézkedésére ez az ügylet *legközelebb a képviselőtestület közgyülése elé kerül.*

Az árvapénzek és az óralánc ügye

Szánthó József dr. főügyész ellen az árvapénzek kezelése miatt is panaszt emeltek. Panasz tárgya volt, hogy a hagyatéki leltárból *állitólag eltünt egy arany óralánc.* A szolnoki ügyészség ebben az ügyben vizsgálatot folytatott és végül megszüntető végzést hozott. Ezt megfellebbezték. A budapesti főügyészség azonban *az eljárást megszüntette.* A vádak között szerepel az is, hogy a főügyész a városi földek parcellázása idején *meg nem engedett költségeket szedett volna a felektől.* Szóba került az is, hogy a vételár-részleteket nem fizette volna be pontosan a város pénztárába. Ebben az ügyben azonban csak részletes vizsgálat állapithatná meg, hogy igaz-e valami ezekből az állitásokból.

Hiány az anyakönyvi dijak kezelésénél

Péntek József főjegyzővel kapcsolatos állitások is igen nagy érdeklődést keltettek a város lakossága körében. A polgármester többizben hosszu ideig beteg volt s akkor *a főjegyző helyettesitette.* Abból az időből származik az az intézkedés, hogy a *főjegyző fiát, ifju Péntek Józsefet helyettes anyakönyvezetőnek nevezték ki.* Itt az a panasz és vád, hogy az *anyakönyvi kivonatok kiállitásáért járó dijakat nem könyvelték el és nem fizették be teljes összegükben.* A részletek feltárása végett vizsgálat indult. Eddig megállapitották, hogy *csakugyan hiányzik bizonyos összeg az anyakönyvi dijakból.* De hogy százakról vagy ezrekről van-e szó, azt csak a rovancsolás teljes befejezése után lehet majd megtudni. A városi közvélemény szerint az anyakönyvi pénzek eltünése azért történhetett meg, mert Péntek József főjegyző megbizott a fiában és nem gyakorolt kellő ellenőrzést vele szemben. De ezt is a vizsgálat lesz hivatva majd teljes pontossággal megállapitani.

Ki volt Fésüs Imre?

Következik: *Fésüs* Imre. Ki ő és merre van hazája? Karcagon a legkisebb gyermek is ismeri a nevét. Több éven keresztül gazdasági esze és irányitója volt Karcagnak. Budapestről került a városba. Hivatalosan a *városi üzemek igazgatója volt.* Mint tisztviselő a *VIII. fizetési osztálynak megfelelő fizetést kapott.* Ebben a minőségében szerződést kö-

Megelőzhetjük az
influenzát
ha nem hanyagoljuk el a hülést.
Már első jeleinél használatba
veendő a
Mistol

Jöjjön az olcsóság birodalmába!

TÉLI
CORVIN
VÁSÁR

Szőnyeg jó strapaminőség, szép mintákban, kb. 200/300 cm db. 27.80

Függönyanyag indanthren, szép, csikos mintákban, kb. 80 cm. sz. m. 0.68

Paplan müselyem-brokátból, lágy töltéssel, kb. 130/180 cm. db 17.80, 14.80

Szőrmatrac 3-részes, erős huzattal, kb. 85/185 cm. 27.80

Gyermek pyjama jó minőségü flanellből, 00. sz. 1½ évesn. (15 f. emelkedéssel) 1.28

Leányka szövetruha különböző divatszinekben, kézi himzéssel, 45 cm. (30 f. emelkedéssel) 2.90

Női müselyemnadrág hibátlan, fényes és matt db 1.68, csíkos, fényes 0.98

Női svájci kötésü nadrág, jó makóból, kis hibával, db 0.98

Egy nagy tétel divatos müselyem-ruhaanyag, kb. 90 cm. sz. (Cloque, Sybilla stb.) 1 m 3.50

Crépe de chine imprimé kb. 90 cm. széles, jó müselyem minős. divatos minták 1 m 1.98

Crépe satin jó minőségü müselyem, kb. 90 cm. széles 1 m 2.90

Törlőruha tiszta len, szegve, 60/60 cm 1 db. —.88, 50/50 cm 0.68

Damaszt törülköző szép virágmintával, 50/100 cm db. 0.98

Zsúr-abrosz tiszta len, indanthren-szinekben. 100/100 cm, db. 130/130 cm. 4.28, 2.98

Férfi-boxfélcipők fekete és barna, kézimunka, párja 9.80

Női estélyi cipők müselyem Crepe de chine, pántos vagy pumps, párja 7.90

Női divatcipők izléses modellek, különféle kivitelben, párja 10.80, 9.80

Női házicipők különféle kivitelben, párja 2.48, 1.78

Női müselyemharisnya belül makóval, hibátlan 1 pár 1.78

Férfi gyapjuzoknl finom minőség 1 pár 1.28

Női pyjama flanellből, csinos minták, I. nagyság db. 2.90

Müselyemtrikószoknyakomb. nehéz, matt anyag, kis hibával db. 3.30

lött vele a város olyan értelemben, hogy a városi jövedelmekből, a beruházások és uj intézmények létesitésének hasznából *tiz százalék részesedést kap.* A megállapodást *a város képviselőtestülete jóváhagyta.* Fésüs Imre müködése tehát szentesitve volt s annak jogosságához ilyen szempontból kétség nem férhetett. Fésüs Imréről a város egyes polgárai nagy tisztelettel, szinte kalaplevéve beszélnek. Mások viszont azt mondják, hogy *meghizott a városon.* Karcagnak régebben nem volt saját villanyvilágitása. Tiz évvel ezelőt a *Siemens-Schuckert*-cégtől átvették a villanytelepet s ennek vezetését az üzemek igazgatójára, Fésüs Imrére bizták. Sokan most azt kifogásolják, hogy a villanytelep *deficittel dolgozott* és emiatt kellett átadni a városi villanymüveket a szolnoki *Hungáriának,* amely a teleppel együtt *Fésüs Imrét is átvette.* Jelenleg tehát Karcagnak megint nincsen saját villanyszolgáltató üzeme. A villanyellátás körül azonban nincsen baj, a Hungária zavartalanul világitja a várost.

Márványba vésték Fésüs Imre nevét

Fésüs Imre uj épitkezéseket is végeztetett. A berendezett és megnyitott intézmények jövedelméből természetesen szintén követelte magának a szerződés értelmében őt megillető tiz százalékot. Igen szép *kulturházat* épitett mozihelyiséggel, táncteremmel és vendéglővel egybekötve. A mozi előcsarnokában *márványtábla hirdeti Fésüs Imre érdemeit.* A méteres márványlapon aranybetükkel ez áll: „Hajnal István dr. polgármestersége és *Fésüs Imre okleveles gépészmérnök, a városi üzemek igazgatójának vezetése alatt épült . . .*" Az igazgatósági tagok névsorában még egyszer előfordul Fésüs neve. Ebből látszik, hogy a város milyen nagy elismeréssel volt iránta, amellett, hogy munkálkodását tizszázalékos jövedelemrészesedéssel honorálták.

Gyógyfürdő és strand tizszázalékos részesedéssel

A város határában néhány év előtt mélyfurást végeztettek. Gázos, jódos vizre bukkantak. Hatvanfokos melegviz igen nagy mennyiségben tör fölszinre. Fésüs Imre praktikus eszével megérezte itt is az üzletet. Megvizsgáltatták a vizet. *Hajduszoboszló* vizéhez hasonló hatásunak találták. Ekkor Fésüs *gyógymedencét és ötszáz méter hosszu uszodával strandfürdőt és melléje vendéglőt épitett.* A tiz százalékról persze itt sem feledkezett meg. De a város örült, hogy az esetleg már hiressé válható gyógyfürdőt Fésüs berendezte. Az üzemigazgató arra is gondolt, hogy *gáztermelő centrálét* épit a forrás mellett. Ki akarta vonni a vizből a szabadon elillanó nagymennyiségü gázt s ezt megfelelő módon értékesiteni akarta a tiz százalékos részesedés mellett. Erre azonban nem kerülhetett sor, mert nem volt elegendő pénz az épitkezések keresztülvitelére. A gyógyfürdő és a strand azonban, bár Fésüs már nincsen Karcagon, igen szépen fejlődik. Eddig *ötven villa épült a fürdő körül.* A város most tizenöt-huszszobás szálloda épitését is tervezi.

A farkaskutya sétakocsizása

Az utóbbi években Karcag város lakóssága mindjobban elszegényedett. Azért lett azután feltünő, hogy Fésüs Imre milyen jól és milyen gondtalanul él a városban. Ebből az időből származik a *farkaskutya-esete* is. Fésüs Imrének érdemeire való tekintettel, az üzemigazgatóság megengedte, hogy a *város autóját használja.* Az engedély ugy szólt, hogy ha a hivatalos teendők megengedik, akkor *Fésüs családja is használhatja a gépkocsit.* Egyszer azután Fésüs *kiskutyája megbetegedett.* Az állatorvos *levegőzést* ajánlott. S az igazgató kutyáját a családtagok kiséretében végigkocsikáztatták a városon. Ezt kifogásolták azután egyes szegényebb karcagi polgárok. A kiskutyának azonban *törvényes joga* volt ahhoz, hogy kocsikázzon, mert az igazgatóság a városi képviselőtestület beleegyezésével, engedélyt adott erra, hogy a *családtagok* is használhassák az autót. Ki merné elvitatni egy kiskutyától azt a jogot, hogy ő is a család legbensőbb tagjai közé tartozik. A farkasszőrü házőrző tehát nyugodtan várja a vizsgálatot.

Fésüs Imre nyilatkozata

Fésüs Imre igazgató karcagi müködéséről a következőket mondotta:

— Régebben a *Siemens—Schuckert-müveknek* volt szerződése a várossal a villanyvilágitás ellátására. Az volt a megállapodás, hogy a tiszta nyereség *ötven százaléka* illeti a vállalatot, ötven százaléka a várost. 1920-ban 1,700.000 aranykorona deficittel fejezte be a Siemens a villanyvilágitási üzemet. Másfél évig nem volt a városnak villanyvilágitása. Akkor kérték fel őt, mint nyugdijas főmérnököt, *szakértőnek* az elszámolás megejtésére. 1921-ben aztán a város szerződtette a *városi üzemek igazgatójának.* A megállapodás ugy szólt, hogy a VIII. fizetési osztály első fokozatának megfelelő fizetést adnak részére, azonkivül a már meglévő vagy később épitendő városi üzemek *tiszta jövedelmének tiz százalékát kapja jutalék cimén.* Az első évben a jutalék havonta mindösszе *75 kilogramm buza volt.* Ez az összeg később a tiszta nyereség arányában emelkedett. Azután kulturházat, mozit és strandfürdőt is épitettek, részben *Speyer*-kölcsönből, részben a városi takarék hiteléből. Itt is megkapta a tiszta jövedelem tiz százalékát. *Az üzemeknek azért volt végül adóssága, mert nagyobb beruházásokat eszközöltek.* Végül hangsulyozta Fésüs Imre, hogy ő csak olyan nyereségrészleteket vett föl, *amit az üzemigazgatóság részére megállapitott s amit a város képviselőtestülete és a törvényhatóság jóváhagyott.*

A jószivü polgármester

Hajnal István dr. polgármesterről is meg kell emlékezni. Ő róla mindenki tisztelettel beszél. Jószivü, jólelkü embernek tartják. Azt mondják, lehetetlen, hogy ő bármi hibát is elkövetett volna. Legfeljebb azt rójják fel neki, hogy *tulságosan jószivü és kissé erélytelen.* A polgármester tisztakezüségét és ártatlanságát még az ellenfelei és ellenségei is elismerik. Pedig vannak most már ellenfelei. És van egy csomó *polgármester-önjelölt* is. A polgármester nyugodtan, higgadtan beszél az eseményekről. Hangsulyozza, hogy a *hősök pénzét a városi takaréktól eddig csakugyan nem kérte a város.* Az emlékművet azért nem állitották föl, mert nincsen egységes fölfogás abban a tekintetben, hogy milyen művel örökitsék meg a hősök emlékét. Többen kutat szeretnének furni az összegyült pénzen. A városnak jelenleg egy artézi kutja van. Ebből nem tudják ellátni megfelelően a város vizszükségletét, azért gondoltak arra, hogy kutat furnak. A kut felső részét müvészi módon épitenék meg s ez lenne a hősök emlékmüve.

Az öntözőkocsi és egyebek

Az óralánc ügyében azt mondja a polgármester, hogy a vizsgálat még folyamatban van. Az anyakönyvi pénzek esetében szintén folyik a vizsgálat. Fésüs Imréről az a véleménye, hogy *a képviselőtestület által jóváhagyott szerződés alapján müködött.* A főispán kölcsönére az a megjegyzése, hogy azt, *mint egyszerü földbirtokos vette föl a takaréktól.* A pénzt tulajdonképpen nem is a városi bank adta. A *Pénzintézeti Központ engedélyezte a tizezerpengős hitelkeretet.* A kölcsönt Borbély György ezerholdas birtokára bekebelezték. Szóbakerült az is, hogy *Péntek* főjegyző a lakóházat bérbeadta a csendőrségnek. A polgármester erre nézve kijelentette, nem érti, mi ebben a kifogásolni való. A bérleti szerződést *a csendőrkerületi parancsnokság megfelelő vizsgálat után kötötte meg.* Sok szó esett az *öntözőkocsi* megvételéről is. Hirek szerint a város megvásárolt egy *ócska öntözőkocsit tizenhárom ezer pengőért,* a valódi értéke pedig kétezer pengő. A polgármester szerint az öntözőkocsit *teljesen uj állapotban* vásárolták *a törökszentmiklósi mezőgazdasági gépgyártól.* Több helyről kértek ajánlatot. Ezt tartották a legmegfelelőbbnek. Szakértőkkel megvizsgáltatták a kocsit. Ugynevezett *huzó- és törési próbát* is végeztek és csak azután vették át az öntözőt. Hogy a kocsi uj volt, arra nézve a polgármester még megemliti, hogy az öntöző leszállitása késett, mert a gépgyár értesitése szerint *a munkások sztrájkoltak* s ezért nem tudták megfelelő időre az öntözőkocsit előállitani.

Ezek a karcagi panamavádak. Hivatalos vizsgálat tudná csak megállapitani, mi ezekből az igazság. Egyes esetekre nézve azonban még késik a vizsgálat elrendelése. Pedig az érdekelt tisztviselőknek és a városnak egyaránt érdeke, hogy az ügyek minden részletét mielőbb teljesen kivizsgálják.

Magyar Imre

Az ősmagyarság származásának és magas kulturájának ujabb bizonyitékait hozta magával Fettich Nándor dr. oroszországi tanulmányutjáról

Elődeink gazdag müvészetét és történetét kutatja a magyar régészet

Közel egyhónapi tanulmányut után érkezett haza Oroszországból *Fettich* Nándor dr. egyetemi magántanár, a Magyar Nemzeti Muzeum őre, aki *Kiewben, Moszkvában és Leningrádban a régészeti kutatások ujabb eredményeit tanulmányozta* s az itthon előkerült ősanyag s az ott felszinre hozott ősanyag között *fontos összehasonlitó munkálatokat végzett.* A fiatal tudós fáradhatatlan kutatója az ősmagyarság emlékeinek s mint a történeti steppe-népek arheológusa, *már másodizben járta be Oroszországot, hogy tanulmányozza mindazoknak a népeknek az emlékeit, amelyek a felszinre kerülő dokumentumokban az ősmagyarság anyagi kulturájával szinte teljes azonosságot mutatnak.* Gazdag tudományos anyaggal érkezett haza Fettich dr., s mint a *Magyarság* munkatársa előtt tett alábbi nyilatkozatában ismerteti, ismét nagyjelentőségü bizonyitékokat gyüjtött *az ősmagyarság történetére, származására és ősi kulturájára vonatkozóan.*

A bócsai avarlelet mása az iráni kiállitáson

Arra a kérdésre, hogy miért vállalkozott a távoli utra, Fettich Nándor dr. elmondotta, hogy elsősorban *az iráni müvészeti kiállitás anyagát* tanulmányozta. Ez a kiállitás az állami *Ermitage*-ban nyilt meg, a nagyszabásu anyag *az ugynevezett téli palotában, mégpedig nevezetesen a cári lakosztályban és szomszédos termeiben van elhelyezve.* A kiállitási anyagban a magyar őstörténet és a rokonnépek őstörténetére vonatkozó tárgyakat szerepeltetik, igy tehát *ez az anyag a mi őstörténetünk szempontjából mellőzhetetlen.* Kiemelkedik érdekesség szempontjából a nemrég előkerült *bócsai avarkori fejedelmi sirlelet oroszországi párja: a malaja—perescsepinai* lelet. A két lelet *szinte teljes azonosságot mutat* s igy a bócsai lelet fényképei kint épp olyan feltünést okoztak, mert e felvételek segitségével az orosz kincsleletnek a tárgyait, rendeltetését, korát pontosabban meg lehetett határozni.

A két lelet egy és ugyanannak a kulturának az emléke, abból a korból, amikor Oroszország déli részei és Nagymagyarország területe *egy nagy birodalmat alkottak az avar uralom első időszakában.*

Az ősmagyarok elődeinek magas kulturája

Ezek a kincsleletek kiváló emlékei a pusztai népek kulturájának s tanuskodnak arról, hogy *ezek a népek, tehát az ősmagyarok elődei, nem voltak primitiv népek, hanem magas kulturával rendelkeztek, fejlett gazdasági, katonai és politikai szervezetben éltek* és jelentőségüket más országok és messzefekvő területek is érezték. Ez az oka annak, hogy a bizánci és perzsa birodalmak hatásai is feltünnek ezekben a kincsleletekben.

Az Ermitage-ban rendezett perzsa müvészeti kiállitás *az avar és ősmagyar kulturák perzsa kapcsolataira vonatkozóan tartalmaz felbecsülhetetlen értékü adatokat.* A kiállitás páratlan alkalom arra, hogy a bennünket érdeklő perzsa müvészetet eredeti alkotásaiban, gazdag gyüjteményben tanulmányozhassuk.

Perzsa hatások ősmüvészetünkben

Érdekes találkozása a véletlennek, folytatta *Fettich* dr., hogy *ezzel a kiállitással egyidőben a Magyar Nemzeti Muzeum ugynevezett steppe-kiállitást rendezett,* amelyben Magyarország összes muzeumainak vándorlási anyagát egyesitette. Elképzelhető, milyen perspektivát jelent arheologiai szempontból, hogy *a két világraszóló gyüjteményt összehasonlithattuk.* A honfoglaláskori *magyar ezüstmüvesség rokonalkotásai láthatók az Iráni Kiállitáson,* aminek annál nagyobb a jelentősége, mert részben *az eredeti perzsa müalkotások hatása alatt alakult ki a lebédiai őshazában a magyarság festőmüvészete.*

A honfoglalók müvészete

Ebben a kiállitási anyagban látható igazán, hogy *miképpen alakitotta át a magyarság valódi pusztai müvészete az eredetileg perzsa állat- és növénymotivumokat a maga izlésének megfelelően* és ezzel az anyaggal kapcsolatban látható, hogy milyen motivumokat vettek át a maguk sajátságos müvészetébe és milyen motivumokat hagytak el, vagyis hogy *mi teszi a honfoglalók müvészetét magyarrá.*

Ez rendkivül fontos azért is, mert *a magyar régészeti tudomány ma már azt keresi, hogy honfoglalóink anyagi kulturája milyen helyet foglal el Oroszország szomszédos kulturáinak környezetében,* milyen kölcsönhatások állapithatók meg a különböző, egykoru kulturák emlékeiben és a magyarság oroszországi életének ránkmaradt emlékanyagában.

A honfoglalók jelentősége a kulturában

A korábbi korszokok tanulmányozása — mondotta Fettich Nándor dr. — *a magyar őstörténet megismerésének egyik alapfeltétele.* Ezért kell visszamennünk a korábbi steppe-népek anyagi kulturájához és *ezért oly fontos nemzeti őstörténetünk szempontjából az avar, hun, szkita és más, ősi kulturák ismerete.* El kell jönni annak az időnek, amikor nemcsak a szakember, de a müvelt nagyközönség is a fellengzős „szittya" és „hun ősök" fantazmagóriája helyett *komoly kulturtörténeti jelenségek sorozatában látja meg a honfoglaló magyarságot.* Igy tudjuk megbecsülni *a honfoglalók kulturtörténeti jelentőségét* s a helyes rekonstrukciókból tudunk megfelelő következtetéseket levonni.

Az Észak felé elszakadt ősmagyarok

Az *avar birodalom* sorsával kapcsolatos nagyjelentőségü adatok *a történeti kérdések egész sorát vetik föl.* Az avar birodalom *magyarországi részének* belső viszonyai *az ujabb magyar régészeti kutatások alapján mindinkább kezdenek kibontakozni.* Az avar uralom első száz éve után nagy politikai és gazdasági krizis következett be, aminek legfeltünőbb jelensége *az oroszországi részek leválása volt.* Ekkor ugy látszott, hogy az avar birodalom alkotórészeire hull szét és *a kötelékébe tartozó, különböző népelemek önállóbb szerephez jutnak.* Magyarországon ez az időpont nagy változásokat jelent az avarok anyagi kulturájában: ez különösen a fémmüvészet megváltozásában jut kifejezésre, *az ősi, ázsiai tradiciók hatalmas erővel felélednek* és a belsőázsiai hagyományos bronzöntésben gazdagon felvirágoznak. A hires *griffes* és *indás* fegyveröv-veretek régiségcsoportjának *ez a történeti háttere.*

Eddig ez az emlékcsoport *magyarországi specialitásnak* látszott. *Most, az oroszországi anyaggal összehasonlitva, bebizonyitható, hogy ugyanez az emlékcsoport Északkelet-Oroszországban, a Káma-folyó vidékén, mint összefüggő, zárt kultura emlékanyaga mutatható ki.*

A kiállitás tárgyai, kengyelek, zablák, könnyü lovassági kardok, az ugynevezett szablyák és más, pusztai lovasnomád felszerelési tárgyak ékesen szóló bizonyságai annak, hogy *az avarság egy része a nagy krizis után a Volga mentén északra huzódott föl, éppen ugy, mint később a magyarságnak egy része is ezen az utvonalon északra szakadt el törzsi fajtánktól.* A Volga—Káma folyók kereskedelmi utvonala, ennek az utvonalnak északi végpontja és *gazdag vidéke* csábitotta fölfelé az ősi népeket.

A magyar régészet ma már megállapitja, hogy *a Káma vidékén egymásután jelentek meg a pusztai népek,* illetőleg azok a népelemek, amelyeket a történelem *szkita, szarmata, hun, avar és honfoglaló magyar* nevek alatt emleget. Innen van a sok közös vonás az emlékekben és különösen a *kievi muzeum tartalmaz* gazdag anyagot az analógiára vonatkozóan s becses régiségeket őriz a *leningrádi* muzeum és a *moszkvai* történelmi muzeum is ebből a szempontból.

Magyar kapcsolatok belső Ázsiával

Végül elmondotta *Fettich* Nándor dr., hogy az oroszországi nagy összefüggések mellett *a belsőázsiai magyar kapcsolatokra vonatkozóan is meglepő adatokat talált s ezek az adatok bizonyságai a magyar kultura mongol népelemeinek.* Ennek a hatalmas anyagnak tudományos feldolgozása *a magyar régészet legközelebbi feladatai közé tartozik* s ezen a nagy munkán, mint mondotta, nemcsak ő dolgozik, hanem kiváló fiatal munkatársai, *Horváth* Tibor és *László* Gyula is, mindkettő a Magyar Nemzeti Muzeum tisztviselője s mindkettő szintén hatalmas kötetekben dolgozta fel már eddig is *az ősmagyar emlékek egy-egy területét.*

Magyar királyné arcképe Kievben

Érdekes megemliteni, hogy *Kievben* a *Szofijszkij*-szobor XI. századból való, eredeti freskóit *most szabaditották ki a későbbi ráfestés alól* és e munka során szép állapotban *előkerült egy árpádkori magyar királynénak, I. Endre feleségének, a kievi származásu Anasztázia királynénak életnagyságu freskóportréja.*

A fiatal magyar tudós távoli nagy utjáról nagymennyiségü rajzzal, fényképpel és tudományos adattal érkezett haza s most hozzálát ennek a nagy anyagnak a feldolgozásához s a nagyjelentőségü anyag felhasználásával kutatja tovább az ősmagyarság származását és többévezredes kulturáját.

Kenessey Péter

PELITHE gyógyitó készülék
Tiszta rádiumtartalmát az egyetemi rádiumintézet igazolja.
WESTEND VILLAMOSS. VÁLLALATNÁL
VII, Erzsébet-körut 19 és valamennyi gyógyszertárban
Részlet és kölcsönzés is. (Belügyminist. eng. sz.: 239.961/935)

KU
1945 május 15

A baranyai paraszttáztól
a miniszteri székig
Első interjú Nagy Ferenccel, az országépítés miniszterével

— Megvallom őszintén, nem kívántam személy szerint részivenni a kormányzásban. Ami politikai ambició van bennem, azt teljesen kielégítette pártomnak országos szervezési munkája...

Csendesen, meg ondoltan hullanak közibénk a szavak. A demokratikus Magyarország legfrissebb minisztere gondolkodva mered maga elé: magatartásában nincsen semmi ujjongás, hatalomtudat — felelősségvállalás árad az egész emberből.

— Amikor a pártok megegyeztek abban, hogy az ország újjáépítésére minisztériumot állítanak fel és amikor a minisztérium vezetésére teljes egyhangúsággal engem szemeltek ki, úgy ahogy mondom: nem mertem visszautasitani a feladatot.

Éppen azért, mert annyira nehéz és annyira hálátlan. Gondolkodás nélkül utasítottam volna vissza ezt a pozíciót, ha csak egy kissé is parádés jellege lett volna, de mivel az én munkámból a közvélemény csak a sú yos nehézségeket fogja látni, amelyeken egy ember akár el is éghet, vállalnom kellett. Az ország újjáépítése mindenkitől mérhetetlen sok áldozatot kiván s ha tőlem minden energiámat, minden erőmet, akár egész életemet kívánja is, nem érzem magamat feljogosítva arra, hogy ezt a munkát elháritsam magamtól. Abban reménykedem, hogy a magyar közönség pártkülönbség nélkü meg fogja látni, milyen rettentő nehézségekkel kell küzdenem, be fogja látni, hogy sem tőlem, sem bárki mástól, aki helyemre kerülne, csodákat várni nem lehet. Ha ezt a belátást, ezt a velem való együttérzést megkapom, tudom, hogy eredményeket fogok e érni.

Az egyszerű szobában, ahol semmi sem hivalkodik, sem a miniszterséggel, sem — ami talán kézenfekvőbb lenne — az egyszerű származással, csendesen folytatjuk a beszélgetést. *Nagy* Ferenc, akire az ország talán az összes minisztériumok közül a legsúlyosabbat, a le nehezebbet bizta, pontosan azzal az egyszerűséggel adja első interjúját, mint amilyennel tőszerkesztő korában egy-egy cikket munkatársaival megbeszélt.

— Mi lesz az új minisztérium pontos hatásköre?

— Ne beszéljünk még erről. Először még azokkal a miniszt rtársaimmal kell beható tárgyalást folytatnom, akiknek tevékenységét az én minisztériumom munkája érinteni fogja. A progr m nagyon egyszerű: az ország újjáépitésének a feladatából kell minden erőmmel kivenni a részemet. Ezzel el is mondtam mindent...

Igen, valóban mindent elmondott *Nagy* Ferenc, amit ebben a pillanatban új feladatköréről el lehet mondani. De túl a feladatkörön, ott van meg maga az ember, a mai magyar politikai élet egyik legérdekesebb alakja. Az az egyszerűszavú, csendesbeszédű férfi, aki velem szemben ül, nem bíborban és bársonyban jött a világra és tarsolyában nem marsallbotot, hanem munkához való szerszámot hordozott hosszú éveken át. Tudom, hogy nem szívesen beszél ezekről az időkről. Nem azért, mintha szégyenlené, mert régen, amikor még nem volt divat, büszkén hangoztatta mindig egyszerű sorból való származását, de ma már ez a származás majdnem előny és jól tudom, nem szeret élni az ilyen előnyökkel.

Nagynehezen még s ráterelem a szót fiatalkorára. Szüleiről beszélek, akikhez tudom, hogy ma is változatlan szeretet fűzi.

„Feles földet vállaltunk, az uraság erdejébe jártunk, napszámba mentünk"

— Iparkodó, szorgalmas emberek voltak egész életükben — néz valahová Baranyába *Nagy* Ferenc. — Nemcsak voltak, hanem azok még ma is, mert, Istennek hála mindketten élnek. Tíz hold földünk volt, amikor

lékszem rá, 14 éves koromban például nagy komolyan kikönyörögtem apámtól, hogy rendeljék meg számomra a „Külügy-hadügy" című hetilapot.

— Nehéz lehetett ez a tanulás —

veendő terület kicsiny volt, kis haszonbérletek helyett tulajdonbaadást sürgettem, később azonban már a politikai porondról leszorulva, inkább népünk gazdasági érdekeinek védelméért harcoltam. Ebből a gazdasági érdekvédelemért folyó harcból született meg a *Parasztszövetség*, ami tűzként terjedt az országban és rendkívül rövid idő alatt már ötszáz szervezete alakult meg.

— Ekkor már benne voltunk a háborúban — sötétedik el arca —, amelyet minden tiltakozásunk ellenére bűnös könnyelműséggel kezdett el a magyar államvezetés. Jártuk a vidéket, konspiráltunk, tanácskoztunk, próbáltuk meggyőzni a népet ott, ahol tudtuk, szövetséget kötöttünk a szociáldemokrata párttal, próbáltuk megállítani a szakadék felé rohanó szekeret. Nem sikerült... Bekövetkezett a német megszállás. Pártunkat és a parasztszövetséget feloszlatták. A megszállást követő napon már le akartak tartóztatni, de akkor éppen vidéken voltam és így csak április elején tudtak reám tenni kezüket a Gestapo emberei.

— Bujkáltam előlük, de amikor otthon sem találtak, közölték családommal, ha nem jelentkezem, őket hurcolják el. Úgy éreztem, hogy ha a családomra való szenvedést megválthatom a magam szenvedésével, úgy kötelességem ezt megtenni és önként mentem a börtönbe. Kerek hat hónapig voltam fogságban s csak a *Lakatos-kormány* tárgya asainak eredményeképen szabadultam ki *Bajcsy-Zsilinszky* Endrével, ifjú *Tildy* Zoltánnal és meg három törvényhozó társammal együtt.

— A nagy szabadság nem tartott sokáig. Jött a *Szálasi*-féle puccs és újra bujdosnom kellett Budapesten és Pestkörnyéken bujkáltam, de mindig tartottam a kapcsolatot a magyar ellenállás vezetőivel. A pénzjegynyomda óvóhelyén *Solthy* László felügyelő családja rejtegetett csodálatos bátorsággal és gondossággal és itt ért el az orosz felszabadítás.

— Ami ezután jött, az már történelem — mosolyodik el.

Ami az illeti, ez is egy kicsit már

Még nincs szó
amerikai bevándorlás engedélyezéséről

Washingtonban ujságirók kérdést intéztek Truman elnökhöz, hogy Amerika milyen álláspontot foglal el a háború utáni bevándorlás kérdésében.

Az elnök érdemben nem nyilatkozott. Mindössze annyit mondott, hogy a bevándorlás ügyében megfelelő intézkedéseket tesznek.

Megindul
a Rákóczi-úti villamos
és a földalatti

Az *Elektromos Művek* áramszolgáltatásának megindulásával egyidejűleg a legközelebbi napokban a *Beszkárt* is újabb villamosokat helyez üzembe. Éspedig üzembehelyezik a 38-as villamost, amely a Nemzeti Színház és Ferenc József-laktanya között közlekedik, ezenkívül a Rákóczi-úti járatot, amely a Baross-tert a Rossuth Lajos utcával köti össze. Ez a járat azonban egyelőre csak a Pannonia-szállóig közlekedik, tekintve, hogy az Apponyi-tér még nem hoztak teljesen rendbe a pályatestet, illetőleg a felsővezetéket.

Teljesen rendbehozták a pályát a hűvösvölgyi vonalon is, hasonlóképpen a Gellért-tér és a volt Horthy Miklós körtér között is. Tehát ezeknek a Beszkárt-vonalaknak az üzembehelyezését sem gátolja már semmi féle technikai akadály, üzembehelyezésük csupán áramkérdés.

Egyidejüleg nagy ütemben folyik a földalatti villamosvonal pályatestének helyreállítása is, amely rohamosan közeledik a befejezés felé. Tehát előreláthatólag hamarosan megindítják a földalatti villamosjáratot is.

Dr. Fettich Nándort
kényszernyugdíjazásra ítélték

A *Nemzeti Múzeum* igazolóbizottsága, *Ortutay* Gyula elnöklete alatt megkezdte munkáját.

Mint értesülünk az igazolóbizottság dr. *Fettich* Nándor egyetemi magántanárt, főigazgatóhelyettest — kényszernyugdíjazásra ítélte.

Ezen a héten
bizottság indul Lengyelországba
a deportáltak felkutatására

Sok deportáltról még a mai napig sem kaptak hírt a hozzátartozók. A *Vöröskereszt* és a deportáltakat védő hatósági szervek megbizásából e héten *öttagú bizottság indul Lengyelországba* — *a deportáltak felkutatására és listák készítésére.*

A bizottságban helyet foglal dr. *Waldapfel* József professzor is, aki *jól beszél lengyelül.*

Szent-Györgyi Albert
„A béke ünnepe"-díszelőadás szónoka

A Moszkvából visszatérő Szent- díszelőadást rendeznek a de

Rendkívüli közgyűlést tart a főváros törvényhatósági bizottsága

A főváros törvényhatósági bizottságának tagjait *szerdán, délután 3 órára rendkívüli közgyűlésre hívták egybe.* A közgyűlést a *Zeneakadémia* kistermében tartják meg.

Ez a rendkívüli közgyűlés egyben *alakuló ülése* is lesz a főváros törvényhatósági bizottságának s ezen fogják megszabni a követendő irányelveket. Külön érdekessége a közgyűlésnek, hogy ez az első eset, amikor az alakuló ülés rendkívüli közgyűlés keretében történik.

A svéd Vöröskereszt fokozza segítőmunkáját

Stockholmi híradás szerint a *svéd Vöröskereszt* fokozza segítőmunkáját. A fasizmus miatt árvaságra jutottakat támogatják elsősorban.

A svábhegyi internálótábor botránya a pártközi vizsgálóbizottság előtt

Fegyelmi a XII. kerületi elöljáró ellen

A svábhegyi szanatóriumban berendezett internálótábor működése körül keletkezett botrány egyre nagyobb hullámokat ver. A rendőrség széleskörű nyomozást folytat ez ügyben s ennek során megállapítást nyert, hogy a táborban a legsúlyosabb rendetlenség uralkodott és sok minden szörös ellentétben történt e jogrenddel.

Sólyom főkapitány a polgármesterhez intézett jelentése szerint a tábor volt parancsnoka, *Dénes* Pál nemcsak tűrte, de egyenesen előmozdította a visszaéléseket s tudott az erőszakosságokról, kinzásokról és a vagyon elleni bűncselekményekről is. A jelentés szerint ártatlan embereket tartóztattak le, ugyanakkor bűnösöket engedtek szabadon. A leleplezés után természetesen a tábort haladéktalanul feloszlatták, egyidejűleg pedig több letartóztatás is történt.

Dr. *Vargha* Endre, a XII. kerület elöljárója, akinek szintén fontos szerepe volt a tábor megalapításánál, most fegyelmi vizsgálat elrendelését kérte a polgármestertől, hogy tisztázza saját szerepét. Dr. *Csorba* János polgármester az őt uralkodó pártból egy pártközi vizsgálóbizottságot bízott meg az elöljáró szerepének tisztázásával.

A vizsgálóbizottság dr. *Gulácsy* György kisgazdapárti nemzetgyűlési képviselő elnökletével haladéktalanul megkezdte a minden mellékkörülményre kiterjedő vizsgálatot. A mai délelőtti ülésen különböző iratok ismertetése során súlyos momentumok merültek fel úgy az elöljáró, mint egy rendőrtiszttel szemben.

Izgalmas ülés során a pártközi vizsgálóbizottság végül is úgy döntött, hogy a Budapesti Nemzeti Bizottságon keresztül felkérik a főkapitányt, illetőleg az ügyészséget, hogy a náluk elfekvő nyomozati iratokat rövid betekintésre bocsássák a bizottság rendelkezésére.

Egyidejűleg utasítják a XII. kerületi Nemzeti Bizottságot is, hogy a felszabadulástól kezdve készített összes jegyzőkönyveket haladéktalanul küldjék be a Budapesti Nemzeti Bizottsághoz.

Taubner Vilmos lett az Olasz Bank vezérigazgatója

Mint pénzügyi körökből halljuk a *Magyar-Olasz Bank* élére vezérigazgatóként *Taubner* Vilmos került. Taubner Vilmos a Bankárszövetség egyik vezetője és tőzsdetanácsos is.

Hősi halált halt tűzoltó

Mialatt a magyar főváros lakossága lassanként „átképződik" a békés munkás életre, a békére, azalatt itt dolgoznak a béke katonái, a tűzoltók is, akiknek munkája mindennapos életveszedelemmel jár.

Budapest területén három ember végzi a tűzszerészi munkát, az egyik, *Hőgye* János, pénteken egy bombát szerelt le. Szerelés közben a bomba felrobbant és azonnal megölte.

Budapest közönsége megrendülten veszi tudomásul a béke katonájának hősi halálát. Hőgye Jánost szerdán, délután fél 3 órakor temetik a főváros által adományozott díszsírhelyre.

Meránban fogták el báró Kemény Gábort

Kopenhágában a bátyját

Vasárnap jelentette a *Kis Ujság*, hogy amerikai hírek szerint báró *Kemény* Gábor, *Szálasi* külügyminisztere *Észak-Olaszországban az amerikai csapatok fogságába esett.* Mint értesülünk, báró *Kemény* Gábor *Meránban* került az amerikaiak kezébe.

Felesége, aki osztrák születésű nő, már december első napjaiban *Meránba* utazott, ő maga pedig akkor menekült oda, amikor a Vörös Hadsereg csapatai nyugatmagyarországi diadalmas előnyomulásuk során *Szombathely* közelébe értek és *Szálasiék* siettek elhagyni az ország területét.

Fogságba került báró *Kemény* Gábor testvérbátyja is, *Boldizsár*, akit *Kopenhágában* az angol csapatok fogtak el. Báró *Kemény* Gábor rövid miniszterségé idején *Svájcba* akarta küldeni bátyját *magyar követnek*, illetve *ügyvivőnek, a svájci szövetségi kormány azonban nem adta meg neki a beutazási engedélyt.*

Kemény Boldizsár, akinek felette sürgős lehetett, hogy külföldre kerüljön, erre *Dániába küldette ki magát*, ahol most az angolok elfogták.

Védjük a pengőnket!

Néhány héttel ezelőtt még az volt a pénzügyi piac legtöbb panasza, hogy *nincs elég bankjegy* és nem tudunk lendületet adni annak a munkának, amely a vállalkozókedv élénkítésével a romok eltakarításáról és a hamarosan megjavítható épületek helyreállításáról gondoskodni akar.

Utóbb azonban ez az akció az ellenkező irányba csapott át, most meg már az lett a baj, hogy *a bankjegy valósággal előzönlötte a piacot* és egyik napról a másikra óriási áremelkedéseket idézett elő. Különösen ugrásszerűen emelkedtek az idegen valuták, emelkedett az arany és a feketepiacon valósággal tolongtak, egymást taszigálták azok, akik ezekért a könnyen tezaurálható értékekért ebben az időben már minden pénzt megadtak. Ez a változás könnyen megmagyarázható. A fasiszta pribékek távozásuk előtt *hihetetlen mennyiségben nyomták a bankjegyeket* és ezt a katasztrófa előidézésére alkalmas buzgalmat szökésük után is folytatták, amit annál könnyebben megtehettek, mert hiszen a *bankjegynyomda kliséjét is elrabolták.* Az értékesítést pedig számukra sürgőssé tette az, hogy a magyar pénzügyi kormány a régebben kibocsátott bankjegyeknek

Este tíz óráig szabad az utcán közlekedni

A polgármester a nyári időszámítás bevezetésével rendeletet adott ki, mely azonnali hatállyal lép életbe, eszerint a hídakon *ezte 8 óráig (20 óráig)* az utcán ped g *este 10 óráig (22 óráig)* lehet közlekedni.

(MOT)

Egy elfelejtett centenárium

Száz évvel ezelőtt halt meg Bacsányi János költő, akit Kufsteinba zártak a Martinovics-féle összeesküvés miatt

Éppen *száz esztendeje* (1845 május 12-én), hogy meghalt *Linz* városában a rendőri felügyelet alatt élt *Bacsányi* János magyar költő. Bacsányi nemcsak érdekes korabeli írásairól, költeményeiről, műfordításairól nevezetes, hanem arról is, hogy *ő indította meg az első magyar folyóiratot, a Magyar Múzeumot.*

Rokonszenvezett a francia forradalommal és írt egy költeményt *„A franciaországi változásokra 1789"* címmel, amiért főjelentették, mire *elbocsátották a hivatalából.* A folyóiratból pedig kivágták a verset. Bécsben egy *„faggató bizottmány"* elé állították, mint a *Martinovics-féle összeesküvés ítélték.* Vasban őrizték *Budán*, majd *Kufsteinban.*

Amikor Napoleon 1809-ben megszállta Bécset, magához hivatta Bacsányit és vele fordíttatta le hires proklamációját a magyarokhoz *magyar nyelvre és latinra.* Mikor vége lett a háborúnak, Bacsányi helyzete tarthatatlanná lett Bécsben és *elűnt a francia hadsereg oltalma alatt. Párizsban* élt könyöradományokból. Később, 1814-ben az osztrák seregeknek megadta magát, *megint börtönbe vetették*, majd *Linzbe* került, ahol *„egész haláláig rendőri vigyázat alatt élt"*, s beleőrült sorsába.

Kristóf Károly

Egy öröklakás 150.000 pengőért, egy budai villa 300.000 pengőért cserélt gazdát

A háztulajdonosok dollár és fontadósságának rendezése

Az ingatlanpiacon e héten nem volt különösebb tranzakció. Inkább érdek-

tulajdonost. A régi adósságok fedezésére a legtöbb háztulajdonos *font*

Fettich Nándor

Magyarszecsőd, a déli kapuzat három megmaradt oszlopfője, Fettich Nándor akvarellje

Múzeum, 1946. 8, 35. old,

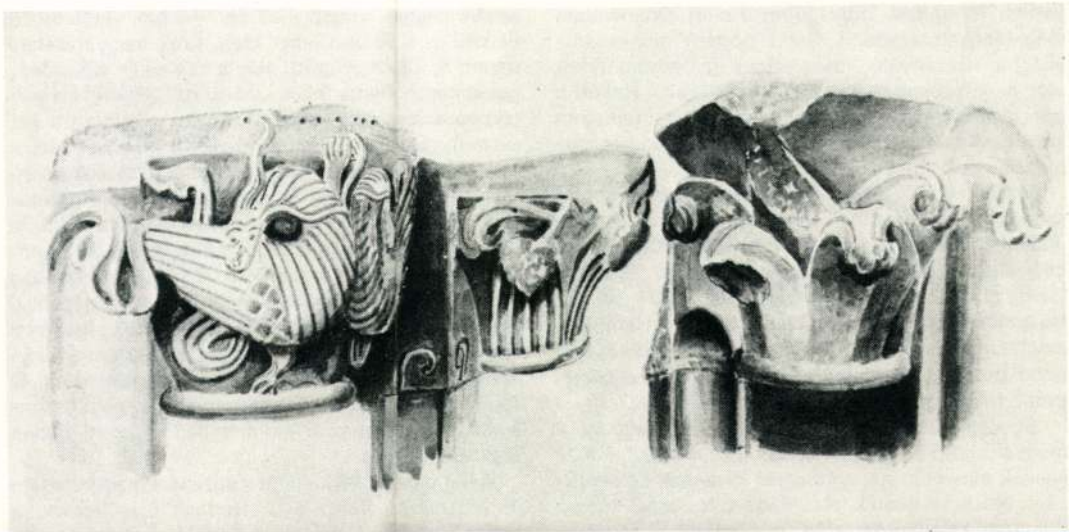

A Fettich-kéziratr

Fettich Nándorral 1969. július 12-én ismerkedtem meg Magyarszecsődön. Ősi, a pogány magyar hitvilágba visszanyúló imaszövegek gyűjtésére érkezett, de középkori templomunk is érdekelte. Hallott a szenzációszámba menő felfedezésről: a templom kutatása közben *C. Harrach Erzsébet* román kapuzatot talált és bontott ki.

Fettich Nándor a templom tőszomszédságában jó szövegközlőre akadt. A Horváth Jánosné Molnár Julianna által elmondott archaikus jellegű népi imádságot közölte is a Magyar Néprajzi Társaság folyóiratában, az Ethnographiában. (1971/1. 56. o.) Hasonlóan nagy örömet jelentett neki a templom megtekintése. Mind a szöveggyűjtés lehetősége, mind pedig a templom feltárt román kori részletei utóbb többször is Magyarszecsődre vonzották.

Jó alkalmul szolgált elgondolásai igazolására a magyarszecsődi kutatási eredmény: a *belső fülkék* íveinek mineműsége, a *körablak* és annak kőkeretezése. Másik vonalon kezére játszott az a tény, hogy a templom keleti oromzatán, mely nagyon alkalmas apotropaikus megjelenítésre, három különböző plasztikus keresztet lehet látni. Ezek magyarázatára éppen az általa gyűjtött, még a nép ajkán élő szövegeket használhatta fel. A különböző „állású" keresztekben a sámános mágia ellenében alkalmazott keresztény tartalmú „forgó keresztek mágiáját" látta.

1970 telén megkértem, készítsen rajzos dokumentációt templomunkról és szövegezze meg elgondolásait. Semmit sem késlekedve azonnal jött. Februári több fokos hidegben órákon át kint ülve a templomkertben készítette a rajzokat. A róluk otthonában készített fényképmásolatokat és az eredeti gépelésű kéziratot február 12-én már megküldte. „Igéretem szerint – írja levelében – mellékelve küldöm a fényképeket és a leírást. Pár napja, hogy megérkeztem és csak most jutok hozzá, hogy ezúton is megköszönjem a magyarszecsődi felejthetetlen napokat, életem legszebb napjait."

A hat oldalas sűrűn gépelt kéziratot megmutattam és másolásra átadtam C. Harrach Erzsébetnek, a helyreállítás tervezőjének. A Körmendi Jóási Kö

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975. VIII. 4.

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fetter Károly

1021

Berzsenyi

Berzsenyi Dániel szobra Kaposvárott.

Fetter Károly alkotása.

Várják a jogszabályt

548 hektár parlag

Évtizedes téma Pakson, hogy rendezni kellene a parlagon hagyott hatalmas terület ügyét, művelésbe vonni a földeket. A munka folyamatban van, de nagyon lassan halad.

Felkerestük Horváth Árpádot, a járási földhivatal vezetőjét, tájékoztatást kértünk a jelenlegi helyzetről és a megoldás lehetőségéről.

— Éppen most fejeződtek be a határszemlék a járás minden községében, felmértük a műveletlen területek nagyságát. — mondja Horváth Árpád. — Ez már a második szemle volt az idén. A kettő között egy hónap telt el, s ezalatt száz hektárt művelésbe vettek a gazdaságok, de még így is rendkívül sok a parlag. Különösen Pakson. A járásban található 548 hektárból Pakson van 389 hektár!

irtása. Az előző években több gép erősen megrongálódott. Nem éri meg a téeszeknek most azért sem, mert évekig nem tudják gazdaságosan használni a feltört szőlőparlagot, nem kedvez nekik, hogy szőlőként van nyilvántartva az ilyen terület. Legelővé való átminősítést kértek. Gondolom, ez is megvalósul. Jelentésünkben közöltük a megyei földhivatallal a művelési ágváltoztatás szükségességét. Sőt, mindezek mellett még egy körülmény gátolja Pakson a parlagok megművelését. Arról van szó, hogy, mivel sok a kisajátítás az erőműépítéssel

APOLLO

Szombat-vasárnap, junius 7-8

JÓKAI MÓR

„Milyenek a nők" című novellasorozatából

KATALIN

cárnő filmváltozata:

A CÁR PARANCSÁRA

Történelmi filmregény Katalin cárnő idejéből

Főszerepben;

Lil Dagover

Előadások Szombat-vasárnap:

6, ¾8 és ½10 órakor

Előadások vasárnap:

3 ½5, 6, ¾8 és ½10 órakor

Szombaton a két utolsó előadás zenés, vasárnap a délután 3 órait kivéve valamennyi előadás teljes zenekarkisérettel.

Kedvező időben az esti előadások a kertben. A terem jéggel van hűtve!

Parkmozi: szombat, junius 7. Szünet.

MIBŐL ÉLÜNK?

A fűszer- és vegyeskereskedő

Inzolvens lett a vásárlóközönség — Emelkedik a munkanélküliség, csökkenek a nagykereskedelmi áruk, drágul a hitel — Szaporodnak a „vándoradósok"

Pécs, jún. 6. — Az a fűszerkereskedés, amelyben közelről óhajtjuk megszemlélni a „szakma" gondjainak lehetőleg összes életmegnyilvánulását, átlagtipusa ennek az üzletágnak.

Körülbelül háromszáz ilyen üzlete van Pécsnek,

ugyanazon gondokkal, bajokkal és ugyanazon nehézségek mellett azonos mottóval: sok az eszkimó és kevés a foka.

Az üzletben néha negyedórákig csend van,

a kereskedő ráér panaszkodni:

— Ez a forgalmasabb napok egyike, pedig a fűszerüzletben kellene megfordulnia a legtöbb vevőnek, hiszen nálunk majdnem minden kapható a mi a napi élethez szükséges.

— A közönség vásárló képessége a minimumra csökkent és a fele majdnem inzolvensnek tekinthető.

— Azok a jó idők elmultak, amikor mindenki készpénzben fizetett, vagy biztos fedezet mellett hitelbe vásárolt. A kihitelezés ma a legkockázatosabb dolog, amit csinálhatunk. A mai szakmánkban egy egészen különös tipus fejlődött ki,

a „vándoradós"

tipusa. Hogy mi ez? Hát kérem, ez a vásárló megjelenik a boltban, egy héten keresztül mindent pontosan fizet. A második héten könyvet kér, nyakra főre vásárol és elsején pontosan fizet.

A következő hónapban a legnagyobb tételekben vásárol, elsején aztán eltünik és egy újabb üzletben kezdi ugyanezt a manipulációt.

— A külvárosokban különösen nehéz a helyzet. Ha egy nagyüzem csökkenti a munkások létszámát — és ez mindennapos eset, — akkor a kiskereskedőnek vége. Most már nincs sem készpénz — sem hitelre vásárlója. A nagykereskedelmi index folyton csökken,

a drágábban beszerzett árun olcsón kell továbbadnunk,

ha ez egyáltalán sikerül. Bevétel alig van, fizetési kötelezettségeinknek viszont eleget kell tenni. Az elkerülhetetlen dubioz nagyon sokszor felemészti a mutatkozó hasznot.

Kétezer pengős havi brutto forgalomra közel kétszáz pengő kiadás jut és alig marad száz pengő a puszta létfenntartásra.

— A helyzet ez az egész vonalon. A közönség nem vásárlóképes, azonkívül a mai nyomorúságos viszonyok között kifejlődött a „rosszindulatú adós" azelőtt egészen ismeretlen tipusa. Ez már azzal a tudattal vásárol, hogy sohasem fog fizetni. Gondra, nyomorúságra, ismeretségre hivatkozik, vásárol, nem fizet, azután eltünik. Persze, ennek is élnie kell...

Itt lép be az üzletbe az első vevő. Napszámosember, törődött, ráncosképü öregember. Néhány fillérért vásáról valamit, aztán fizetés közben észreveszi a kereskedő mellett álló építészt. Felderült arccal fordul feléje:

— Hátha csak valamilyen napszámos munkát tudna nekem juttatni az építész úr...

Az építész válasza azonban hamar kiábrándítja:

— Sajnálom barátom, de mostanában semmi kilátás nincsen munkára. Egyáltalán semmi...

Az öreg, munkában törődött magyar bánatosan fordul ki az ajtón. Utána ostorral a kezében egy kocsis lép be. Számlát hoz. A kereskedő kifizeti. Kérdő tekintetünkre egykedvüen adja meg a választ:

— Fizetni muszáj...

Megkockáztatunk még egy kérdést:

— Az adó?

Egy legyintés a válasz:

— Adó? Sok, nagyon sok. De erről minek beszélni? Meg kell fizetni...

Az utcán künn csilingelnek a villamosok. Rohanó emberek lökdösik egymást. Künn zajlik és csal az élet, de itt benn, az üzletben, az élet artériáiban csend van. Gondterhes, nyomasztó, fáradt és aggodalmas csend. A kereskedő inkább csak morfondirozta a többit.

— Mi segíthetne? A kereskedelmet ellátni olcsó kamat mellett hosszúlejáratú kölcsönnel. De ez is csak részletmegoldás volna.

Ez a kölcsön csak a kereskedőkön segítene, a fogyasztókon azonban nem.

— Nincs mentség addig, amíg a fogyasztók százezreit ismét fogyasztóképessé nem teszik. Ez már olyan probléma, amely átfogja az egész ország életét, olyan probléma, amely már valamennyiünk bőrét perzseli.

Ez valóban nem a fűszerkereskedők problémája.

Ez a mi egész generációnk problémája.

(=)

A Graf Zeppelin megérkezett Friedrichshafenbe

Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin pénteken délután hét óra 21 perckor megérkezett Friedrichshafenbe. A Sevillából érkező léghajót beláthatatlan tö-

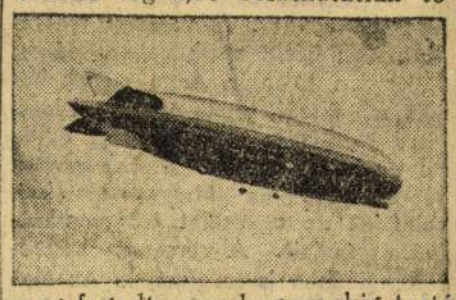

meg fogadta, amely percekig tartó üdvrivalgással fogadta a városka felett megjelenő léghajót.

A Graf Zeppelin hétszáz métermázsa árut hozott magával, többek között egy hatalmas teherautót is.

A most megtett út hossza közel harmincezer kilométer, amelyet a léghajó és utasai minden zavaró incidens nélkül abszolváltak.

Az út sikere annyira kielégítő, hogy ezzel az Európa—Amerika közötti rendszeres légijárat terve ezzel megvalósítottnak tekinthető.

Eddig meg nem erősített hirek szerint, német pénzügyi körökben már megkezdték annak a német és amerikai tőkésekből álló pénzcsoportok összetoborzását, amely finanszirozni fogja a transóceáni légiút közeli megvalósítását.

Rövidesen elkészül Ákos Ferenc síremléke

Elismerés a Dunántúlnak a szépségverseny ellen történt állásfoglalásáért

Pécs, jún. 6. — Pénteken délután tartotta ülését a pécsi katolikus egyesületek központi választmánya Imrefi Imre táblai tanácselnök elnöksége alatt. Az elnöki jelentés beszámolt az eddig megtartott Szent Imre ünnepségekről, melyek városunkban méltó keretek között áldoztak a magyar szent emlékének. A jubiláris évet a reáliskola nyitotta meg; utána időrendben, a Szent Erzsébet leánygimnázium, a fiúkereskedelmi, az Emericana pécsi kamarája, a városi polgári és nőipariskola, a Pius gimnázium a pécsi elemi iskolák, a fa- és fémipari szakiskola, a reálgimnázium rendezték meg nagysikerű ünnepeiket. Május 29-én folyt le a pécsi egyházi Szent Imre ünnep oly keretben, mely méltó volt a város katolikus lakosságához.

Az eddigi tervezet szerint Pécs szab. kir. város augusztus 9-én díszközgyűlés keretében áldoz Szent Imre emlékének. November hó elején a pécsi cserkészek és leventék együttesen, a városi fiúiskola, a püspöki tanítóképző-intézet, valamint a női felsőkereskedelmi iskola tartanak emlékünnepet. A tudomány egyetem Triduum kapcsán az összes katolikus egyetemi tanárok és hallgatók bevonásával az egyetem aulájában tart ünnepet.

Az elnöki jelentés megemlékezik Vargha Damján egyetemi tanár, Szent Imre előadásairól, s nagyon meleg köszönetet mondott az intézeteknek, s mindazoknak, akik a rendezés nagy és fáradtságos munkájában odaadó szeretettel közreműködtek ablakaikat kivilágították stb. A gyűlésen jelenlevők általános helyeslése mellett mondott köszönetett Szinkovits Károly főrendezőnek, aki valóban hatalmas munkát végzett a figyelmes s mindenre kiterjedő rendezéssel, Loscheri Kázmérral együtt.

Bozóky Géza egyetemi tanár indítványára a gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy jegyzőkönyvi köszönetet mond a Dunántúl napilapnak abból az alkalomból, hogy az ugynevezett szépségversenyekkel szemben állást foglalt s a katolikus életfelfogást leszögezve a közóhajnak adott hangot.

Jelenti az elnök, hogy b. Ákos Ferenc síremlékére 3500 pengő gyült össze s a központi választmány Igaz Béla prelátus elnökletével felkérte Pusnik Jánost, Nagy Mihályt és Márovits Andort, hogy Fetter Gyula dombóvári szobrásszal véglegesen állapodjanak meg a síremléket illetőleg. Igy minden remény meg van arra, hogy a síremlék hamarosan elkészül.

Székely juhtúró és uradalmi juhsajt leszállított árban FUHRMANNÁL, Deák-utca.

Versenyen kivüli árak az ujonnan megnyilt „Kolozsvár" tuha és maradék áruházában Pécs, Irgalmasok-utca 12. szám.

HIREK

Június 7. — Szombat
Róbert

D. u. 5. Az ügyvédszövetség közgyülése a kamarában.

D. u. ½6. A zeneiskola hangversenye a Pannóniában.

A Dunántúl hátralékos előfizetőit tisztelettel kéri a kiadóhivatal, hogy a hátralékokat legkésőbb, június 10-ig befizetni szíveskedjenek, ellenesetben a lap további küldését kénytelenek vagyunk beszüntetni és a hátralékok behajtását bírói úton érvényesíteni.

A Dunántúl kiadóhivatala.

— **Pünkösd vigiliája.** A pünkösdvasárnap előtti szombat az egyház egyik úgynevezett első osztályú kiváltságos vigiliája. Bármely ünnep esnék e napra, a szertartás egész rendje mindig a vigiliáról kell, hogy szóljon. A napnak liturgiája sokban hasonló a nagyszombatéhoz. Mise előtt ószövetségi jövendöléseket olvas a pap violaszínű öltözetben. Ezután a keresztkút szentelése következik ugyanazzal a szertartással, mint nagyszombaton. A szentelés végeztével a Mindenszentek litániáját éneklik el, mialatt a pap és kísérete az oltár előtt arcra borul. A nagymise orgonaszó nélkül kezdődik, vörös miseruhában. A Glória éneklésére megszólalnak a harangok és csengők, felhangzik az orgona és a mise már teljes pünkösdi jellegü ünnepiességgel folyik tovább. Ezért pünkösd ünnepének oktávájáit nem vasárnaptól vasárnapig, hanem szombattól szombatig kell számítani. A következő vasárnap, Szentháromság ünnepe már kívül esik az oktáván. Pünkösd vigiliája szigorú böjti nap, egyszeri jóllakással, húsételek élvezése tilos.

— **Szegeden avatta díszdoktorrá a egyetem Becker dr. volt porosz kultuszminisztert.** Mint ismeretes, a pécsi, szegedi és debreceni egyetem elhatározta, hogy Becker Károly dr. volt porosz kultuszminisztert a berlini Collégium Hungaricanum körül szerzett érdemeiért tiszteletbeli doktorrá avatja. A díszdoktori oklevél átadása tegnap történt meg a szegedi egyetemen, ahová Becker dr. a kultuszminiszter, Magyary Zoltán miniszteri tanácsos és Farkas Gyula berlini magyar professzor társaságában utazott le. A pécsi egyetem részéről a kistanács vett részt az avatáson, amelynek tagjai Weszely Ödön dr rektor, Molnár Kálmán dr. jogi, Entz Béla dr. orvosi és Holub József dr. bölcsészetkari dékán voltak. A pécsi egyetem nevében Weszely Ödön dr. rektor néhány magyar szóval, majd német nyelven jelentette be, hogy a pécsi egyetem filozófiai díszdoktorává fogadja Becker dr-t, majd Holub József dr. ismertette a díszdoktorrá avatásának előzményeit.

— **Munkások!** Mennyivel könnyebb a koránkelés és a munkábaállás, ha előzőleg néhány korty erősítő és melegítő babkávét ittatok. **Meisl Gy. kávébehozatala.**

Az évad legizgalmasabb kalandor drámája:

POKOL RABJAI

Főszerepben:
JOHN GILBERT
A PARKMOZI
vasárnapi kiváló műsora.

— **Érettségi vizsgálatok a pécsi gyakorló reáliskolában.** Ma fejeződtek be a hét eleje óta folyó szóbeli érettségi vizsgálatok a pécsi gróf Széchenyi István gyakorló reáliskolában. A vizsgálaton Weszely Ödön dr. és Nagy József dr. egyetemi tanárok elnököltek. Az eredmény a következő: jelesen érettek: Misángyi Sándor, Rhorer Emil, Schwartz Tibor és Sraga András (4). Jól érett: Bruchács Ferenc, Czitronyi Tibor, Engel Miklós, Illenberger Vilmos, Kovács Márton, Kovacsics Ferenc, Merkler Jenő, Rápolthy Barnabás, Román László, Vajda György és Wiezler László (11.) Érettek: Cseh László, Fischer György, Fürst Imre, Kalla Kázmér, Kobza György, Pinczési István, Sallay Dezső, Schultheisz József és Tigelmann Ferenc (9.) Két tanuló 1—1 tárgyból szeptemberben javítóvizsgálatot tehet.

— **A pécsi ügyvédszövetség közgyülése.** Az Országos Ügyvédszövetség pécsi osztálya június 7-én, szombaton délután 5 órakor, az ügyvédi kamara helyiségében tartja évi rendes közgyülését, amely alkalommal Varannay István dr. budapesti ügyvéd, átlalános érdekü előadást tart a hiteljogi problémákról. A szövetség vendégeket is szívesen lát.

— **Máv. nyugdíjasok figyelmébe.** A kedvezményes tüzelőanyag ellátásban részesülő összes Máv. nyugdíjasok, nyugbéresek és kegydíjasok 1930/31. gazdasági évre a tüzelőanyag igénylésüket legkésőbb f. hó 20-ig Pécs állomás főnökségénél jelentsék be. Aki igénylését a fenti határidőig be nem jelenti, kedvezményes tüzelőanyag ellátásban nem részesülhet. Igénybejelentési lapokat és bővebb felvilágosítást Pécs állomás segédhivatalában kaphatnak.

— **SZKÓKÓI RIZLING** literje 1.40 P. asztali bor 0.80 és 1 pengőért kapható **Müllherrnél,** Siklósi utca 4. szám alatt.

— **Ünnepély a Makár utcai óvodában.** A kis pécsi gyermekek földi paradicsomában, a szép Makár utcai óvodában f. hó 5-én tartották meg a gyermekek sok-sok vendég jelenlétében bámulatra ejtő ünnepélyüket. Ott voltak a szig. külv. plébánosa P. Roumald, Gedeon Mátyás dr. polg. isk. igazgató, Csernyánszky Lajos, a Makár u. el. isk. igazgatója, tanitónők, óvónőkön kívül sok szülő és érdeklődő, kik hol sírva, hol mosolyogva szemlélték gyermekeiknek kedves szavalatait, játékait. Az ünnepség legmeghatóbb pontja volt: a kis magyarok hódolata Szent Imre királyfi szobra előtt. Énekkel és dallal, szent igéretekkel köszöntötték az ifjú magyar szent emlékét. Szebbnél-szebb szavalatokat mondtak, magyar zenére ritmikus tornagyakorlatokat, felvonulásokat végeztek, s szép szavakkal köszönték meg a két jóságos óvónéni Rozmanits Lajosné és Horváth Mariann végtelen türelmet igénylő nagy fáradságát. A játékokat, dalokat Horváth M. óvónő preciz hegedüjátékával kisérte.

— **Hősi emléktábla leleplezése Drávapiskin.** Drávapiskin felejthetetlen ünnepély keretében leplezték le 12 hősi halott emléktábláját, melyet a községek asszonyainak ajándékaiból, a pécsi Pietas kőfaragó üzem készített el. Az ünnepélyen megjelentek Vitéz Meggyesy József tanácsnok, a környék leventéivel, Vitéz Pallay Rezső vitézi székkapitány, Csépán Elemér dr., a siklósi járás szolgabirája, Simon János országgyülési képviselő, a kémesi körjegyzőség egész tisztikara, Vitéz Závor János sellyei lelkész, Koncz Antal kémesi lelkész és még számosan. A templomban Vitéz Jávor János lelkész gyönyörü beszéddel leplezte le az emlékművet. Szabó Péter tanító lelket emelő gyászéneke után Vitéz Pallay Rezső székkapitány, a vitézek, Bakó Lajos egyházgondnok, a hősök hozzátartozói nevében helyeztek koszorúkat az emlékműre szép szavak kíséretében. Grunner Erzsike és Recse Ilonka árvák szavaltak kedvesen. Hovács Lajos sámodi kisgazda beszéde után Szabó Péter tanító ismertette az emléktábla történetét. Vitéz Pallay Rezső székkapitány a község 3 vitézének átadta a háborús emlékérmet. Vitéz Meggyesy József tanácsnok megszemlélte a leventéket és versenygyakorlataikat. Délben bankett volt, amelyen több felköszöntő hangzott.

— **A pécsi járás leventeversenye Egerágon.** A pécsi járás leventeegyesületei a folyó évi járási leventeversenyt június hó 9-én, pünkösd hétfőjén délelőtt fél 10 órai kezdettel Egerág községben tartják meg. A versenyt szentmise vezeti be, ezt követik a szabadgyakorlatok. A nagysikerünek igérkező verseny iránt nagy érdeklődés megnyilvánulására számítunk. Az érdeklődőknek mindennemü felvilágosítással készséggel áll rendelkezésre a rendezőség.

— **A budapesti „Astória" szálló** híres cigényzenekara **Veres Károly** Pécsre érkezik és mától kezdve 28-ig, minden este 9 órától a **Korzó kávéházban** hangversenyezik.

— **Iskolatársi találkozó.** Tizéves találkozót tartanak 1919/20-ban a pécsi polgári fiúiskolában végzettek, folyó évi pünkösd első napján. Találkozás az intézetben, reggel 8 órakor.

— **A Nagy Bercsényi jótékony egyesület** f. hó 8-án és 9-én, vasárnap és hétfőn délelőtt 9 órai kezdettel az egyesületben, Szigeti országút 10. sz. Skvárits féle vendéglőben jótékonycélú nagy díjtekeversenyt rendez. A verseny nyilvános, azon bárki részt vehet. Három dobás ára 20 fillér. A győztesek között négy értékes díj kerül kiosztásra 9-én, este 8 órakor. Az egyesület vezetősége ezúton hívja meg a pécsi sport és társegyesületeket, valamint az egyesület összes barátait és tagjait. A versenyt kedvezőtlen időben is megtartják. Az első díj egy Zsolnay eozin díszváza, megtekinthető a Szigeti országút 18. sz. alatt, Martinek János illatszer üzlet kirakatában.

— **Eckhardt Tibor előadása Pécsett.** Az Erzsébet egyetem nemzetközi jogi intézetének meghivására Eckhardt Tibor dr., miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály volt vezetője, a Magyar Revíziós Liga ügyvezető alelnöke, aki nemrég Amerikában tartott előadássorozatot a trianoni béke igazságtalanságairól, Pécsett is előadást fog tartani. Ez előadás június 11-én, szerdán délután 6 órakor lesz az egyetem aulájában. Címe: „Magyarország külpolitikai és gazdaságpolitikai helyzete". Erre az előadásra a nemeztközi jogi intézet igazgatója az érdeklődő közönséget szívesen látja és meghívja.

— **Gumiharisnyák** ® világmárka, gyári lerakat, legolcsóbb árban mérték után és raktáron kapható **Heckl,** Pécs, Széchenyi-tér 6. sz.

— **A pécsi leánygimnázium tornavizsgája.** A pécsi Szent Erzsébet leánygimnázium ma délután 5 órai kezdettel tartotta meg tornavizsgáját, amelyet a mult napokban a zápor magzavart. A zárda udvara színültig megtelt szülőkkel és más érdeklődőkkel. A zászló alatt történt felvonulás és a Himnusz eléneklése után a felsőbb osztályok szabadgyakorlata gyönyörködtette a közönséget. Utána Kovács Margitka II. o. tanuló szavalt el egy szívhez szóló verset az ajándékpénzről, amely szépen odavándorol a rászoruló szegény asszonyhoz a jó szív ajándékaképen. Ezután az egyes osztályok különféle gyakorlatai következtek nagyon ügyesen, szemgyönyörködtetően. Közben a kis III. osztályos Bozán Éva szavalt és a nyomában támadt taps után Györkös József, a gimnázium népszerü igazgatója lelkes hangú beszéd kíséretében kiosztotta a díjakat. Az I. díjat Nagy Edit VI. és a II. díjat Patoczkay Klára VII. o. tanuló kapta meg. Díjat kaptak azonkívül nyolc osztályból mindazok, akik a tornából kitüntek. A legnagyobb elismerés illeti a jó M. Aquinátát, aki fáradságot nem ismerve, szebbnélszebb gyakorlatokat tanított be és akinek az érdeme, hogy a tornavizsga oly fényesen sikerült. A magas nivón álló pécsi leánygimnázium ezúttal is mgmutatta, hogy amint a lelkeket csiszolja, ép úgy törekszik arra is, hogy az ép testben ép lélek is legyen. A szülők hálás szeretettel gondolnak a Györkös József bölcs vezetése alatt álló intézet tanári karára és külön a jó M. Aquinátára, aki ma délután annyi gyönyörüséget szerzett a jelenvoltaknak.

— **Halálozás.** Id. Farkas József volt városi helypénzszedő 81 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt Pécsett. Temetése június 7-én, szombaton délután fél 5 órakor lesz a központi temető ravatalozó teréből. Az engesztelő szentmise lelkiüdvéért a temetés napján, reggel lesz az Ágoston téri templomban. Az elhunytat fiai József nyug. tanító és Mihály városi irodasegédtiszt, két menye, unokája gyászolja a széleskörü rokonsággal együtt.

— **Lehet jelentkezni a sétatéri gyermekünnepélyre.** A Stefánia szövetség június 15-én tartandó „Csecsemővédelmi" ünnepélyére lázasan folynak az előkészületek. A jótékony nőegyesületek hölgyei serényen dolgoznak, hogy minél nagyobb örömet szerezzenek a kicsinyeknek, szórakozást és látnivalót a felnőtteknek. Jelentkezni lehet Pécs, gyermekklinika (Rét utca, telefon 11—34.), ahol a számokat és ingyen kiséröjegyet is megkapják.

Fetter Antal [egyéb:]

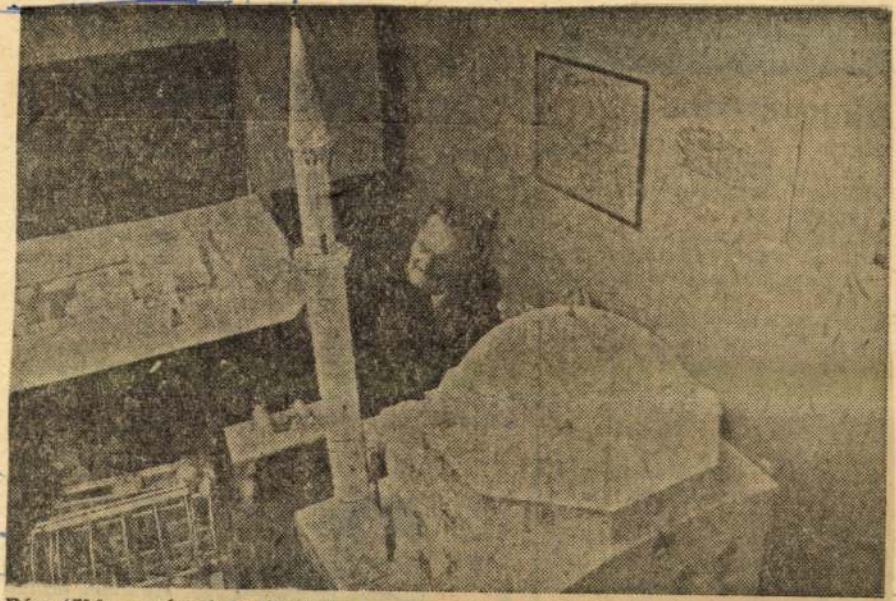

Pécs több — római és török kori — nevezetes épületének méretarányosan kicsinyített és hű mását készítette el az elmúlt évtizedek folyamán Fetter Antal tervező, a Pécsi Tervező Vállalat nyugdíjasa. Jelenleg a pécsi dzsámi makettjén dolgozik.

(MTI Fotó — Bajkor József felvétele)

Fetter Antal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 FEB 27
1021

Feltárt épületalapok alapján Fetter Antal rekonstruálta ezt a késő római kori cella septichorát.

Ragasztott üvegállványok, fémtérképek

Készül a régészeti kiállítás

A kiállításrendező csoport, miután befejezte a Budapest felszabadulása 25. évfordulóján bemutatott kiállítást a Szépművészeti Múzeumban, ismét levonult Pécsre és folytatja a készülő régészeti kiállítás munkálatait.

A frissen feltett fémrácsos üvegajtó mögött fűrészgép zaja fogadja a látogatót. Papírok, deszkák borítják a földet, egy-egy cserépedény még gazdátlanul ácsorog a sarokban, de néhány vitrin már kész. Kigyulladnak a fénycsövek és a látogató ízelítőt kap abból, milyen szép lesz majd ez a kiállítás: csupa üveg, fa és gondosan alkalmazott fém. Rétfalvi Sándor kompozíciója, amely a kiállítás halljában kerül felállításra, ghanai vörös mahagóniból ólomplasztika kombinációjával készült, s az emberiség történelmét szimbolizálja. A közel hárommétteres alkotás méltó bevezetése lesz a különben is korszerű, tudományos szempontból gazdag és átgondolt, s esztétikailag is kiemelkedő kiállításnak.

Bánkuti Albin, a kiállításrendező csoport vezetője mutat egy-két érdekességet: az általuk kikísérletezett üvegragasztást például, amelynek következtében az üveglapok egymásra merőlegesen, minden közvetítő anyag nélkül, simán tapadnak össze. Egy üvegkockát ki is tesz a terem közepére és rááll annak bizonyításául, hogy tökéletes állvány ez a legnehezebb kőtárgyaknak is. S persze igen szép: szabadon érvényesül rajta az eredeti tárgy.

Az egyes korszakokat rövid történeti összefoglalás tárgyalja, fémlapra írva, három nyelven. Fémre rajzolták a szükséges térképeket is, vagy például a majsi temető tervrajzát. Fémlapon állnak a „hőmérők" is, amelyeken a vörös szakasz mindig a szóbanforgó korszakot jelzi, a fekete pedig a már tárgyalt múltat.

Dolgoznak az üvegesek, keretezők, famunkások és berendezők. Most járt itt Takács Imre grafikusművész is, aki a régészet ismeretelméletét — hogyan jutnak el a szakemberek a leletanyagtól a történeti rekonstrukcióig — rajzolja majd meg, Jean Effel-szerű oldott módon. Készülnek a láthatatlan biztosító berendezések is, amelyek a legkisebb „rossz szándékú" érintésre is egész csomó vészcsengőt szólaltatnak meg.. dehát reméljük, hogy a csengők sose fognak megszólalni. Annak ellenére hogy a kiállított anyagok közt seregnyi ezüst- és aranytárgy, régi ékszer is lesz. Hatalmas üvegvitrinben lesz a sokezer pénz, ami Baranyában az utóbbi években előkerült. Lesz pénz-lapozó is, fémkeretbe foglalt, üveglapos „könyv", amelyet a látogató végiglapozhat és mindkét oldalukról tanulmányozhatja a római császárok érmeit.

Még sok munka van hátra, de a kiállításon most már teljes erővel folyik a munka. Hamarosan nyomdába kerül az az ízléses leporelló is, amely a nyitáskor már az érdeklődők kezébe kerülhet.

.10: Néptáncok
.25: Rádióiskola
6.05: Népszerű muzsika
.38: 25 év. Ga történet – ságí strat
.48: Az élő n
.20: Lemezmúz
.40: Munka u újságiapol
.02: Könnyűze híradó
.32: Gigli mű pályája.
.20: Közvetité rátság K versenyr
.25: A Szabó-
.55: Beszámolók, tudósítások a könnyű muzsa otthonából
.35: Kozmosz
.03: Egy rádiós naplójából
.48: A Benkő dixieland együttes játszik
.20: Verbunkosok, nóták
.03: Két szlovák elbeszélés
.30: Massenet operáiból.

Petőfi rádió

.05: Ritmusturmix
.00: Zenekari muzsika
.00: A zene hullámhosszán
.45: A Tajga a modern gazdaság szolgálatában
.00: Füleki Rudolf népi zenekara játszik
.20: Lendvay Kamillo fúvósműveiből
.36: Beethoven: F-dúr „Tavaszi" szonáta
.03: Operarészletek
.00: Randevú kettőtől hatig . . .
.12: Maria Stader énekel
.32: Egy nap az iskola- otthonban (ism.)
.50: Jó estét, gyerekek!
.55: Az MR Országos Beethoven zongoraversenye VIII. rész
.00: Harangvirág. Elbeszélés rádióra.
2.00: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót A MAV Szimfonikusok hangversenye
.15: Népi zene.

URH-rádió

.10: Hanglemezparádé
.55: Orosz nyelvtanfolyam felnőtteknek. 33. lecke (ism.)
.10: A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat Bartók összkiadásaiból
.04: A jazz kedvelőinek
.33: Láttuk, hallottuk (ism.)
.53: Zenei panoráma
.31: Régi angol muzsika
.53: A harmadik évezred felé II. rész (ism.)
.02: Aida. Részletek Verdi operájából.

21.18: Gondolat. A rádió irodalmi lapja
22.20: A modern filozófia problémái
22.35: Népi zenekarok műsorából
23.10: A Soproni Liszt Ferenc szimfonikus zenekar hangversenye Sopronból
0.10: Tánczene.

Petőfi rádió

8.05: Hacsaturján: Hegedűverseny
9.00: Nóták
9.30: Artur Rubinstein Chopin-műveket zongorázik
10.00: A zene hullámhosszán
12.00: Operarészletek
13.03: A Zeneművészeti Főiskola énekkara énekel
13.25: Ongyilkosság, a Sándor-palotában. Összeállítás
14.00: Kettőtől hatig az aktualitások jegyében
18.10: Kis magyar néprajz
18.15: Népi zene
18.45: Pro és kontra. Egy arváltozás háttere
19.00: Táncritmusban
19.30: Pályaválasztás. — Műszerészek
19.53: Jó estét, gyerekek!
20.28: A nyár első napja. Rádiószínház bemutatója
21.19: Cigánydalok, csárdások
21.47: Matematikusok között
22.07: Dohnányi Ernő zongoraművészete
23.15: Operettrészletek

URH-rádió

18.10: Tánczenei koktél (ism.)
18.55: Orosz nyelvtanfolyam felnőtteknek. 34. lecke
19.10: Székely Mihály énekel
19.35: Lehotka Gábor orgonaestje Kb.
20.25: Déryné naplója. X. rész Kb.
21.55: Operakettősök
22.05: Zenekari muzsika

Magyar Televizió

Viktor Csernyisov három napja (ism.)
Bohóc a városban. Szórakoztató riportfilm
Történelmi lecke. IV. rész (ism.)
Hírek
Vidám cirkuszműsor gyerekeknek
Az olvasás művészete. Kb.
Napilapok, hetilapok
Esti mese
Petrovics Emil. — A Felszabadult melódiák sorozat adása
Aktuális riportműsor
Tv-híradó
Pamír '69. 2. rész
Szembesítés. Fiatal írók novellái
A szeretet ünnepe. — Riportfilm
Tv-híradó — 2. kiadás.

Duna zenéj

Pet

8.05: Conc és D ének
9.00: Könn
9.30: Szem közü
10.00: A ze hoss
11.50: Mag közü
12.00: Rom zene
12.45: Nyír stúdi
13.03: Zene
14.00: Kett
14.11: Orvo
14.16: Guly Első
14.35: Csajl Olas
14.50: Falu
14.55: Mai — m
15.04: Ifjús
15.14: Szim
15.33: Csak
16.18: Egy kérel
16.33: Verdi
16.50: Iroda érdek
16.55: Kedv melód
17.33: Gere és S cimb
17.50: Oper
18.10: Tánc
18.29: Jó e
18.35: Az M Beeth verse
21.13: Verb
21.27: Az I kama műso
21.50: Rádi hang
22.20: Két gond száza
22.30: Rész zenés
23.15: Esti Könr

Magy

8.10: Magy (ált.
9.00: Élővi (ált.
9.55: Magy (ált.
11.05: Magy (ált.
11.55: Film. (közö
13.10: Magy
14.00: Élővi
14.55: Magy (ált.
15.50: Magy (ált.
17.15: Irány IV.
17.58: Hírel
18.05: Mely ből? műso
18.40: Esti
18.55: Rekl
19.00: Kom
19.25: Aktu műso
20.00: Tv-h
20.20: Elves Magy franc soroz
21.15: Kézil bajno dönt Párizs
22.30: Tv-hí

a VIDEOTON

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fetter Antal

ESTI RÉGI NAPLÓ

DEC 28

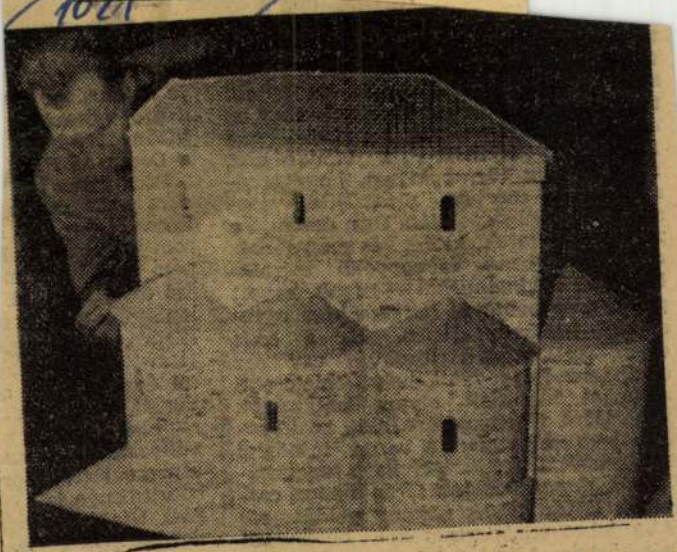

Fetter Antal — amint már korábban a lapunkban beszámoltunk arról — elkészítette a Pantheon és a Cella-trichora kicsinyített mását. Fetter Antal most a Cella-septichora, a hétkaréjú templom kicsinyített másán dolgozik,

tölteni a la
tainak ellát
séget képvi
tudják-e fu
ország labd
Eszközként
vagy célkén
ményekben
sunk labda
mi egyesüle
célt látnak benne és nagyobb mértékben csak eredményeket — rúgott, kapott gólokat, — pontokat látnak a pécsi egyesületek tevékenységében. És a csak eredményekre való törekvés egy sor olyan lehetőséget gátol, melyek biztosabb alapokat adhatnak olyan labdarúgók nevelésére, felkészítésére, akik közül sokan képviselhetnék a város minőségi labdarúgását is. *Elszigeteltség tapasztalható szakmai, nevelési téren a pécsi csapatok között.* Csak néhány példát rá: Alig lehet edzőpartnereket betervezni hét közben. Alig láthattunk tapasztalatcsere céljából bemutató edzéseket. Alig tudjuk, hogyan készülnek fel csapataink. Nem tudjuk, hogyan értékelik a játékosok teljesítményeit mérkőzéseken, edzéseken. *Mindez azt is bizonyítja, hogy bizonyos*

nem beszélve a m
szó együttesekről.
legfájóbb pontja v
kérdés. A vendégl
termeket, presszól
ről évre milliós b
ják át, s hoznak
szemben Pécsett a
változtak a sport
reprezentatív spor
sporttelepén is alig
zást. Újabb tömege
darúgósportban szó
meglévő sportlétesí
kielégíteni az igény
csak nyáron tud a
megfelelő edzésidő
csapatának, összel
zony az ifik és az

FETTICK Ottó gyűjtő

emlékének szentelt tárlaton 1988-ban a Szépművészeti Múzeumban. A 224. sz. díszedény az 1877. évi Kalauzban nem a megadott helyen, hanem a 99. oldalon a 15. számon szerepel. A 225. sz. tányér sem közöletlen, az előbb említett kiadványban a 94. oldalon a 43. szám alatt azonosítható. A 268. sz. díszedény irodalomjegyzékéből kimaradt a Pulszky emlékkiállítás katalógusa. A bécsi világkiállításon beszerzett és itt publikálatlanként felvett Lobmeyr üvegek közül a 278. sz. cukortartó az 1877-es Kalauzban, a 280. sz. díszserleg az 1885-ben kiadott Képes kalauz magyar és német nyelvű változatában is megtalálható. Lobmeyr 1880-as évek elején készített asztali készlete (288. sz.) sem publikálatlan, ugyanis Dobrovits Aladár: Az Iparművészeti Múzeum és társintézményei a felszabadulás óta, az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei 2. kötetében megjelent beszámolójában kitér rá. E helyt érdemes a készletet ajándékozó dr. Fettick Ottó további adományozásainak időpontjáról néhány szót ejteni. A katalógus 1932 és 1957 közötti ajándékozásokról tanúskodik, miközben a fenti cikkből kiviláglik, hogy az 1954-ben elhalálozott professzor 1947-ben, 1949-ben és 1952–1954-ben juttatta – elsősorban a kerámia- és üveggyűjteményt gyarapító – műtárgyait a múzeumnak. A 317. sz. üvegpalack irodalom és proveniencia nélkül került leírásra. A Salviati cég publikálatlannak vélt üvegei közül a 340, a 341, és a 344. sz. az 1877-es Kalauzban – illetve a 341. sz. a Pulszky emlékkiállítás katalógusában is – szerepel, a 345. sz. az 1874-es és az 1877-es Kalauzban valamint az 1885-ös Képes kalauzokban azonosítható.

A budai ötvös Kovácsy János ecet–olajtartójának (366. sz.) jegyét nemcsak Kőszeghy Elemér jegykönyve, hanem Brestyánszky Ilona: A pest–budai ötvösség című munkája is közli. Az utóbbi a bevezető tanulmányban is szót ejt a tárgyról, így az nem tekinthető publikálatlannak. Hasonlóképp kimaradt a 367, 368, 370, 371. és 372. sz. tárgyak bibliográfiájából Brestyánszky műve. A 370. sz. fűszertartó kivételével, az 1935-ben rendezett a Régi Pest és Buda iparművészete című kiállításon e darabok láthatók voltak. A Zrínyi kirohanását (371. sz.) és a Barbarossa Frigyes ikoniai ütközetét (372. sz.) ábrázoló domborművek ezt megelőzően 1933-ban A bécsi gyűjteményekből Magyarországnak jutott tárgyak Magyar Nemzeti Múzeum-beli tárlatán szerepeltek. Az előbbi ennek a kiállítási katalógusnak a 60. oldalán a 141. tétel, az utóbbi pedig a 143. tétel, és nem a visszaadott műtárgyak közül a 142. illetve a 141. sorszámú, miként a proveniencia megjelölés állítja. Nem teljesen helytálló az a megállapítás, miszerint a korábban Szentpéteri József munkájának tartott domborművekkel kapcsolatan az utóbbi időben – pontosabban az 1981-ben rendezett életmű kiállításon – merültek volna fel kétségek, hiszen már Mihalik Sándor sem vette fel azokat az 1954-ben kiadott Szentpéteri monográfiába. Laky Károly pesti ötvösmester monstranciájának (373. sz.) jegyei Brestyánszky könyvében nem a 172., hanem a 168. és a 229. szám alatt találhatók, valamint magát a tárgyat nem a 286., hanem a 115. oldalon tárgyalja. A 379. sz. házioltárkát kérdőjelesen magyarországi készítésűnek határozta meg a szócikk szerzője, beszerzése: Áttét, Pénzintézeti Központ, 1962. Előképéül a múzeum gyűjteményében található, Matthias Wallbaum 1600 körüli oltára szolgált. Ám Radisics Jenőnek a Magyar Iparművészet 1908. évfolyamában az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményének gyarapodásáról írott cikkében az olvasható, hogy „[a következő kis szekrényben] Fölül Egger Henrik zománcos szárnyas oltárkája, az augsburgi Wallbaum ízlésében ... Egger Henriknek nem ez az első ajándéka, a múzeumnak hagyományozta végrendeletileg a birtokában lévő értékes gyűjteményt, mely néhai Egger Dávid budapesti ötvösműhelyének legszebb darabjait tartalmazza ..." Nürnberg város ajándékozta a magyar kormánynak, majd a Kultuszminisztérium engedte át a múzeumnak a 383. sz. aranyozott serleget, az ajándékozás tényét a Magyar Művészet 1930. évfolyamában, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum előző évi gyarapodásáról szóló cikk tette közzé. Aligha publikálatlan a Christofle gyár bronz fedeles csészéje (412. sz.), hiszen az 1874-es és az 1877-es kalauzba is felvette Pulszky Károly, s így nyilvánvalóan nem 1878-ban a párizsi, hanem 1873-ban a bécsi világkiállításon vásárolta meg ezt az apró díszedényt. Be is került a Pulszky emlékkiállítás anyagába 1988-ban. Ugyancsak publikálatlanként szerepel az Elkington cég galvano másolata, a 448. sz. zománcos díszedény, annak ellenére, hogy az 1874-es és az 1877-es kalauzban valamint az 1885-ben kiadott képes kalauzokban is közölték. A 455. sz. gyűrűt az Ékszervasárnapok című bemutató vezetőjében közzétette a kiállítás rendezője, Héjjné Détári Angéla, még 1967-ben. A dán Christensen ékszerei (469, 470. sz.) nem az Iparművészeti Múzeum jubileumi katalógusában szerepeltek először, de az 1877-es Kalauzban, az 1885-ös német nyelvű képes kalauzban, majd a Pulszky emlékkiállítás katalógusában fellelhetők. A 471. sz. övcsatot, id. Prandtner József munkáját, mint lappangó, egykor a

Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő tárgyat közli Brestyánszky. Ugyancsak szerepel Brestyánszky könyvében Griegl Alajos ezüstkanala (512. sz.), még a tanulmány részben is. A vitrintárgyak zöme a leírások szerint az Országos Ráth György Múzeum áttéteként került 1961-ben a gyűjteménybe, jóllehet a Ráth György Múzeumot a második világháború után megszüntették, gyűjteményét az úgymond illetékes múzeumok között felosztották, és az épületet 1955-ben már Kína Múzeumként nyitották meg.

A könyvek közül az 580. és 600. sz. mint ismeretlen beszerzésű, publikálatlan szerepel. Azonban az Iparművészeti Múzeum és Iskola könyvtárának 1913-ban kiadott címjegyzékéből kiderül, hogy annakidején mindkettőt könyvtári használatra vásárolták (?), és a könyvtár állományában maradtak – leltári számukból gyaníthatóan – egészen 1951-ig. A műtárgyként múzeumba került Joseph Zaehnsdorf (581, 582. sz.) és Marcelin Lortic (588. sz.) könyvkötéseit nem az 1878-as párizsi világkiállításon, hanem – miként a megadott első bibliográfiai tételből (a Kat. 1874 valószínűleg az abban az esztendőben kiadott Kalauzt jelenti!) sejthető, és mivel az 1877-es Kalauzban is szerepelnek – hihetőleg 1873-ban, a bécsi világkiállításon vásárolták. Hasonló figyelmetlenség áldozata az 599. sz. fényképalbum. Emile Philippe zománcdíszes mappája (589. sz.) a Pulszky emlékkiállításon, az 590. sz. könyvkötés a múzeum jubileumi kiállításán is látható volt. Az 598. sz. ládikát Koroknay Éva a Cipőipari Dokumentációban írott tanulmányában közölte, azaz nem publikálatlan.

Igen sajátosan néhány üdvözlőkártya (612–615. sz.), iskolai füzet (616, 617. sz.) és levélpapír (623. sz.) beszerzésének módja kérdőjelesen szerepel a katalógusban, noha ezekre a tárgyakra nem évtizedek távolában tett szert a múzeum, hanem 1981-ben és 1982-ben.

A hiányosan feldolgozott vagy figyelmen kívül hagyott korábbi irodalom nem pusztán rossz statisztikai mutató, de a tárgyakról esetenként valótlan kép kialakítását segíti elő. Ugyanis – itt csak egyetlen szempontot emelve ki – a 19. század műtárgyainak nem kis hányadát érintő *igazi* vagy *hamis* dilemma megkerülését engedi meg. Például a 31. sz. asztalt a szócikk írója a burgundi manierizmus jegyzében készült franciaországi, esetleg közép–európai munkának tartja az 1880-as évekből, ám ezt a megállapítását nem szembesíti avval a ténnyel, hogy a Ráth–gyűjteményben 18. századi, velencei származású darabként tartották számon. (Amúgy a bibliográfiai hivatkozással ellentétben a Ráth Múzeum 1906-ban megjelent kalauzában nem a 42., hanem a 48. oldal utáni képtáblán látható ez az asztal, nem a szalonban, hanem a képtár–teremben állott, és nem gemmákat, hanem ólomérmeket tároltak benne.) Victor Barbizet ún. Palissy tálja (222. sz.) a múlt században még önmagaként, bravúros másolatként volt nyilvántartva – nem csupán az 1877-es Kalauzban, de már az 1874. éviben valamint az 1885-ös képes kalauzokban –, majd az 1910-es évektől hirtelen eredeti, 16. századi művé változott. Például Csermelyi Sándor: Az Iparművészeti Múzeum textil és keramikai gyűjteménye című, a Magyar Iparművészetben 1915-ben megjelent cikkben, Layer Károly 1925-ben kiadott német nyelvű képes kalauzában, majd Csányi Károly 1926-os gyűjteményismertetésében, vagy a múzeum mesterműveit felvonultató 1946-ban rendezett kiállítás vezetőjében. Miért ment vajon feledésbe a tál valódi eredete? Túlzottan egyszerű és nem igazán kielégítő válasz, hogy már akkor sem olvasták az előző generáció írásait. A 489. 490. és 492. sz. ékszerek nem az 1991-ben rendezett Európai zománcművesség kiállításon kerültek először a nyilvánosság elé, és nem mindig tartották ezeket 19. századi alkotásoknak. Bár a 492. sz. papagájos násfa esetében hivatkozás történik a Szent György céh szervezte kisplasztikai kiálllítás Magyar Iparművészetben megjelent ismertetésére – máskülönben a cikket Csányi Károly írta –, a kiállítási lajstromra, mely A Gyűjtő 1912. évi 3–4. számában jelent meg, nincs utalás, pedig mindhárom tárgy megtalálható benne, akkor még mindegyik Egger Henrik tulajdonában. A 489. sz. kalapdísz 16. századi francia műként (majd Layer 1925-ös német nyelvű gyűjteményismertetésében kérdőjeles olaszként), a 490. sz. angyalszobrocska 16. századi olasz munkaként (a későbbi közlések is ezt a meghatározást követték, kivéve az 1930-ban rendezett egyházművészeti kiállítás katalógusát, ahol 17. századi francia tárgynak attribuálták), a 492. sz. násfát pedig 17. századi német ékszerként vették fel. A hézagos ismeretek következtében megesik, hogy félreérthető módon hivatkoznak a régebbi publikációra. Ez történt a 376. sz. díszserleg esetében. „A korábbi szakirodalomban XVIII. századi, rokokó stílusúnak minősített [serleg] ..." szól a leírás, és korábbi irodalomként egyetlen, a Szilágyi András által írott, Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei című kötetben megjelent közlést említ. Ám Szilágyi csak egy több évtizedes, bevett attribúciót fo-

Fettik Izabella III.éves főisk.~~tan~~.
Ambicióval dolgoznak és augusztus végén kiállitást rendeznek a pécsi müvésztelep lakói
Dunántul, 1930, aug.15

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
786/917

s Bizottsága, LEVELÉHEZ.

t hisszük, t Cim is elismeri állás-
tisztelettel kérelmezzük az alant
edékes összeg szives átutalását.-
ljuk és vagyunk

kiváló tisztelettel
ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS

zámla K 3983.98
911.
K 315.40

498.02
-éig K 78.28

Fettik Izabella, xxx/Domanovszky
Endréné, /sz. 1909 dec. 3. Arad - Glatz

Képzőműv. főisk.
anyak.
Rónai M.

Fettik Izabella

1928/29 – 1932/33 I.

Ferkèpzomfoiskòvk

Képzm. Fõisk. 81. l.

Pécsi (Nyári) Müvtelepe

1930 aug.-sept

Háztetők
Hegalja utca
akt
Bánya vidék
Tan. fej
Ürösi rész I

of

Havihegy
Ürösi rész II
Akvarell

virf

Hatalmas, többemeletes toronyból állanak ezek a templomok, amelyhez hosszúkás, kerek lezárású szentély csatlakozik. A torony két alsó emeletét erős középpillér hordja. Négy maradt fenn közülük: a Nylars-, Ny-, Oles- és Österlars-templomok; az utóbbi a legszebb. Másnemű centrális templomok Seeland és Jütland területén épültek (Bjernede, Storehedinger, Ledője, Kalundborg). Érdekesek a jütlandi Venge és Vestervig zárdatemplomai, amelyek angol-normann hatásokat mutatnak. A kőépítészetet egyébként már a XII. század második felében a téglaépítészet váltja fel (Ringsted, Sorő), s ettől kezdve a tégla marad a domináló építőanyag. Téglából épült a dániai román művészet legkiválóbb emléke, a roskildei dóm is, amely mai alakjában a harmadik templom ugyanazon helyen: az ősi fatemplom helyét kőből épült templom foglalta el, amelynek kriptáját a XII. század első negyedében szentelték fel, s ezt a XIII. században a mai átmeneti stílusú, részben belga minták után épült háromhajós tégla-dóm váltotta fel.

A dán csúcsíves építészetet az északnémet gótika befolyásolta. Az emlékek közül legszebb az odensei Knud-templom, a XIV. század első évéből való, kereszthajó nélküli bazilika. Egyébként inkább csarnoktemplomok épülnek, így a brigitta-apácák maribói és mariageri templomai s a késői dán gótika legszebb emléke, az aarhusi dóm, amely erős északnémet hatásokat mutat.

A gótika igen sokáig él Dániában s a renaissance csak a XVII. sz. elején tudja teljesen és véglegesen kiszorítani. A dán renaissance lényegében megegyezik a németalföldivel, amely-

MDK

Fettik Izabella

Hegyalja ucca, of.

1930. nyári műv.telep kiáll. 1930. VIII. Pécs.
a Műegylet kistermében

MDK

Fettik Izabella III.é.növ.

Ambicióval dolgoznak...a pécsi művésztelep lakói. Dunántul, 1930. aug. 15. 4.o.

MDK

Fettik Izabella

Akt, of.

1930. nyári műv.telep kiáll. 1930. VIII. Pécs.
a Műegylet kistermében

MDK

Fettik Izabella

Akvarell

1930. nyári müv. telep kiáll. 1930. VIII.
Pécsett a Műegyletben

MDK

Fettik Izabella

Bányavidék, of.

1930. nyári müv.telep kiáll. 1930.VIII. Pécs, a Nőegylet kistermében.

MDK

Fettik Izabella

Tanulmány fej, of.

1930. nyári műv.telep kiáll. 1930. VIII. Pécsett a Nőegyletben

MDK

Fettik Izabella

Ürögi rész, of.

1930. nyári müv.telep kiáll. 1930. VIII.
Pécsett a Nőegylet kistermében

MDK

Fettik Izabella

Ürögi rész, akv.

1930. nyári müv.telep kiáll. 1930. VIII. Pécsett a Nőegyletben

MDK

Fettik Izabella

Havihegy, akv.

1930. nyári müv. telep kiáll. 1930. VIII.
Pécsett a Műegyletben

Fettik

MDK

Fettik Izabella

Háztetők, of.

1930.nyári müv.telep kiáll. 1930.VIII. Pécsett
a Nőegylet kitermében

MDK

Képzőművészeti főiskolások művésztelepe Pécsett

Fettik Izabella

Dunántul, 1931. jul.5.

FETZER JÁNOS

FETZER JÁNOS

Fetzer János iparművész csakis fával foglalkozik. Abból is a különleges fajtákat kedveli, amelyek erezete érdekes — ilyen a vaddiófa, a cseresznyefa, a körtefa. Ezekből esztergálja szalonnázókészletét, sajtostálait, dobozait, gyertyatartóit — és hogy a diófa tartozékánál maradjunk, a diótörőket is, amelyek az ünnepek idején kerestetnek elsősorban...

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.14 sz.47o.

RT Kelt:

Ikt.sz.:

Tárgy: Engedély kérés

endelet 4 § /2/ bekezdése értel-
ngedélyezni, hogy . . . . . .
alábbi feltételek mellett mun-
iszonyt létesitsünk.

. . . . . .

pulvett

hónap

el havi: Ft.

Fetzer János, [parmúvén]

L: Vass György

8.

–: Hír

Nérszabadság Bp. 1980 lebr. 19.

Fetzner János

amatör kézpőművészek tárlatán szereplet a szekszárdi Babits Megyei Művelődési központban.

Magyar Hrilap 1980/2/19/9

Fetty D.

Vázlat egy kompozicióhoz, tollr.

Szent György Céh 1. árverési kat. 1910. ápr.

11 l.

FEUD Jaina antalas

Sopron, Orenlain patika berendeise, 1878

Vida 1996 88. sill

szerei. Bp., Műszaki, 1983 279 p., ill.
73. ZÁDOR Mihály: Műemléképületek homlokzati felület-védelmének speciális követelményrendszere. = Építés-Építészettudomány, 10 (1978) 127-134. ill.
Zádor Mihály: A műemléki épületek utólagos falszigetelésének elméleti és gyakorlati kérdései. > 200
74. ZÁDOR Mihály: A műemlékvédelem műszaki tudományos kutatási eredményeinek hasznosítása az épített környezet védelmében. = Az épített környezet humán karaktere és annak védelem. A Budapesti Műszaki Egyetem tudományos ülésén elhangzott előadások, 1981. Szerk. Deák Sándor et al. Bp., BME, 1982 241-254.
Zádor Mihály: A népi műemlékek helyszíni megóvásának gyakorlati kérdéseiről > 213
75. ZÁDOR, Mihály: Recent Archievements in Monuments Preservation Applied for Protecting the Built Environment. = Periodica Politechnica. Architecture, 28 (1984) 57-66. ill.
Zádor Mihály: Romfalvak konzerválásának technikai problémái. > 208
76. ZÁDOR, Mihály: Problems and Actual Stade of Stone Conservation. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30 (1986) 249-261. ill.
77. ZÁDOR Mihály: Régi épületek, új technika. = A Budapesti Műszaki Egyetem bicentenáriumi ünnepsége keretében az Építészmérnöki Karon rendezett tudományos ülésszak előadásai. Szerk. Deák Sándor et al. Bp., BME, 1984 154-157.
78. ZÁDOR, Mihály: Some recent Archievements in Hungaryan Monuments Preservations. = Periodica Polytechnica. Architecture, 32 (1988) 121-126.
79. ZÁDOR, Mihály: Up-to-date Training in Monuments Preservation. = Periodica Polytechnica. Architecture, 21

Fenyő Gábor

Művészeti Szimpozionok Eredményei III.

Kerámia, Textil.

a kiállítás a Műcsarnokban 1975. júl. 12 – aug. 18-ig látogatható.

a kiállítást rendezte: Fenyő Gábor.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1975. július.

Feuer Gábor,

Monumentumok az elő háborúból.

A Fényes Adolf Terember nyílik meg a fenntí című kiállítás, mely 1985. szept. 6-okt. 20-ig látható.

A kiállítást megnyitja: Szabó Miklós

A -"- rendezték: Feuer Gábor és Kovács Ákos.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. szept.

Feuer Gábor, művészettörténész

Mengyán András formatervező művész kiállítása a Műcsarnokban látható 1985.dec.12-1986.jan.12-ig.

E kiállítást Feuer Gábor rendezte.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985.dec.

Ezzel szemben a belső kiképzés tervezésénél a tervező mellőzte a hideg anyagokat és a fém és üveg unalomig ismételt kombinációi helyett régiesebb, melegebb és egyben könnyedebb hangulatú anyagokat alkalmazott. Az oldalfalak szilfaborítást kaptak, a mennyezet szilfakazettái raffiából készült szövettel vannak kitöltve, a lámpák, a kandallórács, az óra számlapja kovácsoltvasból, a padló téglából készült. Ilyenképen nem csak meleg, otthonos hangulatot kívánt a tervező elérni, de azt is, hogy a helyiség azokat a legújabb német törekvéseket juttassa kifejezésre, amelyek a népi- és kéziipari elemekhez való visszatérésben keresik a modern építészet formanyelvének gazdagítását.

A Butor. 1938. febr. 7.

Juhász Gyula asztalos

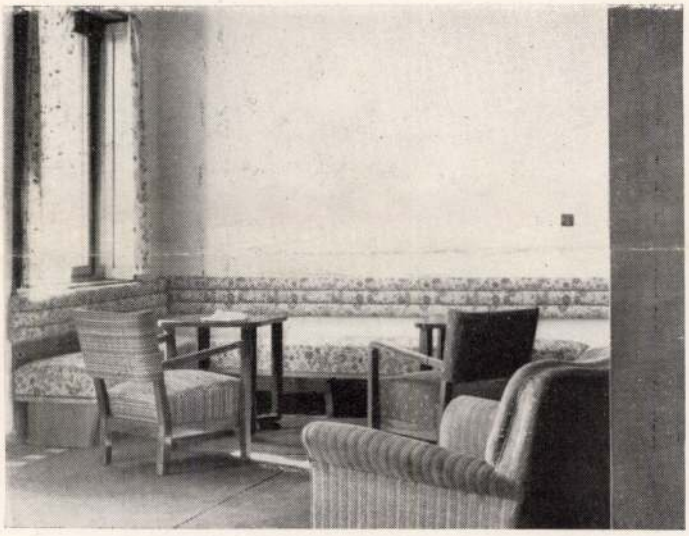

„MAJESTIC" SVÁBHEGYI TÁRSASSZÁLLÓ BERENDEZÉSE

TERVEZTE: FEUER GUSZTÁV ÉS F. KURZ GUSZTI

A *„Társasszálló"* fogalma új. Az öröklakás és szálloda kereszteződése. Az egyes lakosztályok, amelyek előszoba, fürdő w. c.-vel és szobából, esetleg két szobából állanak, külön-külön magántulajdont képeznek. A lakosztály berendezéséről minden tulajdonos maga gondoskodik. A közös helyiségek berendezése közös költségen történik és köztulajdont képez. A tulajdonosok lakosztályaikat természetesen kizárólag saját céljaikra tarthatják, (hiszen vannak olyanok, akiknek állandó lakásul szolgál a társasszálló), vagy pedig arra az időre, amíg maguk nem veszik igénybe, tetszésük szerint a bérlőnek kiadás céljából rendelkezésére bocsátják. A rendelkezésre bocsátott lakosztályok szállodaszerű üzemet alkotnak és visszatérítik tulajdonosaiknak az invesztált tőke kamatait. Ez tehát korántsem luxus-objektum, mint egy nyaraló, vagy weekendház, amely csak a tulajdonos ott tartózkodásának rövidebb vagy hosszabb ideje alatt van hasznosítva, egyébként pedig teljesen kihasználatlan.

*

Az emeleti lakosztályok alaprajzi elrendezése.

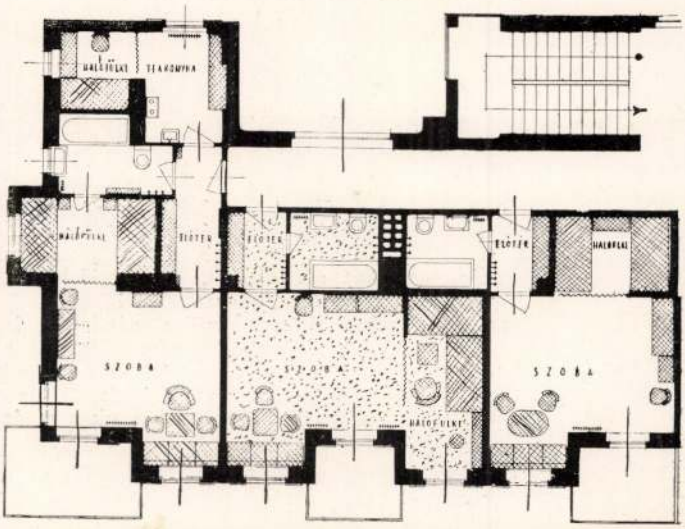

Fent: egy lakosztály részlete. Bútorok zebrano- és feketére pácolt körtefából. Megkettőzhető heverő, bevonata terrakotta alapon fehér mintás. (Textura.)
Lent: társalgó részlete. Párnázott padok és falra erősített háttámaszok, a fotelek Vértes—Braun-féle kéziszövésű szövetekkel. A függönyök virágos műselyemből készültek. A padló fehér-fekete mozaiklappal burkolt, vörös szőnyeggel borítva.
Készítették: Csőbútorok: Thonet. Asztalosmunka: Juhász Gyula. Kárpitosmunka: Schulzer és Hoffmann. Szövet: Ádám Miksa rt.
Lámpák: Báli Wilnrotter *és Hild*
Fotók: Marian.

Abból a körülményből, hogy az egyes apartementek más-más birtokos kezén vannak, adódott, hogy a lakosztályok mind másként lettek berendezve. Az adottságok, a cél ugyan hasonló, de tekintetbe kellett venni az egyéni kívánságokat és a különböző egyéni körülményeket is, Az egyik esetben a figyelembeveendő személyek száma csak kettő volt, a másikban viszont esetleg négy személy elhelyezéséről kellett gondoskodni. Miután pedig az emeletenként elhelyezett *hat* lakosztályból alaprajzilag is csak kettő-kettő egyezik meg, úgy ez is más-más megoldás felé vezetett és különböző térhatást eredményezett. Elvileg közös gondolat vonul azért végig a berendezéseken, amely abban érvényesül, hogy az előtér lett gazdasági központ gyanánt koncentráltan kihasználva, hogy ezzel tehermentesítsük a lakóteret és abban mentől szabadabb mozgási lehetőséget tudjunk biztosítani. Az előszoba mennyezetig beépí-

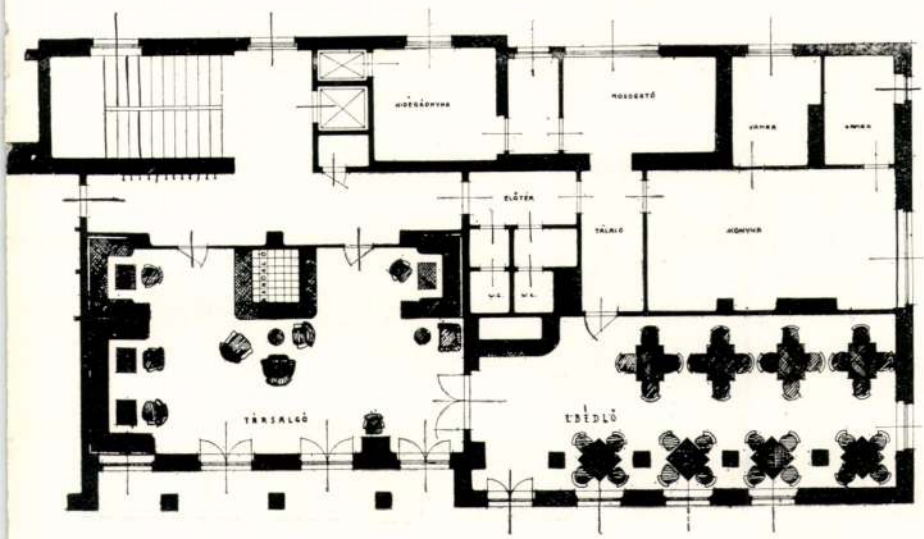

A földszinti közös helyiségek alaprajzi elrendezése.

Fent jobbról: ebédlő, barna faburkolat, ezüstszürke falak és halvány narancssziné mennyezet. Padlóbevonat vörös.

Fent balról: társalgó részlete. Falak és mennyezet: sárga, bevonóanyagok: kéziszövésűek és angol vászon, cserépkandalló zöld. Készítette: Balla Ferenc.

Asztalos munka: Juhász Gyula

tett gardróbszekrény, nemcsak ruhák, fehérneműk, ágy- és asztalneműek befogadására szolgál, hanem itt van a cipőkön és takarítóeszközökön kívül a bőröndök helye is és ezenfelül egy elektromos főzőalkalmatosság, edény- és porcellánszekrénnyel. Minden szoba két fekvőhelyre méretezett hálófülkével épült, amely a lakórésztől függönnyel választható el. Minden lakosztálynak napozó terrasza van, amelyről kilátás nyílik a Sashegy—Gellérthegy felé. A svábhegyi társasszálló jellege otthonos, magánlakásszerű és épp ezért a hosszabb tartózkodást is kellemessé teszi.

A közös helyiségek közül a hall különféle kárpitozott ülőbútorokkal, különböző asztalokkal, a nagy cserépkályha körül és a pilléreknél adódó sarkokban tölgyfapadokkal, különböző textiliákkal, színesen rendeztük be. Az ebédlőben síma barna faburkolat fut körbe, ezüstösszürkék a falak és világos narancssárga a mennyezet. Az ülőbútorok itt nádazott üléssel és támlával készültek. Nyugodt hatásra törekedtünk, amelybe a virágos műselyemfüggönyök hoznak egy-egy színfoltot.

Fent: a „Majestic"-társasszálló berendezéséből: Részlet egy lakosztályból. Írószekrény betétasztalkákkal. Dió- és vörösfenyőfákból, angolvászon bevonattal. Asztalos: Juhász Gyula. Ülőbútor: Hajlított ülőbútor- és faárugyár.

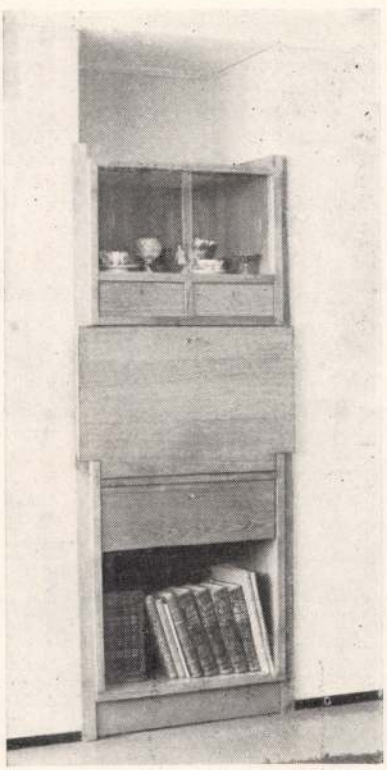

VILLALAKÁS BERENDEZÉSE

Balról: átpillantás az ebédlőből a társalgóba, elől könyvpolcok és szekrény. A társalgó hátfalába építve látható a túloldalon külön is bemutatott keskeny, kombinált-írószekrény.
Jobbról: télikert képe. A télikert az ebédlő íves fülkéje és attól térbelileg a fal meghosszabbításában fekvő mellvédfal választja el határozottabban.

A túloldalon lent: beépített kis írószekrény vitrinnel, munkalappal, alatta írógéptartóval és legalul könyvpolccal. A jobboldali kép a szekrényt lenyitott írólappal mutatja.

Asztalos munka: Juhász Gyula.
Fotók: Marian.

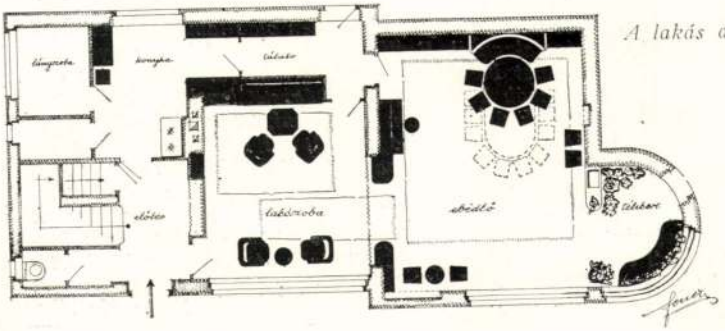

A lakás alaprajza a bútorok elrendezésével.

TERVEZTE: FEUER GUSZTÁV ÉS F. KURZ GUSZTI

FRATELLI DEISINGER FIÓKÜZLET BERENDEZÉSE

TERVEZTE: SZÍVÓ PÁL

Falapéia: Hantos Testvérek

Kávétartályok: Spitz Simon

A rendkívül sokféle árut árusító kávé-, tea-szaküzletet egy a célra csaknem elképzelhetetlenül kicsi, 524 × 332 cm. méretű üzlethelyiségben kellett elhelyezni. A szokatlanul szűk méretek miatt a berendezést az ilyen üzleteknél bevált módszerektől teljesen eltérően kellett megtervezni. A szekrények méreteit meghatározó nyolc darab szokványos kávétartányt fiókszerűen oldottam meg, ami által azok egy kb. 1.00 m. hosszú, 30 cm. mély helyet foglalnak el. Ezáltal sikerült annyi helyet nyernem, hogy a pult előlapján elfért a csomagtartórács, az üzlet baloldalán a végig-tükörfal előtt pedig egy keskeny kekszvitrin nyert elhelyezést (a kekszdobozoknak különlegesen kiképzett, levehető, krómozott fedeleket terveztem). A hátfalon levő raktárlépcsőt csak úgy tudtam elhelyezni, hogy alsó négy foka, mint különálló test, görgőkön előhúzható. A lépcsőt elzáró ajtó mellett áll az Express Heating kályha, melynek erős, lökésszerű hőhullámát a védjeggyel díszített pajzs tereli széjjel. A mellette levő tükörrel bélelt, belülről világított vitrinben áll a szép, modern kávédaráló, amely piros színével a helyiség egyetlen színfoltját adja. A hátfalon levő, mennyezethajlatból világított, rácson elhelyezett reklámfelirat cserélhető. Anyagokat és színeket a szűk helyiség figyelembevételével válogattam össze. A lámpa egy csiszolt üveglapon alulról elhelyezett négy gömb. Vitrinek, pultrátétek, kávétartályok krómozva. Padló beige és szürke gummi. Bútor tölgyfa. Fal fehér és világossárga, mennyezet világos fatapéta.

Foto: Kozelka.

Bárkocsi és iróasztalka.

Összes fotók: Marianne.

a modernség tartalmát, hanem a mai életszükségletek már az alapelgondolásban, az elrendezésben kell, hogy mellérendeljék a célnak és a körülményeknek legjobban megfelelő anyagokat, a céllal és körülményekkel legjobban harmonizáló formához. Ezzel nem mondottunk semmi újat, sőt ellenkezőleg, éppen ezer és egyedszer ismételtük meg e hasábokról, hogy a korszerűség tartalmát nem a forma adja, hanem sokkal inkább a tartalom, a lényeg, a cél és a megfelelő anyag: a formát.

*

Magáról a bemutatott lakásról, melynél igyekeztünk az anyagi keretek közt a szükségletekhez igazodni, nem sok a mondanivaló.

Az „L"-alakú előszobát egy üvegfallal megosztottuk és ezzel a gazdasági részt élesen elválasztottuk a lakórésztől. Ezzel az adódó új helyiségben egy étkezőhelyet nyertünk a lakószoba tehermentesítése és a felszolgáló út megrövidítése mellett.

Az előtérben a fal drapp és a bútorok banán- és narancssárga színekben vannak lakkozva.

A közlekedő helyiség (melyet nem akarunk hallnak nevezni) bútorai természetes színében hagyott tölgyből készültek és a falak világoskékek. A keskenyebb folyosón elhelyezett garderob-szekrény tolóajtókkal lett ellátva, hogy a passaget ne zavarja.

Az első lakószoba egyik sarkát az asztal és ülőbútorok foglalják el; az ablakok közti pillérnél áll a könyvszekrény vitrinnel és lenyíló munkalappal, jobbra tőle a tálaló van fölötte üvegszekrénnyel, míg balra egy bár-kocsi beépített cocktail-készlettel. A falak vízszintes csíkokban vannak tapétázva, még pedig székmagasságig világosszürke, innen ajtómagasságig rezedazöld ezüst erezéssel. A bútorbevonat zöld-sárga-barna, szabadon mintázott kéziszőttes. A falra szerelt székvédőlécek és a lámpák fémrészei nikkel és vörösrézből vannak, míg az üvegtányérok halványzöldre dukkozottak.

A második lakószoba főfalát a hálóhelyül szolgáló két heverő foglalja el, fölötte végigfutó

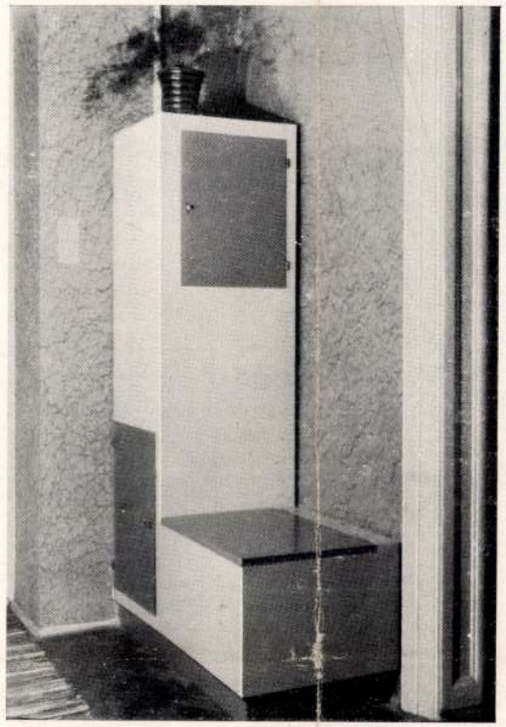

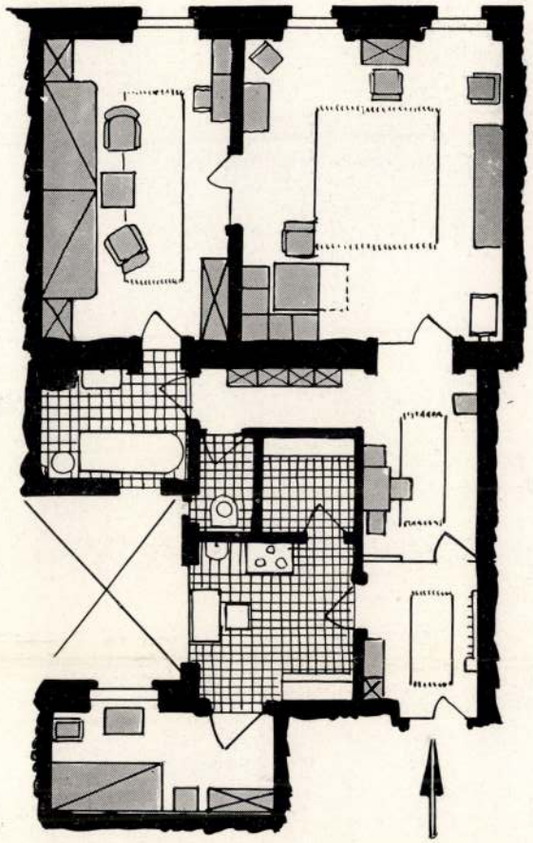

1 0,5 0 1 2 3 4 5 m

Az átrendezett lakás alaprajza.

Egy kétszobás polgári bérlakás

Tervezték: Feuer Gusztáv és F. Kurz Guszta

A feladat az volt, ami manapság legfőképpen szokott a feladat lenni: egy kétszobás lakást úgy berendezni, hogy a társadalmi kötelezettségeknek, reprezentációnak, munkának és last not least — a személyi szükségleteknek is kényelmesen megfeleljen. Ez annyit jelent, hogy egy azelőtti három-, vagy még többszobás lakást kell kisebb területen legalább is ugyanolyan teljesítőképességűvel pótolni. Ilyen célkitűzések, melyeket a változott életkörülmények diktálnak, hozták létre a mai többfunkciós lakástípust. E lakástípusnak tartalmát azonban, természetesen és hangsúlyozottan, nem meríti ki a „modern"-hez címzett formakérdés, hanem azon felül, belülről jövő lényeggel kell, hogy bírjon. Tegyük fel például, hogy ennél a kétszobás lakásberendezésnél egyrészt a szoba közepére telepítjük az asztalt, körülötte székekkel, mélyen lelógó világítótesttel és a többivel, ami egy szabályos ebédlőhöz kell; másrészt a hálóban két ágyat, éjjeliszekrényt rakunk egymás mellé a szükséges szekrényekkel és toilettel. Ez esetben még akkor sem mernők — a cél szemmeltartása mellett — modernnek nevezni ezt az interieurt, ha az egészet chromozott acélcsövekből, üvegből, a textiliák és szőnyegek helyén pedig hevederből, gummiból és linoleumból alakítottuk volna is. Az anyagok és formák nem önmagukban adják

Összes fotók: Marianne.

Tér és Forma 1935. 7. sz.

217-19. l. Egy kétszobás polg. bérlakás, képekkel és alaprajz

Feuer Gusztáv

Lakó-hálószoba.

Összes fotók: Marianne.

Régi feljegyzésekből

Építészetünk, lakberendezőművészetünk, korszerűségre törekvő használati cikkeink síma, felesleges díszítésektől mentes irányát szeretik úgy beállítani, mintha az erre való törekvés példátlanul állana a világtörténelemben, mert — úgy mondják — „az ember mindig szerette a szépet, s a szép mindig csak a díszítményekkel elborított" volt! Nevezetesen azt állítják, hogy a magyar iparművészet mindig és mindenkor a búja díszítésnek legjellegzetesebb példája volt.

Az, aki csak némileg is ismeri a művészettörténetet, az elmult korok művészeti alkotásait, nagyon jól tudja, hogy a díszítés szerelmesei — a mult század ideologiájában maradtak — mennyire tájékozatlanok. Például egyáltalán nem ismerik a XV. századi olasz pikturának interiőr ábrázolásait, ilyen metszeteit, amelyeknek hátterét síma, egyszerű és mégis nemes szépségű interiőrök alkotják. Ami már most a magyar iparművészetet illeti, egy roppantul érdekes, jellemző és sokat mondó feljegyzésre bukkantunk:

Amikor a XVII. század közepén a barokk elérte hazánkat, a kassai nyereggyártók feljajdulnak az új stílus ellen és ezek[sic] jegyzik céhkönyvükbe:

*Az több munkáinkat mind az szerint ide be nem irhattuk, kiváltképen az hintót, az szeszelszékeket és a puskatokokat, mivel ezeket az emberek immár mind külön-külön formán kivánják ugyannyira, hogy az mennyi munkát foglal magában az dereka, az cifrázást majd kétannyi munkával visszük véghez, az melyeket kivánnak mostan az emberek soha az mi eleinktől mi azokat nem láttuk, nem hallottuk, az minemű cifrázás müveket kelletik mostan munkálkodnunk.**

E sorokból világosan kiderül egyfelől az, hogy a kassai nyereggyártók ezideig sorozatosan előállított cikkekkel elégítették ki vevőiket s a barokk ízlés, az egyéniskedés folytán mindenki mást kíván, mert ez a divat. Másfelől azonban megtudjuk azt, hogy az agyondíszített tárgyak e derék XVII. századi mesterek számára eleik gyakorlatával merőben ellentétesnek tűntek. Ha tehát a mai művészeti, korszerű iparművészeti elveket perbe fogják ellenzői, akkor érveiket ne fűszerezzék a magyar multra való hivatkozással!

* V. ö.: Kemény Lajos levéltári kutatásai alapján a Magyar Mérnök- és Építészegylet Közlönye 1904. évf. 82. oldalán.

Öltözőasztalka.

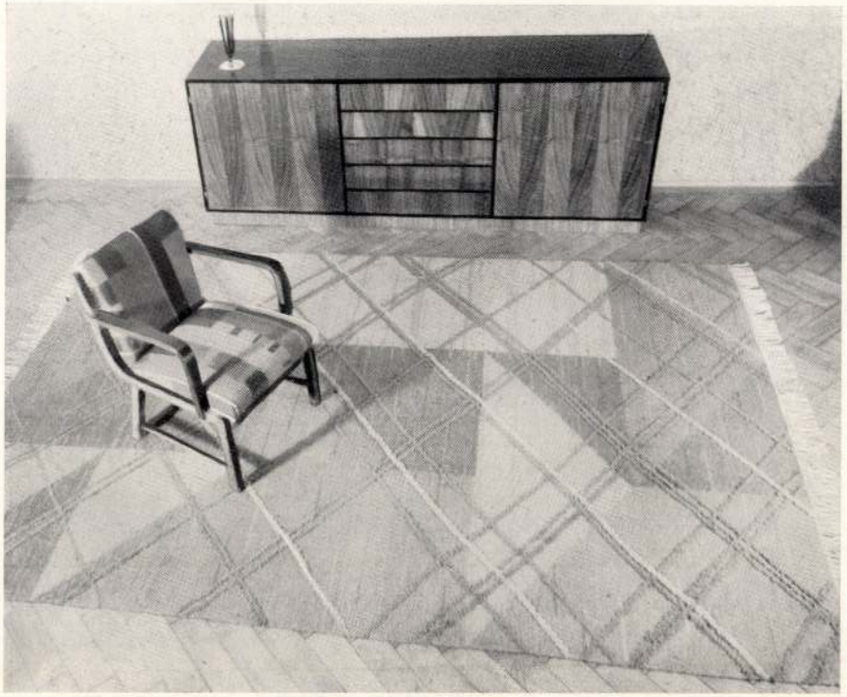

Lakó-ebédlő sarok. Szőnyeg: Vértes Árpád. Összes fotók: Marianne.

falivilágítással és jobbról-balról egy-egy ruhaszekrénnyel. Fehérneműszekrény, asztal, két fauteuil, ülőke, virág- és öltözőasztal egészítik még ki a berendezést. A szövet színe sárga-narancs-meggyvörös-barna. A fal tapétázása két méterig narancssárga, ezen felül aranysárga világossárga menyezettel. Az ablakot két tónusú beige selyemfüggöny takarja színesen bedolgozott mintákkal.

A bútorok mindkét szobában erős vonalozású, síma szálú dióval vannak fournirozva. A szőnyegek kombinált szőtt és csomózott technikával készültek és ezáltal plasztikus hatást keltenek. A falfelületeket erősen recézett olasz dupla-papír tapétával vontuk be, mely a falfelületeknek a kellemes színeken kívül, érdekes strukturát is ad.

Bútorszövet: Vértes Árpád.

Teuer Gustáv

F. Kurz Gusta

Dr G. L.-né városzobája, fentiek szerve repr

Építőmunka

1934. 6–10 sz

140 l.

MODERN KÉPKERETEK ÉS FÉNYKÉPT
készíti Hoffmann Ferenc gyára. — Foto Seidn

Aloe, Crassula, Echeveria, Euphorbia, Gasteria, Haworthia, Kleinia, Mesembrianthemum (számos alcsoporttal, mint pl.: Faucaria, Fenestraria, Glottiphyllum, Lithops, Pleiospilos, Titanopsis stb.), Sedum, Sempervivum és Stapelia.

A szukkulens növénynek legfőbb gondja a vízgazdálkodás Tehát eldobja, vagy apró pikkelyekké zsugorítja a leveleit, hogy minél kisebb felületen párologjon; a felületét még tovább csökkenti azzal, hogy tömör oszlop- vagy gömbformát vesz fel; magas bordákat növeszt és hosszú tüskéket meg sűrű hajzatot ölt, hogy ezekkel árnyékolja magát; a bőrét, mely egyébként is vastag és durva, viasszal vonja be; a legforróbb évszakban mumiává aszalódik és behuzódik a földbe.

A szukkulenták, melyeknek számtalan fajtája sehol másutt nem létező intim szépségeket és a pozsgásság legcsodálatosabb jelenségeit produkálja, mind nagyobb teret hódítanak a kaktuszok mellett. Ma már vannak Euphorbia-specialisták és Mesem-gyűjtők. A szukkulentákat ismerni kell: aki megismeri, meg is szereti őket.

Frommer István.

A KAKTUSZGYÜJTŐ KALENDÁRIUMA.

— Augusztusi teendők —

A kaktuszok még erősen dolgoznak, de a nappalok rövidülnek és a hónap vége felé már hűvösödnek az éjszakák, tehát adj minél több friss levegőt és valamivel kevesebb vizet. Megkezdődött a kaktuszok edzése.

Ami kinőtte a cserepét, elhasználta a földjét, vagy rosszul van beceserepezve: most ültesd át, hogy még ráérjen begyökerezni. A cserép nagyságát ne a növény testéhez, hanem a gyökerekhez mérd. Ne adj több földet, mint amennyit a gyökér jól át meg át tud szőni. Ha mázas edénybe ültetsz, válaszd a cserép színét a növényhez: zöld növényt piros cserépbe, sárgát zöldbe, fehéret kékbe, stb.

Ha tavasszal vetettél, majd tüzdeltél (pikiroztál), most másodszor tüzdelj. Gyorsabban növőket távolabb, lassabban növőket közelebb egymáshoz, úgy hogy tavaszig jól megférjenek egymás mellett. Ne felejtsd el, hogy idei magoncaid ősszel mégegyszer nekiiramodnak.

Sok Mesembrianthemum most ébredezik nyári álmából. Eddig pihentek, most nőni és virágzani akarnak. Segíts nekik — de csinján! — az öntözéssel.

FEUER GUSZTÁV ÉS F. KURZ GUSZTI: REGGELIZŐ-SAROK
G. FEUER & F. G. KURZ: FRÜHSTÜCKSECKE — SALON — CORNER

Györgyinjmagyep. II. 22-

Gábriel Tivar

GÁBRIEL FRIGYES: BÉRLAKÁS BÚTORAI

F. GÁBRIEL: TEIL EINER MIETWOHNUNG — PARTIE D'UN LOGEMENT À LOUER — FURNITURE FOR A SERVICE FLAT

Feuer Gusztáv és

F. Kurz Gusztá

butorterverők

vád

Fränkel György

Lakás és butor

Bp. 1938. 44. l.

képpel

K. M. SWOBODA

ORDINARIUS FÜR KUNSTGESCHICHTE AN DER DEUTSCHEN UNIVERSITÄT IN PRAG

Feuer Gustáv

MMÉE közl.

1933. máj. 6. IV. l.

(A „Hogan építsünk" kiállítás a Ntk. Vásárcsarnok)

Fehér Gyula

építész

szül. Dorog, 1901.

műegyetemet végzett.

Meghalt 1952 aug.

Szabó Erzsi lajstroma

olyszék, vörös ripszkárpitozással. XIX. sz. — Kanapee, ter Ripstapezierung. XIX. Jh.

zöld-arany szinezésü fa, sávos damasztkárpitozással. Louis nstühle, grün, goldfarbiges Holz mit geschtreiftem Damast

SSZÉK, sávos damasztkárpitozással. XIX. sz. — Chaise- lz und Damast. XIX. Jh.

onzverettel, veseidomu lappal, Empirestilus. — Damen- Empirestil.

ben, zöld erezett márványlappal. Louis XVI. — Ovaler l.

rettel és berakással. Empirestilus. — Schreibtisch, Maha- sia. Empirestil.

, két kétajtós, faragott hermával. Olasz, XVII. sz.-i rész- it Aufsatz, je zwei Türen und geschnitzte Hermen. Ita- h.

fa, bronzveretekkel és festett zománc plakettel. Belseje , zweitürig, schwarzes Holz, mit Bronzebeschläge, einem us Rosenholz. XIX. Jh.

safa, bronzverettel. Louis Philippe. — Pfeilerschrank mit

Feuer Gustáv és
F. Kurz Gusztáv
épületei,

1651. ÁGY, festett fa. Salzburg, XVIII.

1652. SZALÓNBUTORKÉSZLET, egy k
és gobelinkárpitozással. Empiresti
Stühle, Mahagoni mit Bronzebesch

1653. KEREK SZALONASZTAL, mahag
Runder Salontisch, Mahagoni, die

1654. KEREK SZALONASZTAL, mah
Salontischchen, Mahagoni. Empire

1655. OVÁLIS ASZTAL, nyárfagyökér,
mit Säulenfüsse. XIX. Jh.

1656. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK ÉS
stühle und ein Stuhl, mit rotem F

1657. KANAPÉ ÉS NÉGY SZÉK, diófa
und vier Stühle, Nussholz, mit gr

1658. KEREK ALABÁSTROM-ASZTAL
Mitte Blumenstrauss.

1659. KANAPÉ ÉS KÉT KAROSSZÉK

1660. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK, f
Francia, rokokóstilus. — Kanapee,

megnva

Feuer Gusztáv

és F. Kurz Guszti

iparművészek

Női szoba

fentiek terve után

Repr.

Görgyi újmagép II.

22. P.

Fiala István, építész
Feljegyzések, 1986.

Puhl Antal építész még nem valósult tervezési munkája;
1986: Tatabánya város arculattervei, utcabútorok, pavilonok,
(Fiala Istvánnal).

Puhl Antal: „ahol a városépítő társak nincsenek megnevezve, ott a várostervező minden esetben Fiala István."

Magyar Építőművészet, 1987, 4-5-szám 89-old.

M.D.K.

Feuer G.

Lakószoba részletet közöl a lap fényképfelvételen, amelyet a művész tervezett Kurcz G. művésszel együtt.

Simon Blanka: "Az Otthon Művészete" c. rovat
Szinházi Élet. Bp. 1933. szept. 24-3o.
XXIII. évf. 4o. sz. 87. lap.

MDK

Feuer Gusztáv és F.Kurz Guszti

iparművészek

női szoba, repr.

Györgyiujmagyép II. 22 l.

Feuer Gusztáv,ép.-ip.müv.

Kaesz Gy. méltatása a jul.számunkban megjelent: "Magyarország mindég az élen halad a berendezés müvészetében..... uj gondolatokat kitünö önmérséklettel alkalmaznak".

Sz. : Az Architektura XXXX 1935 szept.száma....

M.D.K.

Feuer Gusztáv

és F. Kurz Guszta "Garçonszoba-részlet" cimmel bemutatja a két müvész tervét. Fényképfelvétel.

Simon Blanka: Az Otthon müvészete c. Szinházi Élet. Bp. 1933. szept. 3-9. XXIII. évf. 37. sz. 85. lap.

.O.K.

Feuer Gusztáv

polgári lakás berendezése

Tér és Forma, 1935 VIII. 217

MDK

Feuer Gusztáv

Építőmunka 1934. 6-lo. sz.

Feuer Gusztáv

Szerepelt a lakást diszitő művészetet bemutató kiállitáson. Tamás Galéria.

Kat. 1935. Szept. 26.-Okt. 10.

MDK

Feuer Gusztáv, ép.mérn.

F.Kurz Gusztá-al közösen ötszobás polgári lakóházat tervezett.

/A [illegible]-ben állandó intézménnyé alakult át az a kiállítás. Két illusztr. a III.és VII.1./

Dr.N y.L. : A"Hogyan Épitünk?" kiáll. a Nemzetközi Vásáron. [illegible] Közlönye.1933 máj.6. III.-VIII.1.

~~O~~ Feuer Jakab

zobrász, Pinkaföröl, 1860-
ban. 18 éves.

lásd
Fleischer Béis 41. l.

csések. Itt nem akadt jótevőjük és csak elemi iskolát tudtak állítani. Pedig itt szerettek volna egyéb iskolákat is létesíteni, mert tudták, hogy máskülönben más szerzetesek fogják azokat felállítani, ami budai iskoláiknak nem csekély megzavarásával fog járni. (Ad non modicam scholarum Budensium turbationem.) A pesti rezidencia vezetője konfliktusba keveredett a város egyik vezető emberével, a bordézsma ügyében pedig az egyházi főhatósággal, amiért Kollonics utóda az esztergomi érseki székben, Keresztély Ágost szász herceg 1710 augusztus 25-én megfosztotta őket a pesti plébániától. Ez év november 17-én végleg elköltöztek Pestről. (17. Novembris cessimus.) A befejezetlen szerény rezidencia éveken át lakatlanul maradt. Végre 1718-ban 4000 forintért eladták, mert sokat költöttek rá, anélkül, hogy valami hasznuk lett volna belőle (expensae in illam factae sint, nullo inde fructu percepto) és nem akarták, hogy még nagyobb kár érje őket innen. A 4000 forintot a budai épület kiegészítésére s az ottani lakások kényelmesebbé tételére fordították.

Budán még egy fontos építkezésük volt a jezsuitáknak. Kollonics bíbornok, magáévá téve a Consilium Bellicum álláspontját a Széchenyi érsek alapította jezsuita akadémia elhelyezését illetően, azt Pestre szerette

Feuerné Tóth Rózsa művészettörténész

Az alábbi című művet öten írtak, más szemléletű, más társadalmi helyzetű és más korról szóló szerzők. Feuerné Tóth Rózsa a nagy Mátyás-kiállítás óta ismertebb is a kor, melyről ír, örömmel forgatjuk az itáliai hatások megjelenésétől a török iparművész kéretlen befolyásáig terjedő fejezeteket.

Székely András: A művészet története Magyarországon.
Új Tükör, 1984. júl. 24-25.-old.

M E G H I V Ó

A Tudományos Minősitő Bizottság meghivja Önt

FEUERNÉ TÓTH TÓZSA

"Művészet és humanizmus a kora reneszánsz Magyarországon"
című kandidátusi értekezésének

1982. június 30-án de. 10 órakor, a Magyar Tudományos Akadémia Kistermében /Bp.V.,Roosevelt tér 9./ tartandó nyilvános vitájára.

Az értekezés opponensei:

VAYER Lajos a művészettörténeti tudományok doktora

ENTZ Géza a művészettörténeti tudományok doktora

Az értekezés megtekinthető az MTA Könyvtárában /Bp.V.,Roosevelt tér 9./ és az ELTE Könyvtárában /Bp.V.,Károlyi u.10/.

A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet és előzetesen irásban is észrevételt tehet.

TUDOMÁNYOS MINŐSITŐ BIZOTTSÁG

FEUERNÉ Tóth Rózsa

KANDIDÁTUSI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

MŰVÉSZET ÉS HUMANIZMUS
A KORARENESZÁNSZ MAGYARORSZÁGON

Írta:

FEUERNÉ TÓTH RÓZSA

BUDAPEST
1981.

I. Az értekezés célkitüzései és tudományos előzményei

Általánosan elfogadott az a vélemény, hogy a mátyáskori reneszánsz művészet létrejöttében (1479 k.), jelentős szerepet játszottak azok a humanisták, akik a király közelében éltek. Ennek ellenére még nem tért ki hazánkban összefoglaló munka annak a kutatására, hogy pontosabban milyen természetü volt az udvari humanistáknak a magyar reneszánsz kialakulásánál és meggyökerezésénél betöltött szerepe. Megjegyzendő, hogy globálisan hasonló vállalkozásra eddig még a reneszánsz művészet európai szakértői sem szánták el magukat az itáliai fejlődés vonatkozásában.

A téma teljes feldolgozására ez a tanulmány sem vállalkozhatott, jószerint csak annak a kérdésnek a megközelitését tüzte ki célul, hogy megvizsgálja, milyen szerepet játszottak Mátyás király olasz humanistái a király épitészeti terveinek kialakitásánál és mennyiben és miként járultak hozzá a király reneszánsz épitészetpártolói profiljának a kialakulásához. A cél elérése érdekében olyan humanisták művészeti vonatkozásu irásainak a vizsgálatát végeztem el, akik hosszabb időt töltöttek Mátyás király mellett s igy módjukban volt művészeti nézeteiket Magyarországon is propagálni. (Francesco Bandini; 1476-1490, Francesco Arrigoni: 1476-484, Antonio Bonfini: 1486-1490 között, Dalmata adománylevél szövegezője: 1486 táján.)

A cél elérése érdekében még szükséges volt a humanizmus-művészet viszony itáliai hátterének vizsgálata is, hiszen a fenti humanisták onnan egy majd 150 éves itáliai fejlődés tanulságait hozták magukkal Magyarországra.

Az európai művészettörténetben a reneszánsz művészet és a humanizmus-kapcsolat tárgykörének viszgálatát a 14-16. század közötti időszakban hátráltatta az a körülmény, hogy az irodalom- és esztétikatörténet kutatói körében csak az utóbbi időben alakult ki egy olyan, forráskutatáson alapuló "humanizmus" értelmezés, amit korunk legkiválóbb művészettörténésze i is elfogadtak. Eszerint a humanizmus ideológiai mozgalom volt, amely nemcsak az "ember felfedezését" jelentette, hanem azoknak a tudósoknak (umanisti) a működését, akik a klasszikus müveltség (humanitas, görögül: paideia) ujjáélesztésén munkálkodtak, amelyek a mozgalomalapitó

Petrarca (1304-1374) megállapitása szerint a középkorban feledésbe merültek. Ő volt az, aki az addigi felfogástól eltérően (nem mint költő, hanem mint tudós) periodizócios reformot inditott el a történeti gondolkodásban. Különválasztva a klasszikus antikvitás korát, mint a dicsőség és a fény korszakát a saját korától (a "sötét" középkortól), célul tüzte ki, hogy az antik müveltség felélesztésével "napfényre hozza" az antikvitás kulturáját és hitt abban, hogy néhány generáción belül megvalósul - a 16. század kifejezésével élve - a "rinascimento", a reneszánsz. Petrarca, Boccaccio és utódaik a megromlott latin beszéd és irás restaurálása, a klasszikus irodalom szövegkritikai tanulmányozása révén igyekeztek céljukat elérni. Munkásságuk nagyszámu, feledésbe merült klasszszikus mü felfedezéséhez vezetett, amelyek nemcsak az irodalomban, hanem a müvészetben, a 16. századtól kezdve pedig más tudományágakban is gyümölcsöző eredményeket hozott. A mozgalom igazi hajtóereje valójában politikai cél volt, az hogy Róma ujra visszanyerje régi nagyságát. A humanizmus igazi gyümölcseit először (a 15. század elején) azonban nem Rómában, hanem Firenzében termette meg, ahol aktuális társadalmi és politikai események hatására vált a korai polgárság tudatosan is elfogadott ideológiájává. Az ujabb felfogás szerint a humanista mozgalomra nem annyira a "pogányság" kultusza, mint a nem vallásos tendenciák növekedése volt a jellemző. Alapjában véve elfogadta a középkor társadalmi és vallási kötöttségeit és kompromisszumos megoldásokra hajlott, amit az is elősegitett, hogy a klasszikus antikvitás irodalmába a latinul még kifogástalanul iró keresztény egyházatyák irásait és a Bibliát is beleszámitotta.

A müvészettörténet kutatás mindenkor tudatában volt annak, hogy a humanizmus serkentője volt a reneszánsz müvészet kialakulásának, de jelentőségét mindenekelőtt a 15-16. század nagy müvészegyéniségeinek (L.B. Alberti, Leonardo, Michelangelo) kapcsán emelte ki, a müvészeti életre való hatását pedig mindenekelőtt a müvészetelmélet kérdéseinek vizsgálatánál a neoplatonikus humanizmus elterjedése után, a 16. századtól kezdve követte nyomon. Ez arra vezetett, hogy a korábbi időszak kutatásának hiánya miatt olyan véleményeket tulajdonitottak 15-16. század humanistáinak, amelyek valójában

embrionális, vagy kialakult formában már a "mozgalomalapitó" Petrarca munkáiban is megtalálhatók. Petrarca művei a későbbi humanizmus fejlődésére meghatározólag hatottak. Ez nem is meglepő, hiszen ideológiai mozgalomról lévén szó, természetes, hogy az "alapitó" nézeteinek jelentős része továbbra is érvényes maradt. Tekintélye és hatása - kisebb támadásoktól eltekintve - még a nagyobb reformot jelentő neoplatonikus humanizmus kialakulása után, a 16. században is fennmaradt.

A művészettörténet-kutatás a humanista hatást szelektiven, a művészeti traktátusok, a reneszánsz művészetelmélet és művészetkritika történetének vizsgálata szempontjából vette nagyitó alá. A humanista hatást a művészetre a művészetkritika kutatói vizsgálták a leg-intenzivebben (Petrarcától Albertiig) is a legszélesebb időbeli határok között. A tárgykör modern kutatói azonban arra a következtetésre jutottak, hogy a humanisták, mint művészetkritikusok csalódást keltően szerény eredményeket produkáltak, mindamellett Petrarcától kezdve fontos alapokat nyujtottak a művészetkritika további fejlődéséhez. Ennek az volt az oka, hogy a humanisták a művészet kérdéseivel nem a "műbirálat" kialakitása miatt, hanem inkább azért foglalkoztak, hogy környezetüket az antik ujjáéledés művészeti vonalának követésére sarkallják.

A humanisták hatását vizsgálva a reneszánsz művészetre, figyelemreméltó eredményeket értek el a művészetelmélet kutatói, de főként azok, akik felhivták a figyelmet arra, hogy milyen jelentős szerepet töltött be a humanista mozgalom annak a diszciplinának a kifejlesztésében, amit műpártolás-elméletnek nevezhetünk. (Azoknak a szabályoknak és feltételeknek az összességét értem a "műpártolás-elmélet"-en, amelyek biztositották azt, hogy a reneszánsz műpártolás ne "pazarlásnak", hanem erkölcsi kötelességnek legyen tekinthető.)

Megállapitható, hogy Magyarországon, Mátyás király mellett élt humanisták irásai főként ebbe az utóbbi kategóriába tartoznak és mint ilyenek főként a reneszánsz épitészet és műpártolás moralitásának kérdésével foglalkoznak.

II. A feldolgozás módszerei

Az értekezés módszere arra a meggyőződésre épült, hogy a Mátyás-humanisták művészeti irásait csak akkor értelmezhetjük ugy, ahogy ők azt a megirás időpontjában felfogták, ha visszatérünk azokhoz a klasszikus forrásokhoz, amelyeket a humanisták az antik művészeti élet megismerése érdekében Petrarcától kezdve használtak. A maximális biztonságra törekedve, mindenekelőtt azokat a klasszikus forrásokat tanulmányoztuk, amelyeket már Petrarca is ismert és propagált. Az óvatosságra az intett, hogy bár az utód-humanisták a 15.század folyamán számos olyan latin és görög forrást fedeztek fel, amelyek művészeti véleményeket is tartalmaztak, azok nem változtatták meg a korai humanisták által is ismert klasszikus auktorok irásainak alapvető tanulságait, csak finomitották, bővitették és kommentálták azokat. Lényeges változást a klasszikus források felhasználása területén a neoplatonikus humanizmus kialakulása hozott. Vezető egyéniségének, Marsilio Ficino művészeti vonatkozásu irásainak tanulmányozását már azért sem hagyhattuk figyelmen kivül, mivel Mátyással és humanista körével a vizsgált korszakban állandóan levelezett és Magyarországra rendszeresen elküldte könyveit.

A fentebb emlitett okok miatt a Mátyás-humanisták irásainak kutatásakor az alábbi módszert követtem:

a) A mátyáskori források latin és görög szakkifejezéseit és művészetre vonatkozó véleményeinek párhuzamait kikerestem Aristoteles, Platon, az antik neoplatonisták, Cicero, Quintilianus, Seneca, az idősebb és az ifjabb Plinius stb. müveiben.

b) A fenti kutatás eredményét egyeztettem a Petrarca, néhány 15. századi humanista és a neoplatonisták egybevágó vagy eltérő művészeti szakkifejezéseivel és véleményeivel, valamint a művészeti traktátusirók (Alberti, Ghiberti, Filarete) szóhasználatával és nézeteivel. Bonfini szövegeinek vizsgálatánál különösen az utóbbi bizonyult hasznosnak, mivel Filarete

"Trattato de architettura"-ját Bonfini Mátyás utasitására latinra forditotta (Averulinus forditás) és a segitségével sok esetben ellenőrizhető, ill. megfejthető volt Bonfini gyakran obskurus latin terminológiája.

A fenti módszer alkalmazásával igyekeztem kizárólag forráskutatásra épiteni interpretációmat. A munka folyamán arra törekedtem, hogy figyelmen kivül hagyjam a 15. század utáni korszakban kialakult filológiai, archeológiai, történeti eredményeket és azokat az irodalom- és művészettörténeti véleményeket és interpretációkat, amelyek olyan későbbi forráskutatásokra voltak alapozva, amelyeket a vizsgált magyarországi humanista források szerzői még nem ismerhettek.

III. Az értekezés tudományos eredményei

Az értekezés eredményeiből csak a lényegesebbeket emelem ki az alábbiakban.

Az itáliai művészet-humanizmus háttérre vonatkozó eredmények.

Az eddigi humanizmus-művészettel megközelitőleg összefoglalóan foglalkozó munkák sporadikus állásfoglalásait kiegészitve, az értekezés kiemeli, hogy a képzőművészetek és az épitészet antik mintára való ujjáélesztésének a gondolata igen intenziven foglalkoztatta már a humanista mozgalom két, alapokat lerakó egyéniségét Petrarcát és Boccacciót. Boccacciot a toszkán intellektuális tradició szellemében elsősorban az érdekelte, hogy a klasszikus költészetelmélet művészetre való adaptálásával miként lehet patriájának művészeit arra serkenteni, hogy antik elődeik alkotási módszereit kövessék. Petrarca viszont nemcsak mint költő, hanem mint grammatikus, retorikus történész és morális filozófus is vizsgálta az antik művészeti életről fennmaradt információkat az elérhető klasszikus forrásokban. Petrarca volt az, aki az antik művelődés ujjáélesztését a "studia humanitatis" öt diszciplinájának, (grammatika, retorika, költészet, história, morális filozófia) a szempontjából nézte. Elsőként globálisan

tanulmányozta a klasszikus auktorok irásaiban azt, hogy milyen követhető példákat találhat a klasszikus antikvitás müvészeti életének a "napfényre" hozásához. Mint grammatikus volt képes megérteni (vagy félreérteni - ami igen fontos volt ahhoz, hogy a reneszánsz "eredeti" lehessen -) a több évszázadon keresztül parlagon hevert müvészeti szakkifejezéseket; mint rétor és költő képes volt felmérni azt, hogy a rómaiak lényegében ennek a két "artes"-nek az elméletét alkalmazták a müvészetre is. Különösen intenziv munkát végzett morális filozófusként akkor, amikor forrásaiból igyekezett megismerni a klasszikus mügyüjtés és müpártolás jellemzőit. A feltárt eredményeket Petrarca és az utód humanisták, mint oktatók, nevelők, titkárok stb. továbbitották a müvészek és a müvészetpártolók felé, akik a tőlük tanult humanista müveltséget többé-kevésbé elsajátitva képesek lettek arra, hogy antik elődeiket ne csak utánozzák, hanem "felül is muljak".

Az általános hozzáállást tekintve Petrarca a római sztoikus morális filozófia és szent Ágoston állásfoglalásait tekintette mérvadónak, ill. igyekezett a kettő közötti ellentmondásokat feloldani. A római sztoikus müvészeti nézeteket a legnagyobb terjedelemben az idősebb Plinius "Naturalis Historia"-jában találta meg, ebben, a klasszikus müvészet kérdéseit és történetét a legnagyobb részletességgel tárgyaló fennmaradt munkában. Plinius munkáját azonban nemcsak ezért tanulmányozta gondosan Petrarca, hanem azért is, mivel az általa képviselt morális müvészeti nézetek egybevágtak az általa leginkább megbecsült szerzők (Cicero, Seneca, Varro stb.) hasonlótárgyu állásfoglalásaival. Petrarcának a főként a "Naturalis Historia" olvasása közben kialakult müvészeti nézeteit összefoglalva legfontosabb morális filozófiai munkájában, a "De remediis utriusque fortunae" c. mü egyes fejezeteiben (App.I-IV) találjuk meg.

Ha az ebben a müben kifejtett nézeteinek összességét tekintjük, azt találjuk, hogy Petrarca számára a klasszikus müvészeti élet ujjáélesztésének elősegitése mindenekelőtt

erkölcsi problémát jelentett. Különösen kényes, morális természetü problémaként kezeli a müvészeti életen belül a müpártolás kérdéseit, mind a klasszikus, mind a középkori polgári társadalomban. Mint morális filozófust a leginkább talán az foglalkoztatta, hogy egy müvészeti alkotás megrendelőjének milyen feltételek mellett "illendő" nagy költségeket forditani profán müvészeti alkotásokra, tehát olyan javakra, amelyek céljukban sem a hasznosságot, sem isten dicsőségét nem szolgálják, hanem mindenekelőtt a megrendelő személyes dicsőségét, hirnevének megörökitését.

A római auktorok és a humanisták a müpártolás moralitására vonatkozó alapvető nézeteket a görög antikvitásban a kérdéssel először foglalkozó Arisztotelesz munkáiban találhatták meg. A Nikomakhoszi Etikában fejti ki a "filozófus" a "müpártolásra" is vonatkozó tanitásait a "nagy müvek létrehozásánál tanusitott illendőség" (görögül: megaloprepeia, latin forditásban: magnificentia + decorum) virtusának ismertetésénél. Tanitását Cicero, az idősebb Plinius, Seneca, Vitruvius stb. a középkorban Aquinoi szt. Tamás, az utóbbiak nyomán a humanisták közül elsőként Petrarca, majd Alberti is átvették, ill. sajátos módon interpretálták. Távolodtak, vagy közeledtek, az eredeti arisztoteleszi felfogáshoz aszerint, hogy saját koruk gazdasági, politikai és kulturális körülményei milyen variációt követeltek meg.

A reneszánsz humanistái - igy Mátyás udvari humanistái is - a 15. században a petrarcai felfogást egyesitették Albertinek a ciceroi "decorum" szempontjait következetesebben alkalmazó variációjával.

A klasszikus normák elfogadása a müvészet területén a humanisták, mint "antikvitás szakértők" számára igen sok munkát jelentett. Mint udvari, vagy kommunális, pápai szolgálatban álló titkárok, nevelők stb. megfelelő képzettséggel kellett, hogy rendelkezzenek ahhoz, hogy "szaktanácsokat" adhassanak a megrendelőnek ahhoz, hogy a "magnificentia" szakértő gyakorlói lehessenek. Ők tárták fel, hogy milyen klasszikus előképekre támaszkodó ikonográfiai, ikonológiai

program biztositja azt, hogy az arisztoteleszi magnificentia szellemében a müalkotás a megrendelő származásához, társadalmi státuszához illendő legyen. Ugyanakkor a megrendelő csak abban az esetben volt a "virtus" szakértőjének tekinthető, ha a müalkotás megrendelésekor anyagi lehetőségeit is figyelembe vette és nem esett sem a kérkedés, sem a kicsinyesség hibájába. A klasszikus művészeti modellek feltárásának érdekében a humanisták különösen intenziv kutatásokat végeztek, mint grammatikusok, filológusok, annak érdekében, hogy az antik művészet, legfőképpen pedig az antik épitészet és szobrászat a középkor folyamán feledésbe merült latin és görög terminus technikus-ainak a klasszikus értelmét restaurálják. Vitruvius és a "Pliniusok" latin és görög szakkifejezéseinek megfejtése ugyanis nem egy esetben egy-egy ujabb müfaj, épületelrendezési, szobrászati tipus, épület- és kertmotivum stb. "napfényre hozásához" segitette nemcsak a müpártolókat, hanem magukat a művészeket is.

A humanistáknak a művészeti életet és a müpártolást elősegitő tevékenységgel a müalkotás elkészülte után sem hagyhattak fel. Ekkor került sor arra, hogy prózai irásokban és költeményekben azt igyekeztek bizonyitani, hogy mind a megrendelő, mind a művész eleget tett a klasszikus művészetelmélet ill. müpártoló esetében a "magnificentia" követelményeinek. Az utóbbi irások felületesen olvasva kizárólag panegyricus-oknak, dicsőitő irásoknak tünhetnek, valójában azonban dicsérve-mentegető irások (apológiák) voltak, céljuk az volt, hogy bizonyitsák, hogy sem a művész, sem a müpárttoló nem tért el a rájuk nézve is kötelező érvényünek tekintett klasszikus normáktól.

Különösen jelentősnek bizonyult a magyarországi reneszánsz művészeti viszonyok szempontjából nézve az, hogy a müpártolás kardinális erényének, a "magnificentia"-nak a gyakorlását Cicero-tól kezdve az auktorok, az épitészethez mint olyan müfajhoz kötötték, amelynek a költségigényessége és emiatt morális támadhatósága a legnagyobb volt a művészeti müfajok között. A szobrászati művek esetében az apológiák inkább annak bizonyitására szoritkoznak, hogy a müalkotások a megrendelő származásának, társadalmi státuszának és "virtusainak" tehát erkölcsösségének, kötelességteljesitésének,

végrehajtott államférfiui, vagy katonai tetteinek a megörökitését szolgálják.

A humanisták hatása Mátyás reneszánsz művészetpártolására és az épitészet kialakulására.

Az itáliai háttér ismertetése valójában szorosan összefügg a Mátyás humanisták magyarországi működésével, hiszen hazánkban ugyanazokat a művészeti elveket érvényesitették mint hazájukban. Éppen ezzel vélték elősegiteni azt, hogy "barbár" környezetben "uj Itália" jöjjön létre. (l. Bonfini, App.V.) Az itáliai háttér ismertetéséből az is kiderülhetett, hogy milyen nehéz dolga lehetett Mátyás királynak akkor, amikor arra vállalkozott - anélkül, hogy Itáliában megfordult volna és akár egyetlen reneszánsz épületet látott volna - hogy reneszánsz stilusban épitsen magának királyi rezidenciát, villákat, kerteket. Hiszen egy reneszánsz épitészeti program elkészitésének, szervezésének, összességében a műpártolásnak, mint láttuk igen bonyolult, részben a klasszikus források, az itáliai reneszánsz épitészeti gyakorlat, de még a morális és neoplatonikus filozófia ismeretén is alapuló szabályai voltak. Mindezeket Mátyás nem ismerhette meg hozzáértő, neoplatonista épitészeti érdeklődésü humanista közvetitése nélkül.

Mátyás király azonban humanista neveltetésénél fogva nemcsak abban a szerencsés helyzetben volt, hogy igen jól megtanult latinul, méghozzá nevelője, Vitéz János jóvoltából. Udvarában élt Janus Pannonius, aki a reneszánsz festészet pártolására serkentette, Vitéz pedig esztergomi palotájának épitésekor humanista szakértelemmel mutatott példát arra, hogy milyen rezidencia "illik" a "magnificus" humanista müveltségü főpaphoz és államférfiuhoz. Nevelőjéhez hasonló szellemben, a humanista épitészetpártolás klasszikus épitészeti példaképeit követve alakitotta ki 1474 után Mátyás visegrádi nyaralópalotáját. A korai humanista tipusu művészetpártolás eredménye azonban Itáliában (Firenzén kivül) még a

15. században is gótikus, vagy internacionális gótikus stilusu müvészeti alkotás volt. Igy természetszerü, hogy mind Vitéz János rezidenciája, mind Mátyás visegrádi palotája még gótikus stilusban épült és az utóbbinál csak később váltott át a király reneszánsz stilusra, ami azt jelentette, hogy humanista müvészetpártolóból reneszánsz mecénássá vált.

Ezt a döntő fordulatot az készitette elő, hogy már Aragóniai Beatrixszal való házasságának előkészitése során, 1474-től kezdve, a jövő-menő magyar küldöttségek tagjaitól Mátyás részletes beszámolókat kaphatott arról, hogy Itáliában a reneszánsz müpártolók már az uj sitlusban épitkeznek Rómában, Urbinóban, kisebb mértékig Nápolyban is. Mátyást azonban a megvalósult és töredékekben fennmaradt alkotások tanusága szerint inkább az urbinói palotáról szóló leirások (vagy esetleg rajzok) ragadhatták meg, amire az utal, hogy budai palotájának alépitménye, belső beosztása, az egyes helyiségek funkciója és kiképzése Federigo da Montefeltro rezidenciájának a kiképzését követte, amely viszont az (valószinüleg Alberti hatására) ifjabb Plinius laurentumi villáját tekintette klasszikus példaképnek.

Bonfini leirásai a budai és visegrádi palotákról, arról árulkodnak, hogy szerzője bőségesen élt a laurentumi villaleirásnak nemcsak a terminus technicus-aival, hanem összefüggő fordulatokat is átvett az ifjabb Pliniustól, feltehetően azért, mivel ugyanezeket találta abban a latin tervleirásban, ami megérkezése előtt, az 1470-es évek végén készülhetett és amit Bonfini talán forrásként használt.

Bonfini épületleirásainak gazdag latin és görög épitészeti terminológiáját igy feltehetően nem Bonfini dolgozta ki, hanem elődjei, akik nemcsak a két Plinius, hanem Vitruvius müvét is gondosan tanulmányozták.

Mindez arra enged következtetni, hogy a döntő fordulatot, Mátyás király reneszánsz müvészetpártolásának kialakulását az befolyásolta, hogy Beatrix kiséretében 1476-ban, olyan olasz humanisták érkeztek hazánkba, akiknek módjukban volt megadni beszélgetések során a királynak azokat az információkat, amelyek a reneszánsz müvészetpártolás feltételei voltak. Ez annál könnyebben megtörténhetett, mivel Mátyás - mint fentebb

láttuk - megérkezésükkor már szakértője volt a humanista ihletésü művészetpártolásnak.

Vizsgált forrásaink szerzői közül kettő: Francesco Bandini és Francesco Arrigoni ezek közé a humanisták közé tartozott. Feltehető, hogy az ő, vagy az ő körükhöz tartozott, de az utókor számára ismeretlenül maradt társuk irányitásával készülhetett el Budán egy nagy filológiai munka; összegyüjtötték és értelmezték a Corvina Könyvtárban rendelkezésre állt klasszikus müvekből az épitészeti szakkifejezéseket. Ezt azért végezhették különös gondossággal, hogy a latinul jól értő, de olaszul nem, vagy gyengén beszélő Mátyás király számára helyesen értelmezett latin beszámolót adhassanak azokról az antik épülettipusokról, modellekről, amelyeknek a követése "illett" uj "dominus"-uk királyi méltóságához. Bonfini - valószinüleg átvett - épitészeti szakkifejezései igen érdekesen tükrözik azt a humanista grammatikus módszert, hogy szótárak hiján a "kutatók" a latin terminustechnikusokat a szöveg-kontextusból hámozták ki, a görög kifejezések esetében pedig az eredeti szóképre támaszkodtak. Ez a módszerük néha bevált, néha félreértéshez vezetett mint pl. az "absis" esetében, amit Bonfini nem félkör alaprajzu helyiségnek, hanem ivben hajló boltozatnak értelmezett. Az "absis" Plinius villa-leirásánál a könyvtárhelyiséggel kapcsolatban szerepel. Ugyancsak a könyvtár melletti helyiség budai leirásánál emlit Bonfini "absis"-os termet, amelynek a boltozatát a délre néző égboltozatot ábrázoló freskó diszitette. Ez az értelmezés Plinius szövegének ismerete nélkül feltétlenül háttérben marad, ugyanigy a "zete", az "abdita secreta", "heliocaminos" (=loggia), "diaeta" (= több helyiségből álló magánlakosztály) esetében sem fordítható le későbbi szótárak segitségével és Plinius értelmezése nélkül a szöveg.

A két, általunk irásaikon keresztül is ismert humanista közül egyik sem beszél arról, hogy Magyarországi tartózkodásuk idején milyen módon befolyásolták Mátyás király művészetpártolását. Azonban az már az irásaikból is kiderül, hogy kettejük közül Francesco Bandini volt a jelentősebb

egyéniség. Tudott, hogy a neoplatonikus Bandini, Marsilio Ficinonak a neoplatonizmus "atyjának" testi lelki jóbarátja volt és filozófiájának lelkes propagátora Magyarországon. Fennmaradt nápolyi és 1480-ban irt váci levelének (App. VIII-IX.) egyes kitételei azonban arról tanuskodnak, hogy joggal tételezhetjük fel azt, hogy Bandini Mátyás mellett nemcsak a neoplatonizmus, hanem a reneszánsz müvészet ügyének is elősegitője, katalizátora volt. A két utóbbi szorosan összefügg, hiszen éppen a neoplatonikus humanizmus müvészeti nézeteinek az elsajátitása jellemezte a reneszánsz müpártolót nemcsak Itáliában, hanem Magyarországon is.

A reneszánsz müvészet, de legfőként az épitészet kialakitásához ugyanis elengedhetetlenül szükséges volt, hogy a müpártoló sokkal többre becsülje a müvészt, épitészt, mint Petrarca és követői, akik müvészeti irásaikban a mesterekre, a müvész problémáira igen kevéssé térnek ki, mivel, mint tipikus udvari humanisták mindenekelőtt a "dominus" és nem a müvészek érdekeit tartották szem előtt. (Ilyen beállitottságu volt Magyarországon irásainak tanusága szerint Bonfini és Francesco Arrigoni: App. V.-VI.)

A müvészi teljesitmény értékelése tipikusan neoplatonikus humanista vonás. Ennek a mozgalomnak a képviselői szögezték le elsőként a humanisták közül azt, hogy az a müvészi haladás pl. az épitészetben, amit Brunelleschi és Alberti és követőik azzal értek el, [illegible] hogy a matematikát az épitészetre (és a festészetre is) alkalmazták, lehetővé tette azt, hogy az épitészt, müvészt az "artes liberales" körébe befogadják, szemben a sokáig érvényes középkori felfogással, amely a müvészeket csak a kézmüvesek, az "artes mechanicae" kategóriájában tartották számon. Ezt a véleményt maga Bandini is hangoztatja nápolyi levelében, amikor a "szabad mesterségek" müvelői között sorolja fel az épitészeket, szobrászokat, festőket. (App. IX.) Bandininek ezt a véleményét Mátyás király is átvette Bonfini szerint, amennyiben a király "minden szabad müvészetet pártolt de legfőképpen az épitészetet." (App. V.)

Az itáliai művészeti haladás ténye késztethette a királyt arra is, hogy bár nagy költségek árán, gyakorlott reneszánsz épitészeket, szobrászokat, intarzia-müveseket nagy számban szerződtessen Itáliából, ami a reneszánsz kivételesen korai all'antica stilusu meghonosodásához járult hozzá Magyarországon.

Bandini még annyiban is megkönnyithette Mátyás reneszánsz épitészetpártolásának a kialakulását, hogy (nápolyi levelének tanusága szerint) Firenzében töltött ifjusága idején igen szoros kapcsolatban állott az épitészet ottani mestereivel. Ebből a szempontból nézve Bandini valóságos ritkaságnak számit az átlagos humanisták között, igen ritka volt még a 15. századi Itáliában az a humanista aki rendszeres és elmélyült kapcsolatot tartott fenn a művészekkel, mestereivel naponkénti kapcsolatban lett volna és azokkal munkájukról gyakran vitatkozott volna. (App. IX.) Bandini firenzei épitész-művész ismeretsége páratlanul értékes lehetett Mátyás király számára, hiszen kitünő "mediator"-ra talált a személyében, a segitségével könnyen tudhatott kontaktust találni az olasz művészekkel, tervezőkkel. Bandini nemcsak egyszerü, hanem szakértő tolmácsként is segithette kapcsolatuk kialakulását. Miután irásának tanusága szerint az épitészet elméleti kérdéseivel is foglalkozott, abban is segithetett, hogy a király épitészének, Chimenti Camiciának a rajzai közül kiválassza azokat a tipusokat, müfajokat, formákat, amelyek a király "magnificentia"-jához illettek.

Bandini ugyanis ez utóbbi problémához is hozzászólhatott azon az alapon, hogy közvetlenül Magyarországra-jövetele előtt a nápolyi Ferdinánd királynak, Beatrix apjának volt az udvari humanistája. Ekkor elvben módja volt arra, hogy bekerüljön a nápolyi udvar vezető humanistájának, Giovanni Pontano-nak a körébe, ahol igen intenziven foglalkoztak azzal a problémával, hogy egy királyhoz rezidenciájának, kertjeinek, villáinak kiépitésekor milyen antik exemplumot "illik" és méltó követnie. Pontano irásainak tanusága szerint a legmegfelelőbb antik exemplumként Lucullus villája volt követhető,

amely Plutarchos szerint függőkertjeivel, porticusaival tünt ki, de a gyakorlatban, amikor 1486 után a humanista ihletésü tervkoncepció alapján végülis a hires nápolyi villák, kertek (Poggioreale, Ducchesca) felépültek, döntően ott is az ifjabb Plinius sokkal részletesebb villa leirásainak egyes elemeit követték.

Ez történt Budán is, ahol viszont a pliniusi, xystusokkal, cryptoporticusokkal, hippodrommal, turrisokkal stb. ellátott kerteket Bonfini tanusága szerint a nápolyi Poggiorealet megelőzve már 1486 előtt felépitették. Igy az a szokatlan helyzet állt elő, hogy Budán a királyhoz illő reneszánsz villa prototipusa néhány évvel korábban elkészült, mint a nápolyi, páratlan épitészettörténeti jelentőségü, azóta szintén elpusztult villák és kertek, amelyek nemcsak a 16. század itáliai, hanem a francia reneszánsz épitészet kialakulását is döntően befolyásolták a későbbi épitészeti traktátusokban publikált, megörökitett leirásuk, rajzaik nyomán.

A fentiek alapján megalapozottnak tünik az a feltételezés, hogy Bandini lehetett a humanista tagja Mátyás királlyal és épitészével együtt a "hármas kooperációnak", ami a nagyszabásu reneszánsz épület létrehozásával nélkülözhetetlen volt Itáliában is. Az ő "szaktanácsai" és Chimenti Camicia, az épitész ajánlatai felett döntött Mátyás király, aki Galeotto tanusága szerint igen jól értett az épitészethez, még a szakértő épitészekkel folytatott vitákból is győztesen került ki.

Bonfini szerint Mátyás az épitészetnek nemcsak a gyakorlati, hanem az elméleti oldalával is törődött, azért hozatta meg (Bandinivel!) Itáliából Filarete traktátusát, hogy "abból az arányosság (symmetria) módszerét és mindenfajta épület strukturáját megértse". A Mátyás reneszánsz müvészetpártolásáról fennmaradt humanista hiradások azt bizonyitják, hogy itáliai viszonylatban is ritka intellektuális szinvonalon közelitett az épitészet kérdéseihez. Figyelemreméltó, hogy Bonfini azt, hogy Mátyás király a reneszánsz épitészetpártolást kultiválta ugy fejezi ki, hogy "priscam architecturam in lucem revocavit" (ujra napfényre hozta az antik épitészetet).

A kifejezést ugyanis közvetlenül a korai humanistáktól vette át, akik ezt Giotto-ra alkalmazták, kifejezve ezzel, hogy ő volt az első olyan művész, aki a "közép"-kor gyakorlatát megszakitva az antikvitás művészeti elveit alkalmazta. Magyarországon viszont nem a helyi művészek hozták létre a reneszánsz művészetet, hanem az királyi akaratból született és nem is lehetett a fejlődés első fázisában más, mint udvari művészet.

Az eddigiek alapján arra a következtetésre juthatnánk, hogy Mátyás reneszánsz művészetpártolásának minden jellegzetességét olasz humanistáitól vette át. Pedig arra nézve is van közvetett bizonyiték, hogy "magnificentia"-jának jellegét meghatározó jelentős kérdésekben ragaszkodott önálló, saját meggyőződéséhez. Erről egy negativ jelenség tanuskodik: az, hogy a király semmiféle egyházi épületet, sem kápolnát, sem templomot, sem kolostort nem épittetett reneszánsz stilusban. Ez a hozzáállása valószinüleg még Vitéz nevelésének a hatására alakult ki, aki viszont Enea Silvio Piccolomini példájára juthatott arra a meggyőződésre, hogy a keresztény "dominus"-hoz a gótikus stilusu, világos templom "illik". Piccolomini Pienzában, reneszánsz palotája mellé olyan templomot épittetett, amely strukturájában az ő kifejezett kivánságára követte az ausztriai gótikus csarnoktemplomok példáját. Az egyházi épület diszitése azonban már sem Piccolomininél, sem Mátyásnál nem esett azonos elbirálás alá; az all'antica ornamentumot sem ő, sem a magyar király nem rekesztette ki a keresztény "decorum" hatásköréből. Mátyásnak ez a döntése nagymértékben befolyásolta egyrészt a magyar reneszánsz épitészet jellegét, másrészt bizonyos magyarázatot is ad a gótika hosszu továbbélésének jelenségére a 15-16. századi magyar egyházi épitészetben.

A vizsgált humanista irások közül a legnagyobb terjedelmü, művészeti vonatkozásu részleteket Bonfininél találtunk. Ő azonban nem hasonlitható össze Bandinivel, mivel tipikus udvari humanista, aki bár neoplatonikus volt, művészeti nézeteiben inkább a petrarcai vonalat követi: testreszabott feladat

volt számára az, hogy Mátyás reneszánsz müveinek elkészülte után hozzáfogjon ahhoz, hogy apológiákat irjon müvészetpártolásának védelmére.

Erre a jelek szerint szükség is volt, mivel már életében is támadások érték a királyt amiatt, hogy nem volt szakértő gyakorlója a "magnificentia" erényének, "esztelen" költekezések árán, idegen müvészek költséges foglalkoztatásával épittetett magának a "római császárokétól luxusban alig különböző" palotákat, hozott létre a személyes dicsőségét hirdető épületeket, szobrászati müveket.

A kor mentalitásának szempontjából nézve igy támadható volt Mátyás amiatt, hogy nem tartotta be azt az arisztoteleszi-petrarcai szabályt "magnificentia"-jának gyakorlásánál, hogy a "magnificus embernél a müalkotásokra forditott költségeknek illendőnek kell lenni a megrendelő származásához és társadalmi státuszához". Mátyás, annak ellenére, hogy királyként a társadalmi ranglétra legmagasabb fokán állott, támadható volt két szempontból nézve is. Egyrészt (főként a szomszédos, ellenséges dinasztiák uralkodói részéről) azért, mert királyságát nem tekintélyes dinasztia tagjaként örökölte, hanem csak választott király volt. Másrészt a magyarországi kritikusok at kifogásolhatták, hogy nem tiszta magyar származása miatt nem volt illendő az, hogy a müpártolásnak azt a tipusát követte, ami csak az igazi magyar királyokat illethette volna meg.

Bonfini apológiája a Mátyást érintő fenti vádakra (App.V.) azzal válaszol, hogy Mátyás származásának legitimizálására felhasználja azt, hogy a király eredetét visszavezeti a római Corvinus nemzetségig. Emiatt érvel ugy, hogy saját "római ősei" mint a római császárok épitkezéseinek pompáját joggal mulja felül amiatt a "pozitivum" miatt, hogy "prisca architectura" napfényre hozásával, tehát a reneszánsz stilus bevezetésével még a római elődöknél is többet tett, mivel azok csak "folytattak" egy már meglévő hagyományt, addig ő megváltoztatta a meglévő épitészetet. (App. IV.) Az utóbbi részlet megértéséhez szükséges elmondani, hogy a humanisták általában a klasszikus

"magnificentia" felfogást követték, de egy ponton szükségszerüen kibővitették annak tartalmát. Önmagában is "virtus"-nak, tehát "magnificentia"-nak számitott az ő szemükben az, ha kortársaik létrehozták a klasszikus antikvitás jellegzetességeit saját korukban, tehát "igazi reneszánsz stilusban" épitkeztek, rendeltek meg, vagy kiviteleztek müalkotásokat.

Bonfini egyes részletei arra is utalnak, hogy kritika érte Mátyást azért is, mert nem követte a "régi magyar királyok takarékosságát" és - ami még sulyosabb - müpártolásával "haszontalanságokra szórta a hasznosabb célra rendelt adókat." (App. V.). Ezek szerint a klasszikus "magnificentia" azon feltétele ellen "vétett", amely szerint a müalkotásnak a "közösség céljait kell szolgálni". A "vád"-ra válaszként megadott felelet a Dalmata adománylevél azon passzusából olvasható ki, amely hangsulyozza, hogy Giovanni Dalmata szobrai nemcsak a királynak, hanem az egész országnak, tehát a klasszikus vagy itáliai városállam terjedelménél sokkal nagyobb közösségnek is dicsőséget szerzett.

A petrarcai magnificentia alaptétele az, hogy a müalkotás csak a "virtus"-t szolgálhatja. Igy Bonfini Petrarca tekintélyére támaszkodva hangsulyozhatta épületre szánt epigrammájában, hogy Mátyás épületei, szobrai a virtusát szolgálják, az ellenségen aratott diadalok miatt érdemelte ki, hogy hirnevét a márvány, a bronz és a történetirás megörökitse. (App.V.) Hasonló szellemben szól Mátyás másik udvari humanistájának, Francesco Arrigoni-nak a Sforza lovasszoborra feliratnak szánt 22 epigramma variációja közül majdnem mindegyik (App. VI.b.). Azt bizonyitják, hogy a szobor tárgya: Francesco Sforza, olyan megörökitésre érdemes hős volt, aki életében bővelkedett a polgári és katonai erényekben. A szobor megrendelőjét (Lodovico il Moro-t) pedig szintén virtus, a fiui kegyelet késztette az "opus" létrehozására.

Egyéb eredmények

1. Feltételezhető, hogy Mátyás király udvari szobrásza, Giovanni Dalmata nemcsak - mint az közismert - márványszobrász volt, hanem bronzszobrász is és elvben ő is lehetett a müvésze a budai palota elpusztult bronzszobrainak. A hipotézist az indokolja, hogy az adománylevél szövegezője Dalmatát "statuarius sive marmorum sculptor"-nak nevezi, ami az idősebb Plinius-i és Quintilianus-i szóhasználat értelmében "bronz- és márványszobrász"-nak fordítható.

2. Az értekezés első izben mutat be egy olyan Mátyás humanistát, akiről eddig szakirodalmunk nem tudott. Francesco Arrigoniról van szó, akinek 1486-90 között, Lodovico il Moro-hoz irott ajánlkozó levelét közlöm, amelyből kiderül, hogy irója a budai udvarban élt 1476-1484 között. Müvészeti érdeklődéséről a levélhez csatolt 22, a Leonardo által akkortájt készitett Sforza lovasszobor feliratának szánt epigramma variáció tanuskodik. (App. IV.a.,b.)

3. A tanulmány a hazai szakirodalomban először ismerteti Francesco Bandini két levelét, (App. VIII-IX) valamint a külföldi szakirodalom ujabb Bandini kutatásainak az eredményét. Ezek szerint Bandini nem 1477-ben Lorenzo de' Medici követeként Firenzéből került Magyarországra, hanem 1476-ban Beatrix kiséretében Nápolyból, ahol néhány évig a király, Aragóniai Ferrante udvari humanistája volt.

4. Bonfinivel kapcsolatban arra a következtetésre jut a külföldi szakirodalomból átvett eredmények kapcsán, hogy igen valószinü, hogy Bonfini az urbinói herceggel, Federigo da Montefeltro-val is kapcsolatban állott. Erre többek között az utal, hogy Clough feltételezése szerint az egykor a Gubbiói palota "studiolóját"

diszitó "Retorica"-t allegorizáló festményen Bonfininek egy eddig ismeretlen arcképe szerepel, ami azt bizonyitja, hogy humanistánk hazájában és korában nagy orátor hirében állott.

IV. Az értekezéssel kapcsolatos publikációk

Feuerné Tóth Rózsa

A budai "Schola" Mátyás király és Chimenti Camicia ideálváros-negyed terve. Épités-, Építészettudomány. 1974. 371-386.

Ars et ingenium. Korareneszánsz művészetelmélet Janus Pannonius költészetében. Ars Hungarica. 1974/1. 9-26.

Reneszánsz építészet Magyarországon.
Corvina-Magyar Helikon kiadó. Budapest. 1977.

A budai vár függőkertje és a Cisterna Regia. In: Magyarországi reneszánsz és barokk. Szerk.: Galavics G., Budapest. 1976. 11-84.

A magyar reneszánsz építészet európai helyzete.
Ars Hungarica. 1977/1. 2-29.

The "apertonium ornamenta" of Alberti and the architecture of Brunelleschi. Acta Historiae Artium. XXIV. (1978). 147-152.

Hozott anyagról sokszorosítva.

8213039 MTA KESZ Sokszorosító, Budapest. F.v.: dr. Héczey Lászlóné

Marosi Ernő

FEUERNÉ TÓTH RÓZSA 1928–1985

Kutató Csoportunknak viszonylag rövid fennállása alatt eddig nem kellett megismerkednie a gyász okozta megrendüléssel. Azokat, akik 1969 óta itt a magyar művészet kutatásának komoly szándékával, eddig ismeretlen összefüggéseinek feltárása és új összefoglalása érdekében összegyülekeztek, mintha alig foglalkoztatta volna a mulandóság: sokkal inkább az elvégzendő feladatok. Sokuknak, az első években a különböző munkahelyekről ide érkezőknek, az intézményesített kutatómunka feladata jelentette vágyaik – egykori pályaválasztásukkor világosan érzett hivatásuk – megvalósulását, az értelmes cél ígéretét. Egyéni érdeklődések és régi tervek valóra váltására is alkalmat ígértek azok az általános hasznú, nem könnyű feladatok, amelyeknek elvégzése napirendre került.

Feuerné Tóth Rózsa a magyarországi későközépkor és a reneszánsz művészet specialistájaként kapott meghívást a Kutató Csoporthoz, hogy e szakterület egyedüli képviselőjeként segítse világra az új magyarországi művészettörténet harmadik kötetét. Munkának látott, részletproblémákban és tágabb, a humanizmus szellemi és földrajzi értelemben egyaránt szélesebb távlataira nyíló összefüggésekben mélyedt el, koncepciókat dolgozott ki és munkatársak sorát nyerte meg, animált és propagált itthon és külföldön is. Keserves látni annak a hirtelen halálát, aki éppen készülő munkájától csak hétvégekre kelt fel, s aki tele volt tervekkel, asztalfiókjai és szekrénypolcai feldolgozásra érlelődő, előkészített anyaggyűjtésekkel.

Tóth Rózsa Zalaegerszegről került Budapestre, s folytatott itt az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen művészettörténeti, valamint angol és francia filológiai tanulmányokat. E tanulmányok eredménye volt kivételes nyelvtudása (az előbb említettekhez még német, olasz és a latin nyelv járult), későbbi munkájának igen fontos előfeltétele. Utolsó egyetemi éveiben középkori művészettörténetre szakosodott (publikálatlan szakdolgozatát Veszprém bizánci emlékeiről írta), s szerzett diplomát középkori régészetből, miután 1951-től kezdve már megkezdte muzeológusi pályafutását a Budapesti Történeti Múzeumban. 1971 végéig ugyanebben a múzeumban dolgozott.

Múzeumi tevékenysége a budapesti várostörténeti és régészeti kutatások legintenzívebb és legizgalmasabb szakaszára esett. Abban a műhelyben volt alkalma megszereznie gyakorlatát, amelyben a középkori régészeti kutatás, s bizonyos tekintetben a magyar középkorral foglalkozó művészettörténetírás és mindenekelőtt az írott források új szemléletének ma is érvényes normái kialakultak. Majdnem két évtizedes régészeti gyakorlatáról ásatási jelentések, leletmentések, lakóház- és városfal-kutatások dokumentációinak sora tanúskodik; legtöbbjüknek csak kivonata jelent meg nyomtatásban. Magától értetődő, hogy első publikációinak helye is rendszeresen a Budapest Régiségei volt, azok a kötetek, amelyekben legkorábban indult meg a budai várhegyi leletek feldolgozása. Ebbe a munkába kezdetben a későgótika kőemlékeinek feldolgozásával kapcsolódott be: szerencsés felismerése Kassai István tevékenységének budai nyomairól a rekonstruktív és a stíluskritikai módszer egyesítése útján jöhetett létre. Ugyanezen alapul a Mátyás-kori gótikus kőfaragóműhelyt rekonstruáló munka, amely a korábban már felismert összefüggések mögötti, addig nem ismert udvari központot mutatta ki.

Kutatásainak hasonlóan visszatérő színhelye és témája volt a Margitsziget, különösen a dominikánus apácakolostor, amely nemcsak az épület rekonstrukciójára, a kolostor építésmenetének tisztázására adott alkalmat, hanem V. István sírjának meghatározására is. A kolostor hypocaustumával kapcsolatos megfigyelések az első jelei annak a régészeti módsze-

rekkel megalapozott törekvésnek, amely az életmód, a használati körülmények rendszeres, tervszerű, a reáliák értelmezésében megalapozott kutatásához vezetett. Ennek az érdeklődésnek további kiváló eredményeit a budai vár vízellátásával kapcsolatos összefüggések tisztázása jelentette – a komplex, írott forrásokon, formai párhuzamok kimutatásán és a régészeti eredmények értékelésén alapuló módszerrel.

Feuerné Tóth Rózsa az 1960-as évek elejétől kezdve, a Vármúzeum kiállításának előkészítése során, múzeumi munkája keretében találkozott az addigi részletkutatások összefoglalásának, értékelésének gyakorlati feladatával. A közvetlen cél minél több budai maradványnak szemléletes, az egykori méreteket és építészeti megoldásokat érzékeltető bemutatása volt. Az út ehhez a régészeti eredmények sokoldalú értékelésén, a funkciók belátásán, a stíluskritikai értékelésen és nem utolsó sorban a források alapos használatán át vezetett. Az eredmény: a Vármúzeum állandó kiállításának rekonstruált reneszánsz épülettagozat-sorozata, s a budai palota rekonstrukciójának az az egész problematikája, amelyhez újra és újra visszatért, s amely utolsó napjaiig foglalkoztatta.

1969-ben a budapesti nemzetközi művészettörténeti kongresszuson a Mátyás palotáján dolgozó dalmát kőfaragó-csoport jelentősége, később a budai Cisterna Regia és a függőkert rekonstrukciójának kérdése, utóbb ugyanezen rekonstrukciós kérdések fő forrásának, a Schedel-krónika ismert metszetének kritikája, majd még egyszer a budai palotahomlokzatok kérdése foglalkoztatta.

Bármilyen logikusnak tűnik is a tanulmányoknak ez a sorozata, az út nem ilyen egyenesen vezetett az építészeti rekonstrukciók mind finomabb kidolgozásához. Ha 1974-es tanulmánya a budai Schola terv-rekonstrukciójáról nagyrészt a vár függőkertjének felismerésével párhuzamos is, benne már több szerep jut a reneszánsz építészetelmélet és a traktátusirodalom ismeretének, mint a régészeti megfigyeléseknek. S ettől kezdve a művészetelméleti kérdések, az építészeti szimbolizmus problematikája, a trattatisztika kérdései és a humanista terminológia problémái egyre intenzívebben foglalkoztatták. Határozott fordulat ez, amelyben az egyetemes művészettörténeti összefüggéseknek, a jelentés feltárásának, az eszmetörténeti vonatkozásoknak mind nagyobb szerep jutott.

E kutatások, szerencsére, eljutottak összefoglalásukig. A magyarországi reneszánsz építészet emlékanyagát áttekintő 1977-es kötet éppúgy ennek a periódusnak eredménye, mint 1982-ben megvédett kandidátusi disszertációja. Ennek címe: Művészet és humanizmus a korareneszánsz Magyarországon programszerűen is összefoglalja szerzőjének meggyőződését eszmetörténet és stílus, teória és művészi gyakorlat szerves összefüggéséről. A disszertáció szövege elkészült, nyomtatásban azonban életében már nem jelenhetett meg.

1972-vel Feuerné Tóth Rózsa mint tudományos munkatárs belépett a Művészettörténeti Kutató Csoporthoz, amelynek 1983-ban főmunkatársa lett. Kezdettől fogva a magyarországi művészet 15. század vége és a 16. század eleje közötti történetét tárgyaló kötet szervezőjeként, munkacsoportjának vezetőjeként illetve Radocsay Dénes majd Entz Géza mellett segédszerkesztőjeként tevékenykedett. Ez a feladata alkotta személyes kutatásainak mind hátterét, mind keretét. Gyarapodó publikációi, azok problematikájának egyszerre mélyülése és szélesedése mutatja: mennyire komolyan értelmezett megbízatást vállalt. Szakterületet változtatott: régészből és muzeológusból művészettörténész és elméleti kutató lett, de olyan, aki soha nem szakadt el az anyagismeret konkrétumaitól. Ez az anyagismeret pedig ekkor bővülhetett igazán. A Kutató Csoportnál való működés Tóth Rózsa számára a tanulmányutak, a kiterjedt anyaggyűjtés és a nemzetközi tapasztalatcserék szakaszát is jelentette: Itáliában, Franciaországban, Angliában, Csehszlovákiában. Jelentette a nemzetközi tudományos tapasztalatok, a személyes eredmények megpróbálása és az elismertetés korszakát is. A római Hertziana-könyvtár, a londoni Warburg-intézet, s különösen a többször is megla-

togatott, egy-egy jelentős előadás színhelyéül szolgáló tours-i reneszánsz tanulmányi központ jelentették e tevékenység fő színhelyeit és műhelyeit. Csak Tours-ban 1978-ban a budai várról, 1981-ben a Szabó Ervin Könyvtár Zichy-kódexéről, 1983-ban az itáliai és a helyi építőgyakorlat magyarországi szerepéről tartott előadást. Hazai tudományközi kapcsolatainak kiépítésében természetesen fordult az irodalomtörténetírás felé, felolvasásaiban sorra tárgyalva a humanizmus-kutatások, a humanista latinság filológiájának problémáit.

Sajnos, torzó maradt a magyarországi művészet története reneszánsz-kori kötete számára készített munkája: haláláig csak a kutatástörténetet értékelő és a reneszánsz általános problematikáját bemutató rész készült el. Egyedül az 1983-ban kiadott A művészet története Magyarországon című kötet általa írott fejezetei adnak fogalmat koncepciójának egészéről. Ennek a koncepciónak részleteit rekonstruálni azonban nem könnyebb feladat, mint a budai Schola vagy Mátyás függőkertjének ideális rekonstrukciója. Nem az, mert eleven, mozgásban lévő, állandóan továbbhaladó folyamat szakadt meg egy váratlan pillanatban. Tanítványa nem volt: csak utolsó évében, az 1983–84-es tanév második félévében tartott speciális kollégiumot az ELTE Művészettörténeti Tanszékén a magyarországi korareneszánsz építészetről és annak itáliai hátteréről. Azoknak a száma, akiknek tanácsot, indítást, ötletet adott, nem csekély. Vajon lesz-e köztük munkájának folytatója?

E sorok írójára Feuerné Tóth Rózsa előbb a gótika építészettörténetének körében publikált tanulmányainak módszerességével, a középkori építészet munkájának elmélyült elemzésével hatott példaként. Utóbb munkatársként is, szakadatlanul lázas-lelkesült kutatóként. Így szerette, becsülte mindenki, akinek alkalma volt ismerni.

Ernő Marosi: **Rózsa Feuer-Tóth 1928–1985**

Seit ihrem verhältnismäßig kurzen Bestehen war unsere Forschungsgruppe noch nie mit der Erschütterung der Trauer konfrontiert. Diejenigen, die sich hier seit 1969 in der ernsten Absicht der Erforschung der ungarischen Kunst, der Erschließung bislang ungekannter Zusammenhänge zusammengetan haben, um eine neue Synthese zu schaffen, schienen sich kaum mit der Vergänglichkeit zu beschäftigen: es ging ihnen vielmehr um die Erfüllung ihrer Aufgaben. Für viele, die in den ersten Jahren von verschiedenen Arbeitsstellen hierher überwechselten, bedeutete die institutionalisierte Forschungsarbeit die Erfüllung ihrer Sehnsüchte, die Realisierung ihrer einst bei der Berufswahl deutlich gespürten Berufung, das Versprechen des vernünftigen Ziels. Die allgemeinnützigen, gar nicht leichten Aufgaben, die dabei an die Tagesordnung gesetzt wurden, boten auch Gelegenheit zur Verfolgung persönlicher Interessen und zur Verwirklichung alter Pläne.

Rózsa Feuer-Tóth wurde als Expertin des Spätmittelalters und der Renaissancekunst in Ungarn an die Forschungsgruppe berufen, um als alleinige Vertreterin dieses Forschungsgebietes den dritten Band der neuen ungarischen Kunstgeschichte zum Leben zu verhelfen. Sie ging an die Arbeit, vertiefte sich in Detailfragen und in weiten Zusammenhängen, die geistig wie geographisch gleichermaßen auf weite Horizonte des Humanismus Ausblick boten, sie erarbeitete Konzeptionen, gewann eine Reihe Mitarbeiter, die sie anregte und förderte, zu Hause wie im Ausland. Es ist traurig, den plötzlichen Tod einer Kollegin mit ansehen zu müssen, die ihre Arbeit nur für die Wochenenden niederlegte, deren Kopf voll von Vorhaben, deren Schubladen und Schränke voll von wohl vorbereiteten Materialsammlungen waren, die zur Bearbeitung heranreiften.

Rózsa Tóth kam aus Zalaegerszeg nach Budapest, wo sie an der Loránd-Eötvös-Universität Kunstgeschichte, englische und französische Philologie studierte. Sie besaß außerordentliche Sprachkenntnisse (außer den erwähnten beherrschte sie noch Deutsch, Italienisch und Latein), dadurch waren sehr wichtige Voraussetzungen zu ihrer künftigen Arbeit gegeben. In ihren letzten Studienjahren spezialisierte sie sich auf mittelalterliche Kunst (ihre unveröffentlichte Diplomarbeit behandelt die byzantinischen Denkmäler von Veszprém) und erwarb auch ein Diplom in mittelalterlicher Archäologie, nachdem sie seit 1951 bereits als Museologin im Historischen Museum der Stadt Budapest ihre Laufbahn begonnen hatte, um bis Ende 1971 dort zu wirken.

Ihre Tätigkeit am Museum fiel in die intensivste und spannendste Phase der Budapester stadtgeschichtlichen und archäologischen Forschungen. Sie hatte Gelegenheit, ihre berufliche Praxis in jener Werkstatt zu erwerben, in der die archäologische Erforschung des Mittelalters, in gewissem Sinne die Kunstgeschichtsschreibung des ungarischen Mittelalters und vor allem die bis heute gültigen Normen der Betrachtung der schriftlichen Quellen erarbeitet wurden. Von ihrem fast zwanzigjährigen Wirken als Archäologin zeugen Grabungsberichte und zahlreiche Dokumentationen über Fundbergungen und Mauerforschungen an Wohngebäuden und Stadtmauern; die meisten sind nur auszugsweise im Druck erschienen. Es ist nur selbstverständlich, daß sie ihre Aufsätze regelmäßig im Jahrbuch Budapest Régiségei veröffentlichte, in dessen Bänden die Aufarbeitung der Ausgrabungen am Budaer Burghügel am frühesten einsetzte. In diese Arbeit schaltete sie sich zunächst mit der Bearbeitung der Steindenkmäler der Spätgotik ein: Ihre glücklichen Erkenntnisse über die Spuren der Tätigkeit des Stephan von Kaschau in Buda sind der Vereinigung der rekonstruktiven und der stilkritischen Methode zu verdanken. Auf derselben Grundlage gelang es ihr, eine gotische Steinmetzwerkstatt zur Zeit des Königs Matthias zu rekonstruieren, wobei sie hinter den zuvor bekannten Zusammenhängen ein bislang unbekanntes höfisches Zentrum nachweisen konnte.

Sie kehrte ebenso oft zu einem anderen Forschungsort und -thema, zur Margaretheninsel zurück, besonders zum Kloster der Dominikanerinnen, wo sie nicht nur den Bau rekonstruierte und die Baugeschichte des Klosters klärte, sondern auch das Grab des Königs Stephan V. bestimmen konnte. Die Beobachtungen bezüglich der Hypokausten des Klosters waren die ersten Zeichen der archäologisch fundierten Bestrebung, die zur regelmäßigen, planmäßigen Erforschung der Lebensweise und der Gebrauchsumstände aufgrund der Deutung der Realien führte. Weitere herausragende Ergebnisse erzielte sie mit diesem Interesse bei der Klärung der Zusammenhänge bezüglich der Wasserversorgung der Budaer Burg, wobei sie eine komplexe Methode anwandte, die auf schriftlichen Quellen, dem Nachweis von formalen Parallelen und der Auswertung archäologischer Ergebnisse beruhte.

Rózsa Feuer-Tóth sah sich seit Beginn der sechziger Jahre, bei der Vorbereitung der Ausstellung des Burgmuseums, in Rahmen ihrer Museumsarbeit vor die praktische Aufgabe gestellt, die früheren Detailforschungen zusammenzufassen und auszuwerten. Das unmittelbare Ziel bestand darin, möglichst viele Budaer Überreste so auszustellen, daß dadurch die einstigen Proportionen und architektonischen Lösungen veranschaulicht wurden. Dies war durch die Bewertung der archäologischen Ergebnisse nach vielerlei Gesichtspunkten, durch die Erkenntnis der Funktionen, nach stilkritischen Erwägungen und nicht zuletzt durch gründliches Zurückgreifen auf die Schriftquellen zu erreichen. Was dabei herauskam, das sind die rekonstruierte Folge von Baugliedern der ungarischen Renaissance in der Dauerausstellung des Burgmuseums und die reiche Problematik der Rekonstruktion des Budaer Burgpalastes, zu der sie immer wieder zurückkehrte und die sie bis zu ihren letzten Tagen beschäftigte.

Im Jahre 1969 beschäftigte sie sich am internationalen Kongreß für Kunstgeschichte mit der Bedeutung der dalmatinischen Steinmetzgruppe, die am Palast des Königs Matthias Corvinus tätig war, später mit der Rekonstruktion der Budaer Cisterna Regia und des hängenden Gartens, dann mit der Kritik der Quelle zu all diesen Rekonstruktionsfragen, des bekannten Holzschnitts der Schedelschen-Weltchronik, und schließlich noch einmal mit der Frage nach den Budaer Palastfassaden.

So logisch diese Folge von Aufsätzen auch erscheinen mag, der Weg führte nicht so gerade zu der immer feineren Ausarbeitung der architektonischen Rekonstruktionen. Die Studie aus dem Jahr 1974 über die Rekonstruktion der Entwürfe der Budaer Schola entstand zwar größtenteils parallel mit dem Erkennen des hängenden Gartens, aber darin spielte bereits die Kenntnis der Architekturtheorie der Renaissance und der Traktatenliteratur eine weitaus größere Rolle als die archäologischen Beobachtungen. Von diesem Zeitpunkt an wandte sich ihr Interesse immer mehr den Fragen der Architekturtheorie, des Architektursymbolismus, der Trattatistik und der humanistischen Terminologie zu. Dies bedeutete eine deutliche Wende, in der den Zusammenhängen der europäischen Kunstgeschichte, der Erschließung der Bedeutung, den ideengeschichtlichen Bezügen eine immer größere Rolle zukam.

Diese Forschungen konnten, zum Glück, zu einer Synthese geführt werden. Der Band aus dem Jahre 1977 mit der Übersicht über die Denkmäler der ungarischen Renaissancearchitektur stellt ebenso das Ergebnis dieser Periode dar wie die 1982 angenommene Habilitationsschrift. Der Titel der letzteren, "Kunst und Humanismus im Ungarn der Frührenaissance", faßt die Überzeugung der Autorin von den Zusammenhängen von Ideengeschichte und Stil, Theorie und künstlerischer Praxis programmatisch zusammen. Diese vollendete Arbeit konnte zu ihren Lebzeiten nicht mehr veröffentlicht werden.

Im Jahr 1972 trat Rózsa Feuer-Tóth als Mitarbeiterin ins Institut für Kunstgeschichte der Ungarischen Akademie der Wissenschaften ein, wo sie seit 1983 als leitende Mitarbeiterin wirkte. Von Anfang an leitete sie die Arbeitsgruppe, die den Band der ungarischen Kunstgeschichte vom Ende des 15. Jh.

bis Anfang des 16. Jh. bearbeitete, sie war als Herausgeberin des Bandes bzw. neben Dénes Radocsay, sodann neben Géza Entz als Hilfsredakteurin tätig. Diese Aufgabe bildete den Rahmen und den Hintergrund ihrer persönlichen Forschungsarbeit. Ihre immer häufiger veröffentlichten Publikationen, die Vertiefung und die Ausbreitung ihrer Problematik bezeugen, mit welchem Ernst sie ihren Auftrag zu erfüllen suchte. Sie hat ihren Fachbereich gewechselt: aus der Archäologin und Museologin ist eine Kunstwissenschaftlerin und Forscherin der Kunsttheorie geworden, ohne sich jemals von der konkreten Materialkenntnis loszusagen. Ihre Materialkenntnisse konnte sie erheblich erweitern. Ihr Wirken am Institut bedeutete für Rózsa Tóth eine Epoche der Studienreisen, der umfangreichen Materialsammlung und des internationalen Erfahrungsaustausches in Italien, Frankreich, England und in der Tschechoslowakei. Ebenso bedeutete es die Erprobung ihrer Ergebnisse am internationalen Maßstab und eine Epoche der Anerkennung. Ihre Tätigkeit knüpfte sich an wichtige Werkstätten der Kunstwissenschaft, an die Hertziana-Bibliothek in Rom, an das Londoner Warburg-Institut und vor allem an das öfter aufgesuchte Zentrum der Renaissancestudien in Tours, wo sie auch mehrere bedeutende Vorträge hielt. In Tours las sie 1978 über die Budaer Burg, 1981 über den Zichy-Kodex der Ervin-Szabó-Bibliothek von Budapest, 1983 über die Rolle der italienischen und der örtlichen Baupraxis in Ungarn. Beim Ausbau ihrer interdisziplinären Beziehungen in Ungarn wandte sich ihr Interesse in natürlicher Weise der Literaturgeschichte zu, in ihren Lesungen behandelte sie der Reihe nach die Probleme der Humanismusforschung und der Philologie des humanistischen Lateins.

Ihre Arbeit für den Renaissanceband der Kunstgeschichte Ungarns blieb leider ein Fragment: sie konnte nur den Teil mit der Auswertung der Forschungsgeschichte und der allgemeinen Problematik der Renaissance abschließen. Von der Gesamtheit ihrer Konzeption geben nur die Kapitel im 1983 erschienenen Band A művészet története Magyarországon (Die Geschichte der Kunst in Ungarn) aus ihrer Feder einen Begriff. Die Einzelheiten dieser Konzeption zu rekonstruieren wäre aber keine leichtere Aufgabe als die ideelle Rekonstruktion der Budaer Schola oder des hängenden Gartens von König Matthias Corvinus. Und zwar deshalb nicht, weil ein ständig in Bewegung begriffener, lebendiger, sich weiterentwickelnder Vorgang in einem unerwarteten Augenblick plötzlich unterbrochen wurde. Schüler hatte sie keine: Sie hielt nur in ihrem letzten Lebensjahr, im Frühjahrsemester 1983/84 ein Kolleg am Institut für Kunstgeschichte der Loránd-Eötvös-Universität zu Fragen der Frührenaissancearchitektur in Ungarn und über deren italienischen Hintergrund. Die Zahl derer, die sie beriet, anregte, denen sie weiterhalf, ist nicht gering. Ob es unter ihnen manche geben wird, die ihr Lebenswerk weiterführen können?

Auf den Verfasser dieser Zeilen wirkte Rózsa Feuer-Tóth zunächst mit der Methodik ihrer Aufsätze zur Architekturgeschichte der Gotik und mit der tiefgehenden Analyse der Arbeit des mittelalterlichen Baumeisters als Vorbild, später auch als Kollegin, als ständig fieberhaft begeisterte Forscherin. So war sie von allen geliebt und verehrt, die sie kannten.

Aradi Nóra

SÍRBESZÉD FEUERNÉ TÓTH RÓZSA RAVATALÁNÁL

A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Csoportja munkatársai nevében búcsúzom Feuer Istvánné Tóth Rózsa kandidátustól, tudományos főmunkatárstól.

Olyan szakma, olyan hivatás kötött össze bennünket, ahol nagyon sok függ az egyéntől, attól, ahogyan a művészettörténész kutató felismeri és kialakítja a maga helyét, meghatározza és kijelöli a maga közelebbi feladatát a szaktudományban. Feuerné Tóth Rózsa pályája erre a bizonyság. Művészettörténeti-régészeti tanulmányok után évtizedekig középkori régészként dolgozott, töredékeket mentett és tett a történeti, esztétikai rekonstrukció számára hozzáférhetővé. A Budapesti Történeti Múzeum osztályvezetőjeként teremtette meg múzeumi bemutatásuk, közkinccsé válásuk feltételeit. E munkája része volt a magyar múzeumügy fellendülő szakaszának, egész munkássága a nemzeti értékek, szellemi értékek védelmének.

Sok-sok fáradságos és kitűnően végzett részletkutatás után támadt fel benne a vágy és az intenzív akarat, hogy nagyobb összefüggéseket is kitapintson, hogy mind szélesebb elméleti és filozófiai bázison közelítsen a reneszánsz eszmetörténetéhez, hogy immár ne csak töredékeket, hanem írott forrásokat értelmezzen, és ne csak tárgyakat rekonstruáljon, hanem gondolkodásmódokat, elméleti koncepciókat is.

Óriási léptékű szakmai-kutatói átállásra vállalkozott, amihez megvolt a felkészültsége és megvoltak a megfelelő munkakörülményei is. De rajta múlt, hogy milyen akaraterővel és milyen önkontrollal tette próbára következtetéseit. Amit kandidátusi értekezésében, annak előzményeiben s a magyar reneszánsszal foglalkozó publikációiban elért, azzal gondolatokat kavart fel, a kutatás lehetséges új módszereit villantotta fel. Eredményeinek eleven és meglepően gyors visszhangja lett – nemcsak itthon, hanem a nemzetközi szaktudományban is. Monstanra érlelődött meg az a szakasz, hogy a nagyvonalú elméleti felvértezettség birtokában folytassa a tárgyi emlékek értelmezését és rekonstrukcióját.

A pályát félbetörte a tragikus halál, kiadatlan írásai még közlésre várnak, és nyilvánosságra kívánkoznak a befejezetlen kutatások meglévő jegyzetei, gondolatai is. Vállaljuk, hogy megteszünk annyit, amennyit megtehetünk, hogy e szellemi értékből semmi se menjen veszendőbe.

De munkáját folytatni, befejezni nem tudjuk. Hiszen az egész pályakép, annak szelleme, ritmusa Babi személyiségéhez, egyéniségéhez kötött. S az általa vállalt és megtett úthoz hozzátartozik nyitottsága és eredendően vidám lénye, az az érzelmi biztonságérzet, ami családi boldogságából fakadt, és kisugárzott arra a kapcsolatra is, ahogyan velünk, kollégáival együtt élt. Hangja, nevetése még ott cseng a szobákban, a folyosókon, és él az emlék, ahogy utolsó napján Petrarcát olvasta.

Sok minden pótolható, az ember soha.

Babi drágám, búcsúzunk tőled a te Janus Pannoniusod szavaival:

Ó kék ég, ó dombok, ó ti réti füvellők
Ó kristálycsorgó, zöldkoronájú berek,
Édes napfény, benneteket hát mind odahagylak?
Énem elomlik s csak árva nevem marad itt.

Nóra Aradi: Grabrede an der Bahre von Rózsa Feuer-Tóth

Im Namen aller Mitarbeiter der Forschungsgruppe für Kunstgeschichte der Ungarischen Akademie der Wissenschaften möchte ich von der Privatdozentin Rózsa Feuer-Tóth, unserer leitenden Mitarbeiterin Abschied nehmen.

Wir waren durch einen Beruf verbunden, in dem sehr viel von der Persönlichkeit abhängt, davon, wie der Forscher der Kunstwissenschaft seinen Bereich erkennt und gestaltet, seine speziellen Aufgaben bestimmt und innerhalb eines Forschungsgebietes abgrenzt. Die Laufbahn von Rózsa Feuer-Tóth bezeugt dies anschaulich. Nach dem Studium der Kunstgeschichte und der Archäologie wirkte sie jahrzehntelang auf dem Gebiet der mittelalterlichen Archäologie, sie rettete Fragmente und machte sie der historischen und der ästhetischen Rekonstruktion zugänglich. Als Abteilungsleiterin des Historischen Museums der Stadt Budapest hatte sie die Voraussetzungen für ihre museale Darstellung geschaffen und dazu beigetragen, daß sie zum Allgemeingut geworden sind. Diese ihre Leistung gehört zur aufsteigenden Linie des ungarischen Museumswesens, ihr ganzes Wirken war ein Beitrag zum Schutz der nationalen und geistigen Werte.

Nach vielen mühevollen und ausgezeichnet gelösten Teilaufgaben kam ihr der Wunsch und der intensive Wille, auch größere Zusammenhänge aufzuzeichnen, der Ideengeschichte der Renaissance auf immer breiterer theoretischer und philosophischer Basis näherzukommen, und im weiteren nicht nur Architekturfragmente und schriftliche Quellen zu interpretieren und Gegenstände zu rekonstruieren, sondern auch Denkweisen und theoretische Konzeptionen.

Sie wagte eine fachliche Umstellung und ein Umdenken von gewaltigen Ausmaß, und dazu fehlte es ihr weder an theoretischem Rüstzeug noch an Arbeitsbedingungen. Es kam einzig darauf an, mit wieviel Willenskraft sie an die Arbeit ging und mit welcher Selbstkontrolle sie ihre Schlußfolgerungen nachprüfte. Was sie in ihrer Habilitationsschrift und den ihr vorangegangenen Publikationen zur ungarischen Renaissance aufzeigte, damit hat sie Gedankengänge aufgewirbelt und die Möglichkeiten von neuen Forschungsmethoden erprobt. Ihre Ergebnisse fanden erstaunlich schnell einen lebhaften Widerhall – nicht nur in Ungarn, sondern auch in der internationalen Fachliteratur. Sie trat in eine Phase ihrer Laufbahn, in der sie im Besitz umfassenden theoretischen Wissens die Deutung und die Rekonstruktion der Denkmäler hätte weiterführen können.

Die Laufbahn wurde vom tragischen Tod jäh unterbrochen, ihre nachgelassenen Schriften müssen noch herausgegeben werden, ebenso die vorhandenen Notizen und Gedanken zu ihren unvollendeten Forschungen. Wir versprechen, so viel wie nur möglich zu tun, damit von diesen geistigen Werten nichts verlorengeht.

Doch ihre Arbeit können wir weder weiterführen, noch abschließen. Denn das ganze Lebenswerk, dessen Geist und Rhythmus war an ihre Persönlichkeit, an ihren Charakter gebunden. Zur selbstgewählten Aufgabe und zum zurückgelegten Weg gehörten auch ihre Offenheit, ihr fröhliches Wesen und ihre gefühlsmäßige Stabilität dazu, die in ihrem Familienglück wurzelte und auch auf ihre Beziehungen zu uns, Kollegen ausstrahlte. Ihre Stimme, ihr Lachen klingen noch in den Räumen und Korridoren des Instituts, und lebendig ist die Erinnerung an ihren letzten Tag, an dem sie Petrarca las.

Vieles läßt sich ersetzen, der Mensch nie.

Liebe Rózsa, wir verabschieden uns von Dir mit den Zeilen Deines geliebten Janus Pannonius:

O coelum! o colles, et amicti gramine campi!
O vitrei fontes, o virides silvae!
Ergo ego vos dulci, pariter cum luce relinquam,
Nec reliquum de me iam, nisi nomen, erit?

KANDIDÁTUSI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

MŰVÉSZET ÉS HUMANIZMUS
A KORARENESZÁNSZ MAGYARORSZÁGON

Írta:

FEUERNÉ TÓTH RÓZSA

BUDAPEST
1981.

I. Az értekezés célkitüzései és tudományos előzményei

Általánosan elfogadott az a vélemény, hogy a mátyáskori reneszánsz művészet létrejöttében (1479 k.), jelentős szerepet játszottak azok a humanisták, akik a király közelében éltek. Ennek ellenére még nem tért ki hazánkban összefoglaló munka annak a kutatására, hogy pontosabban milyen természetü volt az udvari humanistáknak a magyar reneszánsz kialakulásánál és meggyökerezésénél betöltött szerepe. Megjegyzendő, hogy globálisan hasonló vállalkozásra eddig még a reneszánsz művészet európai szakértői sem szánták el magukat az itáliai fejlődés vonatkozásában.

A téma teljes feldolgozására ez a tanulmány sem vállalkozhatott, jószerint csak annak a kérdésnek a megközelitését tüzte ki célul, hogy megvizsgálja, milyen szerepet játszottak Mátyás király olasz humanistái a király épitészeti terveinek kialakitásánál és mennyiben és miként járultak hozzá a király reneszánsz épitészetpártolói profiljának a kialakulásához. A cél elérése érdekében olyan humanisták művészeti vonatkozásu irásainak a vizsgálatát végeztem el, akik hosszabb időt töltöttek Mátyás király mellett s igy módjukban volt művészeti nézeteiket Magyarországon is propagálni. (Francesco Bandini; 1476-1490, Francesco Arrigoni: 1476-484, Antonio Bonfini: 1486-1490 között, Dalmata adománylevél szövegezője: 1486 táján.)

A cél elérése érdekében még szükséges volt a humanizmus-művészet viszony itáliai hátterének vizsgálata is, hiszen a fenti humanisták onnan egy majd 150 éves itáliai fejlődés tanulságait hozták magukkal Magyarországra.

Az európai művészettörténetben a reneszánsz művészet és a humanizmus-kapcsolat tárgykörének viszgálatát a 14-16. század közötti időszakban hátráltatta az a körülmény, hogy az irodalom- és esztétikatörténet kutatói körében csak az utóbbi időben alakult ki egy olyan, forráskutatáson alapuló "humanizmus" értelmezés, amit korunk legkiválóbb művészettörténésze i is elfogadtak. Eszerint a humanizmus ideológiai mozgalom volt, amely nemcsak az "ember felfedezését" jelentette, hanem azoknak a tudósoknak (umanisti) a működését, akik a klasszikus müveltség (humanitas, görögül: paideia) ujjáélesztésén munkálkodtak, amelyek a mozgalomalapitó

Petrarca (1304-1374) megállapitása szerint a középkorban feledésbe merültek. Ő volt az, aki az addigi felfogástól eltérően (nem mint költő, hanem mint tudós) periodizócios reformot inditott el a történeti gondolkodásban. Különválasztva a klasszikus antikvitás korát, mint a dicsőség és a fény korszakát a saját korától (a "sötét" középkortól), célul tüzte ki, hogy az antik müveltség felélesztésével "napfényre hozza" az antikvitás kulturáját és hitt abban, hogy néhány generáción belül megvalósul - a 16. század kifejezésével élve - a "rinascimento", a reneszánsz. Petrarca, Boccaccio és utódaik a megromlott latin beszéd és irás restaurálása, a klasszikus irodalom szövegkritikai tanulmányozása révén igyekeztek céljukat elérni. Munkásságuk nagyszámu, feledésbe merült klasszikus mü felfedezéséhez vezetett, amelyek nemcsak az irodalomban, hanem a müvészetben, a 16. századtól kezdve pedig más tudományágakban is gyümölcsöző eredményeket hozott. A mozgalom igazi hajtóereje valójában politikai cél volt, az hogy Róma ujra visszanyerje régi nagyságát. A humanizmus igazi gyümölcseit először (a 15. század elején) azonban nem Rómában, hanem Firenzében termette meg, ahol aktuális társadalmi és politikai események hatására vált a korai polgárság tudatosan is elfogadott ideológiájává. Az ujabb felfogás szerint a humanista mozgalomra nem annyira a "pogányság" kultusza, mint a nem vallásos tendenciák növekedése volt a jellemző. Alapjában véve elfogadta a középkor társadalmi és vallási kötöttségeit és kompromisszumos megoldásokra hajlott, amit az is elősegitett, hogy a klasszikus antikvitás irodalmába a latinul még kifogástalanul iró keresztény egyházatyák irásait és a Bibliát is beleszámitotta.

A müvészettörténet kutatás mindenkor tudatában volt annak, hogy a humanizmus serkentője volt a reneszánsz müvészet kialakulásának, de jelentőségét mindenekelőtt a 15-16. század nagy müvészegyéniségeinek (L.B. Alberti, Leonardo, Michelangelo) kapcsán emelte ki, a müvészeti életre való hatását pedig mindenekelőtt a müvészetelmélet kérdéseinek vizsgálatánál a neoplatonikus humanizmus elterjedése után, a 16. századtól kezdve követte nyomon. Ez arra vezetett, hogy a korábbi időszak kutatásának hiánya miatt olyan véleményeket tulajdonitottak 15-16. század humanistáinak, amelyek valójában

embrionális, vagy kialakult formában már a "mozgalomalapitó" Petrarca munkáiban is megtalálhatók. Petrarca művei a későbbi humanizmus fejlődésére meghatározólag hatottak. Ez nem is meglepő, hiszen ideológiai mozgalomról lévén szó, természetes, hogy az "alapitó" nézeteinek jelentős része továbbra is érvényes maradt. Tekintélye és hatása - kisebb támadásoktól eltekintve - még a nagyobb reformot jelentő neoplatonikus humanizmus kialakulása után, a 16. században is fennmaradt.

A művészettörténet-kutatás a humanista hatást szelektiven, a művészeti traktátusok, a reneszánsz művészetelmélet és művészetkritika történetének vizsgálata szempontjából vette nagyitó alá. A humanista hatást a művészetre a művészetkritika kutatói vizsgálták a leg-intenzivebben (Petrarcától Albertiig) is a legszélesebb időbeli határok között. A tárgykör modern kutatói azonban arra a következtetésre jutottak, hogy a humanisták, mint művészetkritikusok csalódást keltően szerény eredményeket produkáltak, mindamellett Petrarcától kezdve fontos alapokat nyujtottak a művészetkritika további fejlődéséhez. Ennek az volt az oka, hogy a humanisták a művészet kérdéseivel nem a "műbirálat" kialakitása miatt, hanem inkább azért foglalkoztak, hogy környezetüket az antik ujjáéledés művészeti vonalának követésére sarkallják.

A humanisták hatását vizsgálva a reneszánsz művészetre, figyelemreméltó eredményeket értek el a művészetelmélet kutatói, de főként azok, akik felhivták a figyelmet arra, hogy milyen jelentős szerepet töltött be a humanista mozgalom annak a diszciplinának a kifejlesztésében, amit műpártolás-elméletnek nevezhetünk. (Azoknak a szabályoknak és feltételeknek az összességét értem a "műpártolás-elmélet"-en, amelyek biztositották azt, hogy a reneszánsz műpártolás ne "pazarlásnak", hanem erkölcsi kötelességnek legyen tekinthető.)

Megállapitható, hogy Magyarországon, Mátyás király mellett élt humanisták irásai főként ebbe az utóbbi kategóriába tartoznak és mint ilyenek főként a reneszánsz épitészet és műpártolás moralitásának kérdésével foglalkoznak.

II. A feldolgozás módszerei

Az értekezés módszere arra a meggyőződésre épült, hogy a Mátyás-humanisták művészeti irásait csak akkor értelmezhetjük ugy, ahogy ők azt a megirás időpontjában felfogták, ha visszatérünk azokhoz a klasszikus forrásokhoz, amelyeket a humanisták az antik művészeti élet megismerése érdekében Petrarcától kezdve használtak. A maximális biztonságra törekedve, mindenekelőtt azokat a klasszikus forrásokat tanulmányoztuk, amelyeket már Petrarca is ismert és propagált. Az óvatosságra az intett, hogy bár az utód-humanisták a 15.század folyamán számos olyan latin és görög forrást fedeztek fel, amelyek művészeti véleményeket is tartalmaztak, azok nem változtatták meg a korai humanisták által is ismert klasszikus auktorok irásainak alapvető tanulságait, csak finomitották, bővitették és kommentálták azokat. Lényeges változást a klasszikus források felhasználása területén a neoplatonikus humanizmus kialakulása hozott. Vezető egyéniségének, Marsilio Ficino művészeti vonatkozásu irásainak tanulmányozását már azért sem hagyhattuk figyelmen kivül, mivel Mátyással és humanista körével a vizsgált korszakban állandóan levelezett és Magyarországra rendszeresen elküldte könyveit.

A fentebb emlitett okok miatt a Mátyás-humanisták irásainak kutatásakor az alábbi módszert követtem:

a) A mátyáskori források latin és görög szakkifejezéseit és művészetre vonatkozó véleményeinek párhuzamait kikerestem Aristoteles, Platon, az antik neoplatonisták, Cicero, Quintilianus, Seneca, az idősebb és az ifjabb Plinius stb. müveiben.

b) A fenti kutatás eredményét egyeztettem a Petrarca, néhány 15. századi humanista és a neoplatonisták egybevágó vagy eltérő művészeti szakkifejezéseivel és véleményeivel, valamint a művészeti traktátusirók (Alberti, Ghiberti, Filarete) szóhasználatával és nézeteivel. Bonfini szövegeinek vizsgálatánál különösen az utóbbi bizonyult hasznosnak, mivel Filarete

"Trattato de architettura"-ját Bonfini Mátyás utasitására latinra forditotta (Averulinus forditás) és a segitségével sok esetben ellenőrizhető, ill. megfejthető volt Bonfini gyakran obskurus latin terminológiája.

A fenti módszer alkalmazásával igyekeztem kizárólag forráskutatásra épiteni interpretációmat. A munka folyamán arra törekedtem, hogy figyelmen kivül hagyjam a 15. század utáni korszakban kialakult filológiai, archeológiai, történeti eredményeket és azokat az irodalom- és művészettörténeti véleményeket és interpretációkat, amelyek olyan későbbi forráskutatásokra voltak alapozva, amelyeket a vizsgált magyarországi humanista források szerzői még nem ismerhettek.

III. Az értekezés tudományos eredményei

Az értekezés eredményeiből csak a lényegesebbeket emelem ki az alábbiakban.

Az itáliai művészet-humanizmus háttérre vonatkozó eredmények.

Az eddigi humanizmus-művészettel megközelitőleg összefoglalóan foglalkozó munkák sporadikus állásfoglalásait kiegészitve, az értekezés kiemeli, hogy a képzőművészetek és az épitészet antik mintára való ujjáélesztésének a gondolata igen intenziven foglalkoztatta már a humanista mozgalom két, alapokat lerakó egyéniségét Petrarcát és Boccacciót. Boccacciot a toszkán intellektuális tradició szellemében elsősorban az érdekelte, hogy a klasszikus költészetelmélet művészetre való adaptálásával miként lehet patriájának művészeit arra serkenteni, hogy antik elődeik alkotási módszereit kövessék. Petrarca viszont nemcsak mint költő, hanem mint grammatikus, retorikus történész és morális filozófus is vizsgálta az antik művészeti életről fennmaradt információkat az elérhető klasszikus forrásokban. Petrarca volt az, aki az antik művelődés ujjáélesztését a "studia humanitatis" öt diszciplinájának, (grammatika, retorika, költészet, história, morális filozófia) a szempontjából nézte. Elsőként globálisan

tanulmányozta a klasszikus auktorok irásaiban azt, hogy milyen követhető példákat találhat a klasszikus antikvitás művészeti életének a "napfényre" hozásához. Mint grammatikus volt képes megérteni (vagy félreérteni - ami igen fontos volt ahhoz, hogy a reneszánsz "eredeti" lehessen -) a több évszázadon keresztül parlagon hevert művészeti szakkifejezéseket; mint rétor és költő képes volt felmérni azt, hogy a rómaiak lényegében ennek a két "artes"-nek az elméletét alkalmazták a művészetre is. Különösen intenziv munkát végzett morális filozófusként akkor, amikor forrásaiból igyekezett megismerni a klasszikus mügyüjtés és müpártolás jellemzőit. A feltárt eredményeket Petrarca és az utód humanisták, mint oktatók, nevelők, titkárok stb. továbbitották a művészek és a művészetpártolók felé, akik a tőlük tanult humanista műveltséget többé-kevésbé elsajátitva képesek lettek arra, hogy antik elődeiket ne csak utánozzák, hanem "felül is mulják".

Az általános hozzáállást tekintve Petrarca a római sztoikus morális filozófia és szent Ágoston állásfoglalásait tekintette mérvadónak, ill. igyekezett a kettő közötti ellentmondásokat feloldani. A római sztoikus művészeti nézeteket a legnagyobb terjedelemben az idősebb Plinius "Naturalis Historia"-jában találta meg, ebben, a klasszikus művészet kérdéseit és történetét a legnagyobb részletességgel tárgyaló fennmaradt munkában. Plinius munkáját azonban nemcsak ezért tanulmányozta gondosan Petrarca, hanem azért is, mivel az általa képviselt morális művészeti nézetek egybevágtak az általa leginkább megbecsült szerzők (Cicero, Seneca, Varro stb.) hasonlótárgyu állásfoglalásaival. Petrarcának a főként a "Naturalis Historia" olvasása közben kialakult művészeti nézeteit összefoglalva legfontosabb morális filozófiai munkájában, a "De remediis utriusque fortunae" c. mü egyes fejezeteiben (App.I-IV) találjuk meg.

Ha az ebben a müben kifejtett nézeteinek összességét tekintjük, azt találjuk, hogy Petrarca számára a klasszikus művészeti élet ujjáélesztésének elősegitése mindenekelőtt

erkölcsi problémát jelentett. Különösen kényes, morális természetü problémaként kezeli a müvészeti életen belül a müpártolás kérdéseit, mind a klasszikus, mind a középkori polgári társadalomban. Mint morális filozófust a leginkább talán az foglalkoztatta, hogy egy müvészeti alkotás megrendelőjének milyen feltételek mellett "illendő" nagy költségeket forditani profán müvészeti alkotásokra, tehát olyan javakra, amelyek céljukban sem a hasznosságot, sem isten dicsőségét nem szolgálják, hanem mindenekelőtt a megrendelő személyes dicsőségét, hirnevének megörökitését.

A római auktorok és a humanisták a müpártolás moralitására vonatkozó alapvető nézeteket a görög antikvitásban a kérdéssel először foglalkozó Arisztotelesz munkáiban találhatták meg. A Nikomakhoszi Etikában fejti ki a "filozófus" a "müpártolásra" is vonatkozó tanitásait a "nagy müvek létrehozásánál tanusitott illendőség" (görögül: megaloprepeia, latin forditásban: magnificentia + decorum) virtusának ismertetésénél. Tanitását Cicero, az idősebb Plinius, Seneca, Vitruvius stb. a középkorban Aquinoi szt. Tamás, az utóbbiak nyomán a humanisták közül elsőként Petrarca, majd Alberti is átvették, ill. sajátos módon interpretálták. Távolodtak, vagy közeledtek, az eredeti arisztoteleszi felfogáshoz aszerint, hogy saját koruk gazdasági, politikai és kulturális körülményei milyen variációt követeltek meg.

A reneszánsz humanistái - igy Mátyás udvari humanistái is - a 15. században a petrarcai felfogást egyesitették Albertinek a ciceroi "decorum" szempontjait következetesebben alkalmazó variációjával.

A klasszikus normák elfogadása a müvészet területén a humanisták, mint "antikvitás szakértők" számára igen sok munkát jelentett. Mint udvari, vagy kommunális, pápai szolgálatban álló titkárok, nevelők stb. megfelelő képzettséggel kellett, hogy rendelkezzenek ahhoz, hogy "szaktanácsokat" adhassanak a megrendelőnek ahhoz, hogy a "magnificentia" szakértő gyakorlói lehessenek. Ők tárták fel, hogy milyen klasszikus előképekre támaszkodó ikonográfiai, ikonológiai

program biztositja azt, hogy az arisztoteleszi magnificentia szellemében a müalkotás a megrendelő származásához, társadalmi státuszához illendő legyen. Ugyanakkor a megrendelő csak abban az esetben volt a "virtus" szakértőjének tekinthető, ha a müalkotás megrendelésekor anyagi lehetőségeit is figyelembe vette és nem esett sem a kérkedés, sem a kicsinyesség hibájába. A klasszikus művészeti modellek feltárásának érdekében a humanisták különösen intenziv kutatásokat végeztek, mint grammatikusok, filológusok, annak érdekében, hogy az antik művészet, legfőképpen pedig az antik épitészet és szobrászat a középkor folyamán feledésbe merült latin és görög terminus technikus-ainak a klasszikus értelmét restaurálják. Vitruvius és a "Pliniusok" latin és görög szakkifejezéseinek megfejtése ugyanis nem egy esetben egy-egy ujabb müfaj, épületelrendezési, szobrászati tipus, épület- és kertmotivum stb. "napfényre hozásához" segitette nemcsak a müpártolókat, hanem magukat a művészeket is.

A humanistáknak a művészeti életet és a müpártolást elősegitő tevékenységgel a müalkotás elkészülte után sem hagyhattak fel. Ekkor került sor arra, hogy prózai irásokban és költeményekben azt igyekeztek bizonyitani, hogy mind a megrendelő, mind a művész eleget tett a klasszikus művészetelmélet ill. müpártoló esetében a "magnificentia" követelményeinek. Az utóbbi irások felületesen olvasva kizárólag panegyricus-oknak, dicsőitő irásoknak tünhetnek, valójában azonban dicsérve-mentegető irások (apológiák) voltak, céljuk az volt, hogy bizonyitsák, hogy sem a művész, sem a müpárttoló nem tért el a rájuk nézve is kötelező érvényünek tekintett klasszikus normáktól.

Különösen jelentősnek bizonyult a magyarországi reneszánsz művészeti viszonyok szempontjából nézve az, hogy a müpártolás kardinális erényének, a "magnificentia"-nak a gyakorlását Cicero-tól kezdve az auktorok, az épitészethez mint olyan müfajhoz kötötték, amelynek a költségigényessége és emiatt morális támadhatósága a legnagyobb volt a művészeti müfajok között. A szobrászati müvek esetében az apológiák inkább annak bizonyitására szoritkoznak, hogy a müalkotások a megrendelő származásának, társadalmi státuszának és "virtusainak" tehát erkölcsösségének, kötelességteljesitésének,

végrehajtott államférfiui, vagy katonai tetteinek a megörökitését szolgálják.

A humanisták hatása Mátyás reneszánsz müvészetpártolására és az épitészet kialakulására.

Az itáliai háttér ismertetése valójában szorosan összefügg a Mátyás humanisták magyarországi müködésével, hiszen hazánkban ugyanazokat a müvészeti elveket érvényesitették mint hazájukban. Éppen ezzel vélték elősegiteni azt, hogy "barbár" környezetben "uj Itália" jöjjön létre. (l. Bonfini, App.V.) Az itáliai háttér ismertetéséből az is kiderülhetett, hogy milyen nehéz dolga lehetett Mátyás királynak akkor, amikor arra vállalkozott - anélkül, hogy Itáliában megfordult volna és akár egyetlen reneszánsz épületet látott volna - hogy reneszánsz stilusban épitsen magának királyi rezidenciát, villákat, kerteket. Hiszen egy reneszánsz épitészeti program elkészitésének, szervezésének, összességében a müpártolásnak, mint láttuk igen bonyolult, részben a klasszikus források, az itáliai reneszánsz épitészeti gyakorlat, de még a morális és neoplatonikus filozófia ismeretén is alapuló szabályai voltak. Mindezeket Mátyás nem ismerhette meg hozzáértő, neoplatonista épitészeti érdeklődésü humanista közvetitése nélkül.

Mátyás király azonban humanista neveltetésénél fogva nemcsak abban a szerencsés helyzetben volt, hogy igen jól megtanult latinul, méghozzá nevelője, Vitéz János jóvoltából. Udvarában élt Janus Pannonius, aki a reneszánsz festészet pártolására serkentette, Vitéz pedig esztergomi palotájának épitésekor humanista szakértelemmel mutatott példát arra, hogy milyen rezidencia "illik" a "magnificus" humanista müveltségü főpaphoz és államférfiuhoz. Nevelőjéhez hasonló szellemben, a humanista épitészetpártolás klasszikus épitészeti példaképeit követve alakitotta ki 1474 után Mátyás visegrádi nyaralópalotáját. A korai humanista tipusu müvészetpártolás eredménye azonban Itáliában (Firenzén kivül) még a

15. században is gótikus, vagy internacionális gótikus stilusu müvészeti alkotás volt. Igy természetszerü, hogy mind Vitéz János rezidenciája, mind Mátyás visegrádi palotája még gótikus stilusban épült és az utóbbinál csak később váltott át a király reneszánsz stilusra, ami azt jelentette, hogy humanista müvészetpártolóból reneszánsz mecénássá vált.

Ezt a döntő fordulatot az készitette elő, hogy már Aragóniai Beatrixszal való házasságának előkészitése során, 1474-től kezdve, a jövő-menő magyar küldöttségek tagjaitól Mátyás részletes beszámolókat kaphatott arról, hogy Itáliában a reneszánsz müpártolók már az uj sitlusban épitkeznek Rómában, Urbinóban, kisebb mértékig Nápolyban is. Mátyást azonban a megvalósult és töredékekben fennmaradt alkotások tanusága szerint inkább az urbinói palotáról szóló leirások (vagy esetleg rajzok) ragadhatták meg, amire az utal, hogy budai palotájának alépitménye, belső beosztása, az egyes helyiségek funkciója és kiképzése Federigo da Montefeltro rezidenciájának a kiképzését követte, amely viszont az (valószinüleg Alberti hatására) ifjabb Plinius laurentumi villáját tekintette klasszikus példaképnek.

Bonfini leirásai a budai és visegrádi palotákról, arról árulkodnak, hogy szerzője bőségesen élt a laurentumi villaleirásnak nemcsak a terminus technicus-aival, hanem összefüggő fordulatokat is átvett az ifjabb Pliniustól, feltehetően azért, mivel ugyanezeket találta abban a latin tervleirásban, ami megérkezése előtt, az 1470-es évek végén készülhetett és amit Bonfini talán forrásként használt.

Bonfini épületleirásainak gazdag latin és görög épitészeti terminológiáját igy feltehetően nem Bonfini dolgozta ki, hanem elődjei, akik nemcsak a két Plinius, hanem Vitruvius müvét is gondosan tanulmányozták.

Mindez arra enged következtetni, hogy a döntő fordulatot, Mátyás király reneszánsz müvészetpártolásának kialakulását az befolyásolta, hogy Beatrix kiséretében 1476-ban, olyan olasz humanisták érkeztek hazánkba, akiknek módjukban volt megadni beszélgetések során a királynak azokat az információkat, amelyek a reneszánsz müvészetpártolás feltételei voltak. Ez annál könnyebben megtörténhetett, mivel Mátyás - mint fentebb

láttuk - megérkezésükkor már szakértője volt a humanista ihletésü müvészetpártolásnak.

Vizsgált forrásaink szerzői közül kettő: Francesco Bandini és Francesco Arrigoni ezek közé a humanisták közé tartozott. Feltehető, hogy az ő, vagy az ő körükhöz tartozott, de az utókor számára ismeretlenül maradt társuk irányitásával készülhetett el Budán egy nagy filológiai munka; összegyüjtötték és értelmezték a Corvina Könyvtárban rendelkezésre állt klasszikus müvekből az épitészeti szakkifejezéseket. Ezt azért végezhették különös gondossággal, hogy a latinul jól értő, de olaszul nem, vagy gyengén beszélő Mátyás király számára helyesen értelmezett latin beszámolót adhassanak azokról az antik épülettipusokról, modellekről, amelyeknek a követése "illett" uj "dominus"-uk királyi méltóságához. Bonfini - valószinüleg átvett - épitészeti szakkifejezései igen érdekesen tükrözik azt a humanista grammatikus módszert, hogy szótárak hiján a "kutatók" a latin terminus-technikusokat a szöveg-kontextusból hámozták ki, a görög kifejezések esetében pedig az eredeti szóképre támaszkodtak. Ez a módszerük néha bevált, néha félreértéshez vezetett mint pl. az "absis" esetében, amit Bonfini nem félkör alaprajzu helyiségnek, hanem ivben hajló boltozatnak értelmezett. Az "absis" Plinius villa-leirásánál a könyvtárhelyiséggel kapcsolatban szerepel. Ugyancsak a könyvtár melletti helyiség budai leirásánál emlit Bonfini "absis"-os termet, amelynek a boltozatát a délre néző égboltozatot ábrázoló freskó diszitette. Ez az értelmezés Plinius szövegének ismerete nélkül feltétlenül háttérben marad, ugyanigy a "zete", az "abdita secreta", "heliocaminos" (=loggia), "diaeta" (= több helyiségből álló magánlakosztály) esetében sem forditható le későbbi szótárak segitségével és Plinius értelmezése nélkül a szöveg.

A két, általunk irásaikon keresztül is ismert humanista közül egyik sem beszél arról, hogy Magyarországi tartózkodásuk idején milyen módon befolyásolták Mátyás király müvészetpártolását. Azonban az már az irásaikból is kiderül, hogy kettejük közül Francesco Bandini volt a jelentősebb

egyéniség. Tudott, hogy a neoplatonikus Bandini, Marsilio Ficinonak a neoplatonizmus "atyjának" testi lelki jóbarátja volt és filozófiájának lelkes propagátora Magyarországon. Fennmaradt nápolyi és 1480-ban irt váci levelének (App. VIII-IX.) egyes kitételei azonban arról tanuskodnak, hogy joggal tételezhetjük fel azt, hogy Bandini Mátyás mellett nemcsak a neoplatonizmus, hanem a reneszánsz művészet ügyének is elősegitője, katalizátora volt. A két utóbbi szorosan összefügg, hiszen éppen a neoplatonikus humanizmus művészeti nézeteinek az elsajátitása jellemezte a reneszánsz mupártolót nemcsak Itáliában, hanem Magyarországon is.

A reneszánsz művészet, de legfőként az épitészet kialakitásához ugyanis elengedhetetlenül szükséges volt, hogy a mupártoló sokkal többre becsülje a művészt, épitészt, mint Petrarca és követői, akik művészeti irásaikban a mesterekre, a művész problémáira igen kevéssé térnek ki, mivel, mint tipikus udvari humanisták mindenekelőtt a "dominus" és nem a művészek érdekeit tartották szem előtt. (Ilyen beállitottságu volt Magyarországon irásainak tanusága szerint Bonfini és Francesco Arrigoni: App. V.-VI.)

A művészi teljesitmény értékelése tipikusan neoplatonikus humanista vonás. Ennek a mozgalomnak a képviselői szögezték le elsőként a humanisták közül azt, hogy az a művészi haladás pl. az épitészetben, amit Brunelleschi és Alberti és követőik azzal értek el, ... hogy a matematikát az épitészetre (és a festészetre is) alkalmazták, lehetővé tette azt, hogy az épitészt, művészt az "artes liberales" körébe befogadják, szemben a sokáig érvényes középkori felfogással, amely a művészeket csak a kézmüvesek, az "artes mechanicae" kategóriájában tartották számon. Ezt a véleményt maga Bandini is hangoztatja nápolyi levelében, amikor a "szabad mesterségek" müvelői között sorolja fel az épitészeket, szobrászokat, festőket. (App. IX.) Bandininek ezt a véleményét Mátyás király is átvette Bonfini szerint, amennyiben a király "minden szabad művészetet pártolt de legfőképpen az épitészetet." (App. V.)

Az itáliai müvészeti haladás ténye késztethette a királyt arra is, hogy bár nagy költségek árán, gyakorlott reneszánsz épitészeket, szobrászokat, intarzia-müveseket nagy számban szerződtessen Itáliából, ami a reneszánsz kivételesen korai all'antica stilusu meghonosodásához járult hozzá Magyarországon.

Bandini még annyiban is megkönnyithette Mátyás reneszánsz épitészetpártolásának a kialakulását, hogy (nápolyi levelének tanusága szerint) Firenzében töltött ifjusága idején igen szoros kapcsolatban állott az épitészet ottani mestereivel. Ebből a szempontból nézve Bandini valóságos ritkaságnak számit az átlagos humanisták között, igen ritka volt még a 15. századi Itáliában az a humanista aki rendszeres és elmélyült kapcsolatot tartott fenn a müvészekkel, mestereivel naponkénti kapcsolatban lett volna és azokkal munkájukról gyakran vitatkozott volna. (App. IX.) Bandini firenzei épitész-müvész ismeretsége páratlanul értékes lehetett Mátyás király számára, hiszen kitünő "mediator"-ra talált a személyében, a segitségével könnyen tudhatott kontaktust találni az olasz müvészekkel, tervezőkkel. Bandini nemcsak egyszerü, hanem szakértő tolmácsként is segithette kapcsolatuk kialakulását. Miután irásának tanusága szerint az épitészet elméleti kérdéseivel is foglalkozott, abban is segithetett, hogy a király épitészének, Chimenti Camiciának a rajzai közül kiválassza azokat a tipusokat, müfajokat, formákat, amelyek a király "magnificentia"-jához illettek.

Bandini ugyanis ez utóbbi problémához is hozzászólhatott azon az alapon, hogy közvetlenül Magyarországra-jövetele előtt a nápolyi Ferdinánd királynak, Beatrix apjának volt az udvari humanistája. Ekkor elvben módja volt arra, hogy bekerüljön a nápolyi udvar vezető humanistájának, Giovanni Pontano-nak a körébe, ahol igen intenziven foglalkoztak azzal a problémával, hogy egy királyhoz rezidenciájának, kertjeinek, villáinak kiépitésekor milyen antik exemplumot "illik" és méltó követnie. Pontano irásainak tanusága szerint a legmegfelelőbb antik exemplumként Lucullus villája volt követhető,

amely Plutarchos szerint függőkertjeivel, porticusaival tünt ki, de a gyakorlatban, amikor 1486 után a humanista ihletésü tervkoncepció alapján végülis a hires nápolyi villák, kertek (Poggioreale, Ducchesca) felépültek,döntően ott is az ifjabb Plinius sokkal részletesebb villa leirásainak egyes elemeit követték.

Ez történt Budán is, ahol viszont a pliniusi, xystusokkal, cryptoporticusokkal, hippodrommal, turrisokkal stb. ellátott kerteket Bonfini tanusága szerint a nápolyi Poggiorealet megelőzve már 1486 előtt felépitették. Igy az a szokatlan helyzet állt elő, hogy Budán a királyhoz illő reneszánsz villa prototipusa néhány évvel korábban elkészült, mint a nápolyi, páratlan épitészettörténeti jelentőségü, azóta szintén elpusztult villák és kertek, amelyek nemcsak a 16. század itáliai, hanem a francia reneszánsz épitészet kialakulását is döntően befolyásolták a későbbi épitészeti traktátusokban publikált, megörökitett leirásuk, rajzaik nyomán.

A fentiek alapján megalapozottnak tünik az a feltételezés, hogy Bandini lehetett a humanista tagja Mátyás királlyal és épitészével együtt a "hármas kooperációnak", ami a nagyszabásu reneszánsz épület létrehozásával nélkülözhetetlen volt Itáliában is. Az ő "szaktanácsai" és Chimenti Camicia, az épitész ajánlatai felett döntött Mátyás király, aki Galeotto tanusága szerint igen jól értett az épitészethez, még a szakértő épitészekkel folytatott vitákból is győztesen került ki.

Bonfini szerint Mátyás az épitészetnek nemcsak a gyakorlati, hanem az elméleti oldalával is törődött, azért hozatta meg (Bandinivel!) Itáliából Filarete traktátusát, hogy "abból az arányosság (symmetria) módszerét és mindenfajta épület strukturáját megértse". A Mátyás reneszánsz müvészetpártolásáról fennmaradt humanista hiradások azt bizonyitják, hogy itáliai viszonylatban is ritka intellektuális szinvonalon közelitett az épitészet kérdéseihez. Figyelemreméltó, hogy Bonfini azt, hogy Mátyás király a reneszánsz épitészetpártolást kultiválta ugy fejezi ki, hogy "priscam architecturam in lucem revocavit" (ujra napfényre hozta az antik épitészetet).

A kifejezést ugyanis közvetlenül a korai humanistáktól vette át, akik ezt Giotto-ra alkalmazták, kifejezve ezzel, hogy ő volt az első olyan művész, aki a "közép"-kor gyakorlatát megszakitva az antikvitás művészeti elveit alkalmazta. Magyarországon viszont nem a helyi művészek hozták létre a reneszánsz művészetet, hanem az királyi akaratból született és nem is lehetett a fejlődés első fázisában más, mint udvari művészet.

Az eddigiek alapján arra a következtetésre juthatnánk, hogy Mátyás reneszánsz művészetpártolásának minden jellegzetességét olasz humanistáitól vette át. Pedig arra nézve is van közvetett bizonyiték, hogy "magnificentia"-jának jellegét meghatározó jelentős kérdésekben ragaszkodott önálló, saját meggyőződéséhez. Erről egy negativ jelenség tanuskodik: az, hogy a király semmiféle egyházi épületet, sem kápolnát, sem templomot, sem kolostort nem épittetett reneszánsz stilusban. Ez a hozzáállása valószinüleg még Vitéz nevelésének a hatására alakult ki, aki viszont Enea Silvio Piccolomini példájára juthatott arra a meggyőződésre, hogy a keresztény "dominus"-hoz a gótikus stilusu, világos templom "illik". Piccolomini Pienzában, reneszánsz palotája mellé olyan templomot épittetett, amely strukturájában az ő kifejezett kivánságára követte az ausztriai gótikus csarnoktemplomok példáját. Az egyházi épület diszitése azonban már sem Piccolomininél, sem Mátyásnál nem esett azonos elbirálás alá; az all'antica ornamentumot sem ő, sem a magyar király nem rekesztette ki a keresztény "decorum" hatásköréből. Mátyásnak ez a döntése nagymértékben befolyásolta egyrészt a magyar reneszánsz épitészet jellegét, másrészt bizonyos magyarázatot is ad a gótika hosszu továbbélésének jelenségére a 15-16. századi magyar egyházi épitészetben.

A vizsgált humanista irások közül a legnagyobb terjedelmü, művészeti vonatkozásu részleteket Bonfininél találtunk. Ő azonban nem hasonlitható össze Bandinivel, mivel tipikus udvari humanista, aki bár neoplatonikus volt, művészeti nézeteiben inkább a petrarcai vonalat követi: testreszabott feladat

volt számára az, hogy Mátyás reneszánsz müveinek elkészülte után hozzáfogjon ahhoz, hogy apológiákat irjon müvészetpártolásának védelmére.

Erre a jelek szerint szükség is volt, mivel már életében is támadások érték a királyt amiatt, hogy nem volt szakértő gyakorlója a "magnificentia" erényének, "esztelen" költekezések árán, idegen müvészek költséges foglalkoztatásával épittetett magának a "római császárokétól luxusban alig különböző" palotákat, hozott létre a személyes dicsőségét hirdető épületeket, szobrászati müveket.

A kor mentalitásának szempontjából nézve igy támadható volt Mátyás amiatt, hogy nem tartotta be azt az arisztoteleszi-petrarcai szabályt "magnificentia"-jának gyakorlásánál, hogy a "magnificus embernél a müalkotásokra forditott költségeknek illendőnek kell lenni a megrendelő származásához és társadalmi státuszához". Mátyás, annak ellenére, hogy királyként a társadalmi ranglétra legmagasabb fokán állott, támadható volt két szempontból nézve is. Egyrészt (főként a szomszédos, ellenséges dinasztiák uralkodói részéről) azért, mert királyságát nem tekintélyes dinasztia tagjaként örökölte, hanem csak választott király volt. Másrészt a magyarországi kritikusok at kifogásolhatták, hogy nem tiszta magyar származása miatt nem volt illendő az, hogy a müpártolásnak azt a tipusát követte, ami csak az igazi magyar királyokat illethette volna meg.

Bonfini apológiája a Mátyást érintő fenti vádakra (App.V.) azzal válaszol, hogy Mátyás származásának legitimizálására felhasználja azt, hogy a király eredetét visszavezeti a római Corvinus nemzetségig. Emiatt érvel ugy, hogy saját "római ősei" mint a római császárok épitkezéseinek pompáját joggal mulja felül amiatt a "pozitivum" miatt, hogy "prisca architectura" napfényre hozásával, tehát a reneszánsz stilus bevezetésével még a római elődöknél is többet tett, mivel azok csak "folytattak" egy már meglévő hagyományt, addig ő megváltoztatta a meglévő épitészetet. (App. IV.) Az utóbbi részlet megértéséhez szükséges elmondani, hogy a humanisták általában a klasszikus

"magnificentia" felfogást követték, de egy ponton szükségszerüen kibővitették annak tartalmát. Önmagában is "virtus"-nak, tehát "magnificentia"-nak számitott az ő szemükben az, ha kortársaik létrehozták a klasszikus antikvitás jellegzetességeit saját korukban, tehát "igazi reneszánsz stilusban" épitkeztek, rendeltek meg, vagy kiviteleztek müalkotásokat.

Bonfini egyes részletei arra is utalnak, hogy kritika érte Mátyást azért is, mert nem követte a "régi magyar királyok takarékosságát" és - ami még sulyosabb - müpártolásával "haszontalanságokra szórta a hasznosabb célra rendelt adókat." (App. V.). Ezek szerint a klasszikus "magnificentia" azon feltétele ellen "vétett", amely szerint a müalkotásnak a "közösség céljait kell szolgálni". A "vád"-ra válaszként megadott felelet a Dalmata adománylevél azon passzusából olvasható ki, amely hangsulyozza, hogy Giovanni Dalmata szobrai nemcsak a királynak, hanem az egész országnak, tehát a klasszikus vagy itáliai városállam terjedelménél sokkal nagyobb közösségnek is dicsőséget szerzett.

A petrarcai magnificentia alaptétele az, hogy a müalkotás csak a "virtus"-t szolgálhatja. Igy Bonfini Petrarca tekintélyére támaszkodva hangsulyozhatta épületre szánt epigrammájában, hogy Mátyás épületei, szobrai a virtusát szolgálják, az ellenségen aratott diadalok miatt érdemelte ki, hogy hirnevét a márvány, a bronz és a történetirás megörökitse. (App.V.) Hasonló szellemben szól Mátyás másik udvari humanistájának, Francesco Arrigoni-nak a Sforza lovasszoborra feliratnak szánt 22 epigramma variációja közül majdnem mindegyik (App. VI.b.). Azt bizonyitják, hogy a szobor tárgya: Francesco Sforza, olyan megörökitésre érdemes hős volt, aki életében bővelkedett a polgári és katonai erényekben. A szobor megrendelőjét (Lodovico il Moro-t) pedig szintén virtus, a fiui kegyelet késztette az "opus" létrehozására.

Egyéb eredmények

1. Feltételezhető, hogy Mátyás király udvari szobrásza, Giovanni Dalmata nemcsak - mint az közismert - márványszobrász volt, hanem bronzszobrász is és elvben ő is lehetett a müvésze a budai palota elpusztult bronzszobrainak. A hipotézist az indokolja, hogy az adománylevél szövegezője Dalmatát "statuarius sive marmorum sculptor"-nak nevezi, ami az idősebb Plinius-i és Quintilianus-i szóhasználat értelmében "bronz- és márványszobrász"-nak fordítható.

2. Az értekezés első izben mutat be egy olyan Mátyás humanistát, akiről eddig szakirodalmunk nem tudott. Francesco Arrigoniról van szó, akinek 1486-90 között, Lodovico il Moro-hoz irott ajánlkozó levelét közlöm, amelyből kiderül, hogy irója a budai udvarban élt 1476-1484 között. Müvészeti érdeklődéséről a levélhez csatolt 22, a Leonardo által akkortájt készitett Sforza lovasszobor feliratának szánt epigramma variáció tanuskodik. (App. IV.a.,b.)

3. A tanulmány a hazai szakirodalomban először ismerteti Francesco Bandini két levelét, (App. VIII-IX) valamint a külföldi szakirodalom ujabb Bandini kutatásainak az eredményét. Ezek szerint Bandini nem 1477-ben Lorenzo de' Medici követeként Firenzéből került Magyarországra, hanem 1476-ban Beatrix kiséretében Nápolyból, ahol néhány évig a király, Aragóniai Ferrante udvari humanistája volt.

4. Bonfinivel kapcsolatban arra a következtetésre jut a külföldi szakirodalomból átvett eredmények kapcsán, hogy igen valószinü, hogy Bonfini az urbinói herceggel, Federigo da Montefeltro-val is kapcsolatban állott. Erre többek között az utal, hogy Clough feltételezése szerint az egykor a Gubbiói palota "studiolóját"

diszitó "Retorica"-t allegorizáló festményen Bonfininek egy eddig ismeretlen arcképe szerepel, ami azt bizonyitja, hogy humanistánk hazájában és korában nagy orátor hirében állott.

IV. Az értekezéssel kapcsolatos publikációk

Feuerné Tóth Rózsa

A budai "Schola" Mátyás király és Chimenti Camicia ideálváros-negyed terve. Épités-, Építészettudomány. 1974. 371-386.

Ars et ingenium. Korareneszánsz művészetelmélet Janus Pannonius költészetében. Ars Hungarica. 1974/1. 9-26.

Reneszánsz épitészet Magyarországon.
Corvina-Magyar Helikon kiadó. Budapest. 1977.

A budai vár függőkertje és a Cisterna Regia. In: Magyarországi reneszánsz és barokk. Szerk.: Galavics G., Budapest. 1976. 11-84.

A magyar reneszánsz épitészet európai helyzete.
Ars Hungarica. 1977/1. 2-29.

The "apertonium ornamenta" of Alberti and the architecture of Brunelleschi. Acta Historiae Artium. XXIV. (1978). 147-152.

Hozott anyagról sokszorosítva.

8213039 MTA KESZ Sokszorosító, Budapest. F.v.: dr. Héczey Lászlóné

Ø Feuerabend

pesti városi főértan

1870

l -

Historia 1930. III -

7-9. n. 128. l.

Feuerbach, Anselm (1829-1880)

„Nő fátyollal" o.v. 70×56 cm

J. j. közepen A.F. monogrammal 1879.

(Restaurált) Védett.

Kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 47. Képaukció Bp. 1978. december

MDK

Feuerlöscher Ármin

A magy.iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet 1903, 46-47 l.

MDK

Feuerlöscher Armin

grafikus, iparművész

nyerte meg egy könyvtábla tervrajzára kiírt pályadíjat, a magyar iparművészeti társulat megbízásából. Jury tagok: Rill György, Emich Gusztáv, Szana Tamás. 11 en pályáztak.

—: A könyvtábla pályázat eredménye

Grafikai Szemle 1895. évf. 2. f. 28 l.

Feuermanné iparművész

Alkotása a budapesti iparművészek szegedi kiáll.-án.

M.930.X.4.

Feuermann Árminné
Haas Irma
iparmüvész
73 éves
(szívgyengeség)
+ 1952. IV. 10
Rákoshereszturi izr. temető

Feuerstein Ferenc

Könyvkötő

l.

Budkönyvkötők

29. l.

74437. szám.

A müemlékek országos bizottságának folyó hó 9-én 431. szám alatt kelt felterjesztésére, tududomása és az érdekelt tisztviselők értesitése végett azzal a megjegyzéssel adom ki, hogy Dr. É b e r L á s z l ó bizottsági előadó és Dr. C s á n k i D é n e s bizottsági titkár részére az általuk kért 6-6. heti szabadságidőt engedélyeztem.

Feuerstein

Nobrain

Egyházm. Lap

1882. 306. l.

…lékek országos bizott-
…nak.

Budapest

…korással f.é. 271 sz. átiratá-
…resem meg a t. Bizottsá-
…ú váraljai ev. ref. temp-
…litási munkáira vonat-
…váltalkozó által beszol-

Lázár Béla dr

MODERN KÜLFÖLDI SZOBRÁSZOK A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

MAGYAR MŰVÉSZET
1928.

Egyre dúsabban kiépülő Szépművészeti Múzeumunkban megnyílt a modern szobrászati osztály, mind csupa nemes anyagból, bronzból, márványból készült alkotásokkal, két részben: az egyik a magyar művészet XIX. századi emlékeit öleli fel, a század elejének klasszicizáló művészeitől kezdve máig s ezt folyóiratunk már bemutatta II. (1926) évfolyamának 5. számában, a másik a külföldi szobrászoknak alkotásait. Ez utóbbi kis gyüjtemény a III. teremben ízlésesen és szemléltetőleg felállítva, csak a XIX. század második felénél kezdődik s így tulajdonképpen azt a szellemi mozgalmat szemlélteti, mely a szobrászat legújabb törekvéseiben csúcsosodik ki. A múzeum vezetőjére, Petrovics Elekre ilykép még nagy és nehéz feladatok várakoznak, ki kell építenie visszafelé is a gyüjteményt, hogy ilykép tanulságos képet adhasson a régebbi magyar szobrászat európai kapcsolatairól, a szellemről, melyből a régebbi magyar művészet táplálkozott, a törekvések és ideálok folyamatosságáról, melyben a magyar szobrászok is jelentős szerephez jutottak. Amit a század második felére máris megtett, teszem Hildebrand, Maillol, Lederer, Mestrović stb. műveinek igen szerencsés megszerzésével, megnyugtathat mindenkit afelől, hogy ezt a feladatot is sikeresen fogja megoldani.

A muzeális gyüjtés alapelve elsősorban ugyanis a fejlődéstörténeti szempont lehet, melyet — főleg nálunk — ki kell egészíteni annak a figyelembevételével, hogy mi hatott a magyar művészetre, hogy ilykép nyiltan bemutathassuk az európai szellemi közösségben elfoglalt helyünket. Hogy a megszerzendő daraboknál a kvalitás is nagy szerepet játszik, fölösleges hangsúlyozni. Ilykép a mi múzeumunk nem szorítkozhatik pusztán a vezető mesterekre, hanem figyelembe kell vennie a külföld ama művészeit is, kik — egy vagy más okból — a magyar művészek irányításában szerepet játszottak. A kép, melyet a bemutatott gyüjtemény elénk tár, máris érdekesen szemlélteti a szobrászati irányok és törekvések gazdag változatait.

A XIX. század elejének klasszicizáló irányát, melyet David és később Ingres festészete, Canova és Thorwaldsen szobrászata képviseltek Európa-szerte jellegzetesen, a század közepén, a romantikus festészet hatása alatt, a szobrászat felszabadulása követte. Rude és Carpeaux már felbontották az akademikus formarendszert, mely antiknak vélt ideálok hangoztatásával egyre hidegebb, merevebb formák halmozásából állott. Mintegy kései visszhangja ez utóbbi felfogásnak *Feuerstein* György (1840—1904) Rómában dolgozó osztrák szobrász *fiatal leánya*, ki szégyenlősen kuporog össze, féltérdére ereszkedve. Gyöngéden mintázott sima formák klasszicizáló tipizálásban, szinte élesen kivágott körvonalakban vezetik a szemet. A romantikus festészet: egy Delacroix lendületes mozgalmasságának hatása alatt a szobrászat is megszólaltatta azután a kor lázas szenvedélyeit s kezdte lerázni magáról a formalizmus béklyóit. A sima formák, a nyugodt szemmel látás, az üres elképzelések helyébe a felbőr simaságának felszaggatása, a síkok nyugalmának föltépése, a mozgó szem számára lázas formaellentétek, izgalmas pillanatok, hangos pátosz éreztetése lépett. Ezt a törekvést gyüjteményünk még nem szemlélteti.

Időközben azonban a festészet új útra tért.

A romantikus képzelgéseket ellentéte: a való élet intimitásainak szeretete váltotta fel. A festők, elsősorban Millet és Courbet, az őket körülvevő életbe merültek, hogy belőle az érzés mélységét, a hangulatok közvetlenségét emeljék ki. A szobrászat előtt is új utak nyíltak, az élet sok ezer mozdulat- és formalehetősége, csupa új motívum. S miként a festők, ők is keresték az új alapot, mellyel a való jelenséget egységbe foghassák s megtalálták a tónust teremtő fényben, mellyel az új formalehetőségeket festőileg — azaz tónusosan — alakíthatták s ekkor a formák tónus-

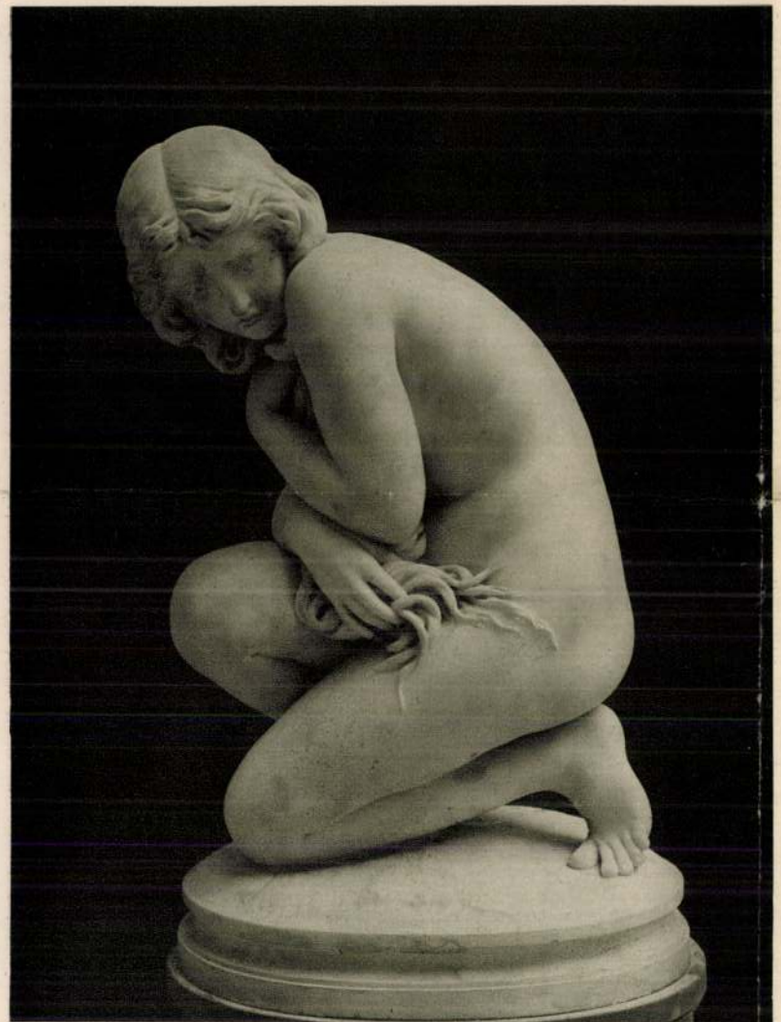

FEUERSTEIN, GEORG (1840—1904):
SZÉGYENLŐS FIATAL LEÁNY. Róma 1874
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum.
Hoyos grófné, szül. Erdődy Kamilla grófnő ajándéka 1893. (Nemzeti Múzeum)

HILDEBRAND, ADOLF VON (1847—1921): AZ ŐSZ.
Terracotta dombormű
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum. Vételett 1922-ben

Feuerstein Georg

Feuille Daniel de la

Θ

l.

Glaser Karlsruhe

125 -l-

ei 583, 584 sz.

Kard, bécsi legionárius IV. 120.

Feuille Jacob de la.

1.

Glaser Karlsruhe

125. l.

ei 592. 17.

Karabély, tölcséres IV. 120.

Feilitzmann Vilmos

1900/1 - 1901/2

Ferképzőmfoiskávk
91.1.

nagyszabású Frederiksborg, a „IV. Keresztély-stilus“ főműve, mindkettő a XVII. sz. elejéről. Valamivel régibb a finom architektúrájú Kronborg, Helsingör mellett, amelyen a gótika és a renaissance formái még jól megférnek egymás mellett. A XVII. sz. legszebb középülete a nyugodt és harmonikus kopenhágai börze, a flamand *Lourens Steenwinkel* műve; ormain már barokk elemek tűnnek fel. A század második feléből való kopenhágai Charlottenborg nemes klasszicizáló architektúrájával tűnik ki.

A XVIII. sz. *barokk* építészetének legkiválóbb mesterei: *Nicolai Mathiesen Eigtved*, Pöppelmann volt segédje, *Georg David Anton* és *Laurids Lauridsen de Thurah*, rokokóba hajló német barokk művészetével. Mellettük sok meghívott francia építész is működött. A század első felében főleg a régi királyi palota átépítésén dolgoztak s ebből az időből valók Fredericksborg és Fredensborg kastélyok, valamint Kopenhága egyetlen barokk temploma, a Megváltó-templom. Nem sokkal későbbiek a kopenhágai új királyi kastély (Christiansborg), amelynek első terveit a német *Elias David Häuser* készítette és Carlottenfund kastélya. V. Frigyes korára, a század derekára esik a kopenhágai Amalienborgnegyed kiépítése. Ennek centruma egy nyolcszögű tér négy megegyező stílusú palotával, amelyek *Eigtved* főművei: ugyanő tervezte a kis Frigyes-templomot, míg veje, *Anthon*, a Frigyes-kórház mestere volt. Amalienborg legkiemelkedőbb épülete a nagy Frigyes-templom. Eigtved kezdte, Thurah és Anthon folytatták; a francia Jardin a német-barokkra támaszkodó terveket a francia klassz-

MDK

Feuyer Adolf

Lányi Viktor: A szolnoki művésztelep.

Pesti Hirlap Vasárnapja. 1931.aug.23.Képekkel.

Ø Fey István

butortervező

1904–6

Éminisk 1930. 83. l.

Megirva

Fey János

ágyűvető

1700 Szatmár

Kemény L.,

Arch. Ert. 1906.

98. l.

Fey Nándor
Miskolc

l.

Papp Nagyvárad
82. l.

Nagykanizsai lelet VI. 125.

A.Feyen Perin.festőművész
A tánc.
Arckép.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

Nagyon kérlek, légy
ni és jóváhagyólag tudomásul venn
Őszinte, igaz tiszt
Kassa, 1943 október 13.

Méltóságos

Dr. L u x K á l m á n

MDK

Feyen-Perrin Ágost festő
(Perrin)

„Cancelei holászleányok" c. képét a VKM a Nemz. Muz.-nak megvette. 1882.

MDK-A-I-1/973.

Ø Feyér Gyula
építész
1927. minszteri
tanácsossá neveték
ki.

BUVATI-ban
dolgozik

Építő Ipar –
Építő Művészet
1927. 67. l.

Lechner!

Fejér Gyula
építész

l.

Építészet.
1943. 3. l.

számlák számlája

	1934.			
56.	okt. 10.	Áru a pmétától Simon P.	29.600	—
	" 15.	Áru a pmétától Simon P.	6970	—
	" 25.	Áru a pmétától Simon P.	5.400	—

gánszámlája

Fejér Gyula

cód
2

Értekezések, beszámolok a műszaki és gazdaságtudományok köréből.
1942. VIII. f. 21–25. l.

Feyér Gyula

építész

1916 - 1942 ig vezettek az alábbi folyóiratot.

Búcsúszója és vezkeztől működéséről szóló beszámolója

MMÉEKözl

1942. 202, 203. l.

Feyér Gyula

épitész

vád

MMÉE körb

1943. 1.4.

Beliczay András

Bekőszöntő

MDK

Feyér Gyula

A magyar mérnök- és épitészegylet közgyülésén, Biró Zoltán elnök átadta az egyesulet tiszteleti tagságáról szóló diszes oklevelet Feyér Gyulának.

Cikk: Kállay Miklós miniszterelnök a realis erő összefogásáról beszélt a mérnökegyletben.

Uj Magyarság,1943.apr.17. 3.l.

MDK

Feyér Gyuláné Kovács Erzsébet

Feyér Gyuláné Kovács E. előadása. Magyar Iparművészet 1939. 62.l.

MDK

Feyér Gyuláné Kovács Erzsébet

A Társulatunk kebelében folytatott munka...
Magyar Iparművészet 1937. 3. sz. 91.l.

Ofeyer Janka

1913/15 I.

Ferképzőmfoiskolák

81. l.

Átutalás megvan

Feyér Gyuláné

Kovács Erzsébet,

iparművészeti tervező,

grafikus.

l. Kovács E.

MDK

FEYERABEND SIGMUND

frankfurdi könyvkiadó nyomdászjegyeit követi a Farniola Bálint féle iniciálé gyüjtemény egyik darabja.

Soltész Zoltánné: A magyarországi könyvdiszités a XVI. században.

Akadémiai kiadó Budapest 1961. p.97.

Feyerobent Szaniszló ács

Iványi Béla dr: Eperjes város középkori épitkezései és épitészei. Muz. és Könyvt. Ért. 1918.

122 l.

megirva

Feyerobent Szaniszló

eperjesi ács

1501.

Muz. Kvt. Ert.

1918. 122. l.
126. l.

[ ] ácsmester Eperjesén 1501 körül. Az ottani Szt. Miklos templom ~~portikuszának~~ előcsarnokának ács munkáit ő és Röth Bálint ácsmesterek végezték

Ivanyi B. Eperjes város közejkori épitkezései és épitészei. Muz. és Kvt. Ert. 1918. 122, 126. l.

„Európa" terjesztő, könyvkia

r. t.

Budapest

V. Visegrádi utca 3

SEGYHÁZ
SZEKRÉNYEK
1903 MÁJ. 25

M. D. K.

FEYERTAG festő

1780 Galgócróc Pozsonyba erke-
zik

Garas XVIII. 97. 217. V

M.D.K.

FEYERTAG festő

Gárás XVIII. sz 217. l.

megjiva

Feyertag János

porsonyi ötvös

1434 Eörd-

l.

Horv Zsigmond

193. l.

Feyrtag Hans

ökvös

lard okv

Hoffmann E.

Pozsony a közép kor.
ban. Bpt. 1938.
52. l.

Feyrtag, Hans

Porosny

1.

Hoffmann Porosny

11. l.
12. l.
14. l.

3.

4.

Feyrtag, Feyertag,

Veirtag, Hans

otvós

1434-1476.

Hoffmann Pozorny 52 l

Ortvay II. 4. 240. l.

Hoffmann Südost

2.

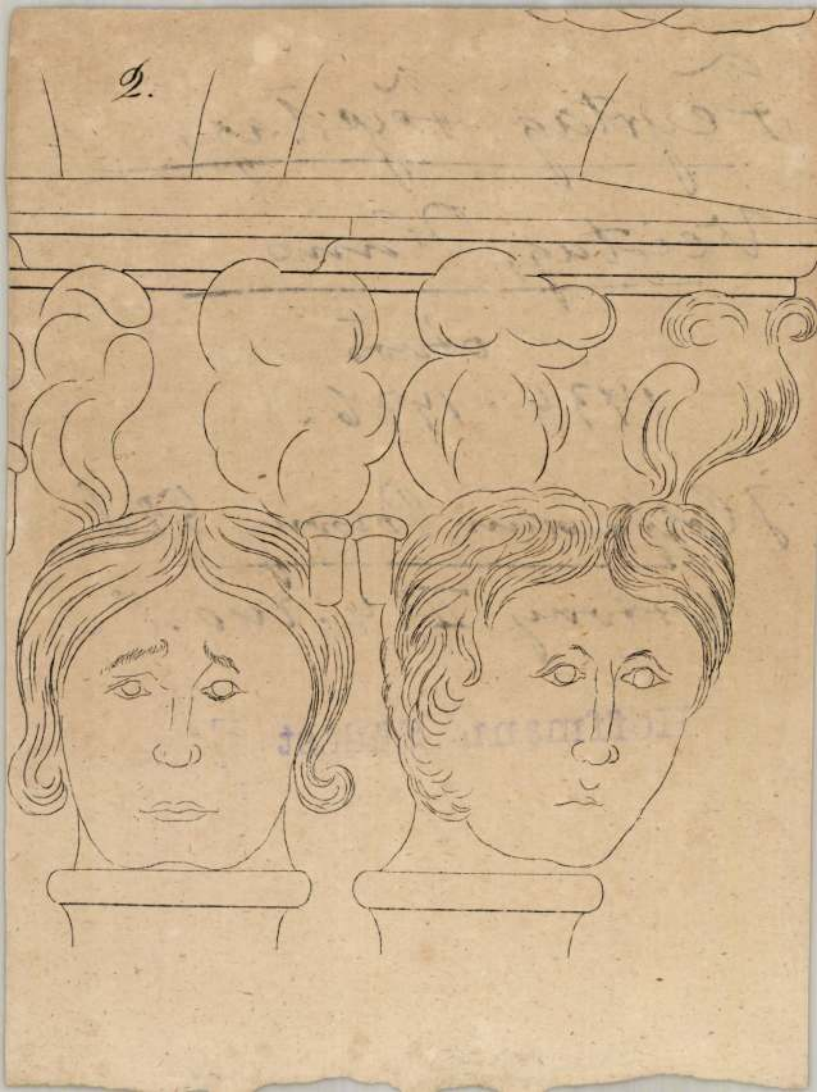

Fejértag János, pozsonyi ötvös V. 104.

FEYERTAG, író

F. Mahler 1780-ban Neustadtl-ból Pozsonyba költözött és a Sonne-fogadóban vállalt meg. (1780, 10. szám, 8l)

Preßburger Zeitung
(Gazetta)

Feyl Frigyes

Az összefoglaló adatok Vámos Ferenc kéziratos anyagában az ODF Építőipari Múzeumában

Magyar Építőművészet 1975/5
61. old.

Feyl - Gerster - Kauser
Frigyes társas-cég

a Bp. V. Münnich F u. 22. sz.
épület tervezői

Műemlékvédelem 1973/2
74. old.

Feyl - Gerster - Kauser

társulás végeste az V. Münnich F.

u 22. sz. épület tervezését

Műemlékvédelem 1972/1

55. old

Feyl Frigyes

az V. Münnich F. u. 72. sz.
épület építészeti tervezésének emlékére

Műemlékvédelem 1972/1
55. old.

Feyl Vilmos /Ferenc épitész fia/
sz.1903 jun.4.Bécs - Kisfaludy-Strobl

Képzőművészek
anyak. Róm. kl.

magyar

Feyniger, Veyniger Hans

pallér, kőmives

1443–1444.

l.

Hoffmann Pozsony

28. l.

Hoffmann Südost

M.D.K.

Feyniger (Veyniger) Hans, pallér

mint heti fizetéses kőműves
1443-1444-ben szerepel a pozsonyi
számadási könyvekben.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett
művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 28. old.

M.D.K.

Feyreisz Joseph, lakatosm.

Budán dolgozott. Szül. Gallicien. Róm.k. házas. Budán polgárjogot nyert. 1822. V. 28. 249.o.

emesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar emzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

olia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterje esztő Központ. Bp.

M.D.K.

Feyrtag, Hans, ötvösmester

a pontosan vezetett számadási könyvek szerint a XV. század végén Pozsonyban működött. Évele aranyoztatják be a pozsonyiak azt a Mátyás királynak köteles nyévi ajándékul adott két ezüst serleget, melyeket a Passamból származott Jakab pozsonyi zsidótól vásároltak.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 11. old. és 12. és 14. old.

M.D.K.

Feyrtag Hans, ötvösmester

52

1434-1476. között sűrűn szerepel a pozsonyi oklevelekben; 1434-ben két serleget aranyoz; 1439-ben pecsétet vés, eskűdt, adakozik a zsoldosok fizetéséhez, 1440-ben bort mér ki, lőport és lőporhoz való égett bort vesz Bécsben, zsoldosokat tart el; 1443-ban a Duna melléki ó-cséd kapitánya, lovat vásárol, tagja az Ur Testéről nevezett társulatnak; 1448-ban ./.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.

Feyrtag Hans, ötvösmester M.D.K.

... Országh Király nádor nála száll meg; 1455-ben a város pecsétjét készíti el, mivel a régit egy eskűdt polgár elvesztette; 1457-ben újra elkészíti a város pecsétjét, Czillei pozsonyi tartózkodása alkalmából neve ismét előfordul; 1459-ben puszkát csinál; 1464-ben a Mályás királynak újévi ajándérba szánt s a Passaüból származó Jakab zsidótól vásárolt két ezüst serleget aranyozza, egy másikat kijavit és aranyoz.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 52. old.

Feyt Vilmos

Terrakotta fejjel nézgyel a
Kéjzőmův. Főiskola Székely Bertalan
Bájtársi Egyesületének kéjkiállításán
(emlitve)

Nemzeti Cijság 1926 XII. 29.

Feijt Miklós

irod

z

Thieme-Becker

XI. 360. l.

(Lyka)

Mélyen tisztelt

A Müemlékek Ors
előadássorozat iránt eddig is ta
van szerencsém arra kérni a mély
a legközelebbi előadásunkra vona
tést nb. lapjának ..... szá
kintettel, dijtalanul közölni mé

Egyuttal szeren
szóló beszámoló ismertetést, ugy
nak az előadást követő legközele
sék.

Kiváló tisztele

Budapest, 1928.

Ferjt Vilmos

1925/26 – 1926/27

Ferképzomfoiskòvk

81. l.

Feytag Zoltán

Krétai emlék, olaj
Földgömb, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
2o 1.

Ð Fezel József

Kőfaragó Pest 1829

vöd Ez Feszl József
lesz.

Lechner Jenő dr. – Kepek
Buda és Pest fejlő-
désének történetéből.
MMÉE Kösl.
1918. 191. l.

...agon ...
...itása.

Áncsen 1909. III. 4.

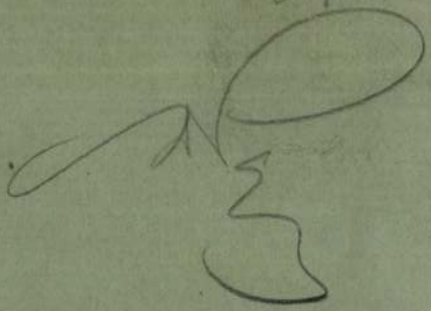

FIACCHI /Fiaki/ olasz kőművespallér. Péter-
vásárán 1759-ben a Keglevich kastélyón dolgo-
zik egy olasz fiatal kőművespallér. --+Quadri
gyöngyösi kőművesmester segédje ? Tudjuk,
hogy 1767-ben a minoritáknál jár Egerben, ~~és~~ A
1768-ban is ott étkezik Pétervásáráról „Fiaki
ur" /Minoriták hist.dom./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Fiacchi (Fiaki), olasz hőmüves pallér

1750-ben Pétervásárán a Keglevich kastélyon dolgozik, feltehetőleg mint Quadri gyöngyösi hőmüves mester segédje. 1767-ben Egerben jár és a minoritáknál étherik „Fiaki úr" Pétervásáráról.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

Fiádfalvi kastély

Fiádfalvi kástély
és régi gazdái –

Kelemen Lajos

A < > . 2 Eeppel
Pásztortúz. 1925
164–166. l

Sza Kelemen

TVÁNY

RSZ. BIZOTTSÁGA ..... *ur*
urnő

Budapest
IX. Rákos u. 10.

. 4—58. — 1937. 22046. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

<Fiádfalvi kastély>

Kelemen Lajos:
A < > és régi gar-
dái. Pásztortúz
1925. XI. 164-166 l.

Fialla Antal, festő (VII. 162. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő")

Fialla Antal, festo VI. 181.

Mur. és Kot Ért

Fialla Antal festő V. 190.

Mur és Kis Ést

Fiala, temesvári festő II. 210.

Muz. és Kvt. Ért

Muz. és Kvt. Ért.

Fialla Antal festő VIII. 191.

Fialla ~~Aurel~~ Antal temesvári festő

IX. 122.

Mur. és Kiz. Sát

Fialla Antal MDK

Női arckép

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Fialla Antal

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. k/pes tárgymutató

1937. nov. Műcs. 22 l.

MDK

Fialla Antal

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.
22 l.

Fialla Antal

trépin. Menz

1918 márc. Gr. ort. 27. kiné

Halbleib úr arch.

(1831) virf

Fluck Agosto 592

Gál Ignác 577
Gál Miklós 213
Gál Gustáv 148-49.

Gerhardt Alajos 235
Girsik Jozs. 401
Gönder István 255
Grimm Rezsö 326, 341-43
Mörgi Alajos 12, 25, 27, 273
433-460

Murkovics Károly 256
549-552, 554-57

Fialla

Ltab III. 76

Bulgaria IV. 222, 223,

FIALA *(Fialla) Antal*, festő. A XIX. sz. első felében Bécsben tanult, s az 1840—60-as években Temesvárt, Brassóban, stb. működött. Főleg arcképeket festett, melyek közül néhány a temesvéri múzeumba került.

Eg. I. Zig.

Pozsony.

A Die vereinigte bürgerli
1832 január elsején Fudy Jakab
czimerével körülvett diszes ker
ábrázolt tájék hátterében balra
lőkön innen az előtér közepén a
fog egymással kezet,, a kiktől j
vörös-fehér-zöld szélekkel és a
révei. Fölül az ország czimere
koronát.

Szines rm., mér. a vk.

140-95.

Fialla

l.

LykaMagymúI800-50

332.l.

Temesvári archépfestő:

Lonovits József csanádi püsp (1840)

Hiller Ervin br. aerskeleri arch (1848)

pag. 493.

8.

9.

5.

Fiálla Antal

l.

Lykanemzromantika

43. l.

valószínűleg Temesvárott
született, ott és Brassóban
sok arcképet festett,
1860-tól fényképész
is volt

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Fiala, A [ntal]

festő Brassó 1849, 1852

l,

Bielz Porträtkatalog der Siebenbürger Sachsen. Hermannstadt 1936

271, 383, 685, 741, 933,
934, 935, 940, 976,
977, 613a; 613b.

A pince, a földszint és az első emelet alaprajza.

megirva

Fiala Antal

Jestő

1849—1852. Brassóban és Nagyszebenben működött.

J: Die

lärd Bielz Graphik in

23, 27. l.

Siebenbürgen.

Sibiu - Hermannstadt

1947

519 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Fiala, építész. A XVIII. század első felében Budán működött.

Arch. Ért. 1873. VII. 224. l.

Fiala

Fiala

Fiala Antal

"nun Eerlen"

l.

Reizner

Szeged tört

III, 445. l.

1900

fejezem ki és erről ezt az okiratot kiadom.

Budapest, 1947 április 1-én.

(Pecsét helye) magyar iparügyi miniszter

A pályamunkákat 1947 március hó 12-én déli 2 óráig kell benyujtani az iparügyi minisztérium munkásügyi osztályán (Budapest, Szabadság-tér 5-6. IV. emelet 411. ajtó). A később beérkezett pályamunkák figyelmen kívül maradnak.

A pályamunkákat a hátoldalon jeligével kell ellátni és ugyanazzal a jeligével megcímzett és leragasztott borítékot kell csatolni, amelyben meg kell adni a pályázó nevét, szakszervezetét és pontos lakcímét. Csak szakszervezeti tagok pályázhatnak.

A pályadíjak a következők: I. díj 500.— forint, II. díj 300.— forint, III. díj 200.— forint.

További kiemelkedő munkák a bíráló bizottság javaslata alapján elismerésben részesülnek. A bíráló bizottság tagjai: Kozma Lajos, Kun Mihály, Schneider Jenő, Stignicz Attila és az iparügyi minisztérium részéről: Harangozó Antal.

MOK

Fiala Antal

(XIX n)

Lonovics József, csanádi püspök arcképe

Temesvári Képtár

6

Fialla Antal

MDK

Ifjú leány mellkép 1842-ből

Női arckép 1850-ből

Temesvári képtár

13

MDK

Fialla A.

Művészet 1918. 22. l.

Fialla (Antal)

női arckép, akvarell
miniatűr

Mariay Ödön dr.
tulajdona.

Láttam 1937 X. 4.

Kiss Ernő és Társa

VASKERESKEDÉS, HÁZTARTASOK, PENSIÓK ÉS SZÁLLODÁK LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

a Polgári Gazdasági Szövetkezet kötelékében

BUDAPEST

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 13.

TELEFON :
135-313
132-336

A legjobbat legolcsóbban.

Fiala Antal

festő

Egy férfi és egy női arcképet restauráltam 1933. decemberében. Biebel Janos tulajdona a két kép X. Uzsoki u. 30 Java biedermeier kori festőink közé tartozik. Érdemes volna művei után kutatni. A két kép jelzése: A. Fiala 1845. Rajztudása nem eléggé biztos, szinérzéke kiválú, technikája kitünő.

Fiala (Fialla) Antal,

vándorfestő. Talán Bécsben tanult, hol egy olajfestésű leányárcképével 1842. elismerő oklevelet és aranyérmet nyert. 1836. körül Aradon élt s ekkor festette Szt. Rozália és Szt Vendel oltárképeit a kevermesi rk. templom részére. 1840. készítette Lonovics József csanádi püspök árcképét, mely [az előbb említett leányárcképpel együtt] a temesvári muzeumba került. Az 1840-es években többnyire Temesvárt dolgozott s itt festette egyebekkört Hiller Ervin br. gyermekkori arcképét (1848) valamint Koppold József temesvári szeminarium rektor képmását. 1845. ből több jó kva.

litás is ~~férfi és nőarc-~~
~~ke~~ miniatur arckepe is-
meretes. 1849–52 közt
Brassóban és Nagyszeben-
ben dolgozott. Az 1850-es
években Brassóban tele-
pedett le, (u.o.) 1860 – ~~mint~~
~~[illegible]~~ – fenyrejésre lett.

Az OMKT. 1937. évi
biedermeier kiállitásán
egy szép akvarell miniatur
nőarckepe volt kiállit-
va s a bpesti szépmű-
vészeti muzeum ~~[illegible]~~
graf. gyűjtemenyé-
ben egy vizfestésü fér-
fi arckepe van 1831-ből.

FIALA Antal fostó
(Fialla)

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 85-86. p

Fialla Antal, festő. Tanulmányait aligha nem a bécsi képzőművészeti akadémián végezte, melynek 1842. évi kiállításán egy ifjú leány életnagyságú mellképével dícsérő oklevelet és aranyérmet nyert. Ez az arczkép jelenleg a Délmagyarországi Tört. és Régészeti Múzeumban van. Ugyanott látható tőle Lonovics József csanádi püspöknek egy kisméretű, vastag papírra festett arczképe, mely 1840-ben készült. Művei közül ismeretesek továbbá Hiller Ervin báró gyermekkori arczképe (1848), a Hiller bárónők tulajdonában, Temesvárt; Koppold József temesvári seminariumi rector arczképe, Krcsmáryné tulajdona, Temesvárt; Önarczképe (1851?) és Lonovics püspöknek, egy az 1840-es évekből való aquarell képmása, mindkettő ismeretlen helyen. F. úgylátszik vándor arczképfestő volt, aki főleg Délmagyarország és Erdély nagyobb városaiban működött. Temesvárott többször és hosszasabban időzött. Az 1850—60-as években F. Brassóban élt s ott is leginkább arczképeket festett. 1860-tól mellékesen a fényképészettel is foglalkozott.

Adressenbuch der Stadt Kronstadt. 1853—1861. — *Berkeszi István dr.:* A Délmagyarországi Tört. és Régészeti Múzeum Temesvárott. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1908. 210. l. — *U. az:* Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 8, 51, 68. l. — *Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár. Budapest, é. n. 246. l. — *Kalauz* a Délmagyarországi Tört. és Régészeti Múzeum-Társulat képtárában. Temesvár, 1907. 6. l. — *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 190. l.

MDK

Fialla A; festő.

Halbleib úr arcképe, 1831. v. f.

OMSzM. - 27. kiáll. 1918 márc. - XIX-XX. k. rajz. II. Arroz.

Jeppz.

M.D.K.

Fialla Antal /XIX sz. közepe/

93. Trojka Olajf. 18x24.

Elveszett. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
7. l.
MÜMOK. Bp. 1952.

MDK

Stud.Arch. F.Fiala Iv.éves ep.hallg.

Sportpaleta. Terv. Repr.

Epitészhallgterv.

MDK

Fiala Ferenc

Gerevich T.: Uj magyar templomépitészet.
Magyar Épitőművészet 1941. 12.sz. 378.1.

MDK

Fiala Ferenc

Gerevich Tibor: Uj magyar templomépitészet.
Magyar Épitőművészet 1941. 12. sz.
378.l.

MDK

Fiala Ferenc

Fiala F.: Hogyan lehetne eltólni a belvárosi plébánia-templomot? Uj Magyarság nov. 27. 8.l.

MDK

Fiala Ferenc

Fiala F.: Művészek álmai - amelyek álmok maradnak.
Uj Magyarság 1936. dec. 25.

Fiala Ferenc

Fiala Ferenc okl. építészmérnök,
az Új Magyarság belső munkatársa,
I. Úri-u. 14. 161-362

Bptávb 1940 szept.
– 1942. jan.

Fiala Ferenc

epitez

1934-ben megbízást kapott a buda-neinetvölgyi rk. templom tervezésére.

Irodalmilag is sokan működik, zsurnalisztaniván.

Dr Szönyi Ottó közlése –

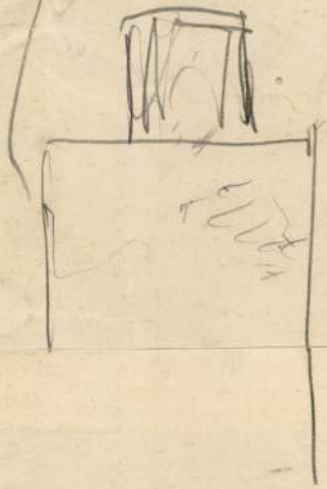

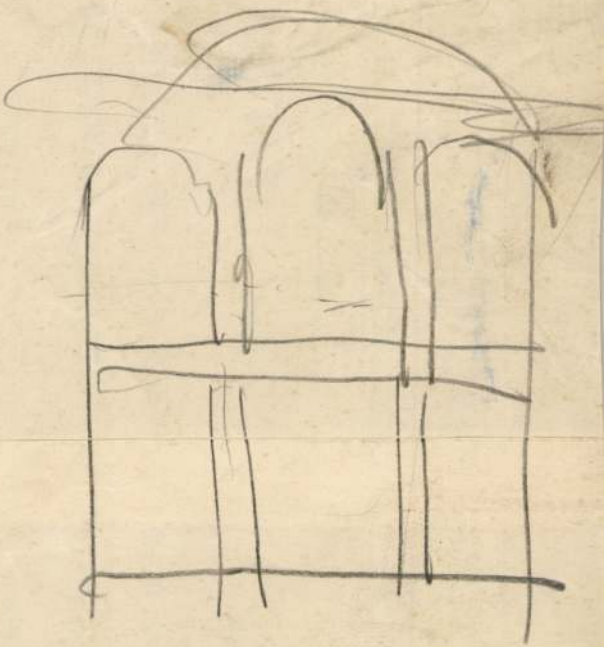

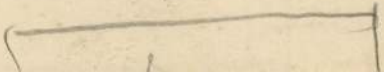

megvia

Fiala Géza

építész

Életr. arch.

Szefeltlex. 582. l.

Skentványi
Zrucsanna
IV bist.
Hoffer
Mária
osztályfőnök
idős cara
mgos gé lilet

Mosser Bier.)

Főosszeg.

7. S. S./R. tejár = 2,

/R. @ 80.45. 1823.80 P

741.50.

	V.	R.	Sz.
ja	300		
lája	300		
	120		
	21.50.		
	741.50		

120 21.50

168.75

ánat 93.75
ajánat 75 —

T. 45 p.

m sz.

2 ... lit. R.

Fiala Géza

a debreceni közép-
fokú tanintézet terv.
megvétel

MMÉEKözl

1940. 16. l.

MDK

Fiala Ferenc és Lehoczky György

A Németvölgyi-uti plébánia templom,repr.

Fiatal magyar épitészek. Uj Magyarság Vasárnapja 1935. aug. 25.

Ø Fiala Antal

szegedi Varosi munkertész
Szeged ujjaepitésének
kifejtett tevékenységéért 1883-ban az
aranyérdemkeresztet
kapta.

Kul Szeged

200. l.

Hospitalban dolgozott F. J. Browne professzor mellett. A méhenbelüli élettan és hormonkutatás új módszereit és a preventív terhesgondozás új ideáit sajátította el. Klinikai tanulmányainak kapcsán ikertanulmányt írt az Archiv für Gynekologie 167. kötetébe. Dolgozott a klinikához tartozó hormon-laboratóriumban is, Mr. Boykott mellett, továbbá a National Institute for Medical Researchben, London legjobb hormonológusa, Mr. Callow laboratóriumában. Meglátogatta London nagyobb kórházait és felkereste a szülészet- és nőgyógyászat, továbbá az örökléstan számos neves angol képviselőjét, tanulmányozva iskolájuk működését és szellemét. Cambridgeben három hetet töltött az egyetem physiologiai intézetében Barcroft és biochemiai intézetében Needham professzor mellett, ahol különösen a méhenbelüli élettannal kapcsolatos kísérleteket, illetőleg módszereket tanulmányozta. Az egyetem zoológiai intézetében pedig Huxley biologus, állatkerti igazgató gyüjteményét tanulmányozta a nemek öröklődésének szempontjából. Oxfordban Nuffield adományából létesült orvosi intézményeket tekintette meg s résztvett a Medical R. Association kongresszusán. Hazatértében útbaejtette Párizst, ahol a Maternité és a Clichy Hospitalokat látogatta meg.

Fialla Antal

Biedermann. kiáll. 1937

VIII. Isten.

Nói archép, akv. miniatúr

az hiszem ez dr. Mariay Ödöné.

zeichnung ihres geistig-künstlerischen Strebens findet der Kunstfreund und der es werden will leicht den Weg über das Persönlich-Menschliche zur Welt des Künstlers, zu seiner Arbeit, seinem Ringen und seiner Leistung.

Fiala

aradi festő

1836-ban festette Szent Rozália és Szent Vendel képeit a kevermesi (Csanádmegye) rk. templom részére.

Bodor József dr. A 100 esztendős kevermesi r. k. plébánia és templom története. (Kevermes) 1935. 7. l.

ami kevesebbe ~~[illegible]~~ [illegible]
meggondoljuk, hogy nagy felszerelé-
sének szállítása, amit az 1828. évi
pestivárosi tanács jelentése több ezer
forintra becsül (Isoz: i. m. ...) igen
körülményes és költséges volt.

Pesti nyomdájában folytatta
korábbi tájkép sorozatát, portrékat
adott ki, de emellett hivatali és kereskedel-
mi nyomtatványok kénítésével, vala-
mint helyszínrajzok és térképek nyo-
másával is foglalkozott, amelyek leg-
inkább ~~Pestet és P~~ pest-budai érdekűek.

Fialla Antal

Trojka, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952

M.D.K.

Fialka Antal (XIX sz. közepe)

festő

93) Trójka

(Somogymegyei Muzeum)

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyakjegyzéke.
Budapest, 1952.

7.l.

Fiala Ferenc

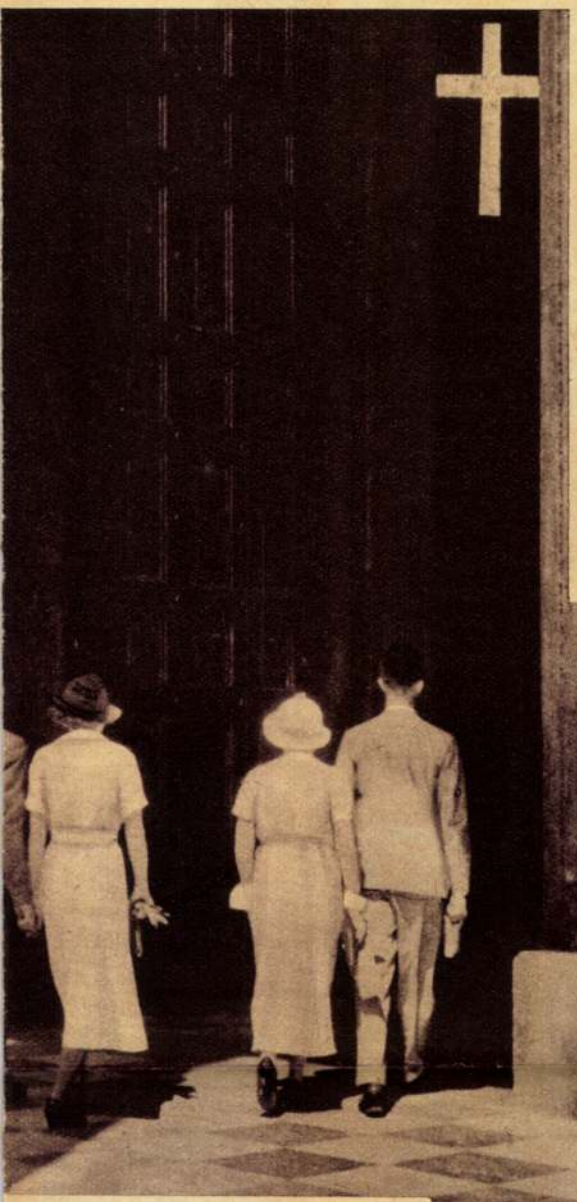

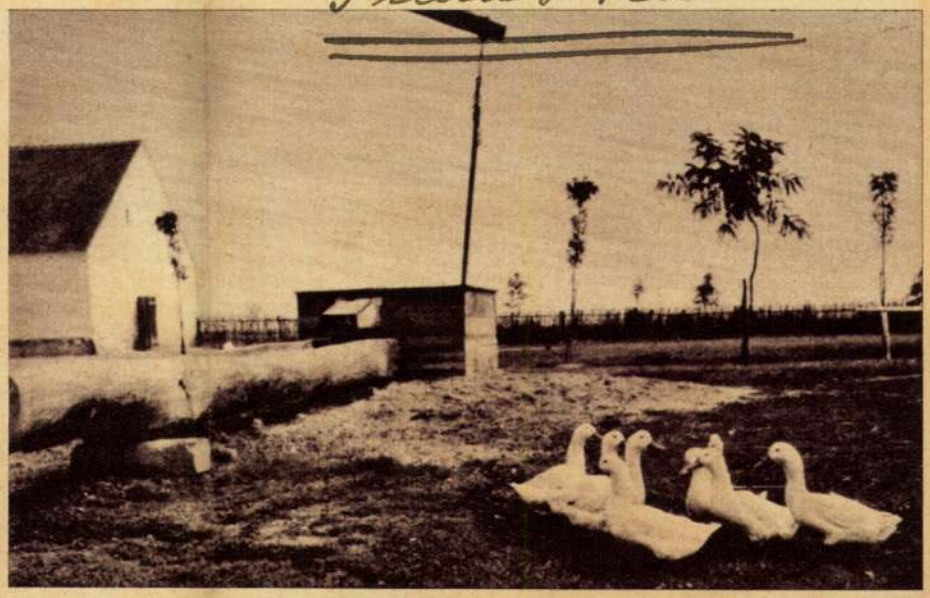

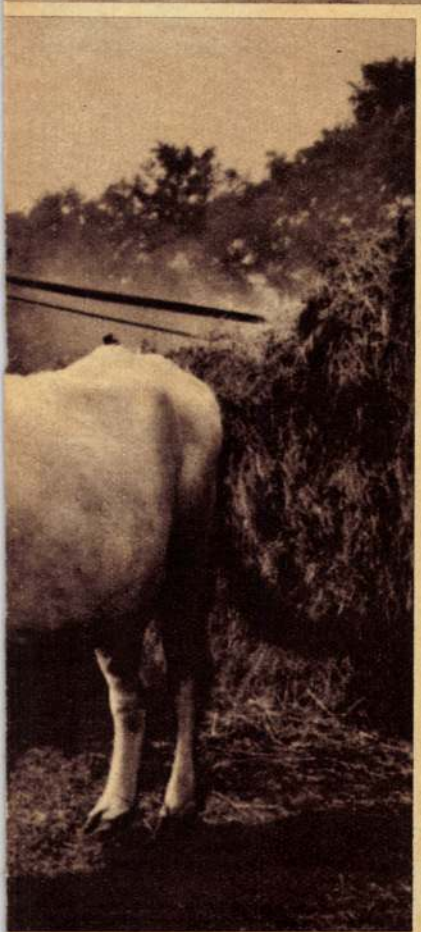

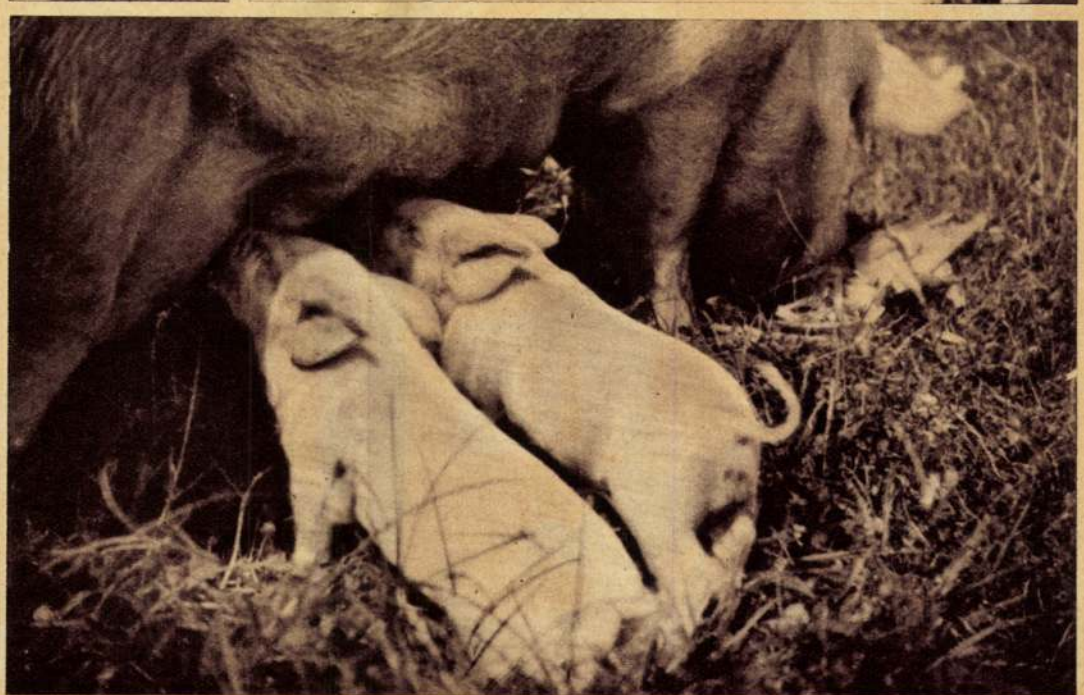

Fiatal magyar építészek
Fiala Ferenc munkáiból

Villa-terrasz

Kuria Veresegyházán

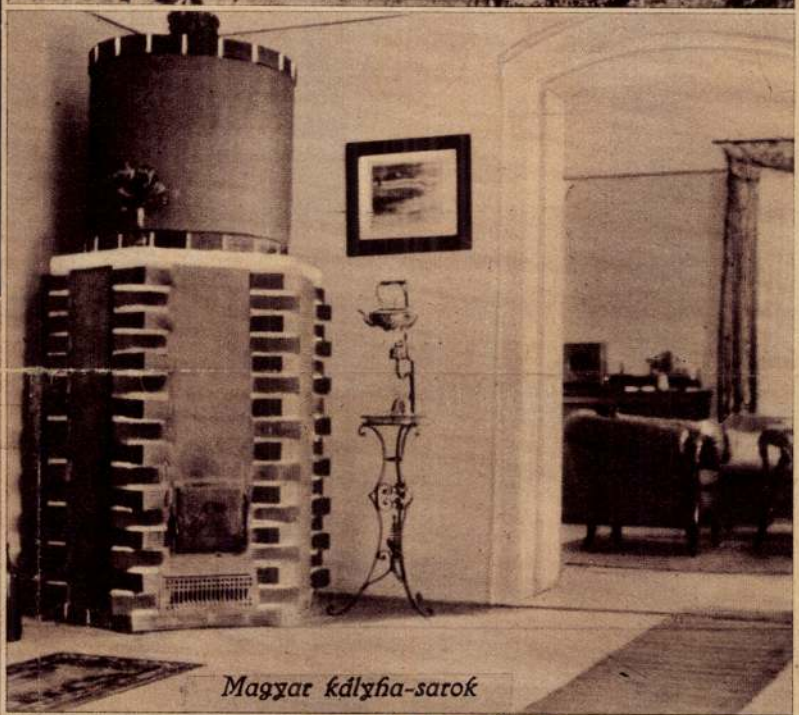

Magyar kályha-sarok

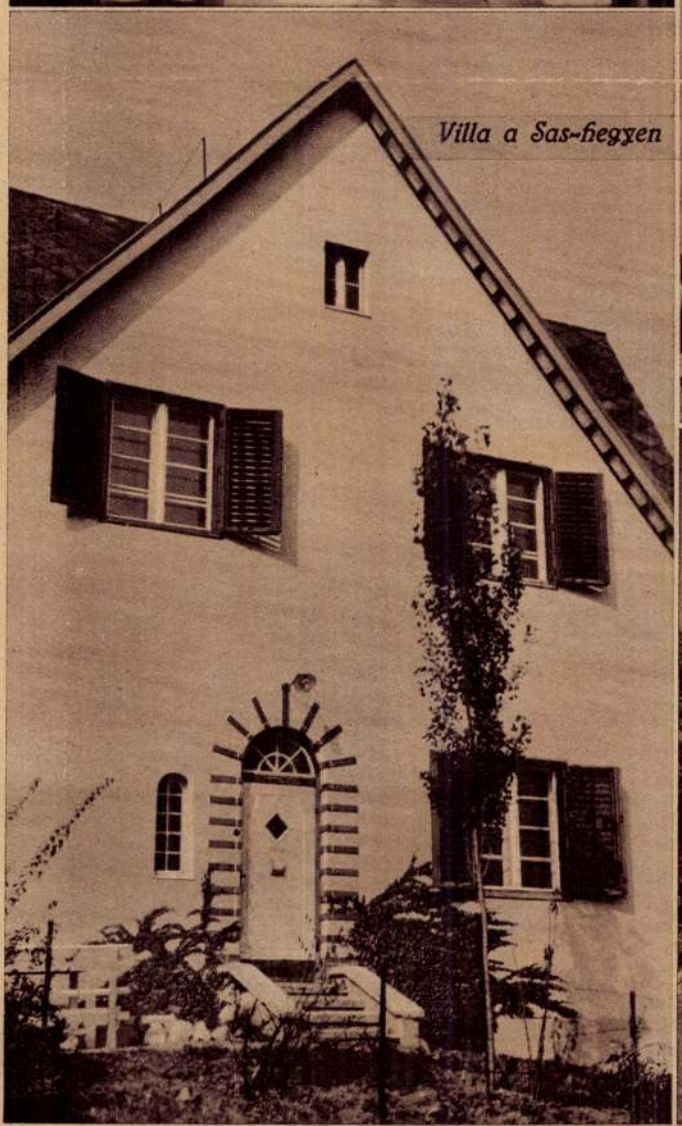

Villa a Sas-hegyen

Pestkörnyéki nyaraló

Uj Magyarság Vasárnapja 1935 okt. 13.

Fiala Ferenc

erod.

Jövendő

I. évf. 1945. 8. sz.

archeppel –

MAGYARORSZÁG

Fiala Ferencet 600 pengőre ítélték Németh Antal feljelentésére becsületsértés miatt

A büntető törvényszék Dorosy-tanácsa tegnap a késő délutáni órákig tárgyalta a *Fiala* Ferenc—*Németh* Antal rágalmazási pert, majd elrendelte *a bizonyítás kiegészítését* és a tárgyalást elnapolta. *Fiala Ferenc ma ismét vádlottként szerepelt egy olyan ügyben, amelyben Németh Antal tett ellene feljelentést.* Ezt az ügyet a büntető járásbíróságon *László* Géza büntető járásbíró tárgyalta. A feljelentés szerint Fiala a »Magyarság« szerkesztőségében többek jelenlétében Németh Antal személyére vonatkozóan ezt mondotta: »Ez a csirkefogó meddig marad még a Nemzeti Színház élén?«

Fiala Ferenc nem jelent meg a tárgyaláson, de mivel a törvény módot ad, hogy pénzbüntetéssel büntetendő becsületsértési perben a vádlott távollétében is lefolytathassák az eljárást, a tárgyalást megtartották és kihallgatták a tanukat.

Lukács Margit és *Gobbi* Hilda, a Nemzeti Színház tagjai *egyöntetűen vallották, hogy Fiala Ferenc megtette Németh Antalra az inkriminált kifejezést.*

A »Magyarság«-ban *Gárdos* Kornélia esetével kapcsolatosan cikk jelent meg — vallották egyöntetűen a színésznők — és a közleményben a mi nevünk is meg volt említve. Felmentünk a »Magyarság« szerkesztőségébe és *helyreigazító nyilatkozat közlését kértük.* Fiala Ferenc beszélgetés közben erős szavakkal kritizálta Németh Antal személyét és azt mondotta, hogy meddig marad ez a csirkefogó a Nemzeti Színház élén? Majd *egyéb sértő kifejezéseket is használt.* A színésznők arról is vallottak, hogy az említett cikknek személyüket érintő állításai miatt *pert indítottak a lap ellen.*

Tanuvallomást tett még dr. *Gobbi* László sebészorvos, aki a két színésznő társaságában szintén fenn járt a »Magyarság« szerkesztőségében. Ő is *megerősítette* a két színésznő vallomását.

A tanu kihallgatása után dr. *Bíró* Miklós Németh Antal képviseletében indítványozta, hogy a büntető járásbíróság megfelelő súlyos büntetéssel sujtsa Fiala Ferencet.

A bíróság ítéletében *bűnösnek mondotta ki Fiala Ferencet becsületsértés vétségében és ezért 100 napi fogházra átváltoztatható 600 pengő pénzbüntetéssel sujtotta.* A büntetés kiszabásánál a büntető járásbíróság *enyhítő körülményt nem észlelt,* viszont súlyosbító körülményként állapította meg, hogy Fiala Ferenc a Nemzeti Színház igazgatójával szemben követett el becsületsértést. Az ítéletben a vádat képviselő ügyészi megbízott és Németh Antal *megnyugodott.* A büntető járásbíróság úgy határozott, hogy az ítéletet kikézbesítteti Fiala Ferencnek, hogy módjában legyen esetleges perorvoslattal élni.

Még egy becsületsértési per: 100 pengős büntetés

Mialatt a büntetőjárásbíróság ezt a pert tárgyalta, Fiala Ferenc *vádlottként állt a büntetőtörvényszék előtt. Lugosi* Dömötör jelentette fel sajtó útján elkövetett *becsületsértés címén* Fiala Ferencet, akit a büntetőtörvényszék dr. *Szőke* Benedek elnöklésével vont felelősségre. Fiala »A magyar sajtó igazi arca« címén könyvet adott ki, amelyben azt kívánta bizonyítani, hogy az utolsó hatvan év alatt a magyar sajtó elzsidósodott. A könyvben névsor szerepelt, amely felsorolta a zsidószármazású ujságírókat. Ebben a névsorban benne volt dr. Lugosi Dömötör szegedi ügyvéd is. Fiala a könyvben többek között azt írta, hogy a felsoroltak *a magyar kultúra parazitái.*

Lugosi Dömötör dr. nevének szerepeltetése és beállítása miatt indított becsületsértés címén pert Fiala Ferenc ellen. Fiala a tárgyaláson kijelentette, hogy többszáz nevet sorolt fel és mindössze hat volt téves, közöttük Lugosi Dömötör neve is. Emiatt Lugosinak *levelet írt és elnézését kérte* a tévedésért. Az »Összetartás«-ban pedig *helyreigazítást* közölt.

Fiala kihallgatása után dr. *Wagner* Károly, Lugosi jogi képviselője fentartotta a vádat. A büntető törvényszék *bűnösnek* mondotta ki Fialát *becsületsértés büntettében és 100 pengő pénzbüntetésre ítélte,* továbbá kötelezte 100 pengő ügyvédi költség megfizetésére, valamint arra, hogy az ítéletet *a szegedi Uj Nemzedék című lapban tétesse közzé.* Az ítélet *nem* jogerős.

Finnország teljesen kifizette háborús adósságát

Washington, december 16.

Finnország végleg kifizette háborus adósságát. A finn kormány csütörtökön utalta át az amerikai kincstárnak a kiegyenlítő részletet: 232.935 dollárt.

225 millió márka zsidóvagyont írtak át tegnap a porosz állami bankra

Berlin, december 16.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) A párizsi gyilkosság miatt a német zsidókra kirótt egymilliárd márkás pénzbüntetés első részletének, *225 millió márkának befizetése tegnap volt esedékes.* A bankok teljes gőzzel dolgoztak, hogy a zsidók vagyonának, takarékbetéteinek és más letéteinek megfelelő részét *átírják a porosz állami bankra.* Személyes befizetések nem történhettek, mert *a zsidók nem rendelkezhetnek szabadon vagyonuk fölött,* nem vehetik vissza betéteiket, hanem az volt az eljárás, hogy vagy levélben, vagy telefonos úton adtak megbízást bankjuknak a vagyonátírásra.

Hideg van? Ez még semmi! mondja a meteorológus

Ma reggel vékony hóval borított háztetők és jéggé fagyott kis víztócsák fogadták a koránkelőket. Téli képet mutatott a város, a Meteorológiai Intézet által tegnap jelzett oroszországi hideg *előfutára megérkezett Budapestre.* Mert a mai csípős hideg csak előfutárja az elkövetkező napok erős hideg időjárásának, amint azt dr. *Tóth* Géza, a Meteorológiai Intézet tanára mondotta:

— Lengyelországból érkezett hozzánk most az eddiginél hűvösebb levegő, *ez azonban semmi ahhoz a hideghez képest, amit Oroszországból fogunk kapni a napokban.* Valószínűleg ma éjjel már —8, —10 fokra hül le a levegő és holnaptól kezdve jó néhány napig *komoly hidegre van kilátás.*

— *Száraz, napsütéses hideg napok következnek,* egyes helyeken havazásra is kilátás van. Ma *Pécsett és Szombathelyen egész nap havazott,* azonban komoly hőmennyiségre nincsen kilátás a közeljövőben.

A *Magyar Távirati Iroda pécsváradi* jelentése szerint a Zengőn csütörtök estétől pénteken reggelig állandóan tartott a havazás, a hóréteg vastagsága a Zengőn 25, lent pedig 10 mm volt.

Varsóban —15 fok

Varsó, december 16.

(Lengyel Távirati Iroda.) A Lengyelországon átvonuló hideghullám következtében a hőmérséklet Varsóban ma reggel fagypont alatt 15 fokra süllyedt.

87 millió dolláros visszaélés Amerikában

New York, december 16.

A Mac Kesson and Robbins nagy gyógyszeráru cégnél leleplezett visszaélésekkel kapcsolatban a nyomozás újabb szenzációs fordulathoz jutott. Coster, a cég letartóztatott elnöke — amint az ujjlenyomatokból megállapitották — többszörösen büntetett előéletű ember, aki Philip Musica néven már 1913-ban milliós csalást követett el. A leleplezett visszaélések összege eléri a 87 millió dollárt.

600 csekatisztet börtönbejuttatott az új csekavezér

Jezsov 20.000 tisztet tett el láb alól

London, december 16.

Beria, a Sztalin által kinevezett új Cseka-vezér működését magának a Csekának megtisztításával kezdte meg. Néhány napon belül a rettegett hírű Lubianka börtönbe küldött több mint hatszáz Cseka-tisztet, kiknek eddig az volt a feladatuk, hogy terhelő »bizonyitékokat« szerezzenek fontos politikai foglyok ellen. Beria elődje, Jezsov, a vörös hadseregben folytatott nagytakarítással 20.000 tisztet tett el láb alól, ami oly súlyos tiszthiányt idézett elő, hogy Vorosilov hadügyi népbiztos kénytelen volt tízezer középiskolás diákot tiszti vizsga nélkül hadnaggyá kinevezni.

Falbontó betörők kifosztottak egy nagykátai ékszerüzletet

A mára virradó éjszaka Nagykátán ismeretlen tettesek falbontás útján betörtek *Kovács* Lajos ékszerész üzletébe és onnan nagymennyiségü ékszert loptak el. Az eddigi megállapitás szerint a betörők *103 férfi és női zsebórát, 29 arany női fülbevalót, 12 aranyozott karkötőt és más különböző ékszereket vittek el.* A csendőrség erélyes nyomozást indított a betörők kézrekerítésére.

Felelős szerkesztő.
Dr. MIHÁLYFI ERNŐ
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi út 54. szám
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály VII. kerület, Erzsébet körút 18 20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

A karácsonyi árusítási rend a vásárcsarnokokban

A székesfővárosi vásárok és vásárcsarnokok igazgatósága értesíti a közönséget, hogy a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében a vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon a karácsonyi ünnepekkel kapcsolatban az alábbi árusitási rend lep életbe: 1. December 12—23-áig bezárólag, hétköznapokon, valamint december 31-én, Szilveszter napján iparcikkfélék este 7 óráig árusíthatók. 2. December 19-től 23-áig bezárólag naponkint, valamint december 31-én, Szilveszter napján élelmiszereket este 8 óráig árusíthatnak. 3. A december 18-ára eső vasárnapon a vásárcsarnokokban és az élelmiszerpiacokon reggel 7 órától délután 6 óráig húsfélék kivételével mindennemű élelmiszer és iparcikk árusítható. 4. December 24-én, szombaton úgy a vásárcsarnokokban, mint az élelmiszerpiacokon csak este 7 óráig szabad árusítani. 5. December 25-én, karácsony első ünnepén a vásárcsarnokok és a nyilt élelmiszerpiacok zárva lesznek, csupán reggel 7 órától délelőtt 10 óráig lehet tejet házhoz szállítani és kiszolgáltatni. 6. December 26-án, karácsony második ünnepén a vásárcsarnokokban és az élelmiszerpiacokon reggel 7 órától élelmiszerek délelőtt 10 óráig, a húsfélék pedig délelőtt 11 óráig árusíthatók. 7. Újév, 1939. évi január 1-én a rendes vasárnapi árusítási rend marad érvényben.

Egyúttal közli a vásárcsarnokok igazgatósága az érdekelt élelmiszer nagy- és kiskereskedőkkel, hogy az Élelmiszer Nagyvásártelep úgy a karácsonyi ünnepeket megelőző december 18-ára eső vasárnapon, mint karácsony mindkét ünnepén egész nap zárva marad.

Az indiai maharádsák meghívták a windsori hercegi párt

London, december 16.

Indiai fejedelmek ideiglenes bizottsága meghívta a windsori herceget és nejét, látogassák meg államaikat a közeljövőben. A meghívást a csoport szószólója, Jodhpur maharádsája adta át, a mozgalomhoz Kapurtala, Joyepur, Nawanagar, Tripura, Rampur és Baroda indiai államok fejedelmei csatlakoztak. A látogatás alkalmából a maharádsák keleti pompájú ünnepségeket, lakomákat, fogadtatásokat és óriási méretű vadászatokat fognak rendezni a hercegi pár tiszteletére.

Nem kap kölcsönt Cseh-Szlovákia Angliától

A kölcsön megtagadásának érdekes indokolása

London, december 16.

A *News Chronicle* szerint ma utazik el Londonból a cseh pénzügyi küldöttség, *anélkül, hogy sikerült volna kölcsönt kapnia.* Az elutasító magatartás okai:

1. *A francia kormány nem hajlandó hozzájárulni* a kölcsön szavatolásához.

2. Aggodalmak mutatkoznak abban a tekintetben, hogy *milyen célokra* használják fel a kölcsönt, *tekintettel Csehország mai helyzetére.*

3. Utalnak arra, hogy Csehországnak *nagyméretű kivándorlásra van szüksége* és ezek a kivándorlók valósínüleg *újabb hiteleket* kérnek.

Nem bízik az európai békében Amerika londoni nagykövete

London, december 16.

Mint NewYorkból jelentik, Kennedy, az Egyesült Államok londoni nagykövete NewYorkba érkezve kijelentette, hogy nem érez valami nagyon vérmes bizakodást az európai béke tekintetében és határozott híve Roosevelt ama kívánságának, hogy fejlesszék az Egyesült Államok szárazföldi, tengeri és légi haderejét. A müncheni egyezmény Kennedy szerint nem csillapította le az európai helyzetet. Nehéz jóslásokba bocsátkozni, de az a meggyőződése, hogy ha kitör a háború, Amerikának távol kell tartania magát tőle. Ha lehet valamit tenni, ami jobb a háborúnál, akkor azt okvetlenül meg kell kísérelni. A béke embere vagyok, a békéért imádkozom és reménykedem — fejezte be nyilatkozatát Kennedy.

Francia-német kereskedelmi tárgyalások indulnak meg Párizsban január 20-án

Párizs, december 16.

A *Journal* berlini tudósítója ottani politikai körökből úgy értesül, hogy január 20-án Párizsban *francia-német kereskedelmi tárgyalások* indulnak meg, amelyeknek főcélja a két ország kereskedelmi árucseréjének kifejlesztése. Szó lesz továbbá arról is, hogy *a francia gazdasági élet erőit is bekapcsolják bizonyos dunavidéki és balkáni német vállalkozásokba.*

GAZDASÁGI JELENTÉSEK, PIACOK, VÁSÁROK

Szilárd a határidőpiac

A hideg idő miatt a készárupiacon rozsban kínálat alig van és tengeriben sem jelentkezik kielégítő mennyiségű áru. Ennek folytán a kereslet a határidőpiacon nagyobb és ennek nyomán mind a márciusi és májusi rozsnál, mind a májusi tengerinél az *irányzat erőteljesen megszilárdult* és a rozsnál további 8, illetve 9, míg a tengerinél 18 filléres áremelkedés állt be.

Rozs: márciusra: 14.75, 14.78, 14.85, zárlat 14.84—14.86, májusra: 15, 15.15, zárlat 15.14—15.15.

Tengeri: májusra: 14.75, 14.74, 14.99, zárlat 14.92—14.93.

Áremelkedések a készárupiacon

A búzakereslet a készárupiacon megélénkült, a kínálat könnyen elhelyezhető, mert a malmok tartózkodásukat feladva újra vásárolnak. A finomabb búzából kevés a kínálat és az árak emelkednek, de ezeket az 5—10 fillérrel magasabb árakat szívesen fizetik. Rozsban mindössze 150 métermázsa került piacra a tegnapi árnivón. Nagyon élénk a tengeripiac, 1650 métermázsa kelt el a tegnapinál 10—15 fillérrel drágábban.

Felvidéki sörárpában ma ismét erősebb kínálat jelentkezett, 1500 métermázsa cserélt gazdát 25 fillérrel alacsonyabb áron. Takarmányárpában, zabban üzletkötés nem volt, itt az árak sem változtak. A magpiacforgalom mérsékelt.

A lisztpiac élénkebb. A karácsonyi kereslet és a búza árjavulásának következményeként a lisztüzlet forgalma élénkebb, az árakat azonban a lisztárjegyzőbizottság változatlanul hagyta.

Búza: tiszavidéki 77 kg-os 20.25—20.45, 78 kg-os 20.45—20.65, 79 kg-os 20.65—20.85, 80 kg-os 20.75—20.95, felsőtiszai, duna-tiszaközi, dunántúli 77 kg-os 20.15—20.35, 78 kg-os 20.35—20.55, 79 kg-os 20.55—20.75, 80 kg-os 20.65—20.85, fejérmegyei 77 kg-os 20.25—20.45, 78 kg-os 20.45—20.65, 79 kg-os 20.65—20.85, 80 kg-os 20.75—21.00.

Rozs: pestvidéki 14.20—14.30, más származású 14.30—14.50.

Takarmányárpa: elsőrendű 16.10—16.30, középminőségű 15.80—16.00.

Sörárpa: kiváló 19.50—20.00, prima 19.00—19.50.

Zab: elsőrendű 18.30—18.50, középminőségű 18.20—18.30.

Tengeri: tiszántúli 12.75—12.90, egyéb áll. 12.70—12.85.

Őrlemények: korpa 12.70—12.90, 8-as liszt 15.80—16.00.

Rozs: 150 mm 14.40 budapesti paritásban.

Árpa: 300 mm felvidéki 19.25, 150 mm felvidéki 19.10, 300 mm felvidéki 19.00, 450 mm felvidéki 19.00, 300 mm felvidéki 19.00 budapesti paritásban.

Tengeri: 150 mm Szolnokon át 12.80 budapesti paritásban, 150 mm január 13.00 Pápa, 150 mm Szolnokon át, január 12.95 budapesti paritásban, 450 mm január 12.50 Komárom, 150 mm január 13.—, 150 mm ex. Budapesti 12.70 budapesti paritásban, 300 mm 12.65 Szeged, 150 mm 12.30 Komárom.

Lucerna: 16 mm 235.— tiszai, 18 mm 228.— Budapest, 1.3 mm 245.— állomás.

Lóhere: 3 mm 95.— Budapest, 15 mm fehérbárcás 135.—, 8 mm fehérbárcás 137.— állomás.

Csillagfürt: 100 mm lapos 11.20 Szabolcs.

Expresszborsó: 300 mm 19.85 Budapest.

Magvak és hüvelyesek: köles fehér 18—22, vörös 16.50—17, egyéb 16—16.50, káposztarepce 23.50—23.75, tökmag nagyszemű 28—29, kisszemű 24.50—25, olaj dohos 21—22, kék mák 130—134, borsó Viktória sterilizált 18—19, zöld (express) sterilizált 18—19, lencse nagyszemű sterilizált 36—43, középszemű sterilizált 22—27, kisszemű sterilizált 20—22, fehér szokványbab dunai 25.50—26, dunántúli 25—26, felsőmagyarországi 23.50—24, gömbölyű fürjbab 27—28, hosszú fürjbab 26—27, barnabab 27—27.50, lucernamag nyers arankás 205—250, fehérbárcás (20 q-nál több) 305—310, lóheremag nyers arankás 80—95, fehérbárcás (20 q-nál több) 125—130, bükköny tavaszi 16.50—17.50, szőszös 34—35, csillagfürt fehér lapos 11—11.30, szárított répaszelet 8.50—10.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzésel (az 1938. évi gabonából készült őrleményekből): búzaliszt: dara 37.50—38.75, 0gg 36.50—37.75, 0g 36.50—37.75, 0f 36.50—37.75, 2gg 35.50—36.75, 2g 35.50—36.75, 2f 35.50—36.75, 4-es 34—35, 5-ös 32.50—33.50, 6-os 29—30.50, 7-es 20.75—22.50; rozsliszt: 0-ás 29—29.75, 01-es 26.25—27, 1-es 21.50—2.25, 2-es 19—20.75.

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok:

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 15.95—16.15	Amsterd. 185.60—187.20
Belga 57.40—58.—	Athén 3.025—3.055
Cseh kor. 7.50—10.—	Belgrád 7.82—7.88
Dán kor. 71.10—71.90	Berlin 135.70—136.70
Dinár 6.—7.50 (500 és 1000 din. címletek kivételével)	Brüsszel 57.55—57.99
USAdoll. 340.35—344.35	Bukarest 3.41—3.44
Kanadai doll. 332—337	Kopenhága 71.80—71.90
Francia fr. 8.95—9.15	London 15.965—16.115
Holl. frt 185.20—187.20	Milánó 17.66—17.8864
Lengyel zl. 60.—61.40	Newyork 341.75—344.35
Leu 2.40—3.45	Oslo 80.25—80.95
Leva 3.—3.60	Párizs 8.99—9.09
Lira 16.90—17.90	Prága 11.79—11.93
(az 500 és 1000 lirás bankjegyek kivét.)	Szófia 4 11—4 15
Német márka —.—	Stockholm 82.25—82.95
Norv. kor. 80.05—80.95	Varsó 64.—64.50
Svájci fr. 76.95—77.85	Zürich 77.175—77.875
Svéd kor 82.05—82.95	Isztanbul 268—271

Szombati menü: töltött felsál, vajas pogácsa

Egy darab 80 dekás marhafelsált felszúrunk a közepén és a következőkkel töltjük meg: egy darab füstölt kolbászt nyersen, egy 3 részre vágott uborkát és 2 hosszában felvágott sárgarépát teszünk a nyílásba, majd a húst szalonnával jól megtüzdeljük és enyhe sózás után forró zsírban jó barnára sütjük. Egy egész vöröshagymát apróra vágunk és 15 deka zöldséggel, egy kis mustárral, a pecsenyét egy kis vízzel pároljuk. Egy ujjnyi víznél többet nem szabad aláönteni. Ha a hús puha, úgy 1 deci paradicsommal és 1 deci tejföllel felereszthjük, majd ha jól megsült, a húst kivesszük. Mártásába vizet öntünk, megszűrjük, újra felforraljuk és a felszeletelt hús alá öntjük. Sós vízben főtt petrezselymes vajas burgonyával tálaljuk.

22 deka lisztet, 12 deka vajat összemorzsolunk, pici tejben feláztatunk 2 deka élesztőt és 2 tojás sárgájával, 2 evőkanál tejföllel és pici sóval összegyúrjuk. Nyujtódeszkán elnyujtjuk és apró pogácsákra szaggatjuk. Egy elkevert tojással bekenjük és forró sütőben szép világosra sütjük.

Felhozatal. Vasúton: rakomány 30, darabáru 18, összesen 48 vagón. Rakományból: burgonya 7, káposzta 3, hagyma 3, vegyes zöldség 4, alma 2, narancs 6, mandarin 4, fenyőfa 1, összesen 50. Hajón: MFTR 450, összesen 450 q. Ostermelő kocsi 56, őstermelő autó 2, rendelt áru kocsi 37, rendelt áru autó 9, kertészkocsi 24, élőbaromfi kocsi 2, élőbaromfi autó 18, vágottbaromfi autó 5, tojás autó 1, batyus futó 51. Előbaromfipiacon a felhozatal 303 ketrec, tojás 107 láda. Vágottbaromfipiacon a felhozatal 486 q.

A csarnokban a forgalom lanyha, a felhozatal kielégítő.

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-ként:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 128—180, leveshús (farjú, tarja, szegye) 128—160, borjúhús, comb 280—310, vesés 180—240, pörkölt 180, juhhús, hátulja 150—180, eleje 100—150, sertéshús, karaj 120—140, tarja, comb 166—200, oldalas 150—176, zsirszalonna 154—166, sertéshás 165—175, sertészsir, budapesti 160—165.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, nyúl, nagy, bőrben 1 drb (300—310), nyúl, süldő, bőrben 1 drb (200), fácán 1 drb 200—250 (150), fogoly 1 drb (90), fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 kg (110—130), csirke, rántanivaló 1 drb 100—200, 1 kg (135—150), sütnivaló 1 kg (125—130), ruca, hizott 1 kg (120—135), lúd, hizott 1 kg (100—125), pujka, hizott 1 kg (110—130). Vágott: tyúk I-a 1 kg (120—130), II-a 1 kg (80—100), csirke, rántanivaló I-a 1 kg (170—210), II-a 1 kg (90—160), ruca, hizott I-a 1 kg (115—125), II-a 1 kg (110—115), lúd, hizott I-a 1 kg 110—160 (100—110), II-a 1 kg (70—92), pujka I-a (100—135), II-a (40—80).

Tojás: Teatojás válogatott drb 11—12, kg 195—200, ládaáru (163—165), kosáráru (165), hűtőházi tojás (140—144), meszestojás (125—128), főző- és aprótojás drb 9—10.

Halak: Ponty, élő 120—180, szeletelt 90—140.

Tejtermék: Tejföl (80—90), teavaj, tömbben (260), márkázott (320), pasztőrözött 360, sovány tehéntúró (40—50), trappista, hazai (120—170).

Szárazfőzelék: Bab, fehér, aprószemű (32—34), nagyszemű (40), színes (26—30), borsó, hántolt, feles (34—36), lencse, hazai (40—64).

Zöldségfélék: Petrezselyem I-a (11—14), II-a (10—11), zöldjével (8—12), sárgarépa, karotta (5—8), sárgarépa I-a 8—14 (6—9), II-a (4—6), vegyes zöldség, zöldjével (9—12), zeller I-a (16—22), II-a (14—16), cékla I-a (8—14), II-a (4—8), kalarábé kg 12—20 (6—10), drb (2—5), kapor, csomó (14—25), karfiol, hazai, levéllel (8—16), tisztított 16—36 (8—24), póréhagyma, csomó (6—10), vöröshagyma, érett, makói 14—16 (9.5—10.5), közönséges (8—10), piros (14—16), fokhagyma I-a 26—36 (22—26), II-a (16—22), feketegyökér (40—50).

Káposztafélék: Fejeskáposzta I-a (4—5), II-a (2.5—3.5), kelkáposzta I-a (7—10), II-a (5—7), kelbimbó (40—65), vöröskáposzta (10—14), fejessaláta I-a (8—14), II-a (4—8), endivia saláta (8—14).

Burgonya: Gülbaba 11—12 (8—9), nyári rózsa 12—14 (9.5—10), őszi rózsa (7.5—8.2), kifli (16—18), Ella 66.5—6.8).

Főzelékfélék: Főzelékbab 16—24 (14—20), sütőbab (5—9), feketeretek (8—12), hónaposretek (4—6), csiperkegomba (130—200), paraj, tisztított 16—28 (10—20), sóska, közönséges 40—64 (25—40).

Gyümölcs: Alma, nemesfaj I-a (70—100), II-a (50—70), közönséges válogatott (30—50), körte, nemesfaj I-a 80—160 (80—100), II-a (50—60), naspolya, hazai (40—55), aszaltszilva, hazai (110—120), szilvalé (120), szőlő, csemege, kötözött (50—60), dió, keményhéjú (110—130), dióbél (360—410), mogyoró (180—240), mandulabél, hazai (380—500).

Déligyümölcs: Gesztenye, külföldi (50—90), hazai 64—120 (50—70), narancs, vörösbelű (110—115), sárgabelű 76—120 (55—76), grape fruit (16—35), mandarin (68—100), citrom I-a (5—8), II-a (3—5), füge, koszorús (66—68), zsákos (72—128).

Fűszer: Paprika, édesnemes, csemege (410—420), édesnemes (360—380), mák, kék (148—150), bors (440—460), szegfűbors (640—680), köménymag (170—180), japán rizs (66—68), Karolin rizs (92).

Borjúvásár

A pénteki ferencvárosi borjúvásárra 334 darab borjút hajtottak fel. A megnövekedett kínálat következtében közepes forgalom alakult ki, az árak I. r. minőségben 2—6 filléres gyengülést szenvedtek. Árak: I. r. 90—92, II. r. 84—88, III. r. 76 fillér.

(Fiala Ferenc)
cikke

(-) Mégis felépítik
a zsámbéki temp-
lomot. Magyar-
ság. 1933. okt. 8.

K MAGYARÁZATA.

rdemjelek, dísz- és emlékjelek.

	= Kormányzói elismerés koronás ezüst érdemérme piros-fehér keskenyszegélyű sötétzöld szalagon (katonai), vagy csak sötétzöld szalagon (polgári)
ék.	= Magyar Vörös Kereszt érdemkeresztje
	= Ezüst katonai érdemérem piros szalagon (háború előtti Signum laudis)
	= Kormányzói elismerés koronás bronz érdemérme piros-fehér keskenyszegélyű sötétzöld szalagon (katonai), vagy csak sötétzöld szalagon (polgári)
TMa.	= Toldi Miklós arany érdemérem
TMc.	= „ „ ezüst „
TMb.	= „ „ bronz „
	= Bronz katonai érdemérem piros szalagon (háború előtti Signum laudis)
FJE1	= Ferenc József Emlékjelvény 1. osztálya
	= Arany vitézségi érem

..EGYETEMI NYOMDA
NYVESBOLTJA
UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI
NIVERSITÉ ROYALE HONGROISE
NGARIAN UNIVERSITY PRESS

kek Országos Bizottsága

Budapest

„	Or.	=	„ Oroszlán Henrik-rend
braz.	Dkr.	=	braziliai Déli Kereszt-rend
„	Rr.	=	„ Rózsa-rend
dán	Er.	=	dán Elefánt-rend
„	Vr.	=	„ Vitézségi (Danebrog-) rend
egy.	Ilr.	=	egyiptomi Ismail-rend
„	Nilr.	=	„ Nilus-rend
észt	Fcsr.	=	észt Fehér csillag-rend
„	Sr.	=	„ Sas-rend
„	Szk.	=	„ Szabadság-kereszt
„	Vök.	=	„ Vörös Kereszt
finn	Fr.	=	finn Fehérrózsa-rend
„	Szk.	=	„ Szabadság-kereszt
fr.	Br.	=	francia Becsületrend
„	KLr.	=	„ Katonai Lajos-rend
„	Lr.	=	„ Szentlélek-rend

Fiala Ferenc

százados

l.

Erődi-Bodnár

208 l.

A szabin nők elrablása (127. kép)

Maszlaghy II. 389. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. (Hendrik van Balen.) — Benesch Belved, 70. l. (Frans Francken) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

BOSSCHE, BALTHASAR VAN DEN (flamand festő, 1681—1715)

Lakoma

Vászon, olaj, 68×83 cm.

Gerevich PA, 244. l. (Balthasar van den Bossche.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l.

BREDAEL, PIERRE VAN (flamand festő, 1629—1719)

Tájkép

Fa, olaj, 46×72·5 cm.

BROUWER, ADRIAEN (flamand festő, 1605—1638) KÖVETŐJE

Falusi konyhában

Falusi kocsmában

Fiala Ferenc
épitész
Életr. arck.
Szefeltlex. 582. l.

TELEFON
58-8-35

FISCHER

ÖSSZECSUKHATÓ KÁRPI

BUDAPEST, XI., HORTHY M

Korszakalkotó

„FIDOR“

kis lakásokban r

SZABADALOM bej. F. 7299/a. sz. a.

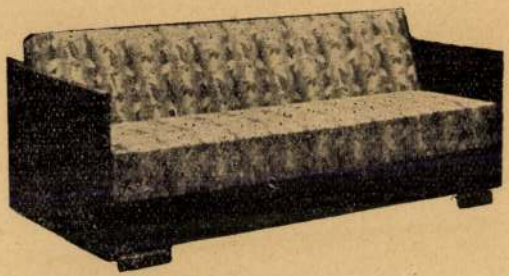

„Fidor” kanapé-ágy szellőző ágynemü-tartóval.

A támlája tetszés szerint fokonként szabályozható. A benne elhelyezett ágynemü állandóan szellőzik, mert a támlát tartó kereten egy lenge függöny van.

Fiala Ferenc

vrod

Magyar Nemzet
1946. jan. 26.
(Élettogytiglani
kényszermunkára
itélték Fiala Feren-
cet. — u.o. A
fasizmus vámsze-
dője.)

óráig adandók be. A szállítás 16-ig eszközlendő.

. (Ruházati cikkek szállí-
gyháza város tanácsa verseny-
det a városi hajduk, rendőrök és
zet számára az 1910—1915. évek
s ruházat szállítására. Az ajánlati
s a szállítási feltételek a városi
zőnél megszerezhetők. Az ajánlatot

hák, tisztító cikkek é
ujabbi árlejtést hirdet.
tus 6-án déli 12 óráig a
igazgatóságához nyujtan
tott bánatpénz augus
óráig a máv. zágrábi üzl
pénztárába leteendő. A pá
nál érvényben levő 1222
valamint erre az ügylet

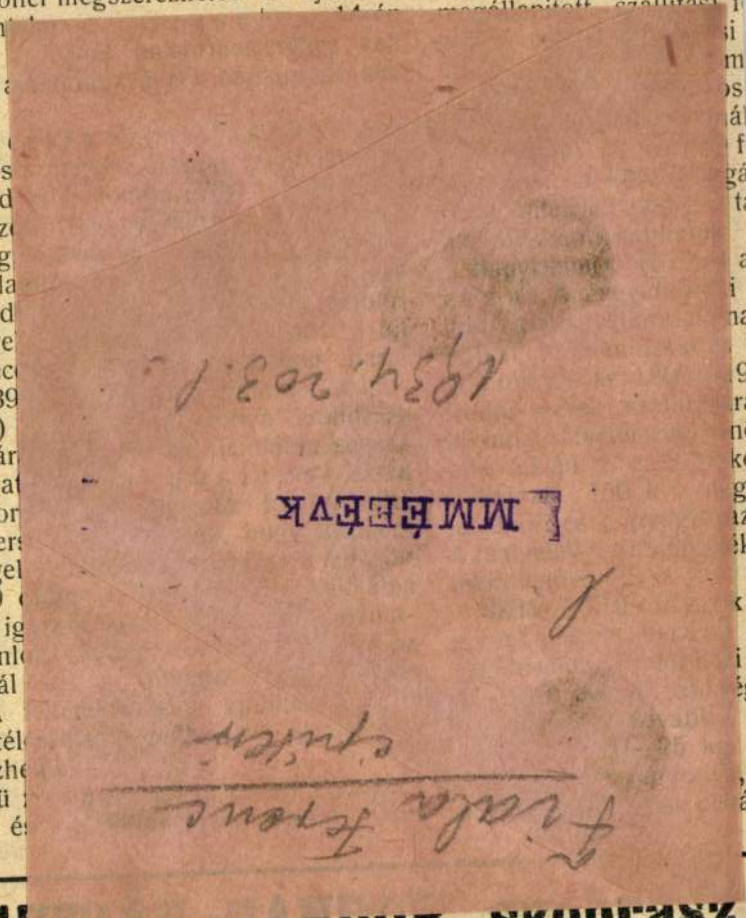

. 10 órakor árlejtés
ugyanott a kitüzött
beadni. Bánatpénzül
a helybeli adóhivatal-
az ajánlathoz csato-
nta az itélőtábla elnöki
ők.

fa szállitás.) A
yszék, továbbá a rima-
ág, kir. ügyészség és
1911. és 1912. évben
egy 796 m³ cser vagy
tüzifának árlejtés utjáni
augusztus 24-ik
ja tüzetik ki, melyre
k bánatpénzzel ellátva
nyszék elnöki irodájába
ési feltételek ugyanott
tpénzből 248 k a tör-
óság, 312 k pedig a
ház részére szükségelt
k biztositására szolgál.

zifa szállitás.)
rásbiróság és fogház
1910. évben szükséges
vagy gyertyán tüzifa
a az árlejtés a szinér-
ágnál augusztus
megtartatni. Az ajánlat
ozó köteles az ajánlat
elő bánatpénzt a hely-
helyezni és a nyugtát
jeszteni. A feltételek
petekinthetők.

skolai tanszerek
sz. kir. város tanácsa
yai iskola tanszerbeli
tárgyak szállitására
ges felvilágositással az
(központi népiskola)

házakban letartóztatott foglyok és
mezésére, valamint a betegek szám
gáltatandó étadagok és élelmisz
1910—1912. években leendő bizt
versenytárgyalás a következő helyek
ben tartatik meg:

a budapesti kir. ügyészségnél
tus 26-án d. e. 10 órakor a bu
pestvidéki törvényszéki központi,
pestvidéki, gödöllői, monori, nagyká
endrei, ócsai, ráckevei, ujpesti és
járásbirósági fogházak rabélelmezés
pénz 10.000 k;

a győri kir. ügyészségnél augu
27-én d. e. 9 órakor a törvényszéki
a téthi, győrszentmártoni, magyaróvá
deri kir. járásbirósági fogházak rabél
bánatpénz 2000 k;

a nagykanizsai kir. ügy
augusztus 24-én d. e. 11 óra
vényszéki, valamint a keszthelyi, let
laki és csáktornyai kir. járásbiróság
rabélelmezésére, bánatpénz 1200 k;

a szekszárdi kir. ügyészségnél
tus 24-én d. e. 10 órakor a tö
valamint a bonyhádi, dunaföldvá
paksi és tamási-i kir. járásbirósági
rabélelmezésére, bánatpénz 1000 k;

a temesvári kir. ügyészségnél
tus 18-án d. e. 10 órakor a tö
valamint a buziásfürdői, csákovai, lip
rékási, ujaradi és vingai kir. járásbi
házak rabélelmezésére, bánatpénz 10

az aranyosmaróti kir. üg
augusztus 24-én d. u. 5 óral
vényszéki, valamint a körmöcbányai
bányai és verebélyi kir. járásbiróság
rabélelmezésére, bánatpénz 1000 k;

a pozsonyi kir. ügyészségnél
tus 24-én d. e. 9 órakor a törvénys

Fiala Ferenc

Sümeg vára a hangulatos Kérdje-utcából nézve

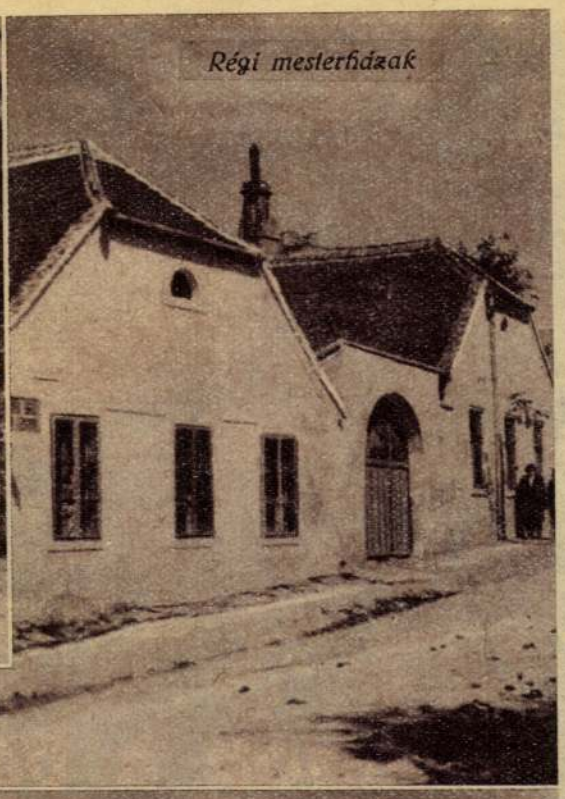

Régi mesterházak

Az igazi magyar épitészet nyomán

Fiala Ferenc az Uj Magyarságban érdekes cikkben számolt be arról miként pusztult el a magyar falu épitészete; ehhez a cikkhez adjuk munkatársunk Sümegen készitett felvételeit

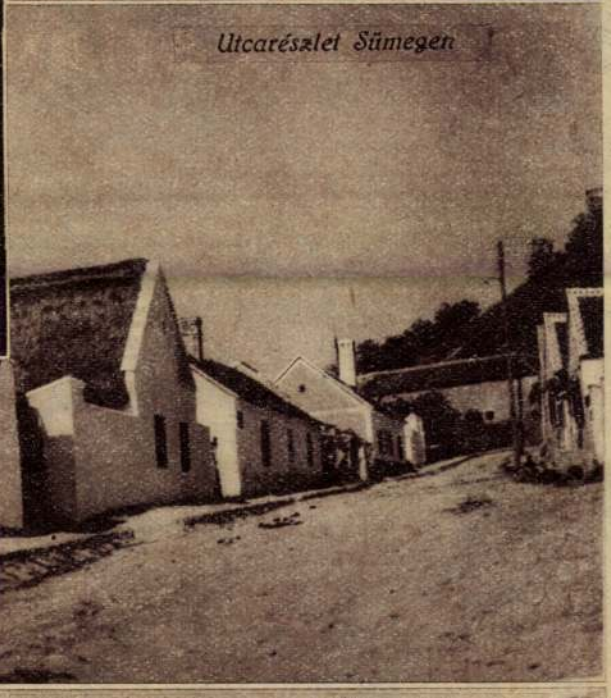

Utcarészlet Sümegen

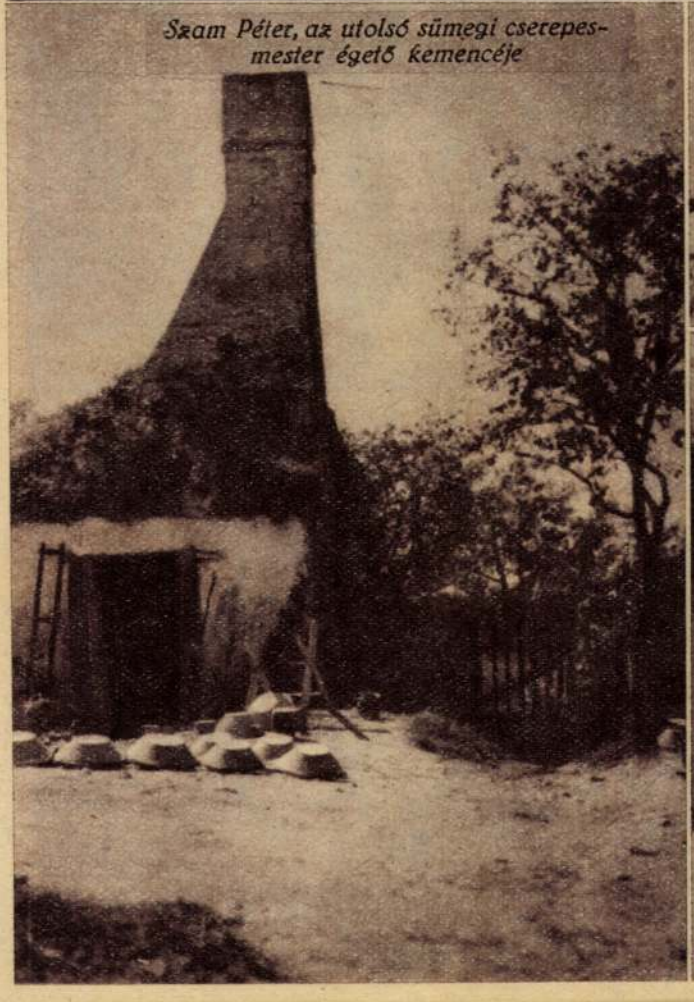

Szam Péter, az utolsó sümegi cserepesmester égető kemencéje

Az immár egyetlen kéménynélküli füstöskonyha

A Szelim-barlang beszakadt kupolája

Ásatások a bánhidai Szelim-barlangban

Keszler Hubert, az európai nevü barlangkutató kezdeményezésére hosszu hetekig tartó ásatások folytak a bánhidai Szelim-barlangban s a nagyértékü leletek uj megvilágitásba helyezik az ősember és az ősállat életét

A bánhidai hires Turul-maddrtól félkilométerre van a barlang

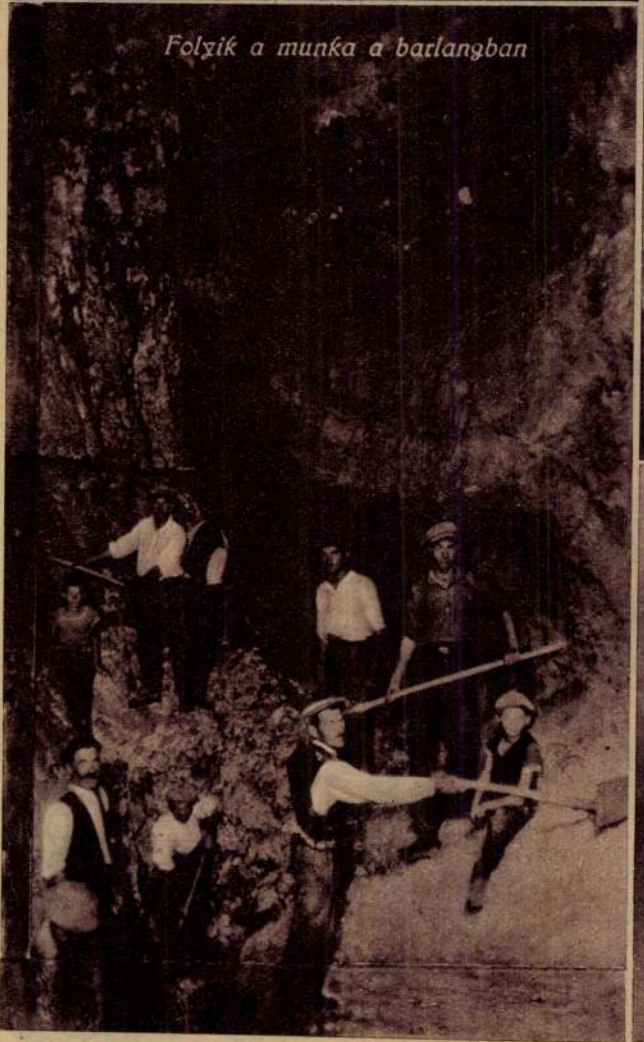

Folyik a munka a barlangban

Kiásott ősállati csontok, a balsarokban barlangi medve agyara

Ősemberi tűzhely keresztmetszetben (körülbelül 5000 éves)

A FELSŐHAZ MAI ÜLÉSE

KEMÉNY KRITIKA a zsidójavaslat igazságtalanságairól

— *Az Est tudósítójától* —

A felsőház ma igen nagy érdeklődés mellett megkezdte

a zsidójavaslat

tárgyalását. Amikor **gróf Széchenyi** Bertalan elnök tíz óra után néhány perccel megnyitotta az ülést, a terem már *teljesen benépesült*. Az ülés elején elfoglalta helyét József főherceg. Megjelent gróf *Károlyi* Gyula volt miniszterelnök is. A kormány részéről *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter, gróf *Teleki* Pál kultuszminiszter és *Antal* István államtitkár volt jelen. A katolikus főpapságot az ülés elején gróf *Zichy* Gyula kalocsai érsek képviselte. Eljött az ülésre *Ravasz* László református püspök és *Raffay* Sándor evangélikus püspök, valamint *Löw* Imánuel szegedi főrabbi.

Az elnök közölte, hogy *a pesti izraelita hitközség előljárósága* meghívta a felsőház tagjait május 29-én a zsidó hősi halottak emlékére rendezendő ünnepi istentiszteletre. Az elnökség a *képviseletről gondoskodni* fog. *Gerinczy* Pál premontrei kormányzó-perjel, felsőházi tag benyujtotta megbízólevelét, amelyet kiadtak az igazoló bizottságnak. Közölte az elnök, hogy *Imrédy* Béla lemondott a Nemzeti Bank elnökségéről, utódának, *Baranyai* Lipótnak, a felsőházba való behívásáról intézkednek. Kimondták a sürgősséget a két rendjavaslat tárgyalására, majd megkezdődött a zsidó törvényjavaslat vitája.

Báró Prónay György volt az első felszólaló.

— Felfogásom szerint ez a törvényjavaslat alkalmas arra, hogy egy *nemkívánatos elem beszivárgását* megakadályozza — kezdte beszédét. — Szerintem eddig minden rendészeti és közigazgatási intézkedés elégtelen volt ennek a kérdésnek megfelelő megoldására. Remélem, hogy a törvényjavaslat intézkedései odavezetnek, hogy ez a nemkívánatos beszivárgás megszűnik.

— Azt hiszem, hogy a javaslat elfogadása a kormánynak *erőt, erkölcsi alapot ad arra vonatkozólag, hogy*

a felforgató mozgalmakat letörje,

mert az ilyen mozgalmaknak agitációs eszköze éppen az antiszemitizmus volt és *ennek cégére alatt, de más célokat követve folytatták az országra nézve káros tevékenységüket.* (Helyeslés.)

Kijelentette ezután: helyesnek tartja a kérdés törvényhozás útján való rendezését, majd így folytatta:

— Legfőképpen azért fogadom el ezt a javaslatot, mert

nem akarok ennek a kormánynak, amely a rendcsinálás jegyében született meg, rögtön megalakulásának pillanatában nehézséget okozni.

kívül igazságtalan és fájó intézkedések.

Olyan törvényt kellett volna hozni, amely *a lehetőségekig kiküszöbölte volna az igazságtalanságokat.* Az egyedüli helyes megoldás szerintem az lett volna, ha

a bevándorlás kritériumát

vette volna a törvény alapjául. (Helyeslés.) *Én az 1868 óta itt élő zsidókat is befogadnám.* Igazságügyminiszter úr! Ne tessék azt hinni, hogy ennek a törvénynek rendelkezései nem vezetnének *viszaélésre. Én máris tudok eseteket, hogy kijátsszák.* Semmiféle ok nem volt arra, hogy ezt a kérdést ne politikai, jogi és erkölcsi szempontból oldjuk meg és nagyon csodálkozom, hogy *a mult kormány nem helyezkedett erre az álláspontra.*

— A bizottságban felvetették a kérdést:

mi a bűne egyes zsidóknak,

hogy ezt a törvényt meghozzák velük szemben. A kérdés ilyen megfogalmazása szerintem téves. Itt nem *bűnről,* hanem felelősségről van szó. Ki felelős azért, hogy ezt a törvényt meg kellett hozni?

— Felelős elsősorban *az a szellem, amely az internacionalizmus felé kacérkodott,* amely nemzetellenes, a nemzeti géniuszt destruáló volt és ennek a szellemnek tapsolt évtizedeken keresztül és ebből a szellemből élt a *zsidóság egy nagy része.* De felelős — és azt teljes objektivitással kell megállapítani —

a háború előtti középosztályban divott teljesen elítélendő felfogás, amely szerint társadalmi degradálást követett el az a keresztény fiatalember, aki kereskedelmi pályára ment.

(Megujuló helyeslés.) A keresztény középosztálynak kötelessége lett volna nagyobb számban kereskedelmi pályákra lépni, akkor ezek a jelenségek nem következtek volna be.

Nem tehető felelőssé az a kis zsidó, aki a főiskola elvégzése után el akar helyezkedni valamely vállalat kebelében, mert csak természetes életfentartási ösztönét követi,

ha egzisztenciát akar alapítani. De felelősek azok *a vállalatok.* — tisztelet a kivételnek — amelyek kellő időben nem értették meg a kor szavát és kellő időben nem helyezkedtek arra a helyes megoldásra, hogy *vállalataikhoz nagyobb számban vettek volna fel keresztény ifjakat, mint eddig.*

— És ha így áll a felelősség kérdése, akkor ennek a törvénynek az intézkedése a felelősség szempontjából is helytelen, mert

bünteti azt, aki nem felelős, viszont nem bünteti meg azt, aki ezért a ténykedésért felelős.

— Én az egész kérdést *a vállalatoknál* fogtam volna meg. Egyszerűbb lett volna azt mondani, hogy az a vállalat, amely megfelelő idő alatt nem alkalmaz elég keresztény ifjút,

köteles befizetni az önállósitási alapba azt az összeget, amely a vállalatnál a keresztény ifjúságot illette volna meg.

— Nem szeretem azokat a törvényeket, amelyeket *rakéták és petárdák* kisérnek — emelte fel szavát **báró Prónay** György. — Nem szeretem az olyan törvényeket, amelyeknek kihirdetése *hangszóróval* történik és amelyeknek mellékcélja az, hogy *az elmúlt kormány orientációját igazolja az antiszemitizmus felé.*

— Az az antiszemita politika, mely a kormánypárt egy részében annyira hangos, ellentétben van azzal, amit az előző két kormány ezen a téren csinált. *A mostani kormánypárt és a jobboldali sajtó egy része úgy szeretné feltüntetni a dolgot, mintha a zsidó veszedelmet Bethlen István kormánya hozta volna az országra.* Ennek a kormánynak én nem voltam tagja, de részese voltam és politikájának nagy részével azonosítottam magam. Azzal a beállítással szemben *a leghatározottabban tiltakoznom kell.* Nem várhatom az igazságügyminiszter úrtól, hogy beszédemnek minden egyes részletére reflektáljon, de kérem, magyarázza meg nekem a következőket:

— Az én adataim és statisztikám szerint, amelyek hivatalos adatok, a zsidók térfoglalása a Bethlen-kormány tíz esztendejében

minden foglalkozási ágban erősen csökkenő tendenciát mutatott,

anélkül, hogy fényszóróval világították volna meg az antiszemita politikát, anélkül, hogy hangszóróval erősítették volna meg az ilyen politikát. Ezzel szemben azt állítom, hogy *ez a folyamat az utolsó két kormány alatt megtorpant.*

„Helytelen és szerencsétlen"

— Ha azt a kérdést vetem fel, hogy miért került ide ez a törvényjavaslat és miért robbant ki az antiszemitizmus olyan nagy erővel, akkor két okot állapithatok meg. Az egyik ok *az előző kormány erélytelen fellépése bizonyos agitációs megmozdulásokkal szemben.* A másik oka annak, hogy ez a kérdés ilyen erővel aktuálissá vált, *gazdasági természetű.*

Báró **Prónay** György: Hogy az antiszemitizmus jelenleg ilyen nagy erővel kirobbant, annak egyik oka az a gazdasági krizis, amely 1930-ban kezdődött. Felelős ezért a kirobbanásért *az a szellem, amelynek befolyása érvényesült két generáción át a politikában, a gazdasági, a társadalmi és a szellemi életben* és mindig szembehelyezkedett a nemzeti géniusszal.

— Tisztelem a kivételeket, de az összefüggés e szellem és a zsidóság nagyrészének szerepe között kétségtelen. Ezt a zsidóság egyrésze maga is átérzi és ebből keletkezik *az a nagy tragédia, hogy a bűnös zsidókért áldozatot kell hozniok az ártatlan zsidóknak.* Így ennek a javaslatnak lesznek ártatlan áldozatai.

Ezután azt fejtegette, hogy

ez a törvényjavaslat szerencsétlen törvényalkotás,

ennek egyik oka az, hogy a *hangulat nyomása alatt* jött létre, a másik oka pedig az, hogy *bizonyos kapkodás* tünetei látszanak rajta. Természetes tehát, hogy az eredménye nem lehet megfelelő.

— Ilyen körülmények között nem szabad csodálkozni azon, ha ez a javaslat a torzszülött gyereknek összes jellegzetes tulajdonságaival is rendelkezik. Felvetődik a kérdés, hogy egyáltalában szükség volt ezt az ügyet törvényhozás útján rendezni. Felfogásom szerint a kormány türte a féktelen agitációt az antiszemitizmus cégére alatt. A kormánynak

lett volna megfelelő eszköze, hogy ezt a kérdést a törvényhozás megkerülésével is megfelelően megoldja

(Helyeslés) és sokkal jobban, mint így. Ez a javaslat teljesen

apolitikus és igazságtalan, nem keresztényi felfogás tükröződik benne, hanem a zsidó mentalitás,

amely ha akarja, zsidó vagyok, ha akarja, keresztény vagyok. Ez a felfogás *nem keresztényi és nem nemzeti, hanem filoszemita felfogás.* Már pedig ha antiszemita törvényt hozunk, akkor helyezkedjünk helyes alapokra is. Ebből a javaslatból *az igazságtalanságok egész sorozata* fog következni.

Lesz olyan keresztény pap, aki ennek a törvényjavaslatnak intézkedése folytán zsidónak minősül. Az a zsidó, aki a szabadságharcban elhalt honvédnek leszármazottja, zsidónak számítódik, de például az 1908-ban bevándorolt zsidó, aki hadiszállító volt, itt meggazdagodott, de 1917-ben kikeresztelkedett, a törvényjavaslat intézkedése folytán keresztény.

— Ezek nem böles, hanem rend-

Az ifjúság problémája

— A törvényjavaslat reményt nyujt arra, hogy 15.000 keresztény ifjú elhelyezkedést találjon. Azt kérdezem,

mi fog történni azzal a 15.000 zsidó fiatalemberrel, akik ennek a törvénynek intézkedése folytán kiszorulnak

és a jövőben nem fognak tudni elhelyezkedni. Hozzátartozóikkal együtt ez *veszélyes agitációs anyag lesz.*

— Ennek a kérdésnek szerencsés megoldása attól függ, miként tudjuk megoldani a túlméretezett és elhelyezkedni nem tudó értelmiség kérdését. E kérdés megoldása a középiskolai oktatás teljes átállításában és az egyetemi tanítás decentralizálásában rejlik. Ennek következtében

nem fog feltódulni annyi ifjú a budapesti egyetemre, ahol politikával foglalkoznak és vezéreik olyanok, akik csak kegy útján tudják letenni vizsgájukat.

— Helyeslem a sajtókamara felállítását, de olyan kormányzati intézkedés lépjen életbe, hogy a sajtóvállalatokat ellenőrizni lehessen abból a szempontból,

nem kapnak-e külföldről pénzt (nagy taps) nemzetellenes eszmék terjesztésére.

— Ez hazaárulás, — mondja emelt hangon **báró Prónay** György, megújuló nagy taps közepette — *jöjjön az a pénz nyugatról vagy keletről!*

— Végül *van még egy szavam ahhoz a zsidósághoz, amelyet elsősorban terhel felelősség hitsorsosaival szemben,* hogy ilyen törvény belekerült a magyar törvénykodexbe.

— Ez szomorú *memento* az okulásra és meggyőződésem, hogyha a nemzeti szellemtől áthatott derék zsidóság ezzel az előbb említett szellemmel minden közösséget meg fog tagadni és *kiközösíti a maga köréből azokat, akik ezt a szellemet propagálják,* akkor a magyar törvénykódexből *ez a törvény el fog tűnni.*

Utána **Láng** Lajos beszélt.

HÁROM IDŐSZERŰ FÉRFIRUHA

Tavaszi öröm a tiszta gyapjúszövetből „Jávor" öltöny, sporthoz és uccára, garantáltan ..... P 60.–

Kánikula öltönye a könnyű, nem gyűrődik „Hollywood" tartós, ... P 50.–

Strandra, sétára, sporthoz, divatos fazónokban, bármely nadrághoz viselhető, külön zakó: ez a „Snuri" P 30.–

Kaphatók SCHNUR HENRIK FÉRFIRUHA CÉGNÉL, RÁKÓCZI ÚT 15.

Külön méret-utáni szabóság

Ha gyomrát elrontotta, igyék azonnal egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ

„Megdöflek a versem végén!...“

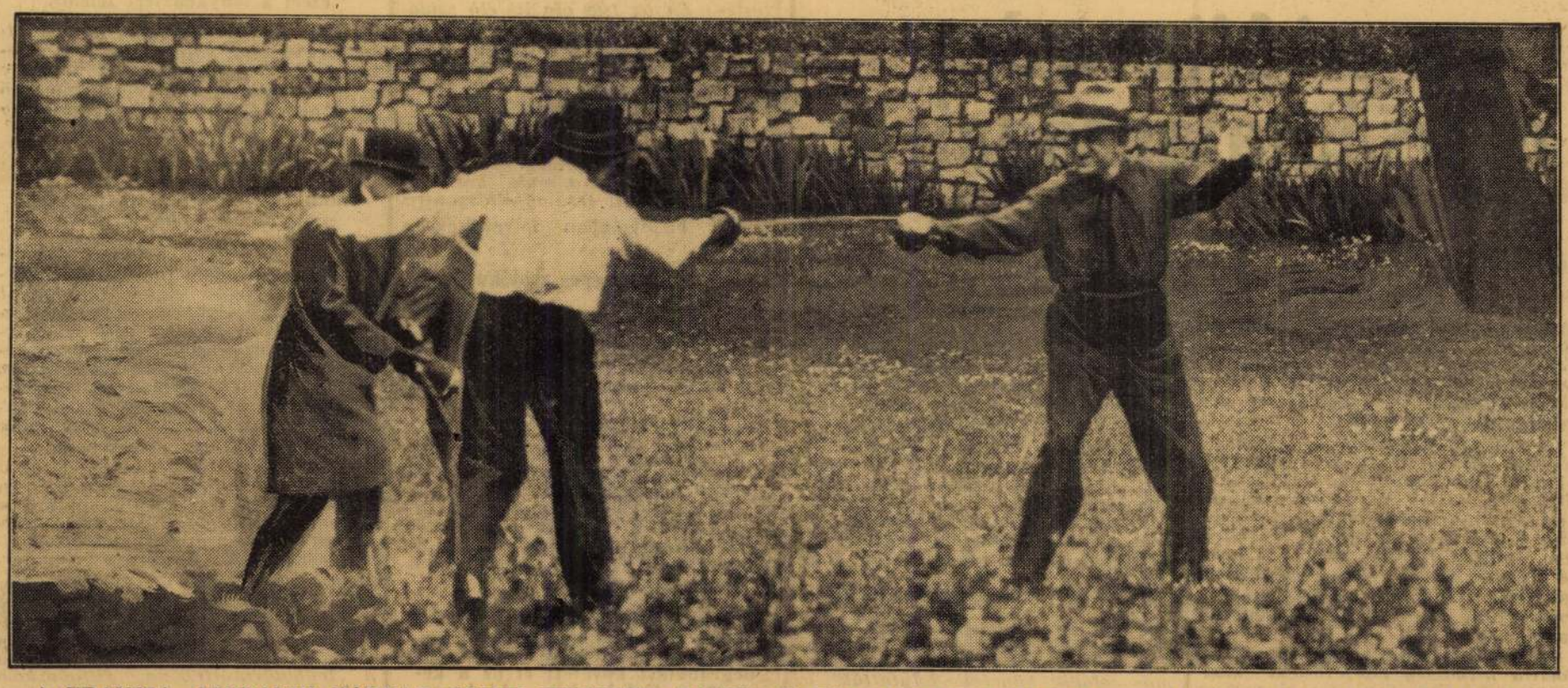

A FRANCIA »IRODALMI PÁRBAJ« EGYIK JELENETE: BALRÓL FEHÉR INGBEN BOURDET, JOBBRÓL BERNSTEIN A PÁRBAJ KÖZBEN, AMELY BOURDET MEGSEBESÜLÉSÉVEL VÉGZŐDÖTT. (A PÁRBAJ UTÁN A FELEK NEM BÉKÜLTEK KI)

Újabb meglepő adatok

a Németh-ellenes támadások hátteréből

— *Az Est tudósítójától* —

A színházi közönség körében és a közvélemény előtt nagy meglepetést keltett *Az Est* tegnapi cikke, amely felfedte a valószínű hátterét azoknak a támadásoknak, amelyek az utóbbi időben szélsőséges részről érték dr. *Németh* Antalt, a Nemzeti Színház igazgatóját. Különösen egy szélsőjobboldali hetilapról van szó, amelynek szerkesztője darabot akart fordítani a Nemzeti Színháznak, de a fordítás olyan gyenge volt, hogy vissza kellett adni. *Fiala* Ferenc, a hetilap szerkesztője egyébként különös módon óhajtotta munkásságát rákényszeríteni a Nemzeti Színházra.

Egy ujsághír

Németh Antal még az 1936—37-es színházi szezon műsorában tervbevette Hans *Johstnak* a Harmadik Birodalom reprezentáns írójának »Thomas Paine« című drámája előadását. A mű előadási jogának megszerzése körül hónapokig tartó tárgyalások és huzavona után olyan fejlemények állottak elő, hogy a Nemzeti Színház igazgatója kötelességének érezte ezekről a kultuszminisztert is tájékoztatni. Sőt kérte is *Hóman* Bálint kultuszminiszter támogatását, hogy a darab előadási jogának megszerzése útjából az akadályok elháríthatók legyenek. *Németh* Berlinbe utazott, hogy megtekintse a darab előadását. Erről a darabról *Dékány* Andrástól hallott, aki viszont a Berlinben élő *Fiala* Ferenctől értesült a mű ottani sikeréről.

Németh a színházi gyakorlatnak megfelelően egy úgynevezett szinopszist kért, amelyet *Dékány* közvetítésével *Fiala* Ferenc el is készített. *Németh* Antal berlini tartózkodása alatt megjelent egy ujsághír, amely az igazgató elhatározását megelőzve közölte, hogy előadja a »Thomas Paine« című drámát és a darabot *Fiala* Ferenc és *Dékány* András fogja fordítani. Noha Németh Fialával Berlinben naponta találkozott, *erre vonatkozólog közöttük megállapodás nem történt.* Nem is jutott volna eszébe, hogy a modern német drámairodalom általa reprezentatívnak tartott művét ne egy jelentős súlyú és a szerzővel egyenrangú magyar íróval fordíttassa le, olyannal, akinek művészi és emberi hitvallása rokon a dráma szellemével.

Egy oktrojált fordítás

A Nemzeti Színház igazgatója hazaérkezése után a szerzőhöz intézett levelében a mű budapesti előadását viszonossági alapon hozta szóba, a magyar irodalom klasszikus remekművének, *»Az ember tragédiája«-nak berlini bemutatóját kérve cserébe.* Remélte, hogy a bemutató a német-magyar színházi kultúrkapcsolatok kölcsönös megértéséhez fog vezetni. A mű színpadi kiadója, a berlini »Albert Langen Theater Verlag« a Nemzeti Színháznak megküldött szerződéstervezetében kizárólagosjogú fordítóként *Fiala* Ferencet jelölte meg *és a művet csak a fordítással együtt volt hajlandó a Nemzeti Színház rendelkezésére bocsátani.*

A Nemzeti Színházban szabály, valamint félszázados jogszokás, hogy *az igazgató eredeti nyelven veszi meg a darabok előadási jogát,* amellyel természetesen a fordítási jogot is megszerzi. Ehhez az eljáráshoz a színháznak ragaszkodni kell. Emellett azonban elvi akadályokba is ütközik olyan fordítót fogadni el, akit nem a színház, hanem tőle teljesen független cég bízott meg a fordítással. Olyant, akinek fordítói készsége épúgy, mint fordítása teljesen ismeretlen. A Nemzeti Színház igazgatója ugyanis azt tartotta, hogy egy külföldi kiadó, aki nem ismeri a magyar nyelvet és a magyar irodalmi viszonyokat, nem léphet fel a Nemzeti Színházzal szemben úgy, ahogy azt a berlini cég tette, amidőn egy nem ismert, nem olvasott fordítást akart ráerőszakolni a színházra.

Alkalmatlan...

Később a berlini kiadócég és *Fiala* Ferenc annyit változtatott a helyzeten, hogy *Fiala* elhatározta, előbb elkészíti és *elbírálás céljából bemutatja Némethnek a fordítást,* aki határoz a felhasználásáról. A kiadóval kötött szerződésben van egy pont, amely szerint *Fiala* Ferenc ellenőrzi a fordítás világnézeti helyességét. Fiala beadta bírálatra a darab fordítását és a Nemzeti Színház azt *úgy irodalmi, mint színházi szempontból teljesen alkalmatlannak találta.* Németh Antal — miután a darab szerződése feltünteti Fiala ellenőrzési jogát — a kultuszminiszterhez fordult. Beadványt intézett hozzá, amelyben közli, hogy nézete szerint a berlini kiadó cégnek beavatkozása a magyar állam drámai színházának legsajátabb művészi ügyvitelébe, *ellenkezik a nemzetközi színházi gyakorlattal, sérti nemcsak a Nemzeti Színház presztizsét, de egyúttal rajta keresztül a kultuszminisztérium tekintélyét is.*

A kiadó maga hivatkozott arra, hogy *Fiala* Ferencnek azért engedte át a fordítás egyedüli jogát, mert Fiala kijelentése szerint ő a Nemzeti Színház szóbeli ígéretét bírja arra vonatkozólag, hogy fordítását elfogadják. Súlyosbította a helyzetet a jogok megszerzésére az is, hogy a berlini kiadócég maga is elismerte, hogy a német állami színházak hasonló helyzetben ugyanúgy járnának el, mint a magyar Nemzeti Színház. Mégis ragaszkodott a magyar állam prózai színházával szemben a magyar jogszokás és a Nemzeti Színház alapszabályainak megsértése árán is a fordító személyének ellenőrzési és engedélyezési jogához. *Ebbe a magyar kultúrát bizonyos mértékig lealázó feltételbe a Nemzeti Színház nem mehetett bele.*

Fiala makacsságát és a cégnek a Nemzeti Színházzal szemben tanusított álláspontját *Németh* Antal azzal volt kénytelen ellensúlyozni, hogy felkérte *Hóman* kultuszminisztert a birodalmi német propagandaminisztériumban való közvetítésre. Hasson oda, hogy a berlini kiadócég *minden kikötés nélkül* engedje át a »Thomas Paine« című darabot, mert a legelső magyar színház biztosítja, hogy a darabot *Fiala* Ferenc ellenőrzése nélkül is *az író szándékaihoz híven fogja bemutatni.*

Ez az eset is egyik oka a Németh-ellenes támadások sorozatának.

50

Jubiláris estje van a *Vígszínháznak,* a »Fűszer és csemege« *Csathó* Kálmán kitünő és méltán népszerű darabja ötvenedszer kerül színre. A »Fűszer és csemege« remek lendületben, a közönség növekvő érdeklődése közben ért el az ötvenedik előadáshoz és az egész szezón egyik legfényesebb és legérdemesebb sikerét jelenti.

Amerikai film az osztrák eseményekről

Hollywood, május 24

Goldwyn egyik nyilatkozatában kijelenti, hogy *az ausztriai eseményekről készíttet filmet.* Háttere: az Anschluss. A film címe: »Száműzöttek«. A főszerepet egy nemárja hegedűművész játssza, aki hazátlan lesz. Ezt a szerepet Jasa *Heifetz,* a világhírű hegedűs fogja alakítani.

Ma premier! RADIUS
LISIEUXI KIS SZENT TERÉZ
A katolikus egyház legfiatalabb szentjének csodálatos élete.
Elejétől végig magyar beszéd! Minden előadás félhelyárakkal!
Ma premier! OMNIA

FIALA FERENC KÖNYVEI

I.

A legfrissebb ujdonság!

A VÖRÖS KALAPÁCS

A Szociáldemokrata Párt 50 éves jubileumára.

Az 1942. évi könyvnap könyve!

A szociáldemokrata párt a múlt évben kiadta a párt ötvenéves történetét ismertető könyvét. **Ebből a könyből azonban kimaradt minden,** ami őszinte megvilágításba helyezi a zsidó-marxismus magyarországi csatlósainak és hirhedt ügynökeinek nemzet- és ország romboló „munkáját". — Ez a könyv ezeknek az eltitkolt és agyonhallgatott zsidó-marxista bűnöknek a vádirata, amit mindenkinek el kell olvasnia. — Számos képpel.

Ára kétszínű, művészi
kartonkötésben a könyvnapokra: . . . . . 3.40 P
a könyvnapok után: . . . . . 4.20 P

II.

Most jelent meg a III-ik kiadás:

IGY DOLGOZTAK...!

A magyarországi kommunizmus 133 napja. Emlékeztető

!! A legidőszerűbb ujdonság !!

A Centrum tavaszi könyve

Egy nép ujjászületése

Huszonhárom év története — Irta:
F. PAPP ZOLTÁN:

Ára kartonkötésben: 6.20 P,
félvászonkötésben: 8.— P.

Gea művészi többszínű nyomású
címlapjával.

Ebből a 224 [illegible] könyvből új idők új szelleme
árad: a néme[illegible]ületésének, csodálatos fel-
emelkedésén[illegible] harcainak példátmu-
tató, diadaln[illegible]r Adolf népének

oldalas

t nép ujjá

ek és győzelmes

nas története. — Hitle

szerepét és történe

könyv, nem az évek

, de az átélés meggy

get sugárzóan, hogy v

azt hirdesse: ez a nép

jaiban, megpróbáltatás

alkolni, teremteni.

jövő és azoké, akik pél

ira gyümölcsözővé tudják ten

Az 590 hősi má
nek ajánlott m
tetemrehívás a v
mételyének, a
tébolyult csatló
és a szociáld
90 képpel, kétsz
ton kötésben.

III. kiadás.

enc

GOZTAK.-?

Fiala Ferenc

Halálra ítélték Fiala Ferencet

A Népbíróságok Országos Tanácsa *Bojta* Béla elnöklete alatt szombaton tárgyalta *Fiala* Ferencnek, a nyilasok volt főszerkesztőjének és sajtófőnökének bűnügyét, akit a budapesti népbíróság életfogytiglani kényszermunkára ítélt. Az iratok ismertetése után *Révész* János népügyész a büntetés szigorítását kérte. *Pálfi* Miklós hivatalból kirendelt védő enyhébb ítéletet kért, mivel *Fiala* sajtóműködése során a zsidó nagytőkéseket támadta, már pedig ezek voltak a szegedi gondolat finanszirozói, tehát megérdemelték a sorsukat. Hosszabb tanácskozás után hirdetett ítéletet a bíróság *Fiala* Ferencet halálra ítélte. Fiala kegyelmét folyamodott.

Magyar Nemzet 1946. febr. 17

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Ötvenötödik évfolyam 31—32. szám 1931 szeptember 1

ÉPÍTŐ IPAR ÉPÍTŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség Megvizsgálására Szervezett Bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő Egyes szám ára 0.80 P. Postacsekszám 49.197 Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, I., Nagyboldogasszony útja 7c Telefon: Aut. 695—83

Javaslat magánépítkezések hivatalos ellenőrzésére

(ÉPÍTÉSRENDŐRSÉG.)

Az állami és városi építkezések szakszerű ellenőrzésével szemben mindezideig nagymértékben figyelmen kívül maradt a magánszemélyek részére készülő építmények hivatalos ellenőrző vizsgálata. A budapesti ép. szabályzat 199 és 200§.-a rendelkezése szerint az épületeken a vakolás megkezdése előtt hatósági vizsgálatot kell foganatosítani, de a mai újabb építési szerkezetek a régebbiekkel szemben ennek fontosságát lényegesen csökkentették. Vonatkozik ez különösen az igen elterjedt vasbeton, beton és főleg a gombamódra szaporodó új födémszerkezetekre. Ezeknél ugyanis egyenesen lehetetlen a lelkiismeretes szakértői ellenőrzés akkor, midőn azok már teljesen elkészültek és az építkezés a vakolást megelőző stádiumba jutott. Amíg tehát az állami és városi építkezések bevált ellenőrzése teljesen megfelelő és ez az ellenőrzés a magánépítkezéseknél a multban nem eshetett kifogás alá, mivel a tervező, a vállalkozó és esetleg ellenőrző szakértő személyében egy épületnél három szakértő is működött, *addig ma a magánépítkezések nagy többségénél az előbb megjelölt három funkciót egy és ugyanaz a cég, vállalat vagy egyén tölti be.*

A Szent László úti katasztrófa és kisérő körülményei joggal keltettek mély megdöbbenést az építészeti szakkörökben. A mai kor építési rendszere: a szerkezetek és anyagok tulságos kihasználása a gazdaságosság jelszavával, az állandóan új és újabb szerkezeti szabadalmak és eljárások kiszorították a régi bevált megoldások legnagyobb részét. Nem célunk, hogy kárhoztassuk a valóban gazdaságos és megfelelő új szerkezeteket, de — úgy hisszük számos építésztársunk nevében is — tiltakoznunk kell a csak nyereségvágy célozta reklámozását és alkalmazását oly szerkezeteknek, melyeknek használhatósága legnagyobb mértékben az épületeken alkalmazott vezetők és munkások ügyességétől és szakértelmétől függ. Sajnos, ezeknél nem fogadható el mérvadónak még a hatósági próbaterhelési vizsgálat sem, mert nem lehet egyenértékü az épületen esetleg lelkiismeretlenül vagy kellő szakértelem nélkül elkészített szerkezet teherbírása a hatósági próbára gondosan előkészített szerkezettel. Amint tehát az egyes szerkezetek fokozottabb ellenőrzése szükséges, úgy nem maradhat el az egyes építési anyagoké sem. Elegendőnek véljük rámutatni az oly kiváló és általánosan használt bauxit cementre, melynek helyes és gondos alkalmazására maga a készítő cementgyár inti az építőt. Ha egyes laboratóriumok házi kisérletei néha bámulatosan kiváló eredményeket mutatnak is ki egyes anyagok elbirálásánál, ez semmi esetre sem jogosít arra, hogy ilyen teherbírás alapúlvétele az épületen egészen más körülmények között irányadó lehessen. Teljesen helytelen továbbá nagyobb épületeknél is az alapokkal való érthetetlenül könnyelmű takarékosság és felületesség. Bár a bp. ép. szab. idevágó rendelkezései (226—228§.) megállapítják az alapok minimális mélységét és az igénybevételek statikai kimutatását, de az alaptalaj próbaterhelése, tehát teherbírási vizsgálata ma már csak a legritkább esetben történik meg. Ennek fokozott ellenőrzése számos későbbi balesetet vagy legalábbis kellemetlenséget akadályozna meg. Ugyanígy fontos volna a szerkezeti falak gondosabb statikai viszgálata, különösen akkor, ha a falkat nem teljesen ugyanegy anyagból, hanem vegyesen készítik. Az ilyen szerkezet kényességét a Szent László úti katasztrófa mindennél jobban bizonyítja.

A számos vasbetétes betonszerkezetü födém elkészítése is a legnagyobb gondosságot és szakértelmet kívánja — épen nagyfoku kihasználtságuk miatt. Példának hozzuk fel, hogy a század elején oly általánosan elterjedt és kiválónak elfogadott Mátrai-féle födémszerkezet a későbbiek során, mint kényes és szerkezetileg veszélyes, már a háború előtt az építőiparból teljesen kiszorult. Épen a közelmultban egy ilyen födémmel épült béráz átalakításánál megállapították, hogy a

Központi fűtés TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
Katona József-u. 4. Telefon: 223-93
egészségügyi berendezések, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás, épületbádogos stb. munkák

FEKETE és SIENNA SAPHIR a legújabb fénymásolat. Teljesen szagtalan — 2-3 perc alatt elkészül FELLNER LEÓ műszaki papírgyáréban Budapest, V., Váci-út 4 Telefon: Aut. 228-48, 229-15

Mátrai-födém vasbetétjei teljesen elrozsdásodtak és a szerkezet stabilitása csak a véletlenen múlt. A jelenleg oly előszeretettel alkalmazott födémek közül vajjon hányról fog később bebizonyosodni azoknak veszélyes volta? A fentieket összefoglalva az épületszerkezetek fokozott ellenőrzését három csoportra véljük sorozni:

1. alapok, 2. szerkezeti falak és pillérek, 3. födémek, mint amelyeknek helyes készítése az épület stabilitásának első feltétele.

Az építésrendőri szerv másik feladata lenne az esztétikai ellenőrzés. Nem lehet ugyanis a mai építkezési korban hivatali helységekből elbirálni épületek architekturájának helyességét, amely ezáltal túl nagy szabadságot ad a ma már többségben levő nem szakképzett és izlésnélküli egyéneknek. Annyira a környezet, a városrész hatása alatt kell, hogy álljon ez, hogy már az engedélyezéshez is a helyszini szemle feltétlenül szükséges. Ugyancsak ily módon kell megengedni vagy megakadályozni azt, hogy teljesen tervszerűtlenül és rendszertelenül építkezzenek oly vidékeken, ahol közművek nincsenek, vagy épen az elvétve épített házak miatt kelljen teljesen felesleges nagy befektetéseket eszközölni. Utalnunk kell itt a Lágymányos és környező részeire, továbbá a Zugló, Kőbánya és Alsórákosi-rétek felé terjedő építkezésekre, ahol a tervszerűtlen építkezések a kialakuló városrésznek évtizedekre visszaható károkat okoznak. számos külföldi város mutat a helyes megoldásra kiváló példát: a tervszerűen megállapított városfejlődési iránynak megfelelően az összes közműveket bevezetik és a rendezési terv elkészülte után az illető telektulajdonosok záros határidőn belül kötelesek telkeiket beépíteni, mert ellenkező esetben kisajátitási eljárás alá kerülnek.

Mindezen eljárások és megoldások elvégzésére tisztelettel javasoljuk az alábbi tervezet szerint az építésrendőri szerv felállítását:

1. Az építésrendőri szerv esztétikai és szerkezeti ellenőrző csoportra oszlik.

2. Az esztétikai (városrendészeti) szerv központosítva — esetleg a meglevő városrendészeti ügyosztállyal kapcsolatban — szervezendő meg, feladata:

a) kijelölni a főváros azon területeit, melyek tervszerűen, záros határidőn belül beépítendők,

b) a benyújtott tervek egységesítése esztétikai szempontból,

c) amennyiben már meglévő épületek e területen volnának, úgy mindenkor helyszini vizsgálat az új épület architekturájának a már meglevő épületekkel való összhangba hozására. (Egységes főpárkánymagasság, tüzfalak kiküszöbölése, közös udvarok létesítése, elkerülendők olyan esetek, hogy hatemeletes bérház mellé zárt sorban földszintes házakra engedély adassék: pld. a Csapó ház a Csörsz-utca és Böszörményi-út sarkán).

3. A szerkezeti ellenőrzést végző szerv decentralizálva, a kerületi mérnöki hivatalok (előljáróságok) kebelében szervezendő meg az alábbiakra való különös tekintettel:

a) a központba benyújtott tervek és számítások az eddigieknél eggyel több, tehát négy példányban adandók be,

b) ezek egyike az illető ker. mérnökhöz küldendő, akinek helyszini vizsgálata dönt a szerkezeti (alapok stb.) engedélyezéséről,

c) ha a központ a kerületi hivatal kedvező előterjesztése után az engedélyt megadja, akkor az építkezés megkezdését az építkező a ker. építésrendőri szervnek bejelenteni tartozik,

d) e szerv munkájára hivasson meg minden ker. hivatalhoz bizonyos számu fiatal magán, városi vagy állami építészmérnököt, akik az építkezés minden fázisát kisérjék figyelemmel, különös gonddal az alkalmazott szerkezetekre,

e) ez az ellenőrzés az épület rendeltetésének megfelelően bizonyos meghatározott, de az építtetővel sem közölt rendszer szerint történjék. Egy ellenőrző közeg 5—6 épületre ügyelhet fel,

f) a tervek és számítások 1—1 jóváhagyott példánya az épületen állandóan kéznél kell hogy legyen az ellenőrzés céljára. Amennyiben az ellenőr azt tapasztalja, hogy a tervektől eltérés vagy bármilyen szabálytalanság történt, úgy jogosult az építkezést azonnal betiltani,

g) a fölülvizsgálatot ily esetekben az ellenőrző, a kerületi mérnök és a központból kiküldött egy tagból álló hármas bizottság végzi,

h) az építkezésnél használt anyagot (beton, tégla, kő stb.) teherbírási vizsgálatra az építésrendőri közeg rendeletére a főváros laboratóriumában díjmentes hatósági vizsgálat alá kell venni úgy az építkezés megkezdése előtt, mint az ellenőrző kívánságára az építkezés alatt bármikor. Ha ilyen esetekben is bebizonyulna, hogy az anyag vagy keverés rossz minősége vagy elégtelen volta oka a szilárdsági próba gyenge eredményének, úgy a megfelelő büntető rendelkezések azonnal lépjenek érvénybe.

Javaslatunkat abban a reményben terjesztjük elő, hogy az abban foglaltak egy részének megvalósítása is megszünteti a magánépítkezések terén uralkodó viszszás állapotokat és ezzel új irányt szab fővárosunk gazdaságilag és esztétikailag helyes fejlődésének.

Budapest, 1931 július 27.

Barcsay János
okl. építész, építészmérnök, Budapest. I., Apród-utca 2.

Fiala Ferenc
okl. építész, építészmérnök, Bp. I., Orbánhegyi-út 9 b.

A Dohány uccai zsidótemplom mint műemlék és a körülötte folyó építkezések városszabályozási szempontból

Irta: **Pirovits Aladár.**

A *„városépítés a technikai tudományok teljesen elhanyagolt ága"* címen megírt tanulmányomra most újból hivatkozom, mert újabb érvekkel kívánom bizonyítani az ebben foglalt megállapítások helyességét, mégpedig a műemlékekre vonatkozóan. Említett tanulmányomban azonban a *műemlékekről* még csak említés sincs téve. Hogy pedig ezen a téren is milyen nagy a tájékozatlanság és a felfogásokban való eltévelyedés, mindezekről bizonyítékokkal kívánok előállni a következőkben.

A zsidó-hitközségnek a Dohány és Wesselényi utcák sarkán folyó kulturházépítkezése, mely tudvalevően az ugyanott álló nagytemplommal szerves kapcsolatban és teljesen ugyanabban a stílusban készült el, — most már annyira előrehaladott stádiumban jutott, hogy a szemlélő erről az építőművészeti alkotásról külsőleg határozott és tiszta képet alkothat magának.

Ámbár építőművészeti szempontból való bírálatról itt nem lesz szó, de nem volnék képes elhallgatni abbeli egyéni véleményemet, hogy *a Dohány utcai régi templom és a most készült kulturház, mint teljes összhangban álló stílus és épületegység a maga tömeghatásában valóban imponálóan szép.*

Nincs tehát azon csodálkozni való, hanem ellenkezően, teljesen érthető, hogy a hitközség ezt a tervet fogadta el a pályázatok közül a kivitel alapjául. De annál is inkább van szerintem csodálkozni való, hogy a pályá-

Fialla Mariann

A Gyakorló Ált. Iskola tematikus rajzkiállítása megnyílt a Tanítóképző Intézetben, melyen munkáival részt vett. Az NDK „Ahőalajvezeték mentén" címmel meghirdetett gyermekrajzpályázaton rajzával elismerő oklevelet szerzett.

Horányi Barna: Új kaposvári gyermekrajzkiállítások.

Somogyi Néplap, 1972. márc. 7.

megirva

Fiala (Georg) György

festő XVIII. sz

l.

Schirek Holitsch

100. l.

Fiala György festő

1790.a holicsi majolika gyárban

L MÁRIA-VALÉRIA U. 8.

Fiala István, [épitén?]

L.: Bohönyei Ágnes

8.

—: Közlemény

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 17.

Fiala Tihón, építész

L. Vákár Tibor

Vákár T.: Egy építész mérnök pályakezdése 1930-35 33-34

Magyar Építőművészet 1983 83/2

Fiala István, építén

L. Farkasdy Z.

– : szövetségi kirch

Magyar

Építőművészet Br. 1983

6.

83/3.

Fiala István, építész

L: Eltér István

-: Szövetségi kérek

Magyar 10-12

Építőművészet Bp. 1983 83/4

Fiala István, építész

L: Publ. Antal

–: Rusterisholán

2-8

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/5

Fiala István, építész

Gerencsér László - Gyczogi György - Puhl Antal - Fiala István: Rangsorolás nélküli megvétel.

/22. sz. pályamű/. /repr./

Fejleszthető családi házak, 1983. Tervpályázat.

Magyar Építőművészek, 1984. 2. 5-old.

Fiala Joseph

O javító 1775

l.

Schirch Holitsch

131. l.

Fiala János, térképész és hadimérnök, sz. 1822 jan 20. Temesvárt. Grácban végezte a katonai iskolát. Az 1848-49-i szabadságharcban Vetter tábornak hadseregében ezredes lett. Világos után Bem tábornokkal együtt Aleppoba ment, majd a francia köztársaság szolgálatába lépett. 1851. az Egyesült Államokba vándorolt. Az amerikai polgárháborban a térképészeti ugyanagy térképészeti vezetőt fönöke volt, majd a St. Louisi erőditmények épitésének vezetője pent. mint nagy 1868 Kaliforniakban telepedett le. F. készitette Missouri állam nagy térképét, melyévtizedekig használatban volt.

(mtr. 1911. Jan Franciscusban.

Fiala T. János

temesvári kartográfus

l.

Hadtört Közl

1913. 621. l

azt, ami a közéletben szép, és amit a közérdek számára alkottak. Itt próbálta Eötvös Károly szélesmedrü előadásával pótolni Tóth Bélát halála után, — sikertelenül, és ugyancsak Szász Zoltán is a Tóth Béla helyére tört ideges és nyugtalan birálataival, anélkül, hogy Tóth Béla halhatatlan örökébe bele tudott volna illeszkedni. Haláláig a Pesti Hirlapban jelentek meg Gárdonyi Géza legszebb regényei és Mikszáth Kálmán Különös házasság cimü regényét folytatásokban közölte a Pesti Hirlap. Móricz Zsigmond a Pesti Hirlapba irta a Kerek Ferkót, egyik legszebb regényét és Heltai Jenő elkábitó és szellemes heti versei éveken át a Pesti Hirlap tárcarovatában jelentek meg. Szomaházy István leghiresebb regénye, a Mesék az irógépről, a Pesti Hirlap hasábjairól izgatta a karrierre szomjas ifju leánylelkeket és Molnár Ferenc Vasárnapi Krónikáit ugyancsak izgatott kiváncsisággal leste a közönség és a Vasárnapi Krónikában jelent meg Az aruvimi erdő titka cimü gyilkos szatira, amelyből Molnár Ferenc később a Vörös malom cimü nagysikerü szinjátékát irta. Ezt a lapot szerkesztette hosszu esztendőkön át Kenedy Géza, a legprecizebb s a legmüveltebb magyar szerkesztő és itt fejtette ki évtize-

megvin

Fiala (Johann) János

Feinmaler XVIII. sz

l.

Schirek Holitsch

100 – 101. l.

Fiala János (Johann)

kemény cserép festő 1787 – 89. a holi-
csi gyár ~~angol kemény cserép~~
~~ovitályin~~ dolgozott.

HALÁPY JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZ
GYÜJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSA

1938 FEBRUÁR 20 – MÁRC. 7.

FIALA FERENC
ÉPÍTÉSZ

Rosch Gábor: A feslőkrisztinavárosi templom története.
Hegyvidék 1998 junius 17, 3

	Szerzeményezés	Leltári szám	A beszerzés forrása	Múzeum
000 Ft	csere			Magyar Fotográfiai Múzeum Kortárs fotográfiai gyűjteménye
értékű k több illió ft	letét			Magyar Fotográfiai Múzeum Kortárs fotográfiai gyűjteménye
000 Ft	csere			Magyar Fotográfiai Múzeum Kortárs fotográfiai gyűjteménye
000 Ft	ajándék			Magyar Fotográfiai Múzeum Kortárs fotográfiai gyűjteménye
000 Ft	ajándék			Magyar Fotográfiai

FIALA Ferenc építész

1934 Felsőkriszkinavarni tpl.
(Lehoczky György építésszel)

Hegyvidék 1998. júni 17-3. ell

képzőművészekről. = Művészet, 28, 7. 2-5
755:"}

756. DIALÓGUS IV. Budapest, Fészek Galér
rend. és bev. Hegyi Loránd. Bp., 1987. 6
756:"}

757. DIALÓGUS V. [Klimó Károly, Nádler I
Budapest, Fészek Galéria, 1987. nov. 3 -
Hegyi Loránd. Bp., 1987. 6 p. ill. [10 d
"Nádler István 757:"}{tm "Horsley, Micha
"Molnár Éva 757:"}

758. DOCUMENTA 8. Kassel, Staatliche Kun
ism. SZOMBATHY Bálint = Új Symposion, 23
Bálint 758:"}{tm "Schneckenburger, Manfr

759. DUNANTÚLI Tárlat. (6.) (1987) (Kapo
Somogyi Képtár, Somogy Megyei Múzeum, Ka
bev. Pogány Gábor. Kaposvár, 1987. 75 p.
1987, 6. 95-96. {tm "Pogány Gábor 759:"}

760. ENGLERTH Miklós: A Tatabányai Képző
Forrás, 19, 1987, 5. 68-72. ill. {tm "En

761. FEUER Gábor: Magyarország Hollandiá
ill. {tm "Feuer Gábor 761:"}

762. FRANK János: Flexibilitás Dortmundb
12. {tm "Frank János 762:"}

MDK

Fiala Ferenc és Lehoczky György építészek

terveztek a felsőkrisztinavárosi uj plébánia-templom modelljét. Macket. Kép.14.1.

Magyarság Képes melléklete. 1934 aug. 5. 14.1.

FIALA Géza

Nagy Gergely: Kertvárosunk, a Wekerle.
Bp., 1994, F. Szelényi Ibrány

30, 34, 35, 36-37, 82, 120.

FIALA Geza epitén

Werak-telep

Pavilon 9(1994) 49.

A Budapesti Szépművészeti Múzeum Régi Képtára őriz egy kisméretű németalföldi táblaképet, amely a 16. száad első éveiben készülhetett a brüggei iskola környezetében. A festmény egy térdelő donátor látomásaként megjelenő Szentháromságot ábrázol antropomorf formában, azaz az istenség mindhárom személyét emberi alakban. Ez az ábrázolás úgy tűnik, jól körvonalazható típus a Szentháromság gazdag ikonográfiai hagyományában. E tanulmány megkísérli e sajátos típus kialakulásának gyökereit, ikonográfiai forrásait kimutatni, a típus változatait meghatározni, a szakirodalom osztályozási szempontjait újabb, mindeddig kevéssé ismert emlékek bevonásával módosítani, ill. kiegészíteni.

A Szentháromság ábrázolási hagyományában tapasztalható antropomorfizmus egyik legfontosabb forrása a Mózes első könyvében leírt Ábrahám és a három angyal története, amelyet az egyházatyák már nagyon korán egyértelműen a Szentháromság megnyilatkozásaként értelmeztek. Az ábrázolás fokozatosan, több megnyilatkozásaként érelmeztek. Az ábrázolás fokozatosan, több lépcsőben alakul át a Szentháromság közvetlen ábrásolásává, egyre inkább eltávolodva az eredeti bibliai kontextustól.

Az ikonográfia kialakulásának egy másik útját figyelhetjük meg a 10–11. századi angolszász könyvfestészetben. Itt a fejlődés úgy tűnik, a „Maiestas Domini" ikonográfiájából indul ki, amelyet első lépésben egy felirattal értelmeznek Szentháromságként. A továbbiakban ezt a formát, amely immár az istenség mindhárom személyének adekvát megjelenési formája, egyszerűen meghormszorozzák, s így létrehoznak egy antropomorf Szentháromság-ábrázolást.

FIALA Géza építész

Győr, gyarvára 1917
(Magyar Ágyúgyár Rt. telepe)

TKM 603. 11.

ezüst xxx94/1.xxx bélyeggel, P. R. jeggyel. 4. Úrmutató, r
kokó stílű, bécsi bélyeg 1762. xxx94/2.xxx jeggyel, arany
zott ezüst. 5. Kehely, aranyozott ezüst, rokokó, 1760.
Crux processionalis fából, XVIII. századbeli ezüst corpu
sal. 7. Víztartó ónból, delfin alakú csőrrel. B. J. jeggyel. XV
II. század. 8. Iskolai zászló, zöld selyem. Kalazanci Szent J
zsef és Mária olajfestésű képével. XVIII. század. 9. Hat gye
tyatartó, copf stílű, vert, vésett és öntött díszítésű, réz. 1
Örökmécses, vert művű, copf stílű, rézből.

*Irodalom: Gerecze 1906. 1070.; Garas 1955. 160.; Súpis 1967. 217–21
Hnuteľné pamiatky 1970. 23–24.*

AZ EGYKORI VÁRTEMPLOM

Eredetileg egyhajós, szentélyében háromoldalú apszissal zá
ródó csúcsíves templom volt. 1779-ben leégett, 1780-ba
hajóját lebontották s a mai is meglevő szentélyt újból bebo
tozták. A szentélyben csúcsíves ablakok, oldalfalain restau
rált középkori (?) feliratok. Sekrestyéjében lőrésszerű abla
liliomos vaspánt alakú ráccsal.

Irodalom: Gerecze 1906. 1070.

R. K. PLÉBÁNIA (PIARISTA KOLOSTOR)

Eredetileg piarista kolostor volt. A mellette levő kis temp
lom XVIII. századbeli épület. Főoltárán XV. századbeli Ma
donna-szobor fából, restaurálás által tönkretéve. Sekrestyé

Fiala Géza, építész. 12.
1875 Bpesten. Reáliskolát
végzett s a bpesti műegyete-
men 1900. építészmérnö-
ki oklevelet nyert. A ke-
reskedelmi minisztérium ban
majd a kolozsvári és bpes-
ti államépítészeti hivata-
lokban, végül a pénzügy-
minisztérium ban működött.
F. terverte a győri ágyú-
gyár munkás telepét, a
Wein-féle textilgyár bu-
dafoki gyártelepét, az Uj
Szt János kórház erjes
épületeit, részt vett a tabá-
ni gyógyszállás, a debrece-
ni középfokú tanítóképzet
tervpályázatán, Kosa Zol-
tánnal közösen terverte

Pesti a Madách-ut 11.sz. hat
emeletes bérházat és több
budai villát.

Becz J. Művészet a hegy-
oldalban. Műv. 2. 1938.
68, 70. l. (Képpel és alap-
rajzzal.) – M.ÉM.
~~[illegible]~~. 1943. 10–11. l.
(Madách Imre uti bérház) –
MMÉE Közl 1940. 16. l. –
Magy. Névj. 6. l. –
Sze MFI 582. l. (Arc-
Nepjel.)

M.D.K.

Fiala Géza, építész

terve 400 p-ös meg-
vételben részesült a debre-
ceni gardasági tanintézet
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jan. 4. sz. 6. old.

FIALA Géza épitész [Bp., 1879 - ?]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 46.p.

Fiala Ferenc MDK

épitész

A Kamara uj tagja

A Magy. Mérnök és Épitész Egylet Közlönye
1933. 140.o.

MDK

Fiala Ferenc

A háborus bünösök listáján.

Magyar Nemzet 1945.máj.3.

Megirva

Fiala Ferenc

pozsonyi puskamüves
a XIX. században

Egy müve az alábbi
mürcumban.

Kat. Bratislavy

287. 1.

FIALKA Olga

ILLYÉS Mária: A Ferenczy család uj kiállítása Szentendrén. = Uj Mövészet, I.évf.3.sz.1990 16-20.p.ill.

Fialka Olga

az újjáépített budavári palotában, a M. Nemzeti Galéria rendezésében emlékezetes tárlatra került sor: a Ferenczy művész család tagjainak kiállítására (Ferenczy Károly felesége)

Képzőmű v. Almanach Bp. 1969. 39. o.

Kovalovszky Dévényi Bolanos

Fialka Olga
festő

Ferenczy Károly Eötvöse, hiszek mű-
veit a szentendrei Ferenczy Múzeum-
ban levő állandó kiállítás kiállítot-
tak.

Művészet, 1971. julius - 10.lap

Fialka Olga.

Szentendrén épülő Ferenczy Muzeum-ban állandó kiállításon mutatják be műveit.

(emlékre)

Művészet, 1971, jül. 1

Fiałka Olga (Ferenczy Károlyné)

Zajzai szerepelnek a

Ferenczy-család Kiállításán a Budapesti

Történeti Múzeumban

Népszava 1968 június 23

7. old.

Fiałka Olga (Ferenczy Kardyné)

Zajzai szerepelnek a Ferenczy
család Kiállításán, Moszkvában

Pestmegyei Hírlap 1970 március 26
1. old.

Fialka Olga (Ferenczy Károlyné) 1

Művei szerepelnek a Ferenczy
család állandó kiállításán szentendrén

Magyar Nemzet 1972 szeptember 22
Gold.

Fialka Olga 2

„Olasz nő"

„Olasz hajós" c. ~~[illegible]~~ rajzai emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 22
4. old.

Fiatka Olga (Ferenczy Károlyné)

Ferenczy Károly felesége, neves képei festőnő volt: gyermekei: Valér, Béni és Noémi.

Mándi L. Teréz: The Ferenczys a Hungarian clan of distinguished artists. Daily News, Budapest, 1972. jún. 11.

M.D.K.

Fialka György, kovácsmester

Az 1799-es artikulusban Miskolcon szerepel.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh.
203.o.
102

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.V.Miskolc,1965

F. Fialka Olga, Jestő

MDK

A Ferenczy család kiállítása
továbbra is megtekinthető.

—: A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 4.

F. Fialka Olga, festő

MDK

A dec.-i tárlatvezetések elmaradnak.

—: Hír

8

Népszabadság. [B.n. 1968. dec. 21.

Ajutalái megyve

Fialka Olga festő

l. Ferenczy Károlyné

F. O.

F. Fialka Olga, festő

MDK

A Ferenczy család

kiállításának nyitvatartási

rendje.

— : Hír

8

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 11

MDK

F. Fialka Olga, Jestő

A Ferencsy-család tárlatát tárlatvezetésen ismertetik.

–: A vasárnapi kulturális programból

14

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 8.

F. Fialka Olga, festő

A Nemzeti Galériában a ferenczy család kiállítása megtekinthető

8

— : Hír

Népszabadság. Bp. 1968. okt. 29.

MDK

F. Fialka, Olga, festő

Tárlatvezetésen ismertetik.

–: A vasárnapi kulturális programból 13.

Népszabadság, Bp. 1968 okt. 20.

F. Fialka Olga, festő

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

–: A hét végi kulturális programból 13.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 9.

F. Fialka Olga, festő

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.
(Budavár.)

-: A hét végi kulturális programból
/13.

Népszabadság. B(t.1963.[illegible]) 2.

F. Fiedler Olga, Jestő

MDK

Hír a Ferenczy-család kiállításáról.

-: Hír

8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 23.

MDK

F. Fialka Olga, festő

A családi kiállításról

hír.

—: Hír

22

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 24.

MDK

F. Fialka Olga, festő

Tárlatvezetés ismerteti a családi kiállítást.

–: A hét végi kulturális programból

11

Népszabadság Bp. 1968. nov. 30.

Fialka Olga (1848-1930)

Ferenczy Károly felesége volt. – Finom rajzokat zénitett és egy férjével zénült portréját emelik ki. Bécsben és Krakóban tanult. Ferenczy Károlyal egyett tanultak Rómában, Párisban, Münchenben, Szentendrén laktak, majd újra Paris és végül Nagybája.

Látóhatár – M. Kis Pál:

Horai Kiállítás?

952

Olga Fialla

Ferenczy Károly felesége és
rézkoszt a Ziállitesán
F. család

~~Ivan Bojár~~ Budapest. Rundschau,
1968, jul. 5. Dienende Kunst.
Ausstellung der Familie Ferenczy
(Ivan Bojár)

MDK

F. Fialka Olga, festő

A Ferenczy-család kiállítása

jún. 25-én nyílik meg Moszkvában.

-: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 5.

02

MDK

F. Fialka Olga, Jestő

Moszkvában bemutatják a Ferenczy-család tárlatot.

–: Magyar kiállítások külföldön, külföldi-ek budapesten 13.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 1.

MDK

F. Fialka Olga, Jestő

Jún. 25-én Moszkvában megnyílik a Ferenczy-család kiállítása.

-: A Ferenczy-család kiállítása 2

ESTI HIRLAP Bu. 1969. jún. 2.

Ø Fialka Béla

festő

l.

Arv, Csarnok 109. aukc. Sat

Hekler: Magyar művészet

Fiala, l. *Fialla.*

Fiala Joseph

Feinmaler XVIII. J.

l.

Schirek Holitsch

101, 102. l.

Fiala József (Joseph)

festő 1788. a holicsi

majolika gyárban.

Schirek. i. m. 101. l.

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK
BUDAPEST, IV. KER., MÁRIA VALÉRIA-U. 8.
TELEFON: 382-122.

FELELŐS KIADÓ: FRÄNKEL JÓZSEF,

GLOBUS, BUDAPEST

ÚJ TÜKÖR

FIALKA Olga

Családi kép. Új Tükör, XXII.évf.20.sz. 1985

HA MEGSZERVEZI, MEGSZERVEZZÜK!

EGYÉB ÚTJAINK ÁRÁHOZ KÉPEST ÖNNEK ÉS TÁRSASÁGÁNAK JELENTŐS KEDVEZMÉNYT NYÚJTUNK!

Megválaszthatja úti partnereit, barátaival, munkatársaival, tanítványaival (stb.) együtt utazhat egy kellemes társasútra! Magyarországon és külföldön kirándulás – nyaralás – körutazás tengerparton és hegyvidéken.

20–40 résztvevő esetén
CSOPORTOS KEDVEZMÉNY a Budapest TOURIST-nál

Ifjúsági különvonat Kamcsijára
(utazással együtt 12 nap)
Elhelyezés: kétágyas, komfort nélküli bungalókban
Ellátás: teljes panzió
Időpont: június 16–25.
Irányár: 3350,– Ft. – 10%

Körutazás tengerparti üdüléssel
(13 nap)
Utazás: repülővel – 10%
Elhelyezés: zuhanyozós szobákban
Ellátás: teljes panzió
Időpont: június 1–13
Irányár: 9650,– Ft.

Üdülés a Naposparton
(10 nap)
Utazás: egyénileg
Elhelyezés: I. oszt. szállodai szobákban
Ellátás: teljes panzió
Időpont: szeptember 29-től október 6-ig
Irányár: 3660,– Ft.

Válasszon partnereket társasútjához, legyen a partnere

Budapest TOURIST

TAVASZI KÖNYVAUKCIÓ '85

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat május 21-én, kedden 17 órakor, 22-én, szerdán 17 órakor rendezi

XXI. KÖNYVÁRVERÉSÉT

a Pesti Vigadó hangversenytermében (V., Vigadó tér 2.)

Az aukció előtt május 14–19-ig

KÖNYVKIÁLLÍTÁS

a Pesti Vigadó díszlépcsőházában (V., Vigadó tér 2.)

A kiállítás hétköznap 10–18 óráig szombaton és vasárnap 10–14 óráig tekinthető meg.

Minden érdeklődőt szeretettel vár az

Állami Könyvterjesztő Vállalat

Egy lány, akinek mindene a zene, a mozgás

FLASHDANCE

Főszereplő: **Jennifer Beals**

Zeneszerző: **Giorgio Moroder**

Rendező: **ADRIAN LYNE**

FLASHDANCE

Egy karrier története

FLASHDANCE

A világsikerű zenés–táncos amerikai film
május 23-tól
a hazai mozikban

MOKÉP

FIALKA OLGA, /Ferenczy Károlyné/, festő

Ferenczy Károllyal kötött házassága előtt már elismert illusztrátor és kiállitóművész volt, és aki elsőnek ismerte fel Ferenczy Károly festői tehetségét, szintén néhány vázlatkönyvével és tanúlmánylapjával van képviselve a gyüjteményben, a Szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban.
368.old

M.VÁRHELYI VANDA: A Ferenczy -gyüjtemény Szentendrén
367.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

FIALKA OLGA/Ferenczy Károlyné/, festő

1973-ban Ferenczy Béniné és a Pest megyei Múzeumok kö-
szerződés,hogy Ferenczy Károly,béni,Noémi,Valér és Fe-
renczy Károlyné/Fialka Olga/ alkotásainak lehetőleg min
nél nagyaobb része egy egységes gyüjteménybe kerüljenek
367.old

M.VÁRHELYI VANDA: A Ferenczy-gyüjtemény Szentendrén
367.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye mú-
zeumaiból Szentendre, 1975

Fialka Olga

Heine-illusztrációjával szerepel a Szépműv.Múz. grafikai szerzeményeinek kiállitásán.

Ujság, 931.V.30.

Fialka Olga

Heine-illusztrációjával szerepel a Szépmův.Múz.
grafikai szerzeményeinek kiállításán.

Ujság.951.V.30.

Ferenczy Fialka Olga MDK

Amorettek I-II. olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Ferenczy Fialka Olga MDK

Az uj ruha, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat.

Ferenczy-Fialka Olga MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Fiałka Olga (Ferenczy Karolyné)

Művei szerepelnek a Ferenczy
család tagjainak kiállításán Szentendrén

Magyar Nemzet 1972 szeptember 9
4. old.

F. Fialka Olga, festő

Tárlatvezetés mutatja be a ferenczy családot. (N. Galéria)

— : A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 28.

Fialka Olga, festő,
grafikus

Ferenczy Károly felesége; Valér, Béni
és Noémi édesanyja.

— : A Ferenczy-család

6.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 11.

F. Fialka Olga, festő

Juhán Ferenc próraverseiben foglalkozik a Ferenczy Családdal.

Pomogáts béla: Várlat a mindenségről

556-562.

JELENKOR, Pécs, 1971. június XIV/6.

Fialka Olga

v mínes – rajzok, akvarellek – szerepeltek a Ferenczy csalód közös kiállításán 1970-ben..

Mindkettő: Feljegyzések...

Korunk 1970. IX. 1961.

Fialka Olga

festő

~ Ferenczy Károly felesége, házas-

sága előtt maga is festett.

Muvádia Lenő: Feljegyzések ...

Korunk 1970. IX. 1961.

Jialka Olga

~

Fialka Olga
festő

Grafikus művészt volt, mikor unoka testvérével Ferenczy Károllyal hajas-ságra lépett. Fialka Olga művészből múzsa, majd 3 gyermek anyja lett.

Földes Anna: A Ferenczy család.
Nők Lapja, 1968. julius - 30 szám

MDK

F. Fialka Olga, festő

A Ferenczy-család tárlata III. 25-én nyílik meg Moszkvában.

–: A múzeumok eredményei és tervei 7.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 13.

Fialka Olga

Néhány lapja Zivanállitva a
„F. Kiállitáson.

Dunántúli Napló, 968, jún. 30.
Budapesti Kiállitások. – Meropolé
mia művénete. – Fernand Léger a
Műcsarnokban – A Ferenczy család –
Anna Margit az Ernst Múzeumban –

~~Iván Szilárd~~

Fialka Olga
pestő

M.D.4.

Méltatás

Harts Géza: Ferenczy Noemi
Művészet, 1968. szeptember - 12 lap

F. Fialka Olga, festő

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

– : A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság, Bp. 1963. okt. 12

MDK.

Fialka Olga festő /Ferenczy Károlyné/
/1848-1930/

"Virágcsendélet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
30.l.

M.D.V.

FIALKA Olga festő

Ferenczy Károly felesége -
bécsi festőművész, át riséri el F.
itáliai tanulmányútján

Dutka Mária: A százéves Ferenczy Károly

Magyar Nemzet 1962. február 8. 4.1.

MDK

Frais Olga, népművén

Tanító. A 30-as években a Németh házaspárral együtt kezdte meg a buzsáki népművészeti kincseket gyűjteni és tovább-tanítani ezt a csodálatos mesterséget – művészetet.

P. Á.: Buzsákért 7

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 22. [Vidéki]

F. Fialka Olga, [1956]

MDK

Megemlítve: a Ferenczy-család kiállítása.

Véri Rudre: Az ismeretlen város

M.7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 15.

Fialka Olga,

Ferenczy Károly felesége is szerepel műveivel a Ferenczy család kiállításon, a budavári palotában. (néhány korai rajz, kevc, akvarell)

A Ferenczy család (Horváth Béla)

Magyar Hírlap, 1968 június 21 9l.

Fialka Olga

Emlétre

Oelmacher Anna: A Ferenczy ikrek
nyolcvanadik sniletésnapjára
Magyar Nemzet, Bps. 1970. jún. 18.
4. l.

MDK

F. Fialka Olga, festő

A Ferenczy-család kiállítása

Moszkrában lesz látható.

—: Múzeumi szeregszemle 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. márc./12.

F. Fialka Olga, festő

MDK

A Ferenczy-család kiállítása a Szovjetunióban nagy jelentőségű.

-bel-: Ádám és Elektra küldetésben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 27.

MDK

F. Fiatka Olga „Jestő"

A Ferenczy Család
emlékkiállításán
szerepel.

– : A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 14.

MDK

F. Fialka Olga, Jestő

Tárlatvezetésen ismertetik a Ferenczy-család kiállítását.

– : A hét végi kulturális programból 10

Népszabadság, Bp. 1963 [illegible] 5.

MDK

Fialka Olga, festő

Ferenczy Károly festőművén felesége. Maga is festő nek indult. A Család kiállításán nerepel néhány műve.

—: A Ferenczy művészcsalád kiállítása a Várpalotában 8

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 14. [Vidéki]

Fialka Olga, festő

MDK

Ferenczy Károly felesége. A nyolc nyelven beszélő, művelt asszony tehetséges festőnek indult. Ferenczy-maradt rajzai, akvarelljei értékes a kiállításnak.

Székely András: A Ferenczy család kiállítása a budai Várban

7

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 28.

MDK

Fialka Olga, festő

Ferenczy Károly felesége.
Maga is festőnek indult.
Szerepel a Kiállításon.

– : A Ferenczy művészcsalád kiállítása
a Vármúzeumban

9

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 14.

a5

MDK

Fialka Olga, festő

Ferency Károly felesége.
Maga is festőnek indult.
Szerepel a kiállításon.

– : Megnyílt a Ferency család emlékkiállítása

9

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 15.

MDK

Fialka Olga, festő

Ferencsy Károly felesége.
Maga is festőnek indult.
Szerepel a kiállításon.

— : Hír 8

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 11.

MDK

Fialka Olga, festő

Ferenczy Károly felesége.
Maga is festőnek indult.
Szerepel a kiállításon.

— : Hír 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 14.

Fialka Olga, Jestő

MDK

A Vágpalotában látható a
ferencsy-család emlékkiállítás.

— : A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 3

MDK

Fialka Olga, festő

Ferenczy Károly felesége.
Maga is festőnek indult
képeivel a kiállításon.

— : Családi kiállítás 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 13.

Fialka Olga

bécsi festőnő, Ferenczy Károly, mint fiatal gardélhodó ismeri meg (távoli rokonok), - később feleségül veszi. Ferenczy Károlyt ő indítja el a művészpályán (első útmutatások.) Hatása még Ferenczy Nápolyban kérnült ~~a~~ művein (az akadémián ~~[illegible]~~ tanul) is érződik.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. ('1935.) Nyugat k.-1912., 247., 29-30. l.

Fialka Olga

Ferenczy Károly apja hívta meg Gavosdiára. Ekkor már sikerrel működött Bécsben, mint festő. Apja, Fialka Móric, osztrák katonatiszt bátorította ~~kis~~ tehetséges kislányát erre a pályára. 10 éves korában már mint figyelemreméltó festőnő szerepelt. Már régebben is tett festőhöz utazást a Temes völgyében.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k. – 191 l., 24 t. 56. l.

Fialka Olga

figyelemreméltó eredményeket ért el a könyvillusztrálás terén, melyet a festésen kívül rendszeresen foglalkoztatott. Mint operaénekesnő, Krakóban, Matejko műhelyében nyerte első művészi benyomásait, ahová apja elvitte. Matejko biztatta a művészpályára. Kb. 80 éves korában halt meg

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k.-- 191 l., 24 t. 56. l.

Fialka Olga

utolsó éveiben megírta krakói emlékeit. 8 nyelven levélt; a magyart csak házasságra idején tanulta meg.

Korán tünt fel, mint arcképfestő, bozai magyarországi útja alkalmával sokonait festette. Közülük 2 megvan – a 2 kis Freund gyerek (Ferenczy Károly és Ferenc)

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k.-191 l., 24 t. 56-57. l.

Fialka Olga

Bécsben Eisenmenger tanítványa volt. Illusztrációi Schwindre emlékeztetnek, olykor Ludwig Richterre. Ferenczy Károly nem nezette illusztrációit (túl zúzleterők).

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k. – 191 l., 24 t.,

57. l.

Fialka Olga

miután Ferenczy Károllyal Münchenbe megy, már 3 gyermek anyja, művészi munkáját teljesen abbahagyja.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. é.n. (1935.) Nyugat k. - 191 l., 24 t., 58. l.

Fialka Olga

mikor férjével, Ferenczy Károlyal Nápolyban tanult – sokszor egy vázlatkönyvet használtak. Ekkor meg erősen hatott Ferenczyre – a rajzokat sok esetben stílus alapján nehéz elkülöníteni (csak alóírás – hely, keltezés – alapján)
Pl. az Alvó gyermek c. rajzról nem tudni, melyikük csinálta (Ferenczy Valést ábrázolja.)
Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k. – 191 l., 24 t., 61. l.

Fialka Olga

bedvelt modellje volt a grermek Ferenczy Valér.

Férje mellett, Szentendrén feitett egy kis genze-szerű képet (Nagypapa ucsennyét dobát a kisfiúnak).

Ferenczy Károly későbbi éveiben elitelte felesége munkáit.

Férjével mindig németül beszéltek.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1938.) Nyugat k. - 191 l., 24 t., 62-63. l.

9.

Fialka Olga /Ferenczy Károlyné/

- Apa és gyermeke. Tollvéslet, Nápoly. (repr.)
- Alvó gyermek. Rajz, Nápoly.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp-én. (1933 k.) Nyugat k.- 1912, 241.- X-XI. kép.

M.D.V

Fialka Olga
festő

Ferenczy Károly unokomőnire, —
később a felesége — federte fel
Ferenczy lehetséget

Telepy Katalin: Az ifjú Ferenczy
Művészet, 1967. december – 42 kep.

M.D.K

Fialka Olga
festő

Méltatás.

Dutka Mária: Lépésmüvészünk Nemzetközi kiállítása. 9 l.
Magyar Nemzet, 1960. febr. 28.

MDK

Fialka Olga, festöm.
/Ferenczy Károlyné/

Virágcsendélet. Olf. J.1.b.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 5o.1.

Ferenczy Károlyné, Fialka Olga, festőművész

Szentendrén, a Ferenczy Múzeumban a nagybányai festőiskola vezető mesterének, Ferenczy Károly anyagával indult és feleségének, Fialka Olgának néhány rajza épült bele ebben az épületben. [említve]

Utikalauz üdülőknek

1979. VII. 16. Petőfi 10.15 [Szlné]

Ferenczy Károlyné Fialka Olga, kesz.

L:Czóbel Béla

Gali Sándor:Amüvészeti élet...Pest megyében 7.

Nőszabadság Bp.1977 jún. 8.

Ferenczyné Fialka Olga, festő

L: Barcsay Jenő

Pruckner Pál: Ide bújdosott a pátriárka 3.

Esti Hírlap, Bp. 1978. aug. 3.

Ferenczyné fialka Olga, festő

L.: Zichy M.

É. J.: Képzőművénet és iparművénet 379.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. márc. 21. XXXV/12

Ferenczy Károlyné Fialka Olga, festő

Megemlítve.

Domokos M.: Esti beszélgetés Hatvany Lajoskúd-
Ferenczy Bénivel 111-120

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl XXXIII/7

Ferenczyné Fiulka Olga, jestő

L. Kondor Béla

(hanangozó): TV noten 2

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 5.

ferenczyné Fialka Olga, festő

A genetikusok témája.

S.M.: Vérvokonok hárassága 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 10.

Ferenczyné Fiálka Olga, festő

A szentendrei múzeumban látható k
művei. (A ferenczy-család kiállítása.)

— : Szoborkert Szentendrén 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 25.

Fialka Olga /: Ferenczy Károlyné :/

néhány rézkarccal, akvarellel és rajzzal szere-
pel a Ferenczy Károly múzeumban Szent-
endrén.

Csekе László: Dunakonyar, Budapest,
1973. 1391

Fialka Olga

Neve említve a 186. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1972/4

Fialka Olga, festő

Megemlítve: Ferencsy-család.

Bodrai Ferenc: Kiállítási napló
– Bernáth Aurél.... 1104-1107.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Fialka Olga

Ferenczy Károly feleségre.

Népszava, 1974. febr. 26. 102 szf. 47 sz. 3 p.

Fialka Olga

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

286, 305. old.

Fialka Olga

új, kétemeletes szárnyat építettek szentendrén a Ferenczy Múzeumhoz, ahol a Ferenczy család műalkotásait mutatják be.

Pest M. Hírlap, 1973. márc. 13.

Fialka Olga festőművész

Ferenczy Béni anyja.

Ferenczy Béniről szóló cikkben említve.

Kortárs 1970/6 952. old.

Fialka Olga

nevét említi munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsolatban

Kontha Sándor opponensi véleménye. - Haulisch Lenke: "Szentendrei festészet... cv kandidátusi disszertációjának vitája. - Művtört.Ért. 1972. 4.sz. 284-293.l.

Ferenczyné fialka Olga „Jestő"

A ferenczy Család tárlata
Berlinben máj. 22-től.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 23.

Ferenczyné Fialka Olga, Jestő

A család tagjaitól 224 mű

↓

– : Kilőcsítve várja látogatóit a szent-
endrei Ferenczy Múzeum 8.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 24.

Ferenczyné fiatka Olga, festő

Nagy sikere volt a szentendrei Ferenczy-kiállításnak.

– : Kilenc és fél millió látogató

9.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 14.

Fialka Olga

A Ferenczy-család állandó kiállításával nyitotta meg kapnit az új múzeum: „Néhány rajzát, köztük az „Olasz nő" és az „Olasz hajós" lát ható. (említve)

S.M.: Látogatás Szentendrén az újjáépült Ferenczy-múzeumban.
Magyar Nemzet, 1972. szept. 22.

Ferencsyné, Fialka Olga, festő

L.: Bossos Miklós

Kántor Lajos: Emberi képek, közelről 1013-1020.

Jelenkor, Pécs 1976. nov. 11/XIX.

Ferenczyné, Fialka Olga, festő

L:Barcsay Jenő

Barcsay és Kmetty kiállitások 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977. febr. 8.

Fialka Olga, festő- és grafikumművész

Ferenczy Károly festőművész felesége. 14 évvel idősebb volt férjénél, már befutott művész volt, mikor felismerte férje tehetségét, a tehetség nagyobb nagyságrendjét, – ő anyává, múzsává vált, átadta helyét férjének. Ők ketten első unokatestvérek voltak. Három gyermekük képzőművész lett. dr. Czeisler Endre orvos genetikus a géneken keresztül örökölhető művészi tehetség kérdésével foglalkozik.

Művészeti Magazin.

1979. IX. 4. TV. 21.45 (KJné).

Fialka Olga festőművész, 1)

Ferenczy Károly lépi unokanővére, – a már ismert nevű kiállításakon is sikerrel vérzt vett művész ébresztette fel Ferenczy Károlyban, – aki azidőben fiatal gazdász volt, – a művészi elhivatottságot. Közös itáliai utazásuk, majd házasságuk végleg eldöntötte hogy festő legyen. Fialka Olga mindvégig bele tudta magát élni férje, később gyermekei, művészi törekvéseibe, saját festői vágyának teljes háttérbeszorításával.

Bodnár Éva: A Ferenczy-család.

Kortárs, 1968 ... 12. 2013-16 oldalak.

Fialka Olga festőművész 2) Folytatás:

Házasságuk kezdetén még férjével együtt maga is dolgozott, így nápolyi vázlatkönyvekben rajzaikat egymás mellett találhatjuk. Ez az első alkalom, hogy családjával együtt kiállításon szerepel és fiatalkori dolgaiból néhányat megismerhet a közönség. „Harmonikázó lány" c. tus és tollrajz, férjéről készített passzettje (említve).

Bodnár Éva: A Ferenczy-család, Kortárs, 1968.... 12. 2013-16 oldalak

Fialka Olga

Ferenczy Károly festőművész feleségé nek műveit is bemutatják a Ferenczy Múzeum új épületében.

Lévics Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/254 6old.

Fialka Olga
festő

Ferenczy Károly felvége Fialka Olga
Szentendrén festett képeiről.

Horváth Béla: A Ferenczy Muzeum uj épülete és ....
Müvészet, 1972.október-november - 33.oldal

Fialka Olga
festő

Ferenczy Károly festőnő felesége, Fialka Olga képei közül 3 tanulmány jár van a kiállításon bemutatva.

Horváth Béla: A Ferenczy Muzeum uj épülete.és...
Művészet, 1972.október-november - 33.oldal

FIALKA OLGA, festő

Fialka Olga: " Harmonikázó lány", cimü rajza.-Fekete repr. 4.old

JANOSY ISTVÁN: A Ferenczy család 2.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1973. 1.sz. Bp.

FIALKA OLGA, festő

Fialka Olga, Ferenczy Károly unokanővére, akivel együtt járta be Itáliát, ugyanoly ragyogó tehetség volt, mint Ferenczy, igazi szellemi ikertestvér. Ő lett felesége is és csak áldozatos lemondása, hogy családanyai hivatásának éljen, tette, hogy az ő nevét, kevésbbé emlegetik.
2.old

Jánosy István: a Fereenczy család 2.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1973. 1.sz. Bp.

Ferenczy Fialka Olga MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Fialka Olga, Ferencry Károlyné, festőművész

A művészet megismeréséhez és megszeretéséhez alkalmasabb környezet aligha lehet mint Ferencry Naémi környezete: apja, Ferencry Károly, a nagybányai művészet veteránjának egyénisége, anyja Fialka Olga, a sikeresen induló festőpályát családjáért feláldozó művelt asszony.

Haitler László: Ferencry Naémi művészete.
Néplújság (Tolna), 1979. jan. 28.

Fialka Olga

festőművész

Ferenczy Béni művészcsalád tagja, volt. Apja Ferenczy Károly, festő, a nagybányai művésztelep egyik megindítója, anyja Fialka Olga ugyancsak festő.

Vadas József: Ferenczy Béni művészete. Budapest, 1947. 9.

Fialka Olga (1848–1930)

Ferenczy Károly felesége néhány rajza, festménye látható a Ferenczy Múzeumban.

Pesti Műsor, 1945. márc. 19.

Fialka Olga

ut Ferencz család

1985. VI. 18.

FIALKA Olga

1990 1. 62
3. ~~1985~~. 16,17,20,21

Új Művészet

Új Művészet

Fialka Olga, Ferenczy Károlyné, osztrák festőművész

Ferenczy Károly unakatestvére és későbbi felesége Fialka Olga ösztönzésére maga is a festői pálya mellett döntött. Fialka Olga festőnek, rajzolónak, illusztrátornak sem volt éppen jeltelen, de felfedezőnek, tanítónak, szervezőnek egyenesen nagyszerű volt: – Ő teremtette meg azt az érzelemgazdag családi miliőt, amely megalapozta gyermekei művészi ambícióit. Többnyelven beszélő, hallatlanul művelt asszony volt, aki együtterzéssel figyelte, sőt támogatta környezete szociális forrongásait, alakját, arcvonásait mind férje, mind gyermekei többször megfestették, megrajzolták. Férje nem egy képen-köztük elő nagybányai vállalkozásán, a „Hegyi beszéd"-en mint modell szerepelt.

Tasnádi Attila: Murádin Jenő: A Ferenczy család Erdélyben.

Népszava, 1982. márc. 5., 6. old.

Fiala Olga

Negyei gyűjtemények a Nemzeti Galériában

Élet és Tudomány

1985. III. 29.

MDK

Fiala Ferenc és Lehoczky György, építészek

tervezték a felsőkrisztinavárosi uj plébánia-templom modelljét. Mackett. Kép.14.1.

Magyarság Képes melléklete. 1934 aug. 5. 14.1.

MDK

Fiala Ferenc

igend: Architekture. Uj Magyarság 1937. jan. 3.
21.1.

FIALKA OLGA (FERENCZY KÁROLYNÉ) (1848–1930)

Sorsa a tehetséges nők tipikusnak mondható „asszonyi sorsa" volt. Az első művész, aki Ferenczy Károlynak indítást, biztatást adott, lévén ő maga már bécsi és krakkói iskolák után elismert és becsült illusztrátor. Az anya nélkül felnőtt fiatal unokaöcs, Ferenczy Károly összeházasodott vele, s megalapították a nagyszerű művészdinasztiát. Tehát egy, a képességeiről már számot adott fiatal művésznő férjhez ment egy még fiatalabb gazdászhoz, és felébresztette annak teljesen szunnyadó tehetségét. Utaztak, tanultak Rómában és Párizsban, Nápolyban és Münchenben, és úgy látszott, mindkettőjük útja világos. Ám az a művésznő, aki feleség és anya lesz, körülményei folytán képtelen arra a koncentrációra, amit a művészi tevékenység megkövetel. Így történt, hogy a nagy mesterré nőtt Ferenczy Károly és a művésszé cseperedő három gyermek mögött szinte eltűnt a nagy műveltségű — nyolc nyelven beszélő — és nagy tehetségű művésznő. Tehetségéből rendkívül finom korai rajzai adnak ízelítőt, mivelhogy kései munkáit nem ismerjük, s félő, nincsenek is. Stílusa szerint inkább Lotz és Madarász körébe sorolható, semmint a korabeli bécsi iskolákhoz vagy Matejkóhoz, aki első felfedezői között volt krakkói tartózkodása idején. De még Zichy Mihály finomsága is fellelhető egyes munkáin, vagyis a magyar kortársakkal rokon, még ha személyes találkozásukról nemigen tudunk is. Legkevésbé férje hatott rá, és ez érthető. De hatott az anya a lányára, Noémire, mert érzékenysége a színekben s a rajzi finomság, ami a gobelineket és terveket jellemzi, egyenes ágon a háttérbe vonult-szorult Fialka Olga művészetében gyökerezik.

Több, mint bűn, hiba lenne elhallgatni a Ferenczy család indulásának és a dolgos légkör megteremtőjének, az anyának felbecsülhetetlen jelentőségét.

(Katalógus, Budapest, 1968)

Oelmacher Anna:
A szocialista tárgyművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

FERENCZY NOÉMI
(1890–1957)

Kiállítása (1947)

Ferenczy Noémi gobelinjeit és vízfestményeit láttuk a Derkovits-kollégium rendezésében. Ez a bámulatos művésznő elődök és követők nélkül, magányos óriáscsillagként áll a magyar képzőművészet egén. Magányossága éppen magyarságából következik, mert ha ez a csoda francia földön bomlik ki, az egész világ megismeri, és iskolák épülnek köré. Itt nálunk egy pártszervezet szobái adtak otthont páratlan szépségű kiállításának. Nehéz a bírálat; legszívesebben kivinném egy nagy térre az egész anyagot és népgyűlést verbuválnék az alkotó munkának, az egyensúlyos szépségnek, a tartalmi és formai összhangnak megismertetésére. *Virágos mező* című nagyobb műve a tiszta gyermekálmokat idézi, és színezése kimondhatatlanul finom. Az az érzésem, hogy a gobelinszövés maga álmodozás, kevéssé kötött, hangulati. A terv határozott, színben, kompozícióban rögzített, de a kivitel a változtatásnak, a rögtönzésnek tág teret enged. Ferenczy Noémi gobelintervei önmagukban megálló, nagyon szép akvarellek. *Repülő madarak* című kis képe a kiállítás egyik kiemelkedő darabja. *Tavasz* című gobelinjén szürke karók mellett mintegy vérrel telítve zsendülnek a kicsi, vöröses szőlőtőkék, s a barnás dombra rózsaszínbe borult fák sorakoznak. A *Fahordó nő* kezében szinte peng a kék balta. A *Rügyező fa* borszín mezőben áll, s egy kék ruhás nő kezében egy máskék színű kapa gyönyörű összhangban. A *Gereblyézők* nagy domb alatt szürke-rózsaszín harmóniában hajlonganak. Mind a tizenkét gobelinről sokat szeretnék írni, s a vízfestményekről is külön. Ez azonban meghaladná egy kritika keretét. Összegezve: nagy élmény ez a kiállítás.

(Szabadság, 1947. VI. 22.)

Művészete

A gobelin ritka műfaj, ma már kevés művelője akad, azon a szinten pedig, ahogy Ferenczy Noémi műveli, mindenesetre kevés.

Magyarországon a gobelinnek nincs számottevő hagyománya, és mindaz, ami Ferenczy Noémi munkásságát megelőzte, csupán az angol eredetű preraffaelita törekvések kései továbbélése a századforduló körül. S hogy Ferenczy

Tommaso Fiamberti

= Márvány Madonnák Mestere

Gerevich L.:Budapest művészete a későbbi középkorban
a mohácsi vészig

Budapest története II.Bp.Főv.Tanács 1973

301.old.

Tomaso Fiamberti

Valóniműleg a Herkules-Zeit,
a Visegrádi Madonna és a Rozettás Zwieken
ülő puttó közös mestere.

Héjj Miklós: A visegrádi királyi palota
Bp Corvina 1970 19.dd

M.D.K.

Fiamberti mester, szobrász

Visegrádon készült és a palota kápolnájának bejáratát diszitette az a Madonna dombormü, amely az olasz quattrocento stilusát sugározza. Joggal itáltékazért oda egy névszerint is ismert olasz mesternek, Fiambertinek. 431-32.o.

Kampis Antal: A Képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetk, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

M.D.K.

Fiamberti, Tommaso

Egyik visegradi Madonna Pulszkytól neki tulajdonitva.

Gerevich László: A budai vár feltárása, Bp.1966.
300.l.

Fiamberti kolrán M.D.K.

A visegrádi Madonna dombormű mestere.

Kampis, Magy. műv. Bp. 1960 432.

M.D.K.

Fiat Györgyné

Délutáni ruha-rajzát küldte be az e-heti Sevilla modellpályázatra, amellyel a második dijat nyerte el.

Filtex-Sevilla modellpályázat c.
Szinházi Élet. Bp. 1930. ápr. 20-26. XX. évf. 17. sz. 158-159. lap

Fiatal Iparmüvészek Studiója, Bp.,Ernst,1984

ism. FORGÁCS, Éva: Decorative and functional textiles. = NHQ, 26, No 99, 1985 177 - 179., ill.

2

GFB esedékes díj
1992.04. negyedév

BUDAPEST
1

100
A felvevő a

Nyugtaszolgáltó igazgatóság		Nyugtaszolgáltó
167-94937-9		714-05
Irányítószám	FBH	
1992. X. hónap		19
17695	1126	5110
Forint	Irányítószám	Forint

Fiatal Iparmüvé zek Studiója kiállitása, Bp., Ernst, 1984/1985

ism. ACSAY Judit: Naprakészen. = Müvészet, 26, 1985, 4.
57 - 59. ill.

Fiatal ipam.

Vadas József

Ruhár, arantó nélkül

[Duna Gal: fiatal ipanni vének]

Élet és Irodalom 1985. márc. 22. 13.

czéljához képest használandók, és csak az alapitók' rendeletének érbe; egyébként pedig — ezen fore 's tökéletesitésére forditandók. iskola-tanitónak, ki olly elemi is-, mellyet az illető törvényhatóság zségi népiskolának nyilatkoztat, és del, szabályszerü egész járandó-elemi iskolák' felállitására és fenköltségek is — mint községi terbármelly rendbeli lakosira, és a' földesuri — jobbágyi — vagy bárcrint felosztandók.

k az érdeklett község'elöljárói álelügyelőség' jelentésére, az illető ise alatt — kell történnie.

ólára kivánható költségkivetést a' lai felügyelőség' megkeresésétől m hónap alatt meg nem tennék, a', az illető törvényhatóság' tiszti ge alatt, szóbeli rövid perrel, a' nem tartott fizetési időhatártól szátal együtt megveendő; az egyenes oguk mindenesetre fenmaradván. yhatóság' népnevelési küldöttsége es esetet a' törvényhatóságnak — — bejelenteni köteles.

tása következik.)

y-Ugrócz, 1845. martius' 1-én.

vben Zag-Ugróczon, Trencsin me-

ezt tan mindnyájan remeltettük.

Illy intézetnek alapját azonban minden oldalról kimivelt 's előkészitett vezetők és oktatók képezik, kiket még akkor is, ha külföldiek' behivatását nyelvünk 's nemzetiségünk nem gátolná, nálunk sem hiányzó alkalmatos magyar férfiakból nevelni legmélányosb 's legczélszerübb volna. Illy vezetők és oktatók' kiképzésének pedig az intézet' felállitását okvetlenül meg kell előznie, 's e' pillanatban kétségkivül ez volna a' Gazdasági Egyesület' legsürgősb feladása.

Köztudomásra van azonban ezen Egyesületnek korlátolt vagyoni állapotja, 's köztudomásra a' sokszerü áldozat is, mellyet számos év óta-költséges népiratok' olcsó terjesztése által, az ismeretek és közmiveltség' gyarapitására a' szeretett hazának hot. 'S illy körülmények közt az olly üdvös czélokra törekvő közintézetnek, karjai alá nyulva, gyámolitására sietni, minden honfinak hazafiui szent kötelessége; melly végre több ügybarát Pesten olly tőkének összeszerzésére szövetkezett, melly legalább is négy egyénnek kiképeztetésére elegendő legyen, mire egyelőre 6000 pengő forintnyi somma terveztetik. E' tőke' födözésére legkönnyebb 's legbiztosb módnak tartjuk olly aláirási ivek' nyitását, mellyeken az ügybarátok magokat három évre kötelezik, évenkint legalább egy 10 pftos részletnek befizetésére.

Olly számra gyülvén az aláirások, mellyek a' vállalat' sikerültét reméltetik, mind az aláirt részletek' begyüjtése, mind a' kiképzendő egyéneknek megválasztása, mind végre azon utasitások 's intézkedések' összeállitása, mellyek a' kiképzendőkre nézve szükségesek, a' Gazdasági Egyesület' gondjaira bizatik, az aláiró ügybarátok' számára mindazonáltal fenntartván, hogy mind azon tanácskozásokban, mellyek e' tárgy miatt tartatni fognak, részvétre meghivassanak.

225 szava
229 szava
vadt le.
nyosnak n
mér yökbe
külöi bözö
helyett,
dolog tüni
szavazato
is Billault
172 az
mány' ré
a' Carné'
titkos köl
része 16
Világ
szótöbbsé
Egy
gyezvén
többsége
nél 434
rium ell
marában
riumnak
mond, ál
zásnál,
együtt t
De h
mara, m
nak tá

megírva

Fiamberti, Tommaso

Forli, Palazzo degli Studi

Lunetta Madonnával
és két angyallal.

A visegrádi Madonna
mesterc.

Genthon István vélemenye és
szóbeli közlése.

Rasegna d'Arte

1922. 79. l.

Megállapitandó, hogy
járt-e Magyarországon

Fiamberti (Flamberti, Framberti), Tomasso, ~~lombardiai~~ olasz szobrász; [nch. Cesenaban 1524 végén vagy 1525 elején] Mátyás király szolgálatában 1480 körül [Magyarországon dolgozott. Az ő művének ~~tartják~~ (Pulszky K., Ybl E., Balogh J. s mások véleménye szerint) a visegrádi kir. palotának Máriát a gyermek Jézussal ábrázoló (Visegrádi Madonna) félkör alakú, süttöi vörös márványból készült erősen rongált reneszánsz domborműve, mely eredetileg talám a vár kápolna bejáratának ívme-

+ alkotta
[származok Campionebol,

rejét diszitette. A dombor-
mu jelenleg az Esztergomi
Keresztény Múzeum ~~[illegible]~~
tulajdona.

Genthon I. Esztergom
műemlékei. I. r. Bp.
1948. 149–151. l. (to-
vábbi bibliografiával és
Keppel.) — Péter A.
A m. művészet tört.
I k. Bp 1930. 178, 180
l. (Keppel) — Ybl E.
Toscana szobrászata
a quattrocentoban
Bp. 1930

Fiamberti

laid

Arch. Ert 1930

265. l.

Visegrád Madonna!

Fiamberti

Nobrain

l.

Peter I. 178. l.

599.

I
284.

599. Giulio Carpione.

Sz. Velenczében 1611-ben. † Veronában 1674-ben.

Allegoria.

E kép az emberi életet akkép tárja elénk, hogy minden kornak óhajtása álomként tűnik fel. Jobbról virágokkal koszorúzott szárnyas férfi ül, jobb kezében jogart tart, baljával fölfelé mutat és hallgatja a megjelent szárnyas nőt, a ki feddő szavakat intéz hozzá. Fölötte vércse s két Amorette lebeg, kik a piros draperiát tartják, mely felett szárnyas nő repül. Közelében ketten foglaltak helyet, a kik közül az aggastyánnál könyveket és koponyát látunk. Mögötte több különböző korú férfi és nő alakja tünik fel. Előtte pedig fiatal leány s férfi hever a földön karjára támaszkodva. Balról díszedények és a didergő gyermeket ábrázoló szoborral ékesített korlát körül, melyre piros terítőt vetettek, tamburint tartó nő, több heverő gyermek, két öreg meg néhány fiatal férfi és nő köti le figyelmünket. A felhős égbolton szivárvány ragyog.

Vászon, méretei 137 : 148 cm. — Mündler: XIII. 47.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:
a) Az Esterházy-Képtárban 1812: VII. 28. *I. Carpioni*;

Fiam Zsuzsa, grafikus

2 roja: repr.

Fiam Zsuzsa: Rajzok. 57-65 old

Alföld, Debrecen, 1981. szeptember XXXII/9

Fialovszky Lajos

Soproni reáliskolai tanár, aki 1874-ben a Tüzoltó-egyesület emlékérmét tervezte.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 33.l.

Fialovszky

Koppmagyarat 750 éve

FIALOVSZKY / XIX. sz. elején / :

99. Olasz táj. - C.rajz, p. 40,3 x 29,5 cm.
Jelz.l.b.:"Fialovszky fecit 1831".

82. Fatanulmány. - C.rajz,p.méret 9.8 x 13.8 cm. Jelz.l.j."Kimnach László"/bélyegző/.

83. Fürdő nők. - Olajf.,v.méret 21.5 x 32.5 cm. Jelz.l.j."Kimnach László".

84. Guggoló. - Olajf.,fa,méret 18.5 x 18.7 cm. Jelz.l.j."Kimnach László".

85. Huszár. - C.rajz,p.méret 6 x 11 cm. Jelz.l.b."Kimnach László" /bélyegző".

86. Mély ut. - Olajf.,lem.p. méret 24.6 x 16.3 cm. Jelz.l.j."Kimnach László".

87. Napernyővel sétáló nő. - Olajf., fa, méret 12.8 x 22 cm.Jelz.l.j. "Kimnach László".

Fialowszky ?

Főv. képt.

Olasz táj (1831), cer. r.

snak, mint a Műemlékek Országos
k hivatalos nyugtájára elszámolás
se ki s tárcám fentmegjelölt alnapló-

Klebelsberg s. k.
lat hiteléül:

Ferencz

gató.

a a számfejtés

1923 évi ápr. hó 25 h

Műtnak

M. KIR. VALLÁS- és KÖZOKT. MIN. SZÁMVEVŐSÉGHEZ K. OSZTÁLY

FIATAL Iparművészek és Képzőművészek

Az Ernst Múzeum Dorottya Galériája szeretettel meghívja Önt, családját és barátait

A Fiatal Iparművészek és Képzőművészek karácsonyi kiállítására.

Találkozás a kiállító művészekkel december 4-én 17-19 óra között.

Cím: **Dorottya Galéria, Budapest V. Dorottya utca 8.**

A kiállítás megtekinthető: 2000. december 4-től 2001. január 7-ig.

Nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 13-19 óra, péntek-vasárnap: 11-19 óra. Telefon: 266-0-223

FIATH ANDRÁS

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P - 9765

21.o.

Fiath András

FIATH ANDRÁS festőművész olajpasztell- és olajképeiből álló kiállítása tegnap nyílt meg a Belvárosi Ifjúsági Ház kiállítótermében. A tárlatot két hétig látogathatja a közönség. V.14.

Magyar Hirlap 1977/113/lo

FIATH/Fáth/JÁNOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950 közt
FIATH/Fáth/JÁNOS, gyári munkás, edényfestő 1890-1899
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

MDK

Fiatska Béla
gyűjtő

bélyegritkaságai a kiállitásoa

÷ Az első levélbélyeg kiállitás Budapesten.

Grafikai Szemle 1909 évf. 3 z 64 l

Fieber Henrik, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskloa tanárai,tanársegédei/segédtanarok/,-Fieber Henrik,-1912-1919.-Egyházművészet. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/oktatásai rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXIV. 1.sz. Bp

Ø Fibig (Fiebich) Johann

1796. 2. Dec. wird F. als Graveur-diurnist mit 45 kr täglich aufgenommen.

1797. 20. Jänner. wird Graveurscholar mit 156 fl. Gehalt.

1798–1800. F. wird in Kremnitz verwendet.

1800. 13. Mai F. wird nach Wien zurückberufen und stirbt bald darauf.

Katmünzen IV. 1236. l

Khornblum Daniel l. Kornwein D.

FIBY, Ladislaus, ötvösegéd

L. F. Silberarbeitergesell † 42 éves korában, Pozsony, 1829 november 15, ideglázban. (1829, 1183 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Patak Jenő

Fichel francia festő/19.sz./"Bertalan
éje"Párisban dijat nyert képéről,mely a
Képzőművészeti Társulat vegyes kiálli-
tásán szerepelt-a cikk szerzője azt
irja,hogy "figyelmesen dolgozott kép."

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

MDK

Ficher Ernő festőművész

Domboldal, gouache
Vitorlások, gouache-collage
Tengeri kikötő, gouache
Prága, I.gouache-collage
Prága,II. gouache-collage

Ficher Ernő kiáll.Bp.1963.ápr.20-máj.4-ig.Kat.

Fichtel Fülöp

rajzolta meg Fi, me város látképek;
a rajz a 18 század végén készülhetett.

Kabolcsi Hedvig: Magyarországi bútor-
művészet a 18-19 század fordulóján, Bu-
dapest, 1972

701

M. D. K.

Fichtl Vince

(10 éves ?)

Gyántatószék terve, késő rokokó, ill. rajza.

Pesti piarista leveltár.

Mojzer Miklós: Architectura civilis.

Művért. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.

118. l.

M.D.K.

FICHTNER Joannes

muratiorum magister

Pécsvárad

1952

Művért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.l.

M.D.K.

Fichtner János kőműves

kiviteleste a dunakömlödi r. k.
templomot.

Genth. hüsml. 1959 I. 75.

FIATFALVA temploma a református és az unitárius egyházközségek közös tulajdona. Ez a tény a hagyományos erdélyi vallási szellem megnyilvánulása. A régi, megrongálódott közös templom helyén 1803-ban épült, hajótengelyben álló toronnyal, amelyen festett napórák láthatók. Az igen helyes sisak nyolcszögletű. (NAGY P. ZOLTÁN felvétele)

HARGITA NÉPE

Fiatalfalva

92 aug 15

Az évből eltelt 227 nap, hátra van még 139.

— Ma MÁRIA és MARINA, holnap ÁBRAHÁM és ÁBRIS nevű olvasóinkat köszöntjük. MÁRIA — a héber Mirjam névnek a görög és a latin bibliafordításokban módosult alakja. MARINA — két név egybeesése. 1. a Maria (magyarul: Mária) továbbképzése -ina képzővel. 2. A latin Marinus férfinév női párja. A férfinév jelentése: tengeri, tengerből jövő, tengerhez tartozó. Szabad fordításban: tengerész.

MŰSORAJÁNLATUNK A KÉPERNYŐN

8,45—9,00 Próbálj meg lazítani. Víkend-tv (A kolozsvári területi tv-stúdió műsora.) 9.00 Jó reggelt! 9,50 Sakkiskola 10,10 Vakációs képernyő 10,30 Híradó és időjárásjelentés Constantin Brâncoveanu ünnepélyes szentté avatása — helyszíni közvetítés a bukaresti Sf. Gheorghe Nou templomból 12.30 Zeneóra 13,30 Heti belpolitikai eseménykrónika 14,00 Híradó és időjárásjelentés 14,10 Közúti közlekedés 14,20 Vakációs képernyő 14,45 A Koreai Köztár-

csillag-szívű medúza
A tücskök is elnémul
Nagy hal a hajnal

Félig az égben —
mivé leszel, örvények
fia, ha lágyan átkarol

Kedved kendőnyi kis
vad álmod, mely most
sós ölbe roskad virra

maia '92 országos könnyűzene fesztivál 22,30 Választási stúdió 23,05 Híradó 23,20 Sport.

MŰHOLD

SUPER CHANNEL: 10,30 Egyveleg 15,00 Sport 19,00 Izrael 19,30 Utazási magazin 20,30 Kelet-európai riportok 21,00 Pillanatfelvétel PRO 7: 8,10 Nyersbőr 9,00 Doc Elliot 10,00 A jégsziget foglyai 15,20 A 12 mérföldes zátony alatt 18,25 Dowling atya titkai 19,20 Emil és a detektívek 21,15 Táncakadémia II. 23,15 Amityville horror 1,00 Világok háborúja (sci-fi) RTL PLUS 8,10 Piff és Hercule 8,30 Cubitus 9,00 Flinstone-kölykök 10,45 Lucky Luke 11,10 Peter Pan 12,00 A legyőzhetetlen Ironman 14,00 Mutánsok 14,30 Amerikai gladiátorok 24,00 Jus-

Fiatal Iparművének Stúdisja

kiállítás

kiáll. Pécs, Művelmetek Háza 1989. június. cmv.

= Jelenkor 32. 1989. 6. hátsó borító.

XXn. 45n / Műv. Sopontok

építészi tevékenységéhez

t- és Aprónyomtatvány tára Steindl Imre
pokat illetve rajzot õriz.
– összefoglalóan Steindl-mappaként
poknál korábbi datálású rajzokat is õrzõ

e datált) egy zászlót tartó fõurat ábrázol.
ápolna terve (homlok- és oldalnézettel,
egy kastély tervéhez készült távlati kép

elül ez a három lap?

Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület, FISE

A **Duna Galéria**
tisztelettel meghívja Önt és barátait, 2004. november 17-én 17 órára

Budapest XIII.,
Pannónia u. 95.

DUNA GALÉRIA

a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület, FISE

„Szellemi Vigadó"
című kiállítására.

Köszöntőt mond és a NKÖM díjait átadja **Magi István**, NKÖM művészeti főosztályvezető,
a szakmai megnyitó beszédet **dr. Feledy Balázs** igazgató tartja.

Megtekinthető 2004. december 5-ig,
hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig.

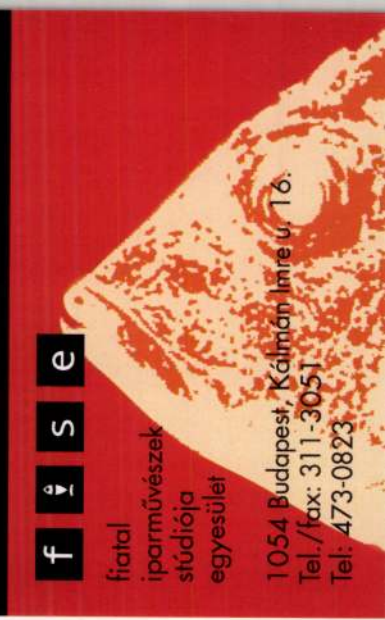

f i s e
fiatal iparművészek stúdiója egyesület

1054 Budapest, Kálmán Imre u. 16.
Tel./fax: 311-3051
Tel: 473-0823

Köszönet támogatóinknak!

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

HUNGART

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Fiatal iparművészek?

Formatervezők lesznek, Bp., Fényes Adolf Terem, 1984
(Iparmüvészeti Főisk. végzett hallgatói)

ism. PAPP Julia = Müvészet, 26, 1985, 3. 62 - 62., ill.

i-ut 119. sz. ház.

5l területen, amelyből
eépitve; négyemeletes
nagában, még pedig 2
obás, 21 háromszobás
st, amelyek mindegyi-
s fürdőszobája is van.
agysága 22 négyzetmé-
ő 9 m², a fürdőszobáké
ftel van felszerelve. az

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA

Alfa Romeo Művek

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET ÉS AZ ALFA ROMEO BEMUTATÓTEREM MEGHÍVJA ÖNT AZ ALFA ROMEO MŰVEK CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA. A MEGNYITÓ IDEJE 1992. MÁJUS 27. 17.30. CÍM: V. KERÜLET, CUKOR UTCA 5.

megvár

Fichtner János

építőmester

l.

Zádor-Rados

178. l.

Fichtner János, uradalmi kőmüvesmester a XIX. sz. első felében Pécsvárados. 1824–26. építette a dunakömlödi plébánia templomot valószínűleg Talherr József építész tervezésint klasszicizáló stílusban.

Fichtner János

épitess

Gentmüeml

428. l.

niszternek jelen kelet és ügyszám

tályhoz intézett rendeletének másolat

127714 számu csekkszámla terhére uta

n müszaki tanácsosnak /:lakik: Budap

rgomi vár királyi palota és kápolna f

. részlet fejében 10.000 P-t, azaz

936.évi október hó 14-én. A miniszter

z Aladár s.k. miniszteri tanácsos.

:

Fichtner Karolina, festőnő. 1855—1858-ig Marczibányi Mária alapítványából a pesti Marastoni-féle akadémián végezte tanulmányait. Működéséről nincsenek adataink.

Az első magy. festészeti akadémiát gyámolító társulat évkönyvei. 1855—58.

Fichtner Károly.
Festő

megvan

Ficinis, Lucas Fabiani de

kódexmásoló

Bibliotheca Corvina

75. 96, ~~[illegible]~~. l.

Ez a helyes név

Ide teendő.

(1484-90 kört)

Mátyás királyszámára

~~készült kodexek közül~~

más alta Marsiglio Ficino kéz nüvét, F

s mehyeka wolfenbütteli

Orsz. könyvtárban van-

nak-

F mehyeket Attavante

mühelyében ~~illumiál-~~

~~tak~~ diszítettek

Ficinis, Lucas
Fabiani de
Codex másolò

Lásd
Bibliotheca Corvina

75.96.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fabiani de Ficinis

Luc.

kodexmásoló

1590. FÉLKÖRÖS ZÁRÓDÁSU MEDAI
rak. Velence, XIV. sz. — Halbrun
blätter. Venedig, XIV. Jh.

1591. KIS KEREK DOMBORMŰ, oro
XIV. Jh.

1592. LEBEGŐ PUTTÓ, homokkő, ho
mit Sanduhr. XVIII. Jh.

1593. NÉGYSZÖGÜ DOMBORMŰ, márv
Viereckiges Relief, Marmor. Vene

1594. KÉT PILLÉRFEJ, kő füzérrel, ara
von Vergoldung. XVIII. Jh.

1595. PAPIRVÁGÓKÉS, ébenfa, ezüst
messer, Ebenholz, mit silberbeschl

1596. KEREK SZELENCE, elefántcson
Elfenbeinschnitzerei. Biedermeier.

1597. KEREK SZELENCE, gyökérfa, fö
Wurzelholz, mit Bildnisrelief. A.

1598. KARTUS KERETTEL, faragott
Rahmen, Steinschnitzerei, mit Sp

1599. EREKLYETARTÓ FESZÜLET,
Reliquiar, Beinschnitzerei, Deutsc

Laisd
Hoffmagyarból
103. l.

. — TEXTILIEN.

511—1820.

ákkal. XIX. sz. — Lange Spitze, Klöppel. XIX. Jh.

XIX. sz. — Deckenrand, Spitze. XIX. Jh.

gy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Messgewand, auf . Jh.

selyem-alapon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — eide farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

selyem. szines himzésü nagy virágokkal. XVIII. sz. — eide farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

apon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Pluviale, Blumenstickerei. XVIII. Jh.

és virágos sávokkal. Louis, XVI. sz. — Pluviale, auf uis, XVI. Jh.

zöld virágokkal. XIX. sz. — Grosses Tuch, schwarze

apon gazdag aranyhimzéssel. XVIII. sz. — Albanischer

Fabiani de Ficinis

Lucas

Kodexmásoló

l.

Bibliotheca Corvina

75, 96. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lucas , Fabiani de Ficinis MDK

másoló

a Wolfenbütteli két Marsilius Ficinus-t másolta.

1490-ben Marsilius Ficinus amanuensisének
1491-ben notarius florentinusnak vallja magát.

96.o. 170. jegyz .

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l.

FICHTINGER, Franz, pozsonyi kőnüves

F. F, Maurer, 1 éves fia meghalt. (1848, II. kötet, 223 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Fick Bálint, épitő mester M.D.K.

1627-ben a kassai
cék mestere.

Kemény Lajos: Kassai épitőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38.köt. 82. old.

MDK

Fick Bálint, kömives

Bethlen alatt említett építmesterek közül való /1627/.

Kemény Lajos: Kassai építömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904 évf. 82.l. 28. Lőlet, 3. fűr.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 94.

Név: Fickel Joseph

Foglalkozás: orgonaépítő (Orglmacher)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1762. VIII. 17

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

MDK.

Fickert Gusztáv
betüöntö

1845-ben Lipcse mellett zületett. Apja selyemzövö 1848 ban a felkelöktöz csatlakozott. 8 évi netéz rabságot zenvedett. Fia ezalatt betüöntö inas lett Lipcsében. Majd vándor útra kell – Dánia, Hamburg, Berlin, Drezda 1891 ben Budapestre jött tol megtelepedett.

÷ Egy öreg betüöntö szaktársunk jubileuma
Grafikai Szemle 1909 évf 4 z. 85 l

Ø Ficquet

verin. XVIII. n

l

Nyári Kup

104. l

FICZE ÈVA

DIH 18.0.

thy, *Ada Noémi* - Malerin,
in, *1886 Budapest.
szonyok lex., Bp. 1931.
iker, Sohn von Miklós
ied
von Miklós
- Maler
sef - Architekt
nancekünstler
: Gea) - Malerin,
virgelse, bis 1938 in
gal - oder haben Sie mehr
den späteren Jahren aus

38 (Ill.)

Maler
Designer
A. Endre; nagykaposi) -
arcal.

.5.1901 Budapest, tätig

FICZEK

FICZEK FERENC KIÁLLÍTÁSA

PÉCSI GALÉRIA, SZÍNHÁZ TÉR 1.

1978. AUGUSZTUS 4—20.

A több fényforrásból való tárgyvilágítás, az árnyékok felfogása egy ernyőn, a tárgy és az árnyék együttes megjelenése különös áttetsző fényplasztikai újdonságot jelentettek. Az eredmény változékonyságát aztán csak fokozza, hogy más-más szögből szemlélhetem ezeket, és bevethetem a szem korrekciós képességét.

A fénnyel körüljárhatom az előttem lévő tárgyat, de annak a mozgás közben feltárulkozó dimenziói átmenetiek, folyamatosak és megragadhatatlanok. A fényvetítéssel rögzíthetem ezeket az átmeneti dimenziókat, egymásra vetíthetem és képzelettel összeköthetem ezeket a látszólag képtelen fény-profilokat, vagy árnyékprofilokat. A tárgy valamennyi misztikus és gyakran érthetetlen fény-metszete a tárgyból és a megvilágítási eszközökből származik, ami így valamilyen előre megkonstruált helyzetre utal. A plasztikus realitás, a vetítés fény-árnyék realitása az áttetsző lemezeken az ismeretlen vizuális effektusoknak végtelen sorát segítette megfigyelni és leírni, az alakítás végtelen lehetőségét nyitotta meg előttem. Számos tanulsággal szolgáltak ezek a kísérletek, a kérdés csupán az volt, hogy mindezeket a burjánzóan gazdag hatásokat, tárgyak, eszközök, mozgások, szövegek interferenciáját a leghatásosabb szelektivitással és gazdaságossággal visszasűrítsem kiállítható, máshol is megmutatható, úgynevezett „művekbe". Feszített vászonképbe, fotóba, ceruzával kiegészített árnyékrajzba stb. A munkának ebben a stádiumában kénytelen vagyok a nekem élménytadó jelenségeket más modellekben bemutatni, hozzáigazítani a műfajok kialakította történeti konvenciókhoz. Ennek egyik lehetősége a feszített vászon. Ezekben jelzem, hogy kiléptem a síkból, és jelzem ennek a lépésnek számos következményét a konnotációk, a továbbértelmezések irányának meghatározásával. A formázott plasztikus vásznakon ugyancsak tárgysziluettek jelennek meg, abszolutizálódnak, plasztikai karaktert kapnak, vagyis a tárgyról vett fény-minta egy gondosan mérlegelő és választó aktus megtétele után — ami az enyém — visszaalakul tárggyá, és ez a kép. Ez a kép a profiloknak feszített vászon, plasztikussá tett árnyék-lemez segítségével jön létre. Ugyanúgy körüljárható, mint az eredeti tapasztalat tárgya, de a kis átmenetek, a számomra fontos vagy lényegtelen nüanszok egyértelműen elválnak egymástól, csak a jellemző mozzanatok, a kitüntetett jelek maradnak. Amikor kiemelek egy nézőpontot, akkor jellemzem is a helyzetet, melyet előállítottam. Lehetőséget adok arra, hogy mozgással a tulajdonságok átváltozhassanak, és ezzel a dolgok általános tulajdonságainak dinamikájáról szólok . . ."

Aknai Tamás

FICZEK FERENC

1947. június 20-án, Pécsett született. A pécsi Művészeti Gimnáziumban érettségizett 1965-ben. A pécsi Tanárképző Főiskola földrajz—rajz szakán végzett 1971-ben. A pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola kollégiumi tanára, a Pécsi Műhely tagja.

Címe: H—7623 Pécs, Jászai Mari u. 28.

Egyéni kiállítások:

1969. Pécsvárad, Művelődési Ház; 1971. Budapest, Fiatal Művészek Klubja; 1975. Pécs, Pécsi Tervező Vállalat Klubja; 1970. Budapest, Fiatal Művészek Klubja; 1971. Mosonmagyaróvár, Művelődési Központ; 1977. Pécs, Ifjúsági Ház Galéria. 1978. Pécsi Galéria.

Csoportkiállítások:

1969. Pécs, Tanácsköztársasági Jubileumi Kiállítás; Debrecen Képzőművészkörök Országos Kiállítása.

1970. Pécs, Iparművészeti Stúdió (PM); Budapest, Műszaki Egyetem, Vásárhelyi Kollégium (PM); Miskolc, Miskolci Galéria (PM); Pécs, Pécsi Ipari Vásár (PM); Tokaj, Tokaji Múzeum (PM); Szigetvár, Járási Könyvtár (PM);

1971. Pécsvárad, Épületzománc (PM);

1972. Komló, Bányászklub (PM); Balatonboglár, Kápolnaműterem (PM); Pécs, Dunántúli Amatőr Képzőművészek és szakkörök kiállítása; Pécs, Pécsi Műhely (PM);

1973. Budapest, Kopernikusz emlékkiállítás; Zagreb, Galerija Studenskog Centra, Xerox; Pécs, Kép, tárgy akció; Balatonboglár, Kápolnaműterem (PM); Pécs, Nemzetközi Bábfesztivál; Pécs, Pécsi Műhely, Szövegek, texts;

1974. Budapest, Fiatal Művészek Klubja, Kép/vers; Budapest, Fiatal Művészek Klubja (PM); Oldenburg Kunstverein Ungarische Kunst '74; Krakkó, V. Nemzetközi Grafikai Biennálé;

1975. Pécs, Utcakiállítás (PM); Budapest, ELTE Művészettörténeti Intézet (PM); Pécs, Janus Pannonius Múzeum (PM); Budapest, Toldi mozi galéria, Politikai plakátkiállítás;

1976. Pécs, Baranyaker Klub (PM); Pécs, Ifjúsági Ház, 100x100; Pécs, Pollack Mihály Műszaki Főiskola; Hatvan, Hatvany Lajos Múzeum, Expozíció; Wroclaw, Galeria Sztuki Najnowszej (PM); Székesfehérvár, István király Múzeum, Sorozatművek (Serial works);

1977. Pécs, Mecseki Fotóklub (PM); Budapest, Józsefvárosi kiállítóterem, Pécsi Műhely (PM); Pécs IH Galéria (Ifjúsági Ház), Sárkányok földön és levegőben (a Képzőművészeti Világhét tiszteletére);

1978. Komló, Művelődési Központ (PM); Hajdúszoboszló, Galéria (PM).

Munkái megtalálhatók:

a Janus Pannonius Múzeum (Pécs), a Hatvany Lajos Múzeum (Hatvan) és az István Király Múzeum (Székesfehérvár) gyűjteményében.

— A motívumok amiket használsz, a mindennapi élet tárgyai. E tárgyak munkáidon mindig más és más téri helyzetekbe kerülnek, vagy egymással különös módon kapcsolódnak.

— Fontos, hogy az üzenetek, amelyeket szemem felfog, milyen téri struktúrán közvetítődnek. Jellegük szerint — durva megközelítéssel — síkon sík, síkon térábrázolás, síkon három dimenziós kép + idődimenzió különül el. Ez a három jelleg a mindennapi életben egymásra rétegeződik, sokszor fedésbe kerül. (Az újság fotói közt érdekes, és nagyon gyors eseményekről fázisfotók is megjelennek. — Sokszor ugyanazon a lapon megjelenik egy időben igen távoli üzenet, mellette egy nagyon közeli esemény képe. — Máskor fotóra rányomtatott szöveg, tehát egy lineárisan elrendeződő, és egy háromdimenziót jelölő, vagy ábrázoló kép együtt). E megjelenési módok is épp úgy tárgyaivá válnak esetenként munkáimnak, mint a hagyományos tárgyi motívumok. Másik fontos tanulsága az üzenethordozók természetének, hogy gépi úton készülnek. — Tehát, hogy gyorsan és pontosan körüljárhassam a problémákat, vagy a dolgok, tárgyak helyzeteit, nekem is közbe kellett iktatnom gépi eszközöket. Ezek használata egyféle tárgyilagosságot, szenvtelenséget is eredményez.

— Jellegzetessége munkáidnak, a nézőpontok kitüntetett szerepeltetése. — Vagy kiemelsz egy nézőpontot, vagy több nézőpontot egyesítesz, összemosol.

— Ez részben abból adódik, hogy a síkon érkező üzenetek, tér illúzióját is kelthetik, (jórészt optikai illúziók) másrészt, hogy nagy részük háromdimenziós téri struktúrán közvetítődnek. A háromdimenziós jelenségeket egymással különböző szögeket bezáró síkok együtteseként foghatom fel. Ha síkok együttesét egy vetített képet felfogó ernyőként használok, a kép az ernyő törésvonalai mentén módosul, tehát a kivetített tárgy téri jellegétől eltérő jellegzetességeket mutat. Ha az így kapott vetített képet és tárgyát együtt lefotózom, a kapott képen már több nézőpontból készült ábra jelenik meg. Ha a filmet kivetítem a tárgy közbeiktatásával és ezt ismét lefotózom, újabb és újabb nézőpontokat kapcsolok be. Így átalakult tárgyképek jelennek meg, kitüntetett téri helyzetek keletkeznek, összemosódnak nézőpontok, módosul a tárgyak perspektív képe. — Más módon kell a szemlélőnek is megkeresni a képen azokat a támpontokat, amiből kiindulva végigjárhatja térrétegeit, mint az egy nézőpontra épülő képeken. Máshol egy szabályos képet szembesítek más nézőpontokból különös vagy torz ábrákkal. A kitüntetett nézőpont itt az, amelyből a szabálytalan szabályosnak látszik. Ez voltaképp a feszített plasztikák téri problémafelvetéseinek alapja (100x100, — „harmonika-figurák"). Szándékom szerint a feszített plasztikákon egyesíteni akarom a tér és sík már eddig durván felvázolt egymásra hatásait.

— Vajon a kiemelt nézőpontból nem torz vagy valóságos forma valóban az-e aminek látszik? Valóban azonos-e a tárggyal, hiszen egy valójában torzat szembesítesz egy látszatra nem torzzal, és a két dolog közt a néző azonosságot vél, s csak a kimozdulás utáni, a másféle megközelítések adnak kellő támpontot ahhoz, hogy a dolog valódi mivoltát felfedezhesse. — Mi ez a valódi? A nem torz, ami tulajdonképp csak a néző érzékelésében összeálló kép, vagy a torz, különös, ami valódivá áll össze? Vagy a kettő együtt?...

Szijártó Kálmán

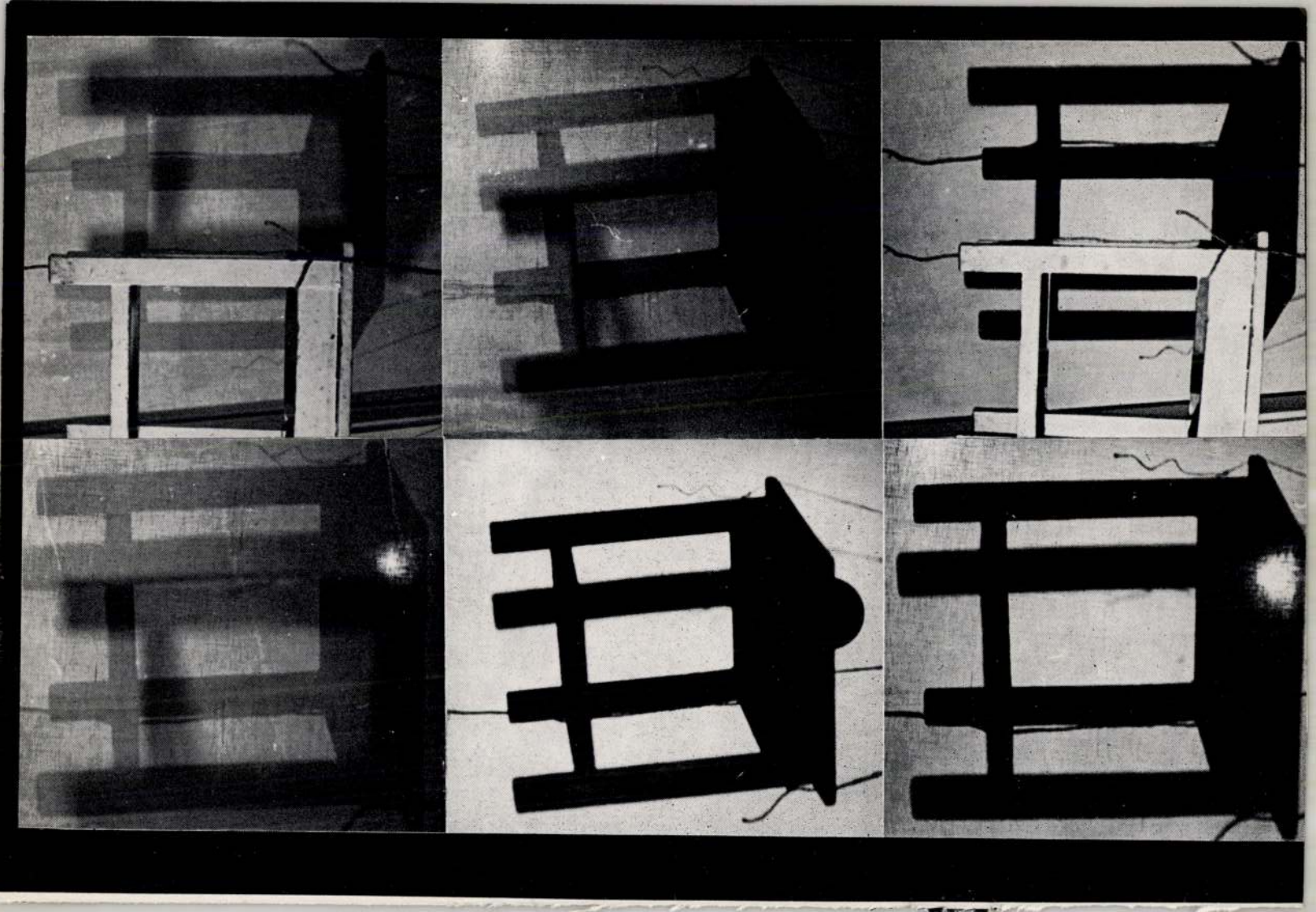

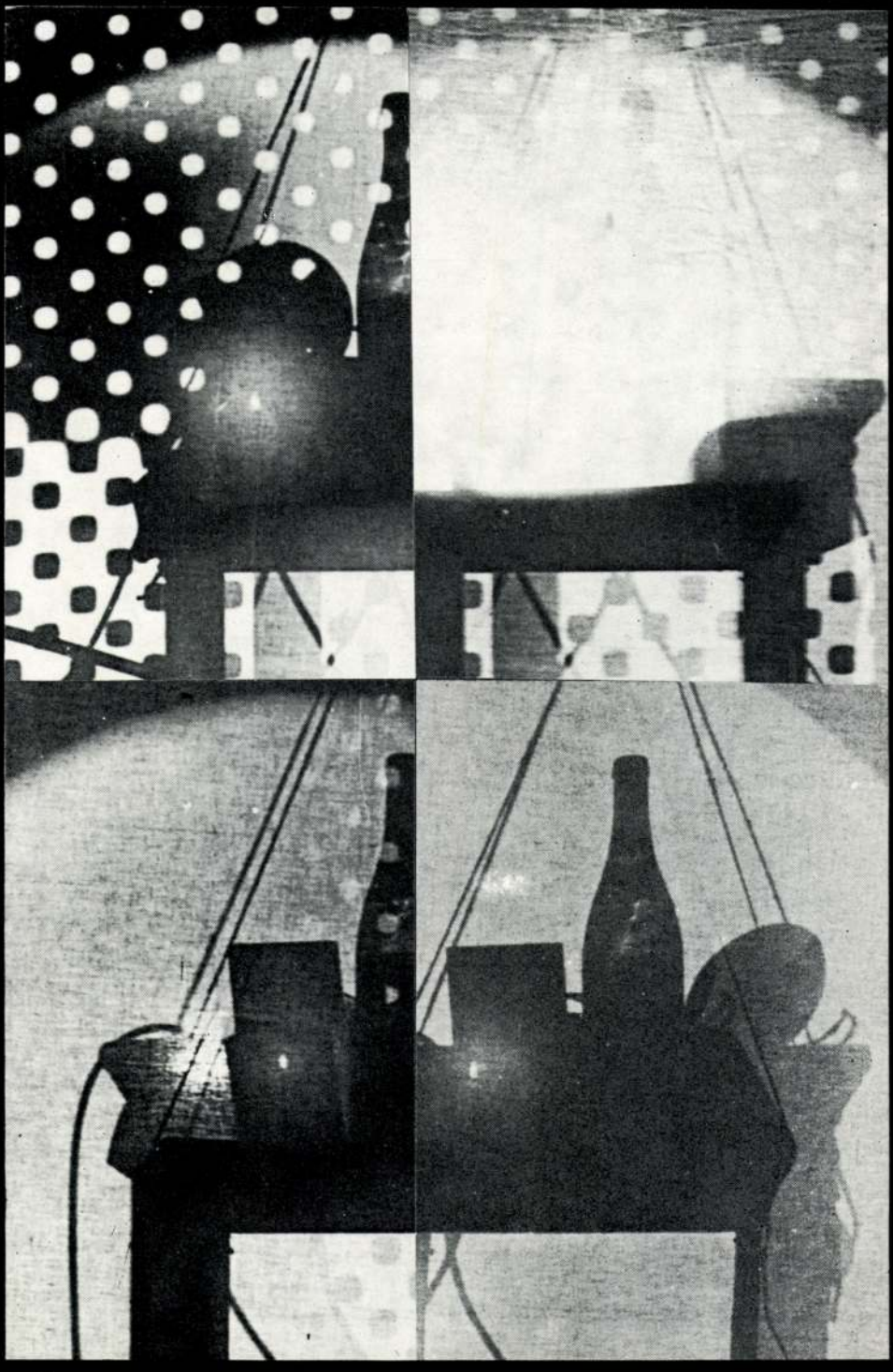

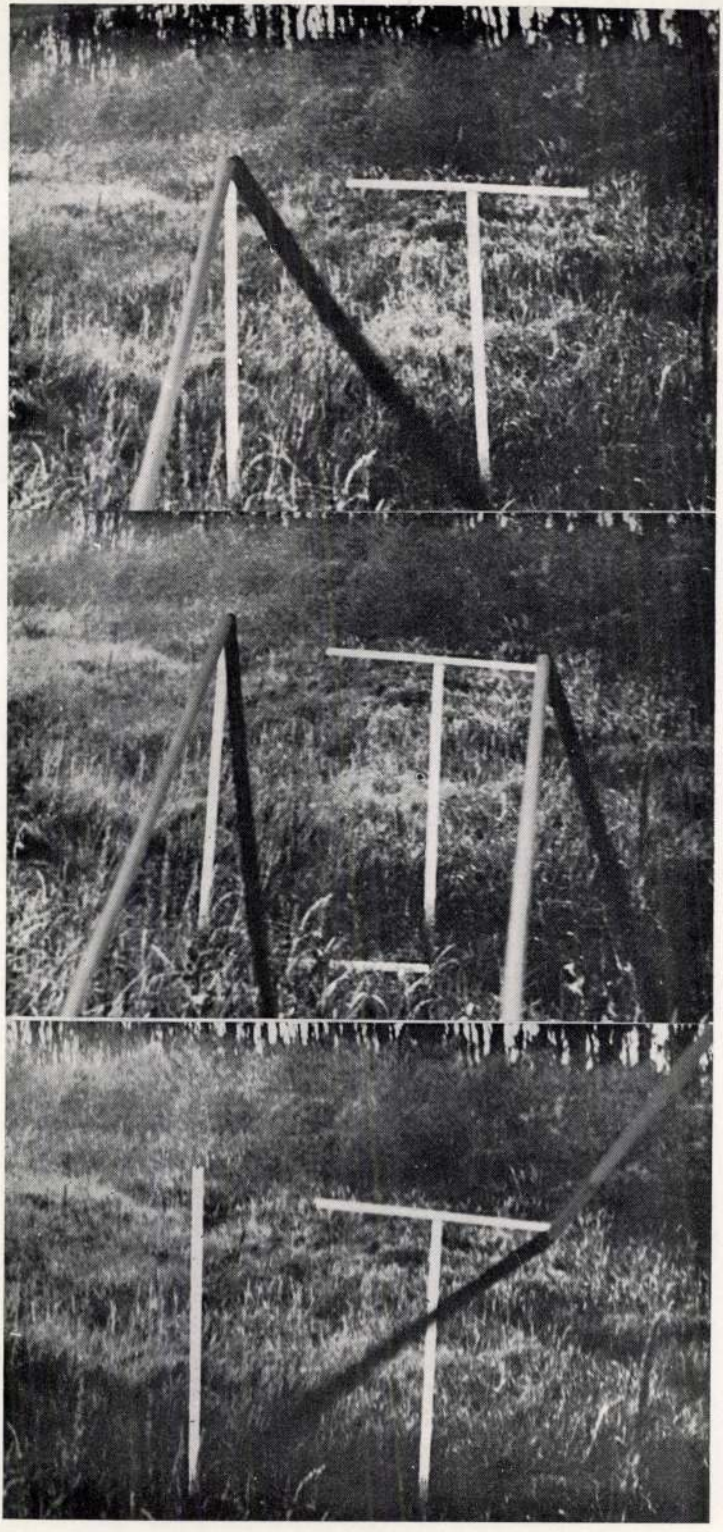

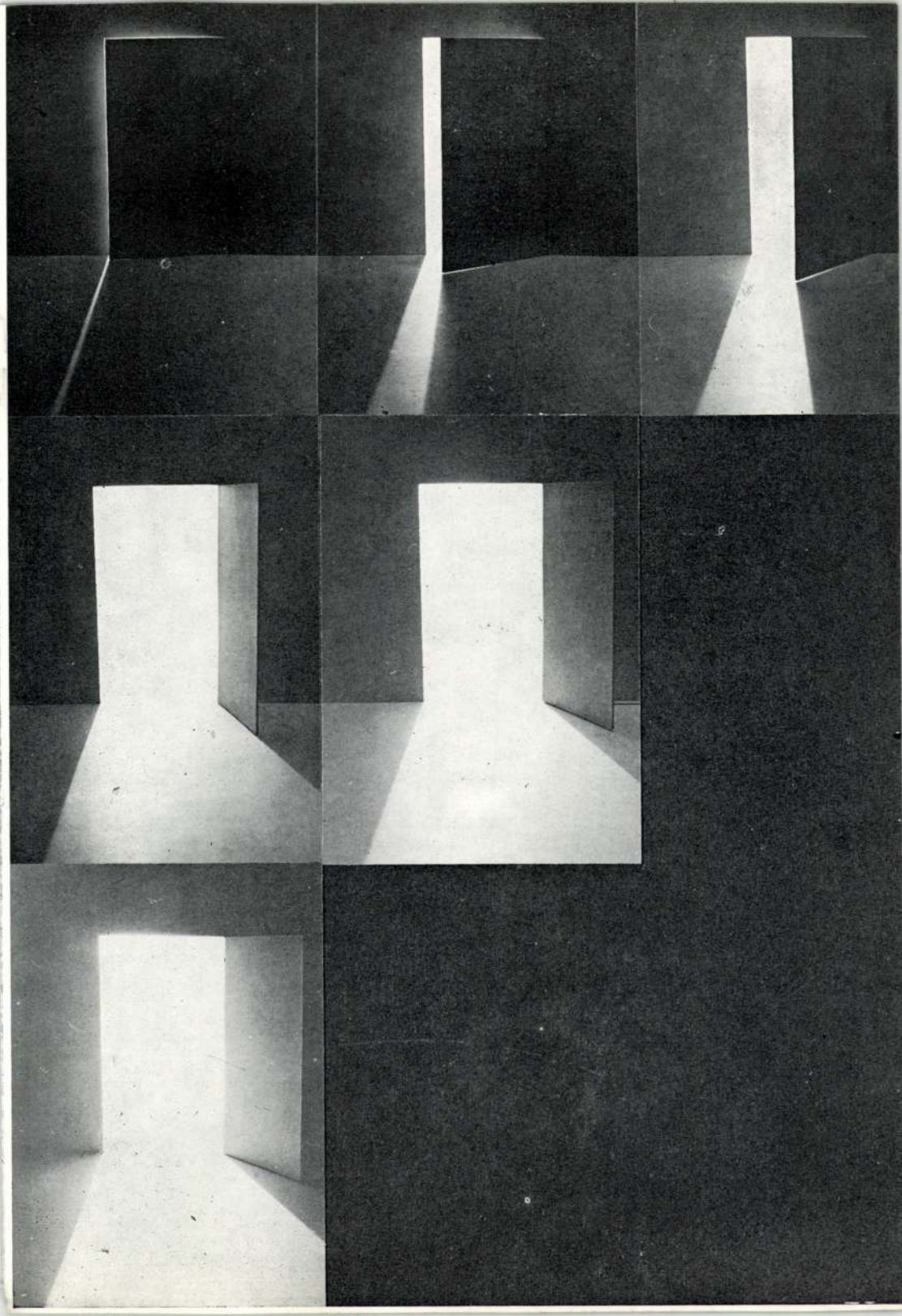

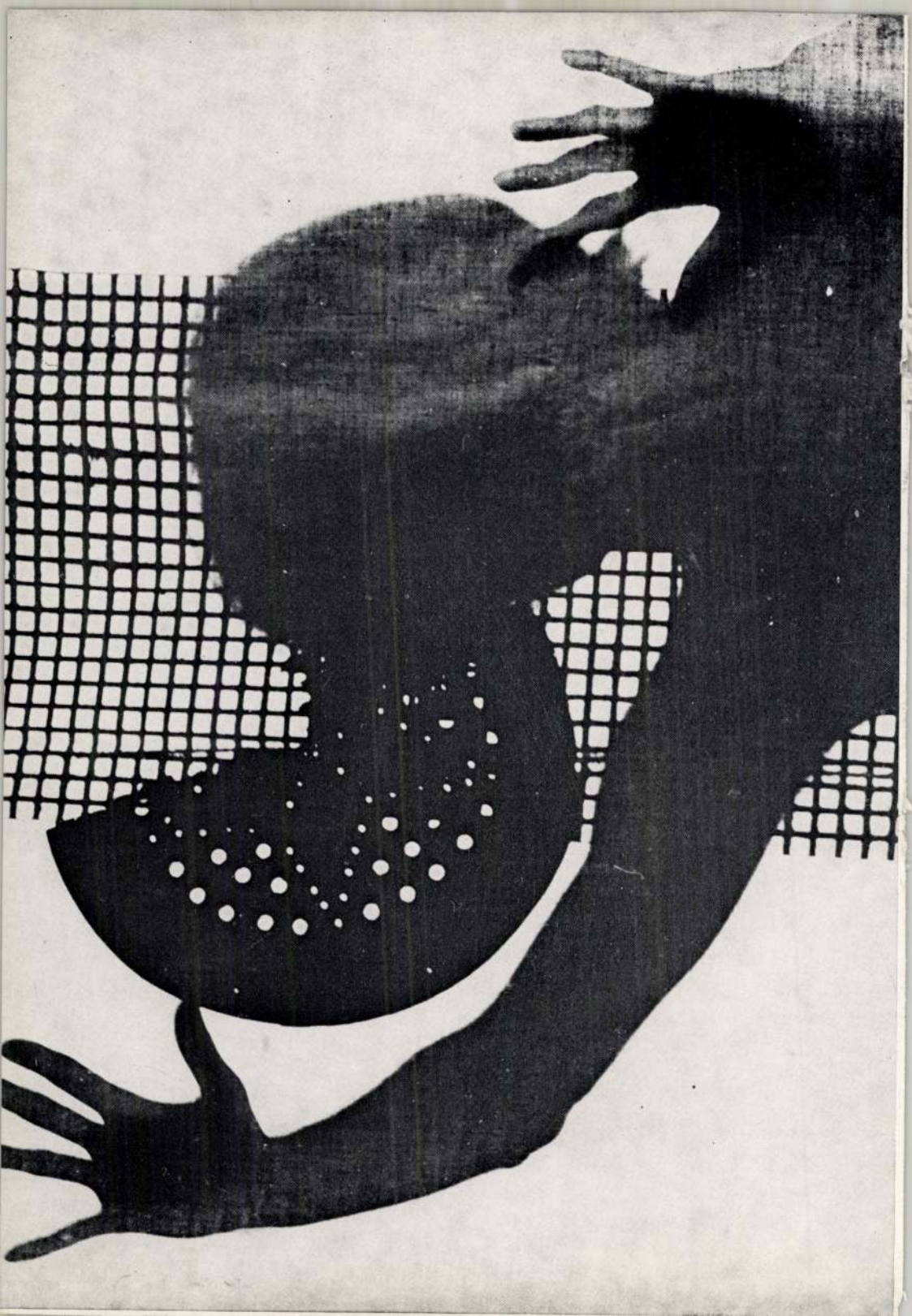

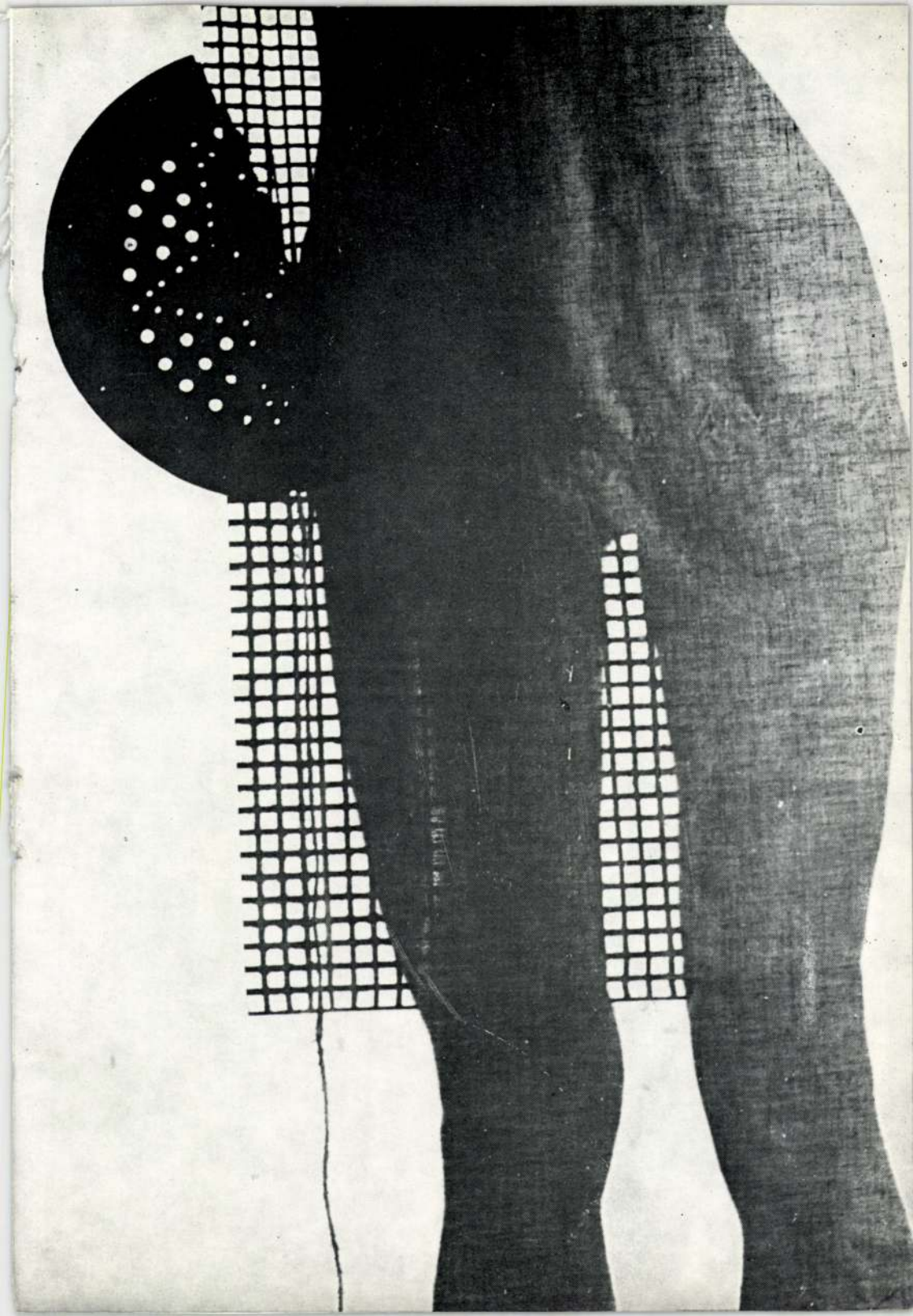

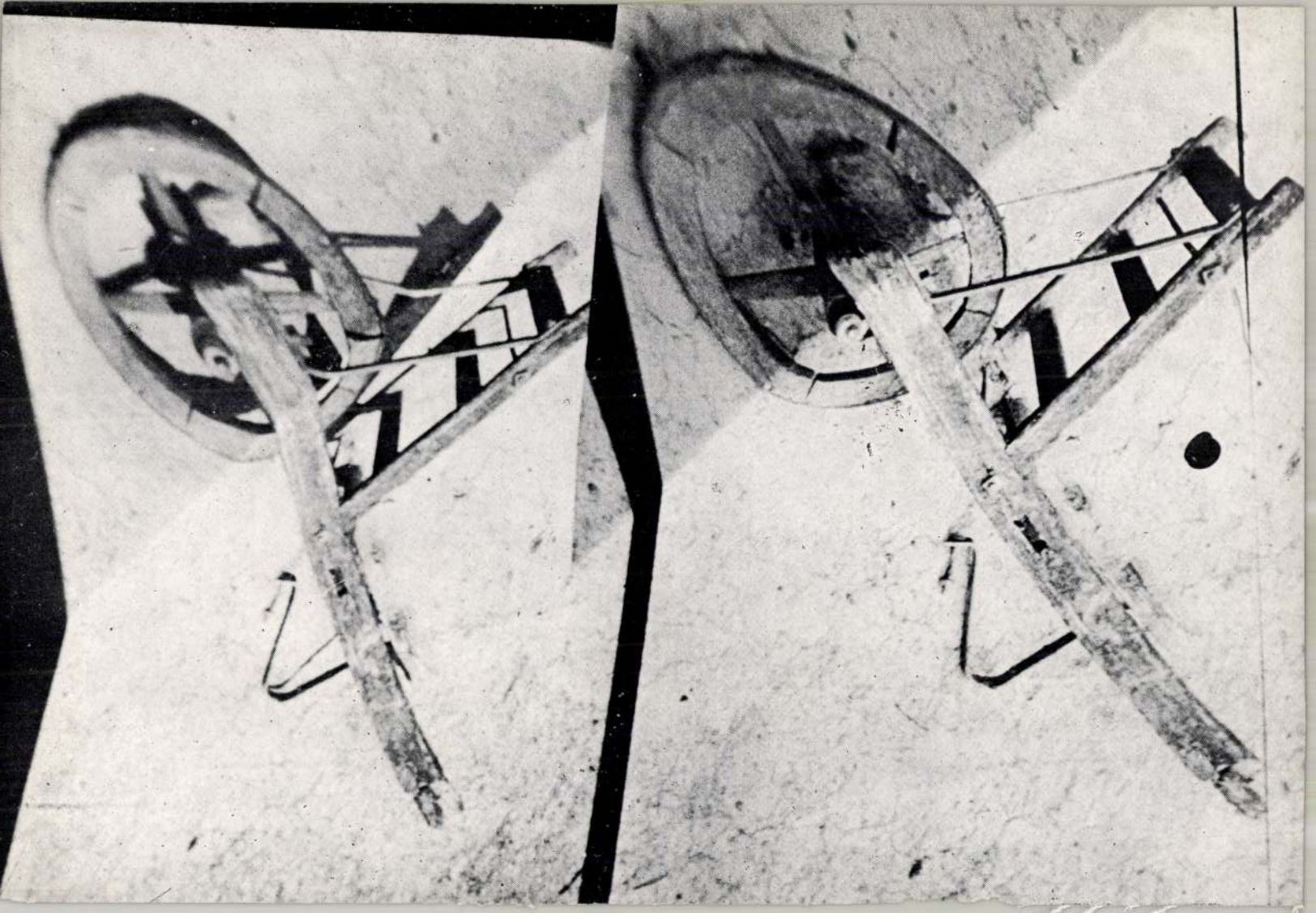

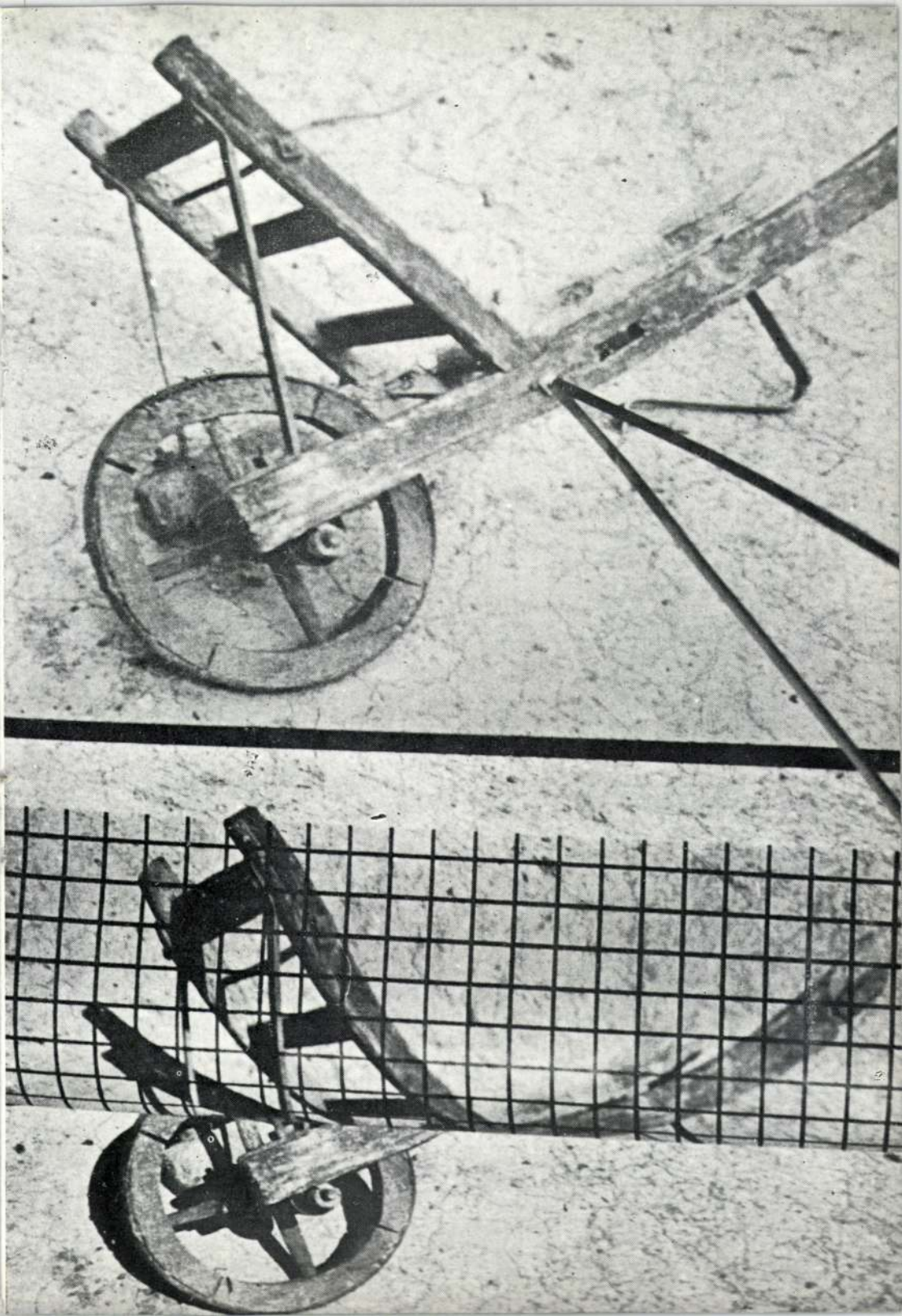

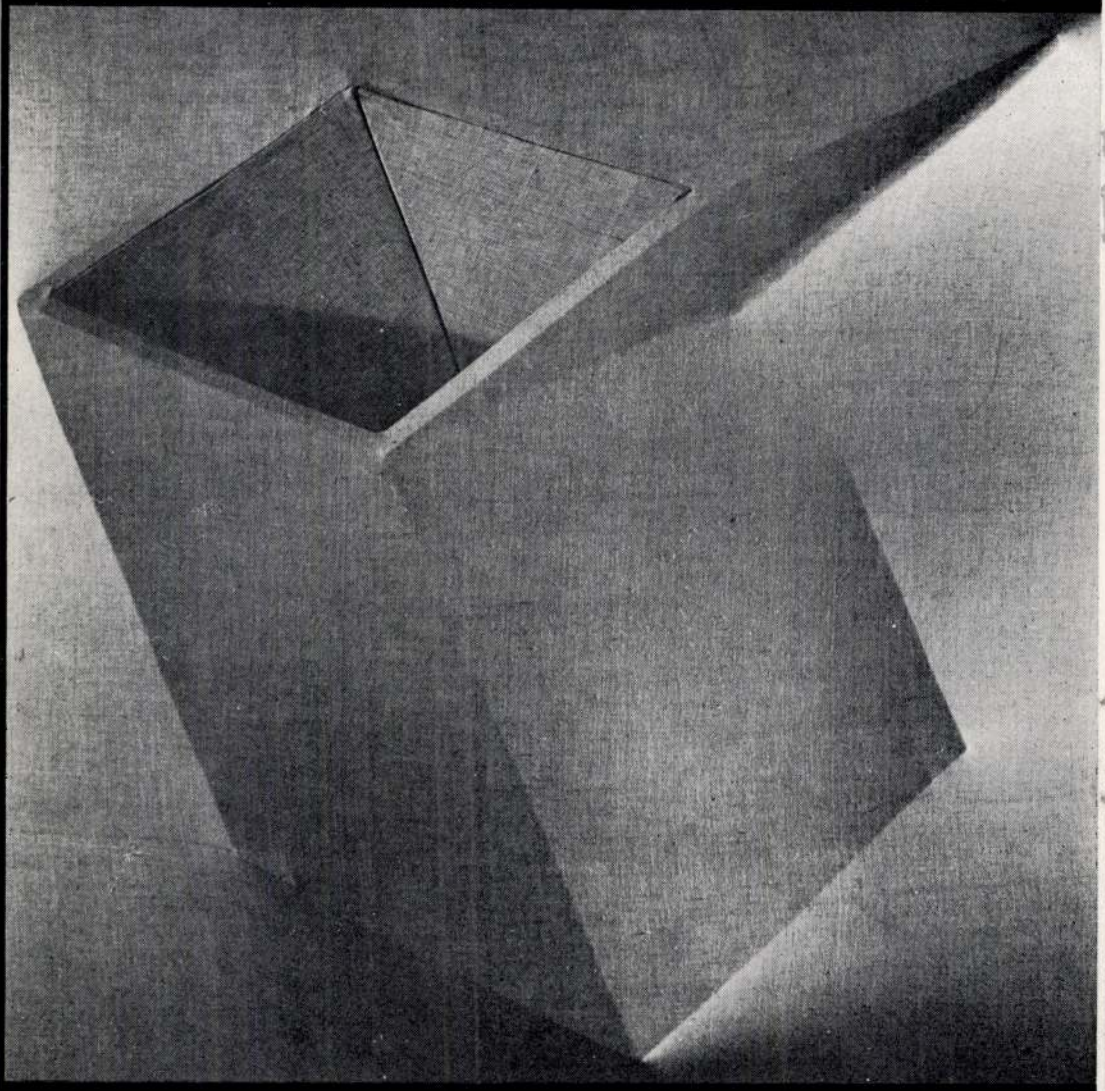

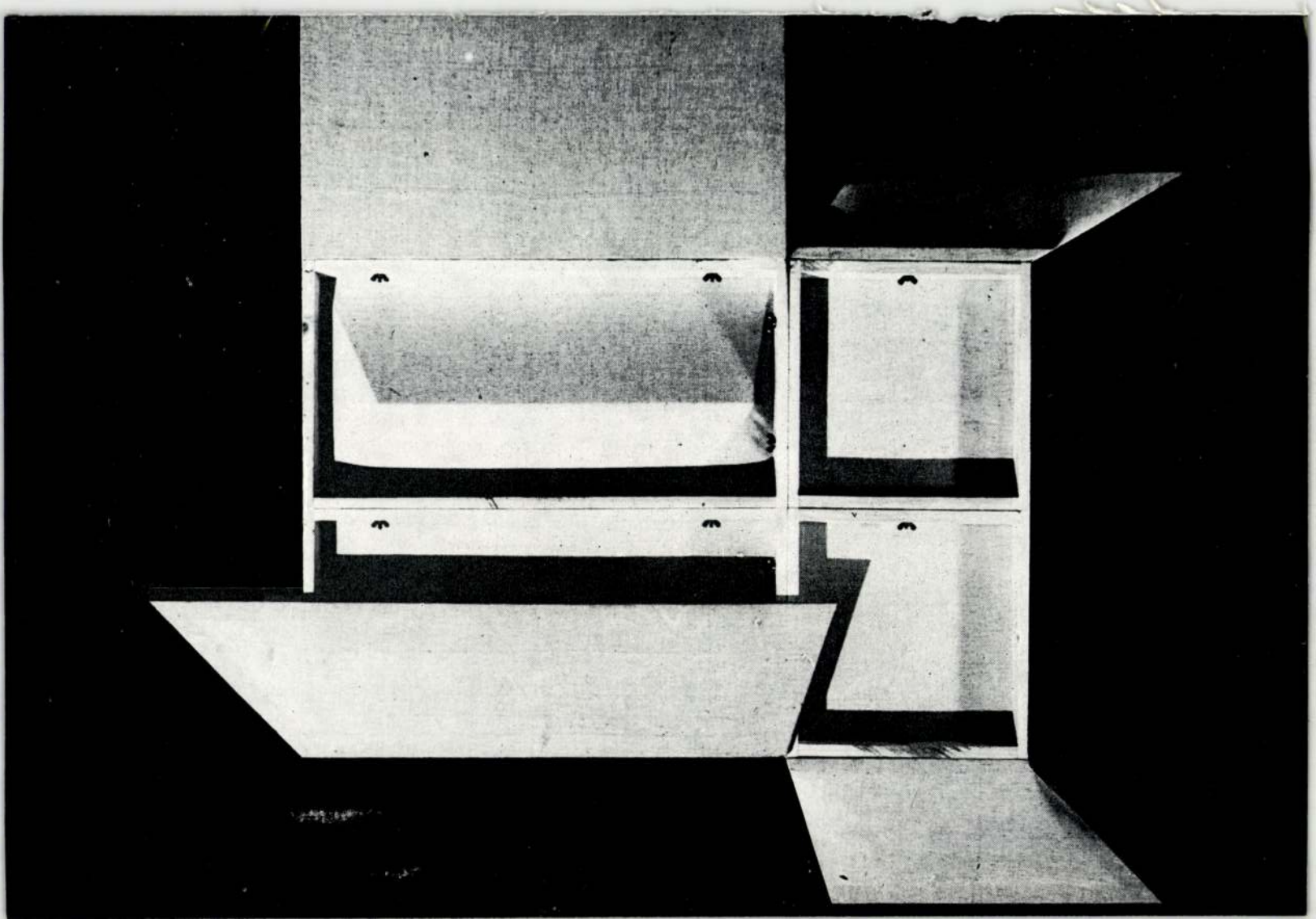

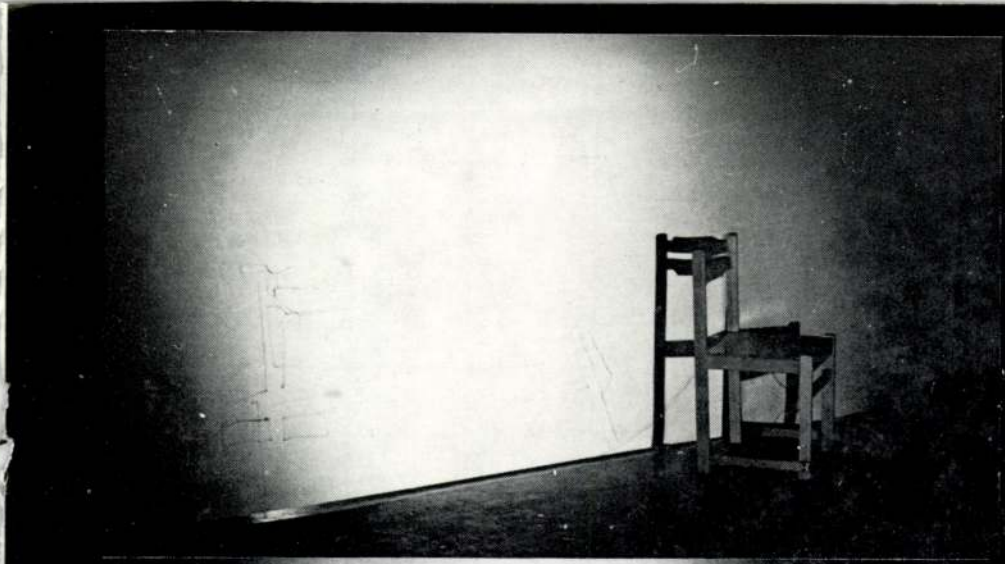

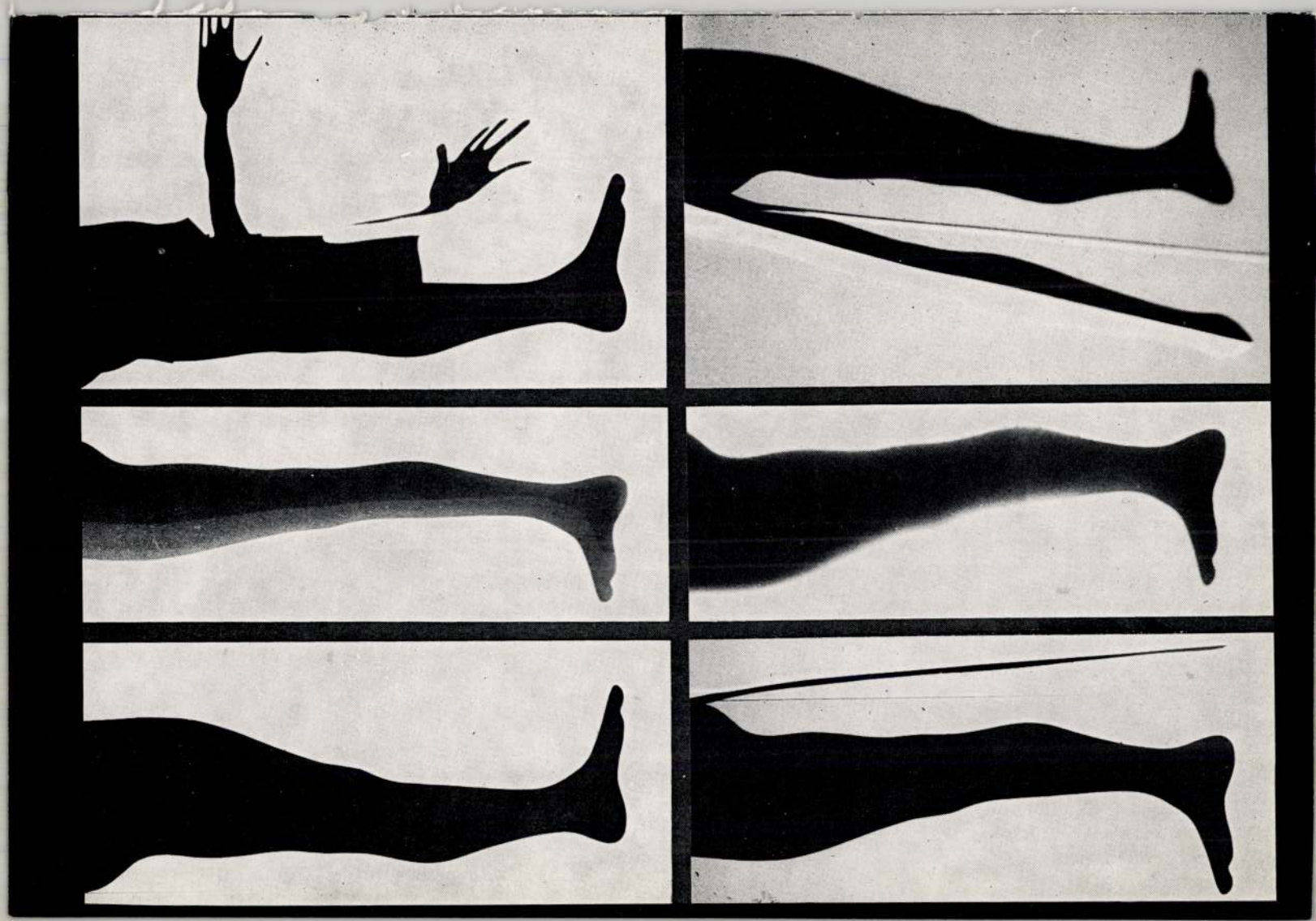

A katalógus képeinek jegyzéke:

A külső borítón:

Figura, vetítés, 1978.
Önlapozás, 1976.

A belső borítón:

Ház, erőszakos beavatkozás, 1973.

A belíveken:

Konyhaszék, vetítés, 1973.

Konyhaszék, vetítés II., 1973—76.

Tér—sík—tér; sík, 1974.

Ajtónyitás, 1975.

Figura I. vetítés, 1975.

Figura II., vetítés, 1975.

Talicska átalakítás I., 1976.

Talicska átalakítás II., 1976.

Kinyitott doboz, 1976.
feszített vászon, 120x120 cm

Ablak, 1977.
feszített vászon, 145x170 cm

Kézfogás, 1977.
részlet a „Lépésváltás" című filmből

Árnyékvándorlás, 1977.
részlet a „Lépésváltás" című filmből

Lábak, 1978.

F. k.: Baló István

78-3154 Pécsi Szikra Nyomda

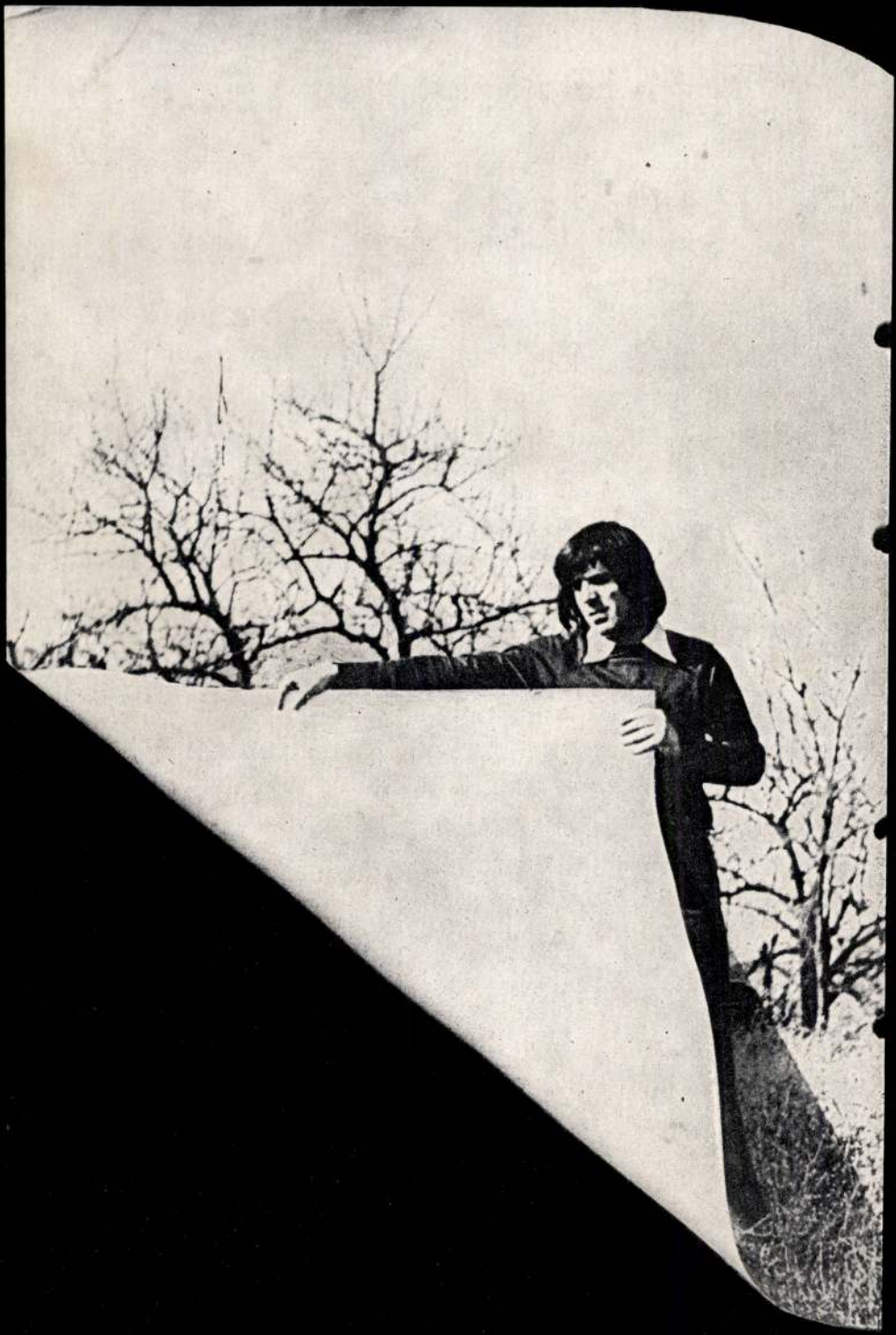

FICZEK Ferenc

SÁRKÁNY József: Ficzek Ferenc tiz grafikája kapcsán. = Örökség 1989 15 -19.p.ill.

MTA-MüV

6401. _d

eripari Egyetem
löspéldányai

lt folyóiratokat térités-

készült.
ányokat kérjük a tétel
jegyzék lapjainak

- 27

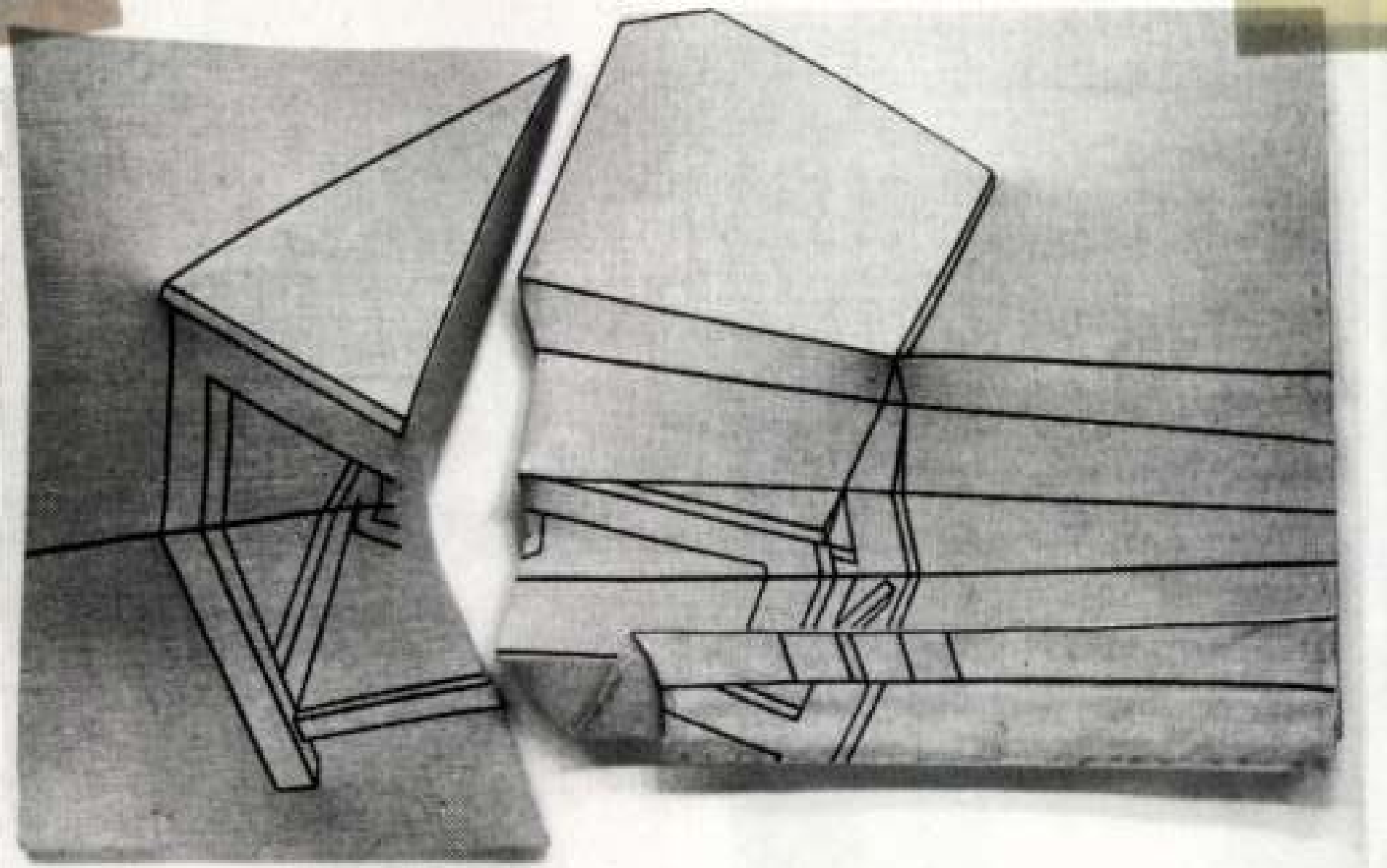

Ficzek Ferenc: Konyhaszék, fa, feszített vászon, 110×140 cm, 1975
(fotók Haris László)

síkszerű, gipszfehér és légies

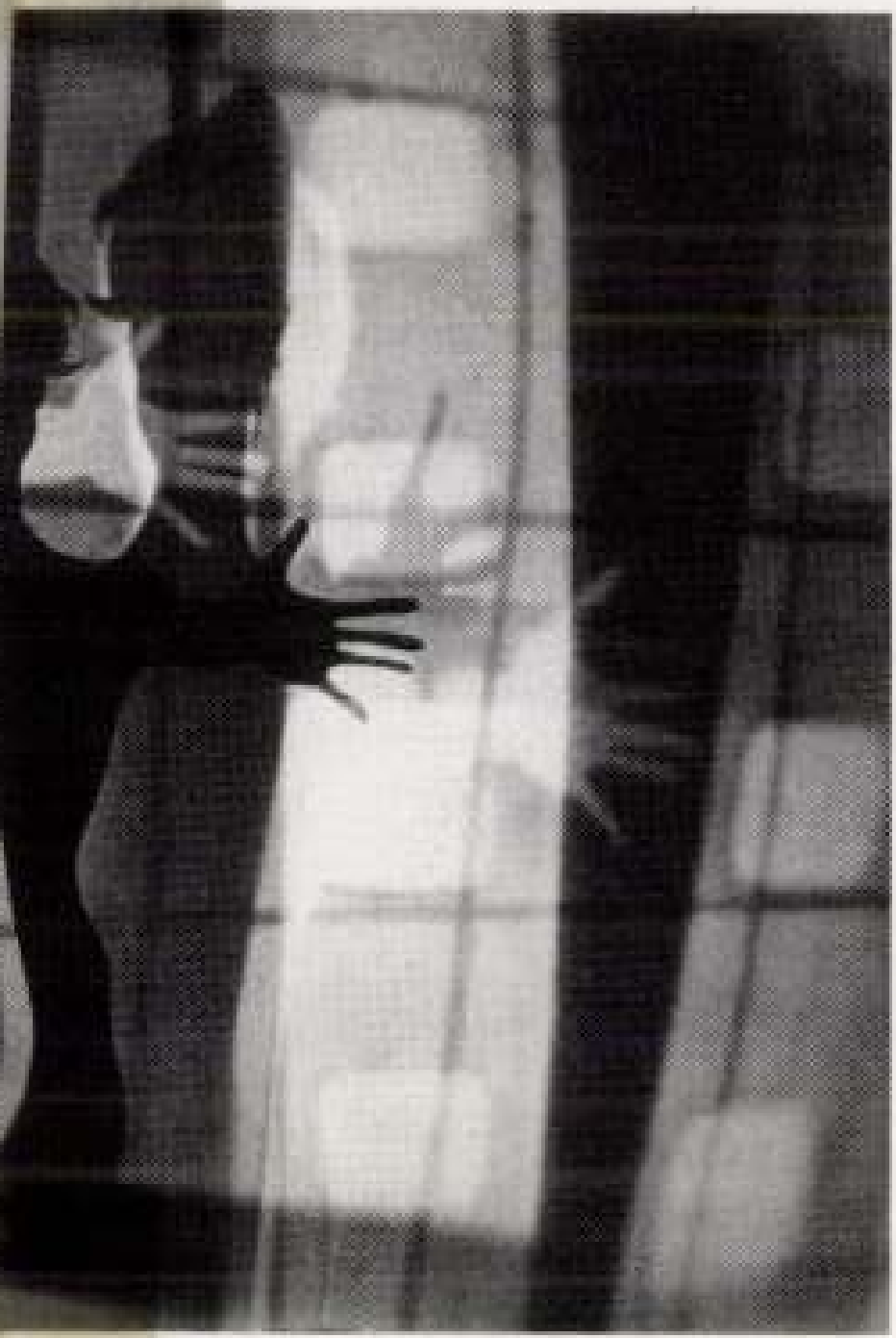

Ficzek Ferenc, szobrász-grafikusművész 3.) Folytatás (vége)

Antal István: Torzóegész. Ficzek Ferenc művészetéről.

Művészet, 1988. jún., 42-old.

Ficzek Ferenc, szobrász-grafikusművész, „2. Folytatás.
Antal István: Torzóegész. Ficzek Ferenc művészetéről.

„Talicska", olaj, vászon, 100×100 cm, 1978. /repr./

Ficzek Ferenc: Talicska, olaj, vászon, 100 × 100 cm, 1978

„Fotó", 1979. /repr./

Ficzek Ferenc: Fotó, 1979 (fotók Nádor Katalin)

Művészet, 1988. jún., 41–42 old.

Cipőcsere, akció, 1976

tás és strukturális érzékeny-
ség; totális érzékiség és alko-
tó szenvedélyesség; a kon-
textus, a nagyobb egységek
felé irányuló rendteremtés
vágya; tárgyfetisizmus és el-
sődlegesen manuális vonzó-
dás a témái iránt; monomá-
niák. Ficzek gyakran és elő-
szeretettel, illúziókkal töl-
tődve cserélgette a művészi
médiumokat. Sosem változ-
tatta azonban aktuális má-
niáit. Amikor például a rajz-
filmezés lett tevékenységé-
nek fő területe, akkor – el-
lentétben a Pécsi Műhelyből
érkező két kollégájával

Fiszek Ferenc, szobrász-grafikusművész 1) Folytatás.
Antal István: Torzóegész. Fiszek Ferenc művészetéről.

Művészet, 1988. jún., 41-old.

Ficzek Ferenc

A művész kiállítást rendezett Pécsett.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptekkel.....
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Ficzek Ferenc

In memoriam Kopernicus kiállításon a
Müszaki Egyetem auli jában szerepelt
a művész.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptekkel.....
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Ficzek Ferenc [.]

L. Csiky Tibor

9.

–: A hétvégi kult-prog

Nepszabadság Bp. 1980 Okt. 31

Ficzek Ferenc, [ ]

L.: Valkó hánló

—: Öt fiatal ...

Boráló 3.

Jelenkor, Pécs, 1980 nov.

XXIII/11.

Ficzek Ferenc, [ ]

L: Halász Károly

P. Kücs J: Amatőr avantgarde 11.

Népszabadság, Bp. 1980 aug. 3

Ficzek Ferenc

A Pécsi Műhely tagjaként járta
ki az európai művészet 60-as
évek végi konstrukció, majd kon-
ceptuális iskoláját.

— : Kiállítások.
Művészet, 1978. augusztus – 48. lap.

Ficzek Ferenc
festő

Az Állami Nevelőintézetben
a lepcsőfeljáró fölé tervezett
burkolata a zomántechnika
célszerű alkalmazása.

Keserü Katalin: Pécsi mühely.
Müvészet, 1973.szeptember - 27.oldal

Ficzek Ferenc

A Pécsi Ifjúsági Ház Galériája-
ban volt kiállítása.

Barászky Pál: Kisgalériák.
Művészet, 1977. október - 40 lap.

Ficzek Ferenc

A Pécsi Műhely 4 tagja, közöttük a művész is 1975 április elején lendületes plakáttal lepte meg a közönséget.

Hegyi Loránd: A Pécsi Műhely plakátjaírva.
Művészet, 1976. november – 24. oldal.

Ficzek Ferenc

Bohus Zoltán és Lugossy Mária a dunaujvárosi Uitz Teremben december 15.-től,
Kovács Johanna a százhalombattai DKV-irodaházban december 20.-ig,
Gyarmathy Tihamér a tatai Művelődési Központban december 31.-ig,
Németh Nelli az Óbudai Galériában december 31.-ig,
Lossonczy Tamás a Műcsarnokban január 7.-ig,
Galántai György a pécsi Ifjuségi Házban január 7.-i
Rékassy Csaba a miskolci József Attila Könyvtárban január 11.-ig,
Ficzek Ferenc a Fiatal Művészek Klubjában december 8.-tól,
Erdélyi Dániel és Lóbas Zoltán a Bercsényi Klubban december 12.-től, bemutatta alkotásait.
Pfannl Egon épitész a Magyar Epitőművészek Szövetségében emlékkiállitása dec. 12.-ig tart nyitva.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 9. 49. sz. XXII. évf. 8. lap.

Fiozek Ferenc, grafikusművész.

a Fényes Adolf Teremben 1980. okt. 23.-án kiállítás nyílik öt grafikus műveiből, — köztük a művész munkái is láthatók.

Megjelió

1980. okt. 23.

Ficzek Ferenc, kerő

□ FICZEK FERENC kiállítása augusztus 4-én, délután fél 5-kor nyílik Pécsett, a Színház téri kiállítóteremben. A tárlat augusztus 20-ig tekinthető meg.

—: Ficzek Ferenc.
Esti Hirlap,
Bp. 1978 júl. 29.

2.

Ficzek

Méltatás.

Beke László: A pszeudo.
Művészet, 1976.április - 26.oldal.

Ficzere László, festő

Megnyitották a XXIX. vasútas képzőművész kiállítást a Népszínház u.-i kiállítóteremben, melyet jul. 22.-ig tekintheto meg. — az amatőr szintet is elhagyja olykor az önképzés intenzitása mint azt Ficzere László és Simon Iván példája is bizonyítja.

Losonci Miklós: Vasútas képzőművészek.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 14.

Ficzek Ferenc, grafikus

Ficzek Ferenc: Rajzai a 119, 130, 138
160, 177, 182 oldalon

Jelenkor, Pécs, 1982. febr. XXV/2

Ficzek Ferenc, grafikus

E számunk rajzait FICZEK FERENC készítette, aki 1947. június 20-án Pécsett született. A Pécsi Művészeti Gimnáziumban érettségizett 1965-ben, majd a Tanárképző Főiskola földrajz–rajz szakán szerzett diplomát 1971-ben. Pécsett él, jelenleg a Pannónia Film Rajz és Animációs Stúdió műtermében tervezőként dolgozik. Tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és a Pécsi Műhelynek. Számos hazai és külföldi csoportkiállításon vett részt, önálló bemutatója volt 1969-ben Pécsváradon, 1970-ben Budapesten, 1971-ben Mosonmagyaróváron, 1975-ben, 1977-ben és 1978-ban Pécsett és Budapesten.

—: A Jelenkor krónikája Boríto 3.

Jelenkor, Pécs, 1982 febr. XXV/2

Ficzek Ferenc, [.]

L: Farkas László

– : Krónika

Jelenkor, Pécs, 1981. 6ks.

Borító 3

XXIV/2.

Ficzek Ferenc, festő

● TÁRLATOK. Ficzek Ferenc festőművész Pécsett, Bakó Ilona iparművész a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban, Vajda Ernő fotóművész a salgótarjáni fotógalériában mutatja be műveit.

-:0 Tárlatok

8.

Esti Hírlap, Bp. 1978. aug. 4

Ficzek Ferenc, szobrász

Pécsett, a pécsi Sétatéren tegnap óta láthatók a rendezőszervek által felkért alkotók térplasztikái. A művészek pécsi-baranyai üzemek aktív támogatásával hozták létre műveiket. A művész alkotása is szerepel itt.

Dunantúli Napló, 1978. júl. 16.

Ficzek Ferenc

Nagy Sándor Zoltán festőművész a miskolci Mini Galériában augusztus 7.-től,
Vankóné Dudás Juli a salgótarjáni Művelődési Központban augusztus 7.-től,
Hornyák Lajos naiv művész a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában aug. 8.-tól,
Tavaszy Noémi grafikus a balatonfüredi Balaton Galériában augusztus 17-ig,
Kárpáti Tamás festőművész a Studió Galériában augusztus 19.-ig,
Ficzek Ferenc a pécsi Szinház téri Kiállító Teremben augusztus 2o.-ig,
Kunvári Lilla szobrász a Fényes Adolf Teremben augusztus 27.-ig mutatja be műveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 5.
XXII. évf. 31. sz. 8. lap.

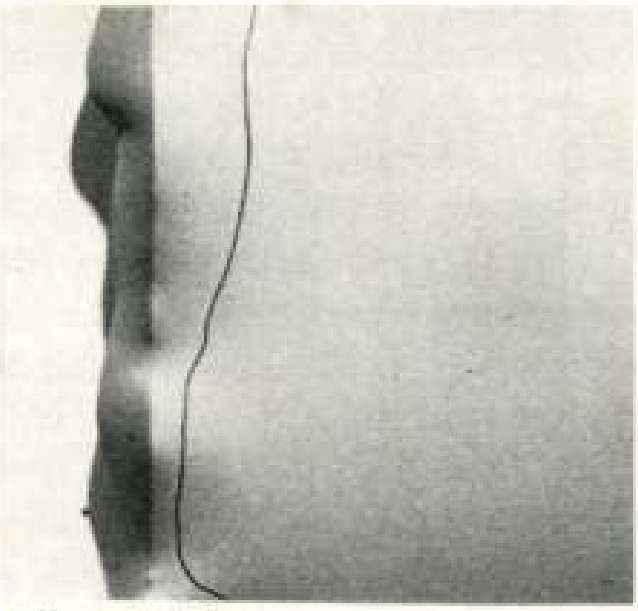

Ficzek Ferenc: Láb II., feszített fólia, 100x110 cm, 1977 (fotó Ficzek)

Ficzek Ferenc

Pécs / Szinház téri Kiállitóterem

Öt évvel ezelőtti, tíz évvel ezelőtti gondolatai, ötletei most érnek be és most értékesítik kemény pénzekért – mások. Az alkalmazás nem az ő kenyere. Sok dolga akad a művészeti kutatás első vonalában. A Pécsi Műhely tagjaként járta ki az európai művészet hatvanas évek végi konstruktiv, majd konceptuális iskoláját. A gondolat diktálta sík vagy térbeli, fotó- vagy filmformában ember és valóságának alapvető relációi érdeklik: jelenség és lényeg látens és plasztikus feszültségei, a manipulálás és a manipuláltság tényei és hazugságai, rontása és haszna, környezetünk képmutatásának kiaknázása, kihasználása – mégiscsak a valóság érdekében.

BÁN ANDRÁS

sich fern von der Künstlerwelt, und sein Leben setzt sich in seinen Bildwerken fort. Zoltán Nagy erläutert die viele Werke von Szervátiusz kennzeichnende Balladenstimmung. Er weist darauf hin, daß das balladenhafte menschliche Verhalten eine charakteristische Eigenheit und ein starker Stützpfeiler der transsylvanischen Traditionen ist. Die Ballade ist zweifach: als Thema und als Grundton anwesend in den Holzplastiken von Szervátiusz, deren Oberfläche bald klassizistisch ebenmäßig, bald rustikal bewegt ist. Das heißt, er ist nicht nur ein Formgeber der in plastische Form transponierten Szekler Balladen, er dichtet sie auch wieder. Zoltán Banner, vermutlich der gründlichste Kenner des Lebenswerkes von Szervátiusz, erörtert die Frage seiner Zeitgemäßheit. Er untersucht die Beziehungen der realistischen Holzplastik zur Volkskunst und zur zeitgenössischen europäischen Kunst. Er stellt fest, daß Szervátiusz aus seiner Innenwelt, von dem in ihm wüntenden Sturm, seiner Besorgtheit, Angst und seinem Protest Anregungen erhält, daher ist auch das Ergebnis psychologisch und nicht anders geartet. Szervátiusz debütierte in einem geographischen-ethnischen Milieu, das dem von Bartók und Brancusi ähnlich war, er schöpft immer wieder aus dieser Umwelt und sein Wald von Holzplastiken ist vielleicht der letzte Versuch zur Darstellung des übermenschlichen Kampfes für das Fortbestehen des Menschen, im Durschimmern des Menschen und des Weltalls

Ficzek Ferenc

Láb

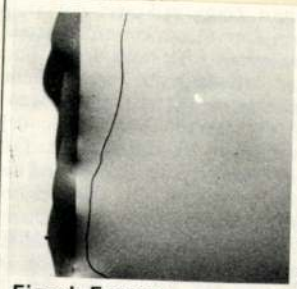

Ficzek Ferenc: Láb II, festített fólia, 100x110 cm, 1977 (fotó Ficzek)

Ficzek Ferenc

Pécs / Színház téri Kiállítóterem

------:Kiállitások.

Művészet,XXII 1978.augusztus - 48.oldal.

Ficzek Ferenc

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR IRODÓ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 JUL 1

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Ficzek Ferenc rajza

ESZEMBE JU

nk főmérnöke minden alkalmat
a az ipar és a kutatás kapcsola-
adott történeteiben — lásd cik-
— a gyakorlati szakember lele-
zeti tehetetlen és rosszindulatú.
re, az MTA elnöke az Akadémia
— lásd előadásának szövegét a
ban — alig néhány mondatban
etközi és nemzeti értékű ered-
élységes elégedetlenségét a nem-
gébbnek tartott magyar tudomá-
enképpen vonal alatt levő" alsó
ndással kritizálja a hazai tudo-
vészes előregedését, a bizonyí-
sének nehézségeit; az egyetemi

SZÜK
EP

„... Én nem láttam össze nem
egyezőnek azt, ha Lukács művei-
ből tanulok filozófiát és esztéti-

Ficzek Ferenc, grafikus

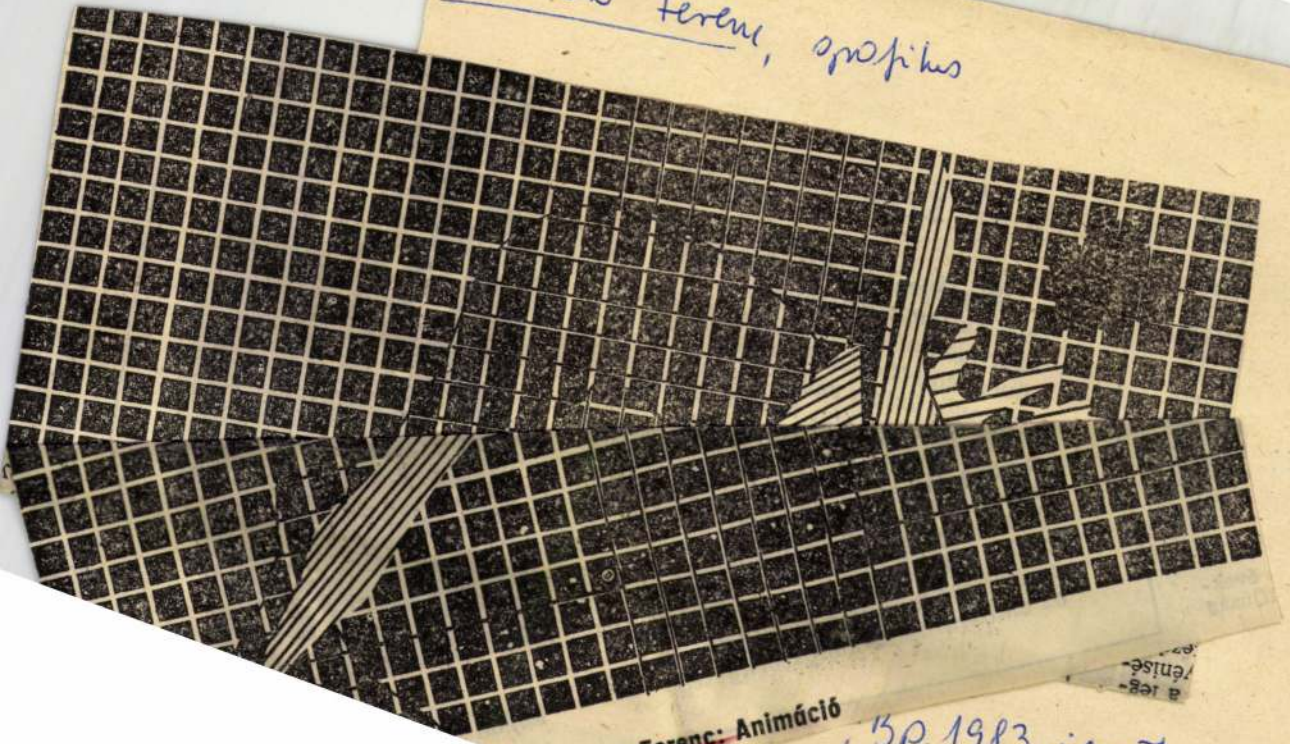

Ficzek Ferenc: Animáció

Bp. 1983. jan. 7.

13

XXVII/1

Ficzek Ferenc, grafikus

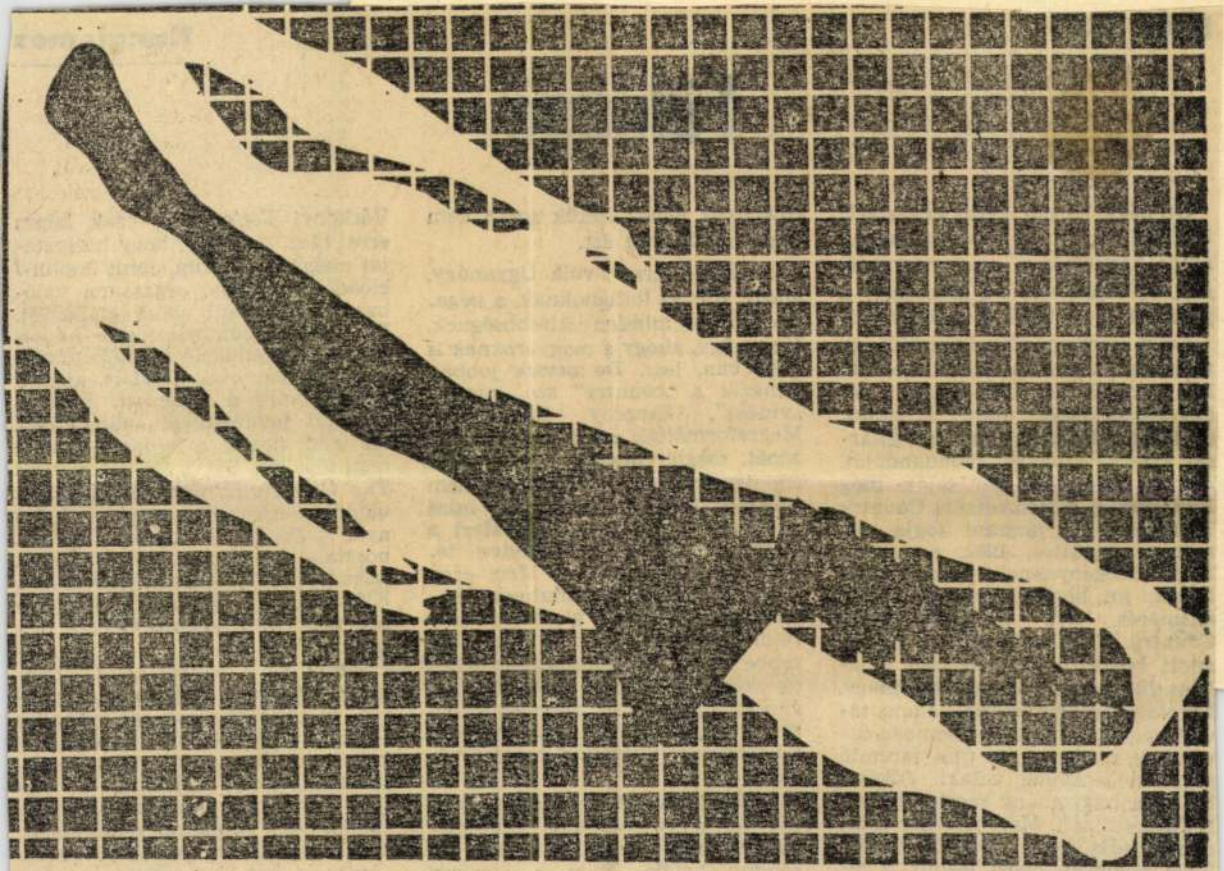

Ficzek Ferenc rajza

11

15. XXVII/28

Hanglemez

...ként fuldugóra vágyom. Merthogy. Nem az a művészet, ha valami távoli hagyományt egy az egyben átvéve és utánozva az újat teremtő pózában tetszeleg valaki. Főként, ha az a hagyomány mesterségesen felfújt, stilizált. Mert ma már mindenki tudja, hogy egy coltból nem lehet negyven lövést leadni. S tatalán azt is sokan tudják, hogy a

... egy ...darabkával; okoskodást, hogy minden korban van valami, ami jó; zeneileg kiforratlan pönge-pönge-pöngetést — és a közönséget provokáló megjegyzéseket.

Sokan és sokféleképpen szárnyaltak fel a countryzenét tanulmányozva, abból merítve, s újat teremtve belőle. Ezen a lemezen azonban a magyar előadók közül

...konyi Eszter volt csak képes ... Igaz, ő is úgy, hogy hallgató... ...nagával ragadta. Janis Joplin-i ...lása, hangja, orgánuma való... ...nem kívánt zenei aláfestést. ...miért countrylemezen kapott ...t a produkciója? Rokonszen... ...volt már csak azért is, mert ő ...köszönte a tapsokat, magyar ...gái javarészével ellentétben. ...gazi profik e lemezen a kül... ...előadók. Sőt, a Spirit együttes ...*Ox-Driving Song* című száma ...i countryzene, a gyökerek fa... ...ízét idéző produkció. Nem ...algikus, nem a westernfilmek ...pos aláfestő zenéit utánzó dal. ...rott előadásmód, jó értelem... ...ett rutin jellemzi George Ha... ...n IV-et is.

Szerettem a magyar betyárfilmeket. Szerettem a valahonnan ismerős feszültségkeltést, a kalandos életű, megkedvelhető gazembereket. Szorítottam nekik, hogy ne veszítsenek. Nagy volt a tét: az életük. Ezen a lemezen nincs kinek szurkolnom. Amerikai zenei alapokon (ingó, labilis alapokon) nevetségesnek hat, ha valaki szegény madárijesztőről énekel.

KOVALOVSZKY MIKLÓS

BARÁTUNK, BERDA JÓSKA

Nemrégiben különös élményben volt részem: láttam, és hallottam Berda Jóskát, jellegzetes mozdulatait, dörmögő hangját. Nem varázslat vagy szellemidézés volt ez, csak a technika egyszerű, ma már mindennapi csodája: film és magnetofonszalag közvetítette fizikai jelenség. Nem is az volt tehát a különös számomra, hogy láttam és hallottam barátunkat, akit két éve temettünk el, hanem az a ráeszmélés, hogy milyen elevenen, valóságosan él bennem egész lénye, minden mozdulata, hangja. S bizonyára ezt érezzük mindnyájan, akik halála óta is összegyűlünk megünnepelni Berda születésnapját, mintha csak köztünk élne, és akik most megsokszorozott számban találkozunk itt, pihenőhelyénél, amely méltó, maradandó művészi emlékjelet kapott Borsos Miklós alkotásában.

Ilyenkor látjuk igazán, mennyi barátja volt, milyen sokan szerették. Pedig nem könnyű fölmérni ezt a baráti kört, amely kiterjedt az egész országra, s minisztertől gyári munkásig és tsz-parasztig sok száz embert magába foglalt. Kevesen mondhatják, hogy ilyen széles társadalmi skálán mozog barátaiknak névsora, mint Berdáé, éppen azért, mert nem a társadalmi, hanem az emberi rangra tekintett. Emberséget és értelmet kívánt meg attól, akit barátjának nevezett, s nem várt tőle mást, mint egyenességet, póztalanságot, jó szót és becsülést. Becsülést, nem is annyira költészetének, hiszen az egyszerű emberek inkább csak hírét, mint verseit ismerték, hanem a maga ember voltának, amely groteszk furcsaságával annyira kirítt mindenünnen, s keltett mosolygó csodálkozást vagy gúnyos lenézést. Ha a finnyásak, a nagyképűek riadtan elfordultak is tőle, azt, aki megérezte vándorlegény-külseje és harsány, szabadszájú modora mögött az erkölcsi tisztaságot, ártatlanságot, a társakra, megértésre, szeretetre vágyó gyengédséget, a világot ölelő szentferenci jóságot, rabul ejtette ennek a vonzásnak a mágneses tere. Az ilyen embert Berda is rögtön szívébe fogadta, tűzön-vízen át ragaszkodott hozzá, s szinte féltékenyen nyilvántartotta kapcsolatukat. Jól emlékszünk jellegzetes „behívóira", táviratstílusú levelezőlapjaira, amelyeket nem restellt szétküldeni 20–30 barátjának is, hogy összetoborozza őket valamely művészi eseményre, egy kirándulásra vagy akár csak egy új borospince fölfedezésének örömére. És milyen kemény szavakkal, sértett haraggal tudott méltatlankodni, szokása szerint ismét csak „nyílt levelezőlapon", ha valaki elmaradt a meghívásról. Ezek a találkozók pedig nem egyszerűen vidám borozások voltak, hanem gondolatcserélő viták, eszmeszülő alkalmak s nemegyszer valóságos szellemi ünnepek.

Lehet, hogy furcsán hangzik, de elsősorban talán nem is azért vonzódtunk hozzá, mert költő volt – s abban egyedüli és utánozhatatlan hangú –, hanem az *embert* szerettük benne, aki *költő* is, versben fejezi ki panaszát, fájdalmát, vágyait és szerény örömeit. Aki azonban csak a kuriózumot, a megbámulni való vagy mosolyt keltő különcöt látta benne, a térdnadrágos, kajla kalapú országcsavargót, a falánk nagyevőt és a mohó borisszát, az éppúgy nem ismerte őt igazán, mint azok az olvasók és irodalmárok, akiknek Berda csak a természet, az étel és ital rajongóját, élvezőjét és megéneklőjét jelenti, afféle turisztikai és vendéglátóipari propagandaköltőt. Sajnos, kritikánk és már-már az irodalomtörténet is ilyennek szakozta el őt, túlzó módon fölnagyítva költői arcának egyik vonását. Kétségtelen, hogy lírájának ez a jellegzetessége valóban új, eredeti és egyedülálló volt. Ezért tűnt föl leginkább, s vált rikító címkévé Berda neve mellett. Pedig elég átlapozni bármelyik kötetét, hogy lássuk: mennyivel több, gazdagabb a költészete ennél. Nemcsak a hasán át nézte a világot, mint némely értetlen és fölényes bírálója mondta. Sokszor érezzük, hogy az élet felszíne alatt jóval többet meglát és felfog finom ösztöne, tudat alatti érzékenysége, mint amit ki-

mond. Aki egyszer igazán elmélyülten elemzi majd Berda költészetét, meg fog döbbenni, milyen rejtett zugai vannak ennek a gyermeki léleknek, milyen bonyolult érzésekkel gyötrődik ez a primitívnek hitt, eszem-iszom költő. Minden érzékével, egész értelmével, teljes lényével magába fogadta, élte, élvezte és szenvedte az életet. Áhitatos rajongással gyönyörködött minden szépségben, képekben és zenében, hódolva tisztelt minden szellemi nagyságot, sokszor megcsodált tájékozottságával és kritikai érzékével fölismerte az igazi értéket, s meg- és elvetette a talmit. De engesztelhetetlenül gyűlölte az erőszakot, az embertelenséget, becstelenséget és a fennhéjázást vagy a megalkuvást. A szabadság volt az istene, s ez a sírján álló, égbe tekintő madáralak mintha csak az ő sorait, vallomását, vágyát jelképezné:

Hagyjatok meg szabad madárnak, ki
szabadon fütyörészhet a fán.
Hisz' tudjátok: eleitől fogva
a szabadság volt az én hazám!

(Madarak szavával szóló)

Ezt a hitét nem tagadta meg soha: vállalt érte áldozatot, szegénységet, üldöztetést és mellőzöttséget is. Hű akart és tudott maradni a maga életeszményéhez. A költészet proletárjaként élt mindvégig, s nem kívánt sohasem kiszakadni a maga választotta és teremtette életformából. Harminc évig lakott ágyrajáróként Újpesten, s amikor háziasszonya halálakor főbérlővé lépett elő, a város hiába ajánlott föl neki új, modern lakást, ő inkább ott maradt a megszokott, igénytelen környezetben, a kiürült falak közt, amelyekből baráti segítség teremtett ismét otthont számára. Hű és buzgó lokálpatriótája volt szíve szerinti hazájának, agitált, harcolt a város szellemi értékeinek védelmében. Megérdemelné, hogy őróla se feledkezzenek meg.

Egy dologban tudott igazán kemény lenni: a maga szabadságához való ragaszkodásban. Nem tűrt semmiféle korlátot, lázadt mindenféle kötöttség ellen, s ha néha talán önzőnek látszott, a maga életformáját s a hozzá való jussát védte, mert tudta, hogy szerény létbiztonsága, „szabadsága" milyen esendő, törékeny, különösen régebben, amikor nem érezhette még az irodalom közösségének gondoskodását. Sokáig állandó félelem élt benne a másnapért; gyámoltalan volt az életre, gyakorlati érzéke semmi, egyetlen tehetsége és ereje a vers. Alapjában véve egy óriás gyermek volt és maradt mindvégig: bátortalan, ügyetlen, segítségre, gyámolításra szoruló gyermek, aki jó szót vár, szeretetre vágyik, társakat keres. Ezért ragaszkodott úgy azokhoz, akikben megértő, rokon lélekre talált. Aki látta őt gyermekekkel barátkozni, állatokkal kedveskedni, az ismerhette meg igazán, milyen ártatlan lélek volt, mennyi gyermeki jóság és gyengédség élt benne. Ezért is fájt neki annyira minden sérelem, amely érte. Tudta saját értékét, de érezte védtelenségét, visszavágni nem tudó gyengeségét is. Nemegyszer láttuk őt sírni, ha durva, pökhendi vagy tapintatlan emberektől méltatlanság, bántás, sértés érte. S hogy nem ritkán történt vele ilyesmi, elárulják keserű epigrammái. Ez a bátortalan és védtelen nagy gyermek tudott azonban vakmerő is lenni, kiállni eszményei mellett, az emberség és igazság védelmében, vállalva támadást, megtorlást. Meggyőződéséből soha nem engedett, megalkudni nem tudott. Őszinte volt véleményében és haragjában is, mint ahogy harsány kedve, vaskos humora, szókimondása és gátlástalan természetessége is a korlátokat nem ismerő gyermek ösztönös megnyilatkozása volt.

S mint a gyermeknek, neki sem volt időérzéke. „Százötven évig szeretnék élni" – mondogatta régebbi, viruló éveiben. De hiába tüzelt benne ilyen mohó vággyal az élet szeretete, ennek a kitűzött távnak már a harmada után kezdett kidőlni a versenyből, s nem futotta be még a felét sem. Megpróbálta biztatni, ösztökélni magát: *Iramodj még!*, de egyre csüggedtebben, hitetlenebbül hangzott a szava. Érezte, hogy vágyánál és akaratánál nagyobb, pusztító erők munkálnak benne, s némely pillanatában, mint a vízbefúlás ellen küzdő, már-már elengedte magát: nem kívánt élni, hogy a

szenvedéstől szabaduljon. Ez volt a legfájdalmasabb számunkra: éveken át látni, képzelt és valóságos betegségekkel való gyötrelmes viaskodását, lassú elmúlását, s mégis biztatni, vigasztalni, áltatni őt, hogy ne roppanjon egészen össze, ne vegyen erőt rajta a kétségbeesés. De hiába volt az óvatos tanács, az orvosok baráti parancsa: nem volt hajlandó másként élni, mint ahogy megszokta. Vagy így, vagy sehogy – vallotta, tudván, mint Ady, hogy költészete csak ebből az életformából fakadhatott, s ha változtat rajta, önmagához és életművéhez lesz hűtlen, annak hitelét rontja le. Utolsó percéig teljességében akarta élni, élvezni az életet. Ezért lehetett számára a legkeservesebb megpróbáltatás, az embernek és a költőnek egyaránt, hogy hiába hívták a hegyek, lába nem bírta már az utat, az ízes ételt is inkább csak az ínye kívánta, a hűvös kortyok ellen a szíve tiltakozott. De ne időzzünk tovább ezeknél a fájdalmas emlékeknél, s ne a kórházi ágyon haldokló elgyötört arcát idézzük utoljára magunk elé, hanem barátunk széles mosolyát, amint poharat emel felénk. Mert bennünk ez a Berda Jóska él, éppoly elevenen, mint azon a filmen és magnószalagon. S hisszük, hogy bennünk meghosszabbodott élete nem ér véget: műve és emléke túlél minket is, legalább az általa kívánt százötven esztendővel.

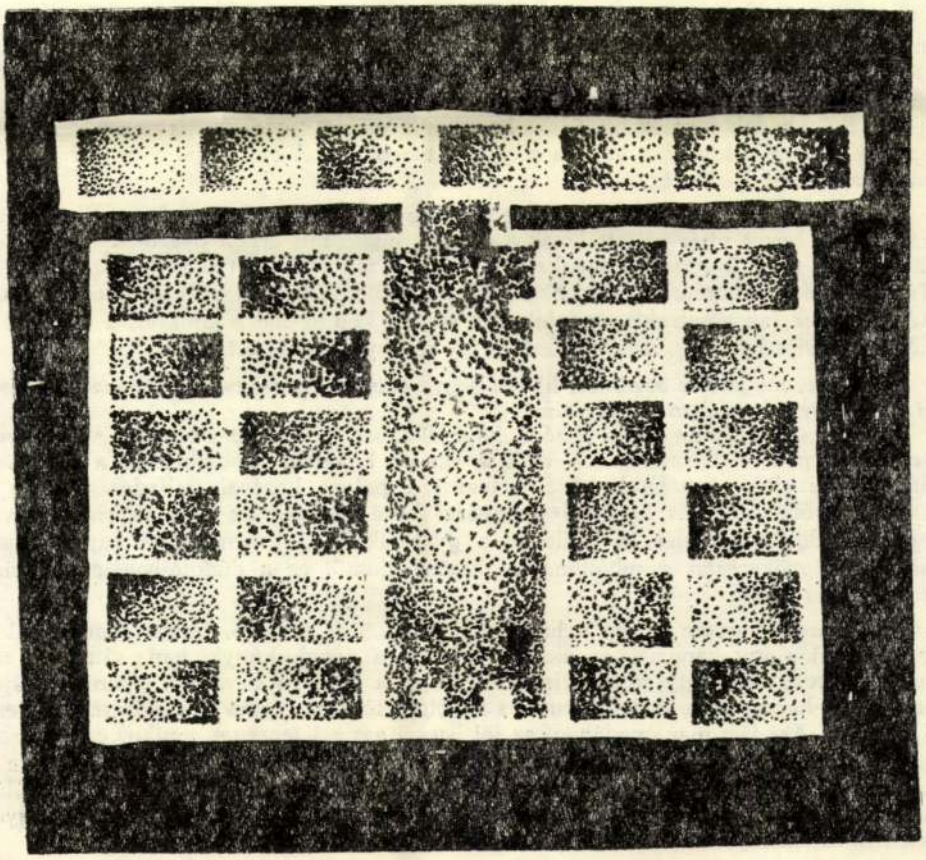

FICZEK FERENC rajza

JELENKOR
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296; 188-307

T. ASZÓDI I

BÓBITA TÁ

Jegyzetek a modern gyermekköltészetről

A VERS VARÁZSA

Az angol nonsense irodalom egyik maradandó értékű meséjében, a Peter Panban Péterke egyedül marad este egy nagy-nagy parkban. Péterke nem fél, mert érti a virágok nyelvét és a virágok vigyáznak rá. „A gyerekek, amikor kicsinyek, valamennyien értik a virágok nyelvét – így szól a mese –, és ahogy növekednek, úgy felejtik el. Ezért látni oly gyakran virágokhoz leguggoló, virágokkal társalgó gyermekeket." A továbbiakban csak céloz a mese, de az igazságot fejezi ki, amikor azt mondja, hogy a költők is értik a virágok nyelvét, ezért értik őket olyan jól a gyerekek.

A költő játszik is, amikor verset ír – szeretünk erről megfeledkezni. Játszik a szavakkal, rímelteti őket, játszik emlékeivel, játszik képzelete szabadságával. A virágok nyelvét értő gyerek fogékony a költő játékosságára, ráérez képzeteire, és saját csapongó fantáziájával követi útjain. „Bóbita, Bóbita táncol, Körben az angyalok ülnek, Béka-hadak fuvoláznak, Sáska-hadak hegedülnek" – a gyerek nem tudja, hogy ez „költői kép", de *tudja*, hogy a pitypang táncol a szélben, *hallja* a béka fuvolázását és a sáska-hegedűszót.

Amikor József Attila Altatója áttörte a gyerekszoba-költészet hermetikusan elzárt falait, heves vitát váltott ki az a kérdés, hogy mit ért a gyermek ebből: „A távolságot, mint üveggolyót megkapod, óriás leszel, csak hunyd le kis szemed . . ." Természetesen semmiesetre sem azt, amit a felnőtt. A gyerek örül az üveggolyó elképzelésének, az absztrakt gondolatvitelt sejtető kép számára konkrét, s egyetért a költővel: óriás lesz ő is, más is, mert ez így jó, így magától értetődő.

Átélése, megértése ösztönös, hiszen a gyereket szinte eszmélése pillanatától kíséri valamilyen formában a vers élménye.

A csecsemőnek anyjához fűződő kapcsolatában is van már szerepe valamilyen versélménynek – természetesen csak a ritmus kapcsán. A bölcsődal, a ringatás-dúdolás az első eszmélések közé tartozik; a pólyás kezének felfedezése után a hangját próbálgatja, és kezdődő gyönyörei közé tartozik az önmaga ringatásával egybekötődött gőgicsélés. A szülő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatnak pedig meggyökerezett szimbóluma a „hinta-palinta", ez a dúdoló-ismételgető ringás-hangzás játék.

„Csiga-biga gyere ki, ég a házad ide ki", „Süss fel nap, fényes nap" a világ minden táján így hangzik, és akár a természeti népek kunyhóiban, sátraiban nő fel a gyerek, akár egy falusi viskóban, vagy a modern bérházak gyerekszobájában, a két-három tagú szavak ritmikus ismételgetése egyforma gyönyörűséget jelent a számára. Aki járt már óvodában, az jól ismeri azt a jelenséget, amikor egy gyerek társa hasonló holmiját „Szervusz, kifli! Szia, nyaksál!" stb. felkiáltással üdvözli, s a két ütemű, értelmetlennek tűnő hangzásjáték ismételt mondogatásából ugrabugrálás lesz, és egy kicsinyített mágikus szertartás alakul ki, annak bizonyítására, hogy a gyerek ritmus-élménye milyen közel áll az ősi szertartások érzelmi állapotához.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1981 9

ALFÖLD

Fiam Zsuzsa, grafikus

1021

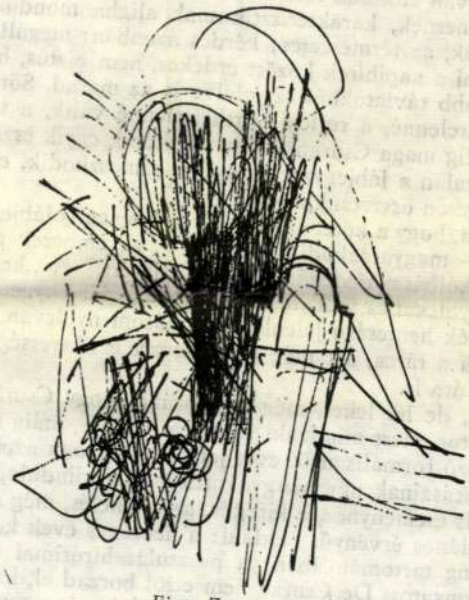

Fiam Zsuzsa rajza

nem tudott kivívni magának. Jobbára a szer
tozékának, megírták, de további sorsával ne
feladat lelkes barátokra és szorgos filoszok
kényszer szülte, mellékesen odavetett írások
alábbis a pályakép pontos felrajzolásához,
kumentum.

Nem tudhatni, hogy manapság az egzisztenciális kényszer vagy
téneti felértékelés ellenére – a tárca becsülete lett-e kisebb, de tény, hogy szépíróink
közül viszonylag kevesen és ritkán jelentkeznek a napilapok tárcarovataiban. De ha
mégis, biztosra vehető: rövidesen újraolvashatjuk írásaikat kötetben is.

A *Magyar Nemzet* vasárnapi számaiban öt éven át kéthetente olvashattuk Csurka
István tárcáit, s most itt van előttünk *Kettes kolbász* címmel kötetbe gyűjtve, alighanem
mindegyike. Hogy a színesnek, karakterisztikusnak aligha mondható zsurnalisztikánk-
ból Csurka írásai kiváltak, az természetes; kérdés azonban: megállják-e a helyüket ön
magukban is? Hiszen ami a napihírek között érdekes, nem biztos, hogy a szövegkörnye
zettől függetlenül, nagyobb távlatokból szemlélve is az marad. Sőt gyakran az ellenke
zője igaz: a téma érdektelenné, a reflexió érthetetlenné válik, a tárca magyarázó lá
jegyzetre szorul. Márpedig maga Csurka is úgy vélekedik egyik eszmefuttatásában, hog
„ha egy szöveg minduntalan a lábjegyzet mankóira támaszkodik, előbb-utóbb lehuppa
a porba, az olvasó mérgesen összecsukja a könyvet".

Nos, az élet iróniája, hogy a kötet címadó tárcája maga is lábjegyzetre szorul. „An
kor ez az írás készült – magyarázkodik a szerző –, az emberek még emlékeztek ar
hogy volt egyszer egy kolbász, tízdekánként kétforintért." A „kettes" kolbász a tá
megírása idején kettő nyolcvanas volt, ma már azonban lábjegyzet kívántatik a lábje
zethez is, lévén e töltelék hentesáru jelenlegi ára három nyolcvan. Lám, ilyen mulan
a világ, tisztavirág-életű a tárca, sőt még a lábjegyzet érvényessége, de ami még ná
is fontosabb: a kolbász ára is.

Szomorú dolog ez, de ha lehet, még szomorúbb, hogy Csurka témáinak többs
nem igényel magyarázatot, mert mindenki számára ismerős, máig megoldatlan kérdé
szól. A máig időhatározó formálisan öt évet jelent, valójában azonban ötvenet vagy
százat is akár. Csurka írásainak ugyanis gyakorta csak a kiindulópontja kötődik az
höz, valamilyen aktuális eseményhez, a kifejtés, az értékelés, még inkább a végkövet
tetés azonban már általános érvényű. Például: a hetvenes évek közepén földrengés
Kína Tangsan-Fengming tartományában; a pusztulás hirosimai méretű volt, ami
önmagában véve is iszonyatos. De Csurka nem ettől borzad el, hanem attól az eszt
ségtől, hogy a kínai hatóságok megpróbálták eltitkolni a katasztrófa méreteit. S

Ficzek Ferenc, grafikus

Ficzek Ferenc rajza

Ficzek Ferenc : Kajz

Élet is Irodalom Br. 1983. júl 1

3.

XXVII/26

Ficzek Ferenc grafikus

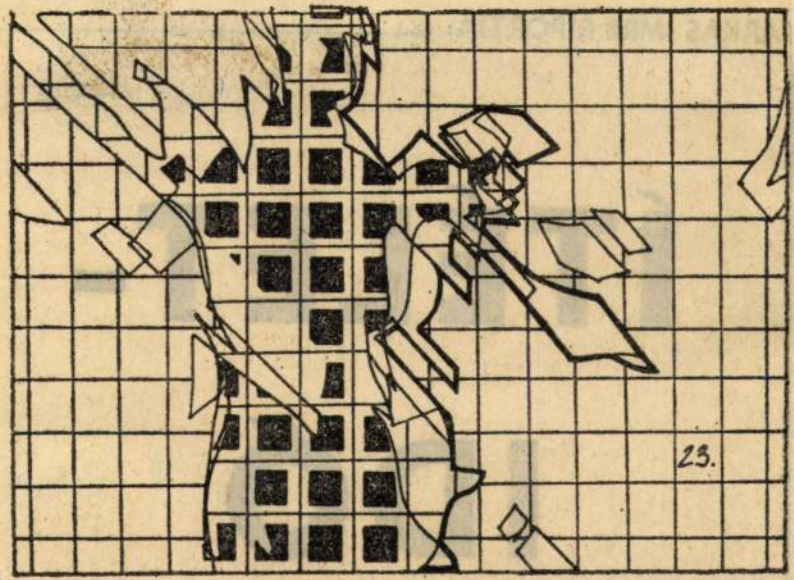

Ficzek Ferenc rajza

Ficzek

Élet

15

XXIII/17

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-948, 340-726

Ficzek Ferenc, szobrász-művész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 2 3

1021

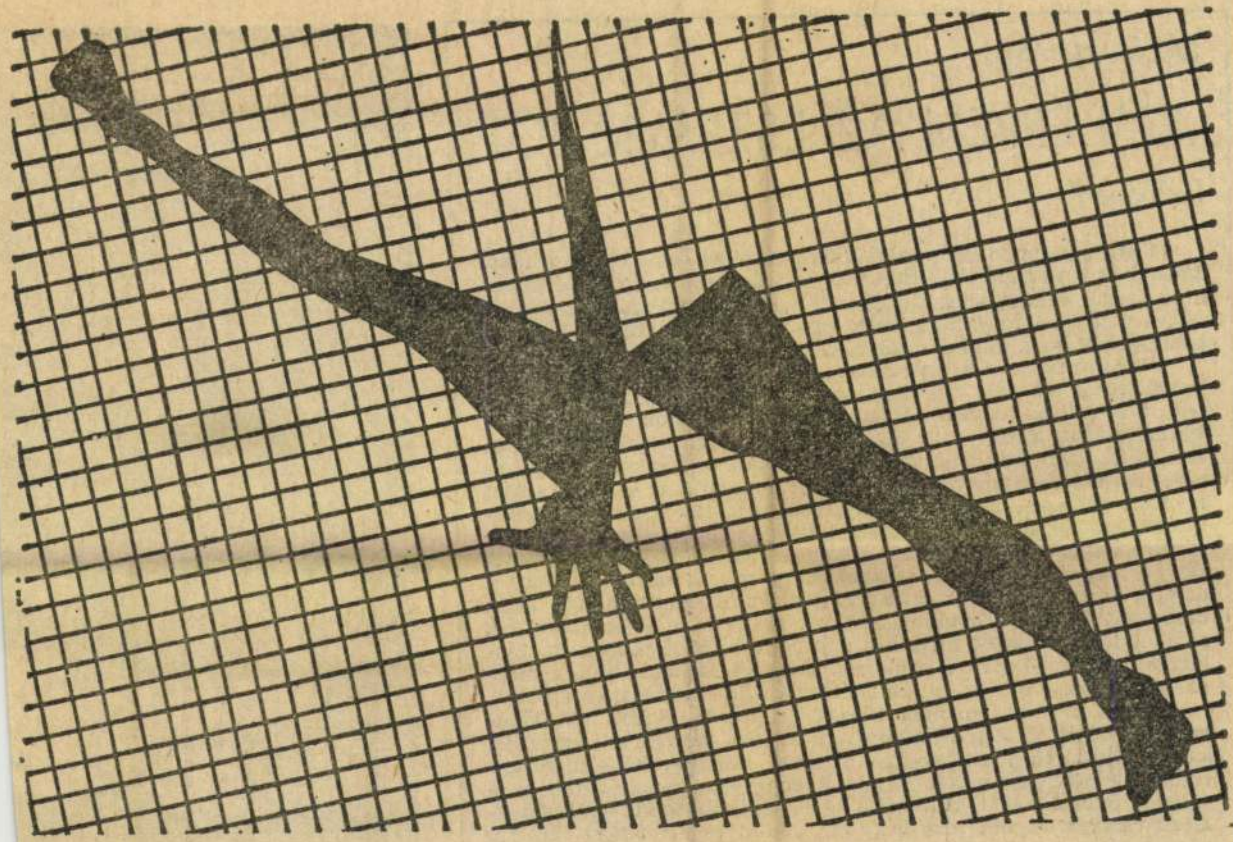

Ficzek Ferenc: Animáció

LÁZÁR ISTVÁN:

AMI ÉPPEN AZ ESZEMBE JUT

Próbaper?

Tanult barátom fölindulva hív, segítséget remélve. Mini lakótelepükön a minap észrevették: a játszótér szélén, az új és régebbi épületek övezte, kicsi templom tőszomszédságában betonoznak. Kérdezősködésükre kitűnt, hogy egy téesz emel itt betonra fabódét, borozónak. Ami a kocsma csak szelídített nevű változata.

A környéken élők nem vetik meg a bort. Mégis, elementáris felháborodás tört ki, mellesleg, az apró egyházközség tagjai körében is, főként azonban a közvetlen környéken lakók sorában. Akik bőven beérik azzal, hogy ötszáz méterre van egy ivó. Sőt, ezt sem túlságosan kedvelik, tekintettel a körötte gyakori randalírozásokra, molesztálásokra és a — hogy is mondjam? — lent és fönt távozott gyomor-, bél- és hólyagtartalomra. Haragjuk csak növekedett, amikor a kerületi tanács illetékese fölényesen közölte: az észrevételezés ideje rég lejárt, a kollektív tiltakozást át sem veszi. De hát: ki tudatta a környékkel, hogy mikor, mire adott engedélyt a tanács? Ők csak az alapozást észlelték: az előbb lágy, majd megkötött betont. S betonba ütköztek akkor is, amikor küldötteik a tanácstagot keresték meg. Aki úgy beszélt velük, mintha kapcsolata a körzetével csak a választás aktusára korlátozódna, s megválasztván, már ő hivatott eldönteni, mi a jó a népnek, és mi nem.

Tanult barátom további lehetőségeikről kérdezett. Mit ajánlok? A Rádiót, az *Esti Hírlap*ot, *A Hét* című műsort, országgyűlési képviselőjük avagy a közvetlen politikai főfelügyeletet ellátó kerületi pártbizottság mozgósítását? S amíg ezen tanakodtunk — a magam publicisztikai közreműködését sem zárva ki —, megpendített valamit. Éspedig azt, hogy ők, a környék érintettjei nem kis pénz árán lettek itt lakók. Hiszen lakásuk szövetkezeti tulajdonú, s mint ilyen, lényegileg szabadpiacon adható-vehető. Az, pedig,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ALFÖLD

Fiam Zsuzsa
grafikus

1981 9

1021

Fiam Zsuzsa rajza

– De mennyire, hogy lehet! Bár vannak
zuk lenne. Abból a világból indulok ki, ame
talom, hogy a leírt szónak milyen hatalmas v
is érzem, hogy mennyire szomjaznak az embe
nek nem abban az értelmében, ahogy *Németh László* is kárhoztatta volt, mondván:
ha egy író csak szép, akkor szajha; hanem abban az értelemben, hogy a *szép* és az
elkötelezettség, a *szép* és az *üzenet*, a *szép* és valaminek a *szolgálata* egybefonódik.
Nem a kántori vagy pedig a papi szolgálatra gondolok, hanem arra a kapcsolatra,
arra a mély együvé tartozási tudatra, amely egy írót a maga népével egybeköt. Oly-
annyira, hogy a népe sorsát a maga sorsával és a maga jövőjével látja azonosnak.

– *Ezek szerint tehát ma is szinte társadalmi szerződés jöhet létre az író és az olvasó között?*

– Igen, ma is megvan ez a társadalmi szerződés. Abban a pillanatban, hogy valakiről kijelentik a népnek: *író*, a nép ezt a társadalmi szerződést már meg is köti vele. Majdnem látatlanban írja alá a szerződést; annyira bízik benne. Talán a történelem tanította meg erre a feltétlen bizalomra. Hiszen a magyar irodalom mindig az élen járt abban, hogy kimondta a nép törekvéseit. Valamiképpen mindenes volt évszázadokon át, és ez ma különösen érvényes a nemzetiségek irodalmára.

– *Lappangva egy vitát érintünk itt az irodalom kétfajta felfogásáról. Az eddigi szavakból is kiderült, hogy Sütő András melyik oldalon áll.*

– Gondolom, világos.

– *De van-e egyáltalán értelme ennek a vitának?*

– A vitának annyiban van értelme, amennyiben létezik két valóságos tábor. Kérdéses persze, hogy létezik-e olyan mértékben és olyan erősen, mint ahogy a sokszor a vitákban látszik. Talán Voltaire mondotta, hogy igen veszélyes megismer

A Magyar Televízió számára készült beszélgetés szerkesztett szövege. Szerkesztő: *Balogh Júli*

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fiam Zsuzsa festő- és grafikus

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1984 JUL 21

1021

FIAM ZSUZSA FESTMÉNYEI

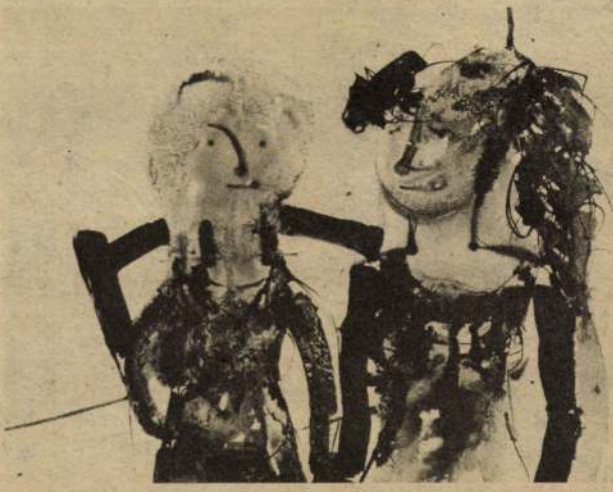

BARÁTNŐK

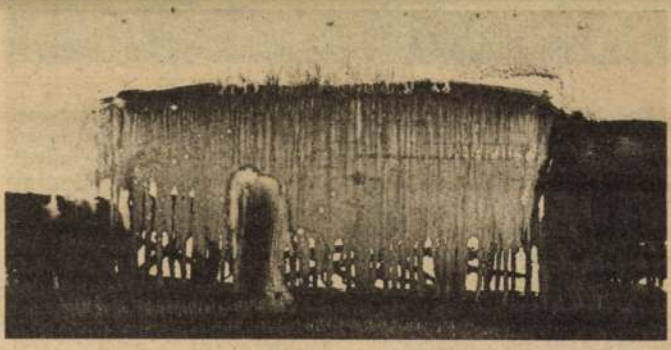

PAJTA

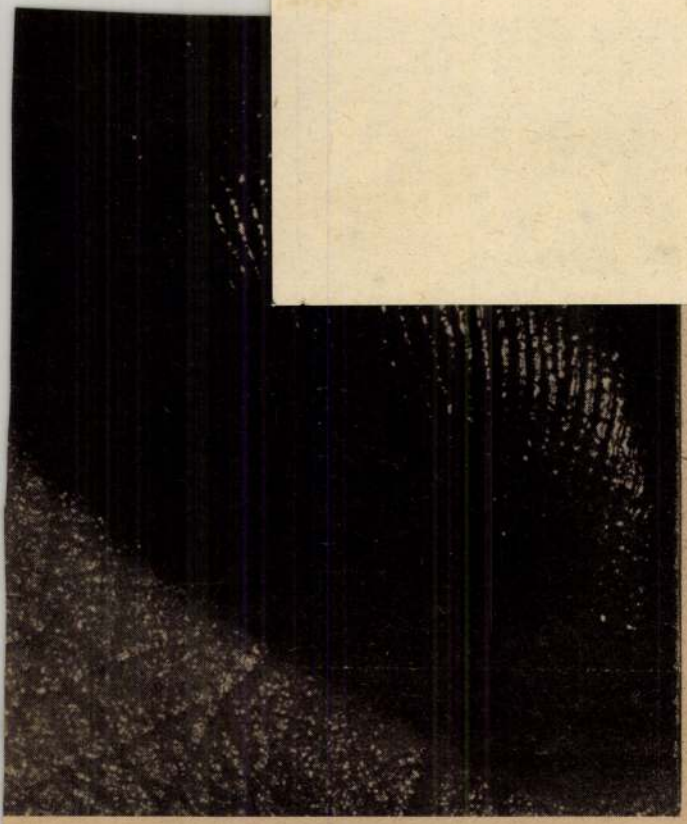

közben egyszer sem válik öncélúvá sem a technika, sem a képszerkesztés.

Ez az újabb kiállítás is jól illeszkedik abba a sorozatba, melyben a helybeli fiatal alkotók megméretkezhetnek, próbálkozásaikkal, kísérleteikkel nyilvánosság elé állhatnak, alkotásaik tükrében mutathatják meg magukat.

Nagy szükség van az ilyen lehetőségekre, hiszen az apróbb eredmények együttesen viszik tovább a „nagy művészet" és általa egész kultúránk értékeit.

A Kezek című kiállításon ezeknek a követelményeknek eleget tesznek Krecsmáry Péter képei és így megvalósulnak a kiállító intézmény szándékai is.

— ot —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

1968 JUN 14

Fiala Olga

MAGYAR NEMZET

NAPLÓ

Június 14

A Ferenczy család — Ferenczy Károly: szülei, felesége: Fialka Olga és gyermekei: Valér, Noémi és Béni — művészeti emlékkiállítását a budai Várpalotában, a Nemzeti Galéria jövendő épületében ma este nyitják meg ünnepélyesen.

4024

A Bereszentandrási Zalka Máté Tsz elnöke — *Hrą-booszky* Mihály — ezen a napon is végigmotorozott azon a négyezer holdon, amelyet a

Ficzek Ferenc, grafikus

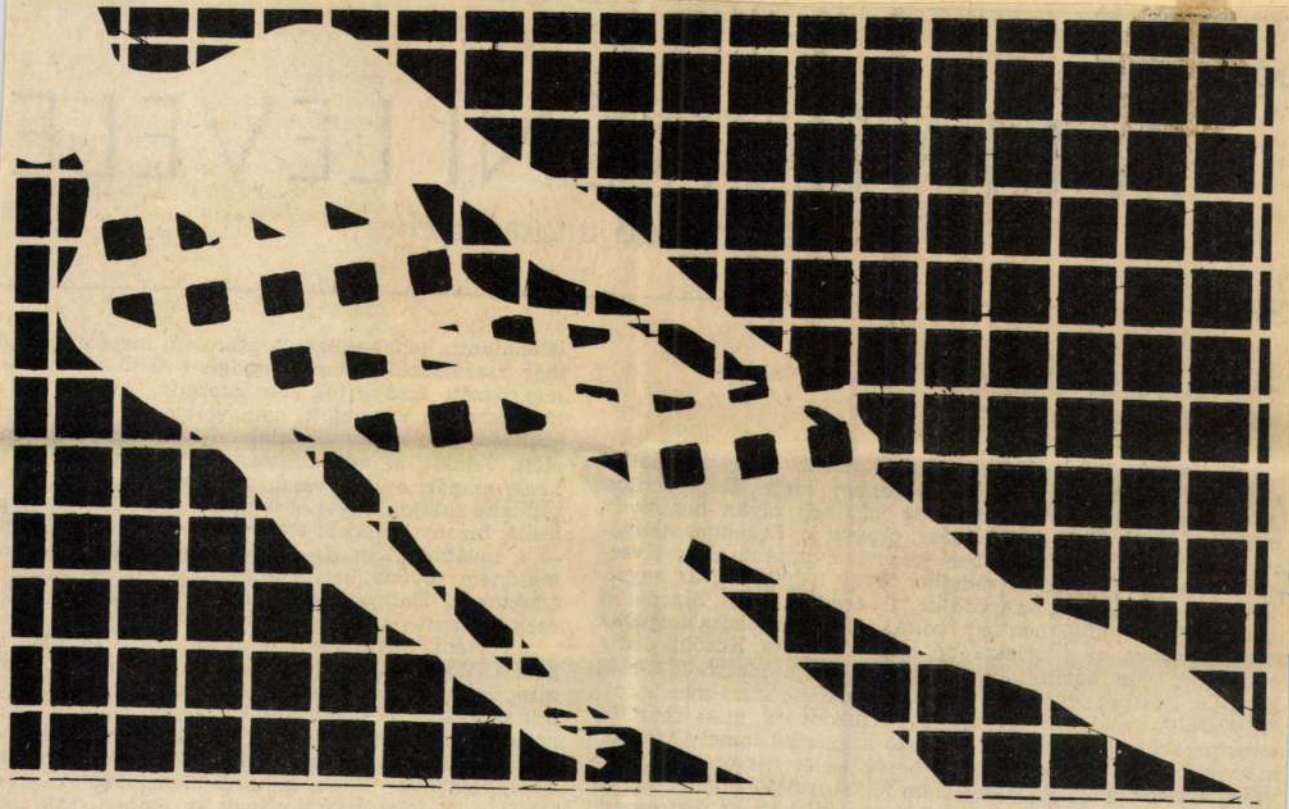

Ficzek Ferenc rajza

11.

1. XXVIII/51-52

LEVELE

z)

tségnek. A szerelem messzeijedt tő
t tetsző nagyigény űzte el. A kis
játítók sem szeretik. Amire ez a
gyódott, nem volt más, mint fellel
ll viselkednie, még annyira sem, mi
kinek kockázat nélkül, *kifordítva* is
ez a valaki a puszta megrendülés
nságaitól is megváltja majd. Ez a p
indezt *emberben* kereste! Szerencs
ban Kamillót — megtalálta. Kamil
y, bájos asszonyka volt — zongor
lgasd csak, mit míveltek, barátsá

asszonyi ürben, az a

zavarodat rám hárítottad: haragudtál, nem fonnyadok elég gyorsan, s cseperedvén — valld be! — nemde szerelmes is lettél Kamilla nénédbe egy kicsikét? Bizonyára most már Te sem birtoklod azt a feszes, áttetsző ragyogást, amely sokszor kísértésbe hozott, hogy arcodba harapjak és frissen buggyanó véred egy-két cseppjével dúsítsam fel bágyadó életemet. Valószínűleg én is szerettelek. Semmi mélység, semmi őszinteség, csak valami egyformaság, ami inkább taszított, mint összekötött... Ó, hisz ez fecsegés! Hab, mit a nagyvizek felszínén pancsol a szél. Szemed (a kék vagy barna?) mérsékelt érdek-

gy Kamilla váratlanul, fizikailag is
gedett. Vissza-visszatérő lázrohamok kínozták, hon
minden lázroham egyúttal egy-egy lidérces vízió.
mindenféle orvosságot kipróbáltak rajta — de egyr
rult a halál-fekete bársony, kishíján múmia-pólya
kiszolgáltatottan rettegett. Nem vigasztalták a kör
nyöradományai. A sajnálkozás nem részvét, az é
közik a hódolat mögül. Hogy az ember csak bat
káröröm tárgya: külön gyötrelem. S a szőke kis K
szállt hozzá a pokolba — mint a kegyelem angya
tatlanul

Fűzek Ferenc

L. L.: A fotó alapú grafika

Művészet, 1982. március

Ficzek Ferenc, szobrászművész

A Fényes Adolf-teremben öt festő- és grafikusművész kiállítása látható: Csizmadia László Gellér István, Ficzek Ferenc, Pincehelyi Sándor, és Valkó László. – Gellér István és Ficzek Ferenc egy soha nem volt várost, országot próbál rekonstruálni, egy régészeti akcióról van szó, tehát már egy eleve ramos várost állítanak elő és ehhez rakják hozzá azokat az információkat, amik egy megszülethető városról fontosak. (említve).

Láttuk, hallottuk...

1980. X. 24. Kossuth 17. 10 (Áné).

Ficzek Ferenc, grafikus

Ficzek Ferenc: Hátrahagyott kijáratok

Ficzek Ferenc: Hátrahagyott kijáratok 3.

Élet és Irodalom 8n. 1985. jún. 21. XXIX/25

rakta őket (és egymásèba) a véletlen utókor, a néptelen ligetben is másra fülelek, nehogy kutyával való veszélyeztetésen érjenek a rend biztos őrei, ha álmodozom.

Pedig kellene: amikor a városlakók kerülik — cipőt s egészséget egyaránt óva — a zöldet, akkor dalolnak legszebben a madarak. Az eső frissítette ligetben. Télen alig-alig hallja az ember szavát a feketerigónak a varjúkárogástól, most meg túltrillázza az eső- és távolabbi autómorajt is daluk. Az eső lassan a földbe áztatja a hétvégén elhajított zacskókat szendvicsesszalvétákat, a letört gallyak és ágak, beletörődve sorsukba, hevernek, a fű pe-

én vet-
ske jú-
) 4920
. Gyor-
könyv-
iség is
a nyil-
us 25-
az öt-
szep-
utób-
la Fő-

zék *mielőbb* kivenni? Persze, örüljünk, hogy egy szép könyv a Magyar Századok sorozatban végül napvilágot látott, örüljünk, hogy Szépirodalmi Könyvkiadó jóvoltából Stemmer Ödön könyve csaknem három évtizedes tetszhalálából feltámadt. De ha már öt évvel korábban is feltámadhatott volna. Jó, legyen négy évvel korábban..

Varga Sándor

kudarcot

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ficzek Ferenc, szobrász-művész

1983 ÁPR 2 31

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1021

Ficzek Ferenc rajza

táplálékában ezekben a hetekben erősen megemelkedik a madarak száma.

Schmidt Egon

na szétkergetni bennünket a szél?

Elindult az egér a szélhez.

— Mondd meg nekem, szél, te vagy-e a legerősebb a kerek világon?

Mire a szél így felelt:

— Ha én vagyok a legerősebb, akkor miért nem tudom a fákat gyökerestül kiszakítani?

Elment az egér a fához.

— Mondd meg nekem, fa, te vagy-e a legerősebb a kerek világon?

— Ha én lennék a legerősebb — válaszolt a fa —, akkor hogyan tudnák az egerek elrágni a gyökereimet?

Amikor ezt meghallotta az egér, úgy határozott, hogy nincs értelme tovább keresgélni, hiszen az egereknél úgy sincs erősebb a kerek világon. És megkérte a fia számára a szomszédos lyukban lakó egérlány kezét.

Fordította: Zahemszky László

A MECSEK FÜSZÉRT

- rendészt,
- szállítási is
- áruátvétel

Kereskedelmi gyakor
Albérletben lakókna
JELENTKEZNI LEHET
Pécs, Megyeri út 59.
Raktárbázis (személy

MECSEK FÜSZÉRT

A BARANYA MEGYEI MOZIÜZEMI VÁLLALAT

FELVÉTELT HIRDET

- középfokú végzettséggel központi pénztáros-könyvelő munkakörbe,
- asztalos műhelybe nyugdijas asztalos szakmunkás és nyugdijas segédmunkás részére.

JELENTKEZNI LEHET A VÁLLALAT KÖZPONTJÁBAN, PÉCS,
Perczel u. 22.

Ficzek Ferenc fm

Pécs, Kisérletei

→ Princzehelyi Sándor fm

MŰVÉSZET 1985/10/44
45

Fiszek Ferenc: Rojzos

14.

Élet és Irodalom Br. 1986. jan. 3. XXX/1

ndulni
li há-
i Má-
yét...
Irinát
ni in-
nincs

én ki-
üttes-
inden
Sán-
lyisé-
jaitól,

rományosok szerepében. Bá
György markáns portréját kölcs
zi a tőke nélküli pénzmágnásn
aki Shaw szerint azért kissé un
kabb. Tábori Nóra és Balázs
ter vicces epizódjai mellett Gá
Miklós játssza parádésan a da
legfurcsább figuráját, a nyolcv
nyolc éves Shotover kapitányt
bogaras, Shaw-szakállú öreget,
kölcsbírót és rumba fulladt szk
tikust, aki „a bölcsesség hetedik
kán", akár egy késői Csebuti
doktor, tudja, hogy semminek s
mi értelme.

Fiszek Ferenc, gyorfilus

FICZEK Ferenc (festő)

. Ficzek Ferenc vetített, majd fotón rögzített árnyképei pedig úgy születnek, hogy a kivetített árnyékokat leválasztja árnyékvetőjükről, s új háttér elé másolja, esetleg lerajzolja — metarializálja a megfoghatatlant.

LÓSKA Lajos: A Tendenciák a 70-es évek magyar grafikájában. In. Uj Forrás, 1986/3. 62.p.

FICZEK Ferenc (grafikus)

"...a fénykép direkt valóságot tükröző képessége mellett a fotótechnika nyujtotta lehetőségeket, a fény-árnyék effektusokat, a közvetlen megvilágitást, az árnyékolás kiemelt szerepeltetését és a film vegyi reakcióit egyaránt felhasználták (Maurer, Schmal, Piczek)"

LÓSKA Lajos: Tendenciák a 70-es évek magyar grafikájában. In. Uj Forrás, 1986/3. 62.p.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ficzek Ferenc, festőművész- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 27

— 1021

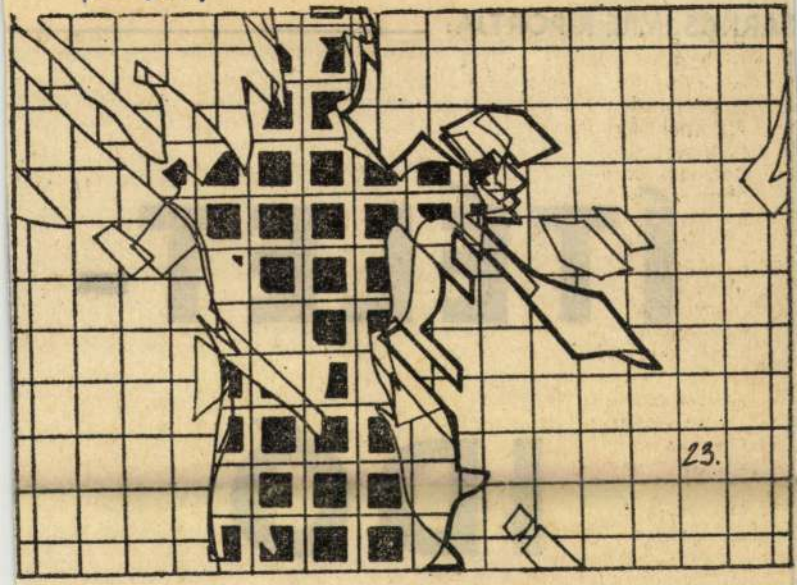

Ficzek Ferenc rajza

FARKAS IMRE RI

ÍTÉLET-IDŐ

FICZEK FERENC

20.

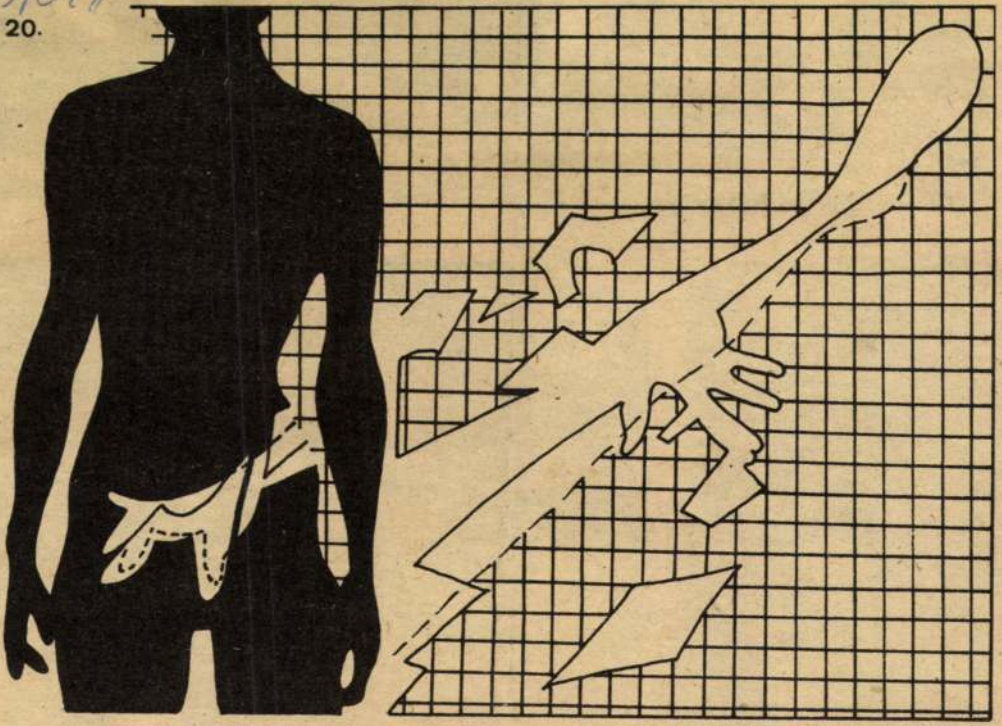

Ficzek Ferenc rajza

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1982 FEB 13

~~1021~~ FICZEK FERENC.

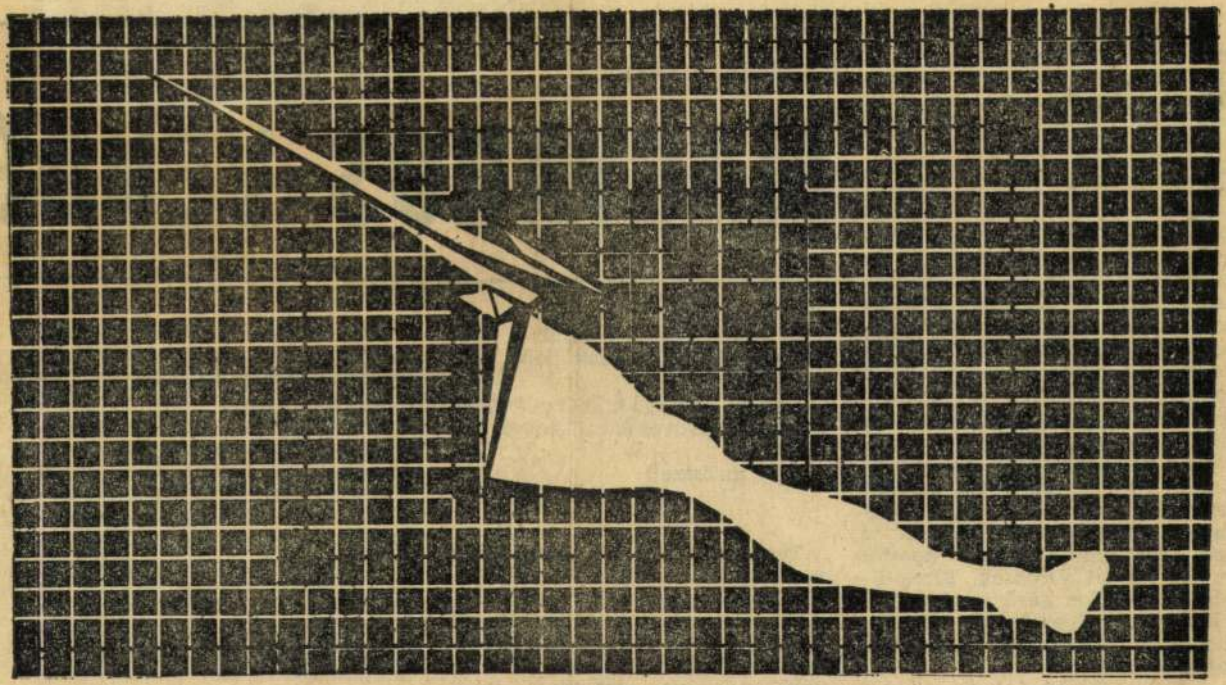

Ficzek Ferenc: A kilógó lóláb

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 MÁJ 21

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

ORDAS IVÁN:

MAGY

Hegyeshalom az egyik legforgalmasabb hazai vasútállomás, ha az áthaladó szerelvények utasainak számára gondolunk. Ami az itt leszállókat illeti, a statisztikák, gondolom, egészen mást mutatnak. Amikor a Csorna felől érkező szerelvény befutott — furcsa átmenet a kávédaráló és az elővárosi villamos között — tán öten ha leszálódtunk róla. Ötünk közül én az egyetlen idegen, de ez láthatóan nem zavart senkit. Miután teljesült az a vágyam, hogy riportot készítsek egy olyan községről, melynek jószerivel csak átutazó vendégei vannak, letelepedtem a restiben. Igazi resti volt, csak annyiban nem krúdys hagyományokat ébresztő, hogy a vendégkoszorú színe-javát mozdonycserére váró víg osztrák vasutasok képviselték és néhány magyar egyenruhás. Utóbbiak a már nem tudom melyik apostol utódai, szóval vámosok. Elmerültem a feltűnően sűrű sorokkal írt étlap rejtelmeiben, aztán megszólítottam a sörökkel teli tálcával elsuhanó pincért:

— Uram! Elárulná, hogy mi az a „Halmi göngyölt pecsenye"?

— Józsi! Tegyél valam
ves vendég asztalának
mert billeg!

Válasz: — Majd a kedves vendég alátesz a kedves lába kedves kisujját!

(Dőljön össze!)

★

Természetesen már nem térek vissza kiváló kollégám, Váncsa István örökbecsűvé vált ÉS-beli írásának címéhez, hisz különbet írni úgysem tudok. Persze, egy s más tapasztalatom felidézésével továbbgondolásra serkenteni talán igen.

lapnál, melynél dolgozni szerencsém van, időről időre vendégül látunk távolról jött kollégákat. Megmutatjuk mindazt, ami nekik új és amit mi ununk. Egyik-másik helyen már a kísérő igazgatót, termelőszövetkezeti elnököt is helyettesíteni tudnánk, hiszen évről évre ugyanazt mondják. Ez magában egyáltalán nem volna baj, de aztán következik a trakta, amely főkönyvelőnk számára nem csekély örömet jelenthet, hiszen az egy-egy külföldi vendég jóltartására fordítható összeg nem súrolja a csillagos eget. Arra még nem volt példa.

FICZEK FERENC

1021

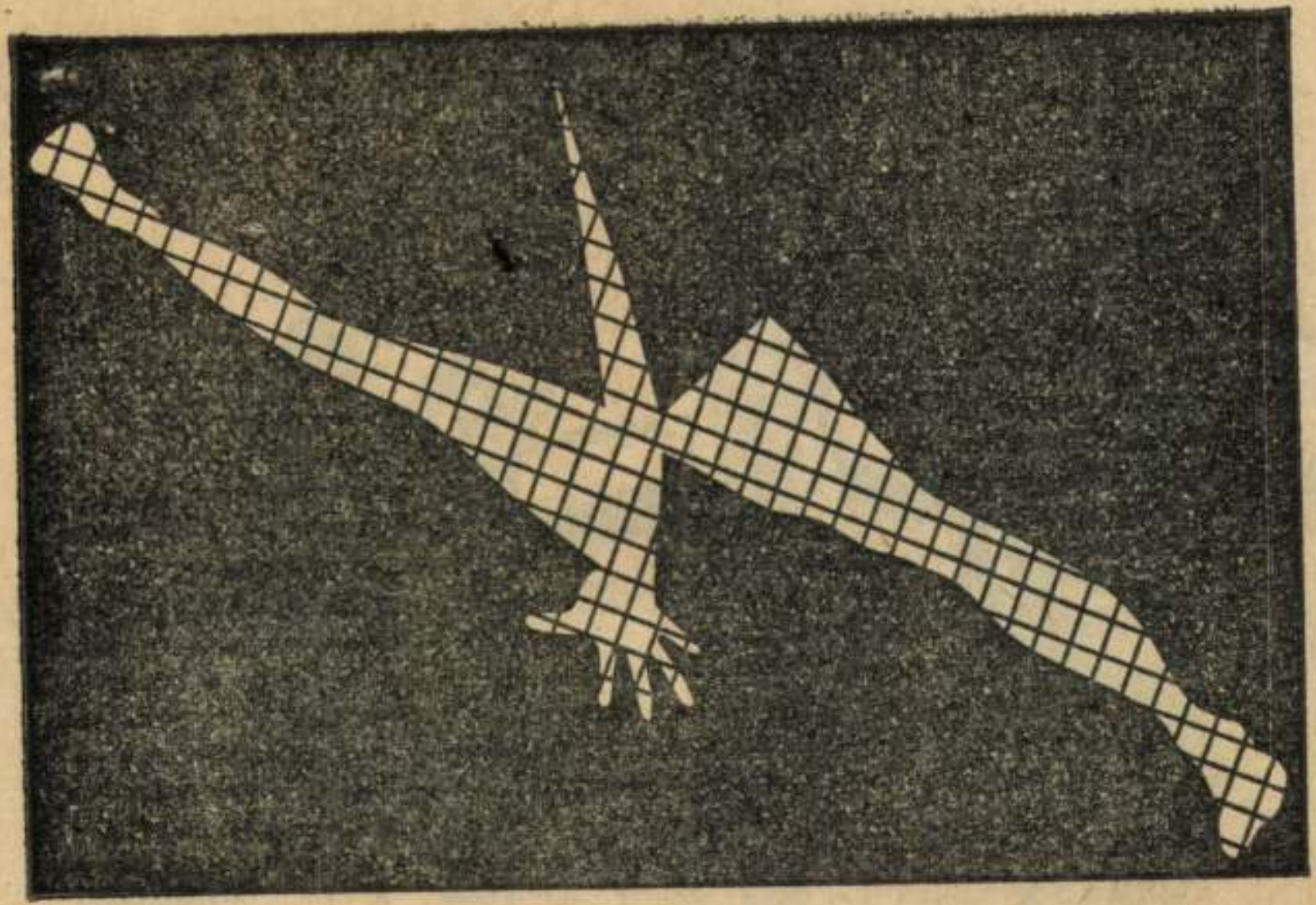

Ficzek Ferenc: Mozdulat

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JUN 4

ÉLET ÉS IRODALOM

FICZEK FERENC

1021

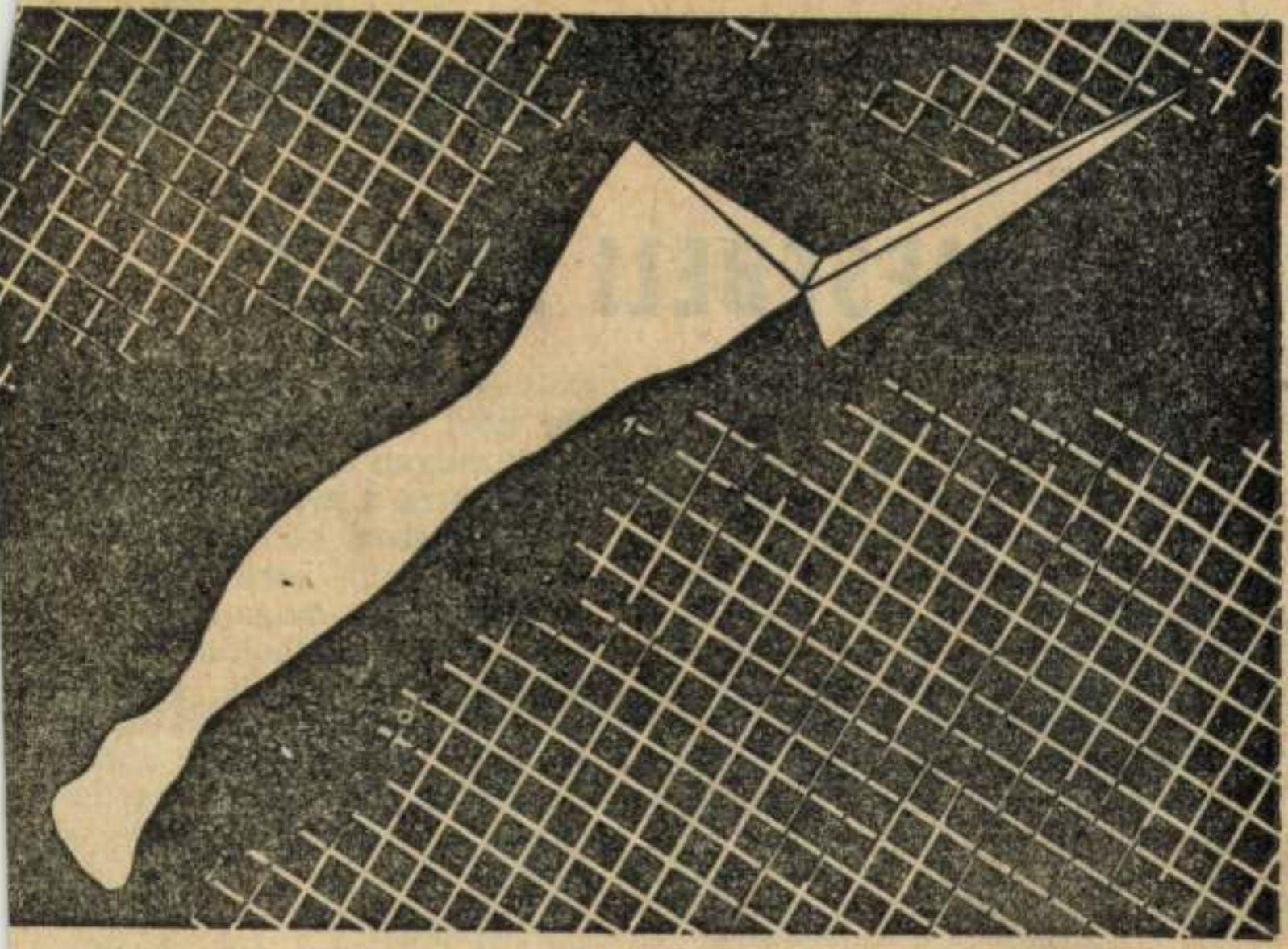

Ficzek Ferenc: Animáció

1982 SEP 31

ÉLET ÉS IRODALOM

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

Bú

Az első világ
letett nemzedék
harzónába. Ne
nivaló. Mert é
második világh
évesen, kator
vagy írónak m
inkább nem ír
alacsony, sötét fellegjárásában, az
sem volt csekélység. Most persze
másféle a szorongatottság és ben-
sőbb a félelem, hogy a múltak
okán mikor áll egybe az a vér-
rög, mint a minap Végh György
szívében. Ő mindenesetre azok
közé tartozott, akiknek a háború
és a nácizálódás alatt is balol-
... a szívük veszélyt-

a is
tuk
ed-
ogy
nek
ger
ber
ozól
ritá
—, hogy a ránk következő nehé
években mit kínlódott abban
kulturális szolgáltató taposóma
lomban, ahol így-úgy megkeres
hette kenyerét. Megvolt nekün
is a magunk baja. S a gyakor
panasz különben is közömbösí
Belenyugodtunk, hogy Vég
György idővel némileg külön

FICZEK Ferenc

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

35.p.

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

még egy teljes életműkatalógus lehetőségét latolgattuk. Ma már látom, hogy annak megvalósítása még igen sok munkát, és gondos előkészítést kíván.

A most közölt válogatásban (mintegy 150 kép) nem kapott helyet a plasztikák jó része, a grafikák jelentős hányada. Nem, vagy kevés szó esik Ficzek Ferenc gondolkodásának, munkamódszerének rejtettebb rétegeibe bepillantást engedő töredékekről, vázlatokról, tervekről, feljegyzésekről. A sok, még általa készített fotóról, az árnyékvetítések negatív filmen maradt dokumentumairól. Nem szerepelhetnek a fényképen megmaradt elkallódott munkák, néhány igen fontos gyerekkori rajz, vagy azok a művek melyekről most nem készülhettek reprodukciók.

Nagyon remélem, hogy e katalógus és kiállítás kezdete lesz e gazdag életmű megismerésének és megismertetésének. Remélem, hogy az elkövetkezendő években elkészülhet majd a teljes életmű katalógusa, mely a dolog sokrétűségénél fogva több kutató munkáját gyűjtheti majd egybe, és mindazokat a szubjektív reflexiókat és visszaemlékezéseket, melyek a személyiség és az életmű pontosabb megismerését és értését segíthetik majd.

SZIJÁRTÓ KÁLMÁN

A PÉCSI GALÉRIA ÉS A JANUS PANNÓNIUS MÚZEUM KIADVÁNYA

ISSN: 03 42—7694

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM MŰVÉSZETI KIADVÁNYAI 62.

A kiállítást rendezte Sárkány József és Szijártó Kálmán

Felelős kiadó: Gamus Árpád

A művek Ficzek Ferencné tulajdonában vannak, a más tulajdonában levő műveket külön jelöltük. (J. P. M. LTSZ. = Janus Pannónius Múzeum leltári számán.)

Zalai Nyomda Zalaegerszeg 89 217 o

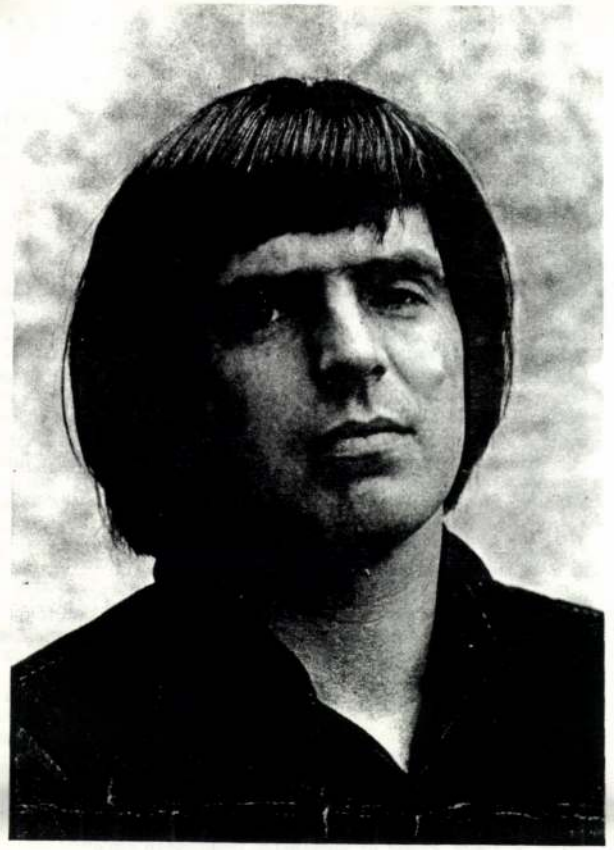

FICZEK Ferenc

FICZEK FERENC

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA PÉCSI GALÉRIA 1988 május 13—június 12

VÁROSI HANGVERSENY- ÉS KIÁLLÍTÓTEREM ZALAEGERSZEG 1989. január 13—február 10.

éhány emlék Ficzek Ferencről

Ficzek Ferenc torzóját szeretném rögzíteni, úgy ahogy azt mintegy 1000 km távolságból látom, elszakítva minden dokumentumtól, nem ismerve a pécsi műtermében felhalmozódott műveket. Mindössze néhány emlékképet őrzök Róla magamban — jóval kevesebbet annál, amennyit módomban állt volna még az életében összegyűjteni. De bármilyen kevés is, most kell leírnom, mert ez az a pillanat, amikor elkezdődik Ficzek Ferenc történeti alakjának megmintázása. Olyan folyamat, amely őt már nem érdekelheti, de annál fontosabb a mi számunkra, akiknek ezzel a történelemmel kell együttélniük.

Az első emlékeim a 70-es évek elejéről valók. Ez az az időszak, amikor a Pécsi Műhely a fénykorát élte. Az öt alapító tag, Pinczehelyi Sándor, Halász Károly, Kismányoki Károly, Szijártó Kálmán és Ficzek Ferenc, éppen önállósult Lantos-tanítványok, óriási lelkesedéssel ragadtak magukhoz minden kezdeményezést (néha nem kevés gondot okozva a mesternek, Lantos Ferencnek): koncept artot, szitanyomat-készítést, szabadtéri akciókat, keskenyfilmezést. Ficzek ekkoriban „feszített fóliákkal" kísérletezett. Újdonságnak számítottak még a műanyagok, és a fiatal művész (aki talán Frank Stella „shaped canvas"-ei, Barry Flanagan vagy Reiner Ruthenbeck textilobjektjei nyomán a szerzett benyomásait akarta összegezni a négy szögletestől eltérő formátumú vakkeretekre vászon helyett félig átlátszó műanyaglapokat feszített, s ezeket hátulról alkalmazott merevítőkkel reliefszerűvé tette. Nem tudom, mi lett a sorsa ezeknek a munkáknak, hiszen a pattanásig feszült fólia idővel megereszkedhetett, a fényes felület elkophatott — mindenesetre akkoriban brutális egyszerűségükkel és a „táblakép" síkjának kétségbevonásával valamilyen új plasztikai érzékenységet jeleztek.

Sokkal bonyolultabbak voltak a „feszített fóliákkal" egy időben elkezdett fotó- és rajzsorozatok. Mindig egy-egy banális használati tárgy volt a témájuk, legtöbbször egy közönséges faszék. Fénysugár rájukvetítésével és az árnyékok körülrajzolásával jöttek létre a különböző variációk, amelyek analitikus módszerrel vizsgálták a fény és az árnyék, a két és a három dimenzió, a vetítés és a perspektívszerkesztés viszonyát, gyakran meglepő optikai illusztrációkkal és emberi sziluettek motívumaival egészültek ki. Rendkívül elegáns, hűvösen intellektuális munkák voltak, és utólag csak azon lehet sajnálkozni, hogy miért nem kerültek időben széles nyilvánosság elé.

A vetítés képzőművészeti vizsgálatától nyílegyenesen vezetett Ficzek útja a film felé, különösen azután, hogy létrejött a Pannónia Filmstúdió pécsi részlege. Ebből az időszakból mindössze egyetlen emlékem van: Ficzek egyik forgatási napján vettem részt Pécsett, 6—7 évvel ezelőtt. A munka még eléggé a kezdeténél tartott; a film koncepciója az lett volna, hogy egy élő alak (táncosnő?) mozgását hogyan lehet szembesíteni a Ficzek által létrehozott formák animációjával. A művész az utóbbi célra egy nagyon bonyolult, sok fázisrajzból, különféle megvilágítási effektusokból és szűrőkből álló rendszert dolgozott ki a stúdióban. Kissé kilátástalannak látszott az egész, sziszifuszi munkának nézhettünk elébe, de úgy tudom, a film mégis megvalósult. (Antal István minden bizonnyal részletesen beszámol róla.)

A következő időszakról, Ficzek nyugat-németországi animációs munkásságáról gyakorlatilag semmit sem tudok, azon a néhány általánosságon túl, amit maga mondott el, mikor hazatérése után végre alkalmunk nyílott egy szokásosnál kissé „kiadósabb" beszélgetésre. Ez nem sokkal halála előtt történt (ő még nem tudott arról, hogy mennyire beteg), nem éppen ideális körülmények között: Szirtes János performence-ére várva egy kocsmában a Tanárképző környékén. A beszélgetésből egyetlen mondat maradt meg bennem, s tulajdonképpen ez az egyetlen gondolat, amely miatt fontosnak tartottam ezt az egész visszaemlékezést megírni. Ficzek Ferenc akkor ezt mondta: „Nagyon sokszor eszembe jutott, amit mondtál jó 15 éve, hogy az embernek megszállottnak kell lennie, ha valamit el akar érni." Vagy: „ragaszkodnia kell a rögeszméihez"? — már nem emlékszem pontosan fogalmazásmódra, mint ahogy én akkor már azt is régen elfelejtettem, hogy valaha ez volt a véleményem.

Nem ez volt az első alkalom, hogy valaki fejemre olvasta, hogy mit mondtam tíz évvel korábban, de minden alkalommal — és most különösen — megdöbbent, hogy valaki egyáltalán emlékezik egy másik ember kijelentésére, az pedig még inkább, hogy valaki még meg is szívleli, amit a másiktól hallott. Mérhetetlen optimizmusra adhat alapot ez a felismerés, egyben visszaigazolás (különösen annak, aki hivatásszerűen mond véleményt egy művész munkásságáról), hogy van értelme annak, amit mondunk. De még inkább iszonyatos felelősség, amely alól utólag már nem lehet kibújni. És nekem akkor nem volt lehetőségem (vagy méginkább nem volt merszem) arra, hogy bevalljam: valószínűleg igen nagyot tévedtem 15 éve. Most már nem tudhatom, hogyan dolgozta fel magában Ficzek Feri a „jótanácsomat", de annyi bizonyos, hogy ma már senkinek nem beszélnék a „rögeszmék", még kevésbé a „megszállottság" jótékony hatásáról. Ilyesmi, azt hiszem, nem létezik: a „megszállottság" még a „legnagyobbak" esetében is az igazi szabadsággal ellentétes erő. Igaz, helyesebben úgy látszik, hogy megszállottság segítségével lehet óriási művészetet létrehozni (számos történeti példa legalábbis a kettő valamilyen összefüggésére utal), ám az esetek mindegyikében az eredmény legföljebb a többiek számára példa (amit utólag még helyesen értelmezni is kell), maga a művész pedig általában belepusztul.

Természetesen Ficzek Ferenc nem vált soha megszállottá és egyáltalán nem ez okozta a halálát. Mégis nagyon bánt, hogy nem tudtam neki kifejteni mai felfogásomat: hogy az igazi művészetnek a szabadsághoz van köze s nem a megkötöttséghez: hogy a megszállottság lefelé húzó erő, míg a szabadság nem más, mint nyitottság a felfelé húzó erők irányában.

Szégyellem, hogy ezt akkor nem tudtam kifejteni, s azt is, hogy most is csak ennyire primitív kifejezésekre futja az erőmből. Ugyanakkor mélyen hálás vagyok Ficzek Ferinek, hogy hozzásegített ehhez a hitvalláshoz.

Lyon, 1988. március

Beke László

Életrajz

1947. július 20-án született Pécsett. Édesanyja Dittrich Stefánia, apja Ficzek Ferenc tanár. Gyermek- és ifjúkori lakhelye Pécsett, a Jászai Mari utca 28-ban volt. Innen járt a közeli Petőfi utcai iskolába.
1961-től a Pécsi Művészeti Szakközépiskolában tanult ötvös szakon. Közben intenzíven rajzolt a „Zsolnay" műteremben, a „Doki"-ban Lantos keze alatt.
1965-ben érettségizett, majd felvételizett az Iparművészeti Főiskolára. (Ezt később még kettő sikertelen kísérlet követte.)
1966-ban a Pécsi Tanárképző Főiskolán kezdett tanulmányokat földrajz—rajz szakon.
1969. Részt vett az első bonyhádi művésztelepen.
1970. Első jelentős csoportos kiállítása Pécsett (Iparművészeti Stúdió, a későbbi Pécsi Műhely). Bonyhádon zománcokat készített.
1971. április 6-tól a Siklósi Művésztelep főelőadója.
1971 júliusában államvizsgázott. (Az utolsó félévet levelezőként végezte.) Nyáron ismét Bonyhádon dolgozott.
1971 decemberétől a Siklósi Művésztelep vezetője.
1972-ben Pécsre került, a Puskin Művelődési Ház művészeti előadója lett. Sokat dolgozott, főleg fotózott és vetítéses munkákat készített. Elkészült első megbízásos munkája a Megye utcai Fiú Nevelőotthon részére. (Bonyhádon kivitelezett zománc falikép.)
1972 júliusában Balatonboglár, Kápolnatárlat.
1972. november— a Pécsi Műhely első kiállítása.
1973. április 1-től a Puskin Művelődési Ház megbízott igazgatója lett.

Egyéni kiállításai főként művelődési házakban, oktatási intézmények klubjaiban voltak, a pécsi, 1978-as Pécsi Galéria-beli kiállítása eléggé visszhangtalan maradt.

Bibliográfiánkba a napi sajtó Ficzek kiállításairól szóló rövid híradásait is felvettük, közreadjuk újságokban, folyóiratokban katalógusokban publikált rajzait, munkáinak sorsáról szóló híradásokat is. Ficzek művészetének szentelt önálló írásokat, illetve a csoportos kiállításokról szóló kritikák közül azokat, amelyek hosszabban foglalkoznak vele *-gal emeljük ki. DN — Dunántúli Napló.

Katalógusok

1. Az Iparművészeti Stúdió kiállítása Pécs, 1970. január. Bev.: Kassák Lajos: Ünnep reggel c. verse. — 16 l.

2. A PÉCSI Képzőművészeti Stúdió épületzománc munkái. Pécs, Pécsvárad 1970—1971. Bev. Aknai Tamás. Pécs, 1971. 4 l., 4 t. C 4009.

3. PÉCSI Műhely kiállítása. Pécs, Tudomány és Technika Háza, 1972. nov. 10—26. — 40 l. Ficzekről 33—36. l.

4. MODERN Grafika. Kiállítás Pécs, TIT, 1972. júl.—aug. Kat. szerk. Aknai Tamás és Romváry Ferenc. E 272.

5. PÉCSI Műhely kiállítása Balatonboglár, Kápolna 1972. júl. 8—aug. 4. — 2 lapos leporello.

6. PÉCSI Műhely kiállítása Wroclaw, Galerija Sztuki. 2 lapos ismertető.

7. PÉCSI Műhely Kiállítási katalógus, Pécs, 1973. 5 t. D 1254.

8. ATTITÜDŐK. III. Nemzetközi felnőtt bábfesztivál, Pécs, 1973. szept. 26—30. kiállítás (Aknai Tamás, Ficzek F., Gellér B. István, Halász K., Haraszty István, Kismányoki Károly, Pinczehelyi Sándor, Szijártó Kálmán, Várnagy Péter egy-egy művéből szerkesztett füzet. soksz.

9. PÉCSI Műhely. (Album) Ficzek F., Halász K. stb. munkái. Pécs, 1974. Házi soksz. Közös tokban 5 t. PE 405.

10. PÉCSI Műhely. Pécs, 1975. máj. 22—jún. 8. Házi soksz. 6 t. PC 5040.

11. FICZEK Ferenc kiállítás Pécs, Ifjúsági Ház, 1977. Szijártó Kálmánnal közös kiállítás és katalógus. 8 l.

12. PÉCSI Műhely kiállítása Budapest, József Városi Kiállítóterem, 1977. ápr. 1—máj. 1. Bev. Aknai Tamás. 3 lapos leporello.

13. BEKE László: Neue Kunst aus Ungarn. Album előszó, Kassel, 1977.

14. BARANYA Megyei Tárlat. Pécs, Pécsi Galéria (Színház tér) 1978. 9. 17—10. 9. Kat. szerk. Pinczehelyi Sándor. Ficzekről 24—25. sztlan lapon, fényképpel.

15. * FICZEK Ferenc kiállítása Pécs, Pécsi Galéria (Színház tér) 1978. aug. 4—20. Kat. bev. Aknai Tamás + Életrajz + Szijártó Kálmán beszélgetése a művésszel. 20 l.

16. UNGARISCHE Konstruktive Kunst. Düsseldorf, Kunstpalast-Ehrenhof. 1979. 12. 2—1980. 1. 1. Einleit von Ferenc Romváry, + Tamás Aknai: Konstruktivische Bestrebungen in der ungarischen Kunst. 36 l. Ficzek: Műtárgyjegyzékben 38—40. tételszámon és a tanulmányokban említve.

17. * PÉCSI Műhely 1970—1980. Kiállítások: Székesfehérvár, Csók I. Képtár 1980. 5. 11—8. 24. Miskolc, Miskolci Galéria, 1980. 9. 19—10. 19. Paks, Munkás Művelődési Központ, 1980. 11. Pécs, Pécsi Galéria, 1981. 1. Katalógust szerk. Fitz Jenő. Bev. Lantos Ferenc. Tanulmány: Hegyi Lóránd + bibliográfia. 56 l. + 4 betétlap. Ficzekről: 23—29. l.

18. * WERKE der XVII. Internationalen Malerwochen in der Steiermark. Graz, Künstlerhaus. Burgring. 1982. 9. 11—10. 3. Kiadja a Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum, Graz. Szerk. dr. Werner Fenz — Josef

Ploden. Bev. Wilfried Skreiner. Előszó: Kuert Jungwirth. — 100 l. Ficzekről: 50—55. l.

19. * NEUN Künstler aus Südungarn — Pécs—Baranya. — Kilenc művész Baranyából. Kiállítás Graz, Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum, 1983. 1. 21—2. 20. Kat. Dr. Werner Tenz, Előszó: Kurt Jungwirth, Tanulmány: Mendöl Zsuzsa. 54 l. Ficzekről: 10—11. (sztlan) l. + 24—26. életrajz és képek.

20. TÍZ Pécsi képzőművész. Miskolci Galéria 1983. 8. 3—9. 4. (Bencsik István, Erdős János, Ficzek Ferenc, Gellér B. István, Halász Károly, Kígyós Sándor, Lantos Ferenc, Pinczehelyi Sándor, Rétfalvi Sándor, Valkó László.) Bev. Orbán György.

Cikkek napilapokban, folyóiratokban

1. AKNAI Tamás: Kocka, zománcfal, sugarak. — Képzőművészet a Pécsi Ipari Vásáron. — DN 70. 7. 12:5.
2. AKNAI Tamás: A pécsi Képzőművészeti Stúdia kiállítása a Miskolci Galériában. — DN 70. 6. 17:3.
3. * BEKE László: Pécsi jegyzetek — fiatal művészekről. — Magyar Építőművészet, 1970. 5:53—55. Ficzekről: 54. l.
4. BORBÉLY László: Rendhagyó tárlat. A Pécsi Képzőművészeti Stúdió kiállítása a Miskolci Galériában. — Napjaink, 1970. 7:4.
5. B. L. (Bükkösdi László): Az Iparművészeti Stúdió kiállítása. (Technika Háza, Pécs) — DN 1970. 1. 18:7.
6. BÜKKÖSDI László: Pécsi Iparművészeti Stúdió. — Művészet, 1970. 11:43.
7. IPARMŰVÉSZETI Stúdió. — DN 1970. 1. 10:6.
8. H. E. (Hallama Erzsébet): Pécsi Műhely. — DN 1971. 12. 19:7.
9. * PERJÉS Klára: A Pécsi Műhely. — Életünk, 1971. 6:549—554. Ficzekről: 551. oldalon.
10. HALLAMA Erzsébet: Jegyzetek a Pécsi Műhely kiállításáról. — DN 1972. 11. 26:7.
11. Pécsi Műhely. Bp-i kiállítása a Fiatal Művészek klubjában jelentős közönségsikert hozott. (hír) — Hétfői Hírek, 1973. 10. 6:5. A felsorolásban Ficzek is szerepel.
12. KESERŰ Katalin: Pécsi Műhely. — Művészet, 1973. 9:27. Ficzek zománckompozíciója fotón.
13. B. K. BEBESI Károly: Látogatóban a Pécsi Műhelynél. Tervek, gondok... — DN 1974. 10. 30:3.
14. 1974. márciusában a Pécsi Műhely kiállítása a Fiatal Művészek Klubjában Bp-en. + fotó (Hír) — Universitas, 1974. 5. 1:3.
15. Megnyílt a Pécsi Műhely kiállítása (hosszabb hír) + fotó — DN 1975. 5. 23:2.
16. A Pécsi Műhely kiállítása Pécsett a BARANYAKER pinceklubjában. (hír) — DN 1976. 1. 28:4.
17. * HEGYI Lóránd: A Pécsi Műhely plakátjairól. — Művészet, 1976. 11:24—25.
18. PROKSZA László: Pályázat 100×100 centiméteren. Képzőművészeti kiállítás az Ifjúsági Ház Galériájában. — DN 1976. 9. 15:2.
19. HONISCH, Dieter: Neue Kunst aus Ungarn. — Kunstmagazin, 1977. 1.
20. A Pécsi Műhely tagjainak kiállítása nyílik márc. 25-én a Doktor S. Műv. és a Mecseki Fotóklub rendezésében a Déryné u. kiállítóteremben (hír) — DB 1977. 3. 25:4.
21. AKNAI Tamás: A Pécsi Műhely fotói a Mecseki fotóklub Galériájában. Nélkülözhetetlen közlésmód a mai valóságról. — DN 1977. 4. 10:5.
22. Baranya Megyei tárlat — DN 1978. 9. 17:6. — DN 1978. 9. 18:2. (tudósítás a megnyitóról.
23. AKNAI Tamás „Honnan jövünk? Mik vagyunk? Hová megyünk?" A Baranya Megyei Tárlat. — DN 1978. 10. 1:8.
24. Szabadtéri szoborkiállítás a Sétatéren. (hír) — DN 1978. 7. 16:2.
25. B. K. Bebesi Károly: Sétatéri jegyzet. Jókedvre derítő szobrok. — DN 1978. 7. 22:3.
26. FICZEK Ferenc kiállítása Pécsi Galéria, aug. 4—20. (ism.+kép) — Pécsi Műsor, 1978. 8:14. — (hír) — DN 1978. 7. 30:11. — Universitas, 1978. 9. 14:2.
27. * G. O. (GÁLLOS Orsolya): Ficzek Ferenc kiállítása. Nézőpontok. — DN 1978. 8. 5:2.
28. LÓSKA Lajos: Vázlat a hetvenes évek festőnemzedékéről. — Mozgó Világ, 1978. 2:24—29.
29. FICZEK Ferenc arcképe és munkásságára vonatkozó kérdésekkel keresztrejtvény — Pécsi Műsor, 1979. 10:30. + a belső borítón kép.
30. * GYETVAI Ágnes: Tanulmányok tájban. Pécsi Műhely 1970—1972. — Mozgó Világ, 1980. 5:10—18.
31. „Öt fiatal pécsi képzőművész: Csizmadia László, Ficzek Ferenc, Gellér B. István, Pinczehelyi Sándor és Valkó László munkáiból rendeztek kiállítást okt. 23-tól nov. 16-ig a budapesti Fényes Adolf teremben." (hír) — Jelenkor, 1980. 11.: hátsó belső borítón.
32. Cs. A.: A Miskolci Galériában a Pécsi Műhely. — Észak-Magyarország, 1980. 9. 6:
33. ORBÁN György: Miskolcon: A Pécsi Műhely kiállítása. — DN 1980. 9. 6:3.
34. P. SZÜCS Júlianna: Amatőr Avantgarde. Pécsi Műhely. — Népszabadság, 1980. 8. 3: — P. Szücs Júlianna: Művészettörténés. Bp., Magvető kvk., 1985. 236—240.
35. AKNAI Tamás: A hetvenes évekkel együtt tűnik a múltba. A Pécsi Műhely 1970—1980. Tíz év munkái a Pécsi Galériában. — DN 81. 1. 18:9.
36. TÓDOR János: A Pécsi Műhely Fehérváron: A felélesztett avantgarde. — Fejér Megyei Hírlap, 1980. 6. 20:5.
37. G. O. (Gállos Orsolya): Kiállítás az IH-Galériában. Fiatal művészek Stúdiója. — DN 83. 2. 2:5.
38. ORBÁN György: Egy kiállítás — két városban. Pécsi művészek hazai és külföldi visszhangja. — DN 1983. 9. 10:8. 3 kép. Miskolci galériában aug. 3—szept. 4. + a „9 művész Baranyából").
39. Önálló kiállításon mutatkoznak be a pécsi képzőművészek az ausztriai Grácban. (hír) — Magyar Nemzet, 1983. 1. 21:4., — Népszava, 1983. 1. 21:6., Magyar Hírlap, 1983. 1. 21:6.

40. ELIS, Ingeborg: Ungarn lässt grüssen. — Kleine Zeitung, 1983. 1. 23:

41. H. K.: Ungarische Künstler in Graz. — Neue Zeit, 1983. 1. 23:

42. I. N.: Künstler aus Ungarn Neuland zu betreten. — Magyar művészek új távlatok előtt. — Süd-Ost Tagespost, 1983. 1. 23:

43. HEININGER, Gudrun: Zeitgenössische Kunst aus Pécs—Baranya: Ungarische Künstler in Graz zu Gast. — Warheit, 1983. 2. 17:

Önálló írások

44. M. L.: Fiatal oktatók. Jönni, látni, tenni. — Universitas, 1974. 11. 13:4. Ficzek Ferenc nevelőtanár a Műszaki Főiskola diákotthonában. — portré.

45. AKNAI Tamás bevezető tanulmánya Ficzek 1978. aug. 4—20. Pécsi Galéria-beli katalógusában.

46. AKNAI Tamás: Ficzek Ferenc (halálhíre) — DN 1987. 7. 25:13.

47. ANTAL István: Az utolsó tekercs. Ficzek Ferenc fényképei mellé. — FOTO, 1978. 12: 545. 3 képpel.

48. SZIJÁRTÓ Kálmán: Ficzek Ferenc 1947—1987. (nekr.) — Hír Harsona, 1987. Nyár: 9—10.

49. SZIJÁRTÓ Kálmán: Bemutatjuk Ficzek Ferenc grafikáit. — Élet és Irodalom, 1987. 10. 9:

50. KOVÁCS Orsolya: „Hátrahagyott kijáratok". Ficzek Ferenc 1947—1987. — Jelenkor, 1988. jan. : 52—55. Ill. : 2., 15., 42., 50., 53., 96. l.

Grafikái, művei a sajtóban, publikációkban

Rajzai — Jelenkor, 1968. 11.: 1035. — Jelenkor, 1970. 1: 12. — Jelenkor, 1971. 1:52. — Jelenkor, 1974. 4:324. — Jelenkor, 1982. 2:119., 130., 138., 160., 177., 182. és a belső borítón röviden bemutatja a grafikák szerzőjét. — Jelenkor, 1988. 1: 2., 15., 42., 50., 53., 96. — Élet és Irodalom, 1975. 11.8:8. — Élet és Irodalom, 1987. 10. 9:

Fiatal Írók Köre Pécs, 1976. Ifjúsági Ház. Szerk. Kismányoki Károly és Pálinkás György. c. kiadvány, 64 l. ill.: Ficzek rajzai: 6., 8., 9—19., 51., 60.

Talicska c. p. cer. — Rajz/Drawing '80. kiállítás Pécsi Galéria, Pécs, 1980. 3. 9—31. katalógus, : 9.

Délibáb visszaállítása gémeskútra, 1982. — Rajz/Drawing '82. kiállítás Pécsi Galéria, 1982. 6. 13—7. 11. kat.: 18.

Negatív figura, és Ennyi c. művek — Stúdió '82. Kiállítás Bp. Műcsarnok, 1982. 11. 12—12. 5. Kat. 32., 100. l. Műtárgylistában 45—46. tételszámon.

Ablak (A Janus Pannonius Múzeum tulajdona 76.74 ltsz.), közli Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története. Új szerzemények V. — A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1980) 25. köt. Pécs, 1981. 297—336. Ficzek 329., 331. l.

Taliga, 1978. ltsz. 79.95. Doboz, ltsz. 79.354. közli Hárs Éva: A Modern Magyar Képtár Új szerzeményei. — A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 1983. 28. köt. Pécs, 1984. 262. l.

Összeállította: Mendöl Zsuzsa

Filmek:

„KOCKA" rajzanimációs film, 1980.
35 mm, színes, 81 méter, 3 perc
író, rendező, animátor: Ficzek Ferenc
Munkatársak: operatőr: Radocsay László, zene: Másik János, hangmérnök: Nyerges András, vágó: Hap Magda.

„HÁTRAHAGYOTT KIJÁRATOK" trükk és rajzanimációs film, 1981.
38 mm, színes, 137 méter, 5 perc
Író, rendező, animátor: Ficzek Ferenc
Munkatársak: dramaturg: Antal István, operatőr: Radocsay László, zene: Másik János, vágó: Czipauer János, hangmérnök: Bársony Péter.

1. FILMÉVKÖNYV 1980. (Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, Budapest, 1981.) 113. oldalon a Kocka c. film rövid ismertetése egy képpel.

2. FILMÉVKÖNYV 1980. 121. oldal az elsőfilmes Ficzek Ferenc bemutatkozása, önéletrajz és portré.

3. FÉJJA Sándor: A légy és a többiek. A múlt év néhány animációs filmje. Filmkultúra 81/5. (1981. szeptember—október) 59—67. oldal. Hosszabb írás a Kockáról 64—66. oldalakon egy képpel.

4. SIK Csaba: A légy szeme. A Pannónia Filmstúdió filmjeiről. Filmvilág 81/6. (1981 november—december). A 12. oldalon három kép a Kockából, szöveg nálkül.

1. FILMÉVKÖNYV 1980. (Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, Budapest, 1981.) 113. oldalon a Kocka c. film rövid ismertetése egy képpel.

2. FILMÉVKÖNYV 1980. 121. oldal az elsőfilmes Ficzek Ferenc bemutatkozása, önéletrajz és portré.

3. FÉJJA Sándor: A légy és a többiek. A múlt év néhány animációs filmje. Filmkultúra 81/5. (1981. szeptember—október) 59—67. oldal. Hosszabb írás a Kockáról 64—66. oldalakon egy képpel.

4. SIK Csaba: A légy szeme. A Pannónia Filmstúdió filmjeiről. Filmvilág 81/6. (1981 november—december). A 12. oldalon három kép a Kockából, szöveg nélkül.

5. FILMÉVKÖNYV 1981. (Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum Budapest 1982 ISSN 0139—259) 123. oldalon a „Hátrahagyott kijáratok" rövid ismertetése, kép nélkül.

6. FÉJJA Sándor: Gondolatok és kísérletek. Filmkultúra 84/5. 1984. szeptember—október) A 81. lapon a Hátrahagyott kijáratokról részletesebben.

Megjegyzés: a filmek közül csak az önálló mozi-rövidfilmeket emeltem ki. Ezen kívül reklámot (Gáz), animációs betéteket és több filmhez hátteret készített.

Összeállította: Szíjártó Kálmán

Ficzek Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Grafi Mesmérek

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 1

1021

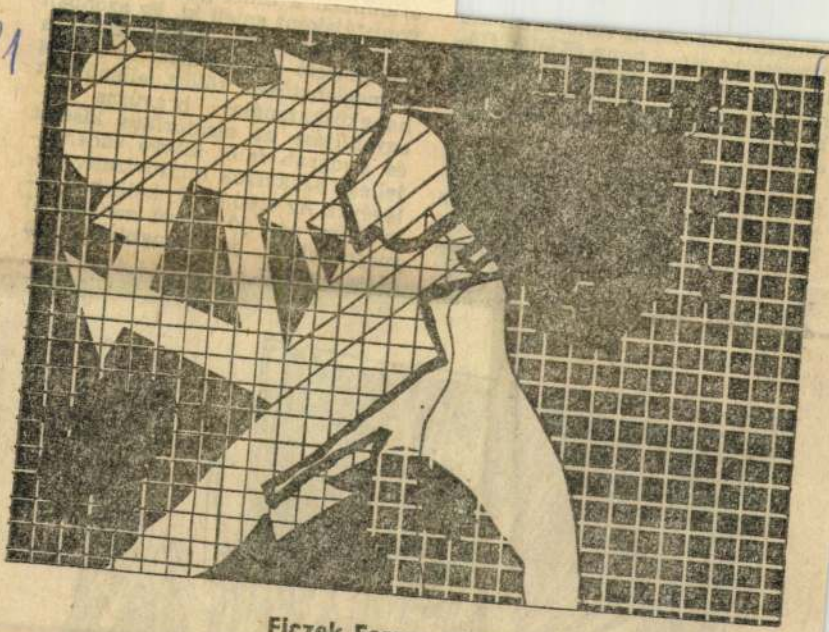

Ficzek Ferenc rajza

hangszer), valamint vonósokból áll.
A verseket tenor hang (Kállay Gábor) tolmácsolja, nem egyéni zenei nyelven, de a mai magyar zenei köznyelv birtokában, személyes kiállással.

Leginkább a megzenésítés „mértéke" és koncentrációja figyelemre méltó. Huszár a puszta deklamáció s a túltengő képalkotás vagy hangulatfestés közötti úton jár. Sikeresen vonatkoztatja egymásra a három vers hangulatát, stílusát egy

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc: Fotó, 1979 (fotók Nádor Katalin)

(42. old.)

Ficzek Ferenc

grafikus-festőművén
(végzett ötvös)

Repro: Talicska
100x100cm
T.: 1978

Antal László
cikke

Művének
88/6

(42. old.)

Ficzek Ferenc

grafi kis-festőművész
(végzett ő tőle)

Repro.: Vonyhassé 110 x 140 cm
Készült: 1975

Antal László
ciNe

Művészet
88/6

(kl.old.)

Ficzek Ferenc

festő-grafikus művén (végzett ötvös)

„Pályájára jellemző: geometrikus indíttatás és strukturális érzékenység, totális érzékiség és alkotó szenvedélyesség"

Alapítótagja a Pécsi (Műhelyne) Antal István cikke

Művészet 88/6

Ficzek Ferenc

festőművész

fiatal művészek Stúdió '82 kiállítása
(válogatás)

Kritika
1982 III

Ficzek Ferenc

a /Baranya/ megyei KI Z bizottság MDK pályázatán

I és II. díjat és 400-400 frt-ot nyert

Baranyai Györgygyel és Weisz Lászlóval megosztva.

"Este " c./~~képre~~// képéért.

~~Elbírálták~~ pályamüveket

Dunántuli Napló 1963 / jun 12.

Ficzek Ferenc

Szerepel a pécsi Technika
Házában a romándiáli-tásom

H. E.: Románképek között

Dunán túli Napló 1969 IX 24

Ficzek Ferenc grafikus

Pécsett él.
Rajz szepráj

Jelenkor 1968 XI. n. 1035 dd.

Ficzek Ferenc
grafikus

Rajza Repr

Fiatal pénzi grafikus.

Lelenkov, Pén 1970. I. 12.

Fiszek Ferenc

szerepel az

alábbi: Kárlatan Péricsi

B. L.: Az Ipas művészeti Studió

kiállítása

Dunántúli Napló 1970 I. 18

Ficzek Ferenc

Emlitve

A Pécsi Képzőművészeti Stúdió kiállítása
Dunántúli Napló Pécs 1970. jún 5.

Ficzek Ferenc

művészetének ismertetése és méltatása. /Képpel/

Beke László: Pécsi jegyzetek - fiatal művészekről.
Magyar Építőművészet, 1970.5.sz. 53-55.l.

·Magyar Hirlapító
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 NOV

JELENKOR

1021

Ficzek Ferenc

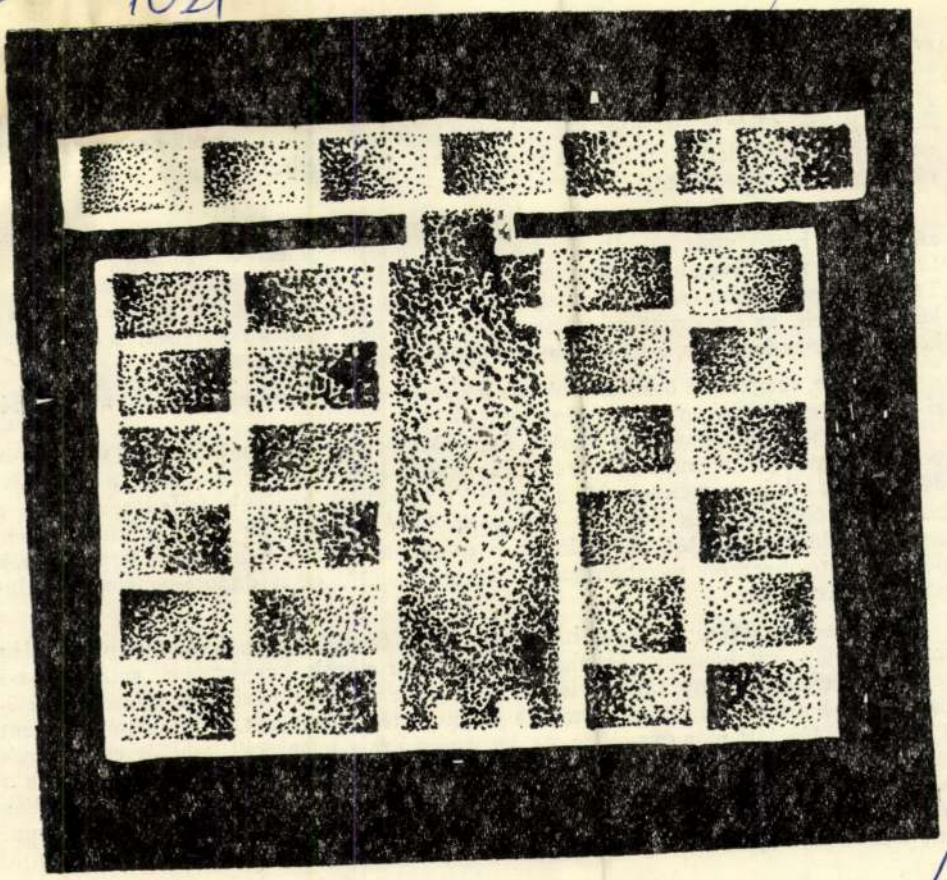

FICZEK FERENC rajza

Ficzek Ferenc

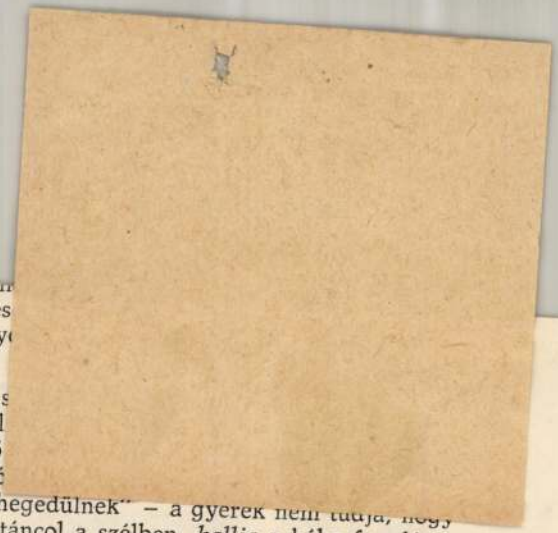

felejtik el. Ezért látni oly gyakran virágokr
mekeket." A továbbiakban csak céloz a mes
mondja, hogy a költők is értik a virágok ny
kek.

A költő játszik is, amikor verset ír – s
szavakkal, rímelteti őket, játszik emlékeivel
rágok nyelvét értő gyerek fogékony a költő
ját csapongó fantáziájával követi útjain. „Bé
ülnek, Béka-hadak fuvoláznak, Sáska-hadak hegedülnek" – a gyerek nem tudja, hogy
ez „költői kép", de *tudja*, hogy a pitypang táncol a szélben, *hallja* a béka fuvolázását és a sáska-hegedűszót.

Amikor József Attila Altatója áttörte a gyerekszoba-költészet hermetikusan elzárt falait, heves vitát váltott ki az a kérdés, hogy mit ért a gyermek ebből: „A távolságot, mint üveggolyót megkapod, óriás leszel, csak hunyd le kis szemed . . ." Természetesen semmiesetre sem azt, amit a felnőtt. A gyerek örül az üveggolyó elképzelésének, az absztrakt gondolatvitelt sejtető kép számára konkrét, s egyetért a költővel: óriás lesz ő is, más is, mert ez így jó, így magától értetődő.

Átélése, megértése ösztönös, hiszen a gyereket szinte eszmélése pillanatától kíséri valamilyen formában a vers élménye.

A csecsemőnek anyjához fűződő kapcsolatában is van már szerepe valamilyen versélménynek – természetesen csak a ritmus kapcsán. A bölcsődal, a ringatás-dúdolás az első eszmélések közé tartozik; a pólyás kezének felfedezése után a hangját próbálgatja, és kezdődő gyönyörei közé tartozik az önmaga ringatásával egybekötődött gőgicsélés. A szülő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatnak pedig meggyökerezett szimbóluma a „hinta-palinta", ez a dúdoló-ismételgető ringás-hangzás játék.

„Csiga-biga gyere ki, ég a házad ide ki", „Süss fel nap, fényes nap" a világ minden táján így hangzik, és akár a természeti népek kunyhóiban, sátraiban nő fel a gyerek, akár egy falusi viskóban, vagy a modern bérházak gyerekszobájában, a két-három tagú szavak ritmikus ismételgetése egyforma gyönyörűséget jelent a számára. Aki járt már óvodában, az jól ismeri azt a jelenséget, amikor egy gyerek társa hasonló holmiját „Szervusz, kifli! Szia, nyaksál!" stb. felkiáltással üdvözli, s a két ütemű, értelmetlennek tűnő hangzásjáték ismételt mondogatásából ugrabugrálás lesz, és egy kicsinyített mágikus szertartás alakul ki, annak bizonyítására, hogy a gyerek ritmus-élménye milyen közel áll az ősi szertartások érzelmi állapotához.

Ficzek Ferenc
festő -

Tűzzománcai meghitt hangulatot
árasztanak. Egyszerű formákkal teremt
irreális terhet fekete - fehér grafikáin.

Bükkösdi László: Pécsi iparművészeti studio.
Művészet, 1970.november - 43.lap

FICZEK Ferenc

Jelenlét
1988/1

ARATÓ KÁROLY

Ha így, amúgy...

Ha így, amúgy Chérie,
teljesedhettünk volna!
Akár filmekben:
a hóhullásban ázva-fázva,
mégis, a reményben sétálók,
egymás feje fölé tenyeret tartva,
ezt-azt és múltunk megokolva,
mintha minden nem is,
de képzeletünk szerint
többek lehettünk volna:
először homlokig fénybe lépve,
utána füstbe, koromba:
előbb születésembe érek,
majd halálomba.

Közelebb

Levegőégbe hajtható biciklim,
akárcsak föld alól a rím!
Egyik a másik után fölfelé,
torpanás után verssor vége elé!
Mintha dobogna fejed felett a ló,
vágtatna, szárnyalna a Pegazusló!
Kezd világosodni nyakadon a kobak,
s te magadtól máris távolabb!
Majd utána közelebb, egyre nehezebb,
amit hozol köreidhez veled!
Világod körüljárva
fehér zászlóval
bolyongsz, te árva!

KOVÁCS ORSOLYA

„Hátrahagyott kijáratok"

Ficzek Ferenc 1947–1987

Ficzek Ferenc tragikusan rövid élete visszavonhatatlanul kiszolgáltatott lett az időnek és az emlékezetnek, de személyes létén túlmutató műve biztosabban őrzi, mint a leghűségesebb emberi emlékezet. Egy ilyen korán lezárult életmű mindenképp csonka és a szemlélőben a befejezetlenség érzését kelti. Megvalósíthatatlan tervek és csírájában meglévő lehetőségek arra késztetik az embert, hogy továbbgondolja a lehetséges irányokat, az alternatívák immár mindörökre korlátlan gazdagságát.

Ficzek Ferenc a 60-as évek ma nosztalgiával emlegetett, nyitott, éledező és hittel teli korszakában indult. Ők, a mai negyvenesek talán az utolsó nemzedék, akiknek megadatott a világ javíthatóságába vetett hit. Nagy nyereségük ez és nagy csalódások forrása. Mára sok minden felbomlott, de a művészeti gyakorlat profizmusa megerősödni látszik, és egyre irracionálisabbnak tűnik az az igyekezet, amivel ez a generáció indult.

Ficzek Ferenc nemzedéke egy hosszú, tehetetlenségre és elzártságra kárhoztatott időszak után ismét és erősen érezte az Európához tartozás igényét és képességét magában. Ha mégoly közvetetten és esetlegesen is, végre olyan információk birtokába jutott, amelyekre áhított és amelyek megerősítették szándékában. A klasszikus és a neoavantgarde másodkézből elhullajtott magjai termő talajra találtak. Pécs egyébként is különleges szellemi légkörrel vette körül az akkori fiatalokat. A város története során nem először alakult ki olyan helyzet, amelyben a progresszív szellemi erők képesek voltak egymás mellett hatni, egymást felerősíteni. A vitathatatlanul jelenlévő évezredes hagyományok közvetve, ám annál erőteljesebben befolyásolják a mindenkori új nemzedékeket.

Itt még a hivatalos irányításban is léteztek olyan erők, amelyek ha nem is feltétlenül támogatták, de legalább eltűrték azokat a jelenségeket, amelyeket és más vidéki városokban tűzzel-vassal irtottak. A helyi képzőművészeti élet kulcspontja, vezető személyisége, akkor még egyáltalán nem a hivatalosság által támogatott formában, Martyn Ferenc, akinek jelenléte szinte személyes, közvetlenül átélhető kapcsolatot jelentett a nyugat-európai, elsősorban a francia kultúrával, és aki nem utolsó sorban azzal a művészi attitűddel befolyásolta környezetét, amellyel képes volt felülemelkedni a viszonyok kisszerűségén.

A 60-as évek alakuló Művészeti Gimnáziumában, ahol Ficzek Ferenc is tanult, és amely újsütetű lévén, némiképp kísérleti jellegű volt, olyan kiváló tanárok oktattak, akik a megelőző évtized politikai viharainak köszönhetően „degradálódtak" középiskolai tanárrá, de megőrizték nagy tudásukat és igényességüket.

Az akkor induló Pécsi Balett, a formálódó Bóbita Bábszínház, a dr. Németh Antal vezette Pécsi Nemzeti Színház – mind olyan tényezők a város

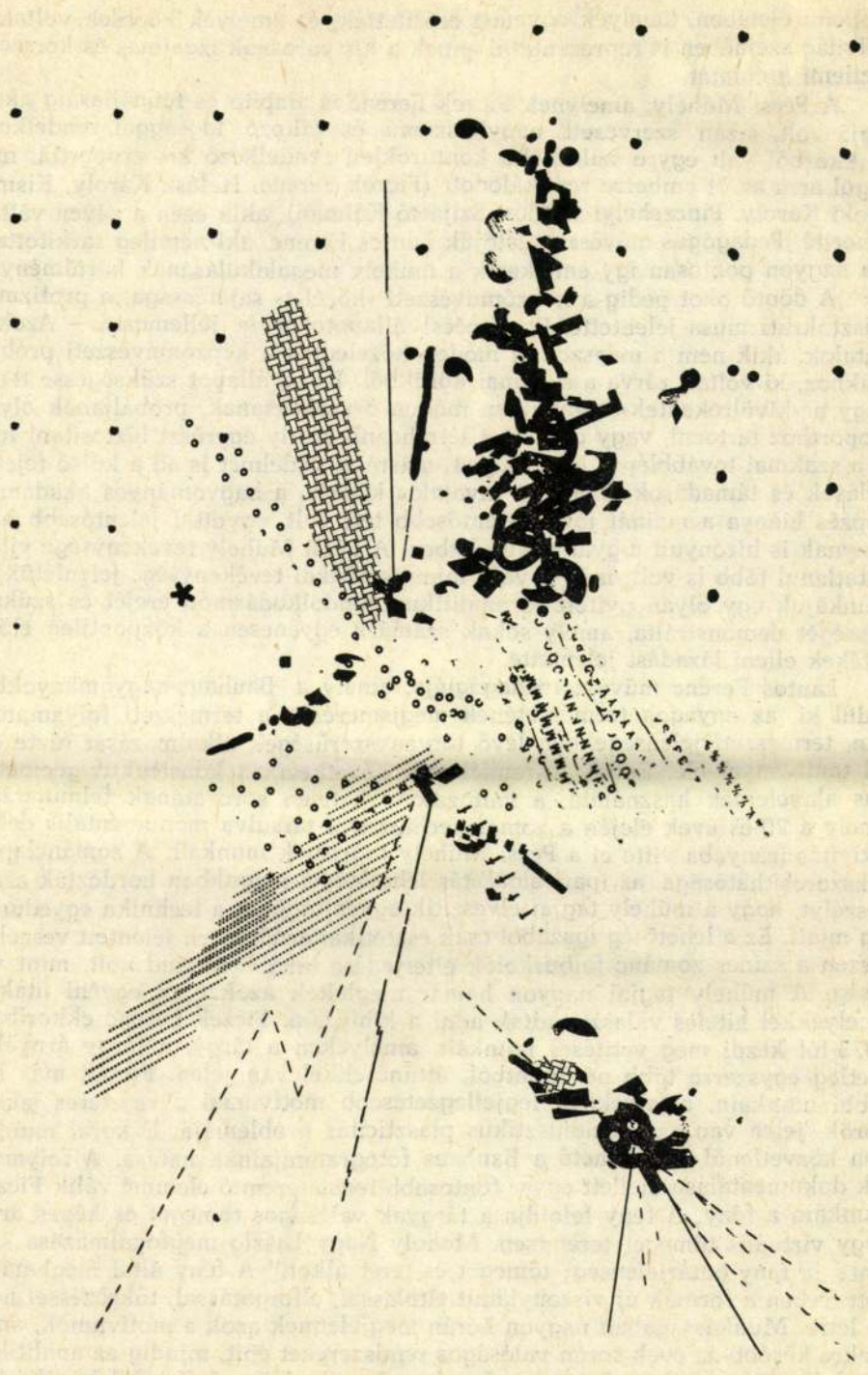

szellemi életében, amelyek egymást erősítették, és amelyek képesek voltak a külvilág szemében is reprezentálni ennek a kis városnak izgalmas és korszerű szellemi arculatát.

A Pécsi Műhely, amelynek Ficzek Ferenc is alapító és fennállásáig aktív tagja volt, lazán szervezett, nagylétszámú és változó tagsággal rendelkező szakkörből vált egyre szilárdabb kontúrokkal rendelkező kis csoporttá, míg végül arra az öt emberre redukálódott (Ficzek Ferenc, Halász Károly, Kismányoki Károly, Pinczehelyi Sándor, Szijártó Kálmán), akik ezen a néven váltak ismertté. Pedagógus-művész vezetőjük Lantos Ferenc, aki némileg sarkítottan, ám nagyon pontosan így emlékezik a műhely megalakulásának körülményeire: „A döntő okot pedig a képzőművészeti »közélet« sajátossága, a profizmus arisztokratizmusa jelentette. Ez a pécsi állapotokat is jellemezte. – Azok a fiatalok, akik nem a megszokott módon közeledtek a képzőművészeti problémákhoz, ki voltak zárva a szakmai körökből. Ez az állapot szükségessé tette, hogy a »kívülrekedtek« valamilyen módon összetartsanak, próbáljanak olyan csoporthoz tartozni, vagy csoportot létrehozni, amely egyrészt biztosítani tudja a szakmai továbblépés lehetőségeit, másrészt védelmet is ad a külső fejcsóválások és támadások ellen." A hivatalos képzés, a hagyományos akadémiai képzés hiánya a mainál jóval jelentősebb tett volt, egyúttal jelentősebb hátránynak is bizonyult a gyakorlati életben. A Pécsi Műhely tevékenysége vitathatatlanul több is volt, más is volt, mint esztétikai tevékenység: jelenlétük és munkájuk egy olyan nyitott és analitikus gondolkodásmód erejét és szükségességét demonstrálta, amely sokak számára egyenesen a központilag előírt értékek elleni lázadást jelentette.

Lantos Ferenc művészetpedagógiája, amely a Bauhaus-hagyományokból indul ki, az anyagok természetének megismerését, a természeti folyamatokban, természeti jelenségekben lévő törvényszerűségek alkalmazását tűzte célul tanítványai elé. Ebből a szemléletből következik a konstruktív-geometrikus alapelemek használata, a változatok végtelen sorozatának felmutatása, amely a 70-es évek elején a zománctechnikával társulva monumentális dekorativitás irányába vitte el a Pécsi Műhely tagjainak munkáit. A zománclapok sokszorosíthatósága, az ipari előállítás lehetőségei magukban hordozták azt a veszélyt, hogy a műhely tagjai elveszítik egyéniségüket a technika egyeduralma miatt. Ez a lehetőség igazából csak esztétikai értelemben jelentett veszélyt, hiszen a színes zománc falburkolók elterjedése inkább ábránd volt, mint valóság. A műhely tagjai nagyon hamar meglelték azokat az egyéni utakat, amelyekkel hiteles választ tudtak adni a kihívásra. Ficzek Ferenc ekkoriban, 1973-tól kezdi meg vetítéses munkáit, amelyeken a tárgy, a tárgy árnyéka, esetleg egyszerre több nézőpontból, áttűnésekkel van jelen. Ficzek más korábbi munkáin, amelyeknek legjellegzetesebb motívumai a raszteres síkok, körök, jelen van az illuzionisztikus plaszticitás problémája. E korai munkákon közvetlenül érzékelhető a Bauhaus fotogrammjainak hatása. A folyamatok dokumentálása mellett egyre fontosabb formateremtő elemmé válik Ficzek munkáin a fény. A fény feloldja a tárgyak valóságos tömegét és képes arra, hogy virtuális tömeget teremtsen. Moholy Nagy László megfogalmazása szerint: „a fény határjelenség: tömeget és teret alkot." A fény által meghatározott térben a formák új viszonylatait eltolással, elforgatással, tükrözéssel hozza létre. Munkásságában nagyon korán megjelennek azok a motívumok, amelyekre később az évek során valóságos rendszereket épít, mindig az analitikus gondolkodás jegyében. Saját megfogalmazása szerint: „A fénnyel körüljárha-

tom az előttem lévő tárgyat, de annak a mozgás közben feltárulkozó dimenziói átmenetiek, folyamatosak és megragadhatatlanok. A fényvetítéssel rögzíthetem ezeket az átmeneti dimenziókat, egymásra vetíthetem és képzelettel összeköthetem ezeket a látszólag képtelen fény-profilokat vagy árnyékprofilokat. A tárgy valamennyi misztikus és gyakran érthetetlen fény-metszete a tárgyból és a megvilágítási eszközökből származik, ami így valamilyen előre megkonstruált helyzetre utal. A plasztikus realitás, a vetítés fény-árnyék realitása az áttetsző lemezeken az ismeretlen vizuális effektusoknak végtelen lehetőségét nyitotta meg előttem. Számos tanulsággal szolgáltak ezek a kísérletek, a kérdés csupán az volt, hogy mindezeket a burjánzó gazdag hatásokat, tárgyak, eszközök, mozgások, szövegek interferenciáját a leghatásosabb szelektivitással és gazdaságossággal visszasűrítsem kiállítható, máshol is megmutatható, úgynevezett »művekbe«."

E folyamatban a tárgyak elvesztik eredeti jelentésüket. A szék nem más, mint geometrikus forma, a nyíló ajtó a fény forrása, a régi talicska a torzult geometrikus formák tárháza. A végeredmény pedig egy új műforma, a feszített vászon, amelyen Ficzek ad abszurdum viszi a folyamatot: az erős fényekkel megvilágított tárgyak által kiemelt kontúrvonalak önálló plasztikai értékként jelennek meg ezeken az objekteken.

A hetvenes évek közepétől fontos és egész későbbi munkásságán végighúzódó motívum jelenik meg Ficzek művein: az emberi test. Ez, bár minden emberalkotta tárgynál komplexebben hordozza a természet törvényszerűségeit, mégsem kezelhető természeti tárgyként. A mozdulatoknak olyan kifejező ereje, asszociációs tartalma van, amelytől nem foszthető meg a mégoly szétfordelt test sem. Amíg felismerhető egy torzó, töredezetten is a teljességet sugározza. Az arcnélküli figuráknak csak a feje bábszerű. A képtérbe benyúló egyetlen láb képes a hiánytalanság érzetét kelteni az emberben.

Ficzek Ferenc 1979 óta a Pannónia Filmstúdió animátoraként dolgozott. A filmmel való szoros kapcsolat révén szükségképpen nyer nagyobb teret műveiben az idő problémája, amely látensen korai munkáiban is jelen van már. „Hátrahagyott kijáratok" című filmje grafikai tevékenységének összegzése. A táncoló női figura hol teljes személyességgel hordozza csak rá jellemző mozdulatait, hol jelekké töredezik, torzul, teljesen síkba fordul és absztrahálódik, majd ismét hús-vér nővé válik.

A vizsgálódásaihoz felhasznált tárgyak és jelenségek különös kontextusban különös jelentést hordoznak. Ajtó-sorozatán a fokozatosan nyíló ajtón beárfamló fény végül transzcendens teret teremt maga körül. E tartalmak olyannyira a néző szubjektumához kötőttek, hogy verbálisan megfogalmazható alkotói szándékról talán nem is beszélhetünk velük kapcsolatban.

Csak a legutóbbi idők felszabadult gesztusai, tépett, rajzolt, ragasztott kollázsai mutatnak egy olyan lehetőséget, amely a korábbi évek fegyelmezett és analitikus felfogásával szemben a szabadjára engedett indulatoknak ad teret. E lapokon még ott kísért a hajdani raszterhálók, széttöredezett rendszerek emléke. Feltűnnek a sziluett-töredékek, amelyek most már megmaradnak így, kétségbeesett vagy felszabadult gesztusként, és sohasem állnak össze egésszé.

Utazás odaátra

A márványfehér szájüregben
halványpirosan világít még
a nyelv, parányi szőnyeg.
Késekkel kutatott dzsungel
a test, hol semmitől sem
riadó rákok nyálkás ollókat
emelve araszolnak, nyüzsögnek.
Gyászolók koporsóra hullatott
fillérei Kháron láthatatlan
tarisznyájába csörögnek.

Nádsípon billegő dal

1

Pirkadat, öltek láng-sövényed mellett,
gerlicét vert a karvaly bűntelen.
Világolnak a szertetépett pelyhek,
vércsöpp lobog a százszorszépeken.

2

Gyászol a dal, nádsípon billegő.
Lepelként suhog jégmarta mező.
Fekete tónak falánk-szájú habját
konok sirályok kései hasítják.

Hátrálnak előlem

Szemben laktam az ifjúsággal. Ablakai kivilágítva hátráltak előlem. Mögöttük piros bort ittam, a csodavárás szeretőivel szeretkeztem. Fényeim parányabbak, mint jánosbogarak szárnya s mélyebben úsznak a legmélyebben lebegő tengeri halaknál.

Ticzel Ferenc

Említve

Aknai Tamás: A pécsi képzőművészeti stúdió kiállítása a Miskolci Galériában
Dunántúli Napló, Pécs, 1970. jún. 17.

Fiszek Ferenc, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

Fiszek Ferenc: rajza

52.

JELENKOR, Pécs. 1971. január

XIV/1.

Ficzek Ferenc, grafikus

A Modern Magy.Képtar felkért 30 művészt,hogy 5-5 grafikavalkjaruljanak hozzá a modern magy,grafika gyüjtemény kialakitasahoz.A legjobbnak vélt munkaikat ajánlottak fel a muzeumnak.Közöttük ő is. 334.old. 14.jegyz

Romvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV, 333 .old

A Jan.Pann .Múz.évk. XIX. 1974. Pécs

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc és Szijártó Kálmán kiállítása Pécsett az Ifjúság Házában december 3-án nyílt meg.

— Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. december - 48 lap.

Ficzek Ferenc, Jestő

L: Deim Pál

Lóska L: Vaźlat a . . . 24-29.

Mozgó Világ, Bp. 1978. ápr. IV/2.

Ficzek Terenc, [ ]

Kiállítások Pécsett: *a Galériában* Ficzek Ferenc *művei, augusztus 4—20.; a Képcsarnokban* Kopcsányi Ottó *iparművészeti munkái, augusztus 10—24.; a Rákóczi teremben* Stein Anna *(Franciaország ménye)i, augusztus 25—szeptember*

—: A Jelenkor krónikája 864.

Jelenkor, Pécs, 1978. szept. XXI/9

Ficzek Ferenc, [ ]

L: Szenes Árpád

–: A Jelenkor krónikája 96.

Jelenkor, Pécs, 1978. január XX I/1

Ficzek Ferenc

Pécsett megnyílt az „Új konstruktivizmus" c. kiállítás. – A mai művész között szerepel a művész műve fából és vászonból kombinált „Ablak"-sorozata, mely tevet és mozgást kíván érzékeltetni. |említve|

Balia Erzsébet: Új konstruktivisták.

Tükör, Budapest, 1977. szept. 25.

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc kiállítása a pécsi Szinház, téri kiállító-terembeu megnyilt.

—: Kiállítások.

Művészet, 1978. augusztus-48. lap.

Ficzek Ferenc

a Pécsi Műhely bemutatója márc. 29.-én, a Fiatal Művészek Klubjában nyílik meg, melyen szerepelnek művei.

Meglívó

1974. márc. 29.

Ficzek Ferenc

A Lantos Ferenc vezette „Pécsi Műhely" - hez tartozó művész - neve emlitve

Kritika 1971 julius

27. old.

Ficzek Ferenc

Zománctábla-tervével szerepelt a győri Műcsarnok „Művész az iparban" című kiállításán.

Hück.; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 31. l.

Ficzek Ferenc

Egy művének fotója a Pécsi Képzőművészeti Stúdió kiállításáról. 1970.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972

Ticzek Ferenc

festő

~ kiállított a Pécsi képrőmű. Stu-
dió kiállításán (1970)

Repr.

Képrőmű Almanach 3.
Corvina 1972.

Fiszek Ferenc

Az amatőrök táborából kiválnak azok, akik művészeti vagy pedagógiai főiskolára mennek és akik más utakon hivatásossá válnak. Otthon és külföldön képző-művészeti kiállításokon szerepel a fiatalabb nemzedékből Fiszek Ferenc is.

Bainsky Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés 1974/1 21 old.

Ficnek Ferenc

A művész itthon és külföldön rendszeresen szerepel képzőművészeti kiállításokon.

Bánszky Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.
(
Népművelés, 1974. 1. 21. old.

Ficzek Ferenc

"Lebegés" c. rajzát bemutatja a lap. Repr.

Fenti rajz Pierre Székely: "Gránitjelek a granville-i tengerparton" c. rajzának hátlapján látható.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli. 23. XXI. évf. 3o. sz. 7. lap.

Fiereb Ferenc

Méltatás

H. Gy.: A Pécsi Műhely kiállítása.
Tükör, 1977 április 24 - 41. lap.

Ficzek Ferenc, [ ]

A PÉCSI MŰHELY tagjainak munkáiból rendeztek kiállítást március 25-től a Doktor Sándor Művelődési Központban. A kiállításon *Ficzek Ferenc*, *Halász Károly*, *Kismányoky Károly*, *Pinczehelyi Sándor* és *Szijártó Kálmán* műveit mutatták be.

Jelenkor, Pécs, 1977. május XX/5.

Ficzek Ferenc
grafikus

Ficzek Ferenc lapokat küldött be a Grafikai Biennaléra Krakkóba.

Sinkovits Péter: Grafikai Biennale Krakkóban
Művészet, 1974. november - 34 lap.

Ficzek Ferenc rajztanár, grafikus a Pécsi Műhely öt fiatal tagjának kiállításán szerepelnek grafikái.

Élet és Irodalom, Budapest, 1975. júl. 26.

Ficzek Ferenc

Politikai plakát"

" (regény)

Heggi Lóránd: A Pécsi Műhely plakátjairól.
Művészet, 1976. november – 24 oldal

Ficzek Ferenc
festő

Lomianchép 1970
(repro)

Keserü Katalin: Pécsi mühely.
Müvészet, 1973.szeptember - 27.oldal

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc fakól és vászonból kombinált Ablak-sorozata teret és mozgást kíván érzékeltetni.

Balla Erzsébet: Újkonstruktivisták.

Tüllör, 1977. szeptember 24 – 4 lap.

Ficzek Ferenc

get, némaságot fogad, nem beszél.

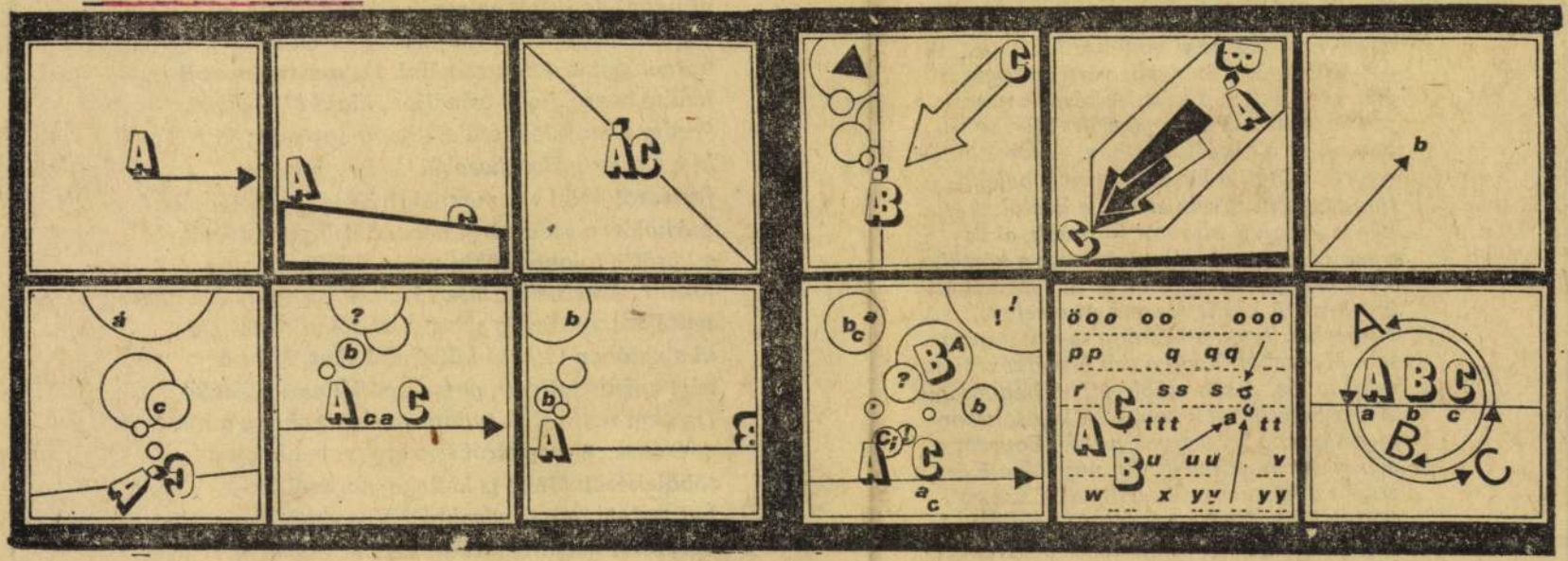

Ficzek Ferenc: Kapcsolatok

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.

A kés és a seb viszonya változó. A seb vérzik. A kés bevéreződik. A seb sajog. A kés kicsorbul. A seb fájva emlékezik a késre. A kés nem emlékszik a sebre. A seb beheged. A kés sebe tartós. Egyszer a seb is elfeledi a kést. A késnek nincs mit felednie. A kés gyönyört lel a sebben, mint a kinyíló testben. A seb is gyönyörét lelheti a késben, mint a belehatoló testben. A seb irtózik a késtől. A kés is irtózhat a sebtől. Vannak, akik a sebtől irtóznak. Vannak, akik a késtől. Van, aki mindakettőtől. A seb szeretheti is a kést. A kés is szeretheti a sebet. Megeshet, hogy a kés úgy sajog, mint a seb. Megeshet, hogy a seb oly érzéketlen, mint a kés. A seb előbb-utóbb begyógyul. A kés beletörhet a sebbe. A kés sokszor mondja azt: Én vagyok a Seb. Egyszer a seb is azt mondhatja: Én vagyok a Kés. A seb és a kés viszonya változó. Csak egy változatlan. Hogy van seb és van kés. A kés a seb kése. A seb a kés sebe. Nem lehetnek meg egymás nélkül.

Ment az utcán. Mint mindig és mindenkinek, mindenféle jutott az eszébe. Mindenféle, ami(ből? helyett? mintájára?) az írók belső monológot szoktak csinálni. De most nem volt kedve hozzá, hogy csináljon. Majd elfeledtük (pedig nem feledhető el), hogy épp most jött ki a Galleria Borgheseből. Lehet, hogy a festészet k ü l s ő monológ? Külső monológjába burkolózva sodortatta néma belső monológját a körötte tolongó többi néma belső monológ között. Amelyek szinte súrolták egymást. De nem vették észre. Pedig szinte láthatóan töltötték ki a valóban látható külső alakokat. Mint a zárt epruvettákban gomolygó kémiai reakciók. De nem vett róluk tudomást. Mint ahogy a magáéról se. A magáéról éppúgy nem, ahogy a többiekéről. Miért is kellene magáról többet tudnia, mint másokról? Vagy másokról többet, mint magáról? Tény az, s ez épp elég, hogy Ment tovább az utcán

Ficzek Ferenc [festő:]

L.: Simon Béla

Tüskés T.: Képzőművének .... 55–62.

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

05

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 8.
XIX. évf. 45. sz. 8. lap.

A népművészet használ

ÁJÉKOZÓDÁS——

A FORRADALOM TÖRTÉN

Száz éve született Jevgenyij Tarle

zadik évfor-
anság távla-
hiszen húsz
érdemes fel-
igyan mi le-
ik, a tudo-
alig-alig el-
itka? Hiszen
leonról vagy
sak magyar
ágos bestsel-
hogy a szta-
súlyos hely-
zovjet nagy-
iadását kez-
orú és béke
on-életrajzát
bbi brit mi-
Macmillan
két könyvet

nő leveleit és parancsait, Gyerzsavin memoárját, levéltári adatokat. A beszélgetés folyamán később III. Napóleonra terelődött a szó, s akkor ugyanily könnyedén és elegánsan a francia parlamentben elhangzott beszédeket idézte, valamint Hugo hosszúhosszú versét. *„Oly könnyeden idézte meg számunkra az egykori miniszterek, képviselők, színészek, elegáns dámák, tábornokok egyéniségét, hogy úgy éreztük, egyszerre él különböző korokban, ahol a legváltozatosabb figurák és események szorongatnak, s ez hatalmas örömöt okoz néki. Általában nem létezett számára halott: a hajdani nemzedékek emberei, akik már réges*

orosz polgári értelmiségi példáját követve — 1917 után. Ha szabad irodalmi párhuzamot említeni: Tarle útja egy kissé *Alekszej Tolsztoj* pályafutásához mérhető. A forradalom idején már tudták, hogy Oroszország gyógyíthatatlanul beteg, de nem hittek annak a súlyos operációnak a sikerében, amelyet a forradalom hajtott végre az országon. Nem ellenfelekként kerültek szembe a bolsevikokkal, hanem egyszerűen „kimaradtak" az eseményekből. Tolsztojnak az emigráció erkölcsi züllését, a hazaszeretet hívó szavát kellett megérezni, hogy

Ficzek Ferenc

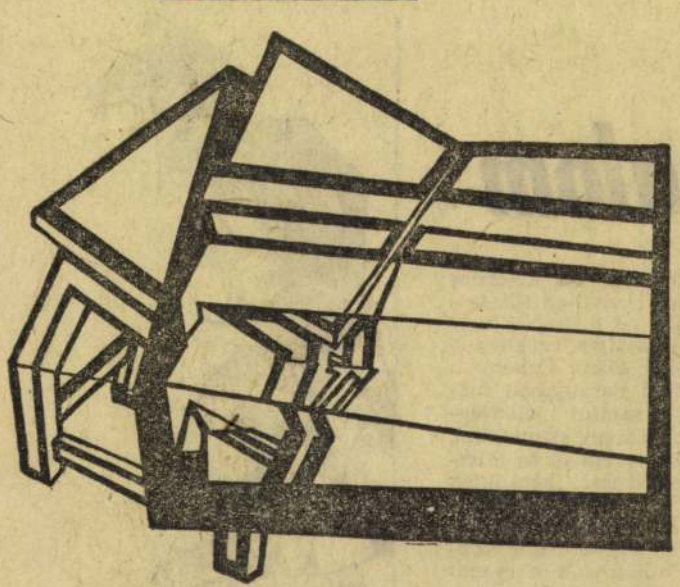

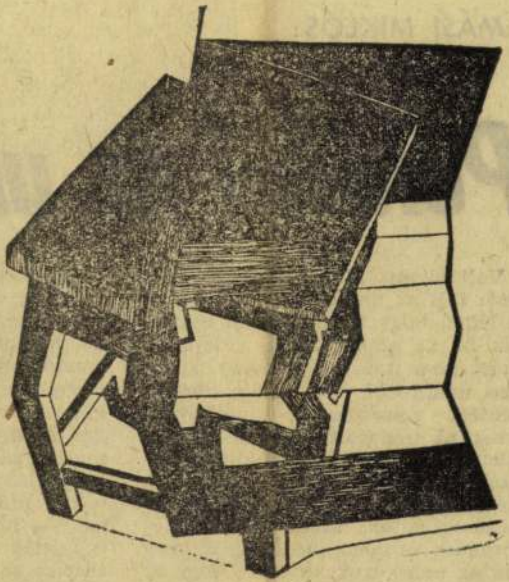

Ficzek Ferenc rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o. XIX. évf. 38. sz. 3. lap.

kevés érdeklődést mutatnak a vizsgálat anyagát interjúkkal szo- pontosan logikusan dolgozik fém-

ALMÁSI MIKLÓS:

Például az unalom

Volt olyan idő is, mikor még nem fájt az unalom? Lehet. De az is lehet, hogy régen rosszul osztották be az emberek az idejüket, azért nem tudtak úgy isten igazában unatkozni. Mert amíg idegeskedtek, rohangáltak, addig nem értek rá unatkozni. Csak mikor már nem kellett idegeskedni és rohangálni. Különórában, luxusként. Később aztán, mikor jobb időbeosztással éltek, mikor már az idegeskedés és rohangászás közben is tudtak unatkozni, kiderült, hogy az unalom nem is fényűzés. Köznapi, unalmas dolog. Sőt, kínzóan lassított fordulatszám.

Aztán, harmadik fázisként, egy-

Az irónia kedvéért túl messzire nyúltam vissza az unalom klasszikus őseiért. De ne higgyük, hogy be vagyunk biztosítva ez ellen a gondolkodásmód ellen. Örkény a *Vérrokonok* című darabjában foglalkozik ezzel a sajátos jelenséggel. A MÁV, az a nagy szimbólum, amiért az egész család él és küszködik. Aztán a nézőnek megsúgják — ha máshol nem, a műsorfüzetben —, hogy ki-ki helyettesítse be magának azt az „ügyet", amit fontosnak tart. Futballisták a csapat dicsőségét, papnövendékek az egyházat, mások a Nagy Dolgokat stb. — ízlés és foglalkozás szerint. De ezen a kellemes trükkön kívül még

sokat tudnának beszélni szokról a a valamikori állapotokhoz képest kimondja kereken, nem fél ő sen- rikai jelentése szerint.

Ficzek Ferenc

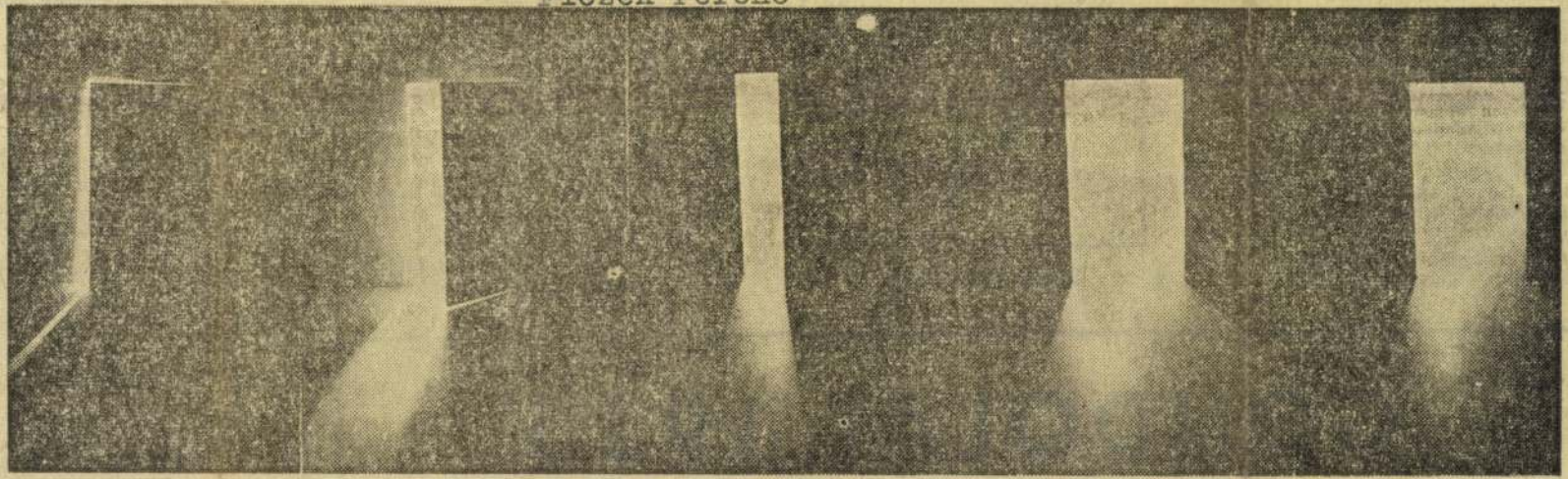

Ficzek Ferenc: Ajtó

GONDOS ERNŐ:

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 9.
XIX. évf. 32. sz. 3. lap.

GONDOLAT, 1935

Kilenc évvel ezelőtt, 1960-ban a Magyar Írók Szövetsége társas csak azért, mert a párt nevét zoltatlanul idézi. Nem tudjuk meg be- leumi évben vagyunk: negyven éve indult a *Gondolat*.

párt támogatásával, hazai antifasiszta folyóirat megindítását határozták el. Nemes elvállalta a szerkesztést és a kiadással kapcsolatos tennivalókat. Sőt, a folyóirat finanszírozásából is részt vállalt. Semmi okunk kétségbe vonni a tényt: ez az orgánum a hazai kommunista mozgalom akaratából jött létre. Így tájékoztat az indulás körülmé-

is (hona megalapitoja, Rauschenberg szerint csak „semleges térben" felfüggesztett tárgyakból állhat össze) határozottan társadalmias töltetet nyert — mint láthattuk — például a szlovák fiatalok kezén. Ha a polgári utat vélik egyedülinek, irodalmunk vagy zenénk rosszindulatú értelmezésben netán póriasnak fog hatni vagy legalábbis parasztinak (így viszont nem lehet majd felismerni például a Puszták népének világirodalmi rangját) és mindenképpen „kontaminált" lesz, köznapi gondoktól „befröcskölt",

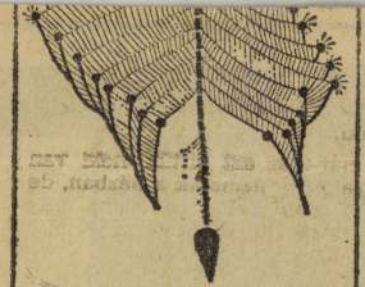

Szelft Béla rajza

a *saját* szavainkkal elmondani egy olyan pódiumon, ahol mindig is helyünk lett volna, de ahová persze nemcsak a taps ér föl, hanem alkalmasint a fütty is, meg a nevetés.

A „Helsinki után" korszaka még csak most indul, jósolgatni korai volna. De talán érdemes mindjárt az első órákban bizakodva tekinteni rá, és azt kívánni: adja ez a derülni látszó európai ég, hogy azért leginkább a tapsból jusson nekünk.

GONDOLAT, 1935

(Folytatás a 3. oldalról)

dezők szemére. Más frása a misztícizmus térhódításával foglalkozik. A folyóirat öt, 1935-ben megjelent számáról elmondhatjuk, hogy fellép az osztályszempontokat elkendőző népies mítosz ellen, s világossá teszi, hogy a fasizmus akkor is fasizmus, ha ideológiájából kommunisták ezidőben még nem tették magukévá. Ne hagyjuk azonban említés nélkül azt a fontos tényt, hogy a tisztázás már a 35-ös számokban elkezdődött. Gyetvai Imre vitába kezd Lázárral a parasztság földigényéről, s nem kevesebbet állít mint, hogy „Magyarországon is ez a kérdés (mármint a *földkérdés* G. E.) bur-

kat közölt. A második és harmadik évfolyam ezek mellett szépirodalmat: elbeszéléseket, verseket, riportokat, szociográfiákat is ad. Szellemében is változott a folyóirat, vonala kiforrottabb, „népfrontosabb". Ennek mérlegelésénél azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a második évébe lépő orgánum már meríthetett a spa-

— Ez önkéntes dolog volt...

— Igen. De most utólag sem tartod sérelmesnek?

— Hogy haragszom-e magamra érte?!

— Nem sajnálod, hogy főszerkesztő voltál és nem használtad ki ezt a lehetőséget?

— Ha sajnálnám is — jobban esik, hogy volt erőm önmagamnak nemet mondani. De igazad van. Mért is ne lehetnék dühös magamra, hiszen a főszerkesztő tizenegy évig hátrányosabb helyzetbe szorította vissza az írót, mintha az nem lett volna főszerkesztő.

— Nem gondolod, hogy méltánytalanul szigorú voltál?

— Nem. Hagyd meg nekem, hogy méltányosan elnéző legyek tegnapi önmagamhoz, még ha esetleg egyedül maradok is ezzel a gesztussal. De komolyan szólva: éppen azért, mert ilyen kényes poszton álltam, úgy éreztem (és ezt mástól is így vártam volna el), hogy azt az előnyt, melylyel egy főszerkesztő rendelkezik — saját szépirodalmi művei közlésére, önmaga méltatására — még rekompenzációs alapon sem szabad kihasználnia. Így aztán

Ficzek Ferenc

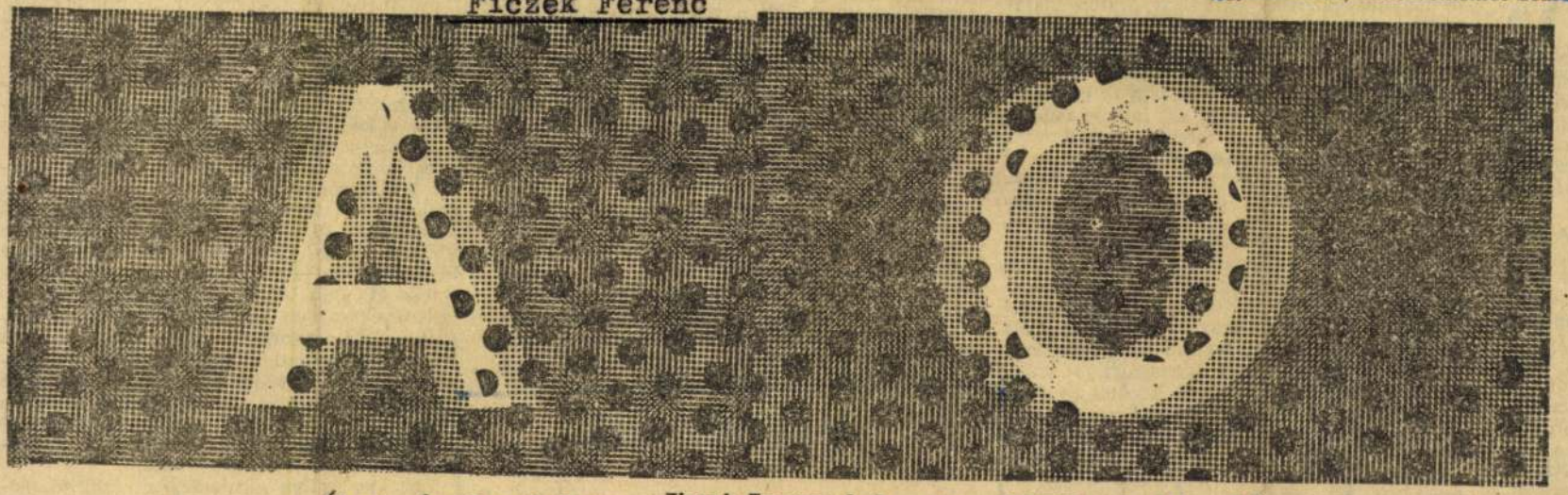

Élet és Irodalom, Ficzek Ferenc: A-O Bp. 1977. juli. 16.
XXI. évf. 29. sz. 13. lap.
A tuloldalon lásd: Medveczky Jenő rajzát.

A hasonmás

Minden nagy művésznek van hasonmása. (Némileg módosított értelemben úgy is hívhatnám őt: a Doppelgänger.)

X. és Y. — két test, egy lélek — megfogadják a főiskolán, hogy megváltják a világot, megteremtenek valami újat, másféle formát, másféle stílust, de elsősorban másféle tartalmat. Kifognak a tanmenetből, a tanáraik — mert sehová sem tudják besaktulyázni — kinevetik, eltanácsolják őket. X. a tehetségesebb, zseni talán, de ez ilyen korai állapotban még nem egészen nyilvánvaló, egyelőre vállvetve harcol Y.-nal. Új — egyelőre csak két tagból álló — iskolát alkotnak. Y. utánozza X.-et, ő telve jóindulattal, nem veszi észre. később azonban rájön. Két sasszéléppéssel elugrik, más kifejezési formát keres. Ez általában helyes volna, hiszen a művész nem ragadhat meg egyetlen korszakában mindvégig. Csakhogy X.-nek most még fájdalmas a stílusváltás, mert még nem futotta ki az előző eszmekörét, még annyi-annyi mondanivalója lenne a régebbi nyelvén, a régi témáiról, mégsem engedheti meg magának, hogy befejezze egy sorozat alkotását, mert még azt találnák hinni az emberek: éppenséggel ő majmolja Y.-t.

Megjön az első siker, fölfigyelnek az új hangra, de nem az X.-ére, hanem az Y.-éra. Pedig Y. is ugyanolyan istentől, kánontól elrugaszkodott művész, mint X. A felületes szemlélő azt mondaná rájuk, hogy hasonmások, kettejük két művére megy mint két tojás. Igaz, a kevésbé tehetséges Y. ugyanazt csinálja, csak hiányzik munkáiból a töltés, ő tartalmatlan. Ez a tartalmatlanság egyszeriben elfogadhatóvá, szalonképessé teszi. Y.-nak mecénásai lesznek, [illegible] is, műtermet ad, a snobok sorbaállnak a kiállítása előtt. X. még nem állít ki, tisztes rokonszakmákkal — tanárság, reklámgrafika — keresi meg a kenyerét. Y. Zsigulit vesz, X., jóllehet még nem szakított vele, nem hajlandó beülni a kocsiba. Aztán X. is vesz Zsigulit, Y. már Volvót. Y. kimegy zsűrizni X. műtermébe és szeretetteljesen kioktatja őt olyan dolgokról, amiket éppen X.-től tanult annakidején; a következő zsűrin már X. — mondvacsinált akadályok miatt — elmegy hazulról, csak a felesége fogadja Y.-t, a háziasszony mutatja meg neki a műveket.

X. éhenhal, Y. vígan él tornyos kastélyában: ilyen alternatíva manapság nincs; túl romantikus. Másik alternatíva: X. szépen, tempósan utoléri Y.-t, erkölcsi sikere, tekintélye óriásira nő, de a világ előtt mégiscsak annyit ért el, hogy legfeljebb egyenlőnek tartják Y.-nal. Sikeresek mindketten, de Y. híre a mértani haladvány sebességével növekszik, X.-é csak a számtaniéval. Félreértés ne essék, Y. nem Kainja X.-nek, az Ábelnak, Y. nem lelkiismeretlen, még csak nem is törtető. Csak éppen valóban elhiszi, hogy mindent ő talált ki, csak tudat alatt plagizál, és — mint minden művész persze — remekműnek tartja valamennyi munkáját. Az érdemtelen elismerést olyan természetesen fogadja, mint a protekciós diák a jelest.

Lehetséges a békés egymás mellett élés is: ez az igazság diadala. X. lesz a hős — ha megéri —, Y. a megbecsült kismester, apologétája, önkéntes samesza X.-nek. Megjegyzem, hogy ez az alternatíva ritkán szokott előfordulni. X.-nek csak a halála után lehet sikere, csak az utókor ítélkezik az ő javára.

De mert e cikkem nem népmese, az igazság sem ilyen egyszerű. Olyasmi is előfordulhat, hogy az utókor mind Y.-t, mind X.-et elfelejti. Egy valami biztos: Y. neve nem fog fönnmaradni.

Frank János

nyu szemeivel. A sötét pulóver helyett fehér blúzt viselt, ar[illegible] koztak ki körte ala[illegible] rallos matróz az el[illegible] le ismeretlen halak[illegible] nyéron vaj, citroms[illegible] tojás alakú kosárba[illegible] mindenkinek és egy[illegible] az asztal közepére. — Nem vagyok angol — mondtam az amerikainak, aki mohón vetette rá magát a halakra. A felesége csodálkozva nézett rám egy szerencsés pillanatában, amikor nem igazgatta fejebúbján a szőke parókát. — Sebaj — mondta tele szájjal az amerikai, aztán csendben ettünk egy ideig. — Volt már katona? — kérdezte, amikor befejezte a szálkák szopogatását. — Nem voltam — feleltem. — Pedig ráférne magára — mondta. — Én bezzeg voltam, és mondhatom magának, az volt az igazi. A flottánál szolgáltam. Akkoriban a légierő még nem volt annyira népszerű, mint manapság, és mindenki a flottához igyekezett kerülni. A flotta, barátom, a nemzet ütőere, mondhatom minden túlzás nélkül. Csak azok az országok vitték valamire a történelemben, amelyeknek erős flottájuk volt. A tenger neveli az igazi hősöket, barátom — mondta az amerikai, szortyogva és egy szálkát piszkált ki a fogai közül. — Először egy élelmiszert szállító hajóra kerültem, amely a háborúban menetrendszerűen közlekedett New York é s Southampton között. Tudja, hol van Southampton? Persze, hogy tudja, felelt rá azonnal, hiszen angol.

— Nem vagyok angol — mondtam türelmetlenül — de tudom hol van Southampton.

A lány elmosolyodott. Talán abban a klubban láttam, ahol egymás hátát nyomva préselődtünk be a kapun, a földön ültünk és egymás fejére tapostunk izgalmunkban.

— Akár tudja, akár nem tudja — folytatta az amerikai —, én azon a hajón szolgáltam, amíg a németek fel nem robbantották a tetves torpedóikkal. Két napot töltöttünk a tengeren egy tetves mentőcsónakban egy falat élelem nélkül. Gondolom, el sem tudja képzelni, milyen érzés volt —, mondta és hatalmasat harapott egy hal fejébe, amely ropogva tűnt el a fogai között.

— Megpróbálom elképzelni — feleltem.

— Aztán egy angol kiképzőtáborba kerültünk — folytatta az amerikai —, de még mielőtt akármire kiképezhettek volna bennünket, pakoltunk és irány Franciaország. Persze, amikor beszálltunk a teherautókba, fogalmunk sem volt, hová visznek, még tréfálkoztunk is, hogy most megyünk segíteni Hitlert. Amikor aztán ott kucorogtunk az átkelőhajón, köröskörül a tenger, meg az

[illegible] gondoltam, a sofőrre, akinek arcát elfedte a tányérsapka.

[illegible] mondta a lány és nem rám nézett, ahogyan szerettem volna, hanem ki, a sötét tengerre. Megfogtam a kezét, magamhoz húztam és elmerültem a szeméből kiolvasott álmokban; Londonban láttam, az esküvőn, a többszáz vendég között, ahol harsányan vitatkoztunk az anarchista mozgalom jövőjéről. A földalatti lépcsőjén jött szemben, kinyújtottam érte a kezemet, de csak a gumikorlátot értem el és lezuhantam, sikítva magam elé döntve az utasokat. A lány nem húzta el az arcát, elérkezett az első csók előtti pillanat, amikor megszűnnek a képzelgések, következik a test hatalma a lélek bolondos elkóborlásai felett.

Medveczky Jenő

Medveczky Jenő emlékkiállításáról

solt a jegyzetfüzetébe.

[illegible] kérdeztem, mielőtt [illegible] binból.

[illegible] rópa körözi — felelte tudatlan[illegible] gúnyos hangon. — Szerencséje[illegible] ásik felében él. Aludjon tovább [illegible] az egészet. — Elhúzta a száját [illegible] aga mögött az ajtót.

Felmentem a fedélzetre. Nem sokkal Esbjerg kikötője előtt horgonyoztunk, az amerikai a korlátra támaszkodva szivarozott és a kisváros csúcsos házait és templomtornyait szemlélte. — Maga gondolta volna erről a lányról, hogy bűnöző? — kérdezte, amikor meglátott. — Fogalmam sincs, mit követhetett el — feleltem és megvontam a vállam. — Pedig magának tudnia kell, maga él Európában — förmedt rám, mintha a kontinens kis falu lenne, ahol mindenkinek kötelessége számon tartani mások viselt dolgait. — Az a rendőr — tette hozzá — meglehetősen faragatlan fickó volt, az ilyenekről még azt is feltételezem, hogy alaposan megerőszakolták a lányt, behajították a vízbe, aztán rendeznek egy ilyen látványos kihallgatást a nyílt tengeren. Furcsa szokások vannak errefelé, mondhatom.

Egy óra múlva a rendőröket szállító motorcsónak recsegve eltávolodott a hajó oldalától és megindultunk a kikötő felé. — Mi bérautóval megyünk Koppenhágába — mondta az amerikai, és a szivar végét a tengerbe hajította. — A feleségem meg én szívesen elvisszük magát. — Nem köszönöm, vár egy barátom a kikötőben — hazudtam.

— Ahogy gondolja — mondta sértődötten és elfordult.

A mólón, amely mellett kikötöttünk, két teherautó állt a keskeny úton és egy sötétkék rendőrautó, mellette fiatal, unott arcú férfi cigarettázott. Amikor partraszálltunk, az amerikaiak megkeresték a bérautójukat, én pedig megegyeztem az egyik kamion vezetőjével, hogy elvisz Koldingba. Onnan Nyborgig autóbusszal megyek, aztán már csak egy ugrás Koppenhága. — Éjfélre odaérhet, ha szerencséje van — mondta a szőke, borostás, szögletesfejű sofőr. — Az igazat megvallva maga nem valami bizalomgerjesztő alak — tette hozzá, amikor felkászálódtam mellé a vezetőfülkébe.

Nem volt szerencsém. Hajnali fél hat volt, amikor az ingázó munkásokkal tömött autóbuszon megérkeztem Koppenhága álmos, esőtől csillogó külvárosába. Utamat keresve forgolódtam az emberek között, akik a kalapjukat a szemükbe húzták, újságot olvastak és hónuk alá csapták az aktatáskát. A csomagomra ülve megittam egy liter tejet, ami segíteni szokott, ha keveset alszom. Az utca másik oldalán, a Fórum mozi pénztáránál a lány állt sárga esőköpenyben és jegyet váltott a délutáni előadásra. Rám nézett, de nem szóltunk egymáshoz.

buszok és személyautók fölött
ozott, nem lehet az olyan messze
tlen villamossal elérhet az ember
ppen hamarabb találja gyalog
meretlen célú villamosokan sza-
na.
tehát szorosan fűzött magasszárú
a Nagykörúton, végig a kirakatok
zívesen megállt volna egyik-má-
egalább a feleségének elmondhat-
ndent árulnak Pesten, de a sava-
erősen elvonták a figyelmét a
lástól. Így is rengeteg időt veszí-
ekedési lámpáknál, amelyek min-
ekoccanó cipője előtt váltottak pi-
epes tempóban lépegetett, nehogy
oz nem szokott szervezete várat-
ségeket támasszon. A November
azért megfuttatta a lámpa sza-
ása, s emiatt a szétbontott Abbázia
szemben egy másik szétbontott
lőtt kényszerű pihenőt tartott, és
támaszkodva kilihegte magából a
. Majdnem zavartalan útja volt
rkádok alatt megbújó KÖZÉRT
a Körút hirtelen félbeszakadt és
járást sehol se kínáló úttest mö-
tódott.
gakorabeli férfit állított meg a
ömpölygő tömegben, előtte nem
a tájékozatlanságát.
z aluljáró — válaszolt türelmet-
fi —, mit gondol, mire való, bá-
és két kövér öregasszony közöt
a boltba.

igen körültekintő utánjárást, és kereken egy
óra hosszát vett igénybe, vagyis Feri bácsi

Ficzek Ferenc

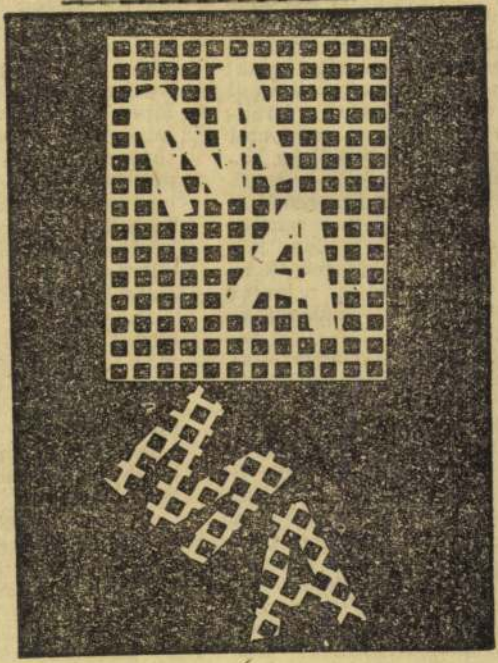

Ficzek Ferenc szitanyomata

sárga
Egy
pultor
besen
csos
ban
egyéb
a szá
kal,
lék a
A
Keves
szas
ablak
dosan
koron
gálja.
csusz
kénye
Abba
kezét
várta,
göcs.
leségé
fejfáj
—
Mégis
Kic
pálya
egy
Az a
re ne
godta
sok d

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 16.
XXI. évf. 15. sz. 14. lap.

da eget ostromló indulatok, okos hazafias tüzesség, az emberi lélek legbensejének, a szenvedély viharainak milyen ismerete! Robbanó színi helyzetek, embert és kort jellemző nagy indulatú monológok, mennyi sziklából kivésett alak! Ha olvassátok, látjátok: meg kell harcolni vele, de megéri a fáradságot. Nem az feszélyez majd, ami esetlegesen sikerült, homályos, hanem az lelkesít, ami örök érvényű. Másfél százada minden rendező, minden Bánk megvívta e remekműért a csatáját. És minden közönség. Holnap elmegyünk a Nemzetibe, vívjátok meg ezt a csatát emberi és esztétikai gazdagodástok érdekében ti is.

Osztályfőnököm és magyar—latin—görög tanárom lelkesített, figyelmeztetett így. És e tanár nem volt akárki — Sík Sándor.

Nagyszerű tanár — hinni kellett neki. Megszerettette amit ő szeretett. Úgy gondolta: mi, akik harminchatan ott ülünk előtte a padokban, ne csak a kötelező tananyagot ismerjük meg. Magyar irodalom? Hát abba a Halotti beszédtől Tamási Áronig beletartozik mindenki. A tananyag véget ért Adynál, Tóth Árpádnál — hallottak voltak már akkor, a huszas évek végén —, de ő hevülten

ról. Izgatottan, remekül olvasta fel a Bánk bánból a híres paraszti panaszt, de Babitsot is elmondta, az ifjú Szabó Lőrincre hívta fel figyelmünket — „most olvastam egy versét!" — és Móriczot, Kassákot is ő említette először. Soha ilyen magyar órákat! Érettségi találkozókon arra is emlékezünk, milyen elevenné varázsolta előttünk a latin „auktorokat" és Homéroszt. Mi voltunk utolsó gimnáziumi tanítványai, hogy aztán Szegeden tanítson tovább, varázskörébe vonja Radnótit, politikai ellenszélben magántanárrá harcolja ki Szerb Antalt.

És elvitt a Nemzetibe. Vele együtt láttuk, lelkesültsége nyomán lelkesültünk mi is a „tragikus remekért", Bánk bánért.

Az első Bánk bán. S utána még mennyi!

És most — hanglemezen, térhatásún — Nemzeti Színházunk új Bánk bánja.

Az első benyomás — a mű tisztelete. Minden szó megbecsülése, minden jelenet úgy, ahogy a kecskeméti jogász, Katona József megírta. A lemezen, mintegy lemeztelenítve, csak a szöveg. Pontos körvonalakkal megalkotott alakok. Mához szóló közelítés? A hagyomány már-már tanáros,

ta meg! hisz
szól önmagáé
nek!".

Különös sz
mezjátszó, kö
tallámpa szűk
tem a szöveg
kiszakít körn
vagyunk, Bán
gató, a szava
gyelemmel k
varázsába vo
szavakból fel
tur bán lázon
csit emelkedet
formálja a je
szem el, csak
tom csimbók
ját. Sinkovits
milyen szépe
tudja, ódonar
lehet úgy m
köznapi besz
mégis érződj
ség. Avar Istv
panaszát, ner
mot hangsúly
dat, monológ
szinte látható
meglepetés —
nagysággá az
Raksányi Ge
egyenrangúvá
mai izgalom
gyönyörű szó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19[illegible] 8

ÉLET ÉS IRODALOM

Ficzek Ferenc

1021

Ficzek Ferenc rajza

ÉKOZ

RRADALOM TÖRTÉ

Száz éve született Jevgenyij Tarle

nő leveleit és parancsait, Gyerzsavin memorját, levéltári adatokat. A beszélgetés folyamán később III. Napóleonra terelődött a szó, s akkor ugyanily könnyedén és elegánsan a francia parlamentben elhangzott beszédeket idézte, valamint Hugo hosszú hosszú versét. *„Oly könnyeden idézte meg számunkra az egykori miniszterek, képviselők, színészek, elegáns dámák, tábornokok egyéniségét, hogy úgy éreztük, egyszerre él különböző korokban, ahol a legváltozatosabb*

orosz polgári értelmiségi példát követve — 1917 után. I szabad irodalmi párhuzamot e líteni: Tarle útja egy kissé *Alekszej Tolsztoj* pályafutásá mérhető. A forradalom idej már tudták, hogy Oroszorsz gyógyíthatatlanul beteg, de n hittek annak a súlyos operác nak a sikerében, amelyet a f radalom hajtott végre az ors gon. Nem ellenfelekként kerül szembe a bolsevikokkal, han egyszerűen „kimaradtak" az

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1975 JUL 26

Ficzek Ferenc

1021

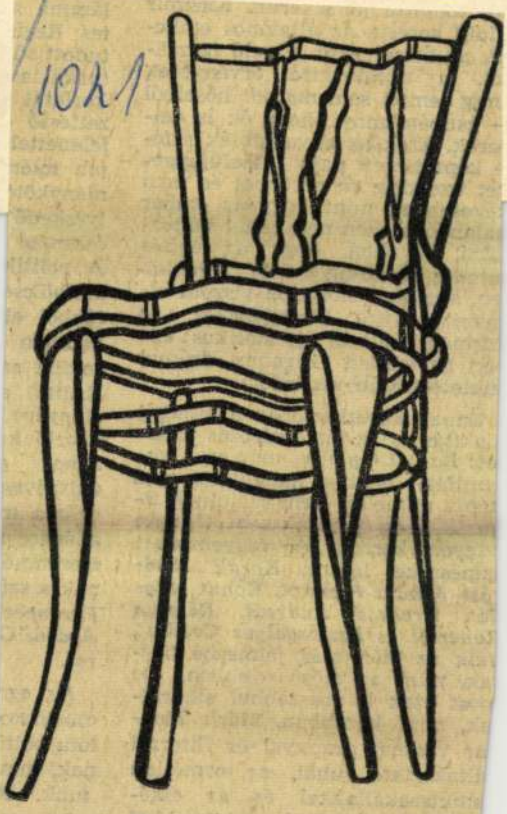

Ficzek Ferenc rajza

[redacted] 1975. JÚLIUS 26.

tevesebbet, mint hogy
alandó, s ezen nem lehet változatni, továbbá, hogy az építés
indig fáradságos, sőt kíméleten, a gonosz elöljárók viszont elyerik méltó büntetésüket. A
zínpadi változat így statikus: épen az eredeti Gilgames drámai
ültetése hiányzik belőle.

Ennek következtében a színészi
lakítás és az inszcenirozás (díszet: *Rajkai György*) még csak vaamiféle keleties hangulatot sem
képes mímelni. Nem születnek figurák, még hamisak sem. Csupán
agyon korrekt és fegyelmezett
zínészeket látunk. *Kozák Andrást, Juhász Jácintot, Kohut Magdit, Drahota Andreát, Rátonyi Róbertet* és *Esztergályos Cecíliát*,
kik az idén más jelmezbe bújak, mint az előző években. De
nost ezek is rosszabbul sikerülek, mint korábban. *Márk Tivadar* vásznat arannyal és fliterrel
áltakoztató ruhái, az ormótlan
amutszakállakkal és az elkésztően csiricsáré fejdíszekkel
együtt riasztóan ízléstelenek.

lyeskedo
össznépi
A politik
életbölcse
tékból el
valóban
foszlik sz
Ezúttal
előnyére
László k
János
dalszöveg
dráma m
adáshoz
szerencsé
nak a szí
Ferencce
Agárdi G
ral.

Az egr
csodálato
lota boltí
nak, min
tunk. R
színt egy
leti ez a k

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 20

Ficzek Ferenc

1021

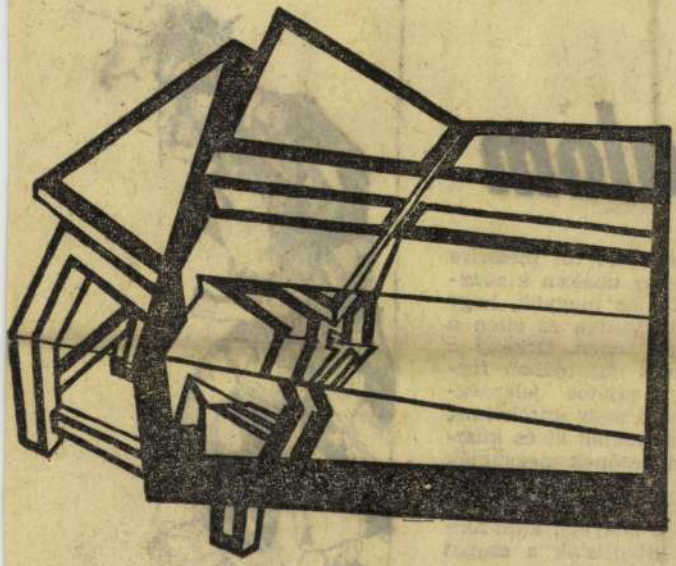

Ficzek Ferenc rajza

MÁSI MIKLÓS:

Például az unalom

Volt olyan idő is, mikor még em fájt az unalom? Lehet. De az lehet, hogy régen rosszul osztotk be az emberek az idejüket, ért nem tudtak úgy isten igazán unatkozni. Mert amíg idegesedtek, rohangáltak, addig nem tek rá unatkozni. Csak mikor ár nem kellett idegeskedni és rongálni. Különórában, luxusként. ésőbb aztán, mikor jobb időbeztással éltek, mikor már az ideskedés és rohangászás közben is dtak unatkozni, kiderült, hogy az alom nem is fényűzés. Köznapi, almas dolog. Sőt, kínzóan lassít fordulatszám.

Az irónia kedvéért túl messzire nyúltam vissza az unalom klasszikus őseiért. De ne higgyük, hogy be vagyunk biztosítva ez ellen a gondolkodásmód ellen. Örkény a *Vérrokonok* című darabjában foglalkozik ezzel a sajátos jelenséggel. A MÁV, az a nagy szimbólum, amiért az egész család él és küszködik. Aztán a nézőnek megsúgják — ha máshol nem, a műsorfüzetben —, hogy ki-ki helyettesítse be magának azt az „ügyet", amit fontosnak tart. Futballisták a csapat dicsőségét, papnövendékek az egyházat, mások a Nagy Dolgokat stb. — ízlés és foglalkozás szerint. De

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 SEP 18
ÉLET ÉS IRODALOM
Ficzek Ferenc

1021

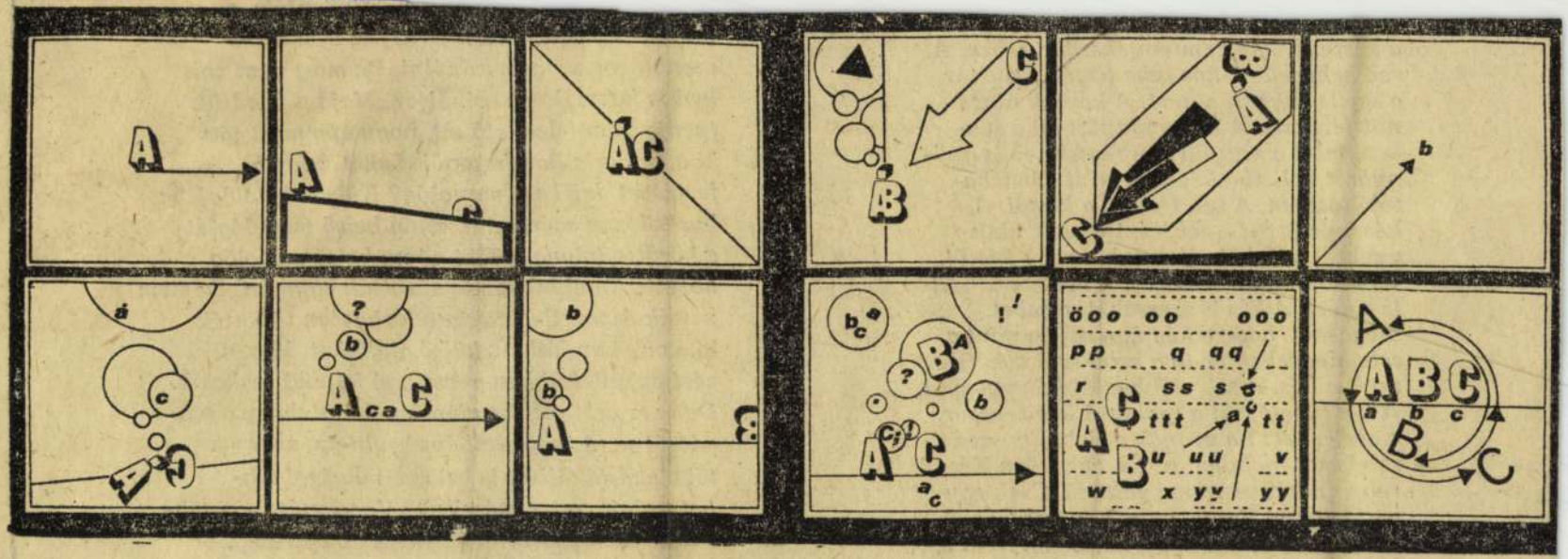

Ficzek Ferenc: Kapcsolatok

A kés kicsorbul. A seb fajva emlékezik a késre. A kés nem emlékszik a sebre. A seb beheged. A kés sebe tartós. Egyszer a seb is elfeledi a kést. A késnek nincs mit felednie. A kés gyönyört lel a sebben, mint a kinyíló testben. A seb is gyönyörét lelheti a késben, mint a belehatoló testben. A seb irtózik a késtől. A kés is irtózhat a sebtől. Vannak, akik a sebtől irtóznak. Vannak, akik a késtől. Van, aki mindakettőtől. A seb szeretheti is a kést. A kés is szeretheti a sebet. Megeshet, hogy a kés úgy sajog, mint a seb. Megeshet, hogy a seb oly érzéketlen, mint a kés. A seb előbb-utóbb begyógyul. A kés beletörhet a sebbe. A kés sokszor mondja azt: Én vagyok a Seb. Egyszer a seb is azt mondhatja: Én vagyok a Kés. A seb és a kés viszonya változó. Csak egy változatlan. Hogy van seb és van kés. A kés a seb kése. A seb a kés sebe. Nem lehetnek meg egymás nélkül.

mi(ből? helyett? mintájára
monológot szoktak csinálni
kedve hozzá, hogy csináljo
(pedig nem feledhető el), h
ki a Galleria Borgheseből. I
festészet k ü l s ő monológ
burkolózva sodortatta néma
a körötte tolongó többi ném
között. Amelyek szinte súro
vették észre. Pedig szinte lá
ki a valóban látható külső alakokat. Mint a zárt epruvettákban gomolygó kémiai reakciók. De nem vett róluk tudomást. Mint ahogy a magáéról se. A magáéról éppúgy nem, ahogy a többiekéről. Miért is kellene magáról többet tudnia, mint másokról? Vagy másokról többet, mint magáról? Tény az, s ez épp elég, hogy Ment tovább az utcán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 JUL 16
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ficzek Ferenc

1021

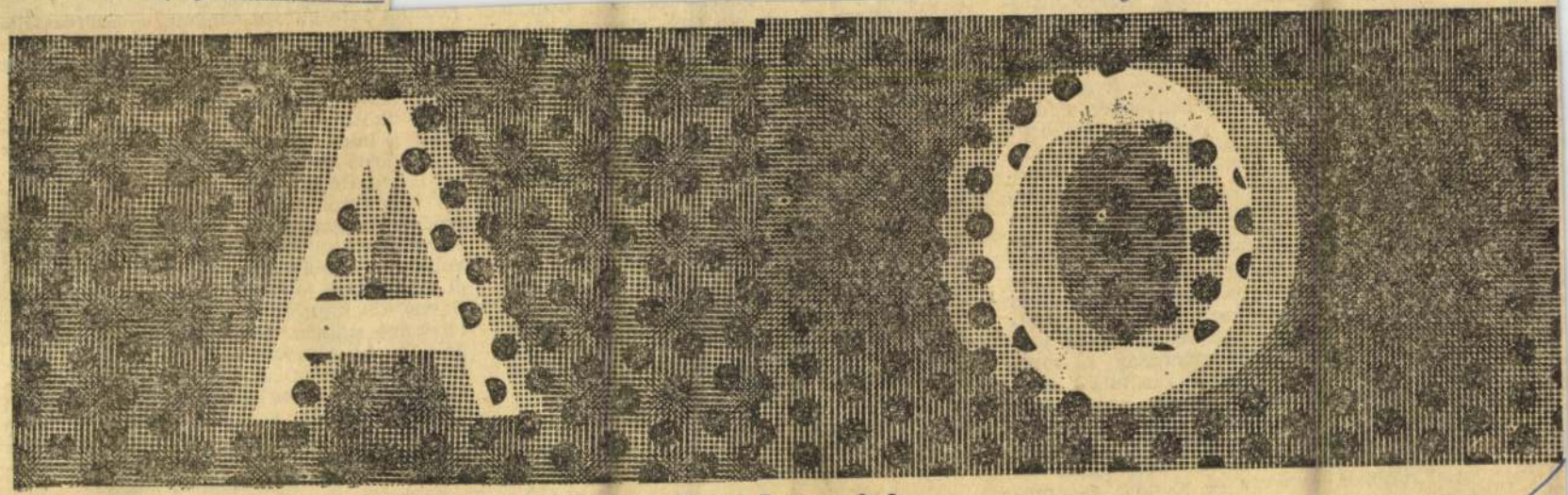

Ficzek Ferenc: A–O

nyéron vaj, citromszeletek és káposzta, egy tojás alakú kosárban kenyér. Sört töltött mindenkinek és egy üveg pálinkát helyezett az asztal közepére. — Nem vagyok angol — mondtam az amerikainak, aki mohón vetette rá magát a halakra. A felesége csodálkozva nézett rám egy szerencsés pillanatában, amikor nem igazgatta fejebúbján a szőke parókát. — Sebaj — mondta tele szájjal az amerikai, aztán csendben ettünk egy ideig. — Volt már katona? — kérdezte, amikor befejezte a szálkák szopogatását. — Nem voltam — feleltem. — Pedig ráférne magára — mondta. — Én bezzeg voltam, és mondhatom magának, az volt az igazi. A flottánál szolgáltam. Akkoriban a légierő még nem volt annyira népszerű, mint manapság, és mindenki a flottához igyekezett kerülni. A flotta, barátom, a nemzet ütőere, mondhatom minden túlzás nélkül. Csak azok az országok vitték valamire a történelemben, amelyeknek erős flottájuk volt. A tenger neveli az igazi hősöket, barátom — mondta az amerikai, szortyogva és egy szálkát piszkált ki

sem tudtam miért, a titkot akartam megfejteni, amelyik a sötét szemeiből köszönt vissza rám. — Furcsa ember ez az amerikai — mondta a lány és nem rám nézett, ahogyan szerettem volna, hanem ki, a sötét tengerre. Megfogtam a kezét, magamhoz húztam és elmerültem a szeméből kiolvasott álmokban; Londonban láttam, az esküvőn, a többszáz vendég között, ahol harsányan vitatkoztunk az anarchista mozgalom jövőjéről. A földalatti lépcsőjén jött szemben, kinyújtottam érte a kezemet, de csak a gumikorlátot értem el és lezuhantam, sikítva magam elé döntve az utasokat. A lány nem húzta el az arcát, elérkezett az első csók előtti pillanat, amikor megszűnnek a képzelgések, következik a test hatalma a lélek bolondos elkóborlásai felett.

követhetett el — feleltem és megvontam a vállam. — Pedig magának tudnia kell, maga él Európában — förmedt rám, mintha a kontinens kis falu lenne, ahol mindenkinek kötelessége számon tartani mások viselt dolgait. — Az a rendőr — tette hozzá — meglehetősen faragatlan fickó volt, az ilyenekről még azt is feltételezem, hogy alaposan megerőszakolták a lányt, behajították a vízbe, aztán rendeznek egy ilyen látványos kihallgatást a nyílt tengeren. Furcsa szokások vannak errefelé, mondhatom.

Egy óra múlva a rendőröket szállító motorcsónak recsegve eltávolodott a hajó olda-

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc: Terv

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 12. lap.

~~OBV GYULA~~:

~~Az ingeim jól mosottak~~

tött „kölyökházasságot" elmesélő kisregény mellett négy elbeszélést tartalmaz. E poétikus hasonlatokkal, mégis erotikusan megrajzolt női figurák úgy bomlanak elő a titkok fátyolából, mintha férfiak álomképei lennének; gondolkodás- és viselkedésmódjuk logikáját azonban sosem tárják fel egészen előttünk.

Úgy tetszik, az író előtt sem. Ám Vidor Miklós mintha beletörődött volna, hogy nem fejtheti meg őket minden vonatkozásban, végérvényesen; hagyja, hadd járjanakkeljenek ezek a szép, érzéki nők a történetek lapjain — és figyeli őket. nem ragadná meg figyelmünket magának az írónak a szenvedélye, amellyel hőseit keresi, amellyel meg akarja érteni őket. Ez az a személyes erő, amely a címadó kisregény halványabb lapjain is átüt, olyannyira, hogy feltámad bennünk a kérdés: talán nem épp ez a „rejtett" történet lett volna Vidor Miklós igazi témája?

Pályi András

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1976 DEC 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Ficzek Ferenc

1021

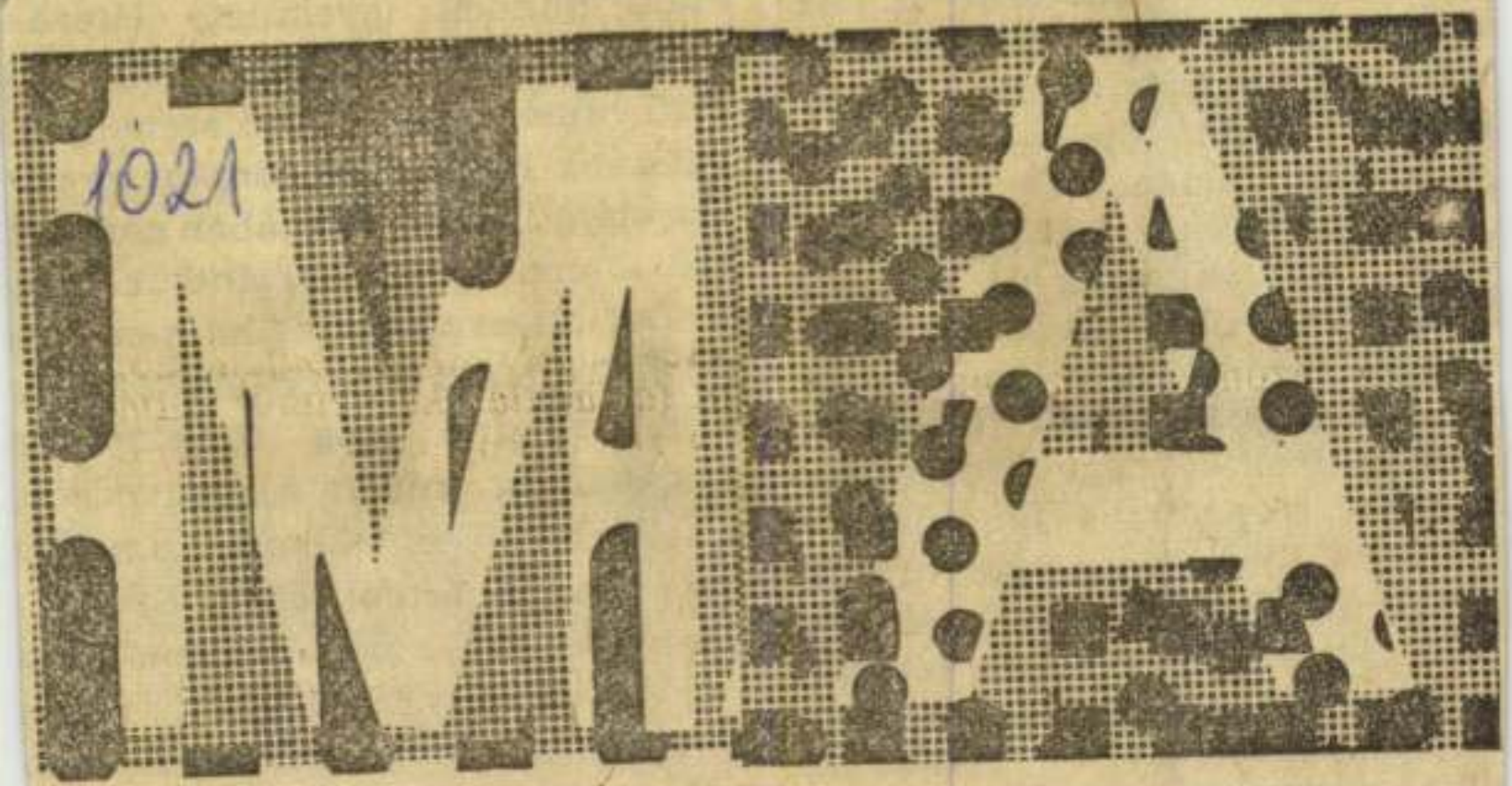

Ficzek Ferenc: Terv

nadó kisregény
lló ifjú kirakat
ő kapu Biája és
zés alatt Bambij
ból a ködből
yanabban tűnnér
el Vidor Miklós
akját kiemelhet
l, mely az elham
tött és elhamark
t „kölyökházass
regény mellett
talmaz. E poétikus hasonlatok-
l, mégis erotikusan megrajzolt
i figurák úgy bomlanak elő a
kok fátyolából, mintha férfiak
mképei lennének; gondolkodás-
viselkedésmódjuk logikáját
nban sosem tárják fel egészen
ttünk.

Úgy tetszik, az író előtt sem. Ám

amellyel hőseit keresi, amellye
meg akarja érteni őket. Ez az
személyes erő, amely a címadó kis
regény halványabb lapjain is átü
olyannyira, hogy feltámad ben
nünk a kérdés: talán nem épp ez
„rejtett" történet lett volna Vido
Miklós igazi témája?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Ficzek Ferenc

1971 DEC 19

1971. december 19. DUNANTÚLI NAPLÓ

1021

Pécsi Műhely

Másodszor is elnyerte a Kiváló Együttes címet a Doktor Sándor Művelődési Központ képzőművészeti csoportja, a Pécsi Műhely.

A Technika Háza alagsorában jólfűtött, kellemes pincehelyiségek. Az egyikben kézimunkázó asszonyok, a másik a Pécsi Műhelyé. A tágas pincében a munka otthonos rendetlensége, villanyfény, csillogó zománcok a falakon, grafikák, fotók halmaza, vászon paravánok, lefűrészelt lábú, öreg karosszékek, „vágóasztal". Ez utóbbi egy közönséges, öreg asztal, amelyen Szijártó Kálmán filmtekercsekkel dolgozik. Kézzel gombolyítja a szalagot, amelyen a legutolsó természettanulmány fölvett anyaga látható.

Ez a csoport otthona, műhelye, vitaklubja, irodája. A Pécsi Műhely hajdan szakkörként indult, jelenlegi — ma már teljesen egyenrangú — tagjainak egy része akkor még iskolás volt. A tervszerű és folyamatos munka nyomán a szakkör alkotóműhellyé vált, amelyben megközelítően azonos érdeklődésű, gondolkodású emberek dolgoznak. Az egyéni ízlés és hajlam érvényesülése mellett közös célok hajtják őket, s a korunkra jellemző kollektivitás igénye. Mondják, a közös célok mind pontosabb meghatározása közben az egyéni feladatok is mind tudatosabbakká válnak.

Évek óta a Doktor Sándor Művelődési Központ keretében végzik munkájukat. Az amatőrmozgalom velejárója, a szerény körülmények, mondhatni: a pénztelenség sokáig nyomasztotta őket is, anélkül, hogy ebből különösebb gondot csináltak volna. Jó kapcsolatot építettek ki a bonyhádi zománcgyárral, ahol immár évek óta minden nyáron heteket dolgoznak, felhasználva a gyár nyújtotta helyet, anyagot, műhelyt. A megye, majd a város segített eddig is, ahol tudott, az idén pedig már saját költségvetésük is van, a Városi Tanács népművelési csoportja biztosította felszerelésre, anyagra, fotókiadásokra.

Most, amikor Budapesten átvették a másodszori Kiváló együttes kitüntetést, meghívta őket a Fővárosi Tanács a jövő évi május elsejére. A Feneketlen tó partján lesz a kiállításuk, a fővárosiak gondoskodnak a rendezésről, röpcédulákról. Eddigi kiállításaik listája színes és tanulságos képet mutat: Fiatal Művészek Klubja, Budapest (1969), Technika Háza, Pécs (1970), Budapesti Műszaki Egyetem Vásárhelyi Pál Kollégiuma (1970), Miskolci Galéria (1970), tokaji pártbizottság (1970), Pécsi Ipari Vásár (1970), Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár, baranyai pavilon (1970), szigetvári járási könyvtár (1970), végül az idén Pécsvárad és Székesfehérvár. Ezek mind csoportkiállítások voltak.

A csoport tagjai ma a következők: Ficzek Ferenc, Halász Károly, Kigyós Sándor, Kismányoky Károly, Lantos Ferenc, Pinczehelyi Sándor, Szelényi Lajos, Szijártó Kálmán, valamint Aknai Tamás művészettörténész, Erdélyi Zoltán építész, Nádor Katalin fotós. Mind az összetétel, mind a kiállítások változatos színhelye és műfaja jelzi a laikusnak is, hogy itt valamilyen komplex törekvéssel áll szemben.

— Általánosságban kifejezve a célunk: megkeresni, fölkutatni a képzőművészet és az ember szín- és formarendszerének azokat a lehetőségeit, amelyek határozott funkciót hordoznak a mai ember számára — mondották. — Anyagokat, formákat, gyártási lehetőségeket kutatni, amelyek képesek determinálni az emberek mindennapjait. De mindez megköveteli a célok kitűzését, a problémák felvetését, a figyelem felkeltését is: mi a komplex látásmód kialakítására törekszünk. Azért kutatjuk a sokszorosítás lehetőségeit és az ipari gyárthatóság szempontjait, hogy olyan formákat szerkesszünk meg, amelyek demokratizálhatják az ember vizuális kultúráját.

Szempontjaik a variálhatóság, olcsóság is. Úgy képzelik, hogy az emberek bizonyos értelemben tovább folytathatják az alkotást a hozzáférhető elemek alakításával, összerakásával, vagyis egyéniségük ebben az aktív közreműködésben is kibontakozhat. A művészet demokratizmusa és századunk megváltozott időfogalma együttesen ösztönzi ezt a kísérletezést. A száguldó idő az embert a viszonylatok átértékelésére, az egyszerűsítésre, közérthetőségre szorítja, s ebben az értelemben rengeteg kitűzni való cél, megfogalmazásra váró probléma akad még.

— Többek között az embernek a természethez való megváltozott kapcsolata, azaz ennek tanulmányozása. Mesterségesen kialakított helyzetekben próbáljuk vizsgálni ezt viszonyt, például a homokbányában kiöregedett papírcsík viselkedésén. Fotóval és filmmel tesszük vizsgálhatóvá ezeket a tanulmányokat. A fotó is így kerül kapcsolatba céljainkkal, de nem mint alárendelt szereplő, hanem szuverén műfajként, hiszen az így keletkezett helyzetek új és új fotós problémákat is felvetnek. Az építészet talán a legérthetőbb kapcsolatunk, hiszen a mesterséges környezet legfrappánsabb tartozéka. Nem mintha egy autósztráda építésénél vagy egy erdőtelepítésnél nem lehetne ugyanolyan fontos a komplex látásmód, de egyelőre a legmegfoghatóbb, számunkra is legtermékenyebb az építészet.

A csoport legtapasztaltabb tagja, vezetője Lantos Ferenc egy idő óta már a Pécsi Tervező Vállalatnál dolgozik, ott próbálja az építészet és képzőművészet kapcsolatait tovább keresni és alakítani. De nemcsak a zománc műfaja érdekli őket. Pinczehelyi Sándor — úgy tűnik — a plakátban találta meg legjobb kifejezési formáját. Aknai Tamás elméletileg próbálja megfogalmazni e törekvéseket és feltárni a történeti vonatkozásait. A csoport képzőművészei a zománcon kívül a sokszorosított grafikától egészen a megújítandó táblaképig a képzőművészet szinte minden ága iránt érdeklődnek. Végső céljuk: visszaadni a képzőművészet konkrét funkcióját, nem a meglévő környezetet ábrázolni különböző stiláris formákban, hanem bővíteni, gazdagítani, alakítani az ember környezetét. Nem tesznek különbséget képfestés és tárgyalakítás között — egy a rangja s egy a jelentősége mindkettőnek.

Most például a Hal József utcai új iskolába készít a csoport zománcfalat. Természetesen — ingyen. Azért, hogy az iskolába belépő gyerekeket vidám, színes, tiszta formák fogadják, jó hangulatot, örömet okozva.

H. E.

...at-Európában

...et, ...n, ...al- ...ki, ...tt- ...a- ...és ...n- ...ek ...-

...érni a jelenlegi színvonalat, ha nem volnának idegen munkások, sok minden, ami ma Svájcban megvan, nélkülük csak óhaj volna. Am a külföldi munkások száma elérte azt a határt, amikor a svájciak felteszik maguknak a kérdést: otthon vannak-e még egyáltalán Svájcban?

Svédország is azok közé a nyugat-európai országok közé tartozik, ahol jelentős a külföldi munkások száma. A múlt év végén 210 000 volt. A Svédországban dolgozó külföldi munkások közül a legtöbben a többi északi országokból származnak. Csak Finnországból több mint 100 000 érkezett. Sok a jugoszláv (18 000), a nyugatnémet (15 000), a görög és az olasz.

Mindenütt nagy nehézséget okoz az idegen munkásoknak a helyi nyelv ismeretének hiánya. Gyakran ez oda vezet, hogy nem tudják őket azokra a helyekre tenni, amelyekre képesítésük van, hogy csupán ott dolgozhatnak, ahol nem feltétlenül szükséges mindent pontosan kifejezni. Azok a munkások, akik illegálisan dolgoznak, még ezen kívül is hátrányban vannak, mivel nincsen betegségi és baleseti biztosításuk. Az idegen munkások elszállásolása többnyire nem nagyon megnyugtató. Gyakorta előadódnak olyan esetek, hogy a külföldi munkásoknak alacsonyabb a bérük, mint a hazai munkásoké, akik ugyanazt a munkát végzik.

Gyakran beszélnek arról, hogy milyen hasznot hoznak a „gastarbeiterek" saját anyaországuk számára. Elmondják, hogy mennyi devizát hoztak haza vagy utaltak át, de többnyire megfeledkeznek arról, hogy mit veszít hazájuk a munkaerő kiáramlásával. Ezen a problémán most leginkább Jugoszláviában gondolkodnak el, ahol a képesített munkaerő eltávozása fékezi a gazdasági élet korábbi gyors fejlődését.

Ahogy szükség van a nemzetközi árucserére, meghatározott mértékig elkerülhetetlen az is, hogy az egyik ország munkásai bizonyos ideig bizonyos munkát ne végezzenek más országokban. A „gastarbeiterek" rendszere azonban valami más. Ezek a munkások nem a hazai munkaadó megbízásából és hasznára végeznek munkát, hanem egész idegen vállalatok és társaságok érdekében, akik kihasználják munkájukat, miközben bármikor elbocsáthatják és hazaküldhetik őket. A „gastarbeiterek" rendszere hozzájárul az európai országok közötti gazdasági egyenlőtlenség fenntartásához és elmélyítéséhez és következményeivel fékjává válik, ama országok gazdasági fejlődésének, ahonnan a „gastarbeiterek" érkeznek.

Hoa —azt jelenti, béke

1940: a japán seregek bevonultak a meggyengült Franciaország indokínai gyarmataira. A Vichy-kormány egyezményben ismerte el a japán császári hadak megszálló jogait. A népre a gyarmattartók és a megszállók kettős terhe nehezedett. Ilyen körülmények között erősödtek az ellenállás erői is. Az Indokínai Kommunista Párt tömörítette az ország azon haladó rétegeit, akik hajlandók voltak fegyvert fogni a függetlenségért. 1944. december 22-én a Viet Bach-i őserdőben 34 vietnami harcos létrehozta annak a hadseregnek magvát, amely alig tíz esztendővel később legyőzte a gyarmatosítókat és amely az elmúlt esztendőkben a világ legerősebb imperialista hatalmának, az amerikaiaknak hadseregével szállt sikeresen szembe.

Huszonhetedik születésnapját ünnepli a VDK Néphadserege és 11 esztendős (december 20-án alakult) a Dél-Vietnami Nemzeti Felszabadítási Front. A néphadsereg a japán megszállók, a francia gyarmatosítók elleni harcban született, a DNFF már azután, hogy az amerikaiak a franciák örökébe lépve maguk vállalkoztak az új gyarmatosítók szerepére. Az Egyesült Államok mind leplezetlenebb katonai jelenléte és a Washington által fenntartott és pénzelt saigoni kormányok önkénye nem sokkal azután, hogy elhallgattak a fegyverek, a vietnami népet ismét harcolni kényszeríti. Dél-Vietnam népére különösen nagy hatást tett az, hogy északon megvalósultak a százados álmok. Létrejött a földreform, alapvető társadalmi változások történtek, míg délen szinte semmi sem változott.

Húsznál több polgári, katonai és vallási szervezet, közte három nagy politikai párt, a Saigon-Choloni békebizottság és számos más haladó ifjúsági szövetség hozta létre a DNFF-et. A Felszabadítási Front célja a Genfi Egyezmény érvényesítése volt. Véget akart vetni a dél-vietnami háborúnak, meg akarta szüntetni az amerikai katonai intervenciót, demokratikus módon választott kormányt kívánt hatalomra juttatni és az összes nagyhatalom által biztosított függetlenséget és semlegességet kívánta Vietnam számára kiharcolni.

A DNFF megalakulása óta esztendőről esztendőre megemlékezik a világ arról az emberöltőt átívelő harcról, amelyet a vietnami nép vív szabadságáért. Nehéz harcok folynak most is Indokínában. Miközben az amerikaiak vietnamizálásról beszéltek az összecsapások, az amerikai agresszió átterjedt Laoszra és Kambodzsára is, és most a három indokínai nép közösen harcol, közösen cselekszik. Az ezerszer megígért béke továbbra is távol van (akármennyit is ígéri Nixon csapatainak kivonását). Nem mintha a vietnami emberek nem vágynának a csöndre, a nyugalomra. A Time című amerikai magazin nemrég egy riportsorozatában azt írta: oly régen megszokták az itt élők a harcokat, hogy ez életelemükké vált – másképp nem is tudják elképzelni életüket. Pedig egy nép, amely megismerte a háború minden gyötrelmét, még inkább értékelni tudja a béke szépségét. Nem véletlen, hogy Vietnamban oly sok helység viseli a Hoa Binh nevet. Hoa Binh azt jelenti, béke. De a béke nem a vietnami embereken múlik. Mindaddig, amíg tart az agresszió, nem marad más választás: folytatni a harcot. Az indokínai népek tudják: az Egyesült Államok nagyhatalom, van ereje folytatni a háborút, van ereje pénzelni is azt. De a hosszú küzdelem bebizonyította, hogy a nemzetközi és a hazai közvélemény kettős nyomása miatt az amerikai kormány már nem törhet olyan leplezetlenül agressziós céljaira, mint korábban. Ezt bizonyítja a „vietnamizálás" porhintése, az a verejtékes bűvészmutatványra emlékeztető igyekezet, amellyel Nixon az elnökválasztási kampány megkezdése előtt megpróbálja a választók elől eltakarni a vietnami valóságot.

A vietnami hadsereg, megalakulása óta, kivívta a világ csodálatát. A DNFF vietnami békeprogramja pedig a nemzetközi közvélemény helyeslő egyetértését. A Dél-Vietnami Ideiglenes Forradalmi Kormány megalakulása, amely kormány tömöríti mindazon erőket, akik a DNFF-ben egyesültek, új fejezetet nyitott a vietnami felszabadítási harc történetében. E harcot csakis a DNFF tíz- és a DIFK hétpontos javaslatai alapján lehet befejezni. Ennek lényege a meg nem alkuvás a külföldi agresszióval, a töretlen ragaszkodás Vietnam nemzeti szuverenitásához.

A magyar társadalom, a szocialista tábor kezdettől fogva támogatta és támogatja a vietnami népnek a függetlenségért és a társadalmi felszabadításért vívott harcát. Kormányszinten és a társadalmi szervezetek szintjén egyaránt jelentős segítséget adott eddig is és ad a jövőben is a magyar nép Vietnamnak. A segítség azonban – most is úgy érezzük – legszentebb internacionalista kötelességünk.

Garzonlakások Togliattiban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Ficzek Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1977 APR 16

1021

óra hosszát vett igénybe, vagyis Feri bács

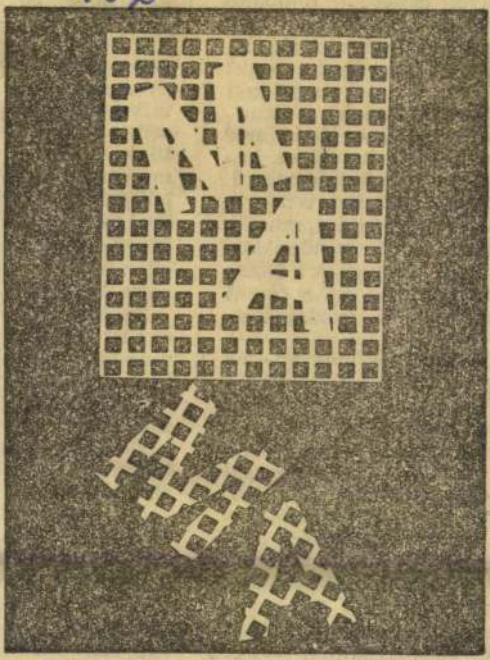

Ficzek Ferenc szitanyomata

lkesít, ami örök ervényt.
zázada minden rendező,
Bánk megvívta e remek-
csatáját. És minden kö-
olnap elmegyünk a Nem-
vjátok meg ezt a csatát
s esztétikai gazdagodás-
ében ti is.
főnököm és magyar—la-
g tanárom lelkesített, fi-
tett így. És e tanár nem
ki — Sík Sándor.
erű tanár — hinni kel-
Megszerettette amit ő
Úgy gondolta: mi, akik
atan ott ülünk előtte a
, ne csak a kötelező tan-
smerjük meg. Magyar
? Hát abba a Halotti be-
amási Áronig beletarto-
enki. A tananyag véget
ál, Tóth Árpádnál — ha-
ltak már akkor, a hu-
végén —, de ő hevülten

náziumi tanítvány
Szegeden tanítson
körébe vonja Ra
ellenszélben mag
colja ki Szerb Ar
És elvitt a N
együtt láttuk, lel
mán lelkesültünk
kus remekért". Bá
Az első Bánk bá
mennyi!
És most — hang
tásún — Nemzeti
Bánk bánja.
Az első benyo
tisztelete. Minden
lése, minden jelen
kecskeméti jogász,
megírta. A lemeze
meztelenítve, csak
tos körvonalakkal
alakok. Mához szó
hagyomány már-

FICZEK FERENC

Kép-ven / ven - Rép
Bp. PIM, 1987

Életrajzi adatok:

1947-ben született Pécsen. 1971-ben végzett a Pécsi Tanárképző Főiskolán. A Pécsi Műhely egyik alapítója.

Fontosabb egyéni kiállítások:

1969. Pécsvárad, Művelődési Ház
1970. Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1971. Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1977. Pécs, Ifjúsági Ház
1978. Pécs, Pécsi Galéria
Budapest, Fiatal Művészek Klubja

Fontosabb csoportos kiállítások:

1973. Budapest, Műegyetem – In memoriam Kopernikusz
Pécs – Kép, tárgy, akció
1974. Budapest, Fiatal Művészek Klubja – Kép/Vers
Oldenburger Kunstverein – Ungarische Kunst '74
1976. Hatvan, Hatvany Lajos Múzeum – Expozíció. Fotó/Művészet
Székesfehérvár, Csók István Képtár – Sorozatművek/Serial Works
1979. Düsseldorf – Neue Ungarische Konstruktivismus
1980. Pécs, Pécsi Galéria – Rajz/Drawing '80
Székesfehérvár, Csók István Képtár – Pécsi Műhely 1970–1980
1983. Graz, Neue Galerie – Neun Künstlers aus Südungarn
Budapest, a Budapest Galéria Lajos utcai kiállítóháza – Helyzet
1984. Budapest, a Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza – Rajz/Drawing '84

FICZEK Ferenc

Kiállított művek:

Mintalapok 1–4. 1974, papír, vegyes technika, 29,5x21 cm

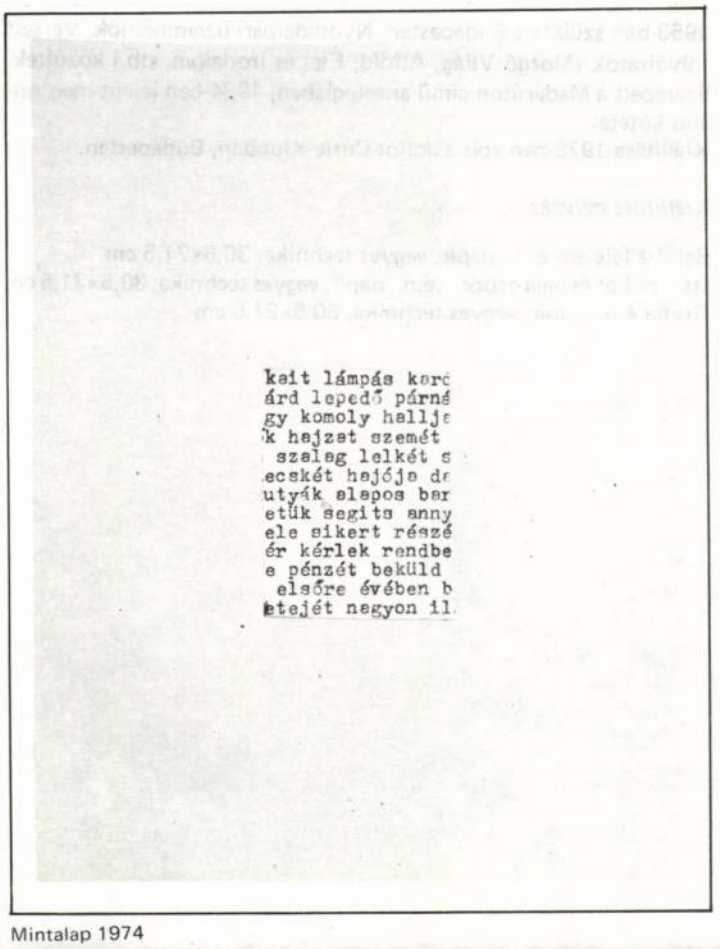

Mintalap 1974

Mintalap: Dr. Csont Lajos és Kökény Sándor GÉPIRÁS c. füzetéből /8. kiadás, 1964. Tankönyvkiadó Bp. Példányszám: 15000.

tette borral kennek módjai nikkel a megéri bizzon fecske efféle bántó gyár sorolj szabók bizott vivták eke biznak hizzon kapája szivel tett kar pályák juttat töltik nyulai felém csalni kézben pászta pamacs ára ék savval sasadi papucs magyar szállás mennék merném takarj vajjal ki a nemmel üdülők kecske efféle figyelmet várral bókkal gázsal brácsa a szállás papája hittel hidege tavihalának házban csalni rácsát fürtjei hallja fázása kézben mélább tokaji hiénák felett kaszát rikkan pirulj orrát várhat gázban adomát gaznak a ragadt déliek fizika fejére vámőr hozz pipája díjazz lőcsei kutyák éle macska tacskó könyve képeik hizz lap nyerés mesélj nedves bibort mossa mosoly hősies porolt sorolt üss ék ütlege bővizű kérdés fájást pótkávé rizike kutásó örökös lenget ló a külügy ekevas fizető csalfa hajtóerőt kedves biztos irógép kecske a tófenék tapadj papirt hómező kellemesebb tájkép tárhás kérgét redőnyt hiénák tokaji akkori laknak alábbi füzfák körönd sashoj arájat mérése okait lámpás kardél töltik sarkos s pontos fontos lompos piszok fejét járd lepedő párnák lábait mélább elé pockok doktor orvost nénire tinó ügy komoly hallja fodros állati ragad takaró doktor fababa gerinc egy ők hajzat szemét kérném sasadi pólyász pályát ingeit saját bőrére is a szalag lelkét szalad vánkos alaptalan kályha borral csalni rácsát s kecskét hajója dallal szavai alaptalanul lábára vázáit hegyek simákat kutyák alapos baráti mikben érdeke szöveg címére készit szinte melyet betük segits annyit ennyit szeret a mehess moziba küldöm másolt atyát jele sikert részét persze kértem áll valami remélt amikor lévelé alma kér kérlek rendbe nyugta tudott ülést gyülés hozzám tagság olvasó elő be pénzét beküld készen csekke befizet hátlap tagdíj célját összeg lé s elsőre évében beirat köruti gyorsaság társas párban kezdje valaki s tetejét nagyon illető anyaga megerősödik hogyan jönnie lapját október a méltón táviró keresi töltés támogassa mintha hosszu részes farkas e ez felkér jelkép minták szives találja munkát elkezd reméli kincse as kék kisebb család módján művére éppen versei kellék végére anyagi láp orra molnár zárnia lakása embere fék anyagi kezdve estére órákig löki pedig talál ünnepi előtti jártas a máskép hattól idősek molnár utcái utcáit érinti feldob sürgős aranya jelent folyik hetven oldala mérték jelentő csonka sonkát kökény bizalmatlan határa édesen ideiek csalják a szőlőt takarj hinném meszes remegését sassal munkás ujsága örömök a él fogadj zsirja tandij pótlás kardját harapd hiveit sorban pénzes ál ara kedves mesélt kamrát paplan napok kellék fellép bibort kapják lék váza nyeste melyek hallja gallus vőm kávéra hajába mezőre cipőre bank dalát dudája déliek hajára csalta a féltik szárát hajába tyukok tette süljön vékája fütsék bőrére nyesik kezére mohára helyes csipik szárát aranyra járása lakása kinint nevelkedése ezekre azokra kalpag kérdése a sorolj állása haladj üdülés ürülevest teteme kőhegy oxidál bővíti s üz győzte örjöng palota pipázó kelevéz örömei között kileng őseire kő kik fütyül erdője kapard utjait párna faragd között pilled sikere kül duda művész vérmes előbbi győzik bus osztja szoroz szoros futtat alfa haját képeit kezére járdát ehette s fogdát csufol grizes csalta hires délben esznek gégéje hegyes hibája régiek copfos babára ápolja cipőre vetőmag mutass bővíti tanács haragtartás pilisi örökös félénk örököst e kakasa törődő maradj ismeri állásának kellem kötöző kevert panasz s az kaparj dorogi szalma almaiz osztrák légkör kértem kaptam facipő és lak pállás délkör turják tiznek vámőr körmét hülése égését utjain nem orra mossák tollat [illegible] tan sokkos háztüz pernek vizgőz hely kérje gyurja szörö[illegible] melném füstös a golyók sorolj orrolt vermel verte

Mintalap 1974

1974 ①. – 94 –

FÁBIÁN ISTVÁN

Életrajzi adatok:

1953-ban született Budapesten. Nyomdaipari üzemmérnök. Verseit folyóiratok (Mozgó Világ, Alföld, Élet és Irodalom, stb.) közölték. Szerepelt a Madárúton című antológiában, 1984-ben jelent meg önálló kötete.
Kiállítása 1979-ben volt a Joliot-Curie Klubban, Budapesten.

Kiállított művek:

Belül a félelem é.n., papír, vegyes technika, 30,5x21,5 cm
Itt pokol és héja-tábor...é.n., papír, vegyes technika, 30,5x21,5 cm
Gráfia é.n., papír, vegyes technika, 30,5x21,5 cm

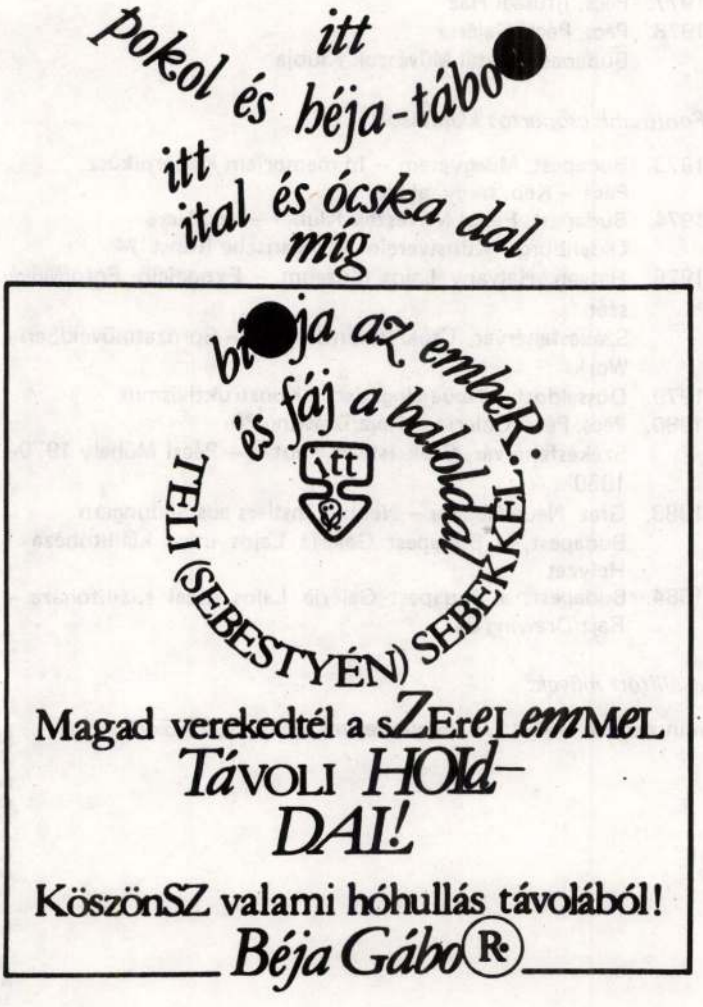

Itt pokol és héja-tábor... é.n.

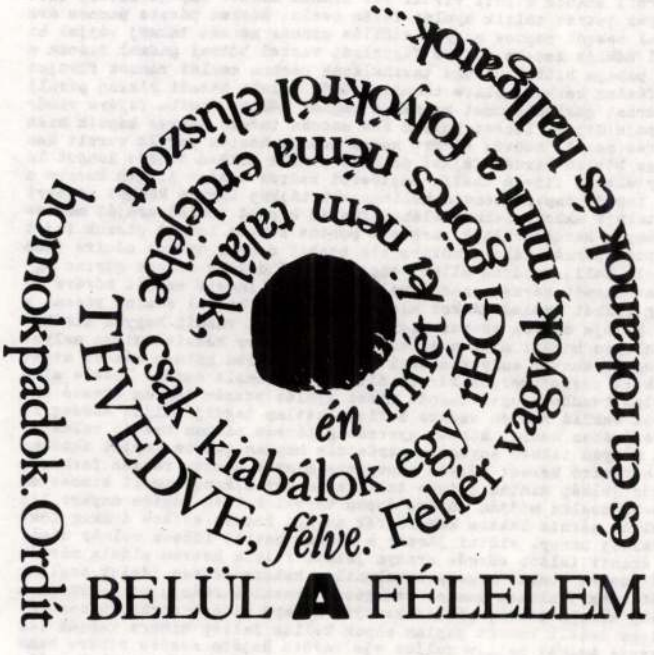

Belül a félelem... é.n.

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

19/5AUG 9

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc: Ajtó

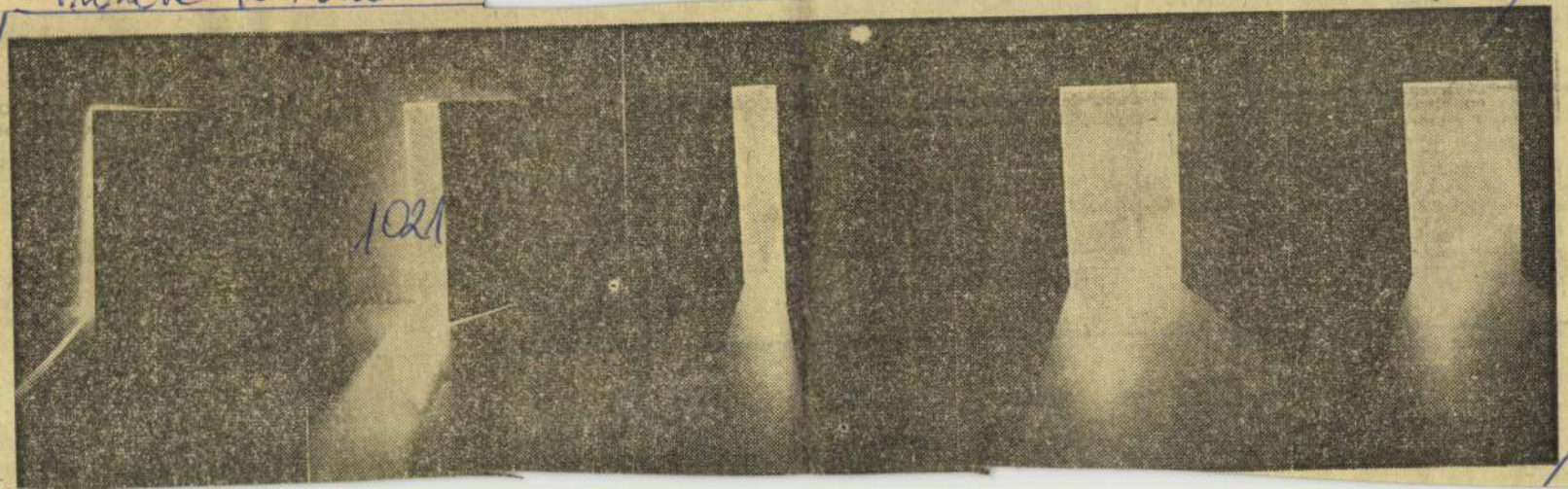

terben" felfüggesztett tárgyakból állhat össze) határozottan társadalmias töltetet nyert — mint láthattuk — például a szlovák fiatalok kezén. Ha a polgári utat vélik egyedülinek, irodalmunk vagy zenénk rosszindulatú értelmezésben netán póriasnak fog hatni vagy legalábbis parasztinak (így viszont nem lehet majd felismerni például a Puszták népének világirodalmi rangját) és mindenképpen „kontaminált" lesz, köznapi gondoktól „befröcskölt",

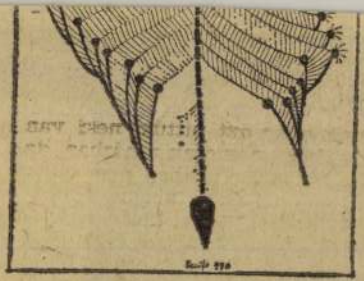

Szeift Béla rajza

olyan podiumon, ahol helyünk lett volna, de sze nemcsak a taps nem alkalmasint a fü a nevetés.

A „Helsinki után" még csak most indul, korai volna. De talán mindjárt az első órál kodva tekinteni rá, és ni: adja ez a derülni rópai ég, hogy azért le tapsból jusson nekünk.

GONDOLAT, 1935

zetbe szorította vissza az írót, mintha az nem lett volna főszerkesztő.

— Nem gondolod, hogy méltánytalanul szigorú voltál?

— Nem. Hagyd meg nekem, hogy méltányosan elnéző legyek tegnapi önmagamhoz, még ha

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Ficzek Ferenc

1975 JUL 26

1021

Ficzek Ferenc: Lámpa

ÉLET ÉS IRODALOM

Márkó Béla verseskötetet jutalmazta (A szavak városában), amely a fiatal szerzők sorozatában, a Forrásban jelent meg. Ugyancsak díjazták *Andrei Fischof* műfordítói munkáját: a marosvásárhelyi *Vatra* (Kandalló)

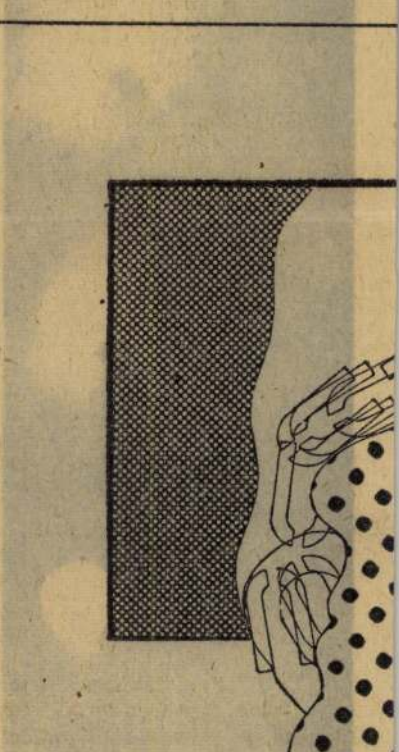

Kismányoky K

Ficzek Ferenc

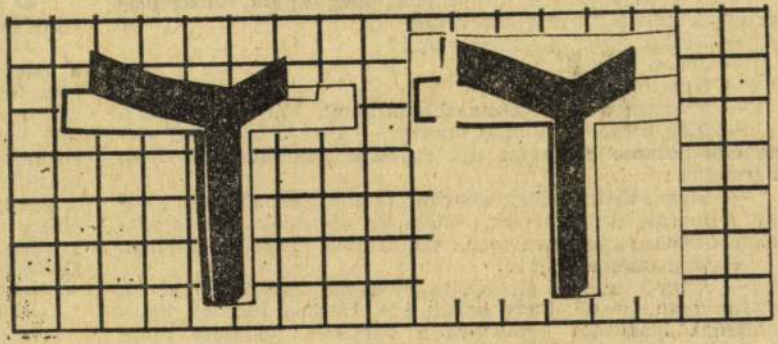

Ficzek Ferenc rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. lo.

[redacted] XXI.évf. 37.sz.13.lap[redacted]

Karinthy-kantáta

~~1938-ban a Nyugat Kiadónál je-~~ leg jelzi a nagyforma szélső hatá-

Piri a tanácsterem ajtaja előtt megtorpant, virágcsokrát egyik kezéből a másikba rakta.

— Biztos, hogy el akarsz venni?

— Jókor kérded.

— Nem bánod meg?

— Ez nem a legalkalmasabb pillanat. Várnak a tanúk.

— Még meggondolhatod magad. — Piri szürkészöld szeme elhomályosodott, mint egy esőverte ablaküveg. — Nem is ismersz.

— Lesz időnk megismerkedni. Mozogj. Én máris... abban a mértékben ismerlek, amelyben szeretlek, azt is szeretem benned, amit meg fogok változtatni. Nincs több duma.

— Még csak annyit...

— Annyit se. — Betuszkolta Pirit, aki úgy nézett körül, mintha nem értené, hogy került ide. Harcba indulók kétes bátorsága igazította keményre a vonásait, tekintete megakadt leendő anyósa fürkésző szemöldökén, félrebillent fejjel bámult rá, remegő elszántsággal, hogy igenis, itt vagyok, ha a fene fenét eszik, akkor is el kell viselned, nem én erőltettem ezt a házasságot, én félek, nyom ez a hülye kalap, minek kalap meg kesztyű ahhoz, hogy törvényes hitves legyek, kutyául félek, a szívem mintha présben volna, mondtam Miklósnak, pecsétes papír nélkül is mellette maradok, ameddig szüksége van rám, amíg fontos nekem, hogy legyen rám szüksége.

— Édesap
runk be.
— Költsé
a bársonyfüg
gyak létezésé
szor annyi se
mi! Azt szár
rekamiét veh
tudta megfog
a gyengédség
ehhez nem k
a védelem é
Ez fix. Ha m
— Gyerü
— Persze
Miklós a
kell kiirtani
gedetten. Az
használható l
— Ez a t
— Most
— Átpofo
dezkedni... '
lok selyem lá
— Dobd

PALOTAI BORIS ELBESZÉLÉSE:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1977 SEP 10

Ficzek Ferenc
1021

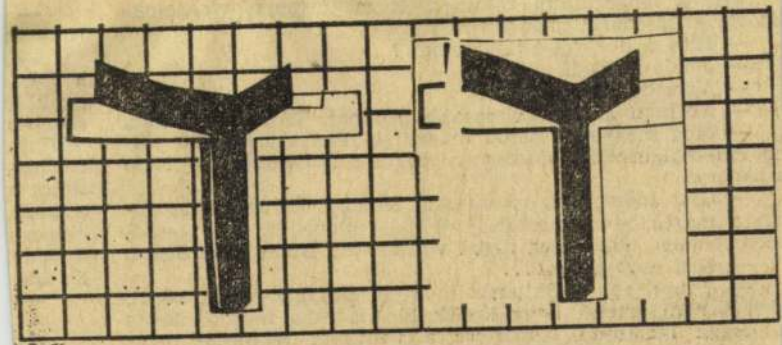

Ficzek Ferenc rajza

Piri a tanácsterem ajtaja előtt megtorpant, v...
át egyik kezéből a másikba rakta.
— Biztos, hogy el akarsz venni?
— Jókor kérded.
— Nem bánod meg?
— Ez nem a legalkalmasabb pillanat. Várnak a tanúk.
— Még meggondolhatod magad. — Piri szürkészöld szene elhomályosodott, mint egy esőverte ablaküveg. — Nem s ismersz.
— Lesz időnk megismerkedni. Mozogj. Én máris... abban a mértékben ismerlek, amelyben szeretlek, azt is szetem benned, amit meg fogok változtatni. Nincs több duma.
— Még csak annyit...
— Annyit se. — Betuszkolta Pirit, aki úgy nézett körül, mintha nem értené, hogy került ide. Harcba indulók kétes átorsága igazította keményre a vonásait, tekintete megcadt leendő anyósa fürkésző szemöldökén, félrebillent fejjel bámult rá, remegő elszántsággal, hogy igenis itt vagyok

runk J...
— ...
a bárs...
gyak lé...
szor an...
mi! Az...
rekamié...
tudta m...
a gyen...
ehhez ...
a véde...
Ez fix.
—
—
Mi...
kell ki...

egyszersmind: olyan tisztasággal vészelte át életének korántsem tiszta történelmi korszakát, hogy az már szinte gyanús: honnan merítette ez az ember hallatlan tiszka bácsihoz ez a szomorú locspocs és feketeség. Sírkövén a felirat: Örökké él, ki a versben él... Nagyon szeretném, mert hiszen szeretlenz

fogalmazta) — ezt a füles-típust tételben vesszük.

Olykor azért már bizalmatlanul. Bevallva, hogy ühüm, már hallottunk valamit rebesgetni, vagy félretolva a mesélőt, hogy jelezzük: léghőllrapott fülesek nem érdekel-

tes zsenik Az előzetesnek van aztán egy közérdekűbb műfaja, olyan füles, amiből valami csipetnyit azért lehet már használni is: ki miért zseniális vagy csapnivalóan gyenge, most amikor éppen ott tart, hogy ...; Z képeit nem va-

Ficzek Ferenc

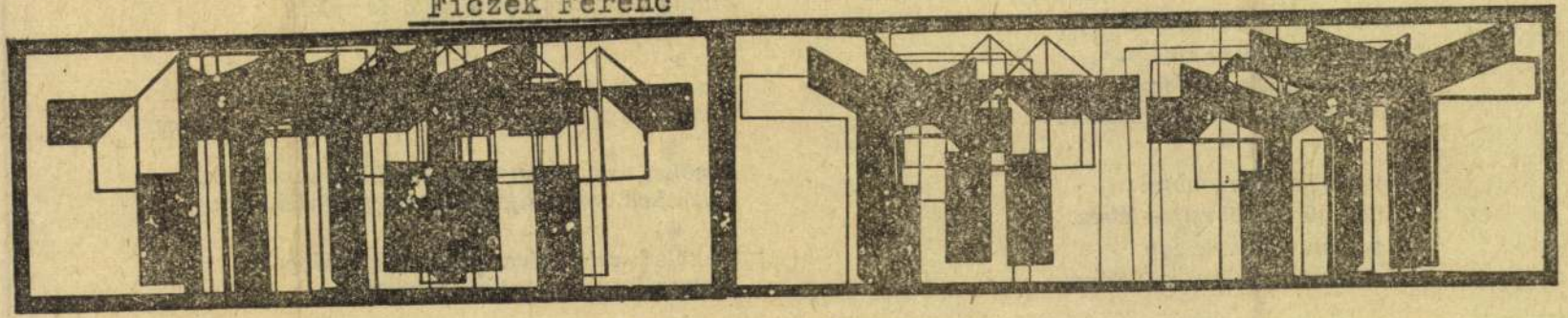

Ficzek Ferenc: Elmozdulások

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 4
1977. márc. 5. XXI. évf. 1o. sz. 4. lap.

lehetünk a kommunizmushoz.

Éden

Azt a mezőt most köd takarja,
azt az erdőt sorra kivágták,
onnan a vadak, madarak
tovaszöktek, mint az imádság.

Ott a táj végleg emberi:
kanál csörömpöl zsíros lében.
A parton elhajítva egy
üres konzervdoboz-szó: Éden.

az emberiség úgy születik, akár
békekötéskor
az újabb háborúk
valószínűsége.

Kétszemközt

Mindig magadról beszélsz, ó de unlak!
Ha sóhajtok, dől belőled a rumszag.

★

Azt mondtad, ők azok, akikkel elvegyülhetsz.
S most magányosan füstölgök köztük. Rossz hecc.

★

A nőket nem szerette nálad jobban senki sem.
Gyerekek, tartásdíjak. Magam megnézhetem.

★

De tőled szabadulva sem leszek boldogabb.
Félve nézegetem a temetőárkokat.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Ficzek Ferenc
DUNÁNTULI NAPLÓ
1977 NOV 1 3

vokkel szemben megrögzött tudáspárti vagyok. Csakhogy mit tudok én? Azt, hogy az orvo-

sik, a szoszi, ők is önfeledten mutogatják bugyijukat munka közben. Vigyorgok és ebből szívesen levonom azt a következ-

1021

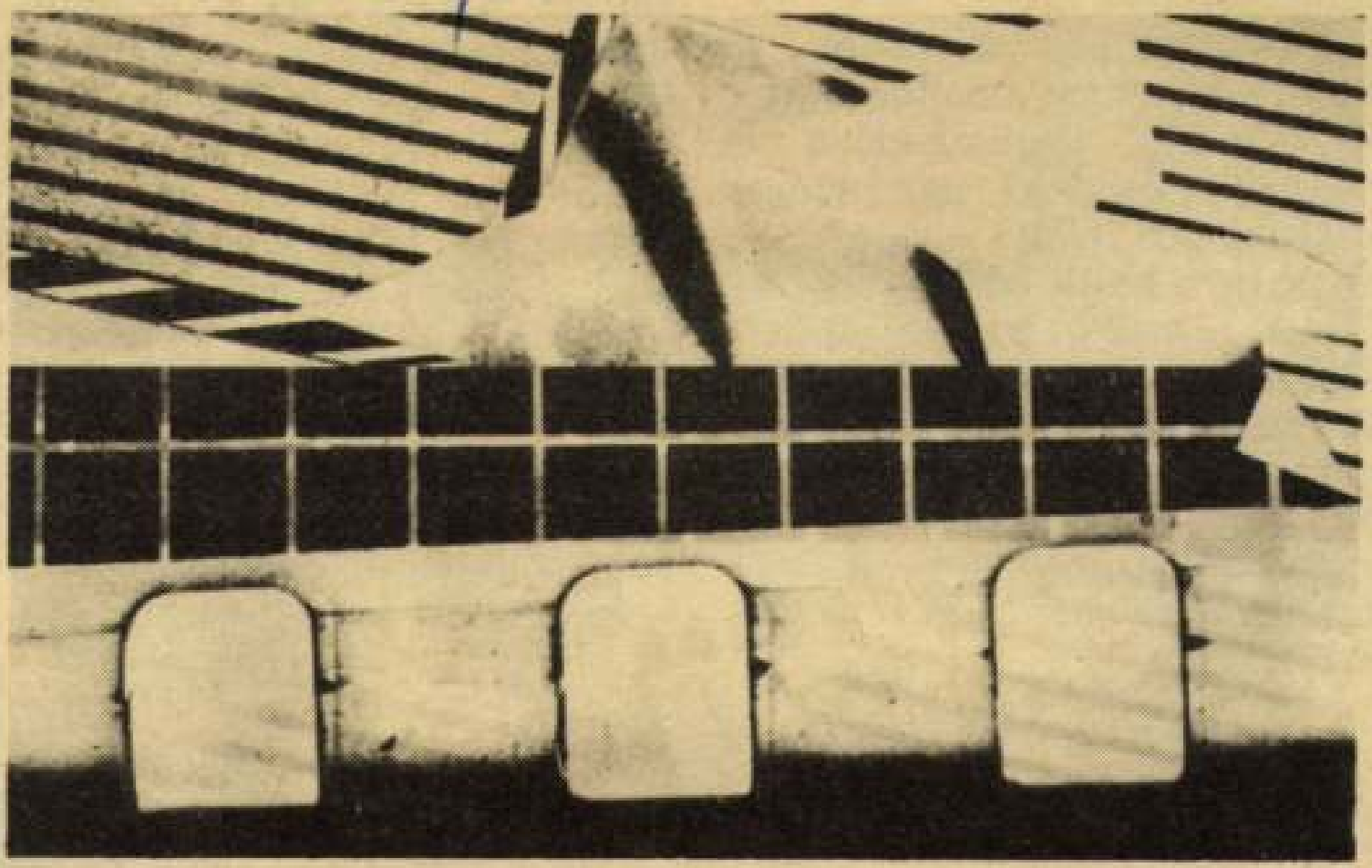

Ficzek Ferenc grafikája

szajat . . . innen
csúfoló mondás

A népélet saj
tápai ember szá
ságszeretete, ra
szűkebb pátriáh
a szülőföld ihle
megtartó erő — talán mindez együtt vonzotta Szeged ismert íróit, költőit a körtöltésen túlra. Tápénak ugyanis irodalma van — olvasom egy tanulmányban, a 900 oldalas imponálóan színvonalas „Tápé története és néprajza" c. kötetben.

víz tavasszal, a tápéi ember fölrakta a bugyrot a padlásra a gyerekekkel, s csónak lévén minden háznál, míg a víz le nem ment, a padlásajtóból halászott, s élt a víz fölött. A ház cölöpökre vert cserényfalából csak a sarat mosta ki a víz. Mikor az apadás beállt, s

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 JUL 2 3

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ficzek Ferenc

getten...
ugyanabb...
szovjet iroda...

1021

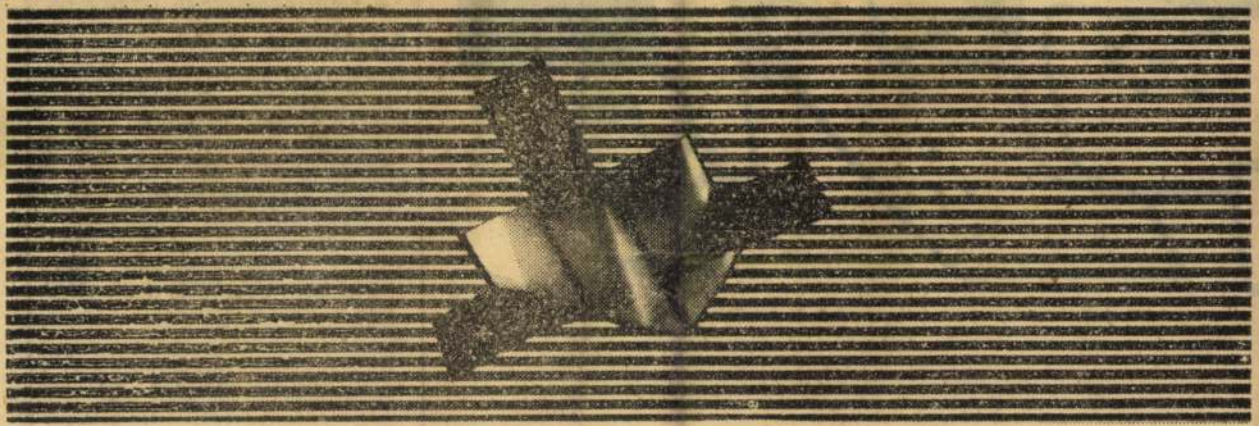

Ficzek Ferenc: Lebegés

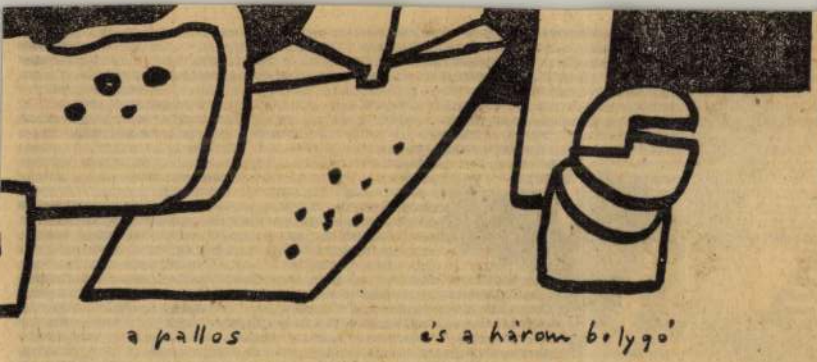

y: Gránitjelek a granville-i tengerparton

lius 22-től.

A SZOCIALIZMUS ÉPÍTÉSE KUBÁBAN kiállítás a Pataky István Művelődési Központban. Megtekinthető: július 26-tól.

BÁLINT ILDIKÓ grafikus, **PUSZTAI ÁGOSTON** szobrász és **SZUNYOGHY ANDRÁS** grafikus kiállítása a Stúdió Galériában. Megtekinthető: augusztus 7-ig.

MORVÁY ZSUZSA kerámia- és **STEFÁNIAI EDIT** zománckiállítása a balatonboglári Kápolna Tárlaton. Megtekinthető: augusztus 7-ig

EIFERT JÁNOS fotókiállítása a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban. Megtekinthető: július 28-ig.

Ficzek Ferenc

"Lámpa" c. művének a lap 5. oldalán szereplő reprodukciója hátlapján lásd: Kismányoky Károly: "Betü-lánc" c. művét, a lap 6. oldalán. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 26.
XIX. évf. 3o. sz. 5. lap.

Ficzek Ferenc

Öt művész és mesterük Lantos Ferenc munkáit -"Bemutatjuk a Pécsi Műhely grafikáit" cimmel- ismerteti a lap:
Ficzek Ferenc, Halász Károly, Kismányoki Károly, Pinczehelyi Sándor, Szijártó Kálmán művészek valamennyien a pécsi Tanárképző Főiskolán rajztanárként végezték tanulmányaikat.

Az erről szóló kis beszámolót lásd: a címlapon szereplő Pinczehelyi Sándor: "Sarló" c. grafikájának hátlapján, a 2. oldalon.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 26.
XIX. évf. 3o. sz. 2. lap.

Fvězek

A művész a Pécsi Műhely tagja, ahi új kifejezési formák kialakításával kísérletezik.

Sóska Lajos: Tények és lehetőségek.
Művészet, 1981. február – 4. lap.

Ficzek Ferenc

Ficzek Ferenc: Lámpa

helyezkedni Magyarországon, s ha igen, nem őt kezdi-e majd ki a honvágy, pontosabban: az anyanyelv hiánya, s a beidegzett szokásoké.

Így lesz-e, nem-e? Ki tudja. Költő lesz-e Palásti Brown Éva? Meg nem mondhatom. Mindenesetre annyi bizonyos, hogy nekem ő többé nem az a távoli ismerős, az a félig-kolléga, aki a múltban volt, boldogult ifjúkorunk, irodalmi „slapaj-éveink" idején: jelkép ő, egy nép, egy nemzet, sőt, meg merem kockáztatni, egy másfajta, új életforma visszaparancsoló erejének bizonyítéka. *„Ételhordón vittük a levest az aratóknak"* — emlékezik sóvárogva egy olyan pillanatra, melyben a mai új-zélandi boldogság (?) képe, ha egyáltalán fölmerül, mesés tündérmámornak tetszenetett volna a szemében. S nyomban följajdul: *„Hol van Püski fehérre meszelt csendje?... És hol vannak a dáliák? Terus néni kontya? A sütőkemence tésztát ajnározó melege?"*

Mindez itt van, idehaza. És őt is visszavárja. Akárcsak mindazokat a nagyvilágban szétszóródott társait-társnőit, akik odakünn szintén a palacktól várják a vigaszt, csak éppen az üzenetíráshoz nem értenek.

Élet és Irodalom, Bp.
1975. juli.26.XIX.évf.3o.sz.
5 lap.
ÉLET ÉS IRODALOM

/ A tuloldalon, a 6. lapon lásd: Kismányoky Károly "Betü-lánc" c. müvét./

%

beszámoltunk —, hanem az egyes városokban tömörült írók is áttekintették az 1974. évi könyvtermést. A méltányolt szerzők közül hárman magyarul írnak. A kolozsvári írók egyesülete kiemelkedő alkotásnak ítélte *Bodor Ádám* Plusz-mínusz egy nap című novelláskötetét és *Palocsay Zsigmond* A vigasz fája című versesköteté. A marosvásárhelyi írók egyesülete *Markó Béla* verseskötetét jutalmazta (A szavak városában), amely a fiatal szerzők sorozatában, a Forrásban jelent meg. Ugyancsak díjazták *Andrei Fischof* műfordítói munkáját: a marosvásárhelyi *Vatra* (Kandalló)

NYE

Ez
nak,
Konfe
resen
túl é
ami
(19.)
hály,
rinc
gyaro
tanít
nulm
szépi
egyet
linsz
verse

Kismányoky Károly

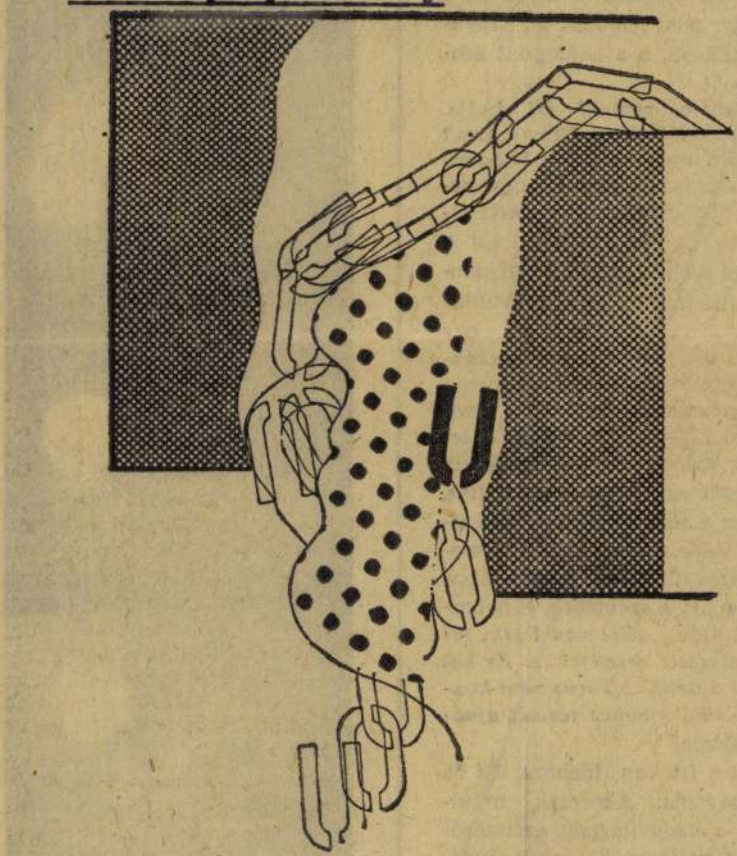

Kismányoky Károly: Betű-lánc

ÉLET ÉS IRODALOM 6

Bp. 1975. julius 26.
XIX.évf. 30.sz. 6. lap.

/Tuloldalon, az 5. lapon lásd: Ficzek Ferenc: "Lámpa" c. müvét. /

olvasó.

Ficzek Ferenc

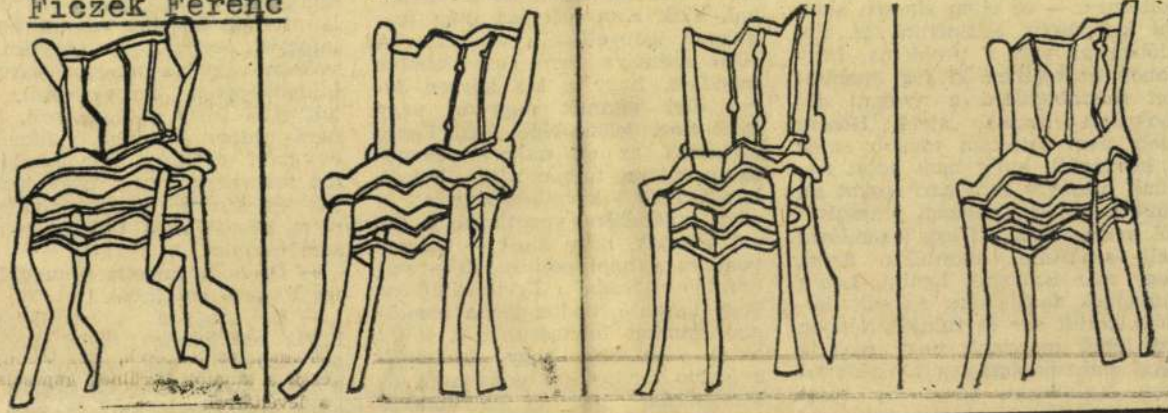

Ficzek Ferenc: Székvetítés

Élet és Irodalom, Bp.
1975. aug. 2. XIX. évf
31. sz. 6. lap.

kes alkotásokat (Eva Strittmat-

Észtország történelme? Bizony, még az időrend is föllelhető. A *Négy monológ Szent György ürügyén* (magyarul is olvasható *Rab Zsuzsa* tolmácsolásában) Michel

szegénység tisztességének legendájában. És mivel menthetetlenül kisebbségi sorsba taszított nemzetről volt szó, a bezárkózást is lehetetlenségnek tartják. Ezek az embe-

Magyarországot és ezzel megbuknak a Habsburgok és a Hohenzollernek — ez ellen sincsen semmi kifogásom. Számomra az első időben az volt a probléma, hogy ebben az esetben ki fog bennünket felszabadítani a nyugati demokrácia hatása alól? Hosszú ideig nem jutottam tovább ennél a kérdésnél, amíg nem adott nekünk bizonyos útbaigazításokat az, amit Lenin oroszországi praksziáról megtudtunk. Itt egy legendával kell szakítani, tudniillik azzal, hogy már ismertük Lenint. Lenin műveinek fordítására sokkal később került sor és tulajdonképpen azt lehet mondani, hogy csak a bécsi emigrációban kezdtünk komolyan foglalkozni Leninnel, mint teoretikussal.

— Milyen tények, hírek, kommentárok jutottak el Lukács elvtárshoz?

— A sajtó szakadatlanul tárgyalta az orosz helyzetet, a forradapártéletet, és én rögtön kapcsolatot találtam azokkal az elvtársakkal, akik Kun lefogása után maguknak igényelték a vezetést. A jövő számára erről azt lehetne mondani, hogy a kis körben folyó elvi vitának nagyon nagy gyakorlati jelentősége volt. Egyes elvtársak az én akkori véleményem szerint túlbecsülték Kunék lefogásának következményeit a párt fejlődésére vonatkozóan. Ők azt akarták, hogy most — visszavonulva a napi politikától — valamiféle Szabó Ervin-klubként vagy hasonló módon tiszta ideológiai munkát folytassunk. A viták azzal végződtek, hogy elvetettük a Szabó Ervin-klub gondolatát és kimondtuk, hogy a pártmunkát folytatni kell úgy, ahogy eddig végeztük. Köztudomású, hogy ez aztán a Vörös Újság megjelenésére, egyes kommunista gyűlések megszervezésére és hasonlókra vezetett, úgy, hogy Kunék lefogása után csakhamar megint létezett

elvégeznem, Korvinnak pedig a szervezeti munka jutott. Mint talán tudja, Korvint nagyon hamar lefogták és ezzel én teljesen el voltam vágva a magyar párt tulajdonképpeni szervezetétől, így hát ettől fogva világos volt, hogy nem tudom betölteni funkciómat és ezért ezután már kezdetben azt szerveztem meg, hogy kimenjek és kintről tegyek valamit, mert Pesten nem tudtam semmit sem csinálni...

— De hogy tartotta fönn az életét Pesten, hol lakott?

— Ez nagyon egyszerű volt. Egyik barátomnak, Zalai Bélának az özvegye, egy nagyon derék, rendes asszony adott nekem lakást. Fényképész volt és volt egy műterme. Naponta rendesen végezte a munkáját, hogy ne tűnjön fel jelenlétem. A műteremből nyílt egy ajtó, amely kivezetett a padláshoz. A padláson volt egy asztal és egy szék. Én ott olvastam, mialatt ő a fényképészeti tevé-

~~oselta ki. Most már úgy tűnik, visszavonhatatlanul és örökre.~~

~~Requiescant in pace.~~

Ficzek Ferenc

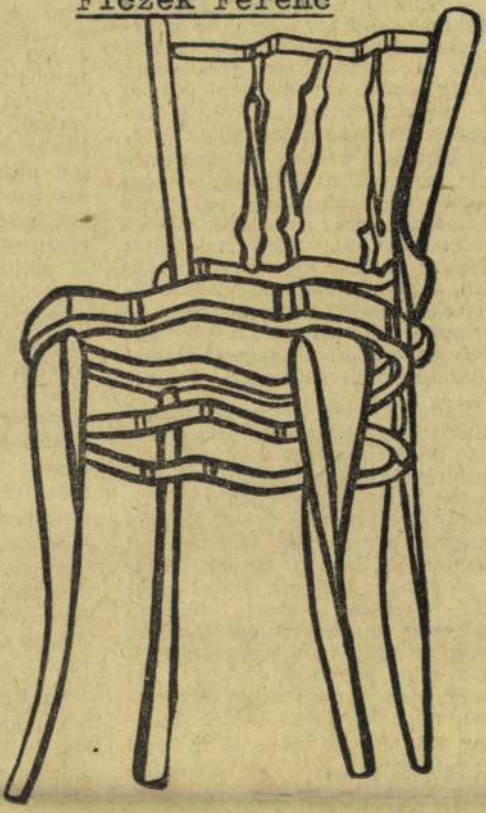

Ficzek Ferenc rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius

1975. JÚLIUS 26.

26. XIX. évf. 3o. sz. 14. lap.

úgy, hogy az eposz távoli világát, hőseit emberközelbe hozza, bebizonyítva róluk, hogy éppen olyanok, mint mi. Ez a rokonítás, sajnos túlontúl jól sikerült. Kazimír addig kereste az általános emberit, az ötezer évet átívelő igazságot, a mindenkire érvényeset, amíg semmi sem maradt hőseiből — csupán annyi, hogy ők is emberek. Ezek az anyagtáblák afféle képzetszerű nagy összefüggéseket üzennek, nem többet és nem kevesebbet, mint hogy az ember halandó, s ezen nem lehet változtatni, továbbá, hogy az építés mindig fáradságos, sőt kíméletlen, a gonosz elöljárók viszont elnyerik méltó büntetésüket. A színpadi változat így statikus: éppen az eredeti Gilgames drámai lüktetése hiányzik belőle.

Ennek következtében a színészi alakítás és az inszcenirozás (díszlet: *Rajkai György)* még csak valamiféle keletles hangulatot sem képes mímelni. Nem születnek figurák, még hamisak sem. Csupán nagyon korrekt és fegyelmezett színészeket látunk. *Kozák Andrást, Juhász Jácintot, Kohut Magdát, Drahota Andreát, Rátonyi Róbertet* és *Esztergályos Cecíliát*, akik az idén más jelmezbe bújtak, mint az előző években. De most ezek is rosszabbul sikerültek, mint korábban. *Márk Tivadar* vásznat arannyal és fliterrel váltakoztató ruhái, az ormótlan pamutszakállakkal és az elképesztően csiricsáré fejdíszekkel együtt riasztóan ízléstelenek.

tömör, feszes, jó
hegyes is, akkor
nyújtani, lekerek
lyenként borke
lámmá süllyeszte
tes Reginald eg
tudott sűríteni, m
turalista dráma
korlatát követve
zetfestő és így
jelenettel elunal
jon miért kellett
ménykötésű népi
lyeskedő poénok
össznépi megbék
A politikai célzá
életbölcsesség itt
tékból eleve nem
valóban iskolás
foszlik szét a r
Ezúttal a musica
előnyére a m
László kellemes
János gyermete
dalszövegei is seg
dráma méregfogá
adáshoz méltó ke
szerencsére ízléss
nak a színészek, é
Ferenccel, Bán
Agárdi Gáborral
ral.

Az egri vár
csodálatos színhá
lota boltívei sokk
nak, mint amit e
tunk. Reméljük,
színt egyre jobb
leti ez a környeze

Ficzek Ferenc

Két dunántuli antológiát ismertet V.M.: "Vaspróba és készülődés" cimmel. A Somogy-megyei fiatal iró és költőtehetségeket mutatja be az egyik, a Baranya-megyeieket a másik.
Az antológiákat illusztráló müvészeket is felsorolja az irók, költők mellett. A pécsieket Ficzek Ferenc, Halász Károly, Pinczehelyi Sándor, Szijártó Kálmán müvészek munkái illusztrálják, akikek "kiforrott, modern szellemü" alkotóknak nevez a beszámoló.
A kaposváriakét: Szirmay Zoltán, Kossovits Gábor és Barabás Ferenc grafikusok müvei diszitik.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 6. lap.

FICZEK ferenc

SÁRKÁNY József: Ficzek Ferenc tiz grafikája kapcsán. = Örökség 1989 15 -19.p.ill.

Ficek Ferenc

a Janus Pannonius Múzeum által rendezett tárlaton szerepel műve.
„Ablak" c. [emlitve]

Láttuk, hallottuk.

1975. jún. 1. Petőfi 8.40 M.

Fiszel Ferenc

Kiállít Pécsett

Jelenkor, Pécs 1970. febr.

FICZEK FERENC: Mozdulattanulmány 'E' (Vetítés). 1982.

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

FICZEK FERENC (1947–1987)

képzőművész emlékkiállításának megnyitójára

a Budapest Galéria Kiállítóházába

(Budapest III., Lajos utca 158.)

2001. szeptember 13-án, csütörtökön 17 órára

A kiállítást ANTAL ISTVÁN nyitja meg.

A kiállítás 2001. október 14-ig tekinthető meg, hétfő kivételével 10–18 óráig.

A kiállítást a Nemzeti Kulturális Alapprogram
és a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága támogatta.

Budapest Galéria

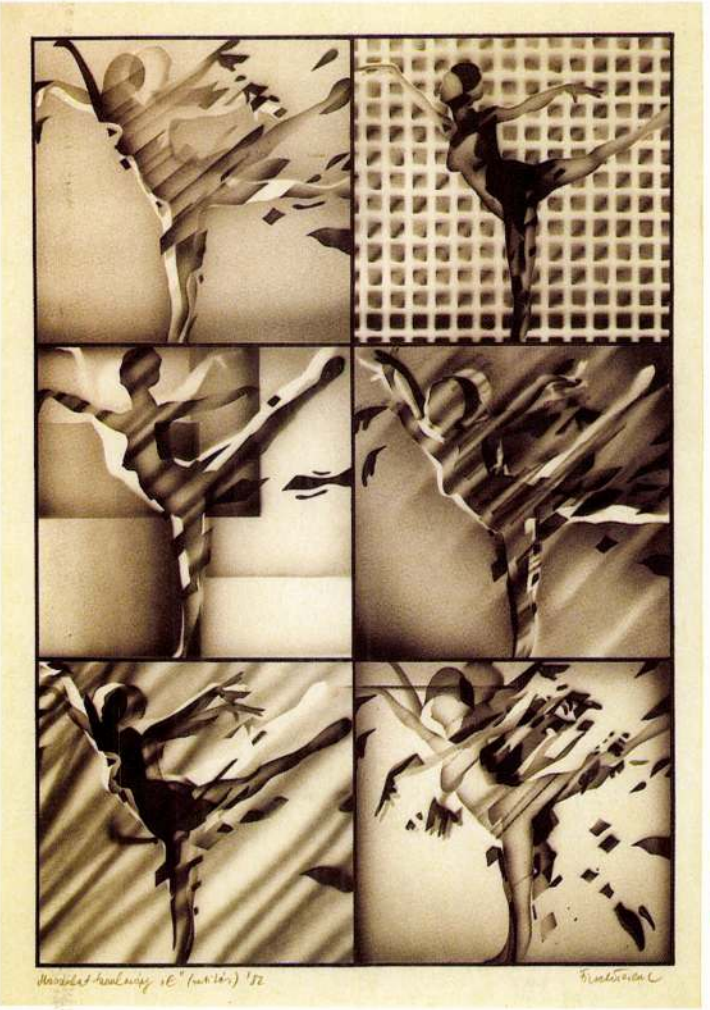

Knoll Galéria, Budapest

Két kutya ellenfényben

Nagy meglepetés Károlyi Zsigmond kiállítása a Knoll Galériában. A művész eddigi alkotásai után ezek a képek minden tekintetben radikális változást jeleznek.

Károlyi a hetvenes évek hazai konceptualista nemzedékének egyik legjelentősebb alakja, aki a festészet mellett foglalkozott kortárs művészetelmélettel, kísérleti filmmel, fényképpel, a nyolcvanas évektől pedig a vonal elméleti problematikáját helyezte előtérbe vásznain – reduktivista, monokróm szellemben.

A változás 1997-től elsősorban magánéletének átalakulásával hozható kapcsolatba. Gyermekeinek játékai, a megszemélyesített szőrmeállatok adták az ötletet, hogy képeinek tárgya és személyes élete között kapcsolatot teremtsen. „A játék régebbi, mint a kultúra" – vallja Huizinga, aki a tudomány, a jog, a háború, a költészet, a filozófia és a művészet játékos jellegére hívja fel a figyelmet. Károlyi igazi homo ludenssé vált, amikor a mindennapi játékokat klasszikus táblaképek formájában megfestve ezeket más minőségbe emelte át.

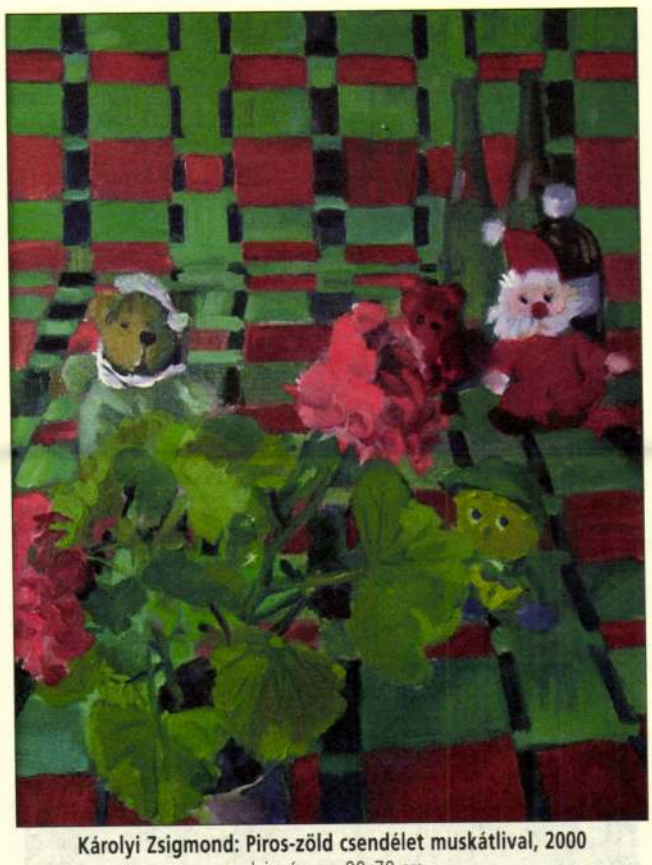

Károlyi Zsigmond: Piros-zöld csendélet muskátlival, 2000
olaj, vászon, 90x70 cm

Képeinek tárgyai kizárólag gyermekjátékok: kutyák, mackók, bocik, Pikachu, bohóc, víziló, melyeket előre elgondolt kompozíciós rendszerben helyez el. Csendéletek játékokból, melyeket a háttérként szolgáló geometrikus vagy szabályos rendszert alkotó ornamentika egészít ki. A motívumként megjelenő bábszerű tárgyak nem hasonlítanak valóságos mintáikhoz, az életteli előd ökhöz. Maguk is absztrakt formák – egy részük konzummanipuláció terméke, a fogyasztói gyermekvilág társadalmát célozzák meg, miközben magukon viselik koruk kulturális tendenciáit is. Károlyi festményeit azonban mégsem az innen kibontható társadalomkritikai hangvétel határozza meg. A művészt inkább hagyományosnak tűnő műfaji kérdések foglalkoztatják. Az élettelen bábukból csendéletet állít össze, de festésmódja által a tárgyak életszerűvé válnak a képen. Megelevenedve pedig már egy zsánerkép elemeiként jelennek meg. Károlyi portrészerűen festi meg az egyes állatokat, a festészet eszközeivel érzelmet, emóciót kölcsönözve nekik.

A figuralitás problémája összetettebb formában, „két lépcsőben" jelentkezik: 1. hogyan lesz az élő formából absztrakció, 2. miként válik az más és más festői eszközökkel ismét életteli vé? A Két kutya ellenfényben című képen a kompozíciót barokkos fényhatás teszi drámaivá, míg a Pici bocik bociszőrön című munkán az Alföldi Iskola színhatása dominál, a Kutyavilág IV. pedig a XIX. századi biedermeier zsánerfestészet módszereit alkalmazza. A többi alkotáson további stiláris analógiákat lehet felfedezni.

Károlyi új művei esetében nem egyszerűen a festészet történetéből vett idézetekkel állunk szemben. Nála a művészet történetében szerepet alig játszó gyerekjátékok válnak a felidézett hagyományok által meghatározó és életteli motívummá. (*Megtekinthető november 17-ig.*)

L. Molnár Mária

„Antik" vaskályhák, valamint cserépkályha nívós hagyatékból eladó.

Érdeklődni lehet: napközben a 06-30-9784-843-as, este a 06-46-411-918-as telefonszámon.

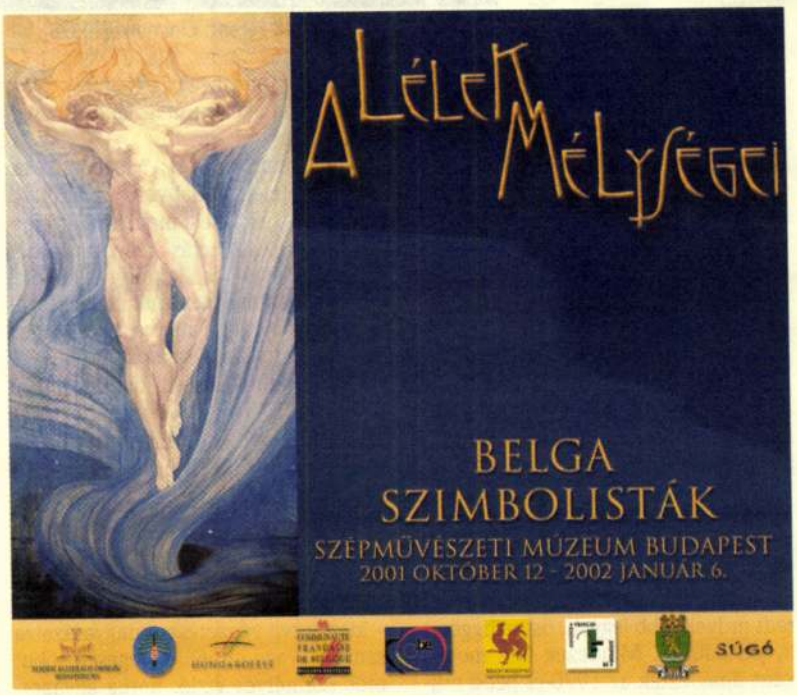

A II. Szegedi könyvárverés
2001. november 10-én 10 órától a Royal Hotelben (Szeged, Kölcsey u. 3.) kerül megrendezésre
Szervezők: Antikvárium Kft., Nyugat Antikvárium, Unicus Antikvárium és a Könyvmoly Antikvárium.
Ingyenes katalógus korlátozott számban kérhető:
Lazi Kft., 6701 Szeged, Pf. 954
Tel./fax: 06-62-472-639.
Érd.: 06-30-972-3262, 06-30-223-5116

First European Shipping Kft.

Shipping antiques, art objects, fine goods.
Anywhere, securely, affordably.
Worldwide cargo, museum permits, customs, packaging.
Specialists in serving the antique trade.
Tel.: 06-20-925-8400

Régiségek, festmények, műtárgyak szállítása bárhova, biztonságosan, gazdaságosan.
Múzeumi engedélyek, vám és csomagolás intézése.
Szakértők a műkincspiac szolgálatában.
Tel./fax: 216-7587

E-mail: 1steuros@elender.hu • Internet: www.firsteuropeanshipping.com

OPERA
ANTIKVÁRIUM
1065 Budapest Hajós u. 7.
Telefon/fax: 332-0243

Mihálka Antikvitás
www.antiques2000.hu
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 20.

Budapest Galéria Kiállítóháza

Hátrahagyott kijáratok

Ficzek Ferenc (1947–1987) életmű-kiállítása a Lajos utcában, október 14-ig tart nyitva. Az emlékezésnek épp nincs évfordulós kényszere. Az életműteremtésnek talán lehetne alkalma.

Ficzek Ferenc – kedves, jó fiú volt az avantgárd valahányadik hullámában. Pécsett élt. Amit akkor csinált, számított, ahogy akkor élt, mértékadó volt. Az emlékezésnek, úgy látszik, nincs helye (a kiállítás megnyitóján alig jelent meg valaki; a régi művésztársakból is mindössze egy valaki). Az életműteremtésnek van-e esélye?

Mennyi mindent kellene elmagyarázni egyszerre – mostani fiataloknak, akár szakmabelieknek is –, hogy az előző két bekezdés kijelentései jelentéssel bírjanak. Ám ha az életmű léte meggyőzően nem állítható, akkor mivégre? S épp erről nem lehet beszélni, nem szabad, hogy léteznek-e ezek az életművek, az ötvenes-hatvanasoké.

A „nagy Fitz", ahogy majd a háromkötetes művészlexikont emlegetni fogják, Ficzekről nem tud. Az „András–Pataki"-val hősünk jobban járt: a felsoroláson túl (Pécsi Műhely, 196. oldal) teljes félmondatot is kap, arról szólván, hogy a közös konceptualista szakasz után a Pécsi Műhely tagjai önálló utakra tértek: „Ficzek Ferenc a vetítés és a vászonfeszítés módszerével hétköznapi tárgyak és sematikus figurarészletek analízisébe kezdett" (204. oldal). Mindazonáltal egy életmű tételezéséhez ez sem sok.

Az adatok. Halála után, 1988-ban a Pécsi Galéria tisztességes emlékkiállítást rendezett. Akkor a művésztárs és barát, Szíjártó Kálmán – Sárkány József művészettörténész segítségével – „első menetben" rendbe tette, amit lehetett. Rögzítette a biográfiai tényeket (Művészeti Szakközépiskola Pécsett, sikertelen felvételik az Iparművészeti Főiskolára, tanárképző, Lantos Ferenc karizmatikus hatása, Pécsi Műhely, Balatonboglár, tétova lépések az animációs film felé, végezetül gyors lefolyású betegség), felvázolta a fennmaradt művek főbb jegyeit, összefüggéseit, periódusait. Mindezek fölé mottóként újraidézték az 1970-es pécsi műhelyes kiállításon is mottóként választott Kassák-sort: „Nem a valóság tükörképével akarlak megajándékozni – magával a valósággal".

Ficzek Ferenc: Jegyzék II., 1982
vegyes technika, 32x38 cm

Ficzek Ferenc: Cím nélkül, 1978
akril, vászon, 100x101 cm

A mostani kiállítás. Megerősíti az előző tételeit. Alapvető avantgárd gesztusok jelennek meg Ficzek életművében: ábrázolás helyett párbeszéd-szituáció és képtárgy között, konceptualitás, médiumanalízis, szerialitásproblémák, illetve az 1982-es festészeti fordulat sajátos leképződése. Amit nem vállalhat föl – nyilván – a mostani kiállítás: e gesztusok, s végeredményben az akkor avantgárdnak mondott jelenség aktualizálása (avagy historizálása). Annak feszegetése, hogy mindez egy sajátos helyzet – a hetvenes évek – illusztrációja-e (tehát bővít-értelmez jelenségeket, de a maga kontextusából – a halállal – kiszakítva végzetesen magyarázatra szorul)? Vagy ennél lényegesen több: erős személyes vízió, korba ágyazottan, de a lényegre figyelve?

A megidézett ötvenes-hatvanasok írástudói többnyire elhárítják a felelősséget: nincs elegendő rálátás. Hogyan is volt tiltott az, amit – mondjuk Ficzek – közalkalmazotti állásokat betöltve, különösebb hatósági zaklatás nélkül művelt? Miért volt annyira hősies a kortárs európai toposzok megismétlése (amúgy azon időszakban, amikor elsődleges érték volt az eredetiség, a sohanem-látottság)? Mitől értékes egyetlen elemi kreatív gyakorlat (például térben elhelyezett tárgyak nyomának síkra fújása, vetítés nem sík felületre, vászon ráfeszítése plasztikus formákra) sokszori ismétlése-variálása? Nem idézhető föl többé – szerencsére – annak az évtizednek a lehangoló belterjessége, az evidens korlátoltság által elhelyezett láthatatlan (virtuális?) korlátok, a hivataliság-hivatalosság észveszejtően otromba piruettjei. Történelmi leckéből talán ennyi elég is: mérlegelni lehet, de kárpótlás nincs.

A Ficzek-emlékkiállítás utolsó termében különös, Pesten mind ez ideig be nem mutatott, huszonhárom elemből álló tárgyegyüttes látható. (Pesten be nem mutatott? Szerepeltek egyáltalán Ficzek-művek Pesten?) A címe: Karók, és 1982-ben készült, egy grazi művésztelepen. („Egy" grazi művésztelepen? Az életrajz szerint ez az egyetlen alkalom, hogy Ficzek ilyen külföldi meghívásnak tett eleget!) A tárgyak becsomagolt karók, melyek minden egyébnek mutatkoznak, csak épp önmaguknak nem. Hol fjjá, hol hangszerré válnak, hol valamivel – valami mással – telítettnek tűnnek, hol meg kivillan, hogy a csomagolás mögött legfeljebb szerkezet van, ám „hús-vér" karó – vaskos fadarab, rendesen földbe verhető – nem. Avantgárd tréfák enciklopédikus gyűjteménye a sorozat, hommage-okkal és utalásokkal, a másfelé fordulás művészi s az – akkoriban bizonyosnak tűnő – mindörökre idecövekeltség politikai horizontjával.

Ám e tárgyak rendezett egymásutánjából kibomlik Ficzek finom iróniája, formaérzéke, megfigyelő hajlama, vibráló ötletessége. Megpróbálható: a Karóktól az érzékeny tekintet talán elég messzire lát, a művekig, a személyiségig, az értelemig.

BÁN ANDRÁS

Pintér Sonja Galéria, Budapest

Ahogyan a folyó csiszolja a kavicsokat

Székelyi Kati a magyar textilművészet „nagy generációjá"-hoz tartozik, amely az ipar- és a képzőművészetet elválasztó műfaji határokon átlépve az autonóm művészet körébe tartozó alkotásokat hozott és hoz létre. Nemzedéktársai Gecser Lujza, Gulyás Kati, Kelecsényi Csilla és Lovas Ilona.

A természet munkájához hasonlatos Székelyi tevékenysége, és a létrehozott műalkotások is, mert nincs kezdetük és végük, már akkor is zajlanak, amikor még el sem kezdődtek, és ha véget is érnek, tudjuk, bármikor folytatódhatnak, ahogyan a szél fúj vagy az eső esik. Papírdarabkákat ragaszt egymás mellé sorról-sorra, ezekből képeket alkot, a sorolási folyamatban azután ismétlődések keletkeznek, nem várt formák jelennek meg, s ezek valamiféle rejtett matematikai elv működését sejtetik. A kézművességgel kapcsolatos szellemi kérdések lényege nyilvánul meg munkáiban: ő, aki gobelinszakot végzett, azután bábkészítőként kezdte pályáját, valóban minden csínját-bínját ismeri a szakmának, s a kéz intelligenciájának olyan magas fokú értékeit mutatja föl, mint rajta kívül csak kevesen. Kiállított művei már régen elszakadtak bármiféle iparművészeti kötődéstől, egyszerűen képek, sugárzó plasztikai tárgyak: úgy rakja papírdarabkáit kolostori alázattal egymás mellé, ahogyan a folyó csiszolja a kavicsokat.

S. M.

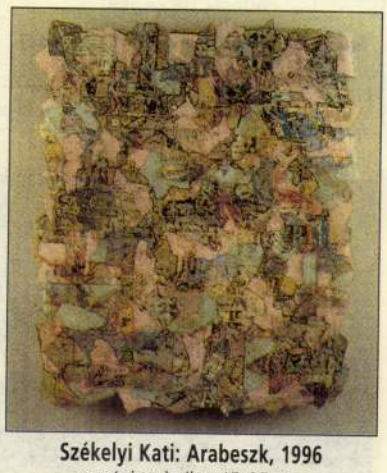

Székelyi Kati: Arabeszk, 1996
egyéni technika, 45x35 cm

FICZEK Ferenc

TÁRLATOLGATÓ • PÓDIUM • BULI VAN

TÁRLATOLGATÓ

AQUINCUMI MÚZEUM (III., Szentendrei út 139.) Istenek, katonák, polgárok. A 2000. év ásatási leletei. Ókeresztény emlékek Aquincumban. Kelta asszonyok, római hölgyek – Viselettörténeti kiállítás. Szobák, szentélyek, paloták – falfestmény-kiállítás.

BANK CENTER GALÉRIA (V., Szabadság tér 4.) Sebestyén László fotográfus Spirális meg nem is... című kiállítása.

BARTÓK 32 GALÉRIA (XI., Bartók B. út 32.) Ugye eljönnek ma a repülők, avagy A mi légitársaságunk – csoportos kiállítás.

BÁV KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA (V., Bécsi u. 3.) Tenk László festőművész kiállítása.

BLACK-BLACK GALÉRIA (IX., Balázs B. u. 20.) Szabó Benke Róbert Amese című fotókiállítása.

BLITZ MODERN GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ (IV., József A. u. 4–6.) Bak Imre kiállítása.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, vázák.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Ficzek Ferenc (1947–1987) képzőművész kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM, VÁRMÚZEUM (Budavári Palota, E épület) Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Ősi népek, antik kultúrák – Budapest története az őskortól az avar kor végéig. Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Symphonia Hungarorum – Magyarország zenekultúrájának ezer éve. Visa for Life – az izraeli nagykövetség vendégkiállítása.

BUDAPEST KIÁLLÍTÓTEREM (V., Szabad sajtó út 5.) Dialógus című kiállítás.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.) Muray Róbert festőművész kiállítása.

DOVIN GALÉRIA (V., Galamb u. 6.) Semiramis – Horváth Krisztián kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 95.) Illényi Tamara festőművész Belső képek című kiállítása.

ERDÉSZ GALÉRIA (Szentendre, Fő tér 20.) Bán Mariann kiállítása.

ÉRI GALÉRIA (V., Széchenyi u. 8.) Január Herceg Tova iCY pioneer artist (Baksa Soós János) és Ungár Ágnes munkái.

FONÓ BUDAI ZENEHÁZ (XI., Sztregova u. 3.) Kommende Architektur (I), Emerging Architecture (I) 10 offices – fiatal osztrák építészek kiállítása.

FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 17.) Frankl Aljona Lágyvonal című kiállítása.

GALÉRIA '13 SOROKSÁR HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XXIII., Szitás u. 105.) Soroksár zenei élete a kezdetektől napjainkig.

GODOT GALÉRIA (VII., Madách út 8.) Kopasz Tamás festőművész Reneszánsz... című kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MŰZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) Katonák, várak, fegyverek. A Magyar Királyi

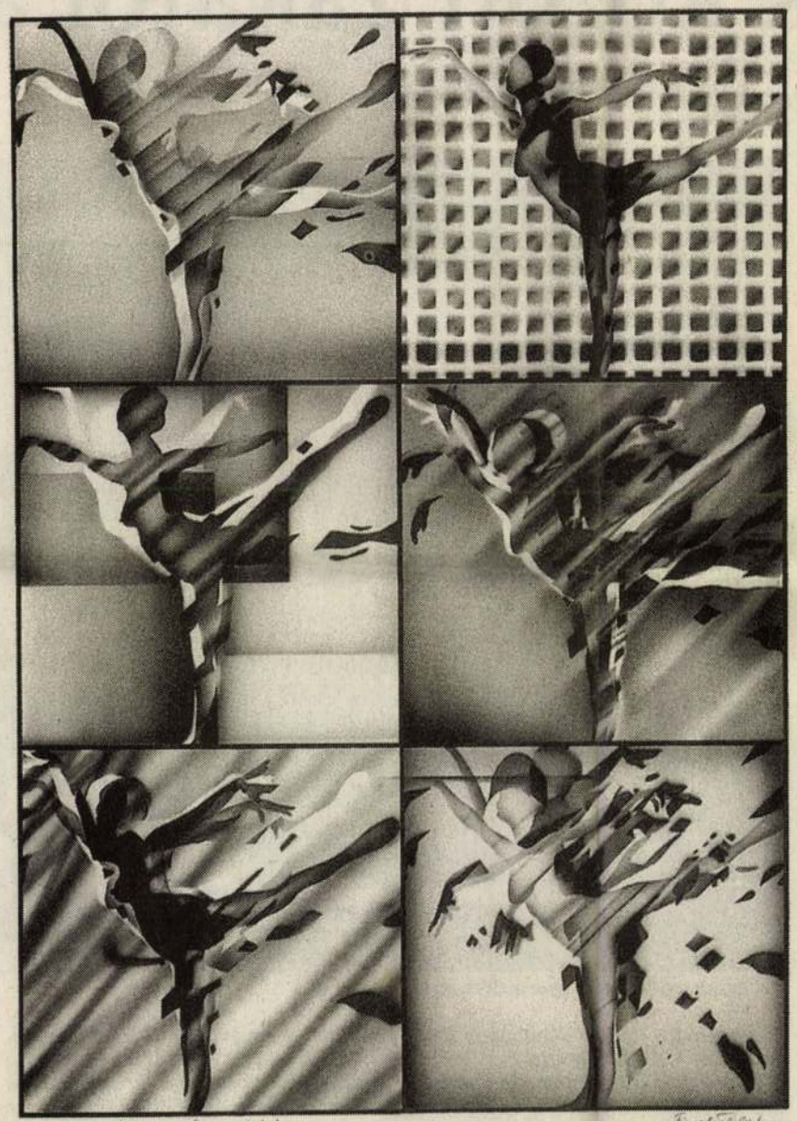

Ficzek Ferenc (1947–1987) képzőművész emlékkiállítása a Budapest Galéria Kiállítóházában (III., Lajos utca 158.) október 14-ig tekinthető meg. Nyitva hétfő kivételével 10-től 18 óráig. A képen a Mozdulattanulmány 'E' (Vetítés) című munka látható

GYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) Régi bankok, régi értékpapírok.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (Budavári Palota, C épület) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas

MARTINO GALÉRIA (V., Galamb u. 5.) Brend Svetnik (Klagenfurt) festőművész kiállítása.

MIRÓ FOTÓGALÉRIA (VI., Teréz krt. 11–13.) Barakonyi Szabolcs Útinapló – Delhiből Katmanduba című kiállítása.

OLOF PALME HÁZ (XIV., Palme sétány 1.) A IV. Állami Művészeti Díjazottak kiállítása.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics M. u. 1.) Joze Plečnik (1872–1957) építész, a modern klasszikus című kiállítása.

ORSZÁGOS MŰSZAKI MÚZEUM ÖNTŐDEI MÚZEUMA (II., Bem József u. 20.) Ganz Ábrahám-emlékkiállítás. A Kárpát-medence 1000 éves vas-, acél- és fémöntészetének története. A XIX. századi magyar öntöttvasművesség. Vasöntészeti emlékek a múlt század végéről. 30 éves az Öntődei Múzeum. A Magyarországi Kovácsmíves Céh kiállítása. A fürdővilág öntvényei anno...

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (Budavári Palota, F épület) A Budavári Palota – A világörökség része. A nemzet könyvtára – a szolgálat műhelye. „Sajtószabadságot szerezzetek!" – Sajtóreklámok a XVIII–XIX. századból. Cserépfalvi. Plakáttár: Élet-Képek a két világháború közötti időből.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA (III., Kiskorona u. 7.) Kelemen Marcel Kezeink című kiállítása.

ÖRÖKMOZGÓ FILMSZÍNHÁZ (VII., Erzsébet krt. 39.) Az UFA-plakát: filmbemutatók 1918-tól 1943-ig.

PATAKY GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.) P. Bak János festőművész emlékkiállítása.

PESTSZENTLŐRINCI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XVIII., Vasút u. 48.) Somogyi János festőművész mozaikképeinek és grafikáinak kiállítása.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi M. u. 16.) Magyar táj lengyel ecsettel – Stanisław Vincenz Magyarországon 1939–1946.

PLATÁN GALÉRIA (VI., Andrássy út 32.) Stasys Krasauskas grafikusművész és Stasys Eidrigevieius fotóművész kiállítása.

RÉKAI GALÉRIA (MOM Park, XII., Alkotás utca 53.) Kortárs ipar- és képzőművészek kiállítása.

SZÉKELY HÁZ (VII., Csengery u. 15.) Novák József marosvásárhelyi művész Üzenetek Erdélyből – Történelmi címerek című kiállítása.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.) Egyiptomi kiállítás. Antik gyűjtemény. Régi Képtár. XIX–XX. századi gyűjtemény. Barokk csarnok: XVII. századi olasz festmények. Gótikus szobrok kiállítása. Új restaurálások a Régi Képtár itáliai gyűjteményéből.

SZINYEI SZALON (VI., Szinyei u. 2.) Szent-Györgyi Miklós (Nikolaus Von Georgi) festőművész Kozmikus terek című kiállítása.

SZOBORPARK MÚZEUM (XXII., Balatoni út–Szabadkai u. sarok) A kommunista diktatúra gigantikus emlékművei.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa György út 3.) Focivilág Magyarországon.

TEXTILMŰZEUM (III., Lajos u. 136–138.) A textilnyomás története.

TORONY GALÉRIA (Margit-sziget, víztorony) Szilágyi János festőművész Tremendum című kiállítása.

TRAFÓ GALÉRIA (IX., Liliom u. 41.) Máris sokkal

VIRTUARTNET GALÉRIA (www.virtuartnet.hu) Egy festő álmai – Drégely László emlékkiállítása. Tallós Ilona-emlékkiállítás. Abonyi Arany pasztellképei. Kóka Ferenc-emlékkiállítás. Litkey György-emlékkiállítás. Tér Rajz – országos minirajz-kiállítás. Retusált művészet – Hálász Géza átiratában. Kunt Ernő grafikái.

ZÁSZLÓKIÁLLÍTÁS (VIII., József krt. 68.) Óceánia.

ZSIDÓ MÚZEUM (VII., Dohány u. 2.) Chagall: Az emlékezés tájain.

PÓDIUM

AKÁCOS UDVAR (VII., Akácfa u. 61.) 2-án 19 órától Az éjszaka tapintása – Donáti István művének főpróbája a Vakrepülés Színjátszó Egyesület előadásában. 3-án 14 órától Hász Erzsébet Kiűzetés című regényének bemutatója. 5-én 15 órától Hallgassuk és nézzük együtt! – Zelinka Tamás videovetítéses előadása. 8-án 17 órától Emlékezés nyári kirándulásokra – dr. Szinay Miklós és Miksó József video- és diavetítéses előadása.

KARINTHY SZALON (XI., Karinthy F. út 22.) 7-én 16 órától Ligeti János-emlékest. Közreműködik: Apjok Ágnes, Barta Erzsébet, S. Bíró Antal, Dömsödi Farkas Bálint, Fazekas József, Hegedűs Valér, Marót Nóra, Palojtay Érsek Ágnes.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) 2-án 15 órától Buglya Sándor: Árva Tésa című filmje.

PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (X., Szent László tér 7–14.) 5-én 18 órától Táltos szala – Szántai Lajos előadása.

TRAFÓ – KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA (IX., Liliom u. 41.) 6-án 21 órától Cökxpön Ambient Fesztivál: film, zene, tánc, életmód. 7-én Joel Borges workshop.

VISTA KLUBTEREM (VI., Paulay E. u. 2.) 2-án 18.30-tól Jordánia – Szilágyi Zsófia, Ördögh Ildikó és Horváth Emese előadása. 4-én 18.30-tól Új-Zéland (déli part) – Benovics Gábor előadása.

BULI VAN

AKÁCOS UDVAR (VII., Akácfa u. 61.) 4-én 19 órától arab táncház a Nargis együttessel.

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 3-án 18.30-tól Afrika táncház. 7-én 18 órától Sirtos görög táncház.

ANGYALFÖLDI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI HÁZ (XIII., Dagály u. 15/A) 5-én 17 órától Téka táncház.

BESZKÁRT KLUB (VII., Akácfa u. 15.) Minden pénteken és szombaton 20-tól 1 óráig élőzenés táncest ismerkedéssel.

FÁKLYA KLUB (VI., Csengery u. 68.) 8-án 19.15-től Rece-Fice balkáni táncház.

Hegyek-völgyek között zakatol a vonat

Műemléki védettséget kaphat a Széchenyi-hegyi gyermekvasút?

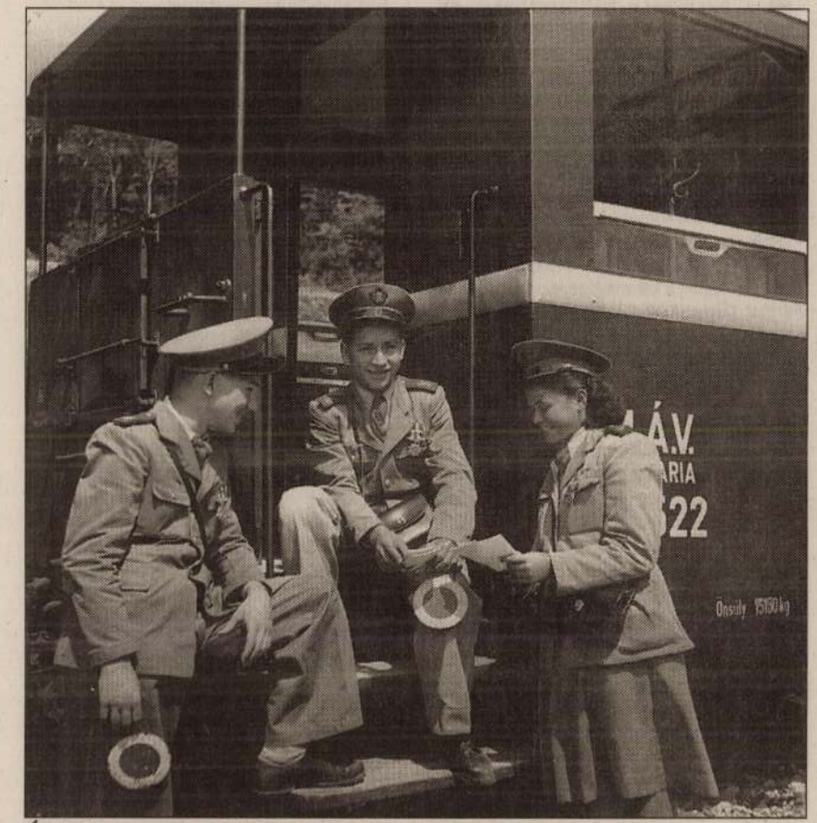

Úttörővasutasok a Széchenyi-hegyen 1958-ban

Fél évszázados fotó a gyermekvasútról 1950-ből

FORRÁS: FSZEK BUDAPEST GYŰJTEMÉNY

Építészeti, történeti és műszaki értékeinek elismeréseképpen műemléki védettségre javasolja a Széchenyi-hegyi gyermekvasutat az Országos Műemlékvédelmi Hivatal szakembere. Bognár Gábor szerint a vasút állomásai a modern építészet jobb hagyományait követő, a környezetbe illeszkedő, mértéktartó épületek, amelyeket meg kell menteni az enyészettől és az otromba átalakításoktól.

A gyermekvasút megépítését 1947-ben határozta el az akkori hatalom. Eleinte több helyszín is szóba került: a javaslatok között szerepelt a gödöllői királyi kastély környéke, a Népliget, sőt a Margit-sziget is, 1948 februárjában azonban elhatározták a csillebérci Úttörő Köztársaság létrehozását, és ezzel gyakorlatilag eldöntötték a kisvasút majdani helyét. A budai hegyekbe 1948-as, centenáriumi évben – és a hároméves terv első évfordulójának napján – át akarták adni a publikumnak, a határidő azonban túl szűkösnek, a feladat pedig túlságosan összetettnek bizonyult, ezért úgy döntöttek, három szakaszra osztják az építkezést. Az első, 3,1 kilométeres rész – amely a Széchenyi-hegyi állomástól a Normafán és az úttörőtáboron át a mai Virágvölgy- megnyitójára, 1948. július 31-ére keresztelték át Úttörővasútra.

A második, 3,6 kilométeres szakaszt, amely a János-hegyen át a Szépjuhászné-ig vezetett, 1949. június 24-én adták át (a végállomás neve Ságvári-liget lett), az utolsó, Hűvösvölgyig terjedő 4,6 kilométereset pedig 1950. augusztus 20-án. A harmadik etapban több extra feladatot is kaptak a mérnökök: építeniük kellett egy 198 méter hosszú alagutat és két hidat; a nagyobbik, a Nagykovácsi út feletti tizenkilenc méteres ívnyílású vasbeton völgyhíd építészetileg is elegáns. (Menyhárd István nevéhez fűlométer, nyomtávolsága 760 milliméter. Állomásépületeit a MÁV-igazgatóság magasépítési osztályának munkatársai tervezték Fodor Jenő vezetésével. Az épületek mindegyike a kortárs építészetet követi, és a hegyvidéki környezethez alkalmazkodik.

A vasút a megnyitó utáni kilenc napon negyvenhatezer utast szállított, 1948 és 1958 között 6,7 millióan, 1967 és 1978 között pedig már több mint nyolc és fél millióan váltottak jegyet rá. A létesítmény egészét – a mozdonyokat kivéve – a mai napig gyerekek irányítják, felnőttek felügyelete mellett. Az

az első átalakítások – hívja fel a figyelmet *Bognár Gábor* a *Műemléklap* című szakújságban. A Szépjuhászné állomásépületének végében – ahol egykor pergola díszlett – egy óriási garázskapu mögé bárt rendeztek be, ahonnan egyfolytában üvölt a zene. A várótermet feldarabolták, ablakait műanyagra cserélték. (A Széchenyi-hegyi végállomás melletti épület viszont, amelyet eredetileg is étteremnek terveztek, üresen áll). A János-hegyi állomásépület üvegfalait téglával befalazták.

A gyermekvasút vezetése küzd az átalakítások ellen, az épületek sorsa azonban a MÁV-tól függ. Az állomásépü-

Ficzek Ferenc
Halász Károly
Kismányoky Károly
Pinczehelyi Sándor
Szíjártó Kálmán

Lantos Ferenc

Pécsi Műhely

a Paksi Képtár gyűjteményében

A Paksi Képtár és a Paksi Képtár Egyesület

tisztelettel meghívja Önt

a

Pécsi Műhely

a Paksi Képtár gyűjteményében

című kiállítás megnyitójára

2000. április 7-én Pénteken 17 órára

a Paksi Képtár nagytermébe

A kiállítást megnyitja:

Dr. Aknai Tamás művészettörténész

A kiállítás megtekinthető április 30-ig

hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

Paksi Képtár
7030 Paks, Szent István tér 4.
Tel.: 75/311-879

FICZEK FERENC

Új Művészet
2004. Márc
XV. évf. 3.

2. old.

blk= kue
3000= 40183140
3100= Fekete, Ildikó
3140= f
3162= Graphiker
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1964.10.23
3290= Kiskunfélegyháza
3360= 1999
309a= KMML I, 1999
9995= 0022
kenn= hg
redk= Nováky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 4
9900= 20020918
9990= ex?0
revi= created 9 Nov 2000/B

kapcsolatot tartottak fenn. Kiállításaik révén pedig az új magyar művészet elismertetését is sikeresen szolgálták. A Pécsi Műhely tagjainak fel kellett mérniük, hogy örökölt kifejezési eszközeik mennyiben alkalmazhatók az elképzeléseknek a rögzítésére, melyeket elméjükben hordoztak. A geometrikus minták valójában nem jelentettek új kihívást a számukra. Az akkori közelmúlt története, a csoporthoz közelálló mesterek, és főként Lantos Ferenc alkotásainak igényessége, a geometrikus sémák feldolgozottságának foka számukra nem jelentettek túlontúl nagy izgalmat, ezért kihívást sem. Kísérleteik jórészének azonban szerves következménye a rendszerezett forma és szín. Lantos művészi közelsége pedig az önmagára koncentráló képiség mintáival, és „kívülről", a formalizált-tudományos gondolkodás határterületeiről vett módszereivel (variáció, permutáció, kombináció stb.) nem is hangsúlyozhatott számukra mást, mint a geometrikus dekorativitás grafikai-festői jelentőségét.

10. Summa

A szintetikus látás és formaképzés felé indulás igénye persze a minták alapján hatékonyan művelhető mértani sémákkal elfedve megvolt szinte valamennyiüknél. Az eszközökben és jelfajtákban egymás mellett megmutatkozó sokféleség, amit mostani kiállításukon állítanak, egyértelműen jelzi a geometriai tételesség szerepének gyengülését. Halász összetett látásában és az ezt követő festői mozdulatok eredményeként a dekoratív geometria mellett nem lehet nem észrevenni a cselekményes, személyes és gesztusokkal feltöltött formákat. Nem volt idegen tőle sem a táj léptékének megfelelően formált koncepció. A zavarba hozóan gazdag Ficzek, Kismányoky, Halász, Pinczehelyi vizuális értékkutatásának széles fesztávja, amin elfér a permutációs elveken alapuló op art éppannyira, mint a fotódokumentációs koncept vagy a dokumentált performance, a filmes és televíziós megjelenés. Tényleg igaz, hogy a Mohácsi Farostlemezgyár termékeit Lantos Ferenc és a Pécsi Műhely tagjainak a tervei alapján készített építészeti léptékű, a gyártási folyamat szűkös lehetőségei miatt visszafogott színkarakterekkel népszerűsítik. De igaz az is, hogy 1970-ben fogalmazódnak meg a természeti környezet léptékében végrehajtandó vizuális „közbevetések" tervei, a folyamatábrázolásokra törekvés, a fénymanipulációs, tükrözéses jelenségek vizsgálatának igénye és tudatosultak a perspektívamódosulások vizuális paradoxonainak problémái.

Pécsi Műhely – Land art akció, 1970

Ficzek Ferenc már a dekoratív zománclapok készítése közben, a közmegegyezésen alapuló geometrikus rendszer közvetítésének kellős közepén is a térben rendeződő vagy rendezetlenné váló formahalmazokra gondolt, mértanias mintázataiban térdinamikai feszültségek megidézésére tör. Ezek a szándékok persze az egyébként merőben hamis előfeltételeken, illetve optimista hiedelmeken alapuló épületzománc-programban kifejtetlenek maradtak. E program eredményei csak Lantos Ferenc esetében mérhetőek. Ő volt a *„tényleg művész"*, hivatalos megbízások nyomán kerültek munkái könyvtárba, számítóközpontra, zománcgyárra. Ficzek első, építészeti méretű kartonra készült nagyméretű tusrajzain ipari előállítást szimuláló szőrt, intenzív optikai hatású struktúrákat hozott létre. Ezek pozitív és negatív térillúzió keltésére alkalmasak voltak, az illúzió jelenlétével és egyidejű tagadásával előálló formai paradoxonaik ugyancsak konceptuális előfeltételekre utaltak. A zománcok és nagyméretű, fújt struktúrák után már a formázott vásznak jelentek meg műhelyében. Ezeken a térben látszatuk szerint deformálódó dolgok síkba visszafordítását tűzte ki célul maga elé, a vetítések, árnyékhagyások poétikai körében pedig laboratóriumi tisztaságú képletekbe sűrítette tárgyait.

Hogy a Pécsi Műhelyt kísérő, maradandó nyomokat hagyó beállításokkal vitatkozzunk, fel kell idéznünk azt a majdhogynem kollektív érdeklődést, amit a tagok a filmes vagy tv-animáció irányában tanúsítottak. Az első lépések tartalmazták már ezt a lehetőséget. Ficzek haláláig rajzfilmesként dolgozott, előbb a Pannonia Filmstúdiónak, majd Németországban, egy kölni magáncégnek. A filmes dokumentációigény, a tv kreatív felhasználására irányuló szándék Halászt is közel hozta a filmhez és a fotográfiához, Pinczehelyi azóta közismertté váló első konceptjeit fényképezőgéppel rögzítette Nádor Kata közreműködésével éppúgy, mint Szijártó. Kismányoky máig a filmes szakma közelében van, a Pécsi Városi Televízióban műsort szerkeszt, az egyetemen tanszékvezetőként az elektronikus filmkészítést tanítja.

A Pécsi Műhely sikerképességének akkor mondott fel, amikor illemtudóan kezdte sorolni javaslatait, amikor „másságának" elismertetését nem kapudöngetéssel kívánta alátámasztani, vagyis, amikor a mai pozícióharcok kellékeinek nem adott esélyt. Tagjai nem a szépelgés visszafelé igazolásokat kereső lapályait járták. Az ismeretlen felé kimozduló, alternatív, nyitott struktúrákat kívánták megközelíteni. A csoport tagjai közös tevékenységük tíz esztendejében váltak autonóm vizuális közléseket létrehozó, egyéni arccal rendelkező művésszé. A „minden ember tehetséges", a „szegény művészet" felmérhetetlen kapacitásával, a mindennapiság nem privilegizált alkotói helyzetek megértését sürgették. Értékelték az egyszerűséget, hittek egy hierarchikus terhektől megszabadulni képes demokratikus közkultúrában, az elit és tömegkultúra szembeállításának eltüntetéséért dolgoztak, értelmiségiként, polgárként ezért nem zárkóztak el egyetlen profán feladat elvégzésétől sem. Egy újfajta ízlés nevében kívántak változásokat a művészetben. Ennek érlelődése azonban tapasztalhatóan hosszadalmas folyamat, a Pécsi Műhely vállalkozása ekként csak az egyik, kisebb jelentőségű hazai motívum lehetett. Nem volt ebben semmi líra, viszont a gyakorlati párbeszédet fokozottan igényelte volna. Ma inkább azt mondjuk, lett volna benne több líra és hányt volna határozottabban fittyet a jólneveltségre. A summa: ritkán volt egyértelműbb Kasszandra szerep a művészeké a társadalmi párbeszédben, mint ma. ■

* Stephan Schmidt-Wulfen: Documenta 8. Kunst auf dem Prüfstand. In: Kunstforum, Bd. 90. 1987. 68. l.

Ifj. Ficzek Ferenc „Édesapám emlékére"

Installáció a Pécsi Galéria pincéjében

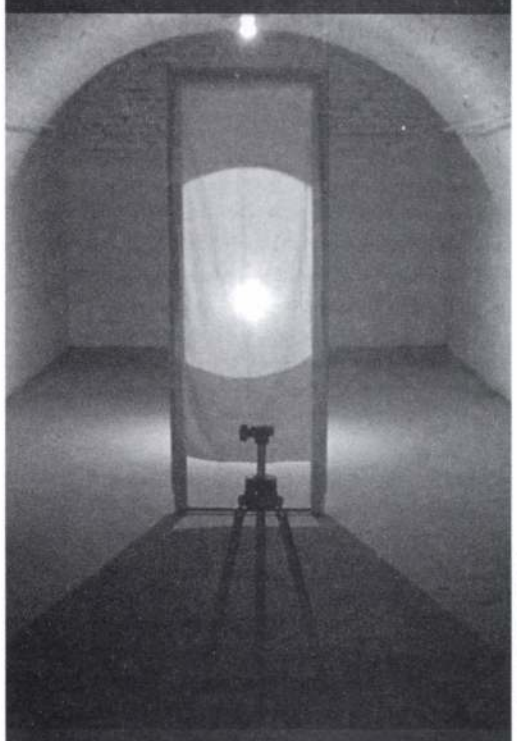

FOTÓ: IFJ. FICZEK FERENC

Az installáció felállítása ez esetben geometrikus monument, emlékmű. Az idősebb Ficzek Ferenc már nem lehetett ott a Pécsi Műhely retrospektív kiállításának megnyitóján.
Az asztalon található lefűzött katalógus a belépő számára mutatja a fotográfiával felidézett tér és fényparadoxonok vizuális és logikai konceptek dokumentumait. Lapozgatva fedezzük fel a *Hokedlit* (konyhaszék), a lámpát, a nőt, az optikai rácsokat. Az ajtófélfára feszített vásznon már nem jelennek meg az organikus test-tájak. A fény már nem pótolja a perspektíva csóváját. Már nem keletkezik árnyék a diavetítő lámpájából kiáramló fény útjában. Ehelyett mit látunk: a vetítés során megmutatkozó forma hiányát. Egy színtelen kört, amely lyukat üt a kiállítási tér közepébe. Ifj. Ficzek ezt úgy éri el, hogy a saját kezűleg készített hokedliről az apja által is használt vetítőbe kartonba metszett lyukas diapozitívot helyezett el. A gép objektívje a hetvenes évekbe repít minket vissza, a konceptművészet pszeudo-tudományos laboratóriumába, a maga elavult technológiájával.

A kiállítás során eredetileg telepített vetítő tönkrement, az égő fénye a meleg tartományból a hidegebbe fordult, a régebbi gyártású, izzószálas égőt egy újabb keletű, de szintén idősebb Ficzek által használt halogéntűs, hideg fényű vetítőre kellett cserélni. Így a használt fény színhőmérséklete megváltozott. A plafonon egy lámpa ég, felidézve a műteremként használt lakás eredeti berendezését. A hideg kőpincében csak a pozitív-negatív emblematikus fénymintát látjuk. A fehérre mázolt ajtófélfára feszített átlátszó vászon bejárat felőli oldala ernyőként fogja fel a kör alakú fénypászmát. Aztán egyedül árválkodik ott még egy eredetileg is az apa által használt fotóállvány, amelyre bizony nincs kamera rögzítve, így arról nem is készülhet már több metaművészeti fejtegetést és gesztust dokumentáló fotó.

Hizsnyik Dénes

Karcagi Galéria, 1980.
– Pécs, Közelítés Galéria, 2004.

ROMVÁRY FERENC

Halász Károly: A karcagi

1980-ban történtek a szóban forgó események. Halász Károly számos egyéni és csoportos kiállításon túl, számos performance, happening, body art, installáció, video- és filmakció aktív részese, olykor főszereplője, Karcagon, a Nagykunság székvárosában konstruktivista képeit állította ki a Művelődési Ház nagytermében, amely különben alkalmi nagyelőadó- és színházteremként funkcionált. A kiállítás katalóguspótló mappája négy eredeti, szignált geometrikus szitanyomatot tartalmazott, ebbe az előszót Hegyi Lóránd írta. A megnyitó körülményei Karcagon úgymond nem voltak éppen hagyományosnak mondhatóak. Jómagam személyes résztvevője, mi több, aktív közreműködője voltam a különleges akciónak, így a szemtanú hitelességével idézhetem fel az ott történteket.

A Karcagi Galéria ifjú népművelője ezzel a nem szokványos kiállítás-megnyitóval valami emlékezetest akart nyújtani a képzőművészet iránt érdeklődő helybélieknek és átránduló debreceni egyetemistáknak. A hagyományos protokoll-megnyitó helyett azonban valami szokatlanul újat kívánt az állóvizet felkavaró eseménnyel elérni, a képekre való rácsodálkozás és a szokásos könnyed csevegés helyett egyfajta gondolatébresztő élményt gerjeszteni.

Halászt egész művészi habitusa, önkifejezésének jó értelemben vett exhibicionizmusa alkalmassá tette az efféle cselekménysor kiötlésére és a vállalt szerep halálosan komoly eljátszására. A performance lényege ugyanis az, hogy a nézőt bevonja az események folyamatába, aki így passzív szemlélőből részévé válik az akciónak, ahol ki-ki feltárulkozóan hozzáadja saját belső világát, akár arra ráhangolódottan befogadóan, akár kényszeredetten elutasítva a szerepjátszásban való közös játékot.

Mielőtt rátérnénk a közel negyedszázada Karcagon történtek leírásába, hogy világossá váljék az esemény súlya, egyúttal kockázata, úgy érzem, meg kell idézni azt a kort, a mindent körbefonó mikrovilágot, amely Halász művésszé válásának időszakára volt jellemző.

Kezdjük a helyszínek és a körülmények említésével, amelyek hősünk életében is meghatározó jelentőségűnek bizonyultak. Halász 1961 és 1965 között járt a pécsi Művészeti Gimnáziumba, ahol Bizse János és Lantos Ferenc festő- valamint Bérces Gábor grafikustanár növendéke volt. Díszítőfestőként végzett, ezt követően dekorációs volt az Uránnál, szoros kapcsolatban maradva a sajátos helyi művészképezdének tekinthető Lantos-féle szabadiskola leendő tagjaival. A hatvanas években a Képzőművészeti Főiskola sokak számára Pécsről szinte elérhetetlennek bizonyult. Halász nem követhette még társai példáját sem, akik a Pécsi Tanárképzőn szereztek rajzszakos tanári oklevelet. Azonban a Pécsett uralkodó szabadabb légkör, a művészetiben tanító tanárok nyitottabb, a korszerű művészetre fogékony szemléletmódja nem kevés követőre talált. Az erőteljes főváros-központúság, a minden döntést egy kézben tartó hatalmi központ ellenében akkor itt helyben kedvezőbb volt a csillagok állása. Magyarán, a helyi vezetők önálló gondolkodásra voltak képesek, és ez náluk ösztönös kulturáltsággal, egyben bátor döntéskészséggel is párosult.

A centralizációból fakadó izoláltság eredményeként tehát kevésbé voltak kötöttek a helyi adottságok. Pécs e téren némiképp kivételezett helyzetére számos példát lehet felhozni. Itt tevékenykedett a hatvanas évek elején Németh Antal, a Nemzeti Színház sokáig indexen lévő egykori igazgató főrendezője, a magyar színháztörténet kiemelkedő egyénisége. A Tüskés Tibor szerkesztette Jelenkor a legkeresettebb folyóiratok közé számított, mely a központilag hallgatásra ítélt írók, költők számára nyújtott fórumot. A hatvanas években a TIT Szabadegyetemének keretében a DOZSO-ban (a mai Bóbita Bábszínházban) Zs. Kovács Diana szervezett nagysikerű, mindig teltházas előadás-sorozatot, ahol többek között Kampis Antal, Dávid Katalin, Major Máté, Pogány Frigyes, Tillai Ernő és Perneczky Géza voltak az előadók. A közönség pedig jórészt azok sorából került ki, akik ott voltak minden hangversenyen, minden koncerten, irodalmi matinén, múzeumban és képkiállításon. 1960-ban Eck Imre vezetésével itt alakult meg, vidéken elsőnek, az új szellemiséget képviselő, merőben újszerű, modern Pécsi Balett.

Engedtessék meg itt egy szubjektív kitérő. 1963-ban kerültem művészettörténészként Pécsre, a Janus Pannonius Múzeumba. Rajtam kívül akkor a vidék Magyarországán csupán Szegeden volt múzeumi státusban egyetlen egy művészettörténész! Legelső feladatom volt a képtár állandó kiállításának a megrendezése, a volt Dózsa vendéglő épületében, a Szabadság út 2-ben. A raktárban tárolt képekből kellett a képtárat kialakítani. Vitáim voltak az építésszel, a kiállításban járatlan művész-szakértőkkel, de leginkább az volt a legfőbb gond, hogy módom sem volt a gyűjteményt megismerni. Segítőim negyedikes művészetisek voltak, köztük Weisz (Valkó) László és Pinczehelyi Sándor. Utóbbi Halász Károllyal együtt később munkatársam is lett a múzeumban. De ide kell sorolnom az önkéntes segítők közé Ficzek Ferencet, Kismányoky Károlyt és Szíjártó Kálmánt is, a Pécsi Műhely későbbi törzstagjait, valamint Gellért B. Istvánt és számos más névtelen helyi főiskolást. A múzeum ugyanis járatta a The Studio és a Das Kunstwerk című folyóiratot, és a La Ceramicat. Gábor Jenő könyvtárát megörökölve pedig számos Skira és egyéb nagy nyugati kiadó akkor másutt még elérhetetlennek tűnő könyve jelentette számunkra – utazás helyett – a világra kitekintést.

1969-ben, Vasarely ajándékozó szándékának első megnyilvánulásaként született meg a pécsi, az országban elsőként megrendezett, a művész 42 szerigráfiáját bemutató tárlat, melyet röviddel ezután követte Vasarely életművének, valamint a nemzetközi gyűjteménynek a bemutatása önálló múzeum keretében. Fokozatosan alakult ki a „múzeumutca", káptalani épületek szabaddá tételével egy-egy életmű bemutatása vált így lehetővé. Csontváry Kosztka Tivadar, Martyn Ferenc, Endre Nemes, Amerigo Tot életműve – de ide sorolható Schaár Erzsébet: Utca c. monumentális alkotása – teszi teljessé (már ameddig) a Modern Magyar Képtár XX. század magyar képzőművészetének teljességre törekvő bemutatását.

Mérföldkövet, egyben határozott irányváltást jelentett a gyűjtemény gyarapításában a legjelesebb hazai avantgárd művészekkel történő kapcsolatteremtés eredményeként az első múzeumban rendezett, az elfogadott és egyedül üdvözítő ideológiát megkerülő, és Mozgás '70 címen elhíresült tárlat. Korniss Dezső és Csiky Tibor közvetítésével olyan művészeknek teremtődött itt fórum, akik sokáig nem kaphattak helyet a hivatalos kiállításokon. Korniss és Csiky mellett Attalai Gábor, Bak Imre, Bocz Gyula, Fajó János, Haraszty István, Hencze Tamás, Keserü Ilona, Lantos Ferenc és Nádler István azóta már nagy nemzetközi karriert futott be. Volt ugyan némi turpisság is a dologban, hisz a Pécsi Balett tízéves évfordulója adta az ötletet, és a KISZ Bizottság hozzájárulásával sikerült a kiállítást engedélyeztetni, a katalógust megjelentetni. S mivel a Mozgás '70 címadás egyértelműen utalt a balettre, ezáltal sikeres volt a figyelemelterelés, az éber cenzorok kijátszása. Itt kell cáfolnom azon tudatosan felejtő, vagy szándékoltan ferdítő és érdemeket kisajátító helyi írástudókat, akik szerint az Iparterv és a KFKI által szervezett félhivatalos kiállítások szolgálták az ötletet a Modern Magyar Képtár gyűjtési koncepciójának a kortárs művészet irányában történő kiterjesztéséhez. Az ötlet nem onnan származik, a Mozgás '70 kapcsán a hatvanas évek során kialakult személyes kontaktus és az avantgárd művészek melletti folyamatos bátor kiállás jelentette a máig gyümölcsöző kapcsolódási pontot. A korábban ránk utaló „bezzeg Pécs" szlogen gyakori emlegetése pedig sokáig az egyetlen biztonságos támaszt jelentő, egyúttal ajándékozásban megnyilvánuló, gyűjteménygyarapításban hasznosuló csáberőnek is bizonyult.

magyar

Ficzek Károly

műörtő

Elektr. arck.

Szefeltlex. 583. l.

Veszprém vármegyei Múzeum

VIII. 228.

Ficzek K

l.

Schoenkörpvárosh

58 l.

MORELLI G.

Fiszek Károly, művitő,

sz. 1890. Bpesten. Ilavarcti

József-nél, majd Becsben

tanult. Frisszoborönto vát-

lalatát 1920. alapította Bpes-

ten. Több hősi emlékemlet,

– Köztük Kalotay Ottó

hercegfalvi hősi emlékét,

számos síremléket és szobrot

kivitelezett. Az ő műhelyé-

ben készült Fadrusz János

síremléke, és Pázmány

Péter bronzszobra, és Kallós

Ede mutája utan 1st Florián

bronzrelieftjea központi varos-

haza

Ladányi M.: A m. ipar

almanachja. Bp. 1930. 57.

l. (Arckappel) – N.U. [1926

szept. 5. Schoen A.: A

bpesti központi varos-

haza. Bp. 1930. 58. l.

[Képes mell.

Sze M/FT. 583 l.

Ficzek Károly

bronzöntő

l.

Ladányi II.

II r. 57. l.

Ficzek Károly

műöntő ipar-
művész

U. 4214

Kalotay Ottó szobász
hercegfalvi hősi em-
lékszobrát bronzba
öntötte.

Nemzeti Újság
képes mell.
1926. szept. 5.
(Képjel?)

carton
szénrajz

Varba

~~Lotz Károly~~:

A Szorgalom.

3601 ~~Sarok kitöltés.~~

Egész alakban és állva

~~Az~~ ábrázolt göndörhaju fi
nyöklő jobb kezével fejét támaszt
vet tart. Köpenyének aljat bal kar
kányra tett könyv mellett ~~égő~~ méc

Szénrajz, méretei ~~146~~ 181: 146

Vétetett az 1905: III. 7-
(213-905)

1905

182 X

1977. VIII. 27. 10.00 D. Petőfi.

1021

Szombat délelőtt.

- Épp' a mai Szombat délelőtt témáit megbeszélendő afféle munka ebéd' ültünk be a szerkesztőbe a Pilvas Éttermbe. A megbeszélésben ott tartottunk, hogy kell egy riport a tihanyi habán kiállitásról. Ez adta az ötletet, hogy kétszemélyes habán tálat kérjünk a felszolgálótól, aki feltalálta magát. Kérem fatányérosunk, és Pilvax bőségtálunk van, de habán tálunk sajnos nem szolgálhatok. Szolgálhat viszont, nem is akármilyen nagyságuakkal Ficere Mátyás kaposvári kerámikus, akinek termete is segit abban, hogy ilyen óriás habánnkat mutathasson be, a tihanyi muzeum látogatóinak, köztük Juhász Juditnak.
- Hogy tetszik a kiállitás?
- Szép, az mindegyik külön-külön, csak ritkán találkozik ilyennel az ember.
- Ez a kék a barnával gyönyörü.
- Sok hive van a habánnak azt hiszem, vagy volna, de kevés a mestere, régi müfaj ez.
- És miért?
- Kérdezzük meg a müvészt, jó? - bemutatom Önöket. Kérdésük volna Ficere Mátyáshoz.
- Tessék.
- Szegedről érkeztek a látogatók.
- Ritkán láttam ezt a sitlust, és Szeged és környéke gazdag hagyományokkal rendelkezik, és ezt a müfajt nem igen üzik például a vásárhelyiek.
- Somogyban sem volt hagyománya a habán fazekasságnak, csak 25 éve egy szekszárdi fazekas jóvoltából lett felujitva Tamás - mester jóvoltából, és hát ő mellett nevelődött ki egy fiatal gárda, akikhez én is tartozom.
- És ez területileg ide korlátozódik, Somogy és környékére?
- Pillanatnyilag igen. De azt hiszem erről - András többet tudna mondani.
- Csakugyan hogyan került a habán Magyarországra, egyáltalán kezdjük ott, hogy hogyan is született.
- A XVI. században a habánok a Zwingli tanaival elégedetlenek, ugynevezett ujra keresztelkedők voltak, akik Ausztrián keresztül költöztek be Morvaországba, Morvaországból pedig Ferdinánd

tiltotta ki őket, igy kerültek hazánk területére.
- Tulajdonképpen a vallás háboruknak köszönhetjük Habánt, ugye?
- Igen, ezért is nevezték őket ujra keresztelkedőknek, másképpen anabaptistáknak. A történeti Pozsony megye Nyitra, és Trencsén megye területén találjuk első telepiket, majd onnan a XVII. században az egész ország területén szétszóródtak, különösen Sárospatak környékén, és Erdélyben, ezenkivül Nyugat-Dunántulon találjuk őket főleg Vas megyében, ott ahol főuraink ezeket maguk mellé vették, és ltelepitették.
- Természetesen nem csak kerámikusok, fazekasok jöttek, hanem szinte a kézmüvesség valamennyi ágát képviselő mesterek.
- Igen. oltak köztük posztó készitők, késesek, szijgyártók, szücsök, cserépkályhások is, de leginkább fazekasok, és ezeket inkább korsósoknak nevezték, azért is egyik legjellegzetesebb edénytipus a korsó a habánoknál. A habán névvel is nyilván sokan kétségbe vannak, hogy honnan is származik, pontosan nem ismerjük az eredetét, az egyik kutató megállapitása szerint az 1880 körül alapitott egyik trencséni habán manufaktura, Guldmann Józsefnek a manufakturája termékein jelenik meg a habána szó, és ettől kezdve kezdik alkalmazni és használni mindenfelé a habán technikával készült kerámiára a habán jelzőt is.
- Mindenesetre azt hiszem, hogy a laikusok és akik különösebben nem járatosak ebben a tárgyban, annyit tudnak a habán legfőbb jellegzetességeiről, hogy általában fehér alapon négy alapszin felhasználásával készült tárgyak, mázzal különböző nagyon, meglehetősen komplikált módon elkészithető mázzal bevont edények ezek.
- Igen, és ennek a kiállitásnak az a nagy érdeme, tehát Ficere Mátyás itt látható kerámiáin, nagyon szépen megismerhetjük a klasszikus habán kerámiának az ismérveit. Kerámiai, amelyek itt vannak kiállitva, mind fehér ónmázzal készültek, ahogy ezt a XVII., és AXVIII. században is készitették, ilyen finom, tejföl szerü tejes máz vonja be az edénynek a felületét, amelyik az edényt vizhatlanná teszi, repedésmentes, tehát folyadék tárolására is alkalmas.
- Hadd vágjak csak annyival közbe, hogy azt olvastam, azért született meg, vagy ezzel magyarázható ez a fehér mázas edény, mert abban az időben, tehát a XVI. század táján a pápa betiltotta a nagyon diszes ezüst, meg arany edényeket, és helyette inkább a porcelánt, illetve az olcsóbb fayncot kezdték vásárolni és késziteni az emberek, tulajdonképpen ez a fehér máz igyekszik egy kicsit a kinai porcelán, a nehezen beszerezhető kinai porcelán könnyedségét, finomságát utánozni, vagy helyettesiteni.
- Ezt tapasztaljuk, hogy a valóban finom készitésü habán fayance

az közel áll szemre megközeliti a porcelánnak a finomságát. Itt bárki megszemlélheti, és azt tapasztalja, hogy az edényekre rávitt diszitésnek nincs anyagszerüsége, tehát szineket láthatunk a négy klasszikus habán szint, a meleg kobalt kéket, a zöldet, láthatjuk a sárgának két változatát, az okkerhez közelálló sárgát, és a citromsárgát, majd pedig láthatjuk az ugynevezett mangán violának különböző szineit. S annak a tényérnak az a szép sárga szine például megtalálható a XVII., XVIII. századi céh-korsókon, melyekből a dunántuli muzeumok nagyon szép gyüjteményekkel rendelkeznek. A XVII. századi megrendelők általában egyházi világi főurak, gazdag városi polgárok voltak, szóval ne képzeljük mi azt, hogy ilyen diszes edényeket mindenki megvásárolhatott. A diszes habán korsók, közülöttük is a legszebbek a tányérok, azok bizony sokba kerültek, általában egy-egy aranyat kellett kifizetni, egy ilyen diszes edényért. Emellett számos kevésbé diszes, vagy teljesen diszitetlen habán edény is készült, háztartási célra.

- Igen, egyébként csakis gazdag főurak, gazdag megrendelők tehették meg, hogy a cimerüket, az évszámot, a nevüket is ráfestették, a tányérokra.

- Igen, az egyik edényen itt is Ficere Mátyás nagyon ötletesen és mikor megláttam az edényt, mindjárt az a benyomásom támadt, hogy amit általában a XVII. századi habán edényeken egy ilyen cimerszerü megoldást keresett, két oroszlán egy cimerpajzsot vesz közre, és ott láthatjuk a müvésznek a névjelét, és a készitésnek az időpontját. A XVI I. század közepén a magyar és a török motivumok terjednek el a habán kerámiákon, megtaláljuk a tulipánt, ugyanakkor egy nagyon érdekes mediterrán vidéki gyümölcs is megjelenik, mint ábrázolásba nagyon szépen, a gránátalma, amelyet Ficere Mátyás nagyon szépen alkalmaz.

- Nagyon szeretem a tulipánokat, azok is nagyon sok margaretta motivumot az is nagyon sok edényen megjelenik.

- Tulajdonképpen Ficere Mátyás hogyan találkozott a habánnal.

- Hát Pécsett végeztem képzős iparmüvészeti gimnáziumban kerámia szakon, a szakma gyakorlatok ideje alatt Kaposváron a - HTSZ-nél voltam, és ott találkoztam először a habán formavilággal, diszités világgal, és annyira megtetszett, hogy elköteleztem magam.

1977. VIII. 27. 10.00 D. Petőfi.

Ficzek Zoltán

1953. a győr-sopronmegyei képzőművészek kiállításán Győrben Győri látkép c. akvarellje kiállítva.

Szabad Művészet
1953. 128. l. (P. J.: Képzőművészeti élet vidéken.)

D Ficzere J. festő
festő

lásd
Hofhauser Ficzere J
alatt.

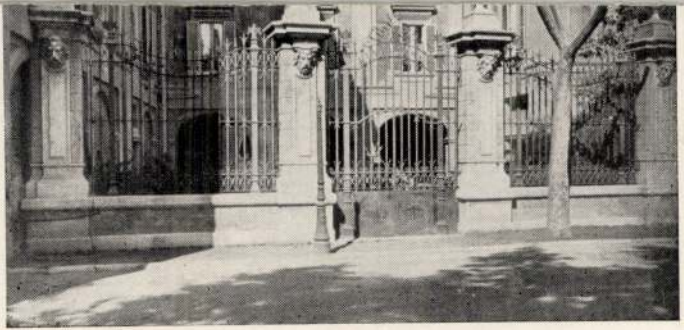

A Palazzo Falconieri, a Római Magyar Intézet székháza

MDK.

Ficzere János

Harcoló Vietnam c. plakátja

Ifju Kommunista 1966 okt.

Ficzere Kálmán

A vasutas dolgozók munkáját tájba foglalt kompozícióban örökíti meg. (emlitve)

Északmagyarország, Miskolc, 1952, Jún. 15.

Tisztelt Uraim!

A mellékelt elfogadó nyilatkozatot kérjük aláírni
(mellékelve) szíveskedjenek visszaküldeni.

Budapest, 1925. június.

Ficzere Mátyás, népművész

CSERÉPVÁSÁRRAL egybekötött kiállítást nyitottak meg tegnap Tihanyban. A művelődési ház kiállítótermében Ficzere Mátyás kaposvári népművész mutatja be virágmintákkal díszített nagyobb méretű agyagedényeit, tálait.

21.

-: Mé

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 6.

Ficzere Mátyás

Tamás László tanitványa

Magyar Hirlap 1977/202/13

Sárköni:Ezután hagyatók

Ficzere Mátyás, népi iparművész

A néptáncfesztivál nagydíja lesz
műve: egy óriási habán vára.

T.T.: Népművészeti napok Lellén, Földváron

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. júl. 22.

FICSÓR Antal, nemes, egri asztalos. Egerben 1824-34-ig irják össze.

AAHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Ficsor Antal nemes, egri
ászlós

Egerben az 1824-34 közötti
összeírásokban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325 old.

Ficzere hárló, Gerő

L.: Szabai Kálmán

—: Miskolci kistükör 36.

XVII/6.

Napjaink Miskolc, [1978]. június

Ficzere László, [1978]

L.: Domján József

K. Gy. A.: Fejlődnek a Borsod megyei múzeumok. Nógrád, Bp. 1978. febr. 4.

Ficzere Lásuló

16o müvét ajándékozta özvegye a sárospataki muzeumhak.

Herman Ottó Muzeum Közleményei 16/7o.o.

Bujdos:Domján spataki kiállitása

Ficzere László

A néhány éve meghalt Ficzere László egykori miskolci mozdonyvezető ugyancsak vasutas körtagként kezdte művészi pályáját.

Péter Imre: Kiállítások művelődési házakban
A vasutas képzőművészek országos kiállítása

Népművelés 1970/9 45 old.

Ficzere László

számára stilusváltó vonzást jelentett a fiatal

kollégák tevékenysége.

Solymár István : Mai Magyar Rajzmüvészet, Budapest,

1972 22 l. 9 l.

Ficzere László

Bemutatott művei:

/ 1910 - 1967 /"Bányászudvar", tojástempera,

60 x 80.

" Tokaji kopasz hegy", tojástempera, 50 x 60.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

Ficzere Lánló

10. Falu, temp., 120 x 100
11. Ferete Szinva, temp., 100 x 120 –
Reprod.: Falu.
90. Évszakok I. (Ültelő) rézk., 19,3 x 11.
91. " " II. (Aratók) " 19 x 8
92. " " III. (Begyűjtő) " 19,5 x 11
93. " " IV. (Bőkézet) " 19 x 9

Ének M.o.-i fesületi képz. szinv. kiállítás 1966

kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Ficzere László

MDK

rézk.:

Háboru és Béke IV.

" V.

" VI.

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci gal.

MDK

Ficzere László

repr.:

Háboru és béke I. Brutalitás

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

Ficzere László

rézk.:

Háboru és Béke I.

" II.

" III.

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci Gal.

Fiszere László

Miskolcon él. Rézkarcokkal szerepel a szegedi Nyári Tárlatos

Pogány Ö. Gábor: Nyári Tárlat Szegeden

Tiszatáj 1965 XI. m. 858 old.

Ficzere László

Kiállitása a misholci Szőnyi István teremben 1966. szept. 28 műből retrospektiv.
Rézmetszetsorozata 5 részből: tánc, zene, dal, kerámia, képzőművészet. /IX. Országos kiállitásra készitette.

Benedek Miklós: Műteremlátogatás és meditáció
Északmagyarország 1966. szept. 25. 7. l.

M.D.K.

Ficzere László

Bányászok c.

grafikáját a Müvelödési Minisztérium megvásárolta 1967

Müvelödési Minisztéirum vásárlásai 1967. 6.1.

MDK

Piczere László festő

tojástemp.:

Vonósnégyes

Sátoros Kopaszhegy

Piczere L. kiáll. Műcs. 1967.

MDK

Piczere László festő

tojástemp.:

Traktoros

Kombájnosok pihenője

Aszfaltozó

Piczere L. kiáll. Műcs. 1967.

Ficzere László

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1981 DEC 30.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Vasárnap zárul a grafikai biennale

A december 3-a óta nyitvatartó, IV. miskolci országos grafikai biennale december 31-én, vasárnap tekinthető meg utolsó alkalommal. A tárlat anyagát szétbontják, és máris megkezdik a Miskolci Galéria új tárlatának, Ficzere László január 7-én nyíló emlékkiállításának rendezését.

A biennale utolsó napján, vasárnap délelőtt fél tizenkettő órai kezdettel lesz az év utolsó zenés tárlatvezetése, amelyen a Miskolci Szimfonikusok egyik kisegyüttese ad koncertet, a tárlat anyagát pedig Kovács Béla, a kiállítás rendezője ismerteti.

Ficzere László

„Bükki partizánok" c. képe szerepel a Miskolci Képtár gyűjteményének kiállításán

Napjaink 1971 május

8. old.

Ficzere László

Grafikája szerepel a Miskolci Képtár gyűjteményének kiállításán

Napjaink 1971 május

S. old.

Ficzere László

emlékkiállitása. Miskolc, Miskolci Galéria. - Ism. Északmagyarország, 1968. jan.6. - /Benedek/, Északmagyarország, 1968.jan.6. /bm/,

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

168.l.

Ficzere László MDK

szerpelt az okt 6-án megnyilt kiállitáson.

Molnár Vera: A sátoraljaujhelyi megyei képzőművészeti kiállitásról.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG 1963 okt. 11.

Ficzere László

MDK

SZEREPELT A II; MEGYEI KIÁLLITÁSON /1963 okt./

"Koporsó"

"Öregek"

Molnár Vera: Megyei képzőművészeti kiállitás
Sátoralja ujhelyen.
NAPJAINK 1963 nov.1.

MDK

Ficzere Lajló MDA

a szakkörben készült képeivel
két arany érmet nyert. – Helsinki
és a budapesti nemzettagi vombes
kiállításon.

– A miskolci vombes képzőmű vezeti
szakkör öt fiatal tagja jelentkezett
az idén főiskolára

Egyet mosoromság 1964 marc 29

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Málnaárusok

Külszini bányászok

Favágók pihenője

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Csillerakó

Füstrevárás

Gond

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Fekete Szinva

Akt I.

" II.

Ficzere L. kiáll. Műcs. 1967.

NDK

Piczere Mária festő

tojástemp.:

Őszi munka

Anyám

Reggeli a szabadban

Piczere L. kiáll. Miss. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Arckép

Fasor

Utépitők

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Learatott táj

Favágó

Munka után

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Rakodás

Vörös fák

Malomudvar

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Piczere László festő

tojástemp.:

Tokaji Kopaszhegy

Miskolci utca

Vörös kancsó

Piczere L. kiáll. Műcs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Bisztró

Órás csendélet

Kalitkác csendélet

Ficzere L. kiáll. Miles. 1967.

MDK

Piczere László festő

tojástemp.:

Szinvapart mentén

Ősz

Elhagyott bánya

Piczere L. kiáll. Műcs. 1967.

MDK

Ficzere László

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 máj.7.p.7.

MDK

Ficzere László

Krumpli, repr.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.
1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátroaljaujhely

MDK

Ficzere László

Krumpli, tojástemp.

3. Észak-magyarországi területi képzőm.kiáll.
1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

MDK

Ficzere László

Kék szöllő, tojástemp.

3. Észak-magyarországi területi képzőm.kiáll.
1967. Salgótarján,Eger,Miskolc,Sátoraljaujhely

MDK

Ficzere László

Bányászok I., toll

" II. "

" III. "

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.

1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátroaljaujhely

Ficzere László

Sárga Virágok /repr/

A borsodi képzőmüvészek kiállitásának anyagából.

Északmagyarország 1962. jul. 29. 7. l.

Ficzere László

Tokaji kőbánya

– repr. /

A VII. Országos Képzőművészeti Kiállitás anyagából.

Északmagyarország 1962. nov. 13. 6.l.

Fiszere László

Kiállítása lesz miskolcon

(bm): Tanácskozás miskolc
képzőművészeti életéről

Esztrahmagyarország 1971 IX. 16

Fíczere László

Rajza a 2. oldalon

„Anfalterőr"

Nagyánk, 1965 november 1

Ficzere László

rézkarca az 1. oldalon

Napjaink 1966 - január 1

Ficzere László

a miskolci Szörgyi teremben

lesz Kiállítása

Napjaink 1966 január 1

12. old

Ficzere László

rézkarca az 1. oldalon

Napjaink 1966 március 1

Fiszere László

Zóta szóló cikk a 2. oldalon.

„Zírez Péter: Miskolci műtermekben: Fiszere László"

Napjaink 1966 március 1

Fiszere László

„Munkásemberek" c.

rézkarca a 2. oldalon

Alapjaink 1966 március 1

Ficzere László

rézkarca a 4. oldalon

Napjaink 1966 április 1

Ficzere Lászlé

rezkarca a 10. oldalon

Napjaink 1966 július 1

Ficsere László

1

Kiállításáról szóló cikk

a 12. oldalon

Napjaink 1966 szeptember 1

Ficzere László

2

„Malomtér"

„Naplemente" c. Zoroposiciói emlitve

Napjaink 1966 szeptember 1
12. old.

Ficzere László

3

„Mütterenszász"

„Gesztengeviräg" c. Zejci emlitve

Napjaink 1966 szeptember 1
12. old.

Ficzere László

4

„Dinnyés csendélet"

„Fehete Szinva" c. lépei emlitve

Napjaink 1966 szeptember 1

12. old.

Ficzere László

„Tiltó" c. rézkarca

a 9. oldalon

Magyarok · 1966 október 1

Fiszere László

„Farchas" c. rézkarca

a Zioldalon

Marjaisek 1966 november 1

Ficzere László

rézkarca a

7. oldalon „Emlékeim III."

Napjaink 1966 december 1
1. old.

Ficzere László -

Rizkarca a 4. oldalon

„Tánc"

Napjaink 1967 január 1

Ficzere László

Proletáramony /linometrzet/

— repr. —

Északmagyarország 1962. aug. 19. 7.1.

Ficzere László

Vindgcsendélete jelzi, hogy nidr kialakult stílusát is megérinti az új varázsa. Műve a miskolci művészek kiállításán, a miskolci Képcsarnok Széchenyi utcai új galériájában -

Artner Tivadar: A miskolci müvészetről
Északmagyarország 1962. jul. 22. 7.1.

Ficzek László

Dolgozó férfi

– repr. /

Északmagyarország 1963. máj. 1. 8. l.

Fiozere László

Rajza: hárman az utcán
/1962./

- repr. -

Északmagyarország 1963. ápr. 28. 4. l.

Ficzere László

1963. okt. 6-án megnyilt megyei kiállitáson müve szerepelt.

Molnár Vera: A sátoraljaujhelyi megyei képző-
művészeti kiállitásról.
Északmagyarország 1963, okt. 11 4.1.

Ficzere László

Kerékpáros férfi
- rajz

/ tepr. /

Északmagyarország 1963. máj. 1. 5. p.

Ficzere László

A miskolci Vasutas képzőművészeti szakkörben kezdte, mint tag, két aranyérmet nyert /Helsinki, Bp./

Északmagyarország 1964. márc. 29. 6.l.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp., repr.:

Háboru és béke VI. cimlapon

Külszini bányászok

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp., repr.:

Füstrevárás

Háboru és béke I.

Akt III.

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Háboru és Béke I.

" II.

" III.

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László

repr.:

1514 - I.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Ficzere László

Müvészetek I. - Képzőmüvészet, rk.

" II. - Dal, "

" III.,- Zene, "

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

Ficzere László

Dolgozott a tokaji nyári művésztelepen 1961-ben.

Benedek Miklós: A tokaji nyári művésztelepen
Északmagyarország 1961. aug. 6. 6.l.

Ficzere László

Nemzetközi vasutas képzőművészeti kiállításon ugyet aranyérmet.

Miskolc rangot ért el a képzőművészetben is.
Északma gyarország 1961. jan. 31. 4.1.

MDK

Ficzere László

Kiállitási hir

Művészet 1968 márc. p.48.

Ficzere Mátyás
kerámiaművész

1021

1983. III. 19. Petőfi 10,00 Áné

Szombat délelőtt

- Végezetül Bakonyi Péter kollégám jóvoltából egy kaposvári kiállitásra invitáljuk önöket. Amely még április 8-ig látható. A riportert a kiállitó művész mellett az Ifjusági Ház művészeti előadója, Tamás Károly kalauzolja.

- Óriási tömeg jött össze, azt hiszem még egyik kiállitásunk sem volt ennyire sikeres, mint ez a mostani, de

- Mondjuk meg, hogy Ficzere Mátyás kerámikusművész tárlata ez, amelyen maga a mester lesz a tárlatvezető.

- Itt a szomszéd szobában művészi torna bemutatója zajlik, a zene, amit hallunk valami feldolgozás, "megfogtam egy szunyogot, nagyobb volt egy lónál" En azt hiszem, hogy kezdjük a bemutatást akkor itt a sakk-készletnél, ezek a figurák nagyobbak, mint az átlagos sakk-készlet figurái, méghozzá kerámiából.

- Az ötletet a .....kettőssége adta az erdélyi sötét alapu, és a felvidéki világos alapu. Valamint a népi kerámiamüvészetben fellelhető figurális butéliák.

- Ezekből mindből lehetne inni is.

- Mindegyikből lehetne inni.

- A győztesnek.

- Annak is.

- De a vesztes is berugna tőle, hiszen milyen magasak ezek a butéliák?

- 20 centitől 32 centiig.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Kiállítás Tokajban

A tokaji tavasz soron következő rendezvényén Ficzere László SZOT-díjas festőművész emlékkiállítása nyílt meg. Marcziniák Sándorné, a miskolci városi tanács vb művelődésügyi osztályvezetőjének meleg hangú megnyitója után a mind szebben fejlődő és egyre inkább műsorösszeállító Miskolci Fúvósötös (Hegedűs Gyula fuvola, Bátori Tamás oboa, Novák József klarinét, Nemes Ferenc fagott és Mészáros Imre kürt) előadásában Petrovics Emil fúvósötösét, Ránki és Hindemith műveket hallottunk.

má
anu
vez
, va
nérr
gesi
ak ... *ertelemben vett*
hanem a szocialista embertipus
: folynak, nem egy üzemünkben
an, hogy a munkahelyi testneve-
e nagy felfedezése és vívmánya,
dolgozó ember kedélyállapotát,
ását, munkaintenzitását.
béldákat, melyek mind egy-egy
lnek a munka és a sport között.
tt, hogy a sporttevékenység szó-
sítő és fejlesztő hatásával alkal-
rmészet erőivel vívott harcra, s
sabb emberi tevékenységre, foly-
ze sportbeli képességeit. S mint
jlődésen és változáson ment át a
sport is örökké fejlődött és fej-
gy közvetlenül mindig összefüg-

Nyikes Imre

Ficzere László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HIRLAP

1971 ÁPR 22

NAPJAINK A miskolci irodalmi folyóirat áprilisi száma verset *Weöres Sándor, Serfőző Simon, Péntek Imre, Farkas Árpád, Dobai Péter, Jékely Zoltán, Izes Mihály, Ladányi Mihály, Tornai József, Fodor András, Kovács Vilmos* és *Kalász László* tollából közöl; szépprózai írásaival szerepel *Bódis Teréz, Baranyai László* és *Iszlai Zoltán.*

Az új számban találjuk *Fekete Gyula* Háztáji gondok című, a gazdasági és a kulturális politika összefüggéseit elemző írását, *Zimonyi Zoltán* méltatását a 70 éves Németh Lászlóról, *Gergely Mihály* megemlékezését az elhunyt Ficzere László festőművészről. Külön összeállítás készíti elő a XII. miskolci rövidfilmfesztivált.

lis 4-e, amikor Magyarország területe teljesen felszabadult a Hitler-fasiszta megszállás alól. Hazánkat a Szovjetunió szabadította fel, de *soha nem feledjük, hogy a magyar nép felszabadításában a szovjet harcosok oldalán részt vettek a bolgár nép legjobb fiai is.* Barátságunk él, együttműködésünk számos kézzelfogható eredményt hozott az elmúlt 26 év alatt politikai, gazdasági és kulturális té-

Fiozere László

Tiszapart c. műve kiállítva a III. Miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról
Északmagyarország 1957. nov. 14. 5.l

FICZERE LÁSZLÓ/

1.) Ültetők[x], 1961. színes linómetor. 70x50

2.) Két favágó, 1961. -"- -"- 70x50

3.) Krampácsolók, 1961. színes linómetor. 70x50

x reprodukció a katalógusban

I. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

FICZERE LÁSZLÓ /

linómetszet 25.2X11

reprodukció a katalógusban

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Kocsogh Ákos Miskolc, 1963.

Fizere László

Szekepel a sajószentpéteri
művelődési Központ kiállításán

(bm): 11 borsodi művész
31 munkája Sajószentpéteken

Északmagyarország 1969 VIII. 2

Ficzere László

Festménye nem Ujszászi Kálmán (Sárospatak) gyűjteményében.

Kuncz Gy.: Századok kincse; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

FICZERE LÁSZLÓ / Miskolci festő

Koratavasz olaj, 70 x 100

Vidéken élő képzőművészek kiállitása 2. Bp., 1955.
/Kat./

/14

Ficzere László

Művei a IV. miskolci országos képzőművészeti kiállításon.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958. nov. 18. 6.l.

Ficzere László

Képei szerepeltek a IX. Bp-i országos kiállításon. Fűtőházi szerelők; Telefonulók /grafika/- első díjat nyert.
Vasalónő c. képe a vasutasok kiállításán.

Hajdu Béla: Vasutas képzőmüvészeti kiállitás Miskolcon

Északmagyarország 1959. aug. 13. 2.1.

Ficzek László

A miskolci „Fűtőház szénszerelőjét" ábrázolja az V. miskolci országos kiállításon bemutatott műve.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1959. okt. 31. 5.l.

M.D.Y

Ficzere Sándó
festő

Mèt alás

Sosonci Miklós: Jaanovits István kiállítása
Művészet, 1968. április - 42 lap

Ficzere László

4 festménye és 3 grafikai műve, köztük a „Hazatérő mozdony" c. – a vasutas nemzetközi kiállításon aranyérmet nyert — kiállítva a VI. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.1

MDK

Ficzere László

Szénszerelő a miskolci fütőháznál, kr.

Olvasztárok, kr.

Levesevő, kr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

NAPJAINK

1966 SZEP - 1.

1021

Jegyzetek, kiállításról

Salgótarján és Eger után július második felében Miskolcra is eljutott az észak-magyarországi képzőművészek kiállítása. Időpontját úgy rögzítették, hogy az idegenforgalom csúcsával és a Borsodi Nyári Egyetemmel essen egybe. Az utóbbinak egyik programpontja volt a tárlat megtekintése.

Mindez nagyfokú igényességet előfeltételezett, hiszen ezúttal az északmagyarországi képzőművészet jó hírének külföldi öregbítéséről is szó volt.

„A kiállítás tartalmilag differenciált" — jegyezte be az emlékkönyvbe az egyik, NDK-ból jött látogató. Mivel a német bölcsészdoktort vendég mivolta tapintatra kötelezte, helyette nekünk kell kimondanunk: a kiállítás csalódást okozott.

A legnagyobb csalódást a festményanyag keltette, amelyről a kiállítási katalógus előszava azt ígérte, hogy „... most mintha tartalmilag-formailag hangsúlyosabb lenne. Bátrabb és őszintébb törekvések tárulnak fel..."

A kiállításon bemutatott, a természetet XIX. századi modorban „jegyzőkönyvező", legjobb esetben posztimpresszionista képek nem vallanak különösebb művészi bátorságra. Aminthogy a képek tartalma se utal valami nagyfokú leleményességre, különböző elrendezésben (és címmel) lényegében néhány — túlságosan ismert — téma variánsaival találkozhatunk: anya, karján gyermekével, dombos táj (hóval és anélkül), falurészlet stb. Nincs jogunk számon kérni a művésztől, hogy mit ragad ki a valóságból, de az invenció hiányát, a festményanyag egészen lemérhető témaszegénységet fel kell rónunk.

Vagy talán nem is a művészek, hanem a zsüri tehet erről? Az avatatlan kívülálló csak a látottak alapján ítélhet. De a kiállított festmények zöme (Ficzere László és Tóth Imre egymás mellé helyezett két konstruktivista képe mintha egy más bolygóról került volna ide) a kísérletező kedv hiányán kívül a válogatás óvatosságát, a túlzott aggályoskodást is tükrözheti. Félreértés ne essék: nem a mindenáron modernes-kedést kérjük számon, hanem a mai tartalmaknak megfelelő mai formavilágot, vagy legalább ennek keresését.

A grafikai anyagra — az északmagyarországi képzőművészet legerősebb oldalára — ez persze nem áll. Kísérletező kedvben itt kevesebb a hiány, habár ez — főként a fiataloknál — a Kondor-iskola képzelet-világából és formajegyeiből táplálkozik (Balogh László). Kifogásolnunk kell viszont grafikusaink terméketlenségét: a kiállított lapok legjobbjait már láttuk a korábbi miskolci kiállításokon. S bár szívesen nézzük meg többször is Lenkey „Sirató"-ját, Czinke „Édesanyám ikonjá"-t, a néző az új termésre kíváncsi. Arra, hogy egy-egy területi kiállítás között mit produkáltak művészeink.

Mert a kiállításnak ez lenne, lehetne a legfőbb célja. Amit azonban nem ártana pontosabban is tisztázni. Úgy tűnik ugyanis, hogy ezt a kiállítás-típust a „mindenkit bemutatni" elv túlságosan felhígította, a mércét néhol túlságosan alacsonyra állították. A festmények és a grafikák között szép számmal akad olyan, amelyikre csupán azért nem alkalmazzuk a „szakköri színvonalú" minősítést, mert véleményünk szerint szakköreinkben ezeknél sokkal jobbak teremnek. Mindez csupán azért kerülhetett a kiállítóterembe, hogy az „észak-magyarországi összkép" hiánytalan legyen. Ezt a rendezőknek bizonyára sikerült is megvalósítaniuk, de ezzel le is rontották a kiállítás színvonalát. Ugyanakkor — érthetetlen módon — épp a legjobbak közül néhányan nem állítottak ki. Miféle észak-magyarországi kiállítás az, amelyről távolmarad Feledy Gyula és Kunt Ernő?

A tanulság kézenfekvő: a rendezők — ha ezt a területi kiállítást életképessé kívánják tenni — vagy tegyék kötelezővé a részvételt (de csak a *művészek* számára) vagy (és ez a rokonszenvesebb megoldás) biztosítsanak olyan feltételeket, hogy művészeink örömmel vegyenek részt rajta.

Az utóbbinak egyéb követelményei is lennének. Így többek között: tisztességes kiállítási helyiség (amelyiknek bejáratában nem díszelegnek szeméttároló edények, a kiállítási helyiségekben pedig legalább elfedik a „pop-art tárgyaknak" ható ivókutakat), jó világítás, változatos képek kifüggesztése. Egyszóval: a jelenleginél jobb a rendezés. És ami hozzátartozik: jobb a propaganda.

Mert ezt a kiállítást alig nézi meg valaki. A zárást megelőző vasárnapon (a kiállítás mindössze két hétig volt nyitva) a látogatók száma 6 (hat) fő volt.

Vagy talán híre ment a kiállítás minőségének?

(Z. P.)

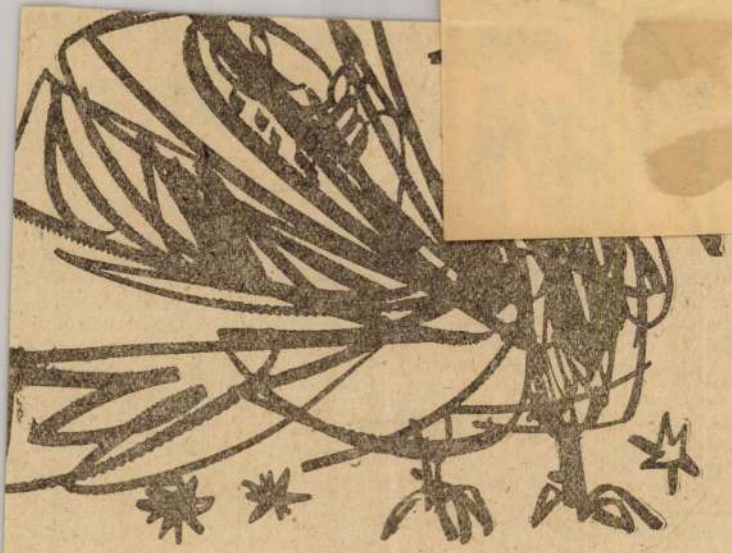

Csohány Kálmán rajza

komolyzenyomát is edezni. Egy természetea komoly zeszinte teljes iskolától inérdemes a jába is be-

is ilyen zenei múlttal helység, ahol mint a sáeiskola fiók-3-ban önálló t. A növen-Művelődésn 150 főben A tanári kar szerződéses dik össze. A kulása előtt acsoport volt leg a zongoott nagy létnkacsoportos t átvette a tnyilag zonelló, fuvola, szak műkö-

zeneiskolákellett megött nem volt gverseny. A karának kelteket, mind evelni a konkomoly zene te tiszteletjártak el a a rendezvér mind a tavendékhangátogatottsága

törzsgárda, amely minden hangversenyen megtalálható. Az utóbbi idők koncertjeinek nagyon sok a kívülálló látogatója.

Örvendetes tény, hogy a község vezetői kifejezetten igénylik a különböző társadalmi rendezvényeken való tanári, illetve növendék közreműködést. Nem múlik el rendezvény zeneiskolások bevonása nélkül.

A zeneiskola tanárai a Mezőkövesden végzett oktató és nevelő munkájuk mellett a népművelési feladatoknak is eleget tesznek. A múlttal szemben a népművelés terén is gyökeresen megváltozott a helyzet. A tanári kar által rendezett vidéki klubhangversenyek kedvező visszhangra találtak. Szentistván, Mezőkeresztes, Bogács községek kifejezetten elvárják, hogy rendszeresen látogassák őket. A klubhangversenyek látogatottságát tekintve is komoly eredménnyel dicsekedhetnek a mezőkövesdi tanárok.

Az iskola tartalmi munkáját tekintve töretlen fejlődés tapasztalható, amit a tavalyi VIII. Országos Kamarazenei Fesztiválon való jó szereplés is aláhúz. Különösen a fúvós tanszak munkájának színvonala kiemelkedő. A község egyre inkább a magáénak érzi nemrég alakult iskoláját, amit az iskolába való jelentkezés örvendetes növekedése mutat.

Általában véve megállapítható, hogy Mezőkövesdnek és környékének van igénye

képző, zongora, hegedű, fa- és rézfúvós tanszakok növendékeinek oktatását végzik.

A zeneiskola működésének fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint a növendékek létszámának örvendetes emelkedése. Az 1963—64-es tanévben még csupán 33 gyerek kapott bizonyítványt, az 1964—65-ös tanévben már 86, s az idén 150-en vizsgáztak.

Végül pedig vizsgáljuk meg a megye területén rendezett hangversenyek számának alakulását. Fejlődésről beszélni csak az elmúlt két év vonatkozásában lehet. Az ifjúság zenei nevelése érdekében megvalósult az ifjúsági bérleti hangverseny-sorozat, mely az 1965—66-os évadban tizenhárom községben mintegy ötvenhárom koncertet jelentett. Ezeknek közönsége általános iskolás, de jórészt középiskolás diákokból került ki. A hangversenyeket Sárospatakon, Szerencsen, Szikszón, Encsen, Kazincbarcikán, Putnokon, Mezőkeresztesen, Mezőnagymihályon, Sajóbábonyban, Szentistvánon rendezték. Az igények alapján itt is emelkedés várható, ez a sor kibővül Edelény, Ormosbánya és Tiszaszederkény várossal.

Befejezésül szólni kell egy olyan kezdeményezésről, amely az egész megye komolyzenei arculatát

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1967 juni.11.

Ficzere László MDK

Vetés /a városi tanács megbizása/, temp.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Ficzere László MDK

Piac, rézkarc

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Ficzere László

A Fényes Adolf teremben megrendezett borsodi képzőművészek tárlatán 2 művel szerepelt /1952 okt. 11 - nov. 1./

Északmagyarország 1952. nov. 1.

Ficzere László

1952-es borsodi művészek kiállitásán szerepelt: Mészárosok, Virágcsendélet, Tanulmányfej, Réztisztitás, Virágok c. művei.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában
Északmagyarország 1952. aug. 29.

Ficzere László

A Képző- és Iparművészek Szövetsége borsod megyei csoportjának tagja.
1952-ben februárban tartott első ülésen a szovjet szakirodalomról felszólalt,

Északmagyarország 1952. márc. 12.

Ficzere László

Emlékeim II., rk.

"ó III., "

" IV. "

xčxcxčxcxčxcxč

Munkásemberek IV. rk.

X. Magyar Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Ficzere László

Dalu I., rk.

" II. "

" III. "

Emlékeim I., rk.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept .

Ficzere László

Édesanyját ábrázoló nagyméretű képét beküldte és azzal vitát váltott ki.

Hajdu Béla: Ujjászületik a miskolci képzőmüvészeti élet
ÉszakMagyarország 1950. nov. 5

Ficzere László

A Képző és Iparművészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán, amely 1951 okt. 14-ig tartott nyitva részt vett.

Északmagyarország 1951. okt. 3.

Ficzere László festő

57 éves korában halt meg.

Szot díjas volt

Nagyvaca 1967 V. 16 2 old.

Ficzere László

Miskolci vasutasművész, Kossuth-díjas mozdonyvezető /Tóth III. János és társai/ c. képe és grafikai szerepelt a Borsod-Miskolci Muzeum helyiségében 1950 máj 13.-án megnyílt képzőművészeti csoportkiállításon.

Miskolci, diósgyőri, ózdi képzőművészeti csoportok kiállitása a Borsod-Miskolci Muzeumben

Északmagyarország 1950. máj. 16.

Ficzere László

MDK

Brutálitás, repr.

I.Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965
Salgótarján stb.

Ficzere László MDK

"Háboru és béke" sorozat I-V. rézkarc 2ox25 cm.

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján stb.

Ficzere László MDK

Utépitők, temp. 11ox8o

Munka után, temp. 15ox7o

I. Észak-Magyorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján

Ficzere László MDK

Pályamunkások, temp.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Riczere László MDK

Falu I-III. rézkarc

Emlékeim I-IV. rézkarc

Munkásemberek, IV. rézkarc

Műcsarnok 1965. X. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Fictere László
festő

M.D.K

Rézit vett a tárlatos.

Kovács Gyula: Erzsák - magyarországi lap zőművészet.
művészet, 1967. október - 46 lap

Ficzere László

Miskolci forradalmi eseményt ábrázoló képe /1919./ szerepelt az 1954-es megyei kiállításon

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállítása /II/
Északmagyarország 1954 okt. 24

Hozsa László

A MÁV miskolci kultúrotthonában rendezett kiállításon „Az első újítás" és 3 későbbi képe szerepelt.

Hajdu Béla: Több segítséget a MÁV miskolci képzőművészeti körének
Szabad Magyarország 1954. jún. 2.

Ficzere László

A miskolci munkásmozgalom kiemelkedő eseményeinek áttekintésén dolgozik.

Északmagyarország 1954. jan. 14.

Ficzere László

Szerepel a III. miskolci grafikai Biennálén

Néjmi szelés 1966 I. n. 38 old.

Ficzere László

MDK

Munkásemberek V., rk.

Emlékeim I-IV., rk.

3. Miskolci O.Grafikai Bienn. Miskolc,
Bemz.Szinház 1965.

Ficzere László

Részt vett azon a kiállitáson, amelyet a miskolci és diósgyőrvasgyári Dolgozók Képzőművészeti Szabadiskolájának növendékei rendeztek a szinház előcsarnokában 1949-ben a könyvnapok kapcsán.

Északmagyarország 1949. jun. 19. 4.1.

Ficzere László

Mozdonyvezető.
A szabadiskola- 1 évfolyamot végzett
növendékeinek kiállításán részt vett.

A képzőművészeti szabadiskola növendékeinek kiállítása.
Északmagyarország 1948. jun. 22 4.l.

Ficzere László

Díjat kapott az énakmagyarországi területi tárlaton.

Szoc. Mű. 1967. máj

M.D.4

Ficzere László

festő –

Falu" cimű képet mutatta

"be a tarlaton és négy metszetet.

Tasnádi Attila: Tu eszár – magyarországi képzőművészek...

Művészet, 1967. január – 48 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László
Szocialista Művészetért

1967 JUN. -3.

1021

IN MEMORIAM

FICZERE LÁSZLÓ

SZOT művészeti díjas festőművész, a képzőművész-szövetség észak-magyarországi területi szervezetének Borsod megyei titkára, május 13-án 57 éves korában elhunyt. Mozdonyvezető volt, a vasutas szakszervezeti képzőművészeti szakkörben tanult, 1963-ban Bécsben aranyérmet nyert, ugyanaz évben a SZOT művészeti díját is elnyerte. Műcsarnokbeli kiállítása után most a miskolci újabb bemutatkozása előtt váratlanul meghalt. A munkásélet egyéni hangú, jellegzetes festője távozott személyében.

HALÁSZ KÁLMÁN

a Nemzeti Színház nyug. főtitkára 64 éves korában elhunyt. 1932 óta részt vett a munkásmozgalomban, 1936 óta az illegális kommunista párt tagja, részt vett a fegyveres ellenállási mozgalomban. Április 27-én temették a Farkasréti temetőben.

Elhunytak: — KRISZTIÁN FLÓRA, özv. Virágháti Lajosné, nyugdíjas színész, a Csokonai Színház volt tagja, az Odry-színészotthon lakója 98 éves korában — SOMOGYI IMRE, a Magyar Rádió gépkocsivezetője, aki két évtizedet töltött e munkahelyén.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

Gergely szobrászművész
Iványi Grünwald Béla
József múzeumban — **T**
Móré Mihály festőművé
ben — **Bazsali Ferenc**
ban — **Csáki Maronyák**
termében — **Érdy Győz**
M. Szűcs Ilona akvarel
festőművész Pápán az
rik festőművész Veszp
szobrászművész Szegeden a Móra Ferenc
alföldi tárlat Hódmezővásárhelyen a Tornyai múzeumban — **Gács**
Mihály grafikusművész gyűjteményes kiállítása Szolnokon a Damjanich
múzeumban — **Koffán Károly** festőművész művészportré fotókiállítása
Székesfehérvár ifjúsági klubjában — **Észak-magyarországi grafikai kiál-**
lítás Tokaj művelődési klubjában — **Németh József** festőművész (Hód-
mezővásárhely) a kaposvári Rippl Rónai múzeumban — **Barabás László**
festőművész (Győr) Szombathelyen a Képcsarnok termében — **Molnár**
Zoltán festményei Kecskeméten a művész klubban — **Szabó Alajos** és
Psik Lajos akvarelljei Győrött a Műcsarnokban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1960 AUG 19.

1021

Ficzere László tárlata

Tegnap, augusztus 18-án délután fél hatkor a Képcsarnok Vállalat miskolci Szónyi István termében nagyszámú érdeklődő jelenlétében nyitotta meg Csabai Kálmán Munkácsy-díjas festőművész Ficzere László SZOT-díjas festőművész kiállítását.

•

Az ismert miskolci festőművész most megnyílt tárlatán 28 művet mutat be a közönségnek. A 28 festmény — részben olaj, részben tojástempera — az utolsó három év terméséből került ki, mint meglehetősen szűkkörű válogatás. A kört erősen leszűkítette a képcsarnoki jelleg, ugyanis a művész legjellemzőbb művei nagy méretüknél fogva nem kaphattak helyet ezen a tárlaton. Minden bizonnyal hatással volt a válogatásra a Képcsarnok Vállalat kereskedelmi jellege. De hiányzik a tárlatból a grafika is, holott Ficzere e művészeti ágazatot is műveli és sok értékes, sikeres alkotással lépett már a közönség elé. (A minap éppen Kecskeméten találkoztunk egy nagyméretű színes metszetével.)

A huszonnyolc képen miskolci tájak, utcarészletek, csendéletek váltakoznak. A városképeken elsősorban az öregebb városrészek tűnnek elénk sajátos művészi átfogalmazásban. Viszonylag kevés a képeken az élet, az ember. Talán éppen a fentebb már említett válogatási okban keresendő e hiány forrása. Igen megragadó a Műteremrész című, aktot virággal ábrázoló, valamint az egyik ismerős avasi részletet idéző festmény. A figurális alkotások, az ember és az élő környezet megjelenítése azonban mindenképpen hiányzik, bármilyen ok is indokolja e témák távollétét. (Az akton kívül mindössze két festményen találkozunk emberábrázolással.)

•

Aki figyelemmel kíséri Ficzere László munkásságát, tapasztalhatja, hogy az utóbbi években, különösen pedig a legutolsó három évben művészete lényegesen más témák és ábrázolási módok felé fordult, mint korábban. Míg korábban a munkásélet, a vasutasélet voltak a legfőbb témái, kifejezési formáiban a legmesszebbmenően kerülte az absztrahálást, az utóbbi években alkotott művei a geometriai formákra bontott tájakat, enteriőröket vetítik elénk, illetve szigorúan éles vonalakkal határolt mértani formák foltjaiból összeálló, a grafikához közelálló ábrázolásmóddal érzékeltetik a témát, láttatják a művész szemén keresztül az utcaképet, a csendéletet, a környezetet.

E kiállítás ez utóbbi három évet, illetve annak munkásságát érzékelteti velünk, nem egy képe, vagy talán a tárlat egésze szakmai körökben bizonyára probléma-felvetőként jelentkezik. Három év munkájának olyan megízlelteté se ez a tárlat, amelyet feltétlenül érdemes tanulmányoznunk, és egyik-másik vonatkozása esetleges vitatásának fenntartása mellett örömmel kell regisztrálnunk értékeit.

(bm)

Készülnek az augusztus 20-i tűzijátékra a Citadellán. A röppentyük és a rakéták nagy tömegben, kilövésre készen várják az ünnepet.

Népművelők kitüntetése a megyei tanács dísztermében

MEGHITT ünnepségre került sor csütörtökön délelőtt a megyei tanács dísztermében. Itt látták vendégül a megye kitüntetésre érdemes népművelőit, akiket *dr. Papp Lajos*, a megyei tanács vb-elnöke köszöntött. Az ünnepségre eljött *dr. Bodnár Ferenc*, a megyei pártbizottság első titkára. Részt vett a bensőséges összejövetelen *Varga Gáborné* országgyűlési képviselő, a megyei tanács vb-*kormányból fakadó jogaik és kötelességeik gyakorlására.*

Ezt követően a második ötéves tervben bekövetkezett jelentős fejlődésről beszélt; a népművelési intézmények, a tömegkommunizációs eszközök gyarapodását említette fel. Ez alkalommal ismét hallhattuk: *öt év alatt művelődési otthonaink száma 189-ről 325-re, tanácsi könyvállományunk 279 ezerről 825 ezer-re nőtt.* A megye néhány kis

művészet mestere kitüntetést ugyancsak a fővárosban vette át *Balogh Sándorné* bábos, és *Hódossy Lajos* népi fémműves.

Dr. Hetényi György ezt követően átnyújtotta a Szocialista kultúráért kitüntetést *Sotkó Józsefné* könyvtári csoportvezetőnek, *dr. Bíró Györgynek*, a miskolci járási tanács vb-titkárának, *Varga János* énekkarvezetőnek, *Zádori Károly* mezőkövesdi já-

MDK

Ficzere László

Pályamunkások, temp.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 13.1.

MDK

Ficzere László

Mezőn, repr.

7.miskolci o.képzőm.kiáll. 1962.nov.
Herman O.Muz.

MDK

Ficzere László

Tokaji kőbánya, temp.

Fasor, temp.

Mezőn, "

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Muz.

MDK

Ficzere László

Tihanyi belső tó, toll

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O.Muz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László
1966 ÁPR 1.
Napjaink

1021

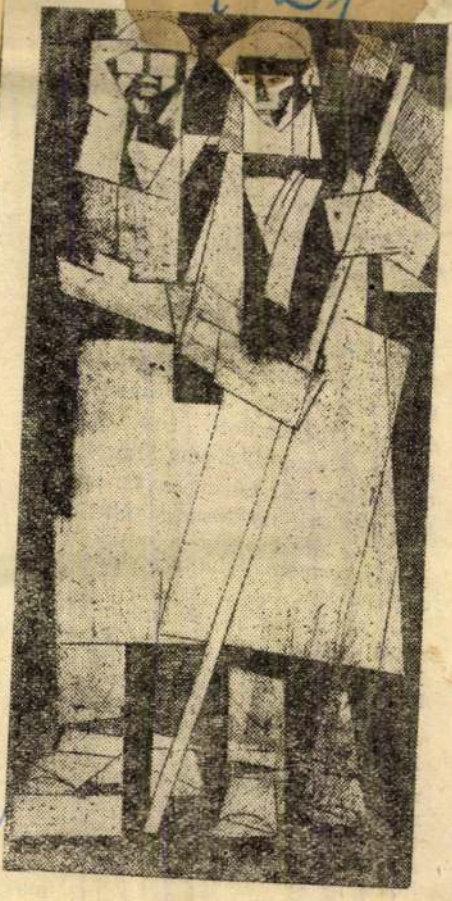

Ficzere László rézkarca

játszani, de Lőrinc jól érezte magát köztük.

Emlékszem Anyukára hogyan ápolt, szeretgetett és öltöztetett mint kis gyereket. Anyuka nagyon szép és nagyon jó volt, kényeztetett minket, ezért szerettük. Apám fegyelmet akart és szigorú volt, féltünk tőle, de azért sokszor játszottunk vele. Anyuka mindig dolgozott, sokszor varrt és közben mesélt vagy énekelt. Megtanított arra, hogyan kell a bútorokról a port letörölgetni. Ő kitakarított, Lőrinc és én aprólékos gonddal, játékosan törölgettünk.

Lőrinc abbahagyta a munkát, az ablakhoz ment és a Nagyhidat nézegette.

— Nézd, ott jön a hídon Etelka néni! — mondtam neki. — Siessünk, fejezzük be a törölgetést, míg ideér. Mennyi mindent fog hozni!

A törölgetést gyorsan befejeztük. Nem láthattam, hogy a Nagyhídon tényleg Etelka néni jön-e vagy sem, mert messze volt a híd. Csak felismerhetetlen apró alakok látszottak. El akartam bolondítani Lőrincet, mint a felnőttek szokták a kicsiket, hogy a portörlés kész legyen és Anyuka megdicsérjen. Fejjel nagyobb voltam, erősebb, birkózásban

MDK

Ficzere László

Ültetők, repr.

1. Miskolci G. Grafikai Biennale 1961.

MDK

Ficzere László

Ültetők, sz. lino

Két favágó, "

Krampácsolók,"

1. Miskolci O. Grafikai Biennale. 1961.

Ficsere Dészló

Ülteték, ss. Lino

Két favégó, "

Krumpácsolók."

Ficzere László

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Szle 1965. 4.

Kocagh Ákos sikke.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hir

Északmagyarország 1966 dec.17.

Ficzere László, grafikus

MDK

Rézkarcai és festményei is merev formai sémákba kényszerültek.

Rózsa Gyula: Országos képzőművészeti kiállítás Miskolcon

9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 21.

Ficzere László

MDK

Kossuth-dijas vasutasok, olf.

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ficere László

MDK

Réztisztitás, olf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

MDK

Ficzere László

Siófok, szin. linó

III. Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman O. Muz. 1963.

Ficzere László MDK

Dagasztó asszony, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Ficzere László, Miskolc

Hazatérő mozdonyok, of.

Miskolci rendezőpályaudvar, of.

Tanbányában, of.

Uj támfal az utcánkban, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.

MDK

Ficzere László

Miskolc tanbányában, of.

Rendezőpályaudvar, of.

5. Nemzetk. vasutas képzőmüv. kiáll. Mücs. 196o. jul.

Ficzere László M.D.K.

Müvei a kiállitáson

" müvészet és a munka

Müvészettörténész az északmagyarországi k pzőmüvészek felszabadulási kiállitásáról

Nógrád 1965. febr. 9.

MDK

Ficzere László

grafikus

A kiállitáson részt vett és a többi között bemutatta „Brutalitás" cimü grafikáját.

Akadi Nóra: A salgótarjani kiállitás.

Müvészet, 1965. október - 40 kep

MDK.

Ficzere László

Riport

Népszabadság 1966 jan.13.lap.8

Ficzere László, festő MDG

A miskolci művész 36 évig dolgozott a MÁV-nál, mégis lépést tart a fiatalokkal Témái változatosak.

Ültetők c. műve: Repr.

Gerencsér Miklós: Kilátás a műteremből 8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 13.

Ficere László

A Tavarzi Tárlaton „Réztirztítás" c. képe szerepelt. (említve)

Szabad Nép, 1952. Máj. 25

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 32.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 86o

Ficzere László.

A Szovjet Hadsereg és a felszabadított magyar
nép első találkozását festette meg.
(Említve)

Órakmagyarország, Miskolc, 1952. Jan 26.

Ficzere László, grafikus 7 Dk

Több a hatáskeresés mint a meggyőződés műveiben.

Rózsa Gyula: AX. M. Képzőmű v. Kiáll

Grafikák 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 10.

M.D.K

Ficzere László
festő

Résztvett a tárlaton -

D. Fehér Ismeza: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. november - 28 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

NAPJAINK

1965 JUL 1

1021

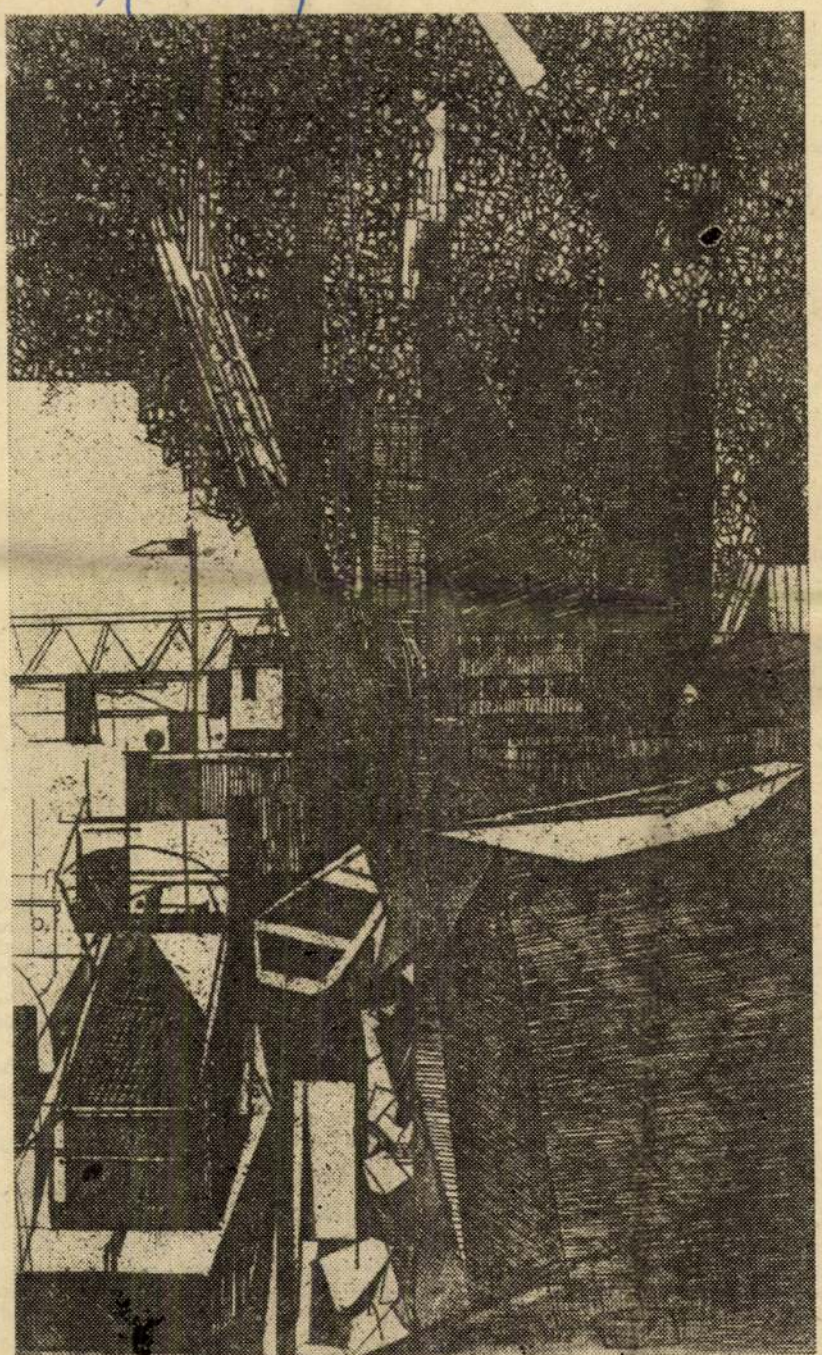

Ficzere László rajza

Serfőző Simon:

LÓÚSZTATÓ

Süt a nap, szinte önmagamról megfeledkezve mondom: ragyogó idő van.

Támaszkodom egy égbe tolakodó, magas fának, nézem a vizet, amely előttem folyik, fehér ludakkal, vakítóan fehér testű gyerekekkel a két part között.

Látom a lóúsztatót is. Ha nem előttem, csak alig húsz lépésre lenne, tudom, egészen másképp képzelném. Talán olyannak, hogy a gazdák nézik a partról, mint úsznak kinyújtott, fényes testtel a lovak. Szájukban égne a nap, mint az öregek szájában a pipa. Kötél sincs nyakukban, se ijesztően vérvörös zabla az erős fogak közt.

Nem érzek csalódást, mert a valóság egészen más. Élesebb vonásokkal megrajzoltabb a táj, mint a képzeletben. Érzékelhetőbbek a színek, a fák arányai. A lóúsztató csak egy terjedelmes gödör. Közvetlen a folyó mellett. Méteres lehet benne a víz. Látni körben a szakadékos partot, gyökerek fekete hajcsomóival.

— Nyár végére félig elmegy belőle a víz — mondja Danyi János. Egyébként régi ismerősöm. Apámmal együtt járta meg a háborút. Hiába érdeklődöm tőle a részletekről, hogy volt, emlékszik-e a többi bajtársára, nem tud válaszolni. Elfelejtette. Olvastam valahol, hogy az emberiség, ha minden részletére, iszonyatára vissza tudna emlékezni a háborúnak, még egyszer nem lehetne kezébe adni fegyvert. Nem vállalná. De az emlékezetből kitörülik a megpróbáltatások, szorongató veszélyek egymásutánjait... Tanyasi ember, az ő szekerével jöttem be a faluba. Az előbbihez még hozzámondja: — Ha már leapad, nem lehet idehozni a lovakat, nem maradnának meg benne. Elfoglalják a kacsák.

Két lova van az öregnek, még vezeti egyéni gazdaságát. Az istennek madarak sírtak, kotkodácsoltak a levegőben.

— A tanácsházán volna elintéznivalóm — magyarázta Danyi János.

— Milyen ügy?

— Nehéz.

— Lehetek kíváncsi?

— Arról van szó, hogy van énnekem még hét hold földem. Jó messze onnan, ahol lakom. A tsz adta már, mert a saját az beleesett a tagosításba. Abból a darabból szerzem a jószágoknak, meg magunknak az ennivalót. Úgy kell az, mint ló lábára a patkó. De kiütött a baj. Az történt, hogy tavasszal bevetettem kukoricával egy részét. Egy hétre rá az elnök, már mint a tsz-é odavitetett traktort, az meg felszántotta, utána bevetették megint kukoricával. Feljelentést tettem, a tárgyalás is megvolt, de ítélethirdetés nem. A tsz-elnök arra hivatkozott, hogy az nem az enyém. Mért nem? — mondom neki. Mert a papír úgy írja, hogy a tsz-hez tartozik. Két hónap óta ez megy... Most már bemegyek a tanácshoz, én is kíváncsi vagyok nagyon arra a papírra.

Délben megjött, mondta, hogy ilyen papírt nem találtak. Csak az övé az a föld. Elintézte még közben a többi dolgát is, hazafelé indultunk, de akkor eszébe jutott:

— Meg kéne fürösztení a lovakat.

— Van idő — mondtam.

A két ló most már ott áll szügyig a vízben. Ki vannak kötve a mederbe levert vastag karóhoz. Szőrük fénylik a sikálástól. Nem isznak a vízből, prüszkölnek tőle. Hátukat süti a félelmetesen fehérizzású nap.

— Nem mártózunk meg mi is? — néz rám.

— Jó lenne. Döglesztő a meleg.

— Gyerünk akkor!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

NAPJAINK
1965 NOV -1

1021

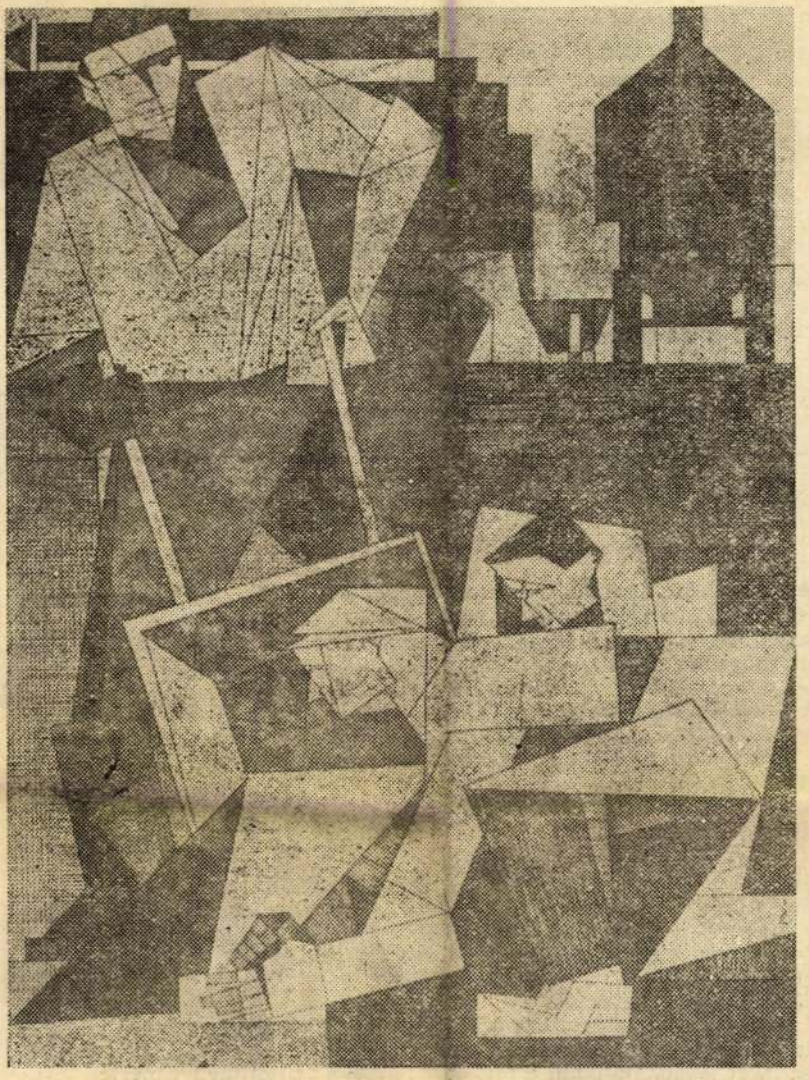

Aszfaltozók

Ficzere László rajza

Alig látszik már

Alig látszik már forradás a fatörzsön,
S a roncsolt föld sebe is heged,
De te mindent, mindent híven őrzöl,
Emlékezet!

Ó, utcai harc, leomló otthonok!
Testvéreimre hulló hantok!
Agyamban egyre zúg, dübög konok
Visszhangtok.

Békésen virrad... Szelíd kakashang
Ébreszti, hívja a reggelt...
S a dalban —
Aknaszilánkok sziszeregnek.

Papp Árpád fordítása

Solohov Nobel-díjas

Minden olvasó örömmel vette a hírt, hogy az 1965. évi irodalmi Nobel-díjat Mihail Solohovnak ítélték.

Régen, nagyon régen esedékes volt már e döntés, s jó — hogy mint Anders Österling, a Nobel-díj bizottság elnöke mondotta —, ha későn is, de még nem túl későn született meg.

A *„Csendes Don"*, az *„Emberi sors"* és sok más kiváló regény szerzőét nem kell bemutatni az olvasóknak. Nem túlzunk, ha arra emlékeztetünk, hogy művei millióknak jelentettek s jelentenek ma is művészi élményt.

S hogy az idei Nobel-díjat szovjet író kapta, örömünk kétszeres. Mert bár a bizottság bizonyos határok között méltányolta a nyugati haladó írókat, a humanista ihletésű művek szerzőit (hisz a díj tulajdonosai között ott találjuk Romain Rolland, Anatole France, Thomas Mann, Steinbeck, Hemingway, Laxnes nevét is), s két ízben kapott már orosz származású író is Nobel-díjat (Iván Bunyin és Borisz Paszternák), úgy látszott, hogy kommunista eszmeiségű író egyáltalán nem tarthat számot e kitüntetésre. S mindez nem is annyira az érdekelt írók tekintélyét, hanem éppen a Nobel-díj hitelét veszélyeztette.

S most, amikor köszöntjük a Nobel-díjas Solohovot, s üdvözöljük a bizottság döntését, hadd jegyezzük meg: a Nobel-díj most önmagát is fémelezte, mert tagadhatatlanul a művet, az alkotói teljesítményt mérte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László
NAPJAINK
1966 OKT 1.

1021

Tiloló — Ficzere László rézkarca

9

irtkerti szőlő-gyümölcsös, az 4
old! Furcsa hangon ezt azért mo
om „közös"-nek, mivel itt adták
tagoknak a háztájit, de a marad
rületet, ami voltaképpen már
z-é, ugyanezek a személyek műv
, mégpedig százalékosan. Igaz
nnan volna a szövetkezetnek e
re ehhez a munkaigényes dolg
táshoz? Hogy a kecske is jóllak-
n, a káposzta is megmaradjon, az
rend alakult ki végül is, hogy a
értékelt termés tíz százalékát —
nzben és nem természetben — a
gdolgozók befizetik a tsz pénztá-
ba, és viselik egyben az adóterhet
Mondom, egyik fél se jár rosszul,
— mindenki érzi — felemás álla-
t ez így, és az idő már méhében
rdja a „rendezés" szükségét. De
ről majd a végén többet!
Hát ennek a birodalomnak, már-
nt a termelőszövetkezetnek 433
-gazdája van. De ha a másfélszáz
ugdíjast, öregségi járadékost leüt-
, jó, ha háromszáz dolgozó tagot

zik, erősen „versenyképes" az „agrártevékenységgel", ahogy ez a hegyes, lejtős területi tsz-ek nagy részében van?

Mert jó, elmondjuk Szomolyán is a statisztikai kimutatások alapján, hogy „1937-ben egy summás férfi átlagosan havonta 63 pengőt keresett, 1961-ben pedig" — a kimutatás ezt az évet bizonygatja, s lehet, azóta ennél is jobb az eredmény — „16,76 forintot, melynek reálértéke körülbelül háromszor annyi, mint régen a summásmunkás keresett mostohább körülmények között" —, de ez az összeg az átlagkereset alap-

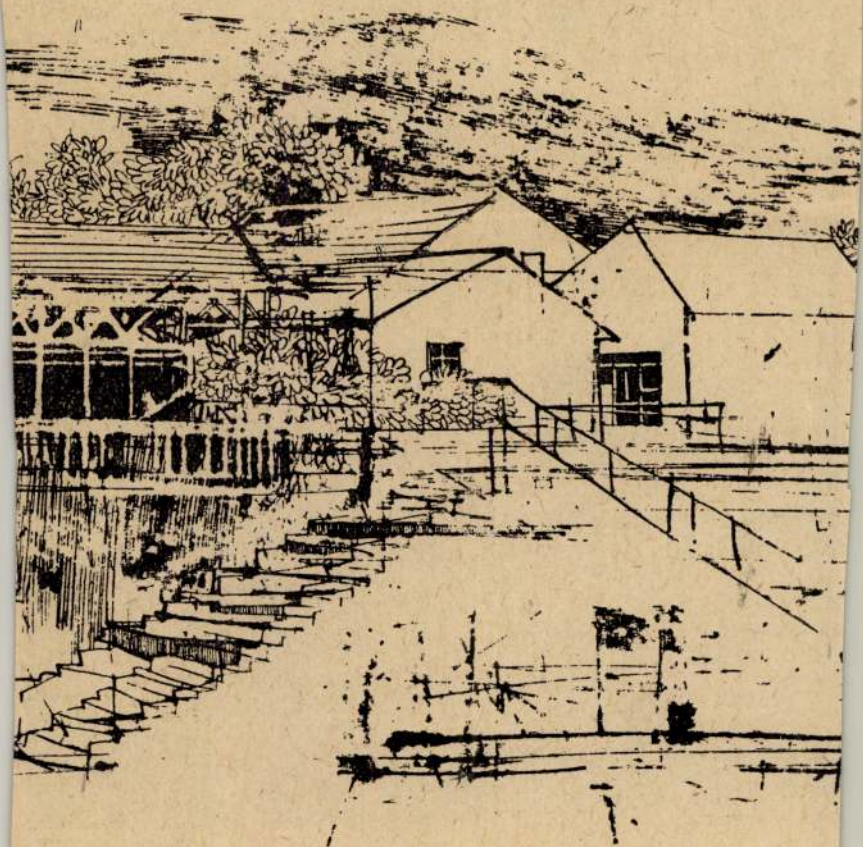

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 DEC 1
NAPJAINK

Ficzere László

1021

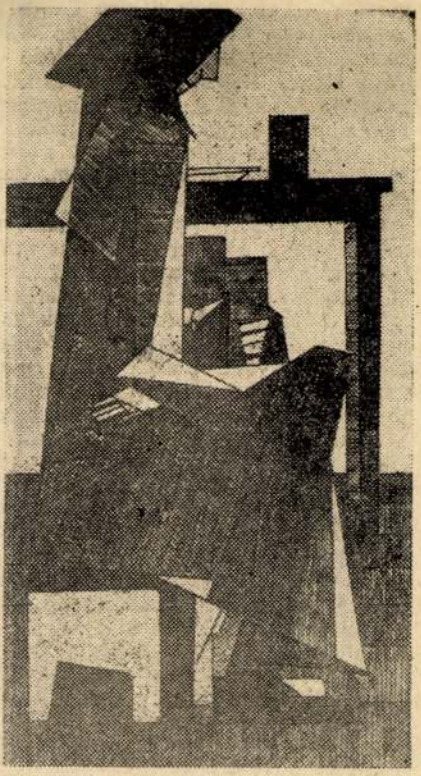

Ficzere László rézkarca

Emlékeim III.

vető kiadás, 1966). Más-mas motivá
ján ugyan, de mindkét kötet az érd
rokonvonzásait ébreszti bennem, tehá
sen írok róluk.

Ez utóbbi megjegyzésem, érzem, m
zatot igényel, s ez elől annál is kevé
hetek ki, mert ezzel a „Könyvek közö
válogatási alapelvét is tisztázhatom,
kilenc hónapig tartott intellektuális
beszámoló-sorozat befejezésekor. E so
esszéiben kivétel nélkül olyan alk
írtam, amelyeket ilyen vagy olyan ok
fontosnak éreztem, azaz — praktikusa
— amelyeket esetleg több-kevesebb
tással, de végső soron örömmel kös
tem és ajánlhattam az olvasónak.
sem azért, mintha gyenge, vagy más
demükön felül méltatott írásművekk
tanság ne találkozhatna az ember; s
azért, mintha magam részéről viszoly
kritikai gyomirtás feladatkörétől. De
som szerint a kritikus elsőszámú fe
fölfedezés; s ezt különösen egy olyan
ódusban fontos tudatosítanunk, amik
den-recenziók építette irodalmi érték
volról sem azonos axiómák szerint
dik, s nem annyira a különböző krit
katok és pozíciók, mint inkább egye
mi jelenségek és törekvések eleve ke
starthelyzetének jóvoltából... S ha k
ről van szó, ehhez még egy döntő s
társul. Lírikusi művekről csak az az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JAN

Ficzere László

1021

Tánc: Ficzere László rézkarca

ıion sona egyikkel sem. Ha ta-
ıda, együtt találkoztak, s néz-
mindannyian. Néha Miasszo-
dolgai voltak:
zenét hallgatni — mondta.
a koszlott cigánynak, s húza-
Közben a lányra kacsintgatott,
talán őt kiválasztja majd Mi-
akkor a többi mereszthetí a
ány nem választotta ki őt, mi-
elment, azt mondta:
nre gondoltam. Vegyünk egy

vették, mert ez nagy marha-
ztán Pék azt mondta:
megveszem neked.
ették meg, hogy Pék egyedül
zedobták a pénzt, s Dróthajú
táskagépet a zsibongón. Nem
tták. A készülék egyre jobban
végül már nem lehetett érteni

vásár volt — mondta Pék.
áért fogom elsózni — mondta

ene azt elsózni — mondta Dok-
nne itt a Mérnök, majd az meg-
szonyunk megkérdezte:
k ért hozzá?
k? — mondták.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

1988 JUL

Napjaink

/1021

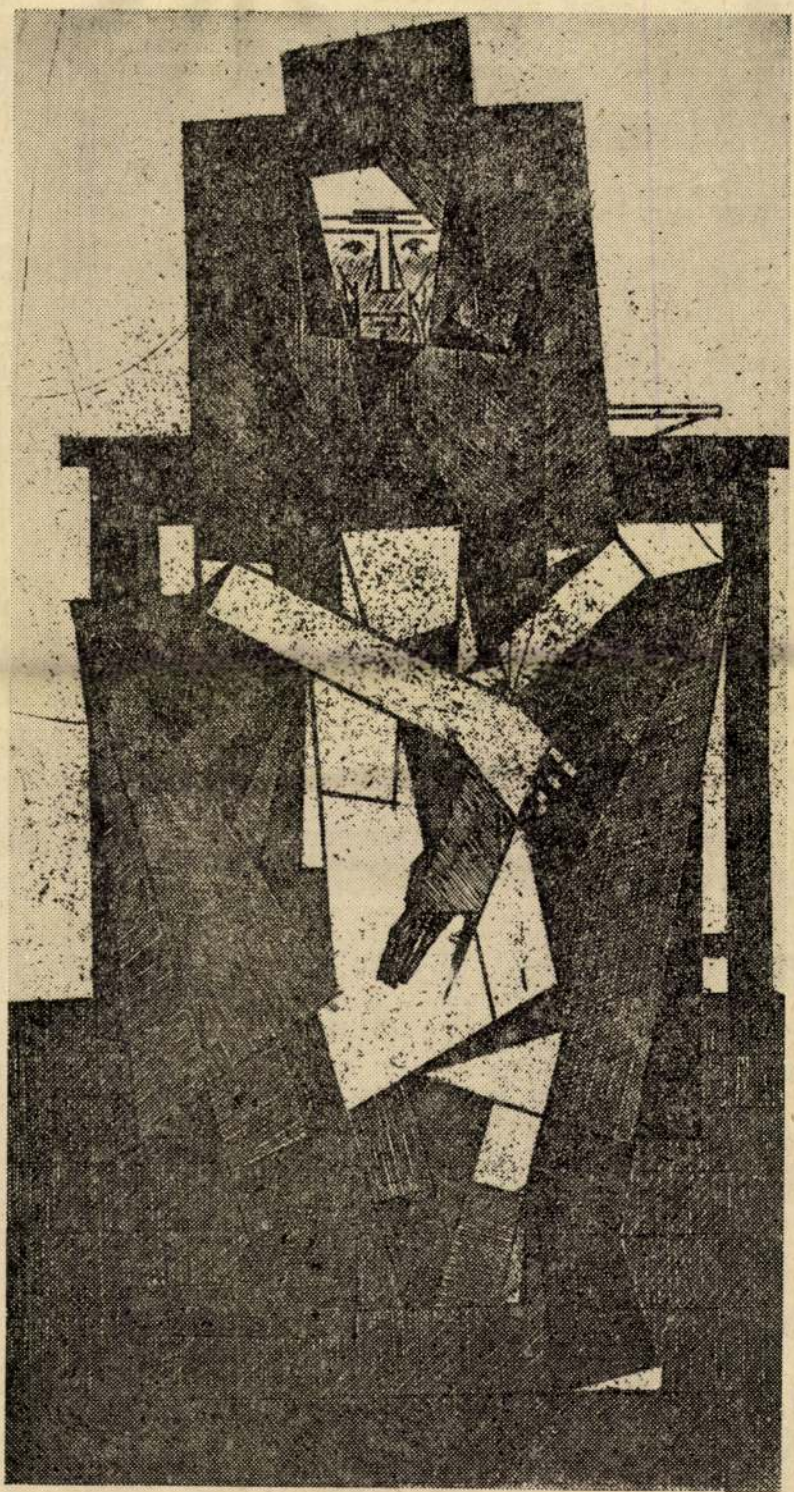

Ficzere László rézkarca

tálon szendvicseket
y én vagyok a leg-
olyat tettem volna,
órát vállukon tartó
is összeroskadtak
Képes vagyok kézbe
finom, májkrémes,
val díszített szend-
ett volna!

a kis tányért, ezüst
kést és villát. Zsu-
— a nyolcvanhárom
tán a nyolcvan éves
ja. Itt egy kicsit bi-
, mert rang szerint,
, Elza nénit illette

Beszélhetnék erről a nagy, magát bolondító hűségről, de nem szólok. Felvillan előttem a volt parasztgyerek kifinomult ábrázata. Ha csak a fejét nézném, amíg meg nem szólal, még tanárembernek is hihetném. Ha mást nem is, de azt megtanulta a négy elemije után, hogyan kell uralkodni az arcizmokon. Hogyan kell mértékkel nyitni a száját beszéd közben, meddig tarthat a mosoly, hol kezdődhet a visszafojtott, szolid nevetés.

— Ritkaság, ritkaság az ilyen — jegyzi meg Adél néni.

— Bizony az, sokszor magam sem értem ezt a Jónást.

Ejnye, ejnye! A jó „pedagógus" is rácsodálkozik művére? A léleknyomorítás ilyen nagyszerű mestere?

hetediknel
Jónásnak
Erre csa
hatnék?
Jónással
nyességre
Itt mos
ostoba ké
együtt hí
— Hog
néni (me
magát!) -
Új ven
temperan
társalgás
háziasszo
— Hov

ADAMOVICS ILONA:

arfé, este tízl

háziasszony modern
ár dolgozott is ebben
innen adódik, hogy
rúgja fel a rang-

tkezik, majd Katóka,

, már kacagott ben-
cutság. Nem fognak
yomorgatom én is a
éssel. A másodiknál
, könnyebben megy

Jónás az új lakás-

szony ez az Ida néni!
gondolom hálásan.
bizonyos komornyik,
uzgón eszem késsel,

— Volt nekem is egy szakácsnőm. Húsz évig szolgált nálam, s most egy udvarban lakunk. De micsoda szomszédság? Folyton piszkol engem, ahol csak tud.

Nem bírom megállni, hogy meg ne jegyezzem:

— Jónással bizonyára úgy bántak, hogy van miért hálásnak lennie.

Ezzel nem is Elza nénit akarom pártolni, inkább csak Adél néni felé szúrok. Szó szerint felhúzza az orrát. Ridegebb tartást vesz fel ültében, s nem érdemesíti válaszra megjegyzésemet.

— Nem bántunk vele rosszul. Megvolt mindene, amire már az ilyennek szüksége lehet.

Ismét Jónás hangja visszhangozza bennem Adél néni szavait:

— Óh, az úrék igen jók voltak hozzám. Nem ütött meg soha, még az úr se. Nem volt nekem gondom semmire, még arra sem, hogy mikor mit csináljak, mert mindent csak parancsra tettem. Az ördög vigye el, ettől lett oda minden önállóságom, annyira, hogy negyvenötéves koromban már nem mertem a saját lábamra állni. Micsoda gyávaság! Mennyire bánom már...

— Ha bánja, miért nem változtat rajta? — kérdeztem.

— Most? Elszalasztottam a földosztást is. Pedig még az úr is mondta: — Ne szamárkodj Jónás, azzal nekem nem lesz több, ha te nem íratsz magadnak. Ott a jó szőlő, legalább abból...

— A hűség tartotta vissza?

— Nem, dehogy. A gyávaság. Féltem, hogy úgy sem tudom megdolgozni. Kinevetnek a faluban... szőnyeges szobákhoz szokott az én

Anny
kényteler
adózva a
A parf
hozta. M
rénye is
végigegy
mit csiná
Minder
etikettet.
Közber
— Adé
nem vált
láttalak.
A szig
elégedett
határtala
— Úgy
lett vol
zsúron.
— Ige
mikor..
— Egy
rajtad, k
tál? Hog
Elza
Bámulat
közös isi
első bál
A nyalk
jukat, a
Miklós
nyek kö
pörte le
— Mic
— Sze

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

Napjaink

1966 NOV -1

1021

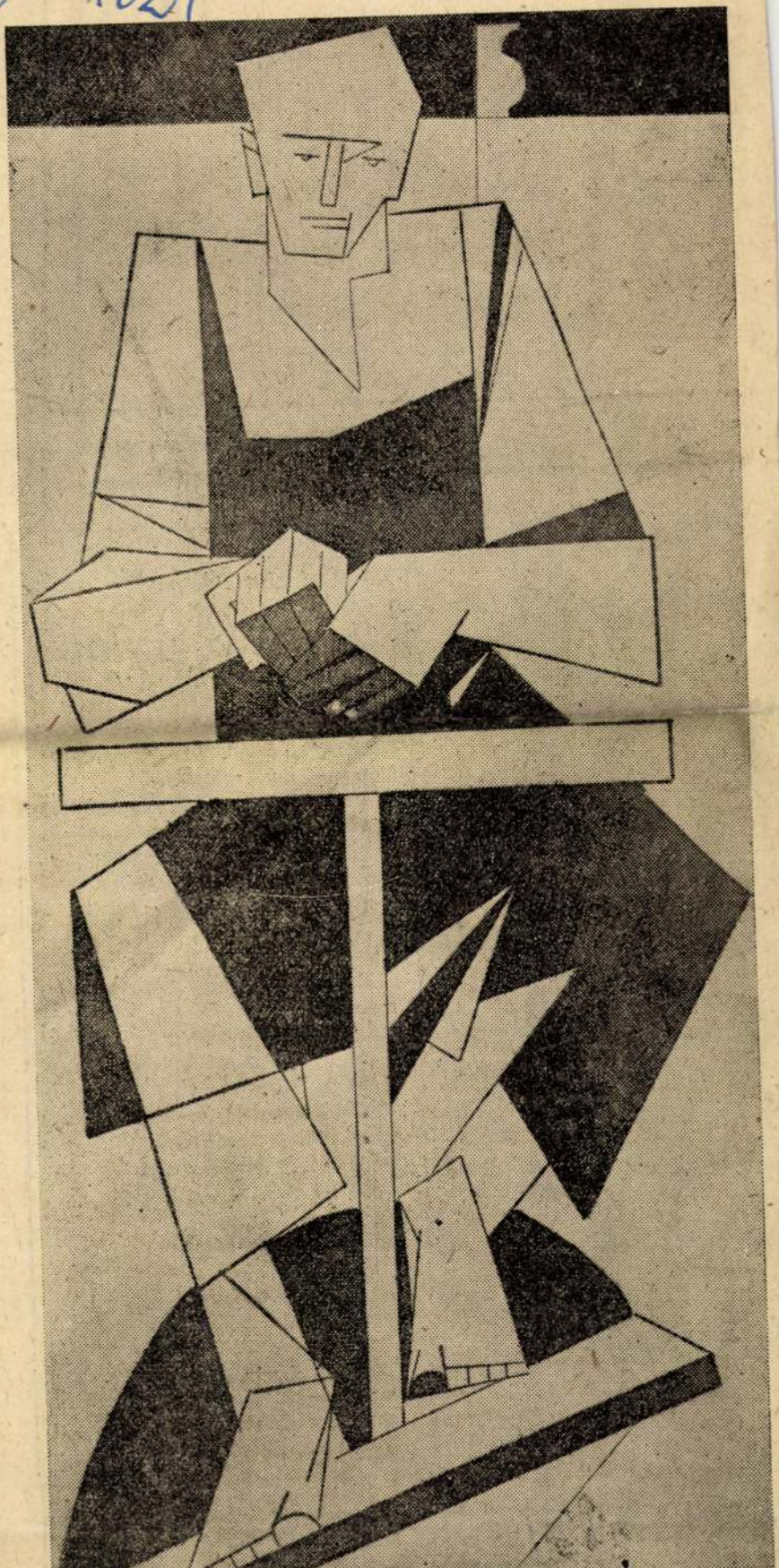

Fazekas

Ficzere László rézkarca

LAP

1966. NOVEMBER 1.

Vati József festménye

Csanádi János:

Nyár végi lap

Már lassan itt az ősz.
A magány lezárja
az évet. Minden kapu kitárva;
mint kihűlt pajta-ajtók,
lengenek. Keresztül vág a huzat
a tájon csendesen.
Szép, szomorú eső konoklik,
zsebbe kerülnek a monoklik,
hogy meg ne ázzanak. Libák,
libák kavarognak,
varjak
kárognak, kiált
sirály-csapat,
kíséri az üres hajót;
nincs utas, nincs galacsin-
alamizsna,
csökkent az idegenforgalom,
elvándorolt a turista,
a gólya, a fecske, a nyári
cirkuszsátor,
a gyáva
oroszlán és a bátor
majom.
Loccspoccs a járdán.
Medrében
leng a
Balaton árván,
mint utolsó levél
kihült vulkánok
galagonya-ágán.

nem lehetett tudni, kibírja-e szervezetem a súlyos sebesülést. Kibírta. Pár hónap múlva talpra álltam, s újra jelentkeztem a harcoló alakula-

ünneplése elérte célját: növelte a város lakóiban a hazaszeretet, a szocialista hazafiság elmélyülését. Hiszen a haza, a város szeretete sokféle érzésből, emlékből tevődik össze, s folyamatosan alakul ki. Több jel mutatja, hogy sikerült felkelteni az érdeklődést városunk múltja, jelene, jövője iránt. Műemlékeink, szobrainк megvilágítását sokan vették észre, nem egyszer tanúi lehettünk a rácsodálkozásnak, az esti város nyújtotta látvány örömének.

Mindezek mellett még sok a parkrongáló, szemetelő (1964-ben több mint félmillió forint kárt okoztak a parkrongálók) sok a közömbös em-

gondjával, bajával, de eredményeivel, értékeivel együtt. Hiszen a miénk ez a város, miénk a gordon, de miénk a Kilián-lakótelep is. Miénk az avasi templom, a pincesor, de miénk a SZOT székház, az egyetem, az új iskolaépületek, miénk a Tetemvár alatti kis műhelyek sora, de miénk a Lenin Kohászati Művek, a Diósgyőri Gépgyár, a Pamutfonó, és miénk a közművesítetlen városrészek gondja, Tapolca csodálatos parkja, thermál- és barlangfürdője is. Mint ahogy a város lakói ők is: az analfabéták, a félműveltek, az igénytelenek, fiatal egyetemünk tudományos tekintélyét öregbítő műszaki értelmisége, termé-

országos

Ficzere László rajza

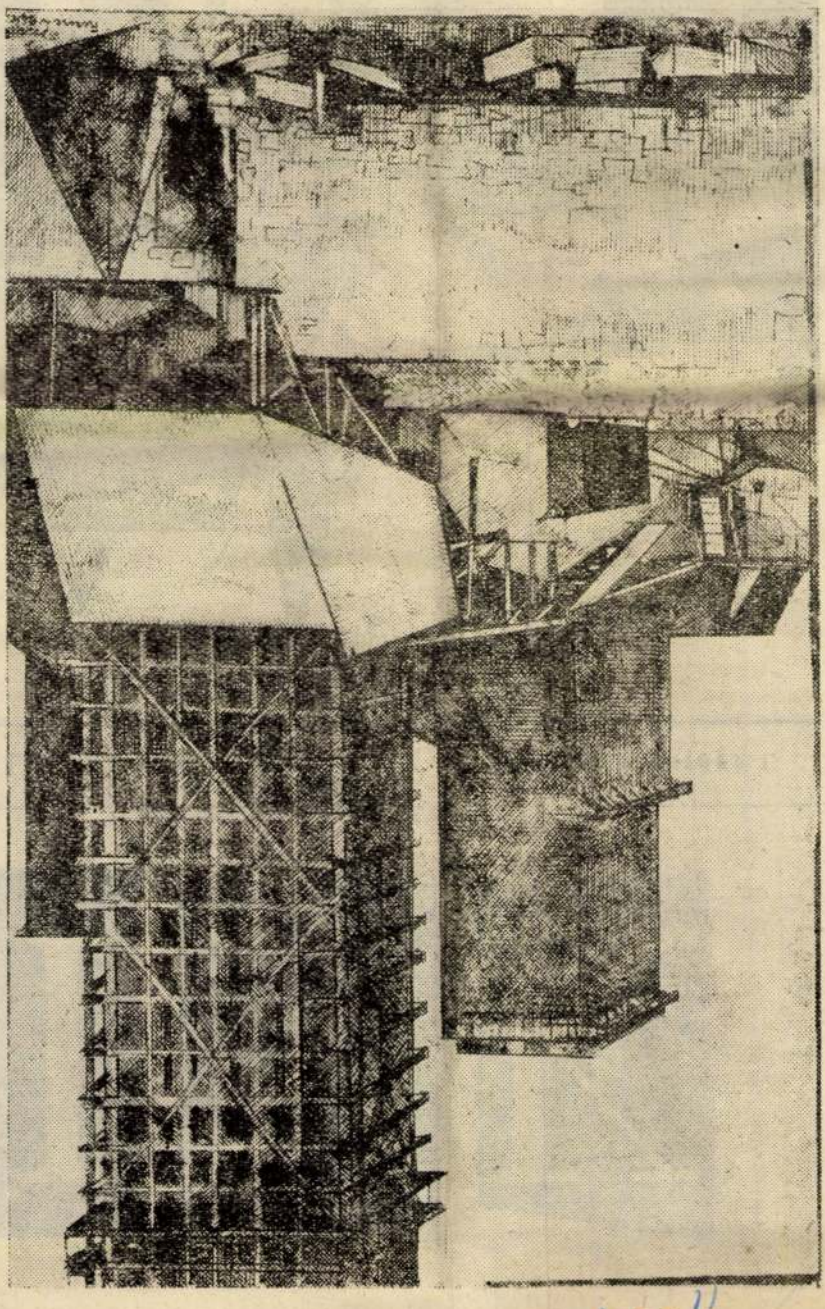

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

INK

KULTURÁLIS LAP 1965. SZEPTEMBER 1.

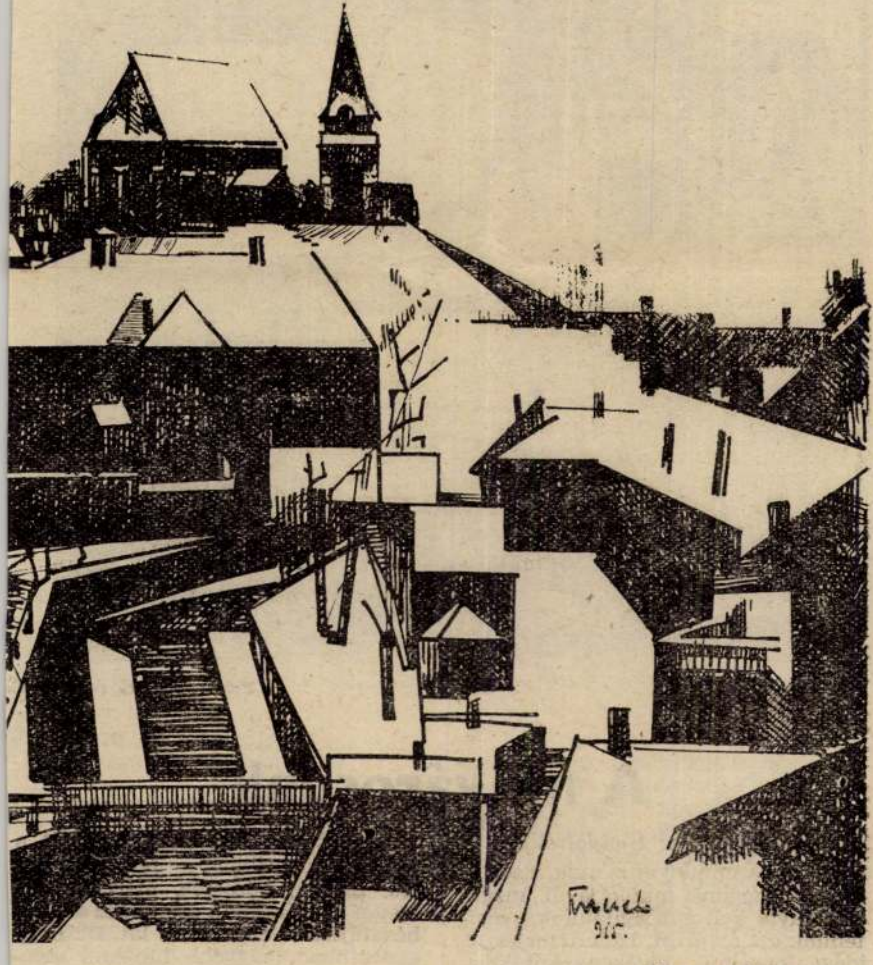

Ficzere László rajza

Nyilván elhamarkodott dolog lenne már most kijelenteni, hogy az évforduló meg-

csak ebből születhet meg és táplálkozhat az a gazda szemlélet, mely

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László
NAPJAINK
1965 SZEP 1
1021

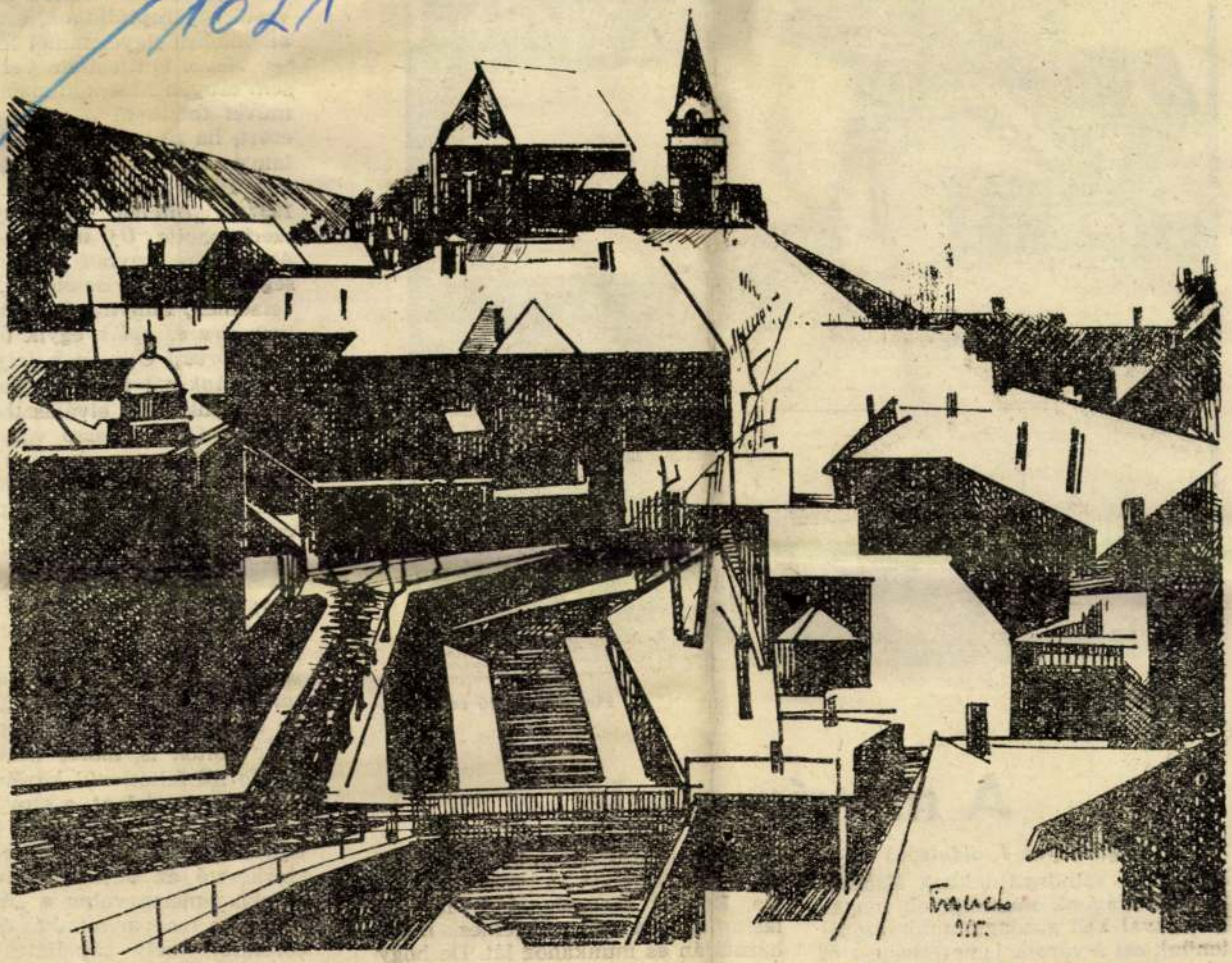

Avasi városrész

Ficzere László rajza

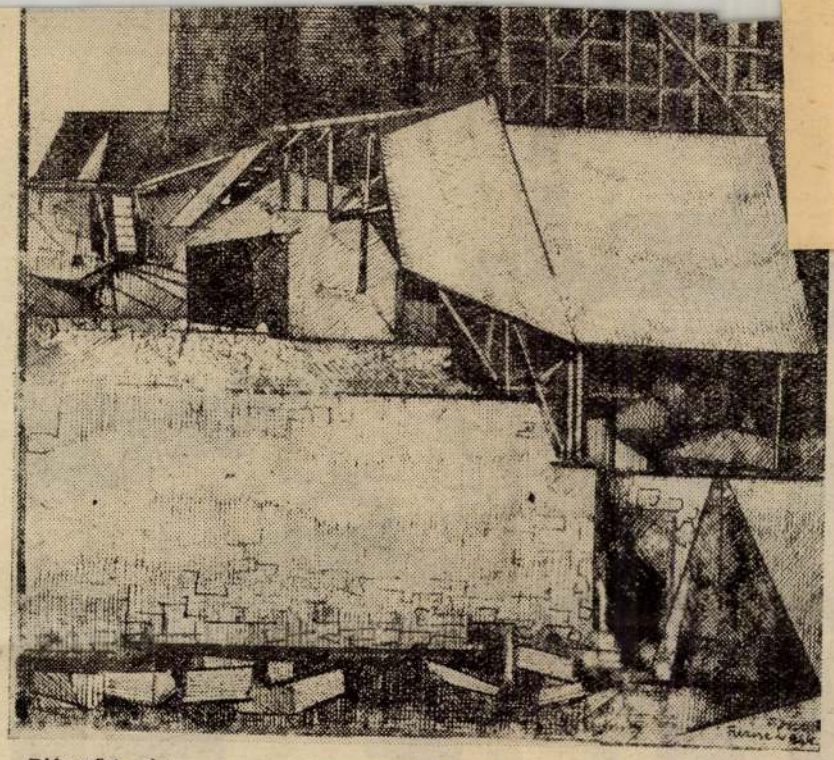

Diósgyőri vár

Ficzere László rajza

A mi városunk

(Folytatás az 1. oldalról.)

otthont — mindnyájunknak elsősorban a magunk munkájával, magatartásával kell gazdagítanunk, szépítenünk ezt a várost. Ismeretterjesztő, idegenforgalmi tevékenységünkben „pártosabban", ügyesebben, ötletesebben kell ismertetnünk ezt a

Egy új közösség alakult ki itt a Szinva völgyében a felszabadulás óta. Egy új közösség, mely lassan-lassan magáratalál, széjjelnéz a maga házatáján és munkához lát. De hogy gyorsabban, nagyobb hibáktól mentesen fejlődhessen, közös összefogás-

seit. Hány meg hány embernek kö
1937-es „Intelem" című nyolcsoros
szerkesztette *Új magyar költők*
Amennyire szívből örvendezek G
ségű lírája képviseletének, vagy a
verseinek, annyira furcsállom és
lista líra és epika egyik úttörőjén
élő *Morvay Gyulának* teljes kifel
a *Korunk*-ból is — megfelelő ver
az ő működése elválaszthatatlan
Zoltán, Győry Dezső vagy *Balogh*
(1898—1959 nemcsak azért érdeme
rendjében illő bemutatását, mert
antifasiszta, akit 1941. szeptember
val uszít a németek ellen, dicséri
hadsereg biztos győzelmét" *(Tiszat*
főként versei miatt. A *Homály*, a
hangon egyáltalán nem lett volna
főtisztek száma szaporodott volna.
is befért volna a kötetbe a grafik
sorsú *Mata János* (1907—1944) nem
tatása is. Megtalálható a *„Túl a T*
ha örvendetesen helyet kaptak a t
gyar költők is, akkor nézetem sz
Sándortól feltétlenül közölni kell
kötetben megjelent, a szovjet—mag
val kifejező („Szerelmes a Tisza a
ban a szőrmentén készült Gellér
szerkesztő az antológiában publik
mégha ismerte volna a *„Magyaro*
eposzát a magyar munkás és parasz
colásáról, mely sajnálatos módon
Európa tájain!) Aztán... igaz mege
a JSZSZK elismert magyar költő

Ficzere László grafikus, vasutas.

Szab. Nép. 1950. 138. sz. jun. 17. 4. l.

Ficzere László festő MÁV Miskolc.

Szab.Nép.1950.221.sz.szept.22. 6.l.

Ficzere László

Táj.

Rajz, reprodukció.

Napjainkl, 1965 2. szám, 10. kép.

Ficzere László

Szerepelt a bp-i nemzetközi vasutas képzőmüvészeti kiállításon „Haratéró mozdonyok" c. képe a „Fisacic" díjat kapott.

Sigilia, 1960, 9 sz., 574 old.

Ficzere László

Házak

Rajz, reprodukció.

Napjainkban, 1965-ben.

Ficzere László
festő

M.D.V.

Vetés c. művével szerepel
a tárlaton.

Szaúcz Sándor: A VIII. miskolci országos kiállítás
Művészet, 1965. március – 40 kap

MDK

Ficzere László vasutas
Miskolc

Élmunkás, of.

Ifjusági ~~ás~~ Képzőm.és Iparm.kiáll. N.Szal.1950.jun.
13.1.

MDK

Ficere László festő.

Réztisztítás. Of. –

Mücs. - Tav. tárl. 1952 máj. 10 - jun. 4. - Kat. 8. l.

MDK

Ficzere László

Dagasztó asszony, of.

Béke törvényével, "

Édesanyám, "

I. Orsz. Vasutas Képzőműv. kiáll. 1951. aug.

3. 1.

Fiszeres László

Vasárnap nyílik a II. miskolci országos képzőművészeti kiállítás.

Szabad Nép
1956 aug. 28.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Napjainkk 1967 febr.1.

MD/1

Ficzere László
festő

A kiállításon az 1514 című
triptichonját mutatták be.

Barangi Judit: A II. Miskolci Országos ...
Művészet, 1967. április - 38 lap.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hir

Északmagyarország 1967 ápr. 6.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hir

Szocialstsa Müvészetért 1967 ápr.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritikka

Élet és irodalom 1967 ápr.1.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hiradás

Borsodi Vegyész 1967 ápr.7.

M.D.K.

Ficzere László

Festőművész kiállitást rendez müveiből Miskolcon a Herman Ottó muzeomban.

Országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon.

Magyar Nemzet, 1961. jan. 13. 4.old.

Ficzere László [festő :] 7 db

Kimagasló tehetség a miskolci amatör-festő. Művei a hivatásbeliek együttesében is "megállanák" helyüket.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9 l.

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 16.

M.D.4

Ficzere László
festő

A Műcsarnok kamaraterme-
ben rendezte kiállítását.
Tájaton a „Malomrudas" című
műve is szerepelt.

Szabó György: Négy kiállításról
Élet és Irodalom, 1967. ápr. 1-8 hét

Ficzere László

Szerepelt az észak-magyarországi képzőművészek egri kiállításán.

Heveschegyei Népújság 1966. jun. 12.

Ficzere Sándó

A Énar – magyarországi képzőművészek Salgótarjánban rendezett első területi kiállításán szerepel.

Énar – Magyarország 1966. ápr. 8.

Tieber Béla

A Postás Művelődési Ház, a KPVOSZ és a KPM képzőművészköreinek az Építők Rózsa Ferenc Művelődési Házában rendezett tárlatán szerepel.

Postás Dolgozó 1966. jún. ?

Ficzere László

Gerencsér Miklós: Kiállitás a műteremből /Feledy Gyula, Ficzere László, Tóth Imre miskolci festőművészekről/. - Népszabadság, 1966. jan. 13.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

256. l.

Fiszere László festő

Edelényben

kiállítása nyílt

Szocialista Művészetért 1970 I. sz.

Ficzere László

Minden évben megfesti nagyméretű kompozícióit, de vevőt rájuk nem talál.

Lukovszky László: Az ötödik megyei képzőművészeti kiállítás megnyílt Szolnokon. Szabad Magyarország 1955. okt. 20.

Ficzere László

10 dolgképe kiállítva a 3. megyei kiállításon. „Az első újítás vitája" „A hejőcsabai cementmű"

A Borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállitása
Északmagyarország 1953. okt. 25.

MDK

Ficzere László, festö

Dagasztó asszony. Olf.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 6.1.

Ficsere László, festő MOk

A miskolci festőt már a hivatásos festők köré sorolhatjuk.

"Krampácsolók" c. grafikája figyelemre méltó.

P. M.: Vasutas-Képzőművészek Kiállítása
8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. júl. 18.

V

MDK

Ficzere László (műkedvelő festő)

Mozdonyvezető. Ő nyerte el a Fisaic jutalmát a vasutasok nemzetközi képzőművészeti kiállításán. A kiállítást a Műcsarnokban rendezték. (A díjnyertes kép repr.)

(H. Gy.) Vasutasok nemzetközi képzőművészeti kiállítása.

Ország-Világ, Bp. 1960. 32. sz. (23. l.)

MDK.

Ficzere László festő
Miskolc,

"Koratavasz" /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon.1955. 14.1.

MDK

Ficzere László, Miskolc

Vázlat a Forradalom c. képhez, of.

Krumplicskák, of.

Forradalom 1919, of.

Vidéken élő képzőművész kiáll. Ernst Múz. 1954. nov. 8. 1.

MDK

Ficzere László, Miskolc

Vázl. a Forradalom xx c. képhez, graf.

Vidéken élő képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1954.nov.

12 l.

M.D.K.

Ficzere László
festő

A szakkóri kiállitásón a Műcsarnokban az I. fokú jutalmat nyerte el.

B. Baranyi Judit: A képzőművészeti és díszítőművészeti körök kiállitása

Művészet, 1960. november. — 37 kep.

M. D. K.

Ficzere László
festő

„Miskolci tanbaingában"
„Rendezőpályaudvar"

Telepykatalin: A vasutasok ötödik országos képzőművészeti kiállítása
Művelet, 1960. november. — 36 lap.

Ficzere László, festő 17 Dk

Mozdonyvezetőből lett festő. Fejlődése figyelmet érdemel.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás 8. l

Népszabadság, 1961. jan. 7.

M. D. K.

FICZERE László festő

Hasatérő mozdonyok

új tömpal az utcánkban

Tamás István: Országos képzőművé-
szeti kiállítás Miskolcon
Magyar Nemzet 1961. (XVII.) Jan. 13. 4. l

Ficere László

Művelt Nép
1955 XII. 25

Ficere László: Munka közben

Ficzere László
festő

M.D.K

„Új tárnfal az utcánkban" c. képe.

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon.
Művészet, 1961, március. – 36 l.

Ficzere László

A Hermann Otto muzeum Miskolcon kiállitást rendez. Fenti müvész alkotásai is részt vesznek. /miskolci müvészek/

Esti Hirlap 237 sz. 1958. okt. 9. 2 o

M.D.K.

Ficzere László

Mozdonyirányitó, festőművész a nemzetközi nagy dijat nyerte olajfestményével.

havas:

Az V.nemzetközi vasutas képzőművészeti kiállitás.

Népszava 1960. juli 31. 4.old. 181.szám.

M.D.K.

Ficzere László

grafikus

"Krumpácsolók", "Ültetők"

c. munkái.

Lauer Sándor: Képzőművészeti krónika

Élet és Irodalom, 1961. nov. 18 - 10 l.

M.D.K.

Ficzere Lóránd
festő

Parasztasszony ábrázolásai, tájképei és
tusrajzai szerepelnek a kiállításon.

D. Fekú Zsuzsa: A Miskolci III. Országos Kiállítás
Művészet, 1963. március – 34 lap.

MDK

Ficzere László, Miskolc, Borsod m.

Vázlat a forradalom cimű képhez grafika

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 12.1.

Ficzere László

A vasutas képzőművészeti kör tagjaként indult. Műve szerepelt 1955-ben az országos kiállításon Miskolcon.

Péter Imre: Gondolatok az első vidéki országos képzőművészeti kiállításon

Északmagyarország 1955. jul. 27.

Fiozere László

A borsodi művészeknek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett tárlatán 1956 ápr-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Ficzere László

Dolgozó parasztot, kukoricás csendéletet fest sötéthattérrel.
Munkácsyt követte virágcsendéletén.
Az 5. megyei kiállításon Miskolcon kiállított.

Hajdu Béla: Az ötödik megyei képzőmův. kiál.
Északmagyarország 1955. okt. 23

MDK

Ficzere László

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.12.

MDK

Ficzere László

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 febr.

Ficzere László

Takarító asszony c. képe szerepelt a I. országos kiállításon, Miskolcon.

Hajdu Béla: A II. Miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Északmagyarország 1956. szept. 9.

Ficzere László

Kiállításán /1956./ szerepelt impresszionisztikus művek /Naplemente/, monumentkompozíciók /Földosztás/, portré /édesanyja/ csendélet, tájképek /Rakamazi országút, Sajóparti táj/.

Hajdu Béla: Ficzere László festőművész gyűjteményes kiállítása a Kernau Otó - műcsarnokban.
Északmagyarország 1956. máj. 12.

Fiozere László

Ávasi vázlat c. vájza /repr./

Eszakmagyarország 1957. febr. 10.

Ficzere László

„Öreg ember" /1957./ ülő férfi

– repr –

Északmagyarország 1957. márc. 17.

Fiszeke László festő

Kiállítása nyílt a hűtőaknak
Kamara termében

Népművelés 1967 V. n. 92 old.

Ficzere László
festő

H. D.

A nemzeg elhunyt művén képeit
kiállitottak a tárlaton.

Mehlós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Élet és Irodalom, 1968. apr. 20 - 7 lap

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961. I.7.8.lap

Ficzere László.

Raj, repro.

Napjaink, 1965. 5. k. 11. old.

Ficzere László,

Rajz, vers.

Napjainkig, 1965. 4. n. 6. old.

Ficzere László.

Diósgyőri vár,

Rajz, repro.

Napjaink, 1965. 9. sz. 2. old.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Nógrád 1966 ápr.24.lap 7.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hirdás

Zalai Hirlap 1966 ápr.28.

M.D.K.

Ficzere László, festő

felajánlott művét kiállították a "Borsod képzőművészei az árvizkárosultakért" c. kiállításon, a miskolci Herman Ottó múzeumban.

Északmagyarország, Miskolc, 1956. ápr. 24.

Fischer László

Szerepelt a III. Miskolci Grafikai Biennálén.

Népművelés 1966. jan.

A III. Országos Miskolci Grafikai Biennálé. Seres Tamás.

Ficzere László

Avasi városrész.

Rajz, repro.

Napjaink, 1965. 9. n. 1. old.

MDK

Ficzere László, Miskolc, Borsod m.

Vázlat a forradalom c.képhez	olaj
Krumplicskak	"
Forradalom 1919	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20-dec.4-ig.Ernst Múzeum. 8.1.

MDK

Ficzere László, festö

Kossuth-díjas vasutasok. Olf.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm. Kiáll. 1950. Kat.4.l.

MDK

Ficzere László
festő

Halála nem csak Miskolc
képzőművészetének, hanem
egész mai képzőművészetünk-
nek veszteségé.

S. I.: In memoriam Ficzere László.
Művészet, 1967. július 8 - 32 lap.

M.D.

Ficzere László
festő

A Műcsarnok Kamaraterme-
ben van kiállítása, azt tervezte,
hogy Miskolcon rendez gyűjte-
ményes kiállítást.

S.I.: In memoriam Ficzere László
Művészet, 1967. junius - 32 lap

MDK

Ficzere László, festő

Meghalt. Temetése 1967. május 16-án Miskolcon az avasi temetőben.

– : Hír

8

Bp., 1967 május

16.

NÉPSZABADSÁG

Ficzere László
festő

M.D.K.

A Műcsarnok karmaraterme-
ben rendezett kiállítást.

—: Kiállítások
Művészet, 1967. április - 47 kap

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.38.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni.p.38.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1967 JUN 29.

1021

Ficzere Lás
emlékkiállítás

Ficzere László, a közelmúltban elhunyt SZOT-díjas kiváló festőművész hajdan a miskolci vasutas képzőművészeti szakkör tagja volt, pályája ebből a kis kollektívából ívelt szép magasságokba. A közelgő vasutasnap tiszteletére a miskolci vasutas képzőművészeti szakkörének tagjai kiállításon adnak számot munkásságukról, s ezt a tárlatot Ficzere László emlékének szentelik. Mivel ebben az évben a Miskolci MÁV Igazgatóság va
ünnepségé
dezik meg
kiállítás
ton Ficze
ból tíz k
ugyancsak
a Barczi
vezette m
kör tagsá
állítást a
dr. Pászt
MÁV Ig
nyitja me

ló munká
bútort
zre.) Az
nban kev
ő részle
alat mu
ei.

együnk egy általános pél-
amikor az egyik üzem al-
részeket vagy öntvényeket

is elsajátítják.
Az idei tanév véget ért
végzős évfolyamon most c

A MÉRFÖLDEK

egy

4.) Vacsora — Riga előtt

Az orosz utcákat, tereket
szép, szomorú dalban m
énekelte... Egyetlen vá
volt, hogy orosz földben

Ficzere László

Hazatérő mozdonyk, olf.

Miskolci tanbányában, olf.

Rendező pályaudvar, olf.

Műcsarnok 1960. Képző- és Díszítőművészeti Kiáll.

Ficzere László

MDK

Miskolc tanbányában, olf.

Rendezőpályaudvar, olf.

Műcsarnok 1960. Vasutasok V. Nemzetk. Képzőm. Kiáll.

Ficzere László

MDK

Miskolci rendező pályaudvar, repr.

Micsarnok 1960.Vasutasok V. Nemzetk. Képsőn. Kiáll.

Ficzere László, mozdonyirányitó MDK

Hazatérő mozdonyok, olf.

Csendélet, olf.

Felvonulók, olf.

Mücsarnok 196.Vasutasok V.Nemzetk.Képzőm. Kiáll.

Ficzere László

Idegenben, kréta

Mosónő, kréta

Miccarnok 196.Vasutasok V.Nemzetk.Képsőn. Kiáll.

Ficzere László MDK

Csendélet, olf.

Felvonulók, olf.

Asszonyfej, olf.

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti Kiáll.

Ficzere László MDK

Idegenben, kréta

Mosónő, kréta

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

MDK

Ficzere Károly
festő

A Műcsarnok kamaratermében rendezett kiállítást. —
„Anyaim" (vers)

Bauer Jenő: Krónika
Művészet, 1967. június – 36 kép.

M.D.f.

Ficzere László
festő

A művészete a proletárfeslészet-
ben csatlakozik. Kiállításán bemu-
tatta a „Dózsa-sorozat"-ot, a
„Szabosi és bèke"-töltrészes tablóját.

Bauer Jenő: Krónika
Művészet, 1967. junius - 36 lap

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 jan.25.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 jan.25.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 jan.21.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási hir

Uj szó 1967 jan.17.

Ficzere László.

Művei a VIII. OTTF. Képzőművészeti Találkozón, Miskolcon.

említve.

Napjainak, 1964 12. sz. 8-9.

Ficzere László, festő

M D4

Vetés c. képe finom szinhatásokkal

él.

Rózsa Gyula: Országos Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon 9.

Dp. 1964. dec. 31.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Ficzere László

grafika:

Tihanyi belső tó tollrajz 38.5x56.5

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Ficzere László

Mezőn c.festm. repr.

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Ficzere László

Festm.:

Tokaji kőbanya	tempera	115x135
Fasor	"	80x110
Mezőn	"	100x140

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

mdk.

Ficzere László

Borontó c. müve (olajfestm)
(reprodukció)

Lavotta Géza. Az Erdőberenyi Kisgaléria

Nepmüvelés 1963. 7. sz 40. l

Ficsere László
festő

M.D.V.

Kubikos (repro)

Élet és Irodalom, 1963. szept. 21 – 6 lap

/1021

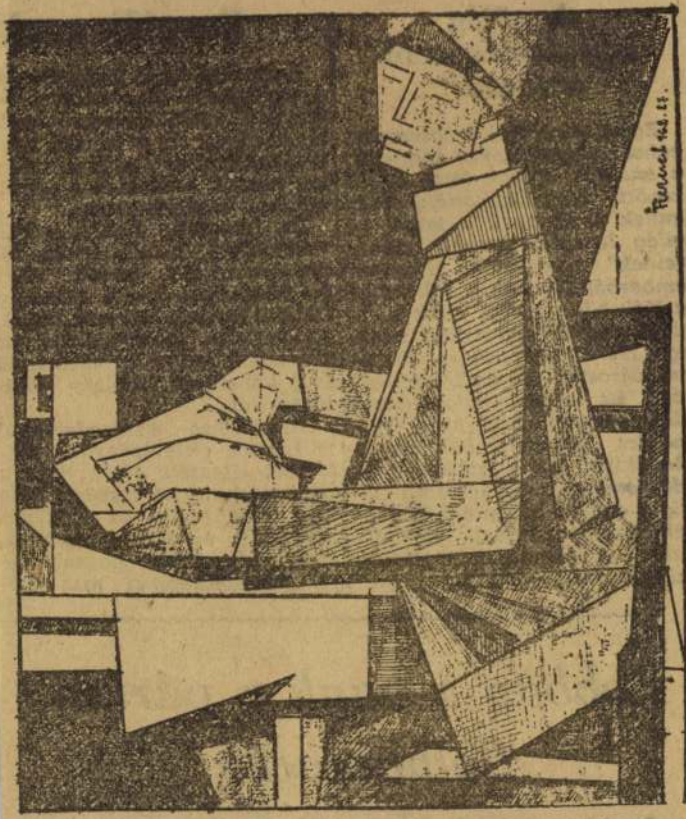

Ficzere László rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ 5

A legeg... e...

Egy nem... beható viz... a szudáni ... törzs tagjai között. Megállapították, hogy ennek a törzsnek a tagjai „a világ legegészségesebb embereinek" mondhatók. Húszezer emberből áll a törzs, lakóhelye a Kék Nilus partja mentén, az úgynevezett Fung terület, mintegy 190 kilométernyire Roseires várostól. Az emberek hallása itt egész különlegesen éles, nyilván azért, mert zajmentes társadalomban élnek. Rendkívül éles a látásuk is, az idős emberek vérnyomása pedig a civilizációban élő 25 évesek vérnyomásával egyenlő. Szív- és idegbajok jóformán teljesen ismeretlenek.

...ja

...pe

...val...

...isol...

...eve-

lők napját rendeztek a közelmúltban Mezőkövesden.

Dr. Benczédy József, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezetője tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Oktatásügyünk időszerű kérdéseit taglalta, majd foglalkozott a mostani tanév problémáival és a következő iskolaév célkitűzéseivel.

Szemléletes számadatokkal jellemezte oktatásügyünk fejlődését. Beszélt arról, hogy a minisztérium az országos vita után elhatározta: az egységes művelődés érdekében egytípusú középiskolákat hoznak létre. Kísérletképpen már mű-

Robban a bank a párizsi Bolhapiacon

Azért megyek Párizsba, hogy lássam, és nem azért, hogy meséljek róla — hirdeti egy kevéssé ismert aforizma amelyet még boldogult suhanckoromban szereztem. De

Ficzere László, festő

MDk

Miskolci vasutas. Négy polgárit végzett.
Volt lakatos, fűtő, most mozdonyvezető.
Kedvelt témája a vasutasok s a bányá-
szok élete, munkája. Bányászok c.
Képét a nemzetközi vasutas képző művé-
szeti kiállításon aranyéremmel tüntették ki.
Pesold Ferenc: A festő 2. l.

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. aug. 13.

Ficzere László
festő

M.O.K

„Krampácsolók" c. munkája

Hoczogh Ákos: Első miskolci országos grafikus biennálé
Művészet 1962. Sebmár. — 28 l.

Ficzere László
festő

M.D.K.

Üzemi és munkáskiállításokon több tárlaton vett részt — SZOT díjat nyert.

A.T.: Szot díjas képzőművészek
Élet és Irodalom, 1962. július 14 — 8 lap

MDh

Ficzere László, festő

Pályamunkások c. képéért s' a Miskolc Környéki vasutasok között végzett népmüvelő munkájáért díjat nyert.

–: Kiosztották a SzOT 1962. évi művészeti díjait 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. júl. 8.

Ficzere László: Pályamunkások

Ficzere László

Spor Műrepeket

1962 aug.

+ HORIZONT + H

Kerámia-kiállítás Prágában

Csehszlovákia fővárosában három napos
resszust rendeztek a világ kerámikusai és eg
megnyitották az eddigi legátfogóbb nemzetkö
rámiakiállitást. Harminckét ország kerámikus
tek részt a kiállitáson, a zsüri argentín, belga,
jet, amerikai, csehszlovák és olasz művészek
tásait jutalmazta aranyéremmel.

+ HORIZONT + HORIZONT + HORIZONT +

mdk.

Ficzere László festőművész

a Szot idei művészeti díját nyerte el.

– sze – Népművelő képzőművészek

Népművelés. 1962. 8. sz 27. l

MDK

Ficzere László

Résztvett a miskolci vasutas képzőművészek kiáll.-án.

Cikk: Vasutas művészek kiállitása.

Északmagyarország.Miskolcz.1948.dec.5.

M.D.K.

Ficzere László
festő

A Szot művészeti díját nyerte el
1962 ben. Valamint az idén
kapta a ~~vasutasok~~ menzetközi kiállításának
aranyérmet.

—: Sürek
Művészet, 1962 szeptember — 46 l.

Ficzere László, festő MDK

A tájfestésetben új utakat kereső miskolci művész. Szerepel a Miskolci bsz. Képzőmův. Kiállításon.

R.R.: Miskolci művészet 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 15.

Ficzere László, festő

B Dh

Tétova, bizonytalan: mintha óriásra felnagyítva akvarelt festene olajjal.

Rényi Péter: Küzdelem a valóság kifejezéséért
A VIII. M. K. K. – II.

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 8.

11.

FICZERE László festő M.D.K.

Résztvett a kiállitásen

Dutka Mária: Képzőművészeti utkeresések a miskolci kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. november 18. 9 .l.

mdk

Ficere László

Mezőn e. munkája

kép

Seres János. Képzőművészet Borsodban
Népművelés 1963. 1sz 16. l.

MDK

Ficzere László Pestő

Kossuth dijas vasutasok

•

Nagy T: Az I. M. Képzőm. kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug. 25. 4.l.

MDK

Ficzere László fstő

Dagasztó asszony, kép

n.t: Az első O. Vasutas Képzőm. Kiáll. Kis Ujs.
1951. aug. 26. 4. l.

MDK

Ficzere László

Szinva patak uj hidja, of.

Miskolci kiáll. I. 1955. Herman O.Muz. 16. 1.

MDK

Ficzere László, Miskolc

Koratavasz, of.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal.

1955. 14. 1.

MDK

Miskolci kiáll.I. Herman Otto Muz. 1955.

Ficzere László MDK

"Takarító asszony"

Hajdu Béla: A. II. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, Miskolc, 1956. szept. 9.

MDK

Fitzere László, vasutas
Miskolc

három Kossuth-díjas mozdonyvezetőt festett meg.
Ez a kép a szabadiskola anyag egyik kiemelkedő alkotása.

A kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek előtörjenek és képzőművészetünk fejlődését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képző- és iparművészeti kiáll Nemz. Szalon. A népmüv. miniszt. által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1956 jun. 10.

Ficzere László (Miskolc)

„Édesanyám konyhája"

Képzőművészek Országos Kiállítása a Nemzeti Szalonban (Péter Imre)
Művelt Nép 1952 dec.

Ficzere László MDK

résztvett a Nyiregyházán /Jósa András Muzeum/ rendezett kiállitáson.

"Anyám"

Berecz András: Mai témák, stilustörekvés. A borsodi képzőművészek kiállitása.

Keletmagyarország. 1962. nov. 14.

MDK

Ficzere László

A Képesarnok V. pécsi üzletében van
egy érdekes linometszete

—: A Lányka és a kispiricsizma gazdára talált. Esti Pécsi Napló, 1962. jul. 11.

Ficzere László MDK

"Kapálók"

S.N.G.: Felvillannak a színek.
Esti Pécsi Napló. XVII/ 1962. aug. 30.

MDK

Ficzere László

Szinva patak uj hidja, of.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz.
1955.
16 l.

Ficzere László, festő

Mdh

A miskolci vasutas-festő az országos Vasutas Képzőművészeti kiállításon a fűtőházról festett képével a festők számára kitűzött első díjat nyerte.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1950, aug. 25.

8. l

MDK

Ficzere László, xx

Pogány Ö.G: Az ifjusági képzőmüv.és iparmüv. kiáll
SzN. 195o. jun. 17. 4 l.

Ficzere László

M.D.K.

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1979. nov. 3. 4l

Hajdú Béla: Morálkép az V. miskolci általános...

mák

Ficzere László

festményei a VI. magy. képzőm. kiállításon

Pogány Ö. Gábor: Képzőművészeti kulturánk helyzetéről.

Népművelés, 1956, 1. sz. 34. l.

Mdk

Ficzere László, miskolc.

Kiállítás a Képzőművészeti Főiskolán

Női arckép 1 dy

reprodukció a 25. l-on

Népművelés 1958, 9. sz. 25. l.

mdk

Ficere László

Hordomosó c. rajza 2. dijat nyert
reprodukcio a 24. lapon

V. E. Képzőművészet

Vejpmüveles, 1958, 6. sz 24. l.

Ficzere László MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Anyám"
"Tokaji kőbánya"

Komáromi Jézsef: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművészeti kiállitásról.
NAPJAINK 1962. okt. 1.

Ficzere László

MDK

SZOT - dijas

Szerepelt a kiállitáson.

--:Megyei Képzőművészeti Kiállitás
Sátoraljaujhelyen.

NAPJAINK 1962. szept. 1.

mdk.

Ficzere László

Pályamunkások c. képét jutalmazták

Kiss. Gy. Sanos: Kiosztották a Szaktanács 1962 évi művészeti díjait.

Népszava, 90 évf 158 sz. 1962. jul. 8. 4 l.

Ficzere László, festő MDK

figyelmet érdemel a Csepeli Munkásotthon Művész a gyárban c. tárlatán látható Pálya munkások c. műve.

Péter Imre: Képzőművészek az üzemben 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 5.

04

Ficzere László, festő

7 Dh

A miskolci vasutas-festőművész másodszor nyerte meg a Vasutasok Nemzetközi Művészeti Szövetsége most Helsinkiben megrendezett VI. nemzetközi Kiállításának aranyérmét. A Kiállításon 17 ország között a magyar vasutasokat több mint 30 mű képviselte.

– : Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. máj. 17. [Vidéki].

M.D.K.

Ficzere László

"Élmunkások" elnevezésü képe szerepelt a fiatalok képzőművészeti és iparművészeti alkotásaiból rendezett kiállitáson, amelyet a Nemzeti Szalonban nyitottak meg.

/sz./: Ifjuságunk és a művészet
Szinház és Mozi. Bp. 1950. juni. 25. III. évf. 25. sz. 24-25. l.

M.D.K.

FICZÈRE László festő
(munkáspató
„Kossuth-díjas vasutasok"

1952)
Nüvért. Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás 129. l.

129.

Ficzere László
Dagasztó asszony, olaj

II. magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
6 l.

FICÉRE László

· Munka közben, festmény (repr.)

Művelt Nép 1955 VI érf. 52. sz. dec. 25, 4. l.

MDK

Ficzere László

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

MDK

Ficzere László

Forradalom 1919.

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállításáról.
SzN. 1954. dec. 9.

MDK

Ficzere László

Bolgár K: Borsodmegyei Képzm. kiáll. SzM. 1953.

3e2 l.

MDK

Ficzere László

Tanulmányfej, festm.

Miskolci festőművészek kiáll. Főv.Képt. 1952. okt.

Ficzere László
festő MDK

"Női arckép" repr

Műterem 1958 I. évf. 10. sz.43.o.

MDK

Ficzere László festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliografiája Művért 1957.VI.évf.4.sz.347.l

Ficzere László

Brigádkösöntő (Háború és Béke IV.)
olajtemp., 150 × 120 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Ficzere László

MDK

készül a IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásra.

(hb): Nem lesz könnyő a zsüri dolga.
ÉSZAKMAGYARORSZAG, 1958. ápr. szept. 30.

Ficzere László MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Anyám"

"Tokaji kőbánya" graf.

K.J.: Megyei képzőművészeti kiállitás Sátoraljaujhelyen.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1962. szept. 7.

Ficzere László

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Ficzere László

A Miskolci Galériában 1968-ban rendezték meg emlékkiállítását.

Benedek Miklós: A Galéria két éve, meg a harmadik!
Szabad Magyarország, 1968. Dec. 31.

Ficzere László
festő

Erőteljes képei vannak a Miskolci Képtárban.

Végvári Lajos: A Miskolci Képtár.
Művészet, 1973. december - 28 oldal.

Ficzere László

munkája

Szeuvedés

Észak-Magyarország 1973/23 4old

Fischer László

festőművész halálának ötödik évfordulója alkalmából szombaton emlékkiállítás nyílt a Miskolci Galériában. A művésznek az emlékkiállításon 26 festményét és grafikáját láthatja a közönség.

Magyar Hírlap 1973/6 13 old.

Ficzere László

Anyám. Solymár István Hagyo-
mány és lelemény a képzőmüvészet-
ben című kötetéből (Magvető).

Magyar Hirlap 1972/319 IV. old

Ficzere László

A vasutas képzőművészeti körnek volt tagja és fejlődött művésszé.

Lasonci Miklós: Országos vasutas képző-
művészeti kiállítás.
Pestmegyei Hírlap, 1944. júl. 11.

Fiezere László

neve említve, a Vasutas

Képzőművészeti Kör egyfori tagja

Népszava 1973 február 25
9. oldal

Ficzere László

Halálának ötödik évfordulója alkalmából emlékkiállítása ~~nyílt~~ nyílt a műtolci Galériában

Magyar Nemzet 1973 január 7
12. old.

Ficzere László, festő

Emlékkiállítása nyílt meg Miskolcon.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 7.

Ficzere László

A nemség elhunyt művész a Vasutas Képzőművészeti Körnek egykor növendéke volt. Többször behívták a Körbe korrigálásra, konzultációra.

Tasnádi Attila: Célunk: az emberformálás.

Népszava, 1943. febr. 25.

Ficzere László

emlékkiállítása január 6-án
nyílt meg a Miskolci Galériában

Napjaink 1973 február
11. old.

Ficzere László

a Miskolci Képtárban kapott helyet a művész munkái.

Művészet Miskolcon.
1942. X. 11. TV 14.25 [Ka 11]

A megnyitón közreműködik

GÁBOS ILONA hárfaművésznő

Miskolc m. j. Város Tanácsa,
a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-Magyarországi Területi Szervezete,
a Kiállítási Intézmények
és a Miskolci Galéria tisztelettel meghívja Önt

FICZERE LÁSZLÓ

festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyitására

1968. január 7-én, vasárnap déli 12 órakor
a Miskolci Galériába

A kiállítást **TOK MIKLÓS,**
Miskolc m. j. Városi Tanács V. B. elnökhelyettese
nyitja meg

A kiállítás megtekinthető

január 7—28-ig - hétfő kivételével -

11-től 19 óráig

BNyV

MEGHÍVÓ

A MISKOLCI GALÉRIA TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

FICZERE LÁSZLÓ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1973. JANUÁR 6-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR
A MISKOLCI GALÉRIÁBA (I. DÉRYNÉ U. 5.)

◆

A KIÁLLÍTÁST **DR. POGÁNY ÖDÖN GÁBOR**
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA NYITJA MEG

◆

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
JANUÁR 28-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 11—19 ÓRÁIG

BMI 72

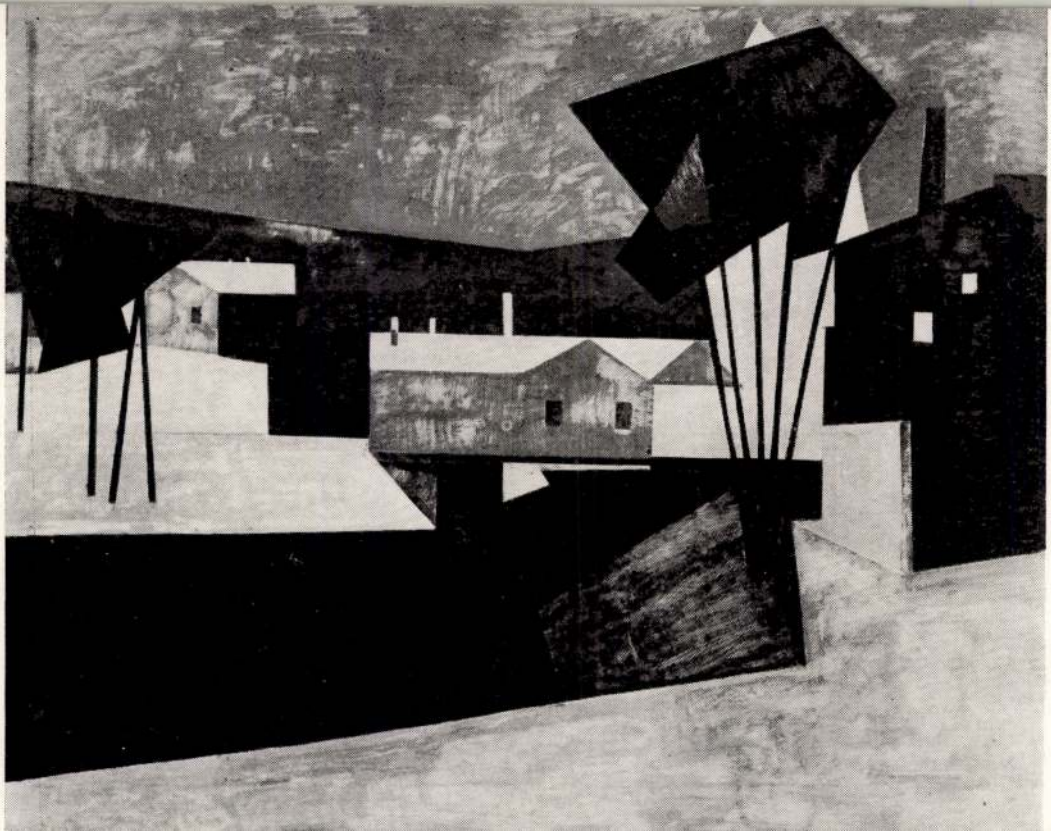

1021

Ficere László festő-grafikusművész

1973.I. 6. 19.00. /6/ V.

Esti krónika

- Ha élne, most lenne 53 éves, a mozdonyvezetőből kiváló festő, és grafikus művésszé vált, miskolci születésü, Ficere László. Alkotóereje teljében, immár 6 esztendeje, elköltözött az élők sorából, de nagyszerü, és befejezett életmüvet örökölt tőle a magyar képzőmüvészet. Ma délután a ~~Miskolci~~ Miskolci GAlériában emlékkiállitáson emlékeztek meg Ficere László róL.Munkásságát, dr. Pogány Ödön Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója méltatta. Lakatosnak indult, fizikai munkás volt, sokféle szakmában. 16 évig mozdonyvezető. Teljes szolgálati időt töltött a vasutnál. Ezalatt az idő alatt önnevelő emberként, nemcsak tanulmányozta, hanem mondhatni átélte az elmult évszázad festészetét, majd saját témavilágának a vasutnak, a munkáséletnek az élményeit fogalmazta meg előre mutatóan.

1973.I. 6. 19.00. /6/ V.

Nato Krónika

- Ha élne, most lenne 53 éves, a mozdonyvezetőből kiválé festő, és grafikus művésző vált, miskolci születésű, Picere László. Alkotóereje teljében, immár 6 esztendeje, elköltözött az élők sorából, de nagyszerű, és befejezett életművet örökölt tőle a magyar képzőművészet. Ha délután a Miskolci Galériában emlékkiállításon emlékezünk meg Picere László-Munkácsiágát, dr. Pogány Ödöny Gábor, a Fernanti Galéria főigazgatója méltatta. Lakatosnak indult, f[illegible] munkás volt, sokféle szakmában. 16 évig mozdonyvezető. Teljes szolgálati időt töltött a vasutnál. Ezalatt az idő alatt önnevelő emberként, nemcsak tanulmányozta, hanem mondhatni átélte az elmult évszázad festészetét, majd maját témavilágának a vasutnak, a munkáséletnek az élményeit fogalmazta meg alóre mutatóan.

1021

Fiscere László
Grafikusmunkás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁJ 1 8.

MAGYAR NEMZET

Ficzere László

Május 16

1021

Tragikus hirtelenséggel — 57 éves korában — elhunyt a miskolci képzőművészek nesztora, Ficzere László SZOT-díjas festőművész, a Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének borsodi titkára. Ficzere Lászlót a szövetség észak-magyarországi területi szervezete saját halottjának tekinti. Temetése ma lesz a miskolci avasi temetőben.

közötti időszakát elemezte.

— Örvendetes — mondotta a SZÖVOSZ elnöke —, hogy gazdasági eredményeinkkel együtt növekedett a szövetkezeti szervek társadalmi befolyása, bővült a szövetkezetek mozgalmi tevékenysége és tovább szélesedett a szövetkezeti demokrácia. Tagságunk

A MISKOLCI GALÉRIA TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

FICZERE LÁSZLÓ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1973. JANUÁR 6-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR
A MISKOLCI GALÉRIÁBA (I. DÉRYNÉ U. 5.)

◆

A KIÁLLÍTÁST **DR. POGÁNY ÖDÖN GÁBOR**
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA NYITJA MEG

◆

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
JANUÁR 28-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 11—19 ÓRÁIG

BMi 72

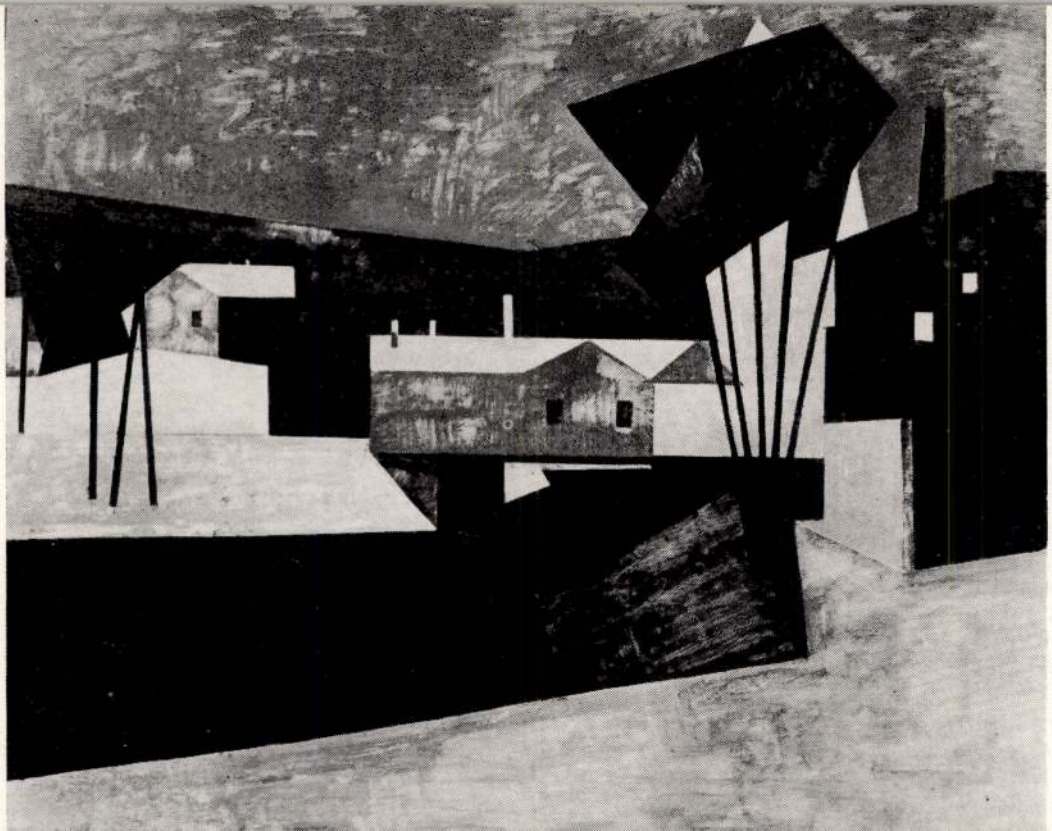

Ficzere László

„Dagasztó anyonyok" a lépe

említve, szerepel a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Pogány Ö.Gábor Befejezetlenség és minőség

Kritikák és képek 1945-75 Bp.Corvina 1976.

122. old.

Ficzere László
festő

l

Szabad Művészet

1950. 10. 415. l.

Az I. M. képem kiáll
Sikere

(Közlekedésügyi Minisztérium megvette
„Kossuth-díjas vasútasok" c. of.)

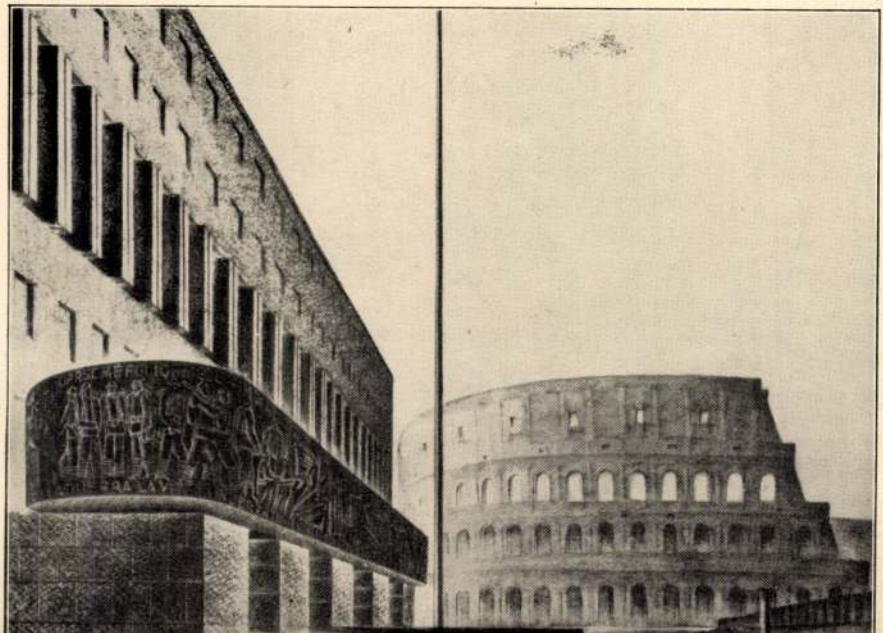

Ficzere László

1946-óta szinte minden megyei és országos kiállitáson részt vett. 1956-ban a Herman Ottó múzeumban gyűjteményes, 1966-ban a miskolci Szőnyi István teremben volt kiállitása.

Marbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

271

Ficzere László

1967-ben a bpesti Műcsarnokban mutatta be műveit. 1968-ban a Miskolci Galériában rendezték meg emlékkiállítását. 1960-ban Budapesten, 1962-ben Helsinkiben kapott arany érmet.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971 Miskolc

271

Ficzere László

1962-ben SZOT díjjal tüntették ki.

Műsei: „Bükki partizánok", olaj-tempera, forrostlemez, 115 x 135 cm; „Ültetők", 1961 papír, vines lineám. 500 x 700 mm.

Barbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci háptár, Miskolc, 1971

Fiszere László

- "Favágok", 1961. papír, színes lineám., 500 x 200 mm.; „Kubikos," 1963, olaj-tempera 100 x 80 cm.; „Lecny szobovrol," papír, rézkarc, 295 x 115 mm." A két utóbbiról reprodukció!

Barbely László: Városi gyűjtemény. Miskolci héptár, Miskolc, 1971

271

Ficzere László

Született Miskolcon 1910-ben meghalt ugyanott 1967-ben. Autodidakta volt, tanulmányokat csak különböző szabadiskolákban folytatott.

Barbély László: Városi gyűjtemény. Miskolci képtár, Miskolc, 1971

271

Ficzere László

57 éves korában meghalt

Magyarhermed, 1967. V. 16.

Fiszere László

Harminchat hold, nagyméretű festmény, közte négyhónapi részben párizsban a Mistrálki galéria falain. Fiszere László alkotó munkájának helyében, öt és fél évvel ezelőtt, váratlanul elhúnyt. Az 57 évet élt művész visszamaradt képein „átvezetett" be. Autodidakta, művészbarát munkásember volt, akit mellett érdeklődött a képzőművészet iránt. Lelkiismeretes festői munkája

Ficzere László 4

A vasutasok és a vasut életét fogalmaz-
ta át a maga éjjen, szürte át a környe-
zet vizuális lényegét értékes alkotásokba,
és ha pályájának ezen a szakaszán talán
túlsúlyba is került az ilyen fajta környe-
zetábrázolás, a rendkívül direkt módon
való gondolatközlés, az ekkor keletkezet képei
is életművének értékes állomásai, egyben pe-
dig bizonyítékai fejlődésének is.

Benedek Miklos: Ficzere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Ficzere László 3

Csak a legutolsó egy-másfél év telt el életéből pusztán művészi alkotó munkában. Elsajátította a művészet mester fogásait, s a benne lappangó tehetség a tanulással, a szabadiskolán szerzett és a hihetetlen önakarattal (szerzett) és önműveléssel kiegészített stúdiumokkal szárnyakat kapott. Rövid idő alatt nagy köztisztelet-nek örvendő, elismert festőművész lett.

Benedek Miklós: Ficzere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Ficzere László

Mozdonyvezető volt, s míg a fővárosban gépével arra várt, hogy vonatát vissza hozza Miskolcra, pihenő idejét feláldozva járta a múzeumokat, tárlatokat, ismerkedett a klasszikus és élő művészet remekeivel. Csaknem élete utolsó perceig dolgozott a vasútnál, a legutolsó években már nem mozdonyon, hanem egy - ha lehet - még felelősebb vasúti beosztásban: a vasútigazgatóság mozdonymenetirányítója volt.

Benedek Miklós: Ficzere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Ficzere László

A művész munkáiból kevés van e tár-
laton, annál több közületek birlokában,
és azoknak a tisztelőinek szobafalain,
akik megszerették Ficzere alkotásait, tisz-
telték művészetét. Az itt látható anyagban
a legrégibb az edesanyjáról készített cerú-
zarajz, valamint az 1955-ben készült Ön-
arckép. A tárlaton több nagyméretű festmény
között is szembetűnő a hét évvel ezelőtt készült,
illetve elkezdett Dózsa-sorozat.

Benedek Miklós: Ficzere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Ficzere László 6

A triptichon három darabja közül az első a Parasztlázadás, a második Dózsa a tüzes trónon, a harmadik pedig a Megverve, de nem leverve címet viseli. E hármas közötti kapcsolat, az epikai összefüggés nemcsak a történést rögzíti, hanem a harmadik képen már a bizakodást és a forradalom felszítható parazsát is sejteti.

Benedek Miklos: Ficzere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Pizere László 7

Igen érdekes a Haboru és béke cimü réz-
karc-sorozata, amely hasonló gondolati
sorra épül. Festményeivel több hárlalon ta-
lálkoztunk, többségükben a hatvanas évek
derekáról valók, amikor szinte geometriai
formákba fogalmazta mondanivalóját,
rendkívül roboszlus erőt sugárzó képek-
ben közölte gondolatait. Népi erejü. iskolás
tanultságtól mentes művészet az övé.
Benedek Miklós: Pizere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Piczere László 8

A budapesti Műcsarnokban rendezett kiállítás, egyéni bemutatkozás, pályájának egyik legfontosabb állomása volt. Sokszor szerepelt hazai tárlatokon, többször nemzetközin is. A vasutas képzőművészek nemzetközi kiállításán aranyéremmel jutalmazták. Munkásságát itthon Szotdy honorálta

Benedek Miklós: Piczere László képei között

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Ficzere László

A művész önarcképe 1955-ből

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

(1) Fiezere László

Ifjusági képző- és Iparm kiáll

1950 jun (N. Szal)

Élmunkás, of

I. M. kép kiáll 1950 aug (Munar)

Kossuth-díjas vasutasok, of

I. Orsz. Vasutas képrm és kyitó

kiáll. 1951 aug

Dagasztó asszony I
Béke törvényével } of
Édesanyám

(2)

II. M. képrm kiáll

1951 nov-dec (Mücs)

Dazasztó asszony II. of

Tav. Tárl. 1952 máj-jun

Réztisztitás, of

Miskolci festőműv. kiáll

1952 okt-nov (Fejes A-tere)

Tan. fej, festmény

A vidéken élő képr-ek kiáll

1954 nov-dec (Ernst

Várlat a „Forradalom" c.

képhez

Krümplicskák

Forradalom 1919

of

Ficzere László

Miskolci orsz. képző-
művész. kiállítás
1953.

Szinva patak
új hídja. Of.

Ficzere László

Kazinczy J

Az Abáuj-Templin megyei Kiprim kiáll

Lászlófertő

(Miskolcon)

Szabad Művészet

1952. 9. sz. 449. l.

ságának.

Budapest.

Ficzere László

Szabad Művészet

1957. 423. l.

Nag T

I. Grs. Valutár kiáll

utiköltségeiről és napidijairól kiálli-
érvényesitett utiszámlája kiegyenlitése
Kilencven pengő 56 f-t a 127.689 számu
utaljon ki. Budapest, 1934. november
ifj.báró Wlassics Gyula dr.s.k. h.állam-

A hivatalos másolat hiteléül:

Fiányi

min.iroda s.tiszt.

Ficzere László

Szabad Művészet

Pöj
Befejezetlenség és minőség

1957. 12. 532. l.

Ficzere László

festő

l Szabad Művészet

1950. 212. l.

V. l: Ifjúsági képző- és iparművészet

Tekintetes

Országos

Tisztelettel jelentem
284/1905 sz. határozata é
havában kiadtam az
tásához szükséges első
Arról értesülök ma,
néhány napja utb
még a hét folyamán

Ficzere László

miskolci festő

1. Szabad Művészet

1950. 12. sz. 504. l.

F.A.E: miskolci

képzőm. kiáll.

Budapest, 1925 jan 15

...irányi Gyula urnak Bpt.

...lege P. 7. 20.

...kérem ennek szíves beküldést

...ölhessem

...jitva maradok

S. Lintelettel

Stoverkiek

Ficzere László

festő

laid.

Szabad Művészet

1952. 10. n. 508. l.

Sz: Ankétok vidéken dolgozó képzőművészeinek műnkeredményeiről

ó hó 22-én.

sztelettel

ZEK SZÖVETSEGE.

ü. v. titkár.

y i A l b e r t

közokt. miniszter urnak.

Ficzere László

Miskolcon ~~volt~~
basűtas (mozdony-
vezető)

Máv szabadiskolában
tanult Miskolcon
mozdonyfelvigyázó

Az Uj M. képzőművészet
4 kötetében nem
szerepel

Ficzere László

(itt „Fitzere")

tresi P

Borsod-Abaúj-Zemplén, mepe mův - cinch hiúll Mimbolcsa

Szabad Művészet

1957. 468. (Köppel)

470. l.

MINISTERIUM • A MAGYAR KIR.

Budapest, 1928. évi október hó 17.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Füredi

miniszteri s.hiv.igazgató.

Fischer László, fes-

tő. A felszabadulás után a MÁV
alkalmazásában mozdony-
vezető, majd mozdony-
felvigyázó volt. A MÁV
műkedvelő szabadiskolájában tanult festeni
s 1950 óta gyakran sze-
repel budapesti és vidéki
kiállításokon. Kossuth-
díjas vasutasok c. olaj-
festménye a Közleke-
dési Minisztérium
vásárolta meg.

Feladó: Draskóczy Istvánné

Lakása: Mezőszilas Fejér m.

Petőfi - u. 64.

dr. Szentiványi Gyuláné rés

Budapest.

VI. Lágymányosi - u. 1

Ficzere László festő
Éjszmapazorvány 1958 aug. 8.–
Boldal.

52

Ficzere László
festő-

M.D.Y

Tragikus hirtelenséggel
54 éves korában 1967
júniusában halt meg
a művész.

S.l.: In memoriam Ficzere László
Művészet, 1967. június – 32 lap.

Ficzere László

MEGHÍVÓ

FICZERE LÁSZLÓ

~~FESTŐMŰVÉSZ~~

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1967. MÁRCIUS 10-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND

SOLYMÁR ISTVÁN

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓHELYETTESE

MŰCSARNOK KAMARATERME

BUDAPEST, HŐSÖK TERE

739 fnyv 1

Ficzere László.

Miskolcon a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán szerepelt „Mészárosok", – „Réztisztítás", – „Virágok", – „Tanulmányfej" című festményei. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952, Aug. 29.

MDK.

Fiszere László

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1965 okt.3.

MDK.

Ficzere László

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.2o.

Ficzere László

mozdonyirányitó

Hazatérő mozdonyok, of.

Csendélet, of.

Felvonulók, of.

Idegenben, kr.

Mosónő, kr.

5 nemzetk. vasutas képzőművv. kiáll. Műcs. 1960. jul.

MDK

Ficzere László

Miskolci rendező pályaudvar, repr.

5. nemzetk. vasutas képzőműv. kiáll. Műcs.
1960. jul.

e der gotischen Frau. Prag.

e bondemøbler,[2] København.

Holzmöbel des Germanischen Museums.

Germanischen Nationalmuseums.

Der älteste deutsche Wohnbau und sei-

eipzig.

qaan: A Syrian Village. Michigan.

r Tájszótár. Budapest.

iek néprajza. Népr. Ért. XXXII.

a török világból. I-III. Budapest.

régionaux datés. Paris.

e d'oro di San' Ambrogio di Milano.

räuche und Aberglauben in der Geburts-

MDK

Ficzere László

1514 - I. tojástemp.

" - II., "

" - III., "

9. miskolci kép o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

Háboru és Béke IV.

" V.

" VI.

Ficzere L. kiáll. Mücs. 1967.

MDK

Ficzere László festő

tojástemp.:

1514 - I.

" II.

" III.

Ficzere L. kiáll. Műcs. 1967.

Fiozere László

Geometrikus szerkesztés elmossa grafikai lapjai igazi mondanivalóját.

Molnár Vera: A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról

Északmagyarország 1967. jan. 25. 4.l.

Ficzere László

Dózsa Györgyöt ábrázoló triptychonja a IX. miskolci kiállításon „1514" c.

Molnár Vera: A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításról

Északmagyarország 1967. jan. 25. 4.l.

Ficzere László

Tárlata nyílt Budapesten 1967. márc. 10.
44 festményből, közte a „Háború és béke" sorozat 6 lapja, és a Dózsa kompozíció.

/b.m./ Ficzere László kiállítása Budapesten
Északmagyarország 1967. márc. 8. 4. l.

Ficzere László

Háború és béke - sorozat 1 lapja
Akt

/ 4 példk /

Északmagyarország 1967. máj. 21. 6. l.

Fiozere László

1.

1967. novemberére miskolci gyűjteményes kiállítására készült. A M. Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének Borsod-megyei titkára volt.
57 éves korában 1967. máj. 13.-án meghalt.

Fiozere László navatalánál.
Északmagyarország 1967. máj. 16. 2. l.

Ficzere László

2.

Hosdolgozó volt. Miskolc - Bp közt járva a társlatokat látogatta. Miskolci Képzőművészeti szakkörben dolgozott. 1963. aranyérmet kapott a belső kerületközi vasutas képzőművészeti kiállításon és SZOT díjat.

Ficzere László ravatalánál
Északmagyarország 1967. máj. 16. 2.l.

Ficzere László 3.

Ujabban nagyméretű táblaképeket festett.
M. Képzőműv. Szövetsége területi szervezete saját halottjának tekintette.
Az avasi temetőben 1967 máj. 16-án temették el.

Ficzere László ravatalán.
Északmagyarország 1967. máj. 16. 2.1.

Ficzere László

Kiállítása a Műcsarnokban 28 képből. 6 rézes sorozata: „Háború és béke" 5 rézes Dózsa sorozat

Északmagyarország 1967. ápr. 3. 4. l.

Ficzere
xxxxxxx
Fiszere László festö

M.D.K.

Tokaji Kopaszhegy c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müv elödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 2.1.

Ficzere lánló

17. Ütépilők, lemp., 110 × 80 cm.
18. Munka után, lemp., 150 × 70 cm.
79. „Hábrú és béke" sorozat: Brigádkönyvtár
„rézkarc, 20 × 25 cm.
80. „Hábrú és béke" sorozat: ~~Brutalitás~~ az első tőrös, rézkarc, 20 × 25 cm.
81. " " " " : Brutalitás "
82. " " " " : Kegyetlenség "
83 " " " " : Megbérélés "

Észak Magyarországi Területi képzőművi. Kiállítás. 1965. Kat. bev. Aradi Nór

BP

Ficzere László

Kiállítása megnyílt a Műcsarnok kamaratermében.

Magyar Nemzet, 1967. III. 24.

MDK

Ficzere László

Bányászudvar, tojástemp.

Tokaji kopasz hegy, ""

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Ficzere László

3 tagú sorozata a Dózsa témára.
Csendélet; a miskolci Major utca;
akt-sorozat, Goud;
Háború és béke sorozat
Fotó: műtermében, munka közben

Benedek Miklós: Műtermi látogatás és meditáció
Északmagyarország 1966. szept. 25. 7. l.

Ficzere Lánló

mozdonyirányító

Szerátéró mozdonyok, olaj, 100 x 130 cm
Gyendécet, olaj, 50 x 60 cm
Felvonulók, olaj, 25 x 45 -
Idegenben, kréta, 26 x 46 "
Leosónő, " , 60 x 50 -

Reprod. 27 old: Miszolci rendező
pá fandvar. (pá fandvar, o., 120 x 140
Miszolc tanbányában, o., 120 x 100, Rendező)

Vasutalok 5. Nemzetközi Képzmův Kiáll Bp 1960 - 26.
Kat. kerk Kovács János 30.

FICZERE LÁSZLÓ, festő

1955. júl. 9-én nyílt meg Miskolcon az első vidéki orsz. képzőművész. kiállitás a, Herman Ottó Múz-ban a b pesti Műcsarnok rendezésében. Ezen Ficzere borsodi festő művei is szerepeltek. 59. old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon ✕ 58. old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. Miskolc

FICZERE LÁSZLÓ,festő

1956.IX.2-án nyilt meg a II.Miskolci Orsz.Képzőmüv.Kiállitás.A nagyobb felkészültséget tükrözte Ficzere kiállitott anyagával. 61.old.

HAJDU BÉLA: Két orszámos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI,1956.dec. MISKOLC

Ficzere László, festő MDk

Ficzere írig = vérig vasutasművész. Bányászok c. festménye a FISAYC aranyérmét nyerte az V. Nemzetközi Vasutas Képzőművészeti Kiállításon. Repr

Ficzere mozdonyvezetőből lett festőművész. Most is elsősorban a vasút, a pályaudvarok élete érdekli. Pl.: Miskolci rendező pályaudvar c. képe.

Péter Imre: Vasutas Képzőművészek Nemzetközi Kiállítása a Műcsarnokban

9.(

Népszabadság. Bp. 1960. aug. 5.

Ficzere Mátyás, Jarekas

Neves kaposvári agyagműves.

Gerenczér Miklós: Flóra majolika 4–5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 szept. 4.

Ficzere László grafikus

A Sárospataki Galéria új szerzeményanyagából rendezett kiállításon szerepelnek grafikai lapjai.

Északmagyarország, 1974. jún. 26.

Fiszere Lóvló

Raj (szepró)

Napjaink, 1964, 4 n, 80.

Fiszere László

Rajz (repró)

Napjaink, 1964, 5 n., 80.

Fi[illegible] László

Tokaji kőbánya (kaj, nyíró)

Nagyjaink, 1964 1n, 12 o.

Ficzere László

Házak.

Rajz, reprodukció.

Napjainkig 1964. 9. szám 14. oldal.

Fiszere Lajoló

Házak.

Rajz, reprodukció.

Napjcinak, 1964. 3 ran 14. [illegible]

Ficzere László MDK

szerepelt a kiállitáson.

"Siófok"

Barabás László: A miskolci országos grafikai biennálé.
Kisalföld. 1963. dec.8.

Fénykép

Magyar Foto: G K 1025/28 Hegedűné

Ficzere László: Dagasztó asszony

Olaj

1957. X. 25.

Neg. van

Ficzere László

Leány arcképpel p. vászon.
29,5 x 11,5 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci Képtár 1971.

Ficzere László

1. Farágók p. szíves lino 50x20 cm
2. Kubikus o. temp. 100x80 cm

Városi gyűj. temény, Miskolci képtár 1971.

Ficzere László

1. Bükki partizánok o. temp.
115 x 135 cm

2. Ültetők
p. sínes lámom. 50 x 70 mm

Városi gyűj. temény, Miskolci képtár 1971.

Ficzere László, festő

a XXVIII. vasutasnap alkalmából megnyílt a vasutas képzőművészi kiállítás, Budapesten. – Ficzere László 1960-ban szerzett – Budapesten – V. Nemzetközi Vasutas Képző-művészeti kiállításon kapott díjat. – Amatőr volt, festő lett.

Losonci Miklós: Pest megyei albotás díjai. Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 9.

Ficzere Lánló

A miskolci ~~ké~~ vasutas képrőművé-
szeti szakkör tagja volt

Kiállítás után...
Énakmonorosnág 1969 VII. 16. 4.

Ficzere László
festő

A mérkolci ~~tt~~ varatas képzőművén-
-körben vajzolt, festett.

Lárr, ne csak nézz!
Északmagyarország 1970 II. 14. 4.

Ficzere László

festőművész nekrológja. - Észak-Magyarország, 1967.máj. 16. - Gerencsér Miklós, Napjaink,1967.jún.1. - S.I. Művészet, 1967.8.évf.6.sz.32.l. - Szocialista Művészetért, 1967.1o.évf.6.sz.6.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Értt.197o.1.sz.68-1o7.l./

1o5. l.

Ficzere László

Említve

Péter Imre: A vasutas képzőmű-vészet országos kiállítása
Népművelés, Bp. 1970. sept.
45. l.

Ficzere László

Siófok szines linó ~~f~~ 25,2x34 (repr.)

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1963.
Herman Ottó Múzeum. Kiall. Kat. Bev.: Kocsoph Ákos

Ficzere László

festő emlékkiállítása a miskolci Galériában, 1968. jan. 7–28-ig.

/: Faller László összeállítása :/

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március

3 p.

48 l.

Ficzere László

a miskolci Biennálén kiállító grafikus művész.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai Biennálé. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2. p. 12 l.

Ficzere László

fotó

Néhány éve hunyt el. Műveiből kiállítás nyílik az eoklényi bányászklubban.

Északmagyarország 1969 XII. 4. 8.

Ficzere László

festőművész kiállitása. Bp, Mücsarnok. - Ism. Benedek Miklós, Észak-Magyarország, 1967.ápr.3. - Bauer Jenő, Művészet, 1967.8.évf.6.sz.37-38.l. - Szabó György, Élet és Irodalom ,1967.ápr.1. - Magyar Nemzet, 1967. márc.24.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

9o. l.

Iczve Lánló

fa tól

1966 - ban hányt el; miskolci művén.
két fatmége szerepett a XI. magyar kép-
zőműveneti kiállításon.

B. M.: Ismerhet-e Miskolcsa ...?
Énakmasyarország 1968 máj. 19. 4.

Ficzere László

k. tő

Miskolcon, a MÁV képzőművészeti szak-
körében kezdte k. tői pályáját.

Nemrég hányt el.

Északmagyarország 1968 máj 1. 6.

Ficzve Lánló

Műfei nevezetek a IV. miskolciországos grafikai biennálén

B. Supka Magdolna: A IV. miskolciországos grafikai biennálé

Ernakmagyarország 1967. dec. 10. 9.

Ficzere Kámó

Néhány hónapja húnyt el. Emlékkiállítását 1968 elején tervezte a Miskolci Galéria. Bentercelbányán is be hirájak mutatni műveit.

/Beneolek/ Miskolci képzőművének tárlati tervezője
Énakmozgósság 1967 okt 6. 4. oldal.

Ficzere László

Zircz Péter: Miskolci műtermekben: Ficzere László-nál – Napjaink, 1966. márc. 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

257. l.

Ficzere László

„1514" c. „oltárkép" emléke
ünnepel a IX. Miskolci Országos
Képzőművészeti Kiállításon

Nappalok 1967 február 1
5. old

Ficzere László

Grafikás szerepelnek a

IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon

Napjaink 1967 február 1

5. old

Ficzere László

1514-I. o. Zejtének

reprója a 9. oldalon

Napjaink 1967 február 1

Fictore László

„Hegyi falu" c. festménye

a 11. oldalon

Nagybánya 1967 április 4

1

Ficsere László

Március 10.-én a Múcsarnok

Termeratermében nyílt Kiállítása

Napjaink 1967 április 4

11. old.

Ficzere László

2

„Rendezőpályaudvar"

„Krampácsolát" c. lepsi emlékve

Napjaink 1967 április 4

11. old.

Ficzere László 3

„Füstre vários"

„Kulcsini bányászok" c. festményei emlitve

Napjaink 1967 április 4

11. old

Ficzere László 4

„Háború és béke"-

hat részből álló Zépsorozata

emlétve

Napjaink 1967 április 4

11. old

Ficzere László

5

„1514." c. tríptichonja emlitve

Napjaink 1967 április 4
11. old.

Ficzere László

rézkarca az 1. oldalon

Nappaint 1967 junius 1

Fiszere László

1910 - 1967

mélfatás az 1. oldalon

Napjaink 1967 június 1

Fiatere László

„Kubikus" c. képe szerepel a Miskolci Képtár gyűjteménydarab kiállításán

Napjaink 1971 május

Sold.

Ficzere László

A nemrég elhunyt művész munkái szerepelnek a miskolci Képtár kiállításán.
„Bükki partizánok" – „Kubikus" (szulitve.)

Barbély László: A Miskolci Képtár képzőművészeti gyűjteményének kiállításáról.

Napjaink, 1971. máj. (?)

Ficzere László
festő

M.D.K.

Részt vesz a kiállitáson

D. Fehér Lszusa: Munkát ábrázoló festmények a IX. Magyar Művészet, 1962. május — 8 lap

Ficzere László.

„Fasor" és „Tokaji kőbánya" c. képei a VII. miskolci Országos Tárlaton.

emlitve.

Napjaink, 1962. 9. szám, 8. lap.

Ficzere László

Tokaji kőbánya.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1962. 7. szám, 6. lap.

Ficzere László

A Szőnyi István-teremben a borsodi művészek sokszorosító grafikai munkái kiállításán művei.

említve.

Napjaink, 1962. 6. szám, 6. lap.

Ficzere László

A Szakszervezetek Országos Tanácsa
és évi művészeti díjat kapta, a
IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon
bemutatott „Pályamunkások" c.
olaj festményéért.

emlitve.

Napjainak, 1962. 5. szám, 12. lap.

Tiefere Lage

O Spielgeräte, Ortsbus, Tennis
in alle umliegenden Orte, a
IX Moorgen. Kegelbahn. Die Wirtsleu
kennt noch „Da Bayernwirtsleut" i
alle Fernsprechen.

Gute Tag.

Hauptsache, 1862. 5 Zeln. 12 Bog.

Ficzere László:

A Helsinkiben tartott nemzetközi vasutas képzőmův. kiállításon ő nyerte a FISAIC aranyérmét. Ez a művész 2. aranyérme, az 1. 1960-ban, Budapesten nyerte.

Emlitve.

Napjaink, 1962 4. szám, 12. kap.

Ficzere László

A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelnek művei a Műcsarnokban. (festmények)

említve.

Napjaink, 1962. 3. szám, 12. lap.

Ficzere László

Kapáló nők.

Rajz, reprodukció

3. szám

Napjaink, 1962 2. kép.

Tiefere Lage:

Klopfet an, so wird euch aufgetan.

Matth. 7, 7.

5 Stück

Neapel, 1852. [illegible] 2 Sep

Ficzere László

Három beszélgető alak.

Rajz, reprodukció.

Napjaink. 1963 4. szám, 5. lap.

Ficzere László MDK

szerepelt a bratislavai Pedagógiai Könyvtár és a prágai Magyar Kultura által rendezett kiállitáson Bratislavában.

/

Bárkány Jenőné: Uj magyar grafikák kiállitása.

Uj Szó (Bratislava/

Sajtófigyelő anyaga keltezés nélkül.
valószinülag 1963. jun 11.

Ficzere László

Asszonyok.

Rézkarc, reprodukció.

Napjaink, 1964 11. szám, 12. lap.

Ficzere László

Rajz (sepró)

Napjaink, 1964, jun. 11 o.

14.	Zenész papír, rézkarc	295x115 mm
15.	Nő szoborral papír, rézkarc	295x110 mm
16.	Rakodás papír, sz. rézkarc	390x295 mm
17.	Útépítő papír, rézkarc	340x90 mm
18.	Útépítő papír, linó	340x90 mm
19.	Gyász papír, zink	165x348 mm
20.	Krumpliszedők papír, zink	110x195 mm
21.	Háború és béke I. (Brutalitás) papír, rézkarc	243x198 mm
22.	Háború és béke II. (Kegyetlenség) papír, rézkarc	198x245 mm
23.	Háború és béke III. (Szenvedés) papír, rézkarc	195x275 mm
24.	Háború és béke IV. (Megbékélés) papír, rézkarc	200x248 mm
25.	Háború és béke V. (Első közös) papír, rézkarc	200x248 mm
26.	Háború és béke VI. (Brigádköszöntő) papír, rézkarc	200x248 mm
27.	Martinász papír, szénrajz	700x500 mm
28.	Mosónő papír, szénrajz	595x415 mm
29.	Bányász papír, szénrajz	595x420 mm
30.	Zászlóvivő papír, szénrajz	490x340 mm
31.	Víztároló papír, tempera	595x420 mm
32.	Házak papír, tempera	595x420 mm
33.	Könyöklő asszony papír, linómetszet	490x445 mm
34.	Favágók papír, linómetszet	690x512 mm
35.	Bányászok papír, linómetszet	700x500 mm
36.	Vájár papír, linómetszet	700x500 mm
37.	Harmónikás papír, szénrajz	710x495 mm

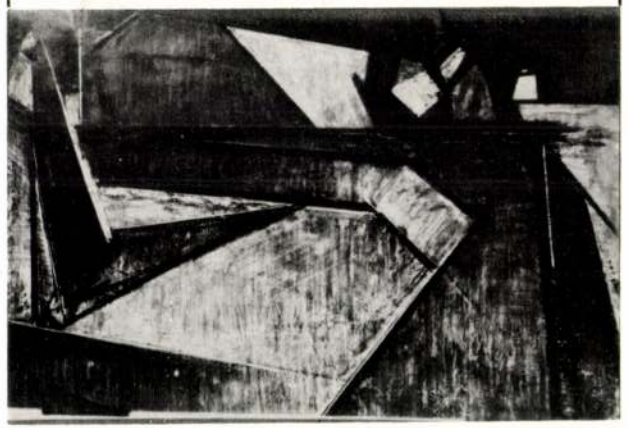

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG – A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: DOBRIK ISTVÁN – FOTÓ: VALENT EDE – KATALÓGUSTERV: IGNÁCZ ERZSÉBET – FELELŐS KIADÓ: SZABADFALVI JÓZSEF – BMi – 77 – 1000 – FV.: HAJDU GYULA

FICZERE LÁSZLÓ (1910–1967)

KIÁLLÍTÁS

HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÉPTÁRA
1977. MÁJUS 7-TŐL JÚNIUS 5-IG

93.01.16 MISKOL H.O. MUZEUM

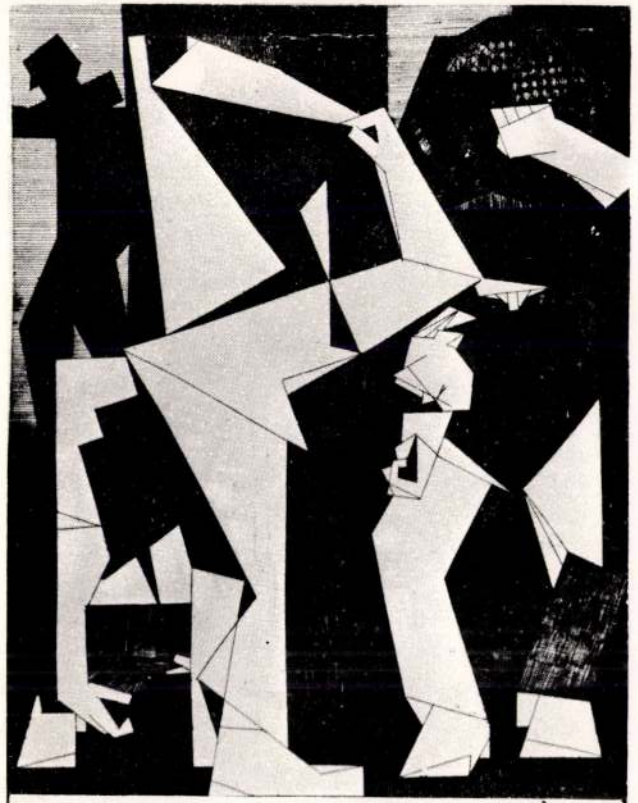

A XX. század végletek közt feszülő művészetében nem könnyű véleményt alkotni, ítéletet mondani egy életműről. Folyamatként vizsgálva, korba, társadalmi szituációba helyezni, mindent dokumentálni történészfeladat. A formai jegyek vizsgálata, stiláris összefüggések feltárása is csak rész lehet abban az ítéletben, amely hitünk szerint maradandó értékként letéteményezi a művész oeuvre-jét. Az ítéletalkotásban legfontosabb dolog – ami mindezen határozók közös nevezője – az erkölcsi hitel, az emberi törekvések sodrában való progresszív és őszinte részvétel.

Ilyen emberi magatartás, művészi hitvallás teszi hitelessé a tíz éve tragikus hirtelenséggel elhunyt Ficzere László életművét is. 1910. február 28-án született Miskolcon. Tanulmányait autodidaktaként szabadiskolákban folytatta. Munkáskörnyezetben felnőve lakatosnak tanult, majd mozdonyvezető lett, és a komoly fizikai munka mellett bontakoztatja ki ritka elszántsággal, kitartással művészetét. 1946 óta minden megyei és országos kiállításon szerepelt. Több külföldi kiállításon is részt vett. 1959-ben Bécsben oklevelet szerzett. 1960-ban Budapesten és 1962-ben Helsinkiben aranyérmet (SZ.I.S.A.) kapott. 1962-ben SZOT-díjjal tüntették ki. Az elismerésig nem volt könnyű az út, amit nemcsak a munka mellett végzett alkotás tett nehézzé. A szakmával való ismerkedés, a személyes mondanivaló által feszített önkifejezés megfelelő formáinak keresése ugyanúgy komoly feladat elé állította. 1962-ben kezdődik és haláláig tart művészetének legjelentősebb szakasza. Ekkor sikerült megvalósítania igazán önmagát, életének e korszakában válik monumentális egységgé képein a tartalom és a forma.

1967. május 13-án bekövetkező halála művészi kiteljesedését törte ketté.

Művészetének kezdeti időszakát az elmúlt évszázad festészete alakította, Munkácsytól a nagybányai festészet hagyományát öröklő hatásokig. Ezt a korszakát egy-két rajzával villantja fel a kiállítás. A többi alkotás már magára találásának idejét reprezentálja. Képein az erősen geometrizáló kifejezésmódot nem a kubizmusnak a tudományos megismerés rangjával felruházott tér-kifejezése, s nem is a szerkezetet magyarázó konstruktivista hozzáállás inspirálta. Az egyszerű munkásemberek világából hozott élmények és robusztus alkatának indulatai találtak közös hangot e puritán, kemény formarendszerben.

A tojástemperával festett változatos faktúrájú felületeit nagyvonalú formaadással fogja össze. Az így létrejött feszültségek táplálják mondanivalójának képi erejét. Egyszerű munkásemberek, útépítők, bányászok, parasztok képeinek főszereplői, kiket a mindennapok békés jövőt építő világából vagy drámájából állít elénk.

Ficzere László azonban nemcsak konstatál. Háború és béke című hat lapból álló rézkarc-sorában filozófikus gondolatokat vet fel. Egyértelműen állást foglal a brutalitás, a kegyetlenség ellen, s itt is, mint több más művében hangsúlyosan állítja elénk az áldozatvállalás kérdését.

A művész egyik méltatója Solymár István, a proletárfestészethez: Nagy István, Nagy Balogh János, Dési Huber, Derkovits, Kohán György szellemi nyomvonalához csatlakoztatja Ficzere László művészetét. Őszinte, nyíltszívű, egyszerű világ az övék. Mentes minden alakoskodástól. S az őszinteség – amely magában is felemelő dolog – párosul művészetükben felelősségteljes pártossággal, az emberekbe és a társadalomba vetett hittel.

Dobrik István

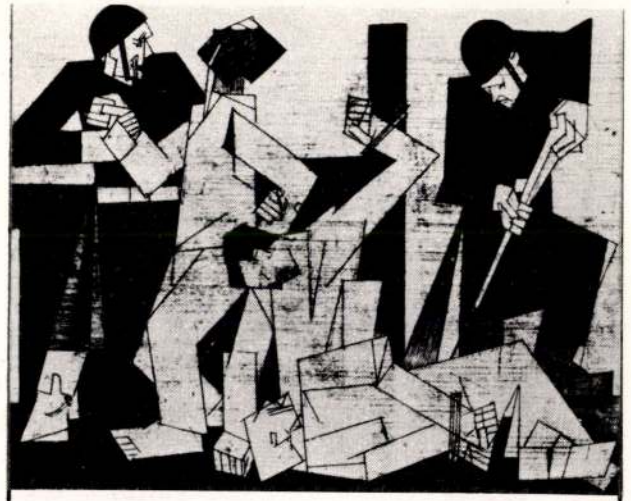

A kiállított művek jegyzéke:

1.	Bányász farost, tojástempera	150x120 cm
2.	Háború és béke V. (Az első közös) farost, tojástempera	120x150 cm
3.	Aszfaltozók vászon, tojástempera	140x120 cm
4.	Kombájnosok pihenője farost, tojástempera	100x150 cm
5.	Learatott táj farost, tojástempera	80x110 cm
6.	Anyám vászon, tojástempera	120x 80 cm
7.	Favágó farost, tojástempera	150x 71 cm
8.	Bányásztragédia farost, tojástempera	150x125 cm
9.	Kubikos vászon, tojástempera	80 x100 cm
10.	Útépítők farost, tojástempera	80 x110 cm
11.	Anya gyermekével papír, rézkarc	265x140 mm
12.	Tiloló asszony papír, rézkarc	200x115 mm
13.	Táncosok papír, rézkarc	295x122 mm

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Fiziere László

1963 ÁPR 14

1021

SZOT-díjasok

műtermében

Vasutasok festője

A Szaktanács díját a *Pályamunkások* című képéért kapta.

A pályamunkásokat pedig művész aligha ismeri jobban, mint ő. Amióta dolgozik, mindig a vasút adott munkát neki.

Napközben ma is mozdonyokat irányít a miskolci Tiszai pályaudvaron.

De most nem mozdonyokról beszélünk, sem váltókról, szemaforokról, bonyolult jelző- és irányító-berendezésekről — egy munkásművész vallomását jegyezném a csendes műterem hűvösében.

— Azért csak szólni kell a vasútról is... — mondja lassan, elgondolkodva. — Anélkül magámról én nem tudnék beszélni...

És már meséli a vasutas szabadiskolát, ahonnan elindult a többiekkel, a kollégákkal, vázlatot vázlatra rakosgatunk — tanulmányfejek, portrék, néhány év előtti szárnypróbálgatások — majd egyre határozottabb vonalak, színesebb színek s

— Ezért nem tudok — nem is akarok — szabadulni a vasúttól. Ebben a világban minden pillanatban történik valami. Soha nincs megállás, valakinek mindig talpon kell lenni, a vonatot mindig várni kell, itt nincs csendesség.

Amott sínt cserélnek, másutt új hidat tesznek a pálya alá, vezetéket feszít acélos izommal a szerelő, telt vagonból rakni kell az árut, az évszázados, öreg pályaudvar elé ifjú villanymozdony gördül — ezt hozzák be ide a műterembe a vázlatok, s ezekből bontakozik ki az alkotómunka csendjében az új mű.

— Ezek a hónapok a formakeresés jegyében teltek el — mondja a művész. — Igyekeztem korszerű formát keresni a mondanivaló kifejezésére, s úgy érzem, hogy a leegyszerűsített vonalakkal ezt sikerült is szerencsésen megtalálnom.

Ilyen stílusban készít most egy sorozatot, amelyet a miskolci múzeumban állítanak majd ki. Ebből adunk közre egy képet, *Kertben* címmel.

(k)

Terepjáró

Világszerte rakodják majd ki, s emelészállításra helyezik. Ezt követően a vezérfonalon megnyomják a lezáró csoport jelzésének meg-

Nagy jelentőségű újdonság az épí

ÜVEGCEMENT

Az építőiparban, a járműiparban és a technika sok más területén mind nagyobb fontossága lesz az üvegszálbetétes műanyagoknak. Tulajdonságaik rendkívül kedvezőek: szilárdságuk rendkívül nagy — egyes fajtáik szilárdabbak az acélnál is —, könnyűek, könnyen megmunkálhatók, s nem tesz kárt bennük a korrózió sem. Egyetlen hátrányuk, hogy — a műgyanták magas ára miatt — ma még meglehetősen drágák. Ez sarkallta arra a kijevi műszaki főiskola kutatóit a Birjukovics-fivérek vezetésével, hogy megpróbálják más, olcsóbb anyaggal helyettesíteni a drága műgyantákat. Tízévi kutatómunkájuk eredményeként

nemrégiben megszületett az építőipar nagy jelentőségű újdonsága, az üvegcement

— olyan üvegszálbetétes anyag, amelyben műgyanta helyett cementet alkalmaznak beágyazó anyagként.

Az üvegszálas cement tulajdonságai rendkívüliek: húzó- és hajlítószilárdsága eléri a négyzetcentiméterenkénti 1300 kg-ot, rugalmas, vízálló és vízzáró, dielektromos tulajdonságai is kitűnőek, s emellett

százszor olcsóbb az üvegszálas műanyagoknál.

Súlya csak harmadakkora, mint a vasbetoné, s négyszer-ötször könnyebb az acélnál.

Üvegszálas cementből a legkülönbözőbb építészeti és más ipari elemek állíthatók elő kitűnő eredménnyel. Az üvegszálas cementből készült ablakáthidaló gerendának például 17-szer nagyobb a teherbírása, mint az acélbetonból készülteké. Egy 6 méter hosszúságú üvegcement födémlemez súlya mindössze 70—75 kg, tehát csupán egyhatoda-egynyolcada az acélbeton födémlemezek súlyának. Könnyű súlya következtében

az üvegcement kitűnően felhasználható nagyméretű építőelemek előállítására is.

A kijevi műszaki főiskolán például 12 méter hosszúságú, kettős görbületű héjszerkezetet készítettek üvegcementből egy ipari csarnok befedésére. A 6—8 mm falvastagságú héjszerkezet 5 méter

RAKTÁR

- nak majd el a tömeg-
- gyártáshoz, szereléshez,
- méghozzá emberi közre-
- működés nélkül, elektro-
- nikus vezérlésű gépek és
- szakaszosan működő be-
- rendezések segítségével.
- A vasúti teherkocsikban
- érkező ládacsoportokat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JUN 1.
Napjaink

1021

Ficzere László

Ficzere László

(1910–1967)

Pár nappal ezelőtt még itt ült a szobámban, ahol most a fekete írógépre bámulok. Kinyitnám az ablakot, hogy ne zavarja őt a cigarettafüst, szólítanám, hogy ne siessen annyira, pihenjen csak a kényelmes fotelben, hiszen annyit dolgozik... S hallom tömör, katonás válaszát: nem lehet lazsálni, mert minden zsinórnak két vége van.

Hiába olvastam Seneca Vigasztalásait, hiába minden erőltetett okoskodás az elmúlásról, mégis hitvány, vak és gonosz hatalom a halál. Kilesi, mikor a legszebb emberi, baráti harmóniánk és akkor ránk méri a csapást, megtépázza keservesen kiharcolt örömünket, ránk parancsol, hogy gyászolni menjünk, holott a jókedvű, tiszta kézfogások elé szeretünk sietni — kézfogások elé, amelyekről mindig utólag derül ki, hogy többé nem ismétlődnek.

Ficzere László már az Avas oldalában pihen a májusi koszorúk alatt, de festőállványán még ott van a befejezetlen kép, a bányászkompozíció. Utolsó teljes napján, pénteken hat órán át dolgozott megszakítás nélkül, s a rákövetkező szombaton azért nem nyúlhatott ecsethez, mert hosszasan kellett várnia injekcióért az orvosi rendelőben. Sok beteget maga elé engedett, s amikor figyelmeztették, hogy rég rá került volna a sor, csak nevetett, mondván, hogy aki jobban siet, annak nyilván sürgősebb. Pedig érezni kellett, hogy neki is sürgős. Élete utolsó heteiben annyit dolgozott, mint még soha. Nagy szó volt ez Ficzere Lászlónál, hiszen akik ismerték, jól tudták róla, hogy munkabírásban senki nem vehette fel vele a versenyt, robosztus alkatában lenyűgöző energiák feszültek, ontotta magából az alkotásokat, a művészi beteljesedés mind érettebb biztonságával. Osváth Ernő írta Gorkijról: a kemény fizikai robot évei után nem érezte megerőltetőnek az írást, termékenységével, alkotókedvével mindenkit ámulatba ejtett.

Ez a gorkiji könnyedség, a munkásból lett művész kifogyhatatlan alkotókedve, az emberi küzdelem avatott, szenvedélyes tolmácsolása Ficzere László életművében is mérhető. Érzelmeiben, művészi céljaiban közösségi volt, alkotásmódjában pedig szuverén. Végigjárta a maga kálváriáját, önerőből emelkedett a hivatásos alkotók sorába és harmincnégy évi munkásélet után válhatott fő posztjává a műterem azon az áron, hogy megrokkant egészsége a száguldó mozdonyokon.

A rómaiak azt mondták a halálba távozóra, hogy fuit — volt. Mi nem mondhatjuk ezt Ficzere Lászlóra. Eddig csak dolgozott, a dicsőség nem nagyon érdekelte. Örökségét nekünk szánta, s ha a barátot el is veszítettük, emberségét őrizzük meg a legjobb emlékezetünkben, életművét pedig őrizzük meg az utókornak.

GERENCSÉR MIKLÓS

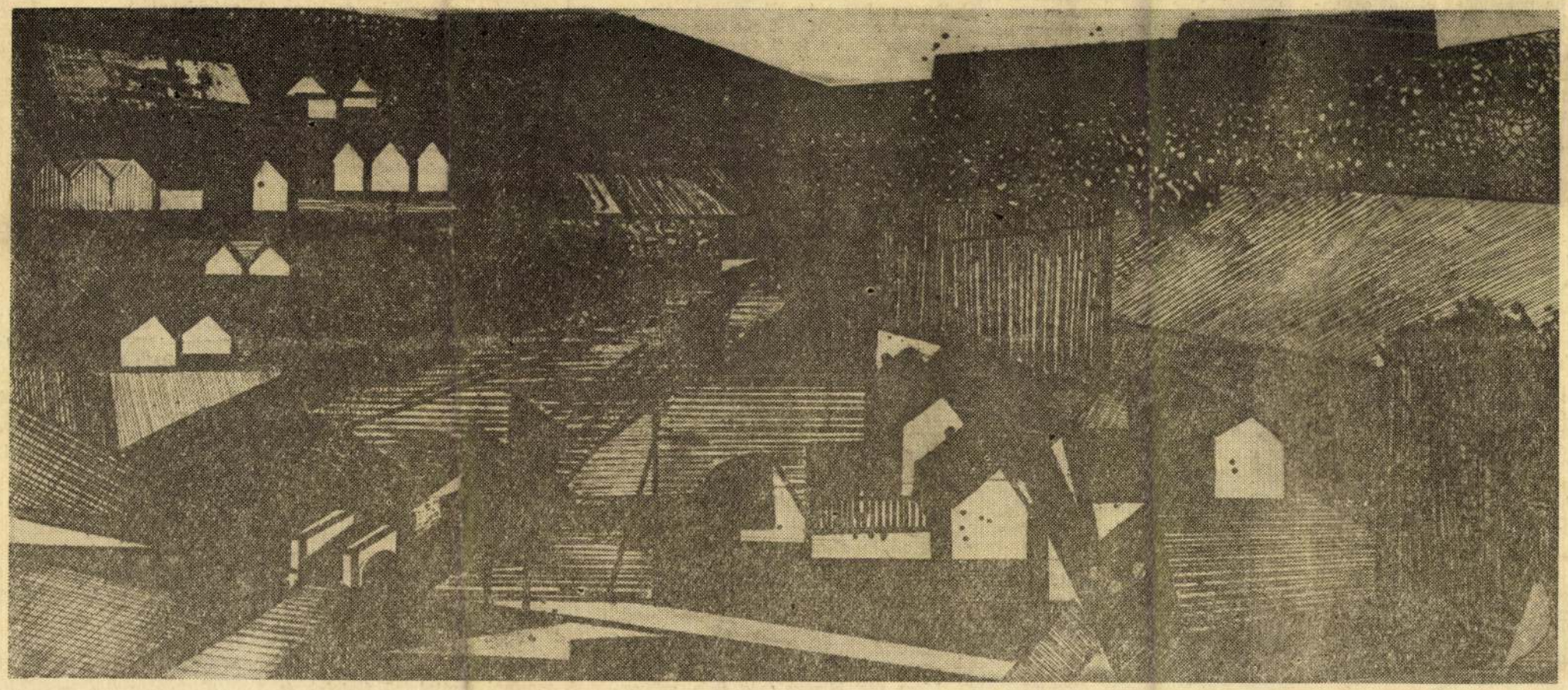

Ficzere László rézkarca.

ÁRA 2 FORINT

... szóval teszünk, sem ízünk, sem porcikánk nem kíván ünneprontó lenni. Jószerint bírálatról sem lesz szó, hisz a kifogásolt dolgok helyett jobbakat, a módok helyett másokat, az utak helyett egyebeket nem is mindig tudunk ajánlani.

Igen sok emberrel folytattam beszélgetést ebben az izgató témakörben. Érettségi előtt álló fiúk, de főleg lányok, aztán szülők szavait gyűjtögettem egybe. Baráti társalgások közben szóba hozott más gondolatok rántották néha felszínre a már felnőttek töprengő megjegyzéseit az érettségiről. Éppen csak a tanárokat hagytam ki a faggatózásomból. Erre megvannak a magam okai, talán csak azért, mert a kívülállók véleménye érdekesebb (vagy: spontánabb), vagy csupán azért, mert magam is a szakma berkeiből való vagyok (ha az utóbbi időkben itt-ott ezt nem is vették észre). Mindenesetre: ha például az elmúlt esztendő színházi eseményeiről készülnék néhány sornyi terjedelemben beszámolni, aligha a színészeket szólaltatnám meg a névtelen nézők helyett.

S most azzal a megállapítással folytassuk, hogy a diákok zöme ebben az évben is komolyan vette a nagy próbatételre való felkészülést. Már az írásbelikre igyekezett rendezni minden rendezhető gondolatát. Egy kissé megdöbbentett, hogy az érettségi mumus volta nem csökkent, sok idegeskedést, majdnem pánikba torkolló „bezsongást" okozott, mint ezelőtt. Érthetetlen, hiszen a tanév zavartalanul folyt le, az anyagot mindenütt elvégezték. És mindenek előtt: az érettségi követelmények egy fikarcnyival sem lettek magasabbak, sem szigorúbbak, mint voltak. Ez mind a szóbelire, mind a már lezajlott írásbelire egyaránt vonatkozik. És a morcos öregek szóvá is teszik: a mi időnkben csak *ismeretlen* szöveget adhattak, ha már a nyelvbéli (s itt elsősorban a latinról van szó) érett voltunkat mérték föl. „Megkaptál három-négy gyötrelmesen nehéz vagy ritka szót, azt kiírta a tanár, de a többit oldd csak meg szótár nélkül, ha még oly nehéz Horatius- vagy Tacitus-szöveg volt is. Jeleseknek ezt a kettőt adták." Ma rendelet írja elő, hogy csak az iskolai tanulmányok alatt *feldolgozott szöveget kaphatja* a diák az érettségin is. (Hát ez „plusz" megterhelést valóban nem jelent!)

Számos beszélgetés alatt, hol partnerként, hol távoli hallgatóként fülmondta volna valaki az előbb, hogy X-nek csatakos ugyan a lába, de mégsincs mezítláb, legalább egy kopott szandál van rajta.

Keményen dolgoznak

a diákok — legalábbis a többség! — az érettségi minőségéért, de néha kapkodnak is az utolsó pillanatig. Nem is gondolnák a be nem avatottak, hogy a könnyítés szándéka is mennyi gondot zúdít a már úgyis ezernyitől fövő fejre: mit is válasszak? Hányszor hallottam, hogy bizony jobb lett volna a másik tárgyból nekimennem, nem jót választottam. Az egyik diák pl. a tanárában csalódott időközben, ezért a választott *tárgytól* ment el a kedve, közben azonban már be kellett jelenteni, hogy a választható tárgyak közül melyikből indul. Utólag nem korrigálható. Gondolom, az az emberséges szándék vezette az illetékeseket, hogy a „stabil", kötelező tárgyak mellé a jelöltek hajlamaiknak legjobban megfelelőt választhassák, s így egyéniségüket könnyebben bonthassák ki teljes virágzásba. Én nem mondom, hogy ez hamis, helytelen. De azt számos élő példával tudnám bizonyítani, hogy jó eszű gyermek vidáman lavírozik éveken át, érettségire — saját szavával élve — egy „linket" választ pl. a fizika helyett, mert ezt nem szereti. Ismétlem: jó eszűről van szó, aki meg tudná tanulni jelesre is, ha nagyon akarná, ahogy a számtant meg is tanulta —, pedig azt sem állhatja. (Én magam sohasem rajongtam a számtanért, még akkor sem, ha matematikának hívták, vagy hívják. Ezt az utóbbi nevét pedig azóta nem szívesen használom, amióta Németh László remek tanulmánya arra mutatott rá, hogy a középiskolai számtantanítás csúcspontja *legföljebb* a differenciál és integrálszámítás, ez pedig a *XVIII. század vívmánya;* ezt a kb. két századnyi lemaradást én laikus létemre is sokallom.) Olyan véleménnyel is találkoztam, hogy általános gimnáziumokban az ügyes diák a testnevelést is választhatja, érettségizhet belőle (az én koromban még bizony ez csak melléktárgy volt), és ez nem nevetséges. (Ez arra volt válasz, hogy a vitapartner megkérdezte: hányasra érettségiznél kézállásból?) De miért nem választhatja az éneket vagy a rajzot, holott az is *adottság* folyománya? Bizony elég nehéz a feleletet, ennek ugyanis bizonyos megkötöttségei vannak: hány évig és mely években tanult tárgyakból tehet érettségit az, akinek erre kedve van.

Czinke Ferenc rézkarca.

érettségi vizsgaszabályzatban emlegetett „érettségihez kötött" munkakörök — melyek is tulajdonképpen? . . . És meddig lesznek azok az érettségi-birtokosok számára fenntartva? Mert ahogy nálunk is haladnak a dolgok, maholnap megszűnik a szórványosan még tapasztalható szülői dölyf, amely fennen lobogtatja iszonyatosan megkopott zászlaját: „Nem azért taníttatom a gyerekemet, hogy dolgozzon . . . !" Ezt a nagyon keserű emlékeket idéző szemléletet csak sajnálkozva hallgathatjuk: amennyire igaz, hogy évszázadokon át a szörnyű jogtalanságból és a testet-lelket elsorvasztó jobbágysorsból a tanulás volt az egyetlen kivezető út, a menedék, annyira korszerűtlen a fenti sorokkal az akkori dzsentrinek munkát s munkást megvető pökhendiségét idézni. Ma már nem „honorácior" a lentről jött tanult ember, akit *megtűrnek* a társadalom mezsgyéjén olyan sem-úr-sem-parasztnak a nemesi vármegye „fehér öklű" urai. Ennek már régen sutba kellett volna vágni még az emlékét is. De azt sem mondtuk még meg elég sokszor és elég határozottan, hogy nálunk mindenkinek dolgoznia kell, még ha nem jut is mindenkinek legalább egy tenyérnyi íróasztalkája; nem is olyan régen anynyiszor olvashattuk a nálunk becsület és dicsőség dolgának számító munkát üzleteken, műhelyeken, iskolákon és másutt, hogy a szemünk belefáradt az olvasásba; az agyunk pedig mintha már belefásult volna pedig mintha mostanra már belefásult volna a gondolat végiggondolásába. Még nem késő, de sürgetős ennek a kifényesítése.

Ez jut eszembe, valahányszor az említett Érettségi Vizsgaszabályzatot lengetik az orrom előtt. Véleményemet nem rejtem véka alá. Akkor viszont hallgatok, amikor ugyanabból az iratból bevezető sorok és a minta-érettségi bizonyítvány szövege alapján számon kérik: hol is van az az egyetem vagy főiskola, amelyben továbbtanulásra jogosít az érettségi. Mert ott bizony még ez a szöveg ékeskedik, de időközben államilag szentesítettük, hogy az egyetem kétgyökeret verni, hogy később abból a talajból nyújtózkodhassanak a továbbtanulás mindig csalogató napfénye felé.

Ennek a hadseregnyi

fiatalnak, ennek a derék ötvenhárom ezernek még nagyon-nagyon sok egyéb problémája van. Mindet felsorolni sem lehet, megemlítésre sem futja egy cikk keretében. Csak a legjellegzetesebbeket hoztam eddig szóba. Olyat nem is érintettem, hogy például ezek a jogi szempontból nagykorú, papírforma szerint most érő, biológiailag már érett fiúk, s lányok mennyit szenvednek pusztán attól, hogy még nem felnőttek. Szeretnek annak látszani, sok felnőttes ostobaságot utánoznak is, de maguk is tudják, hogy sem a dohányzás, sem az idegesség miatt az írásbeli előtti estén „behúzott két fél gin" nem tette felnőtté őket. Szertelenkedni volna kedvük, mert nem is fiatal az, aki nem rebellis; de olyan ízléstelenségbe is beleszaladnak néha, hogy szinte fáj (s bizonyosra veszem, hogy egy-két év múlva szégyenkezve gondolnak rá); de Házirendek és Szabályzatok között kell evickélniük, a megkötöttségektől a nyers vagy a durva modor mögé menekülnek. Szégyellnek jók lenni, az értékesebbeket a silányabbak kigúnyolják, és nem mindig az arravalók a hangadók. Pedig minden igazságtalanság fáj nekik. S közben sorra beszedik a „tételeket", amelyeket kollektív bölcsesség és tanári vázlat állított össze, hogy abból állaníthassa meg a nagytekintetű bizottság: a középiskolai pályafutásuk alatt tanultakat *önállóan* tudják-e immár rendszerezni? . . . Izgalom, hajszoltság, fokozott munkatempó, kevés alvás, és még ki tudná felsorolni, mi minden szedi le róluk a kilókat. Szeretetünkre és együttérzésünkre méltán tarthatnak igényt. S amikor egy ilyen cikkben szóba hozzuk problémáikat, ők bizonyára megérzik: mindez csak azért történt, hogy az érzelmek mellett a tevőleges *segítségre* is sor kerüljön. Vannak ellentmondások ifiúságunk életében, például az érettségivel kapcsolatban, bármilyen gyökeresen új és nagy eredmények születtek is már a közoktatás terén; de van erőnk, időnk, szívünk, módunk fokról fokra mindezeket is megoldani, megszépíteni, megújítani.

A mostani érettségiző fiatalok is ugyanígy fognak eljárni: az élet nem áll meg.

pa...
az
Ne...
ro...
a
pi...
fé...
szívemen?
Meddig
tart
a
varázslat:
élek?!
Műszerfal vagyok,
amely örökösen
ellenőrzi magát,
ha ír,
ha szeretkezik,
ha fut.
Az emberi test fő részei:
a fej,
törzs,
végtagok
és a halál.
Atom-dárdákkal hátainkban
száguldunk
az idő elől,
sűrűn idézzük a halált,
leellenőrizzük félnapnyi
történelmünket,
méricskéljük érzelmeinket,
értékeljük tetteinket,
mert egyetlen lehetőségét
mindenki
ki szeretné használni.
Fényévekbe telt,
míg megtanultuk:
nincs mennyország,
nincs hét medence
a gyönyör vizeivel töltve,
ha vége,
jöhet a legkékebb levegő,
a tüdő nem szippantja be,
jöhet
minden idők leghíresebb hímje
vagy nősténye,
a combok
nem szorítják körül fogóként.
Fényévekbe telt,
de tudjuk:
a koporsó nem közlekedési eszköz,
mely a másvilág
és a föld között
száguldoz,
nem röpít
angyal-háremekbe,
ledér, kékhúsú úri nők
nem pótolják azt,
amit itt a szeretők elmulasztottak.
Ha
a harangvirág
utolsót
kondul,
késő
már!

Ficere László

Ficere László: Mezőn

Népművelés 1963 I.

A megyei művészek munkásságát 1924-től 1944-ig a *Lévay József Közművelődési Egyesület* képzőművészeti szakosztálya irányította. Évenként közös és néhány egyéni kiállítást rendeztek. Bár a helyiek közül hárman-négyen rendszeresen kiállítottak Pesten is, többségük művészi jelentősége alig lépte túl a megyét. Az akkori *Abaúj* és *Zemplén* megyék képző-

Pántdíszekkel ellátott ajtó Fazola H műhelyéből (MTI)

Megyénkben — mint másu — élénk az érdeklődés a *rajzi* gyűjtés iránt. Ennek bibli fiai, módszertani és tartalmi fe gozását szolgálja a *Herman Múzeum Néprajzi Kiadványai* zat. Első kötete a megye nép bibliográfiáját állította össze, r dik kötetében a megye kutatój *Istvánffy Gyulának* kíván em állítani azzal, hogy közreadja a tizedek óta hiányolt *Palóc né tési gyűjteményt*, Istvánffynak klasszikus értékű munkáját, megjelenése országos érdekű.

A tokaji múzeum várostörténet

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ VÁLLALAT BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1970 DEC 4

TÁRLAT EDELÉNYBEN

Ficzere Lászlónak, a néhány éve elhunyt miskolci festőművésznek alkotásaiból kiállítás nyílik az edelényi bányászklubban. A tárlatot Csohány Kálmán festőművész nyitja meg december 6-án, szombaton délután 4 órakor. December 20-ig tekinthető meg.

1024

Ficzere László

1960 AUG 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ORSZÁG
VILÁG

117

Vasutasok nemzetközi képzőművészeti kiállítása

15 ország — Ausztria, Csehszlovákia, Dánia, Finnország, Franciaország, Jugoszlávia, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Svájc, Svédország és Szovjetunió — műkedvelő vasutas dolgozóinak gondosan kiválasztott legjobb képzőművészeti alkotásait mutatja be a Műcsarnok a »Vasutasok intellektuális és művészeti nemzetközi szövetsége« (Fisaic) védnöksége alatt. A kiállítás jelentősége: a békeszeretet demonstrálása, ám most nem hivatásos, kiváltságos művészek remekléseében, hanem művészlelkű amatőrfestők műveiben. A cél világos: a világ e kiállításban tanújelét lássa egy egyre hatalmasodó nemzetközi mozgalom, a békemozgalom növekvő erejének. Az öttagú zsűri által kiosztott díjak közül a Fisaic jutalmát Ficzere László mozdonyvezető itt közölt képe nyerte. (H. G.)

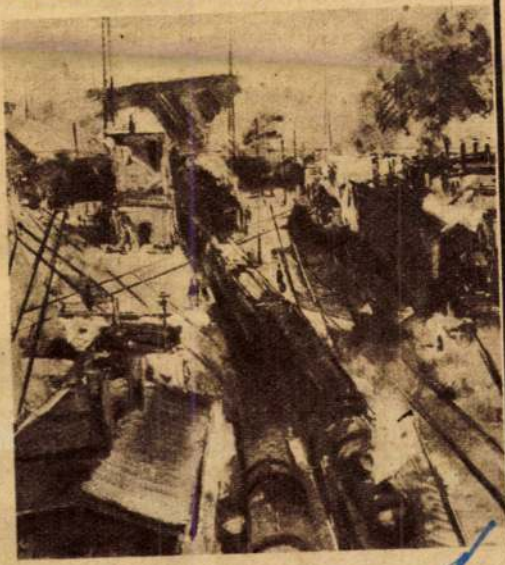

az egyik szomszéd városban. Alkoholista volt, sikkasztott, börtönbe került. Amikor kijött, elvonókúrára küldték. Nem is egyszer. Egymás után három ízben. És a kórházból útja újra és újra a kocsmába vezetett.

— Küzdöttem, hogy leszokjam. Gyenge voltam. Nem sikerült. — S behegedt sebeket mutat a karján: néhány hónappal ezelőtt elkeseredésében felvágta az ereit. — És most? — Kérdő tekintetek fordulnak feléje. — Most itt vagyok. Öt hónapja egyetlen cseppet nem ittam. Minden szabad időmben a bizottság munkáját segítem. Járom a kocsmákat és kibeszélem a kezekből a kiértő poharat . . .

Az ózdiak arról beszéltek, hogy ők már a kórházban, az elvonókúrán felkeresik azokat, akik oda kerültek.

— Ilyenkor könnyebb a közelükbe kerülni . . . — mondja Csuhán Béla.

. . . Kora reggel indultak hazafele. Az ózdiak teli voltak élménnyel, nagy elhatározásokkal. Bennünk meg — miért is tagadjam? — keserűség bújkált. Hogy Budapest ennyire lemaradt! No nem, nem az alkoholfogyasztás terén! Inkább az ellene indított küzdelemben. Amit pedig érdemes volna, végre az eddiginél sokkal komolyabban folytatni!

Sz. I.

ő: Pető Miklós. — Szerkesztőség: Budapest VII., Kiadóhivatal: Budapest VII., Lenin körút 9—11. Posta. Előfizethető a helyi (Budapesten a kerületi) jeszti: Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi g és nem küldünk vissza.

Bp. V., Pet
Telefon: 188-.

1962 JAN 0.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Ficzere László

1021

Vasárnap nyílik Ficzere László emlék-kiállítása

A Miskolci Galéria termeiben vasárnap, január 7-én, délben 12 órakor nyitja meg Tok Miklós, a Miskolci városi Tanács vb-elnökhelyettese Ficzere Lászlónak, a közelmúltban elhunyt miskolci festőművésznek emlék-kiállítását. Az ünnepi megnyitón közreműködik Gábos Ilona hárfaművész.

A kiállítás anyagát Baranyi Judit művészettörténész rendezte. Vele beszélgettünk:

— Az emlék-kiállításon Ficzere Lászlónak ötvenöt festményét, harminchét grafikai munkáját, és öt legutóbbi grafikájának fémlemezét, a Művészet-sorozat nyomólemezeit mutatjuk be. A tárlat nem öleli fel az elhunyt művész teljes munkásságát, nem tükrözi egész életművét, pusztán élete utolsó öt évének, tehát az 1962-től haláláig eltelt időszaknak munkái szerepelnek.

— Ezek szerint a tárlat a művésznek azt az időszakát tükrözi, amikor mind erőteljesebben fordult a kemény vonásokkal való ábrázoláshoz, a robusztus emberalakok szerepeltetéséhez, és a kubisztikus formákkal is mindenkor az ember mindenekfeletti valóságát fejezte ki. Mely ismert sorozatai szerepelnek e tárlaton?

— A tárlat anyaga nagyrészt megegyezik a közvetlenül halála előtt Budapesten, a Műcsarnokban megrendezett kiállításával. A sok egyedi darab között itt lesz természetesen a nagyméretű Dózsa György-sorozat, a 6 részes Háború és béke-sorozat, élete utolsó munkája, a már befejezetlenül maradt Bányász-sorozat első néhány darabja.

(bm)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

1983 MAJ

Ficzere László

Ficzere László emlékére

1021

Egy éve hunyt el Ficzere László miskolci festőművész. Életútja egy kicsit szimbolikus a számunkra: azokat a lehetőségeket járta be a művészet területén, amelyet munkástársai vele párhuzamosan országunk átformálásában. Ezért is volt esemény a Miskolci Galériában az év elején rendezett emlékkiállítása, melynek megnyitóját, szeretett emlékezésként Miskolc város Tanácsának vb-elnökhelyettese tartotta.

Dési Huber István mondotta egyszer, hogy „az új festői szemléletek lelki hátterét azok a szellemi mozgalmak alkotják, melyek a világ új megismerését tűzték ki célul, s a dolgok maibb arculatát kívánták kitapintani. Illúziók helyett orvényeket, elrendezés helyett összefüggéseket, és harmóniák helyett új rendet akarnak."

Örömünkre szolgál, hogy a miskolci művésztelep lakói hosszú évtizedek óta eredményesen kapcsolódtak bele ebbe a szellemi vérkeringésbe, illetve, hogy a művésztelepről sok tehetség indult el, sokan pedig itt terebélyesíthették ki a maga teljességében és értékében művészetüket. A törvényeket, összefüggéseket és rendet keresők és megmutatók között is igen tiszteletre méltó helyet foglalt el a most kiállított műalkotások szerény szerzője, aki azonban egyike volt a legtudatosabban komponálóknak: Ficzere László.

Tette, amit tennie kellett, amit társadalmi-politikai érzülete és az ennek kialakulását, kikristályosodását megalapozó végigélt — azt is nyugodtan mondhatjuk: végigszolgált és végigküzdött! — munkásélete bensőjében diktált. Ez az érzület és ez az életforma vezette el a szigorú kompozíciós elvekhez és azok gyakorlati megvalósításához, amely a festői hivatás szigorú erkölcsi elkötelezettségét tételezi fel, illetve kívánja meg.

Ficzere László a tokaji első próbálkozások, az egész életre szóló kezdeti szárnypróbálgatások után Miskolcon igazi művésszé érett, aki szinte észrevétlenül lopta be magát a miskolci művésztelep emlékezetes lakói sorába. Pedig nem volt könnyű ez az út! De a gond, az egykori sorstársak iránt érzett részvét és felelősség megedzették. József Attila írta: „A vers: véres, könnyes ékszer." Legtöbben csak csodálják, szívesen idézik, de nem gondolnak arra, hogy minden alkotás a művész lelkének egy-egy kiszakadt darabja, vérrel és könnyel, fájdalommal született vallomása. Ficzere László művészete is sok-sok elhallgatott, örökre alkotójának lelkébe zárt fájdalomról tanúskodik. De éppen ezek a kegyetlen, háború előtti és háborús emlékek segítették hozzá, hogy végtelen türelemmel és kitartással egyre inkább arra fordítsa minden erejét, tehetségét, hogy egyre tömörebben a humánumot fejezze ki, azt az elfojthatatlan, legősibb és legbensőbb életmegnyilvánulást, ami egyedül méltó az emberhez.

Ficzere László alkotói elvként a lemeztelenített konstrukció félreérthetetlen képszerkezetét vallotta. A koncentrált tömörség azonban csak egyszerűséggel párosulva eredményez nagyvonalúságot. De tömörnek és ugyanakkor egyszerűnek is lenni — a legnehezebb feladatok egyike. Ehhez nagyon tisztán, csaknem személytelenül kell szeretni és áhítani az igazságot.

Képeiben jól érvényesül az ember és a világ megismerésének kutató szenvedélye, illetve az a — számunkra olyan becses — törekvés, amely az igazmondást következetesen vállalja, és amely kompozíciós eszközeit is szorosan összeköti a bonyolult tartalmi célkitűzéssel.

A kiállítás őszinte hangja, a becsületes művészi törekvések, a szűkebb haza munkáshagyományaiban mélyen gyökerező, elmélyülten kiérlelt alkotások vegyék azonban most már át a szót, és ezek szemlélése közben együtt emlékezzünk az alkotó ereje teljében elhunyt Ficzere Lászlóra, akinek művészetében halála után is „tovább él a derű és a szenvedés".

TOK MIKLÓS

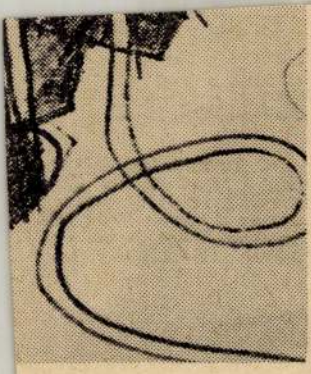

Lukovszky László rajza.

nle

folyóirata, az Irodalmi Szemle.
nül, annál is inkább, mert nem
té érését is jelzi. Hogy ez meny-
t, arról bárki autopsziával győ-
emle évfolyamait, lapozgassa át
atos szerkesztési koncepció meg-
omon követheti a csehszlovákiai
ét is.

akinek írásán az idegenek szép-
a lap egyik számában Kazinczy
ek kultúrájának ideközvetítését
Az Irodalmi Szemle köré tömö-
kommunikációs feladatot vállal-
ése mellett a cseh és a szlovák
umulálására és továbbítására is
ez a szlovákiai magyar iroda-
Irodalmi Szemle hirtelen felnőtt

a közfigyelmet. Hosszú évek után
arországi irodalmi folyóiratok is
magyar irodalom iránt, s talán
bnyire idényszerű érdeklődés ál-

, ha arra hívjuk fel a figyelmet,
iai magyar irodalomnak az egyik
érdekektől mentes kritika nyújt-
szakából az Irodalmi Szemle gár-

vol-

A cseremisz irodalmiság a ..... sz. első éveiben kezd nagyobb mértékben kibontakozni. Ekkor jelentek meg az első irodalmi próbálkozások. Eleinte minden író a saját nyelvjárását használta. Aztán megindultak az egységesítő törekvések, s a forradalom utáni esztendőkben a cseremiszek túlnyomó többségét képező mezei és a baskíriai, ún. keleti cseremiszek azonos normákat fogadtak el az irodalmi nyelv alapjául. Külön irodalmi nyelv kezdett kialakulni azonban a csuvasokkal szomszédos, főként a Volga jobb partján élő hegyi cseremiszeknél. Ezek a cseremiszségnek kb. egyötödét teszik ki, s a tőlük keletebbre lakó cseremiszektől elég jelentős nyelvjárási sajátosságok választják el őket, amelyek a kölcsönös megértést is zavarják.

Az 1953-as konferencia célja az volt, hogy egyengesse a két cseremisz irodalmi nyelv egyesítésének az útját. Hogy számunkra milyen szokatlan, szinte bizarr problémák vetődhetnek fel ilyen alkalommal, arra egy példát szeretnék csak megemlíteni. A mezei cseremiszeknél a többes szám jele magyarosan írva *-samics*, pl. *kü* 'kő', *kü-samics* ‚kövek'. Mivel azonban a keleti cseremiszeknél a többesjel *-wlak*, a hegyieknél pedig az ezzel rokon *-wlä*, a konferencia határozatot hozott, hogy ezentúl ne a *-samics* legyen a többesjel a cseremisz irodalmi nyelvben, hanem a *-wlak*. S 1964. január 1-től a cseremisz rádióadásokban a bemondók a *-wlak*-ot kezdték használni. Az új iskolás könyvekben, ha a régi szöveg maradt is, a többes szám megváltozott. Még a később újra megjelenő cseremisz klasszikusok műveibe is az új többesjel került be. Persze a versekben a szótagszám miatt meg kellett hagyni a régit. A cseremisz értelmiség néhány év alatt hozzászokott az új többesjelhez, s ma már a közbeszédben is széltében használják.

Színház

Kedves emlékeim fűződnek a jos-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1968 JAN 9
1021

Ficzere László képei között

Talán országos jellegű kiállítások megnyitásán sem jött még össze Miskolcon annyi érdeklődő, mint ahányan vasárnap, január 7-én délelőtt a Miskolci Galéria termeiben voltak. Érdeklődők, tisztelők népes csoportjai töltötték meg a galéria legnagyobb termét, előterét és utcai szobáját, ahol Ficzere László ötvenöt festménye, mintegy negyven grafikai munkája és öt nyomólemeze idézte a nemrég elhunyt művészt.

Nagyon várta ezt a tárlatot. Az elmúlt év tavaszán a budapesti Műcsarnokban mutatta be munkáit. Az autodidakta művész, a két forduló közötti pihenőidejét a fővárosi kiállítótermekben töltő, egykori mozdonyvezetőből lett alkotó — aki szinte már példaképe a szorgalmas önművelésnek, a tehetség tudatos és célratörő fejlesztésének —, műveivel az ország első kiállítótermébe jutott el. Utána itthon, szeretett városában kívánt volna kiállítani. Sok újat, szépet akart bemutatni a Miskolci Galériában. Többször beszélgettünk a tárlat tervéről, együtt is nézegettük a már kész munkákat, vitattuk, latolgattuk az ötleteket, a még embrionális állapotban lévő műveket. És egy hét híján nyolc hónapja, váratlanul elragadta a halál. Legutolsó befejezett munkája, a Tej című kompozíció a kiállítás utcai termében látható, a nagyszabású terv, a bányász-sorozat legutolsó darabja meg torzóként, befejezetlenül áll a tárlat nagytermének sarkában a festőállványon, mintha csak most lépett volna el mellőle az alkotó, hogy pihenjen.

Hárfamuzsika dallamai szárnyalnak a teremben. Szemben a monumentális Dózsa triptikhont tartó fallal a nyitóünnepség szónoka: Tok Miklós, a városi tanács vb-elnökhelyettese, s mellette a művész özvegye. Az alkotó már csak gyászkeretes fényképen, és tehetségét szétosztva, műveiben van jelen. Hallgatjuk Gábos Ilonának, az ünnepséghez méltó, szép hárfajátékát, hallgatjuk a meleg hangú méltatást, s nézzük Ficzere robusztus hatású képeit. Roppant alkotóerőről, feszítő mondandók határtalanságáról tanúskodnak a hatalmas táblaképek, meg a kisebb grafikák. Több mint 3 évtizedes alkotói pálya utolsó öt esztendejének gyümölcse sorakozik a falakon. Illetve annak egy része, mert sok Ficzere-mű nem lehet itt: magánlakások, középületek falait díszíti régóta.

A viszonylag későn beérő művész tulajdonképpen ebben az utolsó öt évben teljesedett ki. A vasutas képzőművész körtől hosszú volt az út a teljes elismerésig, a SZOT-díjig, meg a különféle tárlatok megtisztelő díjaiig. A nagyméretű, mértani formákba szerkesztett, szinte égő színfoltokkal való ábrázolásban találta meg egyéni formanyelvét. A kemény vonalak, a szögletes formák nem jelentettek nála formajátékot. A szigorú rendet jelezték, a határozottságot, az erőt, amellyel műveinek mondanivalóját mindenkor ki tudta emelni a kép hátteréből, a látszólag kubisztikus formákból. Bányász témájú több alkotása, a több képen is feldolgozott favágó-téma, vagy éppen a híresnek mondható Háború és béke sorozat hat darabja, a Gond című kompozíciója, a nyomós kútnál vizet csapoló férfi alakja, a Vonósnégyes és a többi mű éppen szigorú szerkesztettségénél fogva hat meggyőző erővel. Ugyanakkor a kemény vonalak lágy lírát is képesek kifejezni. Kitűnő példa erre Anyám című képe.

És szín, élő, égő, megkapó színfoltok mindenfelé. Kisebb méretű — ez is relatív, ez a kicsiség — tojástemperái a világos, modern lakások nagyszerű színhatást adó művészi díszei.

Lenyűgöző hatású ez a kiállítás. A súlyos társadalmi mondanivalót kifejező alkotások, a mozgalmas grafikák, a ragyogó kisebb festmények összessége, a Ficzere László utolsó éveit igen érzékletesen felmutató tárlat mind-mind azt bizonyítják, hogy alkotóereje teljében lévő művészt vesztettünk el, egy értékes és ígéretes egyéniséggel lettünk szegényebbek.

A megnyitó ünnepség látogatottsága Ficzere művének népszerűségét, az iránta megnyilvánuló érdeklődést igazolja. A tárlat — hétfői napok kivételével — január 28-ig lesz nyitva. A kiteljesedett életmű az érdeklődők közkincsévé válik.

(benedek)

ek
nekben

A gyár három dolgozója a nehéz munka megszüntetésére, a laposkötél-gyártás meggyorsítására nemzetközi jelentőségű szabadalmat dolgozott ki. Lényege: varrás helyett kötőelemeket alkalmaznak, amelyeket automata géppel juttatnak a kötélpászmák közé. A gépet is saját tervük alapján, saját kivitelezésben készítik el. Az új gépet várhatóan e hónap közepén helyezik üzembe, illetve ekkor kezdik meg vele a próbaüzemelést. Imre Ferenc, a gyár igazgatója úgy vélekedik, hogy ezzel mintegy 40—50-szeresére lehet növelni a termelékenységet. És ez azért jelentős, mert a laposkötél jelentős exportcikk, és azért is, mert — az információ szerint — a világon mindenütt kézi varrással készítik a laposköteleket.

A szabadalom így tehát világszenzáció!

A hordozható gáztüzelésű cserépkályha és a többiek

A Borsod megyei Tanácshoz tartozó Építőipari Vállalat sárospataki üzemében a hordozható cserépkályha gáztüzelésű típusát alakították ki. Az előzetes felmérések, piackutatások alapján, várhatóan nagy igénnyel lehet számolni. A sárospataki üzem felkészült a megrendelésekre: pusztán ebben az évben háromezer darab kályhát képes előállítani. A többi a kereskedelem, illetve a gázkészülékeket beszerelő vállalatokon múlik. A vállalatok alatt értjük a budapestieket is, mivel jelentős mennyiségű kályhát készíte-

Napló

Idegen nyelvek

A nyelvészeti szociológia egyik művelője állapította meg: „A naiv egynyelvű ember számára a tárgyak és a fogalmak azonosak azokkal a szavakkal, amelyek azokat anyanyelvén kifejezik, s a tárgyak és fogalmak egyben elválaszthatatlanok is nyelvüktől; ennek következtében az ilyen egynyelvű ember hajlamos a más nyelven beszélőket alacsonyabb rendűeknek tekinteni, vagy legalábbis olyanoknak, akik ellenségesen s idegenül állnak szemben az ő tapasztalati világával".

A megjegyzés túloz, és általánosító tétel settenkedik benne, de mint speciális tapasztalat, akár személyeknél, akár bizonyos embercsoportoknál, elfogadható: Mario Pei-nek, az amerikai Columbia egyetem tanárának nemrégiben magyarul is megjelent, sok érdekes adalékot tartalmazó Szabálytalan nyelvtörténete a nyelvi türelmetlenség számos példáját sorolja fel, kezdve az ókori görögöknél, akik barbarosz (barbár)=gügyögő, dadogó szóval illették mindazokat, akik nem tudtak görögül. Az anyanyelv szépségeinek becsületes őrzésétől, az élet változásait nyomon követő gazdagításától élesen elválasztja a nyelvi nacionalizmust, amely közvetlen, vagy közvetett kifejezője más népek megvetésének, a társadalmi együttélést megzavaró gőgnek és türelmetlenségnek. Egy népnek sincs joga annak alapján magasabb rendűnek tartania magát — írja —, hogy indoeurópai nyelven beszél, vagy bizonyos fizikai tulajdonságokkal rendelkezik, hiszen a nyelvhez esetleg nyelvcsere révén jutott, az illető fizikai tulajdonságok pedig kisebb-nagyobb mértékben minden népnél megtalálhatók. Igazán magasabb rendűvé csak az tesz egy egyént, vagy egy népet, ha minél többel járul hozzá az egyetemes kultúrához, a haladáshoz, s az egyetemes boldogsághoz.

Így aztán szerzőnk is, sok mindenki mással együtt buzgón ajánlja idegen nyelvek elsajátítását. Nálunk, ahol iskolában és iskolán kívül százezrek ismerkednek idegen nyelvek szókincsével, szabályaival, nyelvtanával, nyitott kapukat döngetünk, ha az idegen nyelvek megtanulásának fontosságáról szólunk. A nyelvtanfolyamokon való részvétel, idegen nyelvű kölcsönkönyvtárak szervezése, vagy akár kétnyelvű napilapunk megjelenése vall róla, hogy értjük korunknak ezt az igényét. Nem csupán azért, mert kis ország fiainak ismerniük kell a világnyelveket, hogy külföldet járva boldogulhassanak, hanem az egyetemes kultúrához és haladáshoz való hozzájárulásunk megkönnyítése kedvéért is. Ez legalább olyan fontos, mint azok a gyakorlati szempontok, amelyek az idegen nyelvek birtokbavételét sürgetik.

Mivel az idegen nyelvek tudása iránti igény egyre nagyobb méreteket ölt, mindinkább előtérbe kerülnek a nyelvtanítás módszerbeli kérdései. Valaha volt a Berlitz-módszer, amely sajátos körülmények biztosítása mellett igen eredményes, de voltak felelőtlen ígérgetések is, egy-egy nyelv „gyorstalpaló" tanfolyamon való elsajátítására. Aki belekóstolt már ebbe a szép küzdelembe, — ha éppen nem a 70 nyelvet tudó Mezzofantihoz hasonló talentum

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1973 JAN 14

Ficzere László

1021

Emlékeim II.

Ficzere László emlékkiállításáról

19.00: Tv-híradó.
19.30: Riport a Lednicke Rovi üveggyárból.
20.00: Tiszta szerelem. Magyar film.
21.20: Tv-híradó.
21.40: A Magura együttes műsorából.

Mozi

VASÁRNAP

BÉKE: Félbeszakadt vallatás. Színes jugoszláv.
K: f. 4 és fn. 6 ó.
A kalóz menyasszonya. Színes francia.
18 éven felülieknek!
K: 8 ó
Matiné:
A nagy zsákmány
Mb. színes francia.
Felemelt helyárral!
K.: n. 10 és n. 12 ó.

KOSSUTH: Petőfi '73.
Színes magyar.
K: n. 10 és n. 12 ó.
Petőfi '73.
Színes magyar.
K: f. 3 ó
A szemtanú.
Angol.
16 éven felülieknek!
Felemelt helyár.
K: f. 5 és f. 7 ó.

HEVESY IVÁN FILMKLUB: Baltazár az oroszlán
50 százalékos helyárral!
K.: 10 ó.
Mesefilm-sorozat.

FÁKLYA: A katona visszatért a frontról.
Mb. szovjet.
K.: f. 4 és f. 6 ó.
Matiné:
Dákok.
Szí. román—francia.
K.: f. 11 ó.

PETŐFI: Mert szeretik egymást.
Mb. színes román.
K.: f. 5 és f. 7 ó.
Matiné:
Balkezes újonc
Színes szovjet.
K.: 10 ó.

Veronai aréna — dr. Viola György előadása a Művészklubban délután 5 órakor.

A tél veszélyei — nyugdíjasok klubja a Gárdonyi Géza Művelődési Házban este 6 órakor.

A látszat és a valóság — előadás az Uránia Csillagvizsgálóban este 6 órakor.

Fiatal költőkről — Serfőző Simon költő előadása az Ifjúsági Házban este 6 órakor.

Színház

14. vasárnap **Cigánybáró** (3). Bérletszünet
Doktor úr (7). Déryné bérlet.
15. hétfő Nincs előadás.
16. kedd **Doktor úr** (7). Csortos bérlet
17. szerda **Doktor úr** (7). Lehár bérlet
18. csütörtök. **Doktor úr** (7). Huszka bérlet

Állatorvosi ügyelet

Ügyeletes állatorvos Miskolc megyei város területén 1973. január 13-án, (szombaton) 12 órától 1973 január 15-én (hétfőn) reggel 6 óráig: dr. Nagy Pál, Miskolc, II. Vörös Hadsereg útja 17. szám. Telefon: 16-605. Bejelentés 8—9 és 13—14 óra között.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

MAGYAR RÁDIÓ és TV

1963 FEB - 4

A szerkesztő válaszol:

1021

Közöljük, hogy a TV rejtvényműsorában szereplőtetett „Ficzere úr, a giccsfestő" nem azonos Ficzere László miskolci festőművésszel, akit épp a tv mutatott be nemrégen, mint egyikét a SZOT 1962. évi művészeti díjával kitüntetetteknek. Ehhez még annyit tehetünk hozzá, hogy a Televízió nagyon sajnálja a fatális névazonosságot.

Váraljai Elemér és Tóth Imréné, Bp.: Igazuk van, a tv-ben látott „kígyó-szám" szerzője Bogár Richárd. **Magyar I., Bp:** Az ifjúsági filmpályázatról legutóbbi „A TV-ben hallottuk" rovatunkban részletesen írtunk. **Dr. Faludy Lászlóné, Bp:** A Monte Christo-filmet csak egyszer vetíthette a TV. **Jancsó Márta, Piliscsaba:** Ne haragudjék, dalszövegeket magyarul sem küldünk, nemhogy idegen nyelven; az ilyen előadásról különben is lebeszéljük! **Vajdics Miklós, Nyírgyulaj:** Türelem, sor kerül az ismétlésre! **Kaposi János, Baja:** A Felvégtől az alvégig ügyében forduljon a Rádió ifjúsági osztályához. A legutóbbi öttalálatos lottózót láthatta lapunkban. **Ferenczy Zoltán, Bp:** Nagy figyelemmel olvastuk levelét. Itt is helyt adunk azon véleményének, hogy helytelen volt nem közvetíteni a tél kitűnő jégkorongmérkőzéseit és ama javaslatának, hogy gyáraink készítsenek egycsatornás, tehát olcsóbb, nagyképernyős tv-készülékeket is. **Tóth Emma, Jászárokszállás:** Mi úgy hisszük, hogy sokkal több a jóhangú falusi kislány, mint ahány táncdalénekesnőre szükség van, így tehát szeretnénk érdeklődési körét más irányba is kiterjeszteni. Nem gúnyolódni akarunk, — az az igazság, hogy konkrét tanácsot nem tudunk adni. **ifj. Dévényi László, Bp:** Csak az énekes nevét tudjuk: Francis Linel. **Kisfalvi Mihályné, Bp:** Szívesen ideírjuk a kívánságát: adjon a Rádió olykor az öregek kedvéért palotás-zenét. **Tarnay Éva, Miskolc:** Ebben a negyedévben nem szerepel a közvetítési tervben.

Johann Strauss: Egy éj Velencében — a) Annina dala (Fábri Edit), b) Lagunakeringő (Szabó Miklós), 3. Johann Strauss: Denevér — a) Kacagó-ária (Orosz Júlia), b) Ez nagyon megindító (Orosz Júlia, Szilvássy Margit, Rösler Endre), 4. Hervé: Lili — a) Lili dala (Neményi Lili), b) Lili és Plinchard kettőse (Neményi Lili, Sárdy János), c) Muzsikáló óra (MRT szimf. zkra, vez. Kerekes János), 5. Hervé: Nebáncsvirág — a) Klastromdal (Neményi Lili, Földényi-kórus), b) Ólomkatona (Neményi Lili, Ráday Imre), 6. Planquette: Rip van Winkle — a) Lisbette dala (Petress Zsuzsa), b) Hudson dala (Radnai György), c) Lámpás-tercett (Petress Zsuzsa, Rafael Márta, Komáromi Valéria)

10.00: HÍREK. Lapszemle. Időjárásjelentés

10.10: RÁDIÓ-SZABADEGYETEM

A modern ember világképe
(A tegnapi adás ism.)

10.40: Magyar katonadalok

10.50: A dorozsmai varjú
Móra Ferenc elbeszélése
Felolvassa: Láng József

11.00: Zenekari muzsika
1. Pergolesi: Szonáta koncertstílusban hegedűre és vonószenekarra (I Musici di Roma kamarazenekar), 2. Wagner: Siegfried-idill (Bécsi Fil h. zkr, vez. Wilhelm Furtwängler), 3. Respighi: Róma kútjai — szimf. költemény (Chicagói szimf. zkr, vez. Reiner Frigyes)

11.50: Napirenden . . .

12.00: Déli harangszó
HÍREK. Időjárásjelentés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1973 JAN 28

Ficzere László

1973. jan. 28., vasárnap

1021

Szenvedés

Ficzere László emlékkiállításáról

1973. jan. 28., vasárnap

A KÖZPONTI STATISZTIK

Az 1972. évi ter
a népgazdasá

Az 1972. évi terv fő célkitűzése a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítása volt. Ezért a terv azt írta elő, hogy a nemzeti jövedelem 5—6 százalékos növelése mellett a fogyasztás 5 százalékkal emelkedjék, a felhalmozás (a beruházások és a készletfelhalmozás együttes összege) pedig az előző évi szinten maradjon. A külkereskedelemben a kivitelt a behozatalnál lényegesen gyorsabban kellett növelni.

Az 1972. évi népgazdasági terv teljesítése

	Terv az 1971. évi	Tény százalékban
Nemzeti jövedelem	105—106	105
Ipari bruttó termelés	105—106	105,6
Építőipari bruttó termelés	103—104	101
Mezőgazdasági bruttó term.	102—103	104
A lakosság reáljövedelme	105	103,5
A lakosság fogyasztása	105	103,5
Kiskereskedelmi forgalom	107	103
Beruházás	100	98
Behozatal (folyó árakon)	107	97
Kivitel (folyó árakon)	114	121

1972-ben a nemzeti jövedel
kedett. A lakosság fogyaszt
zettnél lassúbb volt. A felh
készletnövekedés miatt, kiseb
ezek következtében a nemz
aránya a tervezett 72 száza
a felhalmozás pedig 28 szá
A külkereskedelmi forgalom

Gyapjúszövet, millió négyzetméter	4
Cipő, millió pár	4
Tej, millió liter	61
Hús, ezer tonna	

Az év folyamán a kapacitás bővítése és korszerűsítése érdekében számos ipari beruházást fejeztek be, nagyrészt vidéken. Ennek során például az ország villamos erőműveinek teljesítőképessége több mint 200 megawattal, a kénsavgyártásé 185 000 tonnával, a papíripare mintegy 75 000 tonnával nőtt. A gépipar kapaci-

Ficzere László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1962 NOV. 13.

1021

A VII. Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából

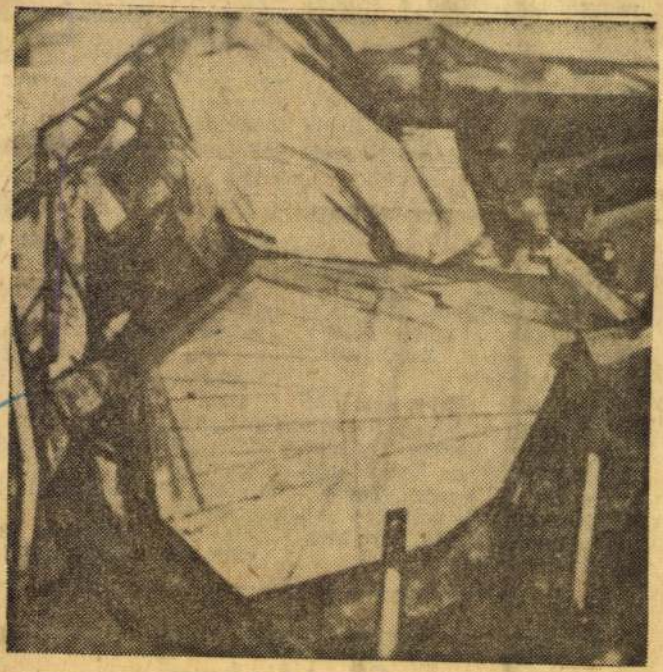

Ficzere László: Tokaji kőbánya.

csatárjáték után helte meg elle mig a Borsodi pontot szerzett S Meglepetésnek s négygólos győzel kiak ellen és igen petés az Előre debreceni győ zelme. Eredmények: Debreceni EAC—Bp. Előre 1:3. Egri Dózsa—Kecskeméti Dózsa 2:1. Bp. Spartacus—Nyíregyházi Spartacus 1:2. Láng SK—Szolnoki MÁV 4:0.

Ózdi Kohász—Ganz-MÁVAG 2:1 (1:1)

Ózd, 4500 néző. V.: Lengvári.

Ózd: Katona — Szucsányi, Frenkó, Gyárfás — Borbás I., Ferdinánd — Budai, Széles, Siska, Szendrei, Zalai. Edző: Szűcs György.

Ózdi rohamokkal kezdődött a mérkőzés és már a 6. percben nagy helyzet adódott Szendrei előtt, de lövését védte az ellenfél kapusa. Továbbra is a hazaiak voltak a kezdeményezők és a 18. perc meghozta a vezetést.

ban játszott ezen a mérkő sen. Az ózdiak azzal nyerte hogy gólhelyzeteiket jobb kihasználták. Az ózdi csapa ban Szucsányi, Ferdinán Siska és Széles játéka tetsze a többiek sokat hibáztak.

Iványszki

Miskolci VSC—Szegedi VS 7:0 (2:0)

MVSC pálya, 2000 néző. Váli.

MVSC: Miskolci — Hom vics, Buna, Péter — Zoll Kovács — Marosi, Tóth, Dea Gyetván, Buczkó. Edző: Na György.

Igen jól kezdett a misko csapat. A 11. percben Tó mintegy 18 méterről bal kapura lőtt,

csavart labdája a kapu előtt felpattant, majd a

Magyar asztalitenisz győzelmek Skopljeban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

Hajdu-Bihar megyei Napló
1962 JUL 8

1021

Kiosztották a SZOT 1962. évi művészeti díjait

Szombaton a SZOT székházában Somogyi Miklós, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke négy fiatal képzőművésznek, *Udvardi Erzsi*nek, *Kurucz D. István*nak, *Krajcsirovics Henrik*nek és *Ficzere László*nak átnyújtotta a SZOT 1962. évi művészeti díjait. A négy művész a 9. magyar képzőművészeti kiállításon bemutatott alkotásaikért, valamint az üzemekben, tsz-ekben végzett népművelő munkájukért kapták a SZOT művészeti díjait, amelyeket most első ízben adtak át képzőművészeknek. (MTI)

kációk

egy szovjet t
amely a Cam
közelében kuba
tartózkodott.

A fegyveres
riuma azt is be
július 4-én
amerikai támaszpontról 4 órán át géppuskával lőtték Kuba területének különböző pontjait.

ha egyik tartó oszlopa, Brazília kidől. Az Egyesült Államok a sikertelen kubai agresszió és az elkeseredett blokád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ 1

1021

Szerda, 1963. május 1.

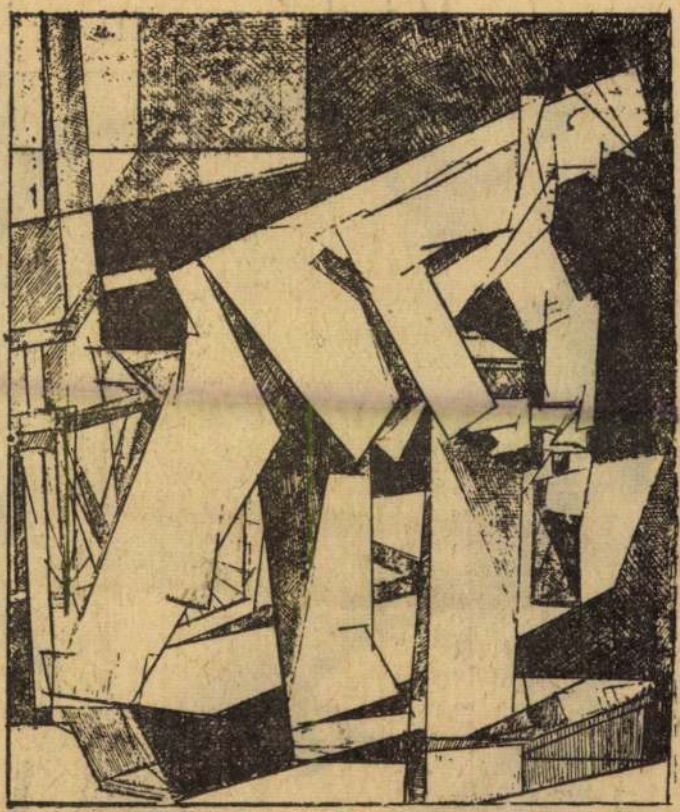

Ficzere László rajza

Vidám maj

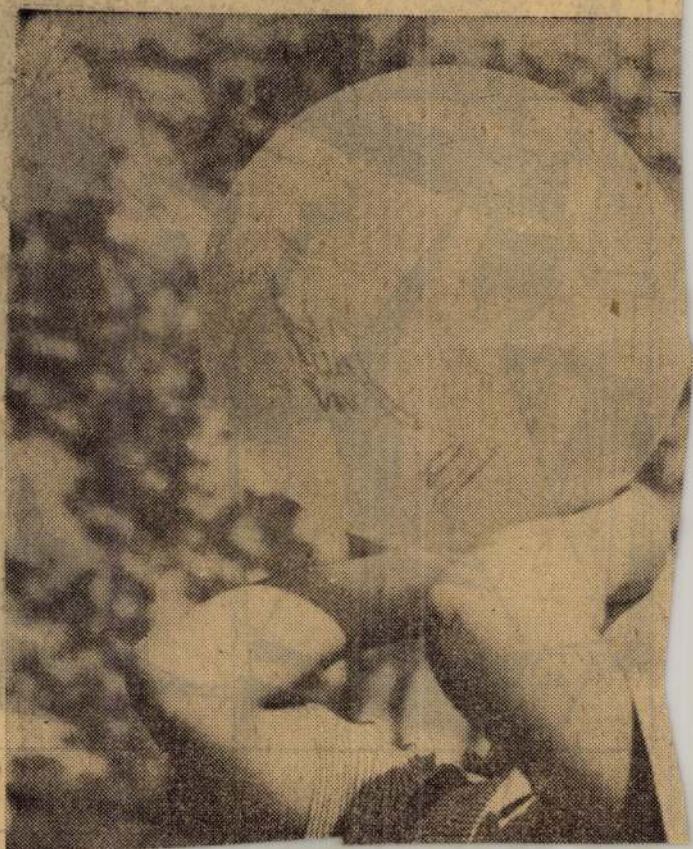

Ficzere László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ 12
1021

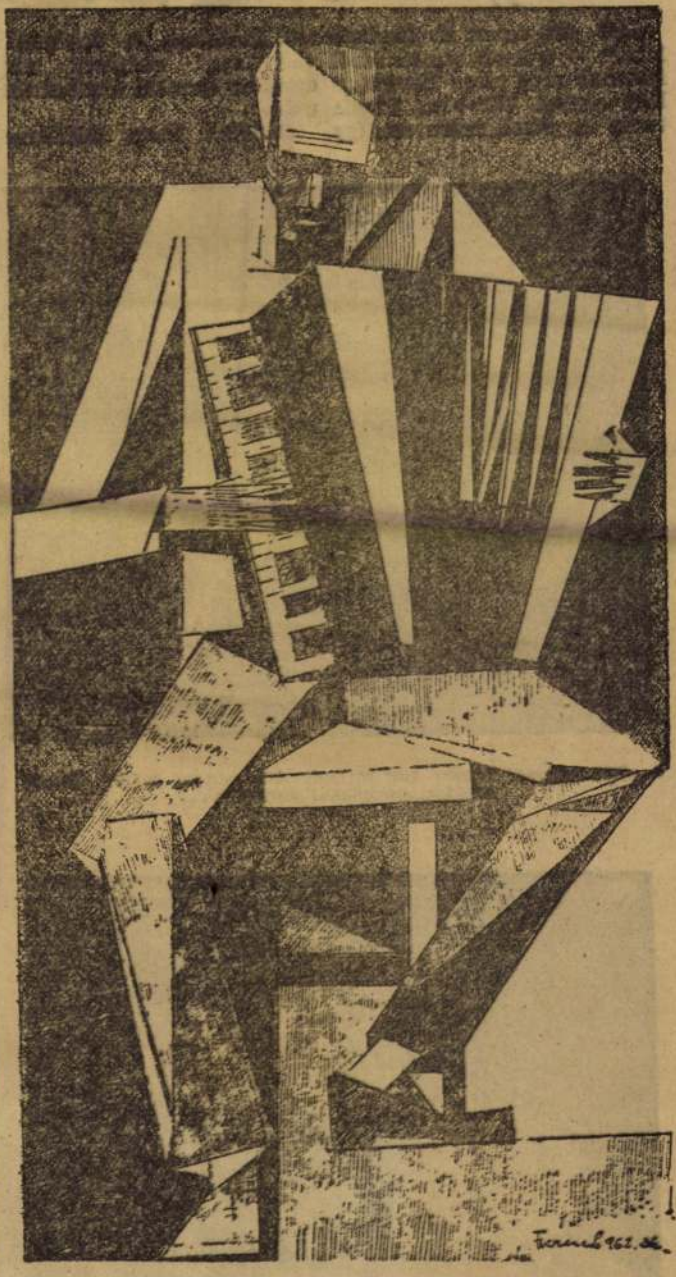

Ficzere László rajza

A „Kék angyal" a

„AZ ÉN fejem és Marlene lábai" — e kettő szintéziséből született meg híres filmem, a Kék angyal 1929-ben. Ronda tanár úr című regényem így lett filmsiker, és Marlene „a vad Lola" világhírű szinte egyetlen éjszakai filmbemutató után.

Heinrich Mann tréfálkozott

A „Kék angyal" híressé vált hírhedt táncosnője, ahogy akkor minden moziplakát ábrázolta ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1963 MÁJ 1

1021

Ficzere László fája

elkotrod

Figyel

veszem,

mű, gön

dött is e

mi mese

— Úgy

a mese.

rangot.

a tó fölött repültek, megszólalt ám a kakas. Erre csak felkiált az egyik tündér, hogy: — Jaj a kisujjam! Erre elengedték a harangot, s az belezuhant a tóba. Azóta van, hogy időnként harangszó hallatszik a tóból.

— Így tehát a gonosz boszorkányok győztek?

— Azok — mondja lehangoltan Lacika.

Egy kis ideig csendben ülünk, s elgondolkozom azon, milyen szerencsétlen sorsú emberek élhettek valaha ezen a vidéken, akiknek még a meséjük is ilyen szomorú. Pedig más vidékeken legalább a mesében győzelemre juttatta a nép a jót, a szépet. Itt még arra sem futotta a reményből.

— Egyszer megtalálták a harangot — folytatja, s úgy odafeledkeztem, hogy akkor

a

a. E

n töb

De h

meg

áltás

aron

Nem értem a dolgot, de az tán elmondja, hogy a rádió szereplés után ugyancsak szid ták őt a karcsaiak. Mégped azért, mert a környező közsé beliek ha megláttak egy ka csait, úgy csúfolták, hogy: J a kisujjam.

— Pedig mindenki tudj hogy ezzel a páciniakat cs folták eddig. S rájuk is duk Csakhogy az más dolog.

— Mondja el azt is.

— Óh, az nem volt nag eset — legyint — a páci kocsmában történt régen, hog egy verekedés közben a kisb ró leharapta a törvénybíró ki ujját. E miatt csúfolták őke de az egészen más...

No hát, persze hogy má Ezért ne is haragudjanak karcsaiak mesemondójukr mert hát honnan is gondolha ta volna, hogy az a környé még mindig olyan csúfolódó hangulatú, mint régen vol

Ficzere László

Ficzere László: Pályamunkások

Munka
1962
aug.

vábbi szélesítése. A műszaki isme- a következő évtized

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

Ficzere László

1021 1962 JUN 1

Ficzere László rajza.

NAP

I. ÉVFOLYAM 3. SZÁM ÉSZAK-MAGYARO

Az író társ
és felelőssége áll

Az újjáalakulás utáni első közgyűlésre május 18—19-én ültek össze a Magyar Írók Szövetségének tagjai Budapesten, az Újvárosháza tanácstermében. A választmány beszámolóját Darvas József, a szövetség elnöke mondotta. Megállapította: a szövetségnek jelenleg 198 tagja és 40 tagjelöltje van, két és fél év alatt majdnem kétszeresére emelkedett a tagok száma; örvendetes, hogy nemcsak számban, hanem irányzatokban, árnyalatokban, nagyon fontos írói egyéniségekben is alaposan növekedett az írószövetség tagsága.

Alapvető feladat:
a szocialista realizmus
tekintélyének visszaállítása

irodalom termékenyítő szellemét és a születő új irodalmi művek tanításait magába fogadja. — Tamási Áron ezután így fogalmazta meg a maga számára a szocialista realizmus lényegét: — *A jelen eseményei közé ültesd el a jövőt, amely csak szocialista lehet!*

Hegedűs Géza, Csanádi János, Garai Gábor, Mesterházi Lajos, Földes Mihály, Erdős László és Tatay Sándor hozzászólása után felszólalt a vitában Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese. Bevezetőben a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a kormány baráti üdvözletét, jókívánságait tolmácsolta a magyar íróknak.

Ficzere László

A vasutasmunka szépsége...

Bonyolult berendezéseket kezel, mozdonyok egész regimentjét irányítja a távolból. Ez a szolgálata. De amit két szolgálat között csinál, azt sem lehet elválasztani a vasúttól. Pedig a palettának és az ecsetnek nem sok köze lehet a mozdonyokhoz, sínekhez, váltókhoz, automatikus berendezésekhez.

— Ám az emberekhez, a

MŰVÉSZ

vasutas kollégákhoz igen, hozzájuk köze van a festőnek...

Ficzere László, a miskolci vasútigazgatóság dolgozója mondja ezt, akinek *a képei már nemcsak a fővárost és a nagyobb vidéki városokat, hanem Bécset, sőt Helsinkit is megjárták.*

Vasúti lakatosnak indult, majd mozdonyvezető és »saját« mozdonyán járt a pesti tárlatokra; mozdonyvezetőből menetirányító lett és határozott léptekkel haladt előre a festészetben is.

— Érthető, hogy *legszívesebben a vasutasmunka szépségét viszem vászonra.* Kimondhatatlan nagy szeretettel festek pályamunkásokat, mozdonyvezetőket, forgalomirányítókat.

A díj újabb biztató zöld szemafor Ficzere László művészi pályáján.

Kis gy. János:
A négy művész
?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1964 MÁJ 1

1021

Május 1 – az irodalom és művészet ihletője

Május ősidők óta vonzza a művész fantáziáját. A szépre vágyó lélek, zsendülésében, kitárulkozó pompájában, üde látványosságaiban sok mindent megtalál, amit eddig zord hónapok rejtettek előle. Május a természet örök körforgásában az a virágdíszes kapu, amelyen innen téli, koratavaszi szelek nyargalásznak, s amelyen túl jön a gyümölcsérlelő nyár.

Ez a virágos kapu kiapadhatatlan forrása az irodalomnak, a művészetnek. Nagyon korán, még az irodalom és művészetek hajnalán zengzetes, patetikus téma volt a költő lantján, festő ecsetjén és dalnok ajkán. Századok iramodtak el „a történelem futószalagán", — a május nem veszített fényéből. Valljuk, hogy amikor a munkás társadalom nemzetközi ünnepévé alakult május első napja, fénye nőttön-nőtt, és szimbólummá emelkedett a természet megújhodásának e virágos kapuja.

Május kétszeresen jelképpé egységesült szívekben, agyakban; a természet megújhodásának jelképévé és a munkás jövő szimbólumává.

Költők, írók, festők, zeneszerzők május fogalmát új tartalmának kijáró tisztelettel és művészi alázattal közelítették meg, tették magukévá.

Számát alig tudjuk azoknak az alkotóknak, akiket megejtett május 1 varázsa. Még hivatalosan nem tekintette a világ munkás társadalma május elsejét ünnepének, amikor már 1848-ban megjelent egy magyar verselő, Bereczk Károly látnoki költeménye: Május elsején 1848 címen. Petőfi egykori barátja és költőtársa a spontán összesereglő, szabadságát ünneplő tömeg láttán így kiáltott fel:

„Mi ez? — az utcasarkon
Az egybegyűlt néptömeg
Májusnak első reggelén
Szabadságát ünnepli meg."

Május évszázadokon át kínálta magát mindazoknak, akik előre tekintettek. Frissesége, pezsdülése, diadalmassága a szunnyadáson, mindenkor alkalmas volt arra, hogy tettekre, alkotásokra ösztönözzön. Ady Endre már 1914-ben mély szimbolikával, de egyértelmű egyenlőségi jellel azonosította májust a szabadsággal:

„A Május izgat csupa
verőfénnyel,

festette meg ezeket a májusokat. A költők és művészek „májusi témaköre" horizontjaiban kitágult; ódák, dalok, monumentális freskók születtek ez idő tájt. Juhász Gyula tiszta érzelmektől fűtötten így dalolt:

„Legyen majális minden napodon
Ó Ember, hittel én ezt dalolom."

Ligeti Károly Május piros harangjait kongatta meg, hogy az érc hangja messze hatoljon, túl az ország határain és „Konduljon testvér milliók szívében tűzharang."

Várnai Zseni vörös Május köszöntőjében a nagy május érkezését üdvözli nyílt szívvel és igaz örömmel. Derkovits Gyula, Berény Róbert és Vértes Marcell színekkel fogalmazta meg május fogalommá növekedett nagy eszméjét. Nagy Lajos még 1932-ben, a Horthy-fasizmus embertelen éveiben is a vörös május reminiszcenciájában élt, 1919 májusára emlékezett, amikor vörös katonát és parancsnokot tett meg alkotása hőséül. Vicente Blasco Ibánez valenciai író Májusvirágnak keresztelte regénye egyik hajóját, szimbolumául annak, hogy a szegény emberek a borzalmas elnyomás ellenére sem semmisülhetnek meg, mert május zsendülése, május piros virága él szívükben.

Számát sem tudhatjuk, hány költőt, írót, művészt ihletett meg Pratolinitől Pablo Nerudáig, Picassótól Hinz Gyuláig a májusi gondolat. Az ifjú zeneszerzők sokasága tért meg május ígéretes dallamaihoz; a legtöbben pezsdülő, robbanékony taktusait fogták fel a gazdag dallamvilágból, hogy induló, serkentő dal szülessék belőle, hogy frissen meneteljenek a májusi zászlókat tartó emberek. Kurtág György, Kadosa Pál, Novikov, Hacsaturján, Sosztákovics indulókban, szimfoniákban örökítették meg május tüzét.

A legújabb testvér, a film, amikor kifejezéstárában gyarapodott, amikor megjelent a szín: május pompája megsokszorozódott, plasztikusabbá vált. Emlékezetünkben él még a sok színes dokumentum filmen túl egy kedves kis játékfilm, amelyet Májusi léggömbök címen vetítettek a mozik. A story nagyon is egyszerű: százezrek vidámkodnak felszabadultan május elsején a felszabadult magyar munkások seregszemléjén. Virágok garmada borítja az utcákat, tereket, libben-lobban a színes szoknya, röppen a léggömb, s ekkor egy kiskocsma előtt véletlenül halomra borul egy öreg sörszállító munkás összes rakománya. Folyik az üdítő lé le a csatornákba, s az ünneplő sereg — látva a szerencsétlenül járt öreget — megvásárolja egyenként a széttört üveget. Az összefogás, a szolidaritás egyik legszebb megnyilvánulása volt ez; érződött a film alkotóinak teljes ihletettsége és akarata, amelyet május elsején játszódó filmükkel közreadtak. Úgy érezte a néző: ez a szolidaritás képes országhatárokon át kisugárzódni, ha a szükség úgy kívánja.

Május 1 kiapadhatatlan forrásából világnézetük szerint kortyolnak a világ írói, művészei. A megjelenítés, a szimbólum foka tehát hitvallás kérdése is. De egyben teljesen azonos ez a hitvallás: május az erősség hava, a májusi fűzfavesszőket nem lehet derékon roppantani. Ha szolidaritásról, összefogásról van szó: május jelképe egyértelmű.

Szűkebb hazánk fiai, költők, képzőművészek szintén merítettek május ígéreteiből ihletet. Barczi Pál legfrissebb Derkovits-ösztöndíjas művészünk lendületes rézkarcon elevenítette meg a Miskolci Nemzeti Színház előtt vigadó májusi tömeget. Ficzere László egyik olajfestménye május elsejének előestéjéről a lázas készülődésről vall. Városunk egyik középületét egy zászlót vivő ember lemezdomborműve díszíti.

Nem lehet nem oda figyelni arra a jelenségre: íróink, művészeink java nem „protokollelkesedésből" nyúl május témáihoz, hanem önigényből, mert május elseje olyan szép, olyan hangulatos, és boldogsága olyan emberi, bensőséges, hogy a legerősebb vihar, vagy esőzés sem képes lerontani, csökkenteni fényességét, ragyogását.

Szeretik májust az írók és a művészek, mert május: erős. Szeretik a rangos, míves szó, a szín és muzsika művelői. Ahogy Ady Endre megfogalmazta:

„Mert a tavaszt nem
tudták megkötözni
S a Május mégis ír, izgat, beszél."

Párkány László

...ágnak, készíti ...
...Engem ugyan nem — fe-
...lelem önérzetesen. — Magam-
...at tam nyelvemet. — Mi lesz ve-
...lt led, taknyos, ha megszabdalnak
...is a zsaruk, mi? — kérdezte gú-
...nyosan.
...m gaim, és majdnem kettéharap-

Szocialista városok művelődési gondjai

Szocialista rendünk építése során új meg új városrészek, települések nőttek ki a földből, *új létesítmények* jelentkeznek a térképen, közben *formálódnak, újjászületnek* a régebbi városok, községek, s velük együtt *lakóik* is. Van azonban néhány város, amely nem újjászületett, hanem *a szocializmus építése közben született.* Ilyen új város a hajdani Dunapentele mellett épült nagyváros: *Dunaújváros*, ilyen *Várpalota, Komló, Ajka*, a mi megyénkben pedig *Kazincbarcika* és a most még születőben lévő, de máris igen jelentékeny településünk: *Tiszaszederkény*. Jóllehet e városok mind rendelkeznek valamilyen ősssel, az eredeti falucskák teljesen elenyészőek az új lakótelepekhez képest, s nem vehetők számításba az új városok jellegének meghatározásánál sem. Teljesen új, *a szocialista építés által teremtett városok* tehát a felsoroltak, lakóik jórészt nagyüzemekben dolgoznak, a városok szerkezetét, kommunális ellátottságát is általában olyan tulajdonságok jellemzik, amelyek *a szocialista életforma tükrözői.* Szocialista városoknak szoktuk nevezni ezeket a közösségeket.

Ugyancsak szocialista városként szoktuk emlegetni három régebbi településünket, amelyekben az utóbbi években teljes átalakulás ment végbe a termelésben, nagyrészt a lakosság foglalkoztatottságában és összetételében. Ilyen szocialista város *Ózd* és *Salgótarján*, a nehézipar e két döntő bázisa, és a szocialista mezőgazdaság új útjára lépett *Túrkeve.*

A korszerű nagyüzemi körülmények *napról napra több tudást követelnek, elengedhetetlen az állandó szakmai továbbképzés.* Csak egy példát erre: Kazincbarcika lakossága igen jelentős hányada a vegyiparban dolgozik, ennélfogva szakismereteinek bővítésében *szinte együtt kell haladnia a vegyipar fejlődésével.* A szakmai képzés felkelti a tudás, a több ismeret iránti vágyat is. *Érdeklődő, tanuló emberekké válnak a szocialista városok lakói.*

Természetes és szükséges folyamat ez, nemcsak az említett gazdasági okok miatt, hanem azért is, mert ez újfajta közösségekben való együttélés szinte megköveteli. Az új városoknak nincsenek tradícióik. *A sokfelől idekerült emberek sokféle kultúráltságot, és legyünk őszinték: sok elmaradottságot is hoztak magukkal.* A konszolidáltabb körülmények közötti fejlődés viszont *pótolja a hagyományokat és talán megfelelőbb alapot is teremt a további fejlődéshez.*

Tízezrekben mérhető már a szocialista városokban élők száma. Csupán Kazincbarcikán 23 ezer ember él. Nem szükségtelen hát megnéznünk: *mennyiben felel meg e városok élete a VIII. kongresszus megszabta követelményeknek?* Ezt célozta a Kazincbarcikán nemrégiben tartott tanácskozás, amely értékes tanulságokkal szolgált.

Alapvető sajátosságként el kell fogadnunk, hogy az új városokban *a betelepülés egyben honfoglalást is jelentett*, de a sokfelől érkező lakók igen *heterogén társadalmat alkottak.* Bár sokan cserélődtek, *a fejlődés közben újonnan betelepültek ismét új és igen megoszló műveltségi szinttel érkeztek.* Ez alaposan megnehezítette és ma is nehezíti a művelődési munkát, mert szinte lehetetlen számbavenni *a sokrétű lakosság sokszintű befogadó-képességét.*

A település kezdeti időszakában szervezett művelődési életről nem lehetett beszélni, s *az ötvenes évek elején* a város fejlesztése, a nagyarányú iparosítás közben, *erősen háttérbe szorult a művelődési élet.* Művelődési objektumok nem születtek, több tervezett művelődési beruházás meghiúsult, sokféle közintézmény lakóházakba szorult. (Kazincbarcikán például lakóházban van a városi tanács, a városi könyvtár, a rendőrség, sőt napjainkban még a kórház is, bár már készül az új épület.) E művelődési nehézségek ellenére *a törzsgárda művelődési igénye jelentős*, s ha e hibák még érezhetők is napjainkban, egyik városban ilyen, a másikban olyan formában, az 1954-től, de különösképpen *az utóbbi hat-hét évben elért fejlődés* szembeszökő. Ismét Kazincbarcikát említjük példaként. A kezdeti időszakban három falusi iskolában hat tanító jelentette a közoktatást. 1954-ben született meg az első nyolctantermes iskola, ma pedig 54 tanterem, 124 általános iskolai nevelő, gimnáziumi tagozat, közép- és felsőfokú vegyipari technikum, vegyipari tanulóintézet jelzi a közoktatás eredményeit, több üzemi művelődési otthon, klub, könyvtár, üzemi mozi, 650 személyes (sajnos fűthetetlen) városi mozi, kétezer televízió, sok miskolci színházi bérlet stb., pedig a közművelődés fejlettsége mellett tanúskodik. Hiba persze az, hogy éppen *a városcentrum a legmostohábban kezelt terület*, és a művelődési objektumok az egyes üzemekben helyezkednek el, lévén azok az üzemi szakszervezeti bizottságok létesítményei, mint ahogy az is hiba, hogy *sok üzemben csak addig törődnek a felnőttoktatással, amíg a beiratkozások tartanak*, és egyes üzemvezetők ezzel befejezettnek is tekintik az ügyet. Akad persze jó kivétel is, mint a Borsodi Vegyikombinát, ahol *üzemi iskolát szerveztek* és általában figyelemmel kísérik a dolgozók tanulását. Kevés viszont a felnőttoktatásban résztvevők száma. Sok gondot ad a nagy számban vándor-munkaerőt foglalkoztató építőipar. Ezek a jelenségek fellelhetők más városokban is, nagyrészt azonos jelentkezési formában.

Megállapította a tanácskozás, hogy a szocialista városok törzslakosságában él a vágy a műveltség iránt, de *a lehetőségek nem mindenütt állnak arányban a művelődési igényekkel.* Ez döntő többségben a városok korábbi éveinek hibáira vezethető vissza, de számos gátló tényező, például a felnőttoktatásnál jelentkező anomáliák, a tanácsi és szakszervezeti irányítás kettőssége, a giccsek jelenléte napjainkban is jelentkezik, és azok elhárítása *beruházások nélkül megoldandó helyi, együttal sürgős feladat.*

Az volt a tanácskozás alapvető kérdése, hogy a lehetőségek megvannak-e a VIII. kongresszus-szabta művelődési feladatok megoldásához. Nos, a válasz adott. *Nincs még meg mindenütt a lehetőség*, és adva van a feleket cikkünk kérdésére is: a szocialista városban élés még csak keret, amelyet a korszerű műveltség tartalmával kell és lehet megtölteni. A nagyobb művelődési objektumok létesítése természetesen nem megy könnyen és *nem megy máról holnapra*, de sokat lehet előre lépni saját erőből is. És szocialista városainkban lépnek is — eredményesen.

Benedek Miklós

és ő tartotta a kapcsolatot a diósgyőriekkel is. Egyik este aztán cudar mérgesen, károm-kodva jött be az otthonba. Azt mondja:

— A hatóság betiltotta a május elsejét.

— Mi az, hogy betiltotta? — kérdeztem én.

— Mi az, hogy, mi az, hogy! — horkant fel az öreg. — Az, hogy befogod a pofád, és kussolsz, mint egy rühes kutya.

— No, és ha nem kussolok? Ha csak azért sem kussolok? Ki törődik a hatósággal. Vagy a legkülönb ünnep a május elseje, és akkor megtartjuk, vagy nem az.

— Nézd csak a bolhát, hogy tud köhögni! — rivallt rám Feri bácsi, és odaállt elém. Bunkó nagyságú fekete öklével hirtelen úgy felütötte az állam, hogy

1987 FEB 11

1021

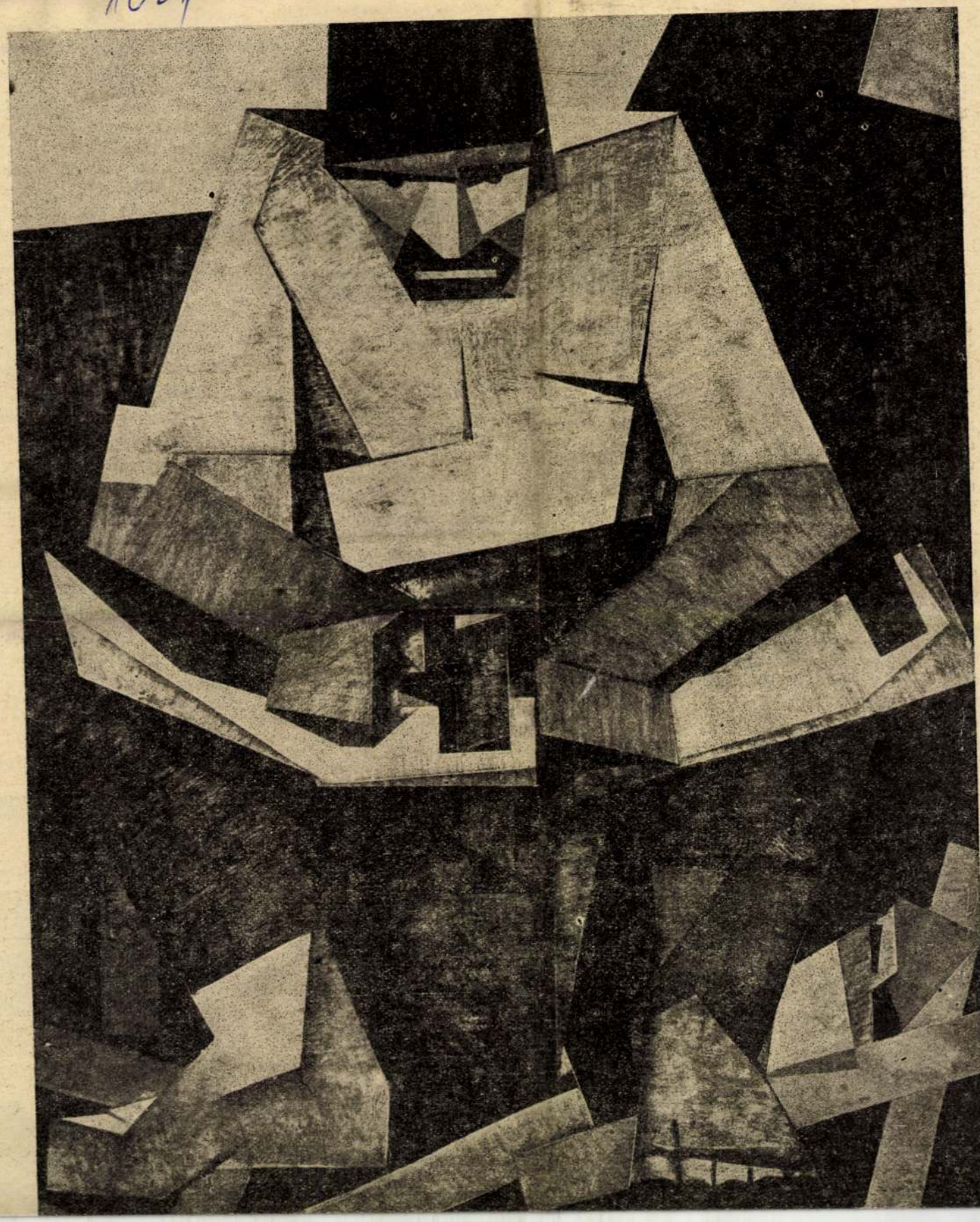

Csoóri Sándor: A költő és a majompofa

Vajon mit gondolt a kiadó? Talán ezt: mindegy mit ír a költő, verset, nagy riportot, szociográfiát, tanulmányt, glosszát — műfajától függetlenül ki kell adni, mindegy, az örökkévalóságnak ír-e, vagy kérészéletű aktuál-érdekességet — a név fémjelez, ki kell adni. Vajon mit gondolt a szerkesztő? Talán ezt: jön majd hetven év múlva egy lelkes filosz, minek keresgéljen szegény sárguló újságokban, folyóiratokban kallódó, elfeledett tárcák után, mindegy mennyire melléktermé-ke a költőnek, válogatás nélkül kötetbe velük. Mit gondoltak a kritikusok? Talán ezt: annyit kapott hideget—meleget ez a szegény költő, joggal—jogtalanul, aktuál-politikai érdektől korbácsolva, legyünk legalább ártalmatlan tárcáival szemben elnézők, nem fog sírjában forgolódni Kosztolányi, ha véle emlegetjük.

Lehet, hogy nem ezt gondolták. A tény csak annyi, hogy a kiadó kiadta, szerkesztő egy kötetbe gyömöszölte, kritikusok feldicsérték mindazt az újság-műfajú írást és egyéb kisprózát, amit csak Csoóri lapokban elhelyezett az utóbbi időkben. Pontosan hol és mikor jelentek meg, abban már a gondos szerkesztő sem segít a jövő filoszának, s a jelen érdeklődő olvasójának.

Megnéz a költő Mezőkövesden egy török időben játszódó népi (?) játékot. Egy „gyönyörű matyólányt" elrabolnak szerelmétől és felajánlják a török császárnak. Matyó-furfang, becsapott szultán, hurik, hastánc, népi sztriptíz, a költőnek eláll a lélegzete, a közönség nem pisszen. Költő-tálcaírónk pedig levonja a következtetést, hogy a falusi „felszabadult" sztriptíz görl (civilben odavaló gimnazistalány) ott a községi kultúrházban „régi előítéletek cserepein táncol."

A költő megírja, hogy a legnagyobb izzadság közepette sem tud megrendelésre háborúellenes cikket írni, pedig délig le kellene adnia. Csavarás következik (ezerszer használt patron), jobb lett volna idillt festenie.

Hasonló verejtékszagú és gondolatszegény tárcákat olvashatunk a hóesésről, az esős nyárról, unalmas eszmefuttatást a hosszútávú unatkozóról, egy szerény dicsekvést arról, hogyan választották meg egy százegynéhány lakosú kisközség disznópásztorává.

Ha azonban a kötet csakugyan olyan írások homogén gyűjteménye volna, amelyek még újságban is csak a jól csengő név miatt kerültek be, talán nem volnék ilyen ingerült, talán nem vetemedtem volna ekkora udvariatlanságokra. De a szerkesztői és önkontroll hiánya bosszant. Hiszen nemcsak a Tudósítás a toronyból és a Kubai útinapló bizonyítja, hogy Csoóri — kellő indíttatás esetén — csakugyan nagyszerű prózát ír, hanem a kötetnek egynémely kitűnő darabja is. Főleg a második részbe különített, az írói-művalkotásokról szóló írások között akad néh igazi kis remek.

Korábban, folyóiratokban is elbűvölt a Szántottam gyöpöt című esszé, amely Csoóri felfedezi a népköltészet szürreal szimbolista groteszk képeit, s minden e ginél modernebb magyarázatát adja a költészet szépségének, vonzó erejének. szerre csodáltam akkor a tudós alapos s a költői elemzés ihlettségét. Kevés avatott verselemzést olvasni, mint am nekre Csoóri képes. Ahol igazi élmény rósítja fel írásait (Találkozás a szob Radnóti szülőháza, vagy az első részl Tűzhalál, Egy göcseji iskolában ott m érezzük ábrázoló erejét, fanyar, erede hetségét.

Nem volna jobb a remekek kedvéér bocsátani a silányabbakat? Engem ell lenít, hogy élvonalbeli írók egyetlen ben ekkora színvonalkülönbség tapasz és tallózni kell, ha írói munkára lelni.

De lehetséges-e, hogy napi aktuali sokból is ne sugározna valahogy egy eredeti alkotó szelleme? Hátha ezé mes az olvasó elé tárni őket? Inkább lem, hogy azok az írások, amelyb pislákol ez a szellem — egy kötet kesztve — csak elnyelik a többi fé tehát takarékoskodni azzal a sugárzá

N. SÁNDOR LÁS

Ficzere László: 1514—L. (A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László
ÉLET ÉS IRODALOM

Ficzere László: Kubikos

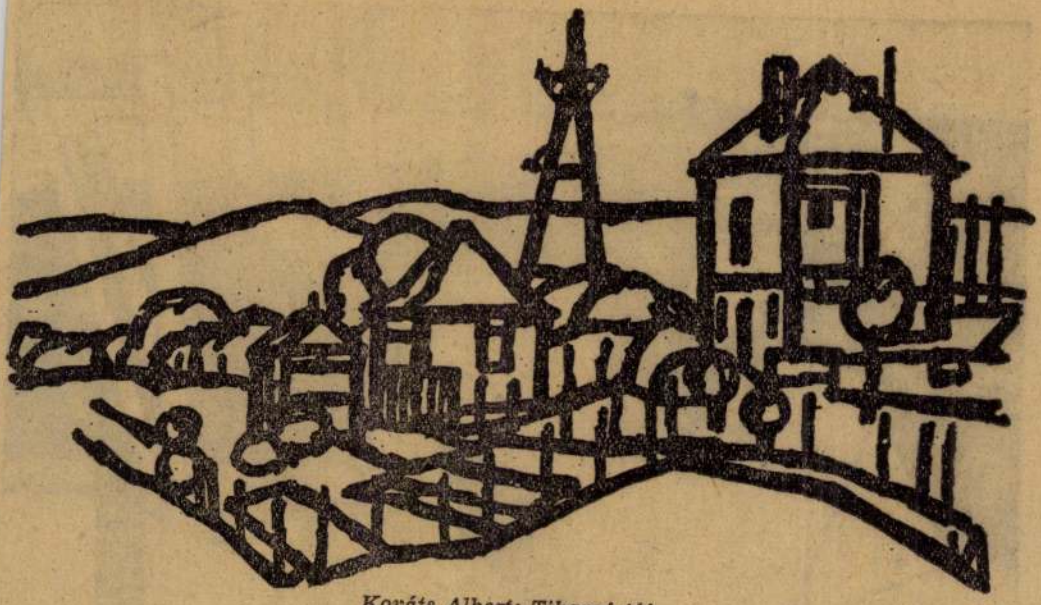

Kováts Albert: Tihanyi táj

mondanivalója: az úri morál és emberség konfliktusai. A maguk korában ezek a művek nem voltak minden jelentőség nélkül. Komolyabb szemléletet adtak a kor átlagszórakoztató irodalmánál, úsztak a kissé már elkésett század végi elemző realizmus árjában, témájukban is volt korszerűség. Idesorolnám az ilyen műveket: *Szabolcs házassága, Lélekrablás, Az arany hegedű.* Van-e bennük maradandó érték? Az újraolvasás kételyeket támaszt. Herczeg nem tud igazán művészien bánni a lélektani realizmus eszközével: lélektani érdeklődéséből hiányzik az igazi, meleg beleérzés vagy az erkölcsbíró kérlelhetetlen komolysága. Alakjai a maguk múló világát reprezentálják, mélyebb emberség és jelentőség nélkül. Hogy egy példát vegyek: a *Szabolcs házassága,* az öngyilkossággal végződő házassági történet önmagában jól megáll a lábán, de hiányzanak belőle azok a hangulati, atmoszférikus elemek, amelyek az egyéni esetet valóban egy osztály tragikumának jelképévé avatnák, mint Móricz hasonló tárgyú alkotásaiban.

Nem fog meg bennünket a maga korában sokat magasztalt „hűvös, előkelő" elbeszélő tónus sem: ma már inkább a személyes elbeszélő hang hiányát érezzük.

Ha van valami igazi és viszonylag maradandó Herczegben, azt valahol e hang és e [illegible] mögött kell keres-

kumentummá: a *Kéz kezet mos* című vígjáték (1903), az *Andor és András* jelenetsorozata (1903), a *Huszti Huszt* című kisregény (1909). A ferencjózsefi kor felső színtje furcsa megvilágításban jelenik meg itt: a főhercegek, grófok és bárók ütődöttek, az udvari tanácsos protezsáló és kijáró-irodát tart fenn, s házában még a cselédek is protekciózással foglalkoznak, a katonák korlátoltak és gyávák, a pénzes nagypolgár lánya körül bárótól, gazdag szatócstól és katonatiszttől kezdve az újságíróig járják a vőlegénytáncot; az udvari tanácsos titkára szegény ember, tehát nem vetheti bűnös szemét gazdája lányára: de amikor hírbe keveredik, hogy a főherceg törvénytelen fia, ünnepi hódolattal veszik körül: „Mi akarsz lenni? Szólj! Válassz! A Szépművészeti Múzeum direktora? Peronoszpóra-kormánybiztos? Hídépítőbiztos?

ól

emette apánkat,
a magány

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR VASUTAS
1967 APR 2

Ficzere László kiállítása a Műcsarnokban

Ficzere László mozdonyirányító művészi alkotásait nem először láthatja a tárlatlátogató a Műcsarnok falain. 1960-ban a nemzetközi vasutas képzőművészeti kiállításon, amely a Műcsarnok kiállítótermeiben került megrendezésre, is ott voltak legkiválóbb alkotásai. Ezenkívül több alkalommal szerepelt már műveivel kollektív kiállításon. *Ezúttal önálló kiállító a Műcsarnok kamaratermében.*

A kiállítás művészi fejlődésének beéréséről tanúskodik. A vasúti munka ellátása mellett közel két évtizeden át töretlen küzdelemmel tanuló és alkotás közben formálódó, *beérett vasutas művész mai, gazdag gondolatvilágát, állásfoglalását tárja elénk.*

Ficzere László kettős világot élhet. Az egyik Borsod kimeríthetetlen természeti szépségű, festői világa. A másik a társadalom történeti és jelenkori változó világa. A húsz évvel ezelőtt, már festegető, hányatott sorsú vasúti munkás elméleti munkájában és gyakorlati életében végigélte és éli mindkettőt. Ő nem közömbös egyik iránt sem. *A természetet ábrázoló, 1960-as csendélet, a borsodi és balatoni tájak, a miskolci rendezőpályaudvar, a hazatérő mozdonyok és több tucatnyi más műalkotás után most új nézetben és mondanivalóban is újszerű alkotásokkal fogadja a tárlatlátogatót.*

A Műcsarnok kamaratermében negyvennégy mű vall a múltról és jövőről. A vasúti munkában is a nehezet szokta, művészetében is a nehezét választotta. Elmaradtak a melleséget árasztó, festői szépségű tájak. Elmaradt a kicsinyes naturalizmus. A kubizmus formavilágából sajátos színeivel és belső harmóniájával idézi *Dózsa parasztmozgalmát*, 1514 történelmi tanúságául.

A háború szenvedései, megrázó emlékei és a békés alkotás öröme, az örömökért való küzdelem, ma Európa és a világ gondja. *Háború és béke* című, hat képből álló sorozatával osztozik és állást foglal e közös küzdelemben. A Brutalitás, a Kegyetlenség, a Szenvedés, a Megbékélés, az Első közös és a termést szüretelő brigádköszöntő méltón vall szándékáról.

Aki ismeri Ficzere László robusztus emberi alakját, meleg, de félszeg és mégis határozott emberi egyéniségét, az művei szemlélése közben kísérőként maga mellett tudja a tiszta szándékú alkotót is. Bizonyára ez az érzelem iratta a kiállítás egyik látogatójával az emlékkönyvbe a következő sorokat: „... *Az ember mindig, minden helyzetben erős, sohasem lehet gyenge ...*"

Ficzere emberi, művészi világa a robusztus erejű ember dinamikus világa. Érthető, hogy *ő maga is ott van a sorban, a haladásért küzdő emberek sorában.* Kifejezésmódja nem vita nélküli, mint ahogy korunkban egyetlen művészé sem az.

Kár, hogy a vasutasélet rajongója egyetlen művel sem tisztelgett saját és vasutas munkatársai életpályájának, első önálló, gyűjteményes kiállításán.

K. J.

...dolgozók sportköre e... sen működik. Külön... örömük van a labdo... patban, de az aszt... zők, a sakkozók, az ... természetjárók és a ... rosok is egészségese... nek. Rövidesen a Go-... osztály is többet hal... ról, bár ez a szakosztály már országos bajnoki bronzérmessel is dicsekedhet.

Új lehetőségek

Később, amikor már elültek a vállalati szakszervezeti tanács és szakszervezeti bizottság választásának izgalmai, bővebb lehetőség nyílott a veszprémi közlekedési dolgozók sportéletéről szót váltani a mozgalmi és gazdasági, valamint a sportvezetőkkel. Megtudtuk, hogy a *Veszprémi Vasutas SK* és a *Veszprémi AKÖV SK* a múlt év őszén elhatározott fúzióját ez év január 6-án hagyta jóvá a közgyűlés. Az új egyesület hivatalos neve kicsit hosszú: *Veszprémi Autóközlekedési és Vasutas Dolgozók Közlekedési Sportegyesülete.* Röviden azonban VKSE, vagyis Veszprémi Közlekedési SE. A név félreérthetetlenül kinyilvánítja, hogy a két közlekedési ágazat összefogásának eredménye ez a jó alapokra helyezett, új sportegyesület.

— *Ki milyen „hozománnyal" lépett a „házasságba"?* — tettük fel tréfásan a kérdést, a válasz azonban komoly volt. Kiderült, hogy a vasutasok egy megyei I. osztályú labdarúgócsapatot, egy megyei szintű sakkcsapatot, és egy ugyancsak megyei szintű úszószakosztályt (!) tettek a közös asztalra. No és — ami különösen fontos —, egy igen jókarban levő sporttelepet. Az autóközlekedésiek pedig egy NB I-es férfi asztalitenisz-csapattal, egy NB III-as labdarúgó-csapattal, Go-kart-, természetjáró és kerékpáros szakosztállyal gazdagították a VKSE-t.

Az új sportkör tisztségeiért sem alakult ki semmiféle ma...

...kartosokat ... (Az úszók főidénye a nyá... lesz.) A Go-kartosok mos... építik a hatodik kisautót, mel...

Dely Péter

Budapest sakkbajnoka

Március első felében fejeződött be Budapest 1967. évi sakkbajnoksága. *Dely Péter*, a Nyugati Műszaki Kocsiszolgálat dolgozója ezúttal negyedszer vett részt a bajnokságban. Eddig három alkalommal a második helyen végzett. Az idén megtört a jég. A nemzetközi mester végig egyenletes teljesítményt nyújtva, megszerezte a bajnoki címet, ami számára az első Budapest sakkbajnoka cím megszerzését jelentette.

Balesetelhárítá...

Takács László, Kál-Kápolna

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

Ficzere László
1961 MÁR 8

1021

Ficzere László kiállítása Budapesten

Ficzere László miskolci festőművész gyűjteményes kiállítása március 10-én, pénteken délután fél hatkor nyílik meg Budapesten a Műcsarnok kamaratermében. Megnyitó beszédet Solymár István, a Nemzeti Galéria helyettes főigazgatója mond.

Ennyi olvasható a Műcsarnok meghívóján. Képzőművésznek mindig rangot jelent, ha alkotásait országos közvélemény elé tárhatja. A Műcsarnokban kiállítani különös elismeréssel egyenlő.

— Mit láthatunk Ficzere László műcsarnoki kiállításán?

— Negyvennégy festményemet fogadta el a zsüri — mondja a művész. — Közte van a Háború és béke sorozatom hat darabja, amelyről az Északmagyarország néhány hónapja már írt. Ott lesz a három részes Dózsa-kompozicióm, amely a IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon is szerepelt, és további harmincöt festményem, amelyek a megváltozott és ma is változó életet kívánják bemutatni. Tekintettel képeim méretére, félő, hogy a teljes anyag nem fér el a kamarateremben. A tárlatot egyébként régi ismerősünk, Baranyi Judit rendezi.

— Miskolcon mikor láthatjuk újra műveit?

— Év végén az én gyűjteményes kiállításommal zárul a miskolci kiállítási teremben az egyéni tárlatok sora. Ezen a pesti anyag is látható lesz.

(bm)

sebb munkájához.

A beszámoló megálla
hogy a termelés menn

Napirenden:

Miskolc belvárosának parkosítása

Ülést tartott az I. kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága

Kedden, március 7-én Kammel Lajosné elnökletével ülést tartott Miskolc I. kerületi Tanácsának Végrehajtó Bizottsága. Az ülés napirendjén az elmúlt évi parkosítási terv teljesítése, valamint az idei felújítási és karbantartási tervek ismertetése szerepelt.

Hárommillió forintnál nagyobb összeg

értékben kötöttek szerződé
Sokba kerül tehát a vár
küllemének csinosítása, szép
tése. Sajnos, mindig akadna
emberek, akiket sem az ös
szegek nagysága, sem a pa
kok szépsége nem állít me
és beletaposnak, néhány m
ter kedvéért átvágnak a v
rágágyásokon. A szépet ne
becsülő, a könnyelmű, nem
törődöm emberek miatt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁR 24

MAGYAR NEMZET

Ficzere László

Ficzere László festőművész kiállítása

Ficzere László most — a *Műcsarnok kamaratermében* megnyílt kiállításán — mutatkozik be először önállóan szűkebb pátriájának határain kívül. Két miskolci bemutatóján kívül csak az országos tárlatok forgatagában bukkantak fel festményei.

Ficzere László 1910-ben született Miskolcon. Munkás volt, a festészethez autodidakta módon közeledett, szabadiskolákban sajátította el a műfaj alapjait.

Tárlatán szűkszavú, összefoglalásra, a világ tolmácsolására következetesen törekvő művészként ismerheti meg a közönség. Képeit tördelt formákból, nagy összefoglaló felületekből építi fel, felhasználva törekvéseihez a kubizmus és századunk más avantgardista irányzatainak tanulságait is. Tárlatán artisztikusan fogalmazott *Akt*-ja, a *Dózsa-triptichon*, a hat tagból álló *Háború és béke* című sorozat és néhány tájkép — a *Szinva-part mentén*, a *Tokaji kopaszhegy* és a *Vörös fák* — címét jegyeztük fel.

ve — áthelyezéssel segítsék elő.

A csökkent munkaképességűekkel foglalkozó vállalati bizottságok hatáskörét ki kell bővíteni. A csökkent munkaképességű dolgozó foglalkoztatása a bizottság által jegyzékbe foglalt munkakörökben történik. A jegyzék elkészítését és a megjelölt munkahelyeken történő foglalkoztatást a területileg illetékes tanácsok munkaügyi és egészségügyi szakigazgatási szervei, valamint a szakszervezetek ellenőrzik. A jegyzékben szereplő munkahelyekre — üresedés esetén — a vállalatok kötelesek a tanács illetékes szervétől kiközvetítést kérni, illetve ezeket a munkahelyeket belső áthelyezésekkel — a tanács által kiközvetített dolgozók számára fokozatosan felszabadítani.

A tanácsok feladatai

Abban az esetben, ha az új munkakör átképzést kíván, a csökkent munkaképességű dol-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 MÁJ 16

Ficzere László

NÉPSZABADSÁG

— **Elhunyt Ficzere László** SZOT-díjas festőművész, a Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének borsodi titkára. Temetése ma lesz a miskolci avasi temetőben

[illegible] — igen kulturált grafikai

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ficzere László

1956 MÁJ
NÉPMŰVELÉS

Műcsarnok

Ficzere László festőművész a Műcsarnok Kamaratermében rendezett kiállításából

1021

méltatlan a gazdag korhoz.
fejezi ki, ezt formálja: r
hive és birálója, tanitója é
nulója.

Fontos kötet. Megerősiti
iróról formált eddigi ítél
mert újra igazolja. (Szép
dalmi)

Abody 1

HÉT 1967

KÖNYVHÉT 1967

Ficzere László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JUL - 8

MAGYAR NEMZET

Négy fiatal képzőművész kapta az idei SZOT-díjakat

Szombaton a SZOT székházában *Somogyi* Miklós, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke átnyújtotta a SZOT 1962. évi művészeti díjait négy fiatal képzőművésznek, akiket a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatott műveikért, valamint az üzemekben és tsz-ekben végzett népművelő munkájukért tüntettek ki. *Udvardi* Erzsi Szárvágó, *Kurucz D.* István Rizsaratás, *Ficzere* László Pályamunkások című festményéért, *Krajcsirovics* Henrik több grafikai művéért kapott SZOT művészeti díjat. Az ünnepségen megjelent *Darabos* Iván, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos és kulturális osztályának vezetője, *Aczél* György, a művelődésügyi miniszter első helyettese. dr. *Hadnagy* László művelődésügyi miniszterhelyettes.

zatos történetét. Abonyi Lajos egyik novellájában, amelyet ifj. Dumas regénye magyar fordításának megjelenése után 1857-ben írt, irodalmi formában megörökítette a titokzatos esetet. Ebben írja, hogy A gyöngyös hölgy című »regény részecskéje meglepő viszonyban áll ama titokba burkolt eseménnyel, mely jeles és feledhetetlen orvosunkkal történt«. Abonyi ebben a novellájában még azt is írja, hogy az »N... orvossal« (Nagy Józseffel) és »J...-né asszonnyal« (Járdek Józsefnével) történt esetet neki »G... barátunk« azaz Kormuth Gusztáv mesélte el.

Ficzere László

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

1956 MÁJ 8

Északmagyarország,
Miskolc

610

Megnyílt Ficzere L

Szombaton este ünnepélyes keretek között, nagy közönség jelenlétében nyílt meg Ficzere László, a kiváló miskolci festőművész gyüjteményes kiállítása a miskolci Herman Ottó múzeumban. A kiállításon a művész 40 legszebb művét mutatja be. A kiállítás közönségét Szebeni Győző elvtárs, a megyei tanács népművelési osztályának vezetője üdvözölte, majd Csabai Kálmán Munkácsy-díjas festőművész, a borsodi képzőművészek munkacsoportjának vezetője tartott megnyitóbeszédet.

ászló képkiállítása

Megemlékezett arról, hogy Ficzere László, akinek nevét ma már országosan ismerik, mint fizikai munkás kezdte pályáját és teljes szakmai felkészültséggel vesz részt kiállító művészeink nemes versenyében. Kiállított művei elmélyültségről, igazi művészi elhivatottságról tesznek tanúságot.

Ficzere László kiállításának gazdag, művészi anyagában sokáig gyönyörködött a megnyitó közönsége. A kiállítás értékelésére még visszatérünk.

Ficzere László

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Északmagyarország, Miskolc

Ficzere László festőművész gyüjteményes kiállítása a Herman Ottó-múzeumban

A MŰVÉSZI alkotás értéke szempontjából nem fontos, hogyan jutott el a művész a mesterségbeli tudásnak arra a fokára, hogy egyik vagy másik művét megalkothassa. De a művésznek, az alkotó embernek a teljesebb megértéséhez tudnunk kell, hogyan, milyen körülmények között érett művésszé. Ficzere Lászlóról például jó tudnunk, hogy egy vasutas képzőművészeti szakkörben szerezte meg a képzőművészeti alapismereteket, a rajzolás, a festékkeverés, az ecsetkezelés, a színek és formák alaptörvényeinek titkait, de azután szenvedélyes keresések, önmagát elégítő szorgalmas tanulmányok vezették el oda, hogy versenyre kelhessen a főiskolai alapképzettségű művészekkel és országos nevet, elismerést szerzett műveivel.

Ha a Herman Ottó múzeumban rendezett gyüjteményes kiállításának mintegy negyven képét, grafikai művét, köztük eddig tárlatainkon még nem látott új alkotásait végignézzük, most is első benyomásunk az, hogy Ficzerét igazi művészi hivatottság, nagy akarások fűtik. Mindig vannak új és új problémái, nem riad vissza a legnehezebb festői feladatok megoldásától sem. Ahogy el tud merülni egy-egy pillanatnyi benyomás festői hatásának impresszionisztikus rögzítésébe (Naplemente, könnyed grafikai pillanatfelvételei), úgy el tud mélyedni hosszabb tanulmányokat igénylő nagy kompozíciókba (1919-es forradalmi tárgyú nagy műve, a Földosztás) nagyigényű portré-problémákban és meleg líraiságot tükröző műveibe, mint az édesanyját házimunka közben sok változatban megjelenítő képeiben, anyagszerű a ázolásra törekvő csendéleteiben, nagyobbméretű tájképeiben (Rakamazi országút, Sajóparti táj) és sötét hátterekbe ágyazott virágcsendéleteiben. De az is szembetűnik mindjárt, hogy Ficzere, ha el-eltávolodik is egyenibb utak keresése közben attól az igazi mesterétől, akinek tanulmányozása és hatása művészetére legjobban rányomta bélyegét — Munkácsytól —, még sokkal mélyebbek benne a Mester hatásai, semhogy a maga eredeti hangját megtalálhatta volna. Általában a magyar klasszikus hagyományok alapján kezdi kialakítani a maga egyéni formanyelvét, de még nem jutott odáig, hogy ezen a még akadozó nyelven korunk új mondanivalóit is megszólaltassa. Emlékszünk egy régebbi, ezen a tárlaton ki nem állított kompozíciójára, egy üzemi termelési megbeszélést ábrázoló művére, amelyen már helyes irányban tapogatózva beszél mai problémáról, de például egy magvető parasztról festett tanulmánya, a tárlatainkon mindúntalan sematikusan felbukkanó téma, a Földosztás, eszmeileg, mint kompozíció majdnem semmitmondó megelevenítése a felszabadult magyar parasztságnak, noha festőiségét tekintve értékes egyik is, másik is.

AZ A FICZERE, aki olyan magas művészi értékű, térben, színben, festői szépségben és megkomponálásában olyan megragadó művet tud alkotni, mint Szénhordó című képe, amely a fáradságos házimunkában derekasan helytálló háziasszonynak, édesanyjának egyik dicsőségtáblája, bizonyosan meg fog oldani mai életünk sok jellemző vonását meggyőzően tükröző művészi feladatokat is. Tudjuk, hogy Ficzere nem rendelkezik annyi szabad idővel, hogy teljesen felszabadíthassa magát a művészi hivatás számára és témakörét művészi tevékenységének teljes kibontakozását, rendkívüli tehetségének érvényesülését ez a körülmény korlátozza. Annál nagyobb elismerés illeti, hogy e korlátozott lehetőségek között is annyi példamutató lelkesedéssel, kitartással tör mindig előbbre, olyan szenvedélyes szeretettel csüng művészi hivatásán és bátran vállalja a legszebb művészi feladatokat. Művészetével megnyeri és lebilincseli a tárlatlátogatók, a dolgozó tömegek érdeklődését és a kiállítás vendégkönyvében a sok-sok elismerő, biztató, lelkesítő bejegyzés arról tanuskodik, hogy a látogatók érzik: Ficzere nagyrahivatott művész, akitől még sok szépet várhatnak.

FICZERE kiállítása értékes anyagával is csak része e kiváló művészünk alkotógazdagságának, de örvendetes, hogy olyan gyüjteményes kiállítást láthatunk, amely legalább részben összefogó képet ad egy köztünk élő művész életművéről, fejlődésének jelentősebb állomásairól.

Hajdu Béla

Szombat, 1956. május 12.

AZ ÓZDI KOHÁSZOK NAGY TERVEI

Bár az Ózdi Kohászati Üzemek dolgozói nem kaptak megbízatást második ötéves tervük elkészítésére, igen sok javaslatot készítettek elő, amelyek segíteni fogják az irányelvek felett megindult vita kibontakozását. A nagyüzemi pártbizottság javaslatára a gyár igazgatósága egy bizottságot hív életre, amelynek feladata lesz az üzemek dolgozói által tett javaslatok összegyűjtése.

Gyárunkban — néhány felújítástól eltekintve — nagyméretű beruházások nincsenek kilátásban a terv során. Ezért úgyszólván csak a belső tartalékok feltárására s a műszaki szinvonal emelésére támaszkodunk. A nagyolvasztói nyersvas termelését például öt év alatt 124 százalékkal kívánjuk növelni.

A második ötéves terv irányelvei kimondják: *A munka termelékenységét az iparban úgy kell emelni, hogy 1955-től 1960-ig a termelés növekedését több mint kétharmadrészben a termelékenység emelése biztosítsa. Ennek megfelelően öt év alatt az egy főre eső termelést... a nehéziparban 46 százalékkal kell emelni...*"

A feladat végrehajtása érdekében biztosítani akarjuk ötéves tervünk ideje alatt a műszaki szinvonal állandó emelését. A nagyolvasztó elegyterén és egyéb anyagmozgatási helyeken a nehéz-fizikai munkát — kisgépesítéssel — teljesen ki akarjuk küszöbölni. Elképzelhető például, hogy a nagyolvasztómű anyagterén milyen megerőltető munkát kell végezni a dolgozóknak, mikor naponta 4000 tonna különféle anyagot használunk fel a nyersvasgyártáshoz.

Már elkészítettük az ércrakodást megkönnyítő gépi berendezés tervét és miniatür mását. A közeljövőben hozzákezdünk a mintapéldány elkészítéséhez. Salaktéglagyárunkban nemrégiben — éppen az ötéves terv célkitűzéseit követve — a szénbányászatban használatos Kóta-féle rakodógéppel megszüntettük az egyik rendkívül nagy erőfeszítést igénylő fizikai munkát. A gép tervezője ígéretet tett, hogy segítségünkre siet a gép átszerkesztésében. Ezt a gépet ugyanis a nagyolvasztóműhöz érkező anyagok lerakásánál is használni akarjuk.

Az irányelvek között fontos feladatként szerepel a takarékosság fokozása. Nálunk is jelentős mértékben csökkenteni kell az anyagfelhasználást. Termelési költségeink mintegy 80 százalékát éppen az anyagköltség jelenti. Egyáltalán nem dicséretes például, hogy 1956 első negyedévében minden tonna hengereltáruhoz 1360 kilogramm acélt kellett felhasználnunk.

Igen nagyok feladataink az úgynevezett regie anyagok felhasználásának csökkentésében. Még ma is igen sok szerszámot és termelőeszközt használunk fel munkánk során. Ha a martinacélműben a fajlagos kokillafelhasználást csak egyetlen kilogrammal sikerül csökkentenünk, máris évi 1 millió forintos megtakarítást érhetünk el; ebből az összegből 20 dolgozó család részére építhetünk kényelmes családi házat.

Az anyagtakarékosság fokozására minden lehetőségünk megvan. Ezévi műszintterveinkben főképpen ezt szorgalmazzuk. Elmondhatjuk: ha üzemeink vezetői és dolgozói az eddigiekhez hasonló aktivitással fognak részt kérni a műszinttervekben meghatározott feladatok valóraváltásából, akkor csatát nyertünk, teljesítettük a második ötéves terv egyik legnehezebb és legfontosabb feladatát.

Azért, hogy az irányelvekhez érkező javaslatokat gyorsan és szakszerűen bíráljuk el, a közeljövőben — egy tapasztalatcsere alkalmával — felkeressük nagyrabecsült versenytársainkat, a diósgyőri kohászokat, hiszen ők már bizonyos gyakorlattal rendelkeznek e téren. Ők maguk készítették el gyáruk második ötéves tervének javaslatát, így bízunk segítségükben.

TEMESSZENTANDRÁSI GUIDÓ,
az Ózdi Kohászati Üzemek
főmérnöke.

★

Új munkásszállót kapnak az ózdi dolgozók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ficzere László

NAPJAINK

1965 MÁR 1.

1021

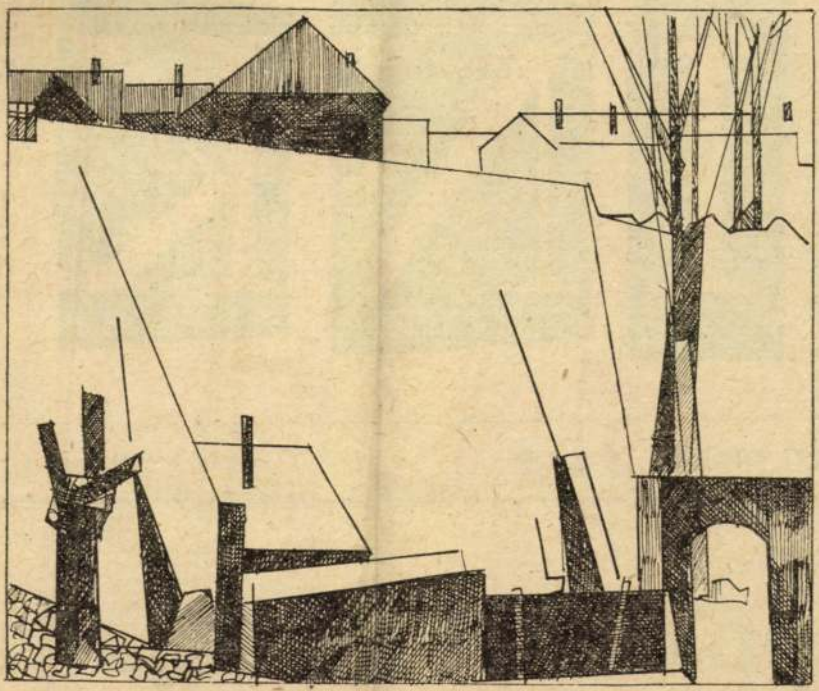

Ficzere László rajza

KULTURÁLIS LAP 1965. MÁRCIUS 1.

Kálmán:

pokol előszobája

cellában, a hírhedt kétszá-
nehezen tudtam parancsolni
aimnak: aquam prizmái sza-

pitányságon. A kövezésről meg most hallok először.

Mit [illegible] mennyire üldözi a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 MÁR 23
LUDOVE
NOVINY

1021 Ficzere László

Výstava v Műcsarnoku

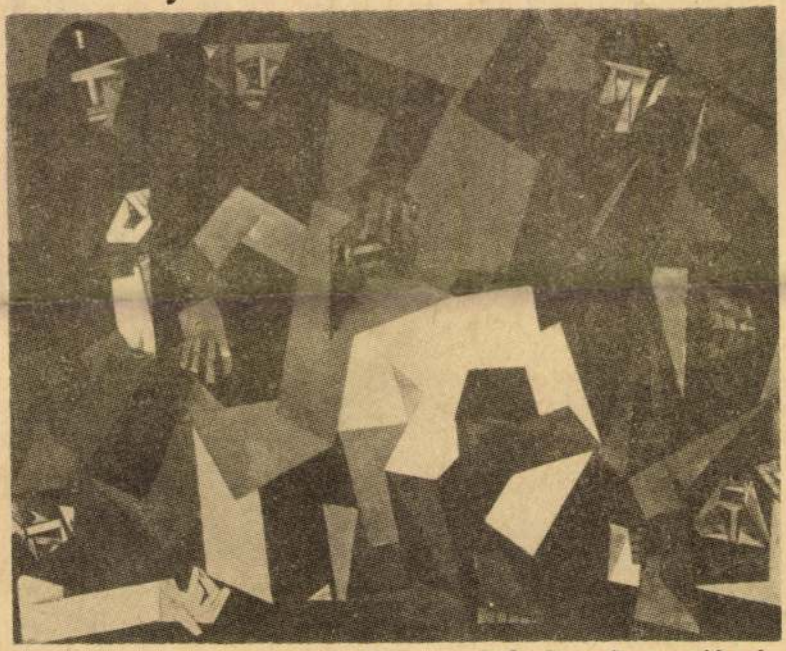

Návštevníci budapestianskeho Műesarnoku tohoto času majú príležitosť oboznámiť sa s dielami autodidaktu Lászlóa Ficzere. Dlhé roky bol robotníkom a v robotníckych večerných školách si osvojil umenie maliarstva. Väčšinou maľuje robotníkov a zvlášť drevorubačov Bükkských hôr. Na snímke prvý obraz série Vojna a mier — Brutalita

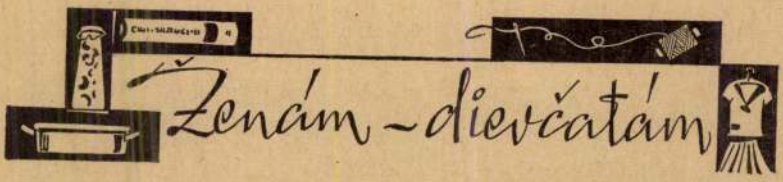

Tajomstvom dobrých výsledkov — dobrý kolektívny duch

Už od rokov dve ženské brigády stoja na čele brigádnického súťažného hnutia v Csömöre, a to brigáda Anny Križanovej a Zuzany Morvaovej. Na výročnej uzávierke vysvitlo, že prvenstvo vlani odniesla brigáda Križanovej, ktorá získala na svojej ploche 25-tisícforintovú hodnotu jutrových výnosov. Druhé miesto obsadila brigáda Morvaovej s 23 tisíc forintami. Po nich nasledujúce brigády dosiahli už hodne pod 20-tisícforintový priemer.

V čom spočívajú úspechy dvoch spomínaných brigád?

Na túto otázku sme hľadali odpoveď v Csömöre v týchto dňoch. Pohovorili sme si osobit-

Vedúca brigádnička Zuzana Morvaová

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR HÍREK
1967 FEB 1

1021

MISKOLCON, AZ ÚJ KIÁLLÍTÁSI CSARNOKBAN MEGNYÍLT A IX. MISKOLCI ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

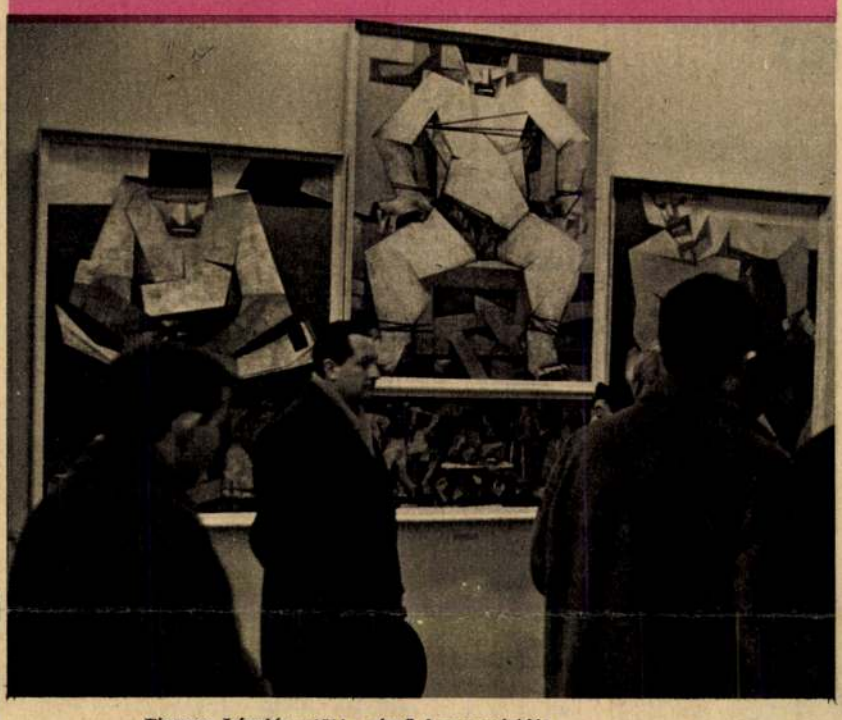

Ficzere László: »1514« című kompozíciója

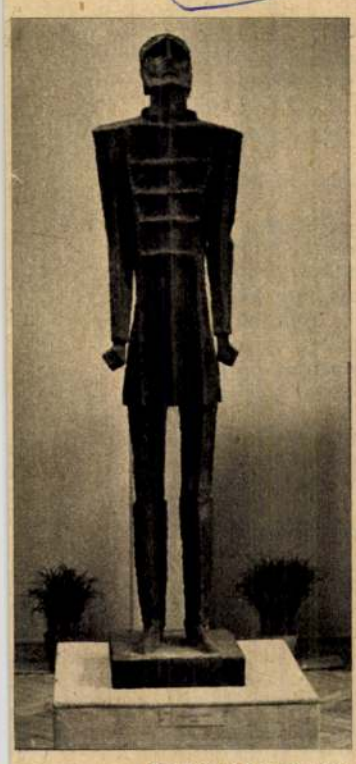

Szebényi Imre: »1848«

Somogyi Soma László: Rozika

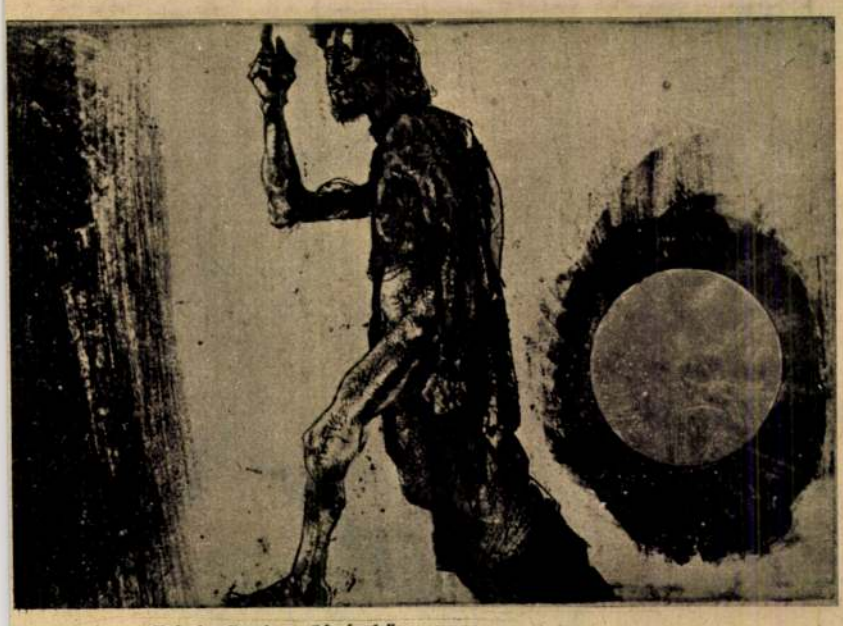

Feledy Gyula: »Jónás könyve«

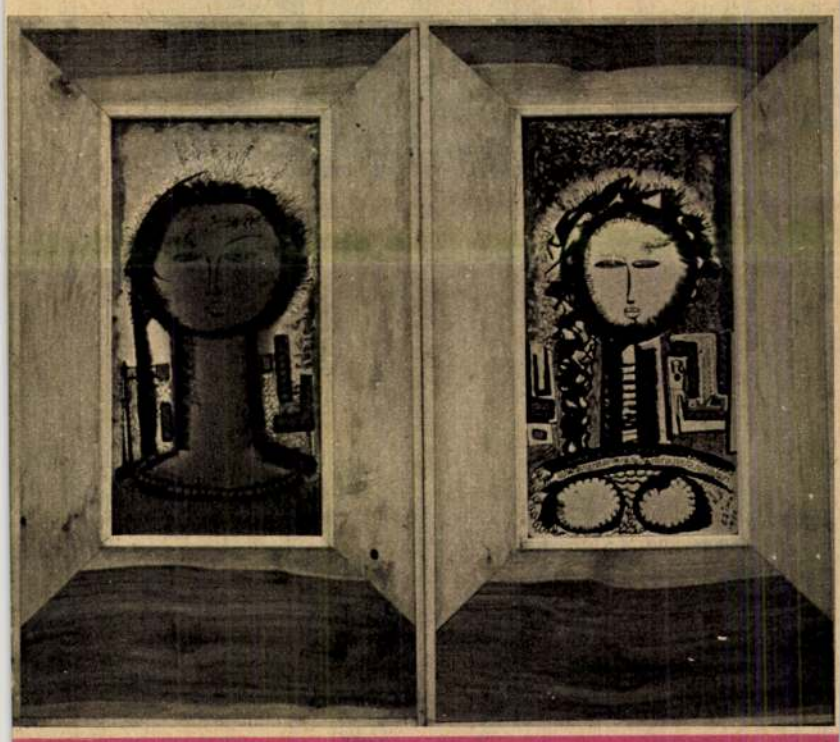

Czinke Ferenc: Leány fejek

dort falu

980

or jártál?
rban, az Erzsébet-híd

arra?
híd.
ıál Pesten?
ıen. Ott kertészkedni

m a hegyeket.
ıban akarsz majd

hármat. Felnőtt ko-
ni fogok arra, hogy
ó egyedül.
er, akit a legtöbbre

ıenre megtanítja az

zt az apró paraszt-
mennyivel kevesebb-
dős korában. Meny-
S arra gondol, mi
en tíz esztendő alatt
nyílnak, melyeket
r.

Ilona, 1980-ban 32
gazdálkodási elő-
son. Munkaköréhez
költségvetés teen-
győri közgazdasági
égizett.
0-ban a falu?

igra biztosan meg-

— Az új, modern négytantermes iskola pedagóguslakással és az egészségház. De ennek hamar eljön az ideje.

— És milyennek képzeli el a saját életét az időtájt?

A szép, barna lány elpirul. Hiszen addigra férjhez megy, gyerekeket szül, tizenkilenc esztendős korban ez éppen elég ok a pirulásra.

Hagyjuk hát ezeket a dolgokat, inkább vegyük szemügyre, milyen lesz 1980-ban Somodi Ilona (X-né) lakása.

— Egyik sarokban a televízió áll, mellette a falnál egy kombinált szekrény. Ásványrárón a beépített szekrény nem képzelhető el — teszi hozzá zavart mosollyal. — Emez oldalon a rekamié, a huzata zöld, mert nekem csak a zöld szín tetszik. Az ablak előtt virágtartó, egyszerű csipkefüggöny. A padlón szőnyegek. A fal három színű. Kétoldalt vajsárga, két szembe szürke, ezüsttel lehúzva, a mennyezet fehér. Kép nincs a falon, csak az esküvői fénykép és a gyerekek fényképe. Legalább három. Két fiú és egy lány. A másik szobában zongora áll.

— Ki játszik rajta?

— Szeretném, ha az egyik fiam zongorázni tanulna, a másik festeni.

— De hát kép nem kerülhet a falra..

— Amit ő fest, az más. Az oda kerülhet.

— Itt akar élni Ásványrárón?

— Igen, itt fogok élni.

— Nem vágyódik máshová?

— A város közel van. Színházba, szórakozni, busszal bármikor bemehetünk.

A jövő szép nyarait úgy képzeli el, hogy az egész család a Balaton mellett tölt néhány hetet. 1980-ig, s azután is szeretné megőrizni mostani barátait, s mindaz, amit el akar érni, a jelen lehetőségeiből fakad.

Kérdezem tőle, az elmúlt időkben féltek-e itt a víztől az emberek?

— Igen — feleli —, aggodalommal néztek a sorsuk elé.

— És ha magától kérdezem, s közben 1980-ra gondolunk?

— Nyugodtan nézek elébe.

Kristóf Attila

Somodi Ilona.

Ficzere László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK
1966 MÁR 1

1021

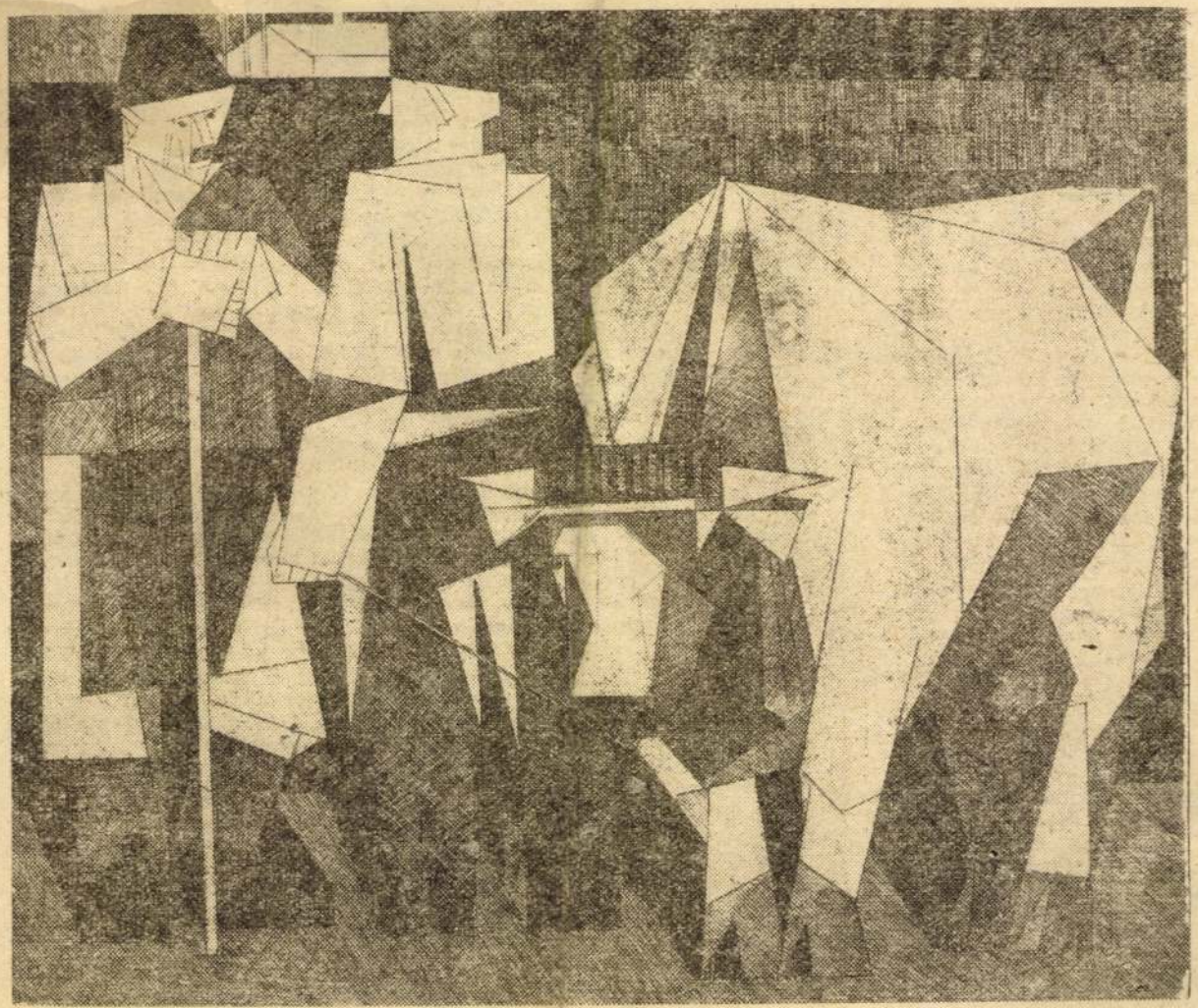

Falu

Ficzere László rézkarca

ilyen.

— Hát a képzőművész-körök?

— Diploma nélkül ma már nehezebb boldogulni. Ha nem akkor indulok, talán nekem se sikerül.

— Neked hogyan sikerült?

— Pályázgattam. Aztán nyerni is kezdtem. Előbb Budapesten 1960-ban, majd 1962-ben Helsinkiben a FIASIC aranyérmét, végül SZOT-díjat kaptam, szintén 1962-ben.

— Nem sajnálod, hogy nem járhattál a Főiskolára?

— Ha fiatal lennék, nyilván oda igyekeznék. Ámbár úgy van ez, hogy jó is, meg nem is. Sokat kaphat az ember, de nehéz szabadulni a mesterek hatásától. Meg aztán, valamikor mindenki csak szabadiskolás volt. És Derkovits is volt valaki, pedig nem volt főiskolája. Nekem ehhez mindig egy kicsit többet kell gürcölnöm. De ezt igazán nem bánom. Tudok dolgozni, annyi témám van, hogy győzzem megcsinálni.

A módom is meg van hozzá, valamikor a feleségemnek azért kellett dolgoznia, hogy győzzem pénzzel a festéket, kereteket.

Hiszek neki, hiszen ismerem. Tudom, hogy látástól vakulásig dolgozik. Tervszerűen, pontos „menetrend" szerint. De hadd próbálkozzam mással is. A szokásos kérdés:

— Egyéb érdeklődési területed? Úgy értem, hogy a képzőművészeten kívül.

— Én nem vagyok irodalmár. De a jó verset, novellát szeretem. A miskolciak közül nekem a Simi (Serfőző Simon) dolgai tetszenek a legjobban. A zene áll legközelebb hozzám. Sokáig én is játszottam zenekarban (fuvolán). Miről beszéljek még?

Na lám. Ragadjuk csak meg az

hatatlan.)

„Gyermekkori, de máig elevenen élő en
hez hasonló mozzanatot... 1823-ból, a magy
tendejéből. S ez esemény melyet a maga eg
gyok: ma is úgy tűnik fel előttem, mint az
szerelemnek kiapadhatatlan forrása, mely e
s összefüggő cselekvőségemen átvonul.

Egy szép nap, a közönséges izgatottság
oly kétségtelen loyalitású hazafiak is oszto
marty a hazát s nemzetet lázas ingerültség
szélt nekem. Magyarázta hazánk közjogának amaz alapelveit, melyeken a fellebb érintett rendeletek oly érzékeny sérelmet ejtének. Beszéde lázas hevületbe hozott, rajongó szellemem egészen felforrott bennem. Felugrottam a székről s a szoba azon sarkához szaladtam, hol Vörösmarty ágya fölött a falon Rákóczy Ferenc képe függött, a „Hazáért és szabadságért" fölkelt és küzdött hősök utolsójáé, legnagyobbikáé. Lelkesültségemben letérdeltem az előttem szent képek fényével sugárzó arckép előtt; és ünnepélyes esküt tettem, hogy „életemet a hazának szentelem, és megmentem, megbosszúlom nemzetemet."

Vörösmarty mellém állott, és amikor felkeltem könnyes szemmel tekinte rám, megölelt. Ő szerette s megérté gyermeki rajongásomat, mely...

Vörösmarty élete végéig gondosan megőrizte e Rákóczy képet, s neje előtt több ízben említé, hogy halála után növendékének szánta azt. De szerencsétlenségre, mint Vörösmartyné mondja, azaz felkérésem folytán mondá, a költő halála alkalmával, az akkori zavarban, vagy az azt követett költözködésnél a kép eltévedt, s azóta elő sem került többé.

De ez esemény emlékét maga Vörösmarty örökítette meg éspedig épen azon költeményében, mely művei közül egyik legelső jelent meg nyomtatásban, éspedig már 1823-ban. Vörösmarty azon allegóriai költeményében ugyanis mely, összes művei XII-ik kötetében az ifjúkori kísérletek közt e czim alatt áll: Volt tanítványaimhoz, de amely először a Tudományos Gyűjtemény „Szépliteraturai Ajándék" című mellékletében, az 1823-diki évfolyamában ezen czím alatt jelent volt meg: Perczel Móricz és Miklós volt tanítványaimhoz. Az erkölcs diadala." — utal ezen eskümre a következő sorokban:

„Kezde nehéz álmán tanakodni. Eszébe jutának
Eskei, és azokat szentül tartotta haláláig.
Úgy élt, mint fogadá. Erkölcsöt véve vezérül
S a mi nagy jó volt, keblében az édes anyának,
Drága hazájának szentelte, s az emberi nemnek."

Eddig a levél, amelynek folytatása hiányzik.

A levélből így ismerve a vers közvetlen indítékát, szinte soronként lehetne idézni és elemezni azt a hatalmasan végig vonuló víziót, amelyben ott sűrűsödik az egész forradalom és szabadságharc látnoki jóslata. A Perczel Mór által idézett sorokon kívül most már megtaláljuk a levélben említett eskünek a költőtől megfogalmazott sorait is:

MDK

Ficzere László

Uj támfal az utcánkban, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 1
NAPJAINK

Ficzere László

1021

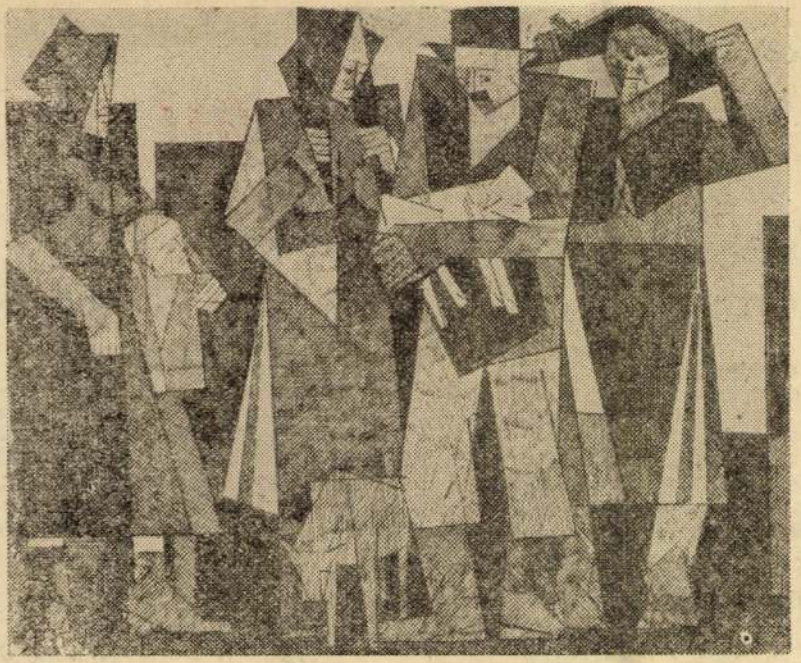

Ficzere László rajza

Soós Zoltán:

SONGOK *egy musi*

Dal az „Orchidea"-bárról

Orchidea,
Orchidea,
te sánta lelkek szeszgőzös virága:
Orchidea,
Orchidea,
a szirmait az éj szavára tárja.
Itt telt tárcájú hímre les a nőstény,
és kiszolgálunk pénzért bárkit is. —
Itt szakma-kezdő lányokra vagy
hirhedt
nőkre vadásznak, fogyasztván
a hímek...
Az üzletünk így rentábilis,
biztonságos és rentábilis.
A zsaruk ide csak civilben járnak,
és közköltségen nyelik a piát.
A híre jó az „Orchidea"-bárnak,
s ha itt valakit egyszer hazavágnak,
az nem csinál már többé galibát.

Dal Monsieur Mohair-ről

Pataki úr, kötöttneműink atyja,
vagy művésznevén: monsieur Mohair.
Dajkálja őt bedolgozók csapatja,
s ki őt dicséri: dzsinfiszt érdemel.
Nincs daj-daj, nő, pia, mi neki drága,
míg lányotokból ringyókat nevel;
s mindezeket önzetlenül csinálja:
fő Fogyasztónk, ó, Monsieur Mohair.

Refr.:

Ó, asszonyom,
ha egy napon
magasabb lesz a kardigánok ára:
ha kérdeznék: ki tette ezt?
A főbűnöst ne is keresd:
gondoljatok az „Orchidea"-bárra!